

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

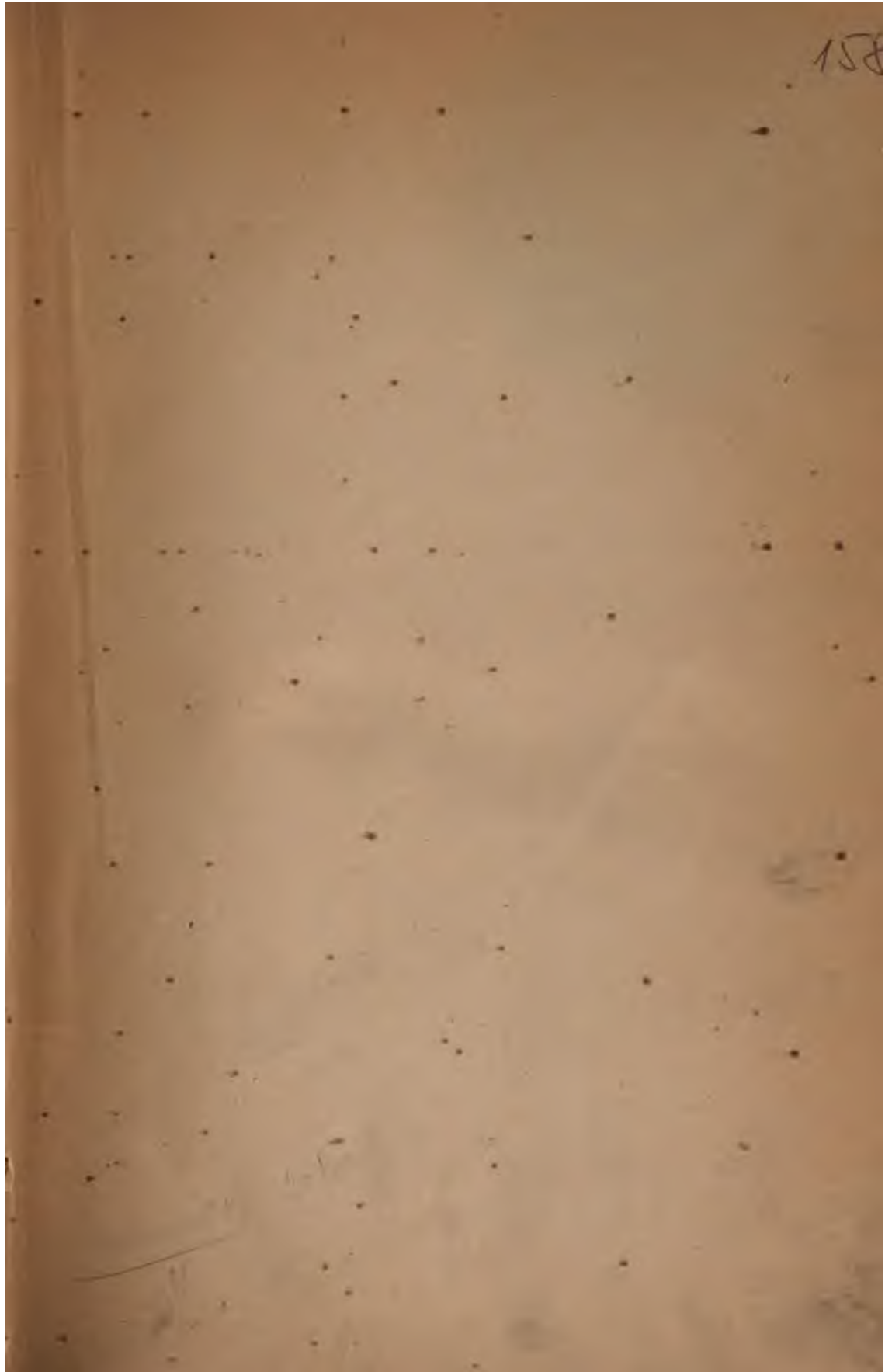

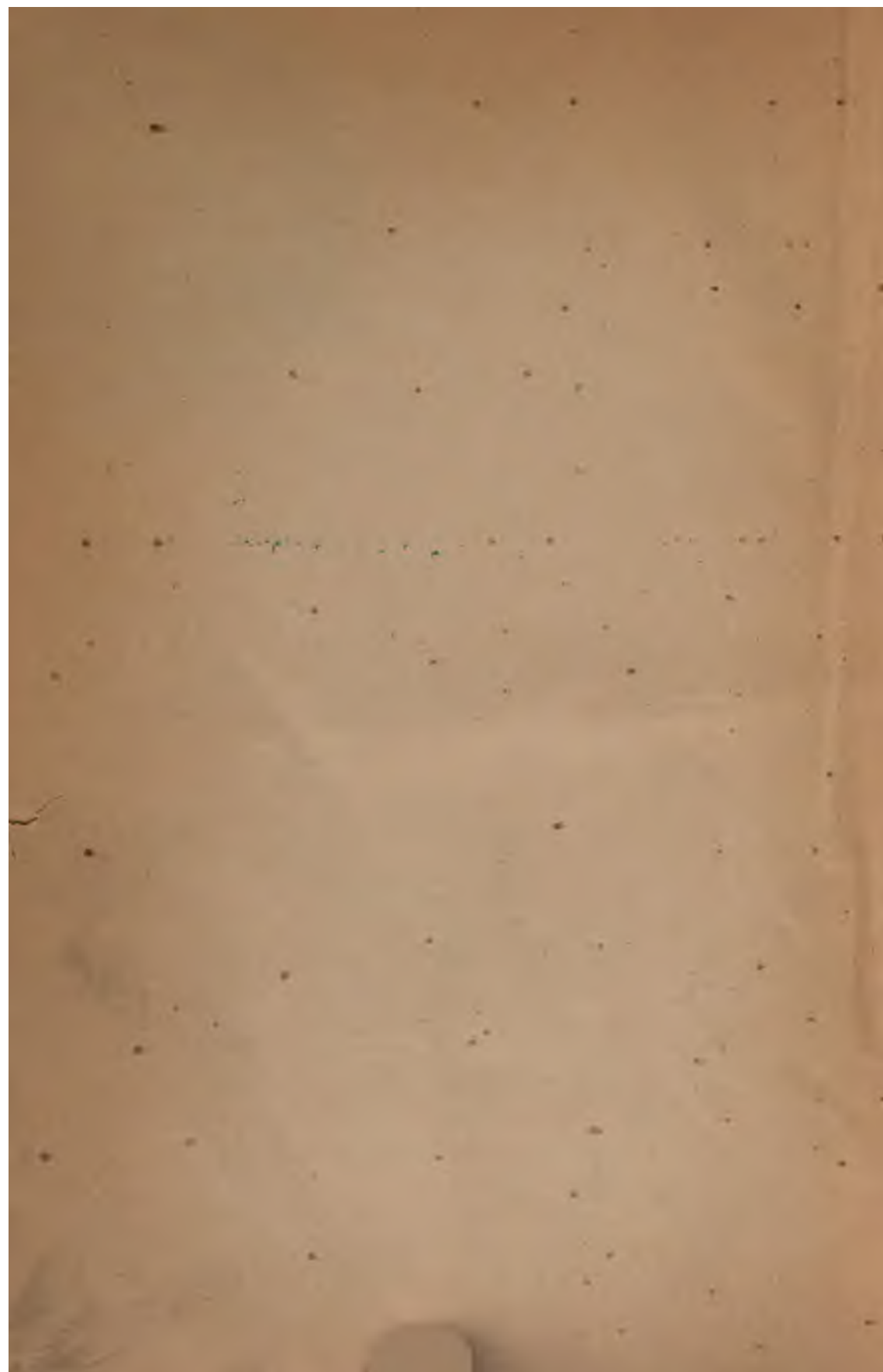
P200.

12.11.12

158

Karel z Žerotína.
"

SPISY

Karla Starsího z Žerotína.

Oddělení první:

Žerotínovi zápisové o soudě panském.

Svazek první.

Vydal:

V. BRANDL.

V BRNĚ 1866.

Nákladem Matice Moravské.

MATICE
MORAVSKA

23070

1000

23070 1000

Blahorodému pánu

DR. A. PRAŽÁKOVĚ

věnuje na důkaz hluboké úcty

vydavatel.

DB 550.

K3A2

v.1

3 732 2813

Blahorodému pánu

DR. A. PRAŽÁKOVY

věnuje na důkaz hluboké úcty

vydavatel.

Předmluva.

Mezi spisy Žerotínovými, které dříve v bibliotéce Hořovické uschovány byvše, nyní v majetnictví rodiny Žerotínovy se nacházejí, jsou také dva kvartanty, v nichž obsaženy jsou zápiskové Karla Staršího z Žerotína o soudě panském. Jsou oba vázány v zelené koži. První, jenž zde vytištěný podáváme, má signaturu I. D. 4. b. obsahující v celku 178 listů, čili 356 stránek. Po třech prázdných listech následuje na listu 4tém text, jakž vytištěn jest v našem vydání na str. první; pak jsou listy počínajíc od 8. až do 14. prázdné, načež na 14. počíná soud holomoucký svatotříkrálský léta 1596, a tak text napořád běží, až zase listy 146. a 147. jsou prázdné. Poslední soud v tomto kvartant vepsaný jest soud holomoucký svatotříkrálský léta 1608 a obsažen v listu 149. až 151. Ostatní listy od 152 až 178. jsou prázdné. Tento kvartant tedy, jak svrchu dotčeno, podáváme tiskem odkládajíc vydání druhého na dobu jinou, příhodnější. Kvartant první jest ovšem mnoho důležitější, než-li druhý, jelikož zprávy podává úplnější a živé líčení pře obsahuje, což o druhém kvartantu v též míře říci nelze. Stav se totiž r. 1608 hejtmanem Mar. Mor. neměl Žerotín pro všelijaká jiná zaneprázdnění tolik času, aby toutéž zevrubností popisoval soudy panské; přestal na tom, znamenitější paměti pouze vnášeti, které za jeho hejtmanství při soudě panském se dály, ač některé soudy předce podány jsou na způsob soudů do r. 1608 od něho sepsaných. Tento kvartant, jehož vydání na pozdější dobu odkládáme, obsahuje v celku 339 listů čili 678 stránek. Má signaturu I. D. 4. a. Na druhém listu jest: „Sepsání historické sněmu obecního v městě Brně držaného“ (l. 1594), jdoucí až do listu 18., kterýž jako i 19. jest prázden, načež následuje na listu 20. sněm Brněnský l. 1596, kterýž Fr. Palacký, vyjmouc konec, vytisknouti dal v musejníku r. 1829 na str. 90—103. Na listu 27. jest „sněm postní Brněnský léta 1597“ kterýž zároveň držán byl se soudem postním; zprávy o soudě postním téhož léta obsaženy jsou v kvartantu od nás do tisku daném na str. 82 a sled. listy od 29—47 jsou prázdné. Od listu 48 počíná paginace od Žerotína červeným inkoustem a list 48 (čítaje po pořádku) má paginu čili folium 1., odkud jdou zápisy o soudě panském až do listu 166 paginování Žerotínova, čili do listu 213. Těmto zápisům nadepsáno: „Krátké poznamenání soudův zemských a co se při nich dalo, držaných za ouřadu hejtmanského J. M. urozeného pána, pana Karla Staršího z Žerotína na Dřevohosticích, Rosicích a hradě Přerově atd.“ První soud vepsán jest Olomúcký Svatotříkrálský l. 1609 a poslední tentýž soud léta 1614. Pak následuje 126 prázdných listů; jen na poslední stránce uvedena jsou jména těch soudců, kteří dosazeni jsou od krále Matyáše při počátku jeho panování.

Co se týče důležitosti zápisů soudních od nás vydaných, nechceme se zde šířiti: kdo je přečte, přesvědčí se, že jen těmto zápisům máme děkovati, když sobě věrný obraz utvořiti můžeme o celém jednání soudu panského, o vedení a líčení pře, o zvykovém právé, kteréž na Moravě více nežli kde jinde v platnosti bylo. Kniha Tovačovská a kniha Ctibora Drnovského těmito zápisy stávají se teprvé dokona srozumitelnými a přijde-li kdysi k tomu, jak toho se nadíti jest, že knihy půhonů a náleží v deskách zemských v Brně uschované tiskem vydány budou, pak uzná se jak náleží užitečnost a potřebnost těchto zápisův Žerotínových. Byl by věru již svrchovaný čas, aby se někdo v tuto práci uvázal a půhony a nálezy v právníký systém uvedené vydával, by ono nerozumné tlachání již jednou konec vzalo, kteréž zde onde také na vysokých školách slyšeti lze jest, že co za právo v království Českém platilo, nebylo původu slovanského, než německého; aby se přesvědčili onino pánové, že n. př. dědičné právo, jak v Rakousku nyní jest platné, na větším díle vzato jest z práva českého. Zde věru jest pro naše právníky ještě amplus campus agendi; máme za to, že nejen římský Tribunianus, nýbrž i český může dáti honores, ač ne v celém světě, tedy předce ve vlasti, která by zajisté vděčné takovou práci přijala.

Budtež zde vysloveny uctivé díky panu rytíři Janovi Chlumeckému, který mi tyto zápisů, i s jinými spisy Žerotínovými jeho dozorství svěřené, k vydání tiskem laskavě propůjčil.

Když jsem se obíral spisováním úvodu k těmto zápisům, nashromáždil jsem mnohem více látky, než-li jsem byl očekával; i uspořádal jsem ji tak, že s pomocí zřízení zemských tiskárn, knihy Tovačovské a Drnovského možné bylo by, historii úplnou soudu panského sepsati a jsem ochoten, každému, kdožby v tu práci uvázati se chtěl, látku ode mne sebranou zapůjčiti. Avsak hledě k účelu vydání tohoto, omezil jsem se v úvodě na nejpotřebnější věci, aby snadněji ten, který tyto zápisy čte, jim rozuměti mohl. Musel jsem býti stručným; a protož vyhýbal jsem všem zbytečným citatům z knih, které o našem právnictví již vydány jsou a raději kladl jsem v úplném znění snešení sněmovní, které se soudu zemského čili panského týkají. Použil jsem krom 7 foliantů sněmovních památných knih sem náležející práce Palackého, Vocela, H. Jirečka a Demuthovy dějiny desk zemsk. moravských.

Maticе Moravská, která po delší přestávce nyní zase k nové činnosti se chystá, nemohla zajisté zdarněji tuto činnost začíti, leč vydáním spisů nejslavnějšího Moravana. Nenadal jsem se věru, psav loni v předmluvě ku sněmu l. 1612 držanému, též ze zápisů Žerotínových vydanému, tato slova: „Hodlám, dá-li Bůh zdraví a času, i jiné paměti důležité na světlo vydati, kteréby bez vlastenecké horlivosti Žerotínovy nikdy ve známost potomstva se nebyly dostaly,“ že již rok na to s to budu, u vydání Žerotínových spisů pokračovati. Nebude ani mně ani Matici možné, aby snad každý rok jeden svazek ze spisů Žerotínových vyšel tiskem; doufám ale pevně, že dobrá vůle a neunavená pilnost všechny překážky odstraniti dovedou. Budou-li pak kdysi spisy jeho úplně vydány, pak přikročím obratnější péro, nežli jest moje k tomu, aby jazykem naším, v duchu jazyka Žerotínova, sepsán byl jeho životopis, jež jazykem německým zemřelý Petr rytíř Chlumecký mistrovsky byl sepsal. Já prozatím kladu zde kratinký nástin života našeho proslavence podotýkaje a žádaje, aby za to brán a jmín byl, zač jej vydávám za — pouhý totiž životopisní nástin.

Karel starší z Žerotína.

Životopisný nástin.

Mezi všemi znamenitými muži, jež Morava zrodila, zaujímá přední místo Karel z Žerotína, jak slavným rodem, tak ušlechtilostí povahy, vřelým vlasteneckým citem, vědeckou vzdělaností a hlubokou státní moudrostí. Úplný životopis jeho podati na tomto místě možné není; musíme přestatí na tom, jen povrchně nejhlavnější příběhy života jeho zde naznačiti.

Narodil se dne 14. září roku 1564 v Brandejsi nad Orlicí z otce Jana z Žerotína a matky Mariany, rozené z Boskovic; matka mu zemřela roku 1574, čítajíc teprv 29 let věku svého¹⁾. Rodičové jeho vřelými byli přívrženci učení bratrského, v němž také syna vychovati a vyučovati dali. Učitelové jeho byli Vavřín Circlerus, Jan Aeneas a Pavel Novodvorský, kteří velikou bedlivostí mladíka nadaného i v náboženství i ve vědách vyučovali. Připraven byv k vyšším učením odebral se Karel do Strassburku, aby na tamnější tehdejší slavné akademii klasickým studiím se věnoval. Ze Strassburku se odebral do Baselu, kdež přednášky slavného Grynae-a navštěvoval, který mu pak po celý věk jeho zůstal rádcem a přítelem nakloněným. Aby se upevnil v učení theologie protestantské přestěhoval se pak z Baselu do Ženevy, kdež slavný protestantský theolog Beza na tamějších vysokých školách působil a mladého kavalíra moravského sobě velice oblíbil. Bezou byl Karel obeznámen s úmysly francouzských protestantův a jmenovitě s tím, že protestanté francouzští vši naději svou vzkládají na Jindřicha z Navarry, pozdějšího krále francouzského. Meškání jeho v Ženevě a vliv mužův, kteří tam na něj působili, rozhodně mělo následky pro celý život Karlův. S Jaroslavem Bubnou, s Karlem z Lichtenštejnů, kteří zároveň s ním v Ženevě študovali, navštívil Francouzsko, kdež seznal všechny muže, s kterými Beza si dopisoval a kteří rozhodnými byli protestanty. Z Francouzsko se odebral do Anglicka, jehož poměry velice se mu zalíbily.

Navštívil pak Nizozemsko pokračoval ve študiích v Heidelberku, kamž zatím Grynaeus za učitele povolán byl. Chtěv študiím právnickým po nějaký čas se věnovati, odebral se do Italie, kdež na vysokých školách v Padue a Bononii nějaký čas meškal, nezameškaje ovšem i světovládny Řím navštívití.

Když otec jeho dne 25. února 1583 umřel, navrátil se na krátký čas do vlasti; uspořádav zde věci své vydal se zase na cesty po Francii a Nizozemsku, odkudž se roku 1587 zase domů navrátil.

¹⁾ Rod pánův z Žerotína, jenž jméno své od vsi téhož jména v Olomúcku vzali, náležejí mezi nejstarší a nejvznešenější na Moravě. Někteří rodopisové odvozují rod Žerotínův od ruského knížete Izaoslava ovšem bez dalšího důvodu. V listinách přichází první co člen rodu toho roku 1187 Hynek z Žerotína, který se do Svaté země vypravil. Do starého stavu panského přijati jsou Žerotínové roku 1480. Věk šestnáctý jest nejslavnější dobou jeho, v níž se Žerotínové co vojvodcové a diplomati vyznamenali. Za obyvatele země české byl otec Karla — Jan — přijat.

Krásný a rozumný tento obyčej bohatých pánův Moravských, syny své do ciziny vysílali, aby mravy a spůsoby světa poznali a nabyvše důkladného vzdělání vědeckého vlasti pak dobrými službami prospěšni býti mohli, neminul se s dobrými a skvělými výsledky. Moravská šlechta opírajíc se o vznešené rody a bohatství zděděné, skvěla se i podporováním umění a věd a sídelné hrady pánův Moravských vynikaly také co bytíště učencův: páni Moravští nebyli šlechticemi pouze rodem, než také vzdělaností a duchem.

Meskání a vzdělávání se v cizozemsku bylo jen pákou a přípravou pro služby ve vlasti; ale všechna sláva a skvostnost ciziny nebyla s to, lásku k vlasti a k národu v nich zatemniti neb udusiti. Povolání šlechty, práva a svobody vlasti před každým útokem brániti, obdrželo ve vzdělanosti vědecké náležitě k tomu prostředky a předností z rodu pocházející obdržely oprávněnost a zasvěcení své přednostmi ducha. Šlechta stála nejen v čele státní a zemské správy, než také, poněvadž byla národní, také v popředí národa celého.

Po návratu svém nepřestal ale všímati si záležitostí zahraničných a dopisoval si horlivě se všemi muži, kteréž na cestách svých byl poznal, a dopisy tyto, jazykem francouzským, vlášským, latinským a německým vyhotovené dosvědčují neobyčejnou hlubokost citu a vzdělanost ducha. Po smrti Bedřicha z Žerotína považován za hlavu celého rodu mocného. Sídlel na Náměšti a uvázav se ve statky své dne 2. února 1588, odebral se do Prahy, kdež Vokem z Rožmberka ministrově Trautsonovi a Rumpfovi a císaři samému předveden jest. Z Prahy se vydal na cestu do Německa, odkudž se po pěti měsících navrátil.

Nedlouho potom zasnoubil se s Barborou z Krajč. ¹⁾ Roku 1589 meškal zase v Praze a pak ve Vídni, načež v letě téhož roku se oženil. Nadšen jsa pro víru protestantskou umínil si krále francouzského Jindřicha IV., v němž protestanté celé Evropy úhlavní podporu uznávali, ve válkách, jež tehdy vedl, podporovati a vypravil se k němu dne 11. září 1590. Přišel ale do Babenhausenu musel se navrátiti obdržev smutnou zprávu o nemoci choti své, kteráž také dne 21. června 1591 mu umřela.

Nieméně ale vypravil se podruhé na cestu obmyslenou v říjnu téhož roku a měl účastentví v obléhání města Rouenu. Naděje ale, kterýmiž se z této cesty kojil, nevyplnily se a omrzen se vrátil po 10 měsících zase do vlasti své.

Výprava tato do tábora protestantského krále vykládána mu ve zlé. Aby tedy rozličné pověsti, jež se o něm roznášely, vyvrátil, vstoupil do služby vojenské císaře a působil při obléhání pevnosti Ostřihomu r. 1594. Tu obdržel list císařský, v němž jmenován byl přísedícím soudu zemského, nejvíce snad přičiněním strýce svého, Bedřicha z Žerotína, tehdyž hejtmana zemského. ²⁾

Dne 6. července 1594 byl do soudu přijat. Tu se ukázala veliká jeho skromnost. Když totiž mezi soudce povolán a vyzván byl, aby na místě svém zasedl, učinil řeč, v kteréž mezi jiným pravil:

¹⁾ O důležitosti toho rodu staropanského pro bratrstvo viz Gind. Gesch. d. böh. Br. II. 214.

²⁾ Tento Bedřich sloužil čtyřem panovníkům a byl slovučný pro vědomosti své v umění válečném; založení pevnosti Ujvaru v Uhřích bylo dílem jeho. První manželka jeho byla Madléna z Zástřizl, druhá Lucretia z Biglia, rozená Vlaška, třetí Madléna z Slavaty. Neú nezajímavé čísti, že on, horlivý bratr, pro druhou manželku žádal na biskupu Olomúckém relikvie svatě.

„Mezi V. M. pak býti a nic nevědět, ničemu nerozumět, spravedlností lidských neumět rozsuzovati a toliko na cizí šlepěje nastupovati, cizíma očima vidět, cizíma ušima slyšet, ke všemu amen říkati, jinde myslí a zde osobou býti, a ať krátce všechno povím, toliko jmeno soudce zemského míti a ne podstatu, sami poznati moci ráčíte, že bych V. M. toliko ku překážce, sám pak sobě ku posměchu a což více jest, k ublížení svědomí a dobrému jmenu svému býti a tak někomu jinému toto místo zasednutí musel, kteréby s větším užitkem vlasti této a s větší svou poctivostí držeti a zastoupiti mohl.“

Na opětné doléhání soudcův ale zasednul na místo jemu vykázané, a stal se tedy členem důležitého toho sboru v starší ústavě naší. Roku 1595 odebral se zase k císařskému vojsku do Uher, odkudž se po vítězství císařských nad Turky zase do vlasti navrátil v srpnu téhož roku, aby se podruhé oženil. Vzal si příbuznou první choti své, Elišku z Krajíř.

Právě v této době začalo tužší bojování mezi katoliky a protestanty; císař se všemožně vynasnažoval, aby nejvyšší místa úřednická katoliky se obsazovala: Zikmund z Dietrichšteina stal se podkomořím, neznaje slova českého¹⁾ a Ladislav Berka, odchovanec jezuitův, jmenován nejvyšším komorníkem. Stavové proti Berkovi protestovali, ač marně a císař jmenoval, když Bedřich z Žerotína dne 30. máje 1598 byl zemřel, hejtmanem zemským pana Jáchyma z Haukvic, horlivého katolíka²⁾. Strana katolická dobře vědouce, že Karel z Žerotína nejnebezpečnějším jejím jest nepřitelem, hleděla všemožně, muže tohoto neškodným učiniti a z postavení jej vytlačiti. Nemajíc ale podobného jemu muže ve středu svém, nemohla úmysly své proti němu uskutečniti. Jinak ale věci se měly, když rozhodný František kardinál z Dietrichšteina³⁾ stal se biskupem Olomúckým (26. máje 1599), na němž katolíci silnou podporu obdrželi. Žerotín předvídal, že tímto mužem povstal nekatolíkům nebezpečný odpůrce; jako předešlý biskup Stanislav Pavlovský byl proti tomu, aby Žerotín byl přijat do soudu zemského, taktéž pracoval nyní Žerotín, aby kardinál přijat nebyl. Když tedy Dietrichstein se o přijmutí do soudu zemského hlásil, pravil Žerotín, že se mu to ovšem zabrániti nemůže, že ale podle starobylého zvyku země v soudu jinak se mluvíti nemůže a nesmí, nežli česky a kardinál že prý česky neumí. Po dlouhém rokování byl kardinál přijat, složil přísahu česky a nemluvil dříve, až se úplně českému jazyku naučil. Toto hájení jazyka českého mělo původ svůj v politických náhledech pana z Žerotína.

Každé řízení státní jest tvar jistého národa a národ se činí zjevným řečí svou; kdež pak řeč národní hynouti počíná, tamtéž hyne i všechno, co národ ten ze sebe utvořil: změnou řeči mění se i národ.

¹⁾ Když mu zemský hejtman přísahu, ovšem českou, předčítal a on místo „křivdu tupiti“ opakoval „křivdu kupiti“, smáli se mu všichni přítomní, ač pozdější jeho chování se naproti Žerotínovi dotvrdilo, že nomen est omen.

²⁾ Haukvic ostatně ale byl velmi mirný muž. Když kardinál Dietrichstein při soudě roku 1600 ostře byl mluvil proti nekatolíkům, kteří v přísaze vynechávali slova: „matce Boží“ odvětil mu týž pan Haukvic: žeby každému přál, aby spolu s ním v náboženství jednomyslný byl a víry katolické se přidržel; ale poněvadž to není člověku dáno, aby víru svou druhému udělovati mohl, že se musí očekávati, až by Bůh jednoho každého osvětil a mezi tím žádného neutiskovati.“

³⁾ Kardinál se narodil roku 1570 v Madridě, kdež otec jeho Adam poslancem císařským byl; matka byla španělská kněžna Margareta z Cordony. Študoval v Římě, stal se 1591 kanovníkem Olomúckým, 1593 Vratislavským, 1594 proboštem Litoměřickým, 1599 biskupem Olomúckým a kardinálem od titulu sv. Sylvestra. Rozsudky o něm jsou rozličné; v tom ale shodují se všichni, že byl mužem železného vůle a neunavené činnosti, jenž neodvratně k cíli svému kráčel.

Kdekoli se naskytla příležitost, hájil Žerotín řeči moravské a hleděl zameziti šíření se vtrající do země cizoty. Jako k jeho návrhu kardynál nesměl mluvíti jinak než česky, tak po každé přísné káral kancelář pražskou, když německé dopisy do Moravy zasyílala. Známe jest onen dopis jeho k radě města Olomouce, v němž Olomúčanům vyhrožuje, že žádné odpovědi od něho nedostanou, kdyby mu ještě jednou psali německy. Čtěl-li který cizinec do Moravy přijat býti, hleděl mu to zameziti. Protož tehdejší byla na Moravě řeč česká u větší platnosti a vážnosti nežli v Čechách samých a Moravanům nebylo potřebí, takové snešení učiniti, jaké byl učinil sněm generální v Čechách r. 1615.¹⁾

Kardynál nezapoměl na oposici pana z Žerotína při soudu zemském 1600, od kteréhožto roku, když strýc jeho téhož jména byl umřel, náš Žerotín se začal psáti Karel starší z Žerotína, aby se líšil od jiného Karla z Žerotína mladšího. Strana katolická uznala, že Žerotín jí nejvíce překáží; odhodlala se tedy, jej odstraniti. Již roku 1596 viněn, že on peníze vojskům moravským, jež v Uhřích ležely, nevyplácí; obrana na toto vinění byla snadná, neb Žerotín dokázal, že peníze od sněmu svolené nepostačují. Roku 1599 se to ale jeho nepřátelům poštěstilo lépe; nejvyšší kanclíř Zdeněk z Lobkovic a hofmistr zemský Kryštof z Lobkovic²⁾ podněcovali Zikmunda z Dietrichšteina, aby žalobu na Karla z Žerotína vznesl, což tento také 1600 učinil. Příčina k tomu byla ta. Žerotín dal k rozkazu hejtmana zemského jistého Vlacha, jenž Giovanni Battista Pierio se jmenoval a císařským gleitem opatřen byl, uvězniti, jelikož mnohých násilí na Moravě se byl dopustil. Z toho pak Zikmund z Dietrichšteina učinil obžalobu, že Žerotín se dopustil zločinu proti majestátu, který prý již dříve také spáchal, když ho — totiž Dietrichšteina — před sněmem vinil ze zrady země, kdežto soud nad úřadnky císařskými přísluší jen císaři samému. Žerotín zaslal sice odpověď na tuto obžalobu císaři, pravil ale v ní, že podle řízení zemského tato věc má před hejtmanem zemským souzena býti a králi že přísluší jen tehdejší právo, do ní se vklásti, když která strana se k němu odvolá. Přijde-li tedy do Prahy, že to neučiní po právu, než jen císaři k vůli. Ustanoveno mu, aby se dne 1. prosince 1601 do Prahy dostavil. Osočování jeho osoby mezi tím časem ale nepřestalo.

Rozkázáno mu, aby poručenství nad mladým panem z Lipé složil a odevzdal Berkovi, Adamovi z Valdšteina a Smilu Osovskému z Doubravic.³⁾ Stavové rozhorleni těmito rozkazy, které proti řádu zemskému dány byly, ujali se Žerotína, radíce mu, aby poručnictví se nevzdal a zanevřeli na Zikmunda z Dietrichšteina, „že on se odvážil obžalobou, již stavové na sněmě Znojenském u vědomost vzali, je před císařem v

¹⁾ V Čechách tehdejší mnoho osob se steklo, že nebudou česky, nýbrž vlašsky neb německy mluvíti. Proti těm vydal generální sněm roku 1615 nařízení, že když na svém předsevzetí státi budou se země vypovězeny býti mají.

²⁾ Tohoto jmenuje v dopisu k panu Budovovi daném dne 26. října 1600: „qui totius hujus incendii origo et fomes, hostium meorum praesidium.“ Nepřátelství Lobkovic proti Žerotínovi počalo již roku 1589 s jistě pře o nějaký statek.

³⁾ Páni z Doubravic byli odvětvím rozsáhlého rodu, jenž „odřivous“ v znaku měl, jako páni z Bechyně, Kravař, Dědic, Choltic a jiní. Linie moravská, obdrževší jméno od statku a brahu Doubravického, byla již v 12tém věku na Moravě a vymřela tímto Smilem dne 16. února 1613, jenž pochován jest v kapucinském klášteře v Třebíči. Velmi se vyznamenal v Polsku ve prospěch císaře 1588. Znamení jest odpověď jeho na vyzvání, aby poručnictví nad mladým panem z Lipé na sebe vzal. Praví mezi jiným v žádosti své, dané na Třebíči dne 21. ledna

nemilost uvéstí a to ve spisu jazykem německým vyhotoveném.“ Když pak Žerotín na den ustanovený do Prahy se dostavil, odložena pře jeho, poněvadž nepřátelé jeho žádných důkazů neměli. Když konečně soud držán jest, ukázala se nevinnost obžalovaného a ošemetnost žalobníka, který pak náramnému pití se oddal, že brzo potom umřel.

Prátelé jeho jásalí, nepřátelé naplnění jsou ještě větší zlobou proti němu. Když Karel z Žerotína ostrými slovy počínání si soudu zemského káral, navrhnul kardinál, aby ze soudu vyobcován byl, a stalo se to.

Nepřízeň nepřátelův a dvora pražského pronásledovali jej pak 7 let, ale i jiné svízele jej obkličovaly; zemřel mu jediný syn jeho, v něhož veliké naděje vzkládal. Omrzen mnohonásobným pronásledováním vzdal se poručnictví pana z Lipé 1602, aby s veřejností ničeho vyjednávati nemusel a odhodlal se v tichosti čekati na lepší dobu, v které by zase vlasti sloužiti mohl.

Odebral se na statek svůj Rosice, kdež se oblíbeným studiím věnoval a pilně s předními muži si dopisoval. Velikou péčí se staral o mladší šlechtice a nezáměrně z nich dal na útraty své vychovati, aby odrůstající pokolení k službám pro vlast získáno bylo.

Ale i tyto práce měly mu zakaleny býti: neb zemřela mu druhá jeho manželka, již horoucně byl miloval. Dcerky své, Bohunku a Helenu, dal k vychování tehyni své; chtěje je ale míti v domě, odhodlal se k třetímu sňatku a pojal za manželku (24. srpna 1604) Kateřinu Annu z Valdšteina, sestru slovutného Albrechta Eusebia z Valdšteina, v učení bratrském velmi horlivou. Ale i třetí jeho manželství netrvalo dlouho; neb útlá paní zemřela již 8. srpna 1605 po sedmiměsíčné nemoci v 21 roce věku svého.

Veliké něštěstí, jež jej od všech stran svíralo, nebylo ale s to, duši jeho zkormoutiti; jak každá mravní a silná povaha hledal útěchu v neunavené činnosti a odhodlal se zase účastenství bráti ve věcech veřejných vlasti své. Působení jeho v době sporu mezi Rudolfem a Matyášem jest známé. Když ale mírné jeho rady ani u vlády, ani u stavův náležitě slyšány nebyly a on pohromu tušil, která z ustavičných rozbrojův na země české přijíti musí, vzdaloval se víc a více veřejnosti. Dcery jeho byly již provdány: Helena za Jiřího z Náchoda a Bohunka starší dcera, za Hynka z Vrbna, který ale dne 10. únova 1614 náhlou smrtí uchvácen byl, načež se provdala za Zykunda z Teuffenbachu,

Sedě nám na statku svém cítil se opuštěným v světě širém. Nemajíc více zalíbení v pletichách času nakaženého, odhodlal se k čtvrtému sňatku, aby poslední dobu života svého v kruhu rodinném strávití mohl. Pojal za manželku stejného s ním stáří Kateřinu z Valdšteina, vdovu po ušlechtilém Smilu Osovském z Doubravic, dne 22. června 1614. V prosinci téhož roku žádal císaře o propuštění, z

1601, aby ona povinnost na něj vložena nebyla: „Nejmilostivější císaři! Poněvadž od mnoha drahně let v soudu zemském markrabství Moravského jsem sedal a posavad sedám a v té radě, když jest to naučení s uzavřením bedlivým, že s dobrým sirotkou toho jest, aby panu Karlovi z Žerotína ten sirotek i s statkem k ručení puštěn byl, jsem se přimlouval; kdybych něco toho proti tomu a svobodám těm, kteréž jsou předkové moji měli, a Vaše císařská milost jakožto král Český a markrabě Moravský ráčili jste nám toho milostivě potvrditi, že bych proti té povinnosti a přísaze své nemálo učinil, z čehož bych se jakož proti Vaší císařské milosti pánu svému nejmilostivějšímu, tak také i proti té své povinnosti nerád v ničemž nejmenším ničehož toho nedopustil.“ V této omluvě vězí obvinění císaře, že proti řádu zemskému jedná!

úřadu hejtmanství, jež také obdržel, načež dne 26. února 1615 hodnosti své se vzdal. V době vzpoury odbojných stavův českomoravských za Ferdinanda II. musil Karel kalich hořkostí dokona vypít. On, který po celý věk svůj pro svobodu náboženskou a práva země bojoval, podezříván pak, že jest nepřítelem země, jelikož proti králi jednati nechtěl! Když Albrecht z Valdšteina a pan Jirí z Náchoda vojska od odbojných stavův najatá ven ze země vedli¹⁾, viněn Karel zároveň s kardynálem a Karlem z Lichtenšteina, že on o zradě té věděl a když oni to zapírali, vyhrožováno jim, že s nimi totéž se učiní, co se stalo v Praze Slatavovi a Martinicovi.

Třetího máje 1619 dán Karel i u vězení pode stráží 100 jezdcův; byl ale brzo propuštěn. Žádná moc nebyla s to, Žerotína od věrnosti ku králi odvrátiti. Když Bedřich falckrabě sám v Brně na něho doléhal, aby se přidal k jeho straně, neučinil toho praviv: „Nad život a nade všechny výhody zemské vážím sobě cti rodinné a raději volím umříti, nežli potomkům svým poškrvnu zpronevěřilosti co dědictví zanechati.“ Jako prorok předpovídal falckraběti všechno neštěstí, kteréž pak i následovalo, a žádal neobroženě na něm, aby české koruny se vzdal. Když pak bitva Bělohorská moc odbojných stavův překonala, a strašná odměna odbojníky dostihla, tu hleděl císaře k mírnosti nakloniti, ač marně: šlechta odbojná, nejvíce protestantská, ze země vypovězena, pak i ti, kteří nebyli mezi odbojníky, když víry protestantské odřici se nechtěli. Jen Karlovi z Žerotína dáno dovolení na Moravě zůstatí, jelikož Ferdinand uznával zásluhy, které on si byl o dům Habsburský získal. Karel ale, chtěje i trpkosti vymanství se svými druhy náboženskými sdíleti, prodal statky své Albrechtovi z Valdšteina, vyjma Přerov, jež si byl nechal, a odebral se do Vratislavi. Prodlél tam několik let; ale táhla jej touha po milené Moravě zase do Přerova, kdež také dne 9. října 1636 zemřel, dosáhnuv 72 rok věku svého. Tělesné pozůstatky odvezeny jsou do rodinné krypty v Brandejsi nad Orlicí.

Mohli jsme pro nedostatek místa jen nejdůležitější události ze života Žerotínova zde uvéstí: neb obšírný životopis o něm psátí, nepostačovalo by několik svazkův.

Zásluhy jeho o Moravu jsou neocenitelné; musíme-li jej v politickém ohledu stavěti na roveň s panem Ctiborem z Cimburka, jehož u správě země následoval, také přiznati se musíme, že v umění diplomatickém a všestranné vzdělanosti jej převyšoval: onť byl největším, nejslavnějším mužem, jehož Morava zrodila. Snahy a činy jeho, vlasteneckou řeč, dobré a starobylé řády země zachovati,²⁾ odpadnutí od vlasti a

¹⁾ Pro stav stran tehdejších jest zajímavé pozorování, jak rozdílně se chovali členové jedné a též rodiny. Karel z Žerotína, ač snahy katolické nefedroval, byl přece proti ozbrojenému odporu proti Ferdinandovi; švagr jeho Albrecht z Valdšteina a zeť Jirí z Náchoda stáli zřejmě proti stavům, kdežto Ladislav Velen z Žerotína onoho roku (1619) byl hejtmanem a všechny kroky stavův proti Ferdinandovi řídil. — Valdšteina a Náchod jsou od sněmu 1619 držaného ze země vypovězeni „pro jejich oukladné, neupřímné a lstivé, zlé a škodlivé obmysly a přečínění, je všechny . . . na věčnost vypovídáme; tak aby se z nich žádný nikdy do markrabství tohoto Moravského na časy budoucí a věčné nenavracoval.“

²⁾ Když roku 1613 k rozkazu dvorskému vklad do desk proti řádu semskému učiněn byl, vytrhnul Karel dotýčné listy. Když zemský soud český náles jeden, s kterým strana spokojena nebyla, na císaře ku proskoumání vznesl, káral Karel toto počínání v dopisu k panu z Budova přísně, vytýkaje Čechům, že sami svobody své v šanc dávají.

bažení po cizotě překaziti, šlechtu k mírnému ale rozhodnému hájení ústavy pohnouti, ujišťují mu po věky věkův slavnou a vděčnou pamět mezi Moravany, kteráž nevyhne, pokud poslední Moravan v hrob vložen nebude. Sám jsa znalcem mnohých literatur cizojazyčných s velikou horlivostí pěstoval literaturu vlasteneckou co znamenitý spisovatel a štědrý spisovatelův podporovatel. Známoť, kterak mimo jiné vřele podporoval slavného našeho Komenského, jenž na statku Žerotína v Klokotech roku 1622 psal cituplné své dílo: *Labyrint světa a ráj srdce*. Jen malá část nadějí jeho se vyplnila: nejmilejší plány jeho byly zmařeny.

Po celý věk mužský pracoval o zachování svobod zemských a musil se toho dožítí, že právě tyto svobody úplně jsou zničeny a že absolutismus na zříceninách řízení zemského stany své rozbil. Nicméně ale zůstane pamět jeho slavnou a svatou a vděčné potomstvo hledíc k tomu, co všechno působil, litovati jen musí, že přechmaty vrstevníků jeho nedaly vzniku všemu, co veliký jeho duch před sebe byl bral. Chvála veliká, kterou historie Žerotínovi uděluje, jest zároveň těžkou obžalovou těch, kteří před bitvou Bělohorskou a po ní na rozkotání starých poměrů pracovali a věci podnikli, jež květoucí stav zemí českých na staletí zmařily.

Ú v o d.

Téhož času, když Karel z Žerotína co soudce v soudě panském zasedal, rozličná práva byla na Moravě platná, která historickým vývojem buď z vnitra národa samého se vyvinula aneb zevnějším vlivem ustanovena byla. Již kniha Tovačovská praví na str. 21. „Ale práva jsou v zemi rozličná, jedna ještě sluší k dědičným zbuožiem; druhá k manskému právu markrabinu, biskupovu; třetíe duchovnie; čtvrtá městská; pátá o služebné věci.“ Ještě určitěji o rozličnosti práv v Markrabství Moravském pronáší se kniha pana Ctibora z Drnovic: „Ale práva jsou v zemi Markrabství Moravském rozličná; jedna ještě sluší k dědičným zbožím, to jsou práva zemská; druhá manská markrabina; třetí biskupova manská; čtvrtá maršalkova manská; pátá duchovní; šestá městská; sedmá o služebné věci“ (fol. 25). Avšak platila zásada, kterým právem kdo začal, s tím ve při postupovati musel.

Nejdůležitější část těchto práv byla ovšem práva zemská, která se vztahovala k dědičnému zboží movitému i nemovitému a na nichž zasedával a pravdu od křivdy rozeznával soud panský.

Počátkové práva zemského a soudu panského zasahují do nejdávnějších dob naší historie. Diplomatař Moravský dosti často zmiňuje se o „jus terrae“ (právo zemské) a „judicium provinciale“ nebo „judicium nobilium“ (soud panský); působivost toho jus terrae a judicium nobilium byla tatáž jak později práva zemského a soudu panského. Ovšem že formy, které ono právo na sebe bralo a kterými soud panský se spravoval, během časův se měnily; nicméně ale zůstaly základy obou neporušeny a věk Žerotínův, jenž se honositi mohl, že práva zemská vedle jich zdokonalitelnosti pozvednul na vysoký stupeň vývoje, předce nebyl s to, něco podstatného na nich změnit. Neb byl strážcem toho práva soud panský, který záležel ze soudců samostatných, od žádného odvislých. S tímto soudem panským úhlavně jest nám činiti a protož jemu výhradně naši rozpravu věnovati chceme, aby všichni, jimž na věci záleží, do obsahu zápisů Žerotínových o soudě panském úplně vniknouti mohli.

Soud panský byl jediný soudní úřad, který rozsuzoval všechny rozepře týkající se statků deskových, tedy statků šlechty a měst královských. Co se týče peněz, žádný k soudu zemskému z menší sumy než čtrnácti kop groší poháněti se nemohl, lečby pán poháněl aneb pán poháněn byl, poněvadž stav panský k žádnému jinému soudu než k panskému nepříslušel (Ž. str. 244). Teprve později rozšířila se kompetence soudu p., že i zločiny rozsuzoval.

Jmeno své obdržel soud panský, jenž na právě zemském zasedal, od toho, že prvotně jen členové stavů panského soudci zemskými býti

mohli. Rytířstvo se dostalo do soudu zemského, když král Vladislav k prosbě stavu rytířského, aby podlé příkladu stavů českých také několik rytířův do soudu panského přijato bylo, k tomu svolil. Stalo se to r. 1492, kdež ustanoveno, aby soud panský záležel ze čtrnácti osob stavu panského a ze šesti osob stavu rytířského a sice tři z kraje Olomúckého a tři z kraje Brněnského.

Od té doby zrušen starý obyčej, dle kterého členové rodu panského při zahájeném soudu do stolic vstupovati a v nich sedati mohli, buď k soudu anebo k poslouchání, a počet soudcův ze stavu panského obmezen, jak dotčeno, na 14 osob. Téhož roku 1492 složen soud, jak list krále Vladislava praví: „Item tyto osoby jsou vybrány k soudu: pan, hejtman, pan maršálek, pan komorník Olomúcký, pan komorník Brněnský, pan sudí Olomúcký, pan sudí Brněnský, biskup byl-liby pán.

A tito páni krom úředníkův: pan Lichtenstejn, nebo syn jeho; pan Albrecht Letovský; pan Jan z Dubé; pan Albrecht z Sternberka; p. Boček z Polné; p. Jan z Lomnice; p. Boček z Bouzova; p. Karel z Vlašimě; p. Ladislav z Bozkovic; p. Zygmond Osovský; p. Jiřík Osovský; p. Hynek z Ludanic; p. Václav Veverský; p. Jan Žerotinský; p. Ctibor Světlovský; p. Jindřich Tunkl.

Item z rytířstva, z Olomúckého kraje: p. Šarovec, p. Vilém Te-taur, Jaroš z Zástřizl. A z Brněnského kraje: Zygmond Valecký, Koňas z Vydří a Blud z Králic.“

Co se týče biskupa Olomúckého sedával v soudě z práva, byl-li členem rodu panského, jinak jen z milosti pánův. Kn. Tov. o tom praví na str. 122 takto: „A jestliže jest biskup Olomúcký pán, z rodu panského, tehdy z práva, ač chce, jmá v soudu sedati, ne jako biskup, ale jako pán zemský, a jmá jmieti po pravej straně hajtmanově miesto.“ Jelikož ale biskup Olomúcký pro důstojenství své veliké vážnosti požíval, tak že při sjezdích obecných zemských, jak kn. Tov. na str. 121 praví, páni nejprvé k biskupovi pro poctivost se sejdou a pakli se co od země piše, biskup napřed státi má; „protož vždy“ praví kn. Tov. dále na str. 122, „kapitola Olomúcká toho hleděti jmá pro mnohé velké příčiny, aby vždy při tom biskupstvie byl biskup z řádu panského, člověk dobrý, znamenitý.“

Co biskup seděl biskup Olomúcký jen tehdáž v soudě, jak kn. Tov. na str. 121 praví, „když král a pan země v soudu sedí, tehdy kněz biskup také seděti muož po pravé straně a súditi, však přísahu též k soudu jako jiný učinie.“

Velmi zajímavé jednání stran uvedení biskupa do soudu panského nachází se v těchto zápisích na str. 236—241. Když se jednalo totiž o přijetí kardynala Dietrichštejna biskupa Olom. do soudu zemského, pronesl se Karel z Žerotína takto: „pořádek náš s sebou to přináší, aby biskup, byl-liby pán, z práva v soudu sedal, ne proto, že biskupem jest, než proto, že pánem jest, poněvadž soud náš od starodávna jest soud panský a páni v něm sedati mají. Ač pak koli v knize pana Ctibora z Cimburka jináč Tovačovského zjevně se dokládá, že biskup má v soudu sedati, byl-liby pán zemský a to slovíčko „zemský“ bezpochyby se vztahovalo na rody panské Moravské, dokud ještě Rakušané a jiní Němci tak mezi nás se nezmíšeli . . . že biskupové, kteří jsou páni zemští z práva, kteří pak nejsou páni zemští, z samé toliko milosti do něho bráni bývají.“

Bylo-li nějaké místo soudce uprázdněno, dosazováno bylo od stavu panského s vůlí pána země; kdežto před králováním Jiřího z Poděbrad

soud panský bez svolení králova sám se doplňoval; páni totiž vybrali osobu takového úřadu hodnou a podali ji králi k potvrzení. Uprázdnilo-li se místo, jež zaujímal rytíř, vyzváni jsou rytíři od pánův, aby těmto tři osoby ponavrhli, z nichž pak stav panský jednu vybral a ku potvrzení na krále vznesl. Před rokem 1531 mohli i dva rodní bratři v soudu zasedati; téhož roku ale stavové na sněmu Jihlavském ustanovili takto: „Jakož na tento čas z rodů panských některých dva bratři v soudu sedají, ti aby předce seděli, pokudžby z soudu odpuštění nevzali a z něho dobrovolně nevysedli; než napotom aby dva bratři v soudu zemském nesedali.“ (Sněm. p. kn. I. 99.)

Byl-li kdo na svrchu dotčený způsob na místo soudce dosazen, obdržel o tom zprávu skrze list královský, v němž zároveň mu nařizeno bylo, aby, když soud držán bude, k němu najíti se dal. Když se novojmenovaný soudce do města, kdež soud zahájen byl, dostavil, poslány k němu dvě osoby stavu rytířského, aby mezi soudce se dostavil. Tu byl obyčej, že nový soudce se vymlouval rozličnými příčinami; na druhý den opáčeno poselství, načež k rozkazu soudu do soudnice vešel. Jak mile vstoupil, oslovil jej hejtman anebo jeho místodržící touto formulí obvyklou: „Pane N. N. Jich Milosti znajíce hodnost osoby vaší, též i na poroučení J. M. Císařské vás do soudu bráti ráčí; vstupte do šraňku a povinnost obyčejnou vykonejte.“ Takto oslovený začal se skromně vymlouvati, že toho důstojenství hoden není pro malé vědomosti své. Soud ale nikdy ovšem takových výmluv nepřijal, načež nový soudce do šraňku vstoupil, přísahu od nejv. pisaře předčítanou prostovlasý a zdvihna dva prsty složil, načež mu od nejv. komorníka místo vykázáno bylo. Nebyl-li lačným, nemohl přísahati a přísaha odložila se na jiný den. Prísaha zněla v tato slova: „Slibuji a přísahám Pánu Bohu, Matce Boží i všem svatým a Nejjasnějšímu knížeti a pánu panu N. N. Českému králi a markrabí Moravskému, že chci a mám v soudu a právě zemském, chudému i bohatému, duchovnímu i světskému, což nejdál rozum můj snéstí můž, nehledíc na přízeň, ani na nepřízeň, ani na žádné dary, soud spravedlivý činiti, pravdu velebiti a křivdu tupiti. Tak mi Pán Bůh pomáhej, Matka Boží i všickni svatí.“

Protestanté a bratři vynechávali slova „Matce Boží i všem svatým,“ oč mezi nimi a katolíky často rozstrky bývaly, tak že, když byla většina soudcův katolická, někdy i přísaha bez slov „Matce Boží“ atd. za neplatnou se vyhlášovala. Teprvé sněm léta 1608 ustanovil stran přísahy takto: „Co se přísahy té, kteráž v řízení zemském vepsána jest, dotýče, ta má slovo od slova předce zůstati. Však žádný z panův obyvatelův, kterýžby nad tím, aby Matce Boží a všem svatým přísahal a pomoci od nich žádal, obtížené svědomí by měl, nemá k vyřikání těch slov žádným způsobem nucen býti; než kdyžby jen pánu Bohu a pánu země přísahu učinil a z jiných slov v též přísaze obsažených žádného nevypustil, má ta přísaha od něho přijata býti.“ (Sněm. p. kn. II. str. 394.) Kn. Tov. již horlivý husita sepsal, obsahuje též slova „matce Buožie i všem svatým.“ (str. 47).

Původně soudcové zemští žádné přísahy nečinili; teprvé za krále Jiřího ustanovena jest, jakž kniha Tov. o tom na str. 47 praví: „A ta přísaha nebývala prvé na páních, než za krále Jiřího páni k ní svolili a již na věčnost díti se jma a stala se léta 1464 najprv v Olomúci.“

Hodnost soudce trvala pravidelně doživotně; soudcem přestal ale býti každý, kdož pro důležité příčiny, jako dlouho trvající churavost,

od soudu propuštění obdržel, anebo do tejné rady povolán byl, anebo ven ze země se vystřhoval. Pády, že někdo ze soudu vysazen byl, byly řídké. Roku 1611 propůjčil král Matyáš soudcím zemským titul „rad královských“ což soudu Svatokunhutskému v Brně ohlášeno a od něho vděčně přijato bylo.

Při důležitosti, kterou soud panský do sebe měl, není se co diviti, že králové k tomu hleděli, aby sobě jmenováním soudců vlivu na soud dobyli. Pokoušeli se o to, aby soud měl pouze právo, navrhovati osoby k soudství a král aby je jmenoval. Stalo se to r. 1581 a 1590, že král Rudolf na sněmu žádal, aby soud bez vůle a vědomí krále žádné osoby co soudce nepřijímal; stavové to ale odepřeli a kterak zárlivé práva svého hájili, o tom podávají také tyto zápisky doklady na str. 162.

Jakož král neměl práva, dosazovati místa soudcův, taktéž nebylo žádnému dovoleno, od nálezu panského ku králi se odvolati. Památná jsou v tom ohledu slova Ladislava Veleny z Žerotína, jež on do svého cestopisu vložil: „sexto Jan. anno 1590 Olomutium profectus sum. Ubi proceribus Moraviae plerisque congregatis aliquot processus judiciorum in curia provinciali vidi. Durante actu stabat puer in scamno strictum ense tenens. Nullus a dicta sententia ad alium iudicium sub capitis poena provocare audeat.“

A kn. Tov. praví na str. 27: „Také práva svá země jmá svobodná beze vsí překážky pána svého a všelijakého odvolanie ani k císařově milosti ani k svému vlastniemu pánu.“

Uvázal-li se nový král v držení Moravy potvrdiv dříve svobody země a přijav hold obyvatelův, bylo první jeho povinností, dbáti o puštění práva a dosazení soudu, a za to mu dávana byla berně. „Má se starati o práva země“ praví Ctibor z Drnovic, „aby puštěny byly a průchod svůj aby míti mohly, a má se ptáti nejprv na úředníky zemské, kteříž na právé seděti mají, nebo bez práva toho zřízení jiné za nic nestojí.“¹⁾

Právo, kteréž při soudě panském rozsuzováno bylo, nezakládalo se na paragrafovaném zákonníku, nýbrž se hledalo a tuziž i nalezalo. Rozsudky soudu či nálezy panské vynášely se podlé podobných předešlých při a mohl tedy každý, porovnávaje svou věc s tou neb onou předešle již rozsouzenou věděti, jaký asi nález stran jeho pře učiněn bude, čímž nejen že právní vědomí u jednotlivců se utužovalo, nýbrž jedenkaždý i mohl potěšitelného přesvědčení nabýti, že i on k vyvíjení práva působí a účinkuje. V tom smyslu, že právo se hledalo v předešlých podobných pádech a se neustanovalo podlé psaných zákonů, praví kniha Tovačovská, „že se (soud) právy psanými nespravuje, než obyčeji svými starodavními a slyšením stran a pře, kteráž se od stran liče.“ V tomtéž smyslu se vyjadřuje Ctibor Drnovský piše o knize své: „A ne aby tato práva Moravské země byla; nejsou. Neb v tomto markrabství psanými právy se nespravují při soudu zemském, jako v jiných zemích, než podle žaloby a odporu a důvodů z hlav na své přísahy rozsudek i nálezy činiti mají.“ Proto prý tuto knihu sepsal: „kdož starý nález čistí káží ku pomoci své při, a že se jest prvé o takovou věc stal, tehdy dobře jest pro pamět panům soudcím, a řídko od toho padne, lečby se tato pře s onou v něčem dělila.“

¹⁾ Kniha Tov., která totéž místo na str. 27. uvádí, má patrně chybu tisku pravíc: „neb bez práv a toho zřízení jiné za nic nestojí aniž jest trvavé.“

Hlavní moc soudu panského spočívala v tom, že od jeho rozsudku či nálezu nebylo žádného odvolání. Tato okolnost, jakož i právo soudu, že osoby na uprázdněná místa soudcovská sám dosazovati mohl, dávaly mu jakési vlastnosti suverenity, kteráž dovršena byla tak zvanou „svobodou v soudě panském, již kn. Tov. str. 120 v tato slova definuje: „A mohú svá zřízení opraviti, ujíti a přičiniti, jako lidé svobodní, ač jest všech k tomu vuole a svolenie a v velikých věcech královské potvrzenie.“ Tato tak zvaná svoboda v soudě panském propůjčovala soudu téměř neobmezenou moc a protož hleděli králové k tomu, aby tento článek ústavy zemské buď zrušen anebo alespoň obmezen byl. Když na sněmu Znojenském držaném léta 1535 se jednalo o nápravu zřízení zemského, pokoušel se král Ferdinand I. o to, aby dotčený článek v platnosti obmezen byl.

Psal stavům strany artykule onoho takto:

„Na druhý artykul o svobodě soudu zemského J. M. K. proti tomu býti neráci, aby v Markr. Mor., jakož i jinde za obyčej jest, právo svobodné býti nemělo; než aby stavové chtěli sobě zřízení svá bez zvláštního povolení J. M. K. napravovati, ujímati i přičiniti, toho J. M. K. dopustiti neráci, neb i jinde se tak zachovává. Než kdyby stavové příčiny hodné uznali, žeby potřebí bylo, práva neb zřízení napraviti a J. M. K. to od nich oznámeno v čas bylo, J. M. K. znajíc hodné příčiny ráci se k nim milostivě zachovati a sněm obecní nicméně jako do Jihlavy a teď opět sem do Znojma o napravení práva položití a což tak s jistým vědomím a vůlí J. M. K. vyhledáno a napraveno bude, při tom má zůstaveno býti.“ A když stavové nepopustili a na svém zůstali, vzkázal jim král: „Což se toho artykule o svobodě soudu a zřízení činění dotyče, jak jsou ten artykul mezi jiné artykule při napravení práva postavili, J. M. K. ráci, aby na místo toho artykule tento dolepaný artykul postaven byl, že právo Mark. Mor. a soud v soudních věcech svobodné právo jest, jakž od starodávna bylo. Než což se zřízení nových činění neb napravování dotyče, když by jaké zřízení neb napravování učiniti chtěli, to aby J. M. K. posláno a prvé ukázáno bylo a k čemuž by J. M. K. tak povoliti a jim to potvrditi ráci, má stále držáno býti a jinakě nic.“ (Kopíř sněm. fol. 67. 69.)

Kopíř sněmovní má ale k tomuto dopisu královi připsáno: „Ale tomu artykuli stavové se zpřeli a k tomu povoliti nechtěli.“ A protož skutečně vešel tento artykul do zřízení zemského tištěného l. 1545, kdež se nachází na listě VIII.; a nad to více přijat také do usnešení sněmu Brněnského držaného l. 1550, kdež v úplném znění kn. Tov. na listě 13 napsán jest. Ač stavové svého práva dosti obezřetně hájili, předce se podařilo králům, kteří sobě věděli zjednati mocnou stranu mezi stavy, že článek o svobodě v soudě panském do zřízení tištěného l. 1562 a tím méně do zřízení z roku 1604 nevešel. Nicméně ale soud panský rázně zastával práva svá; považoval je za nedotknutelná, tak že soud Brněnský postní l. 1596 se pronesl, „že J. M. Císař proti pořádkům našim na odpor rozkazovati nemůže, „(Viz tyto záp. str. 29) A ještě důrazněji vyjádřil se soud Holom. léta 1600 ústami Karla z Žerotína: „pán náš, poněvadž nám přísahu učinil, také nad našimi zvyklostmi a starobylými obyčejmi ruku držeti ráci.“ (Tamtéž str. 239.)

Důležitost soudu panského nezáležela ale pouze v neobmezeném vlivu na ryze soudní a právní věci; soud zemský byl zároveň s nejvyššími úředníky zemskými nejdůležitějším sborem rozhodujícím o všech znamenitějších věcech, které země se tykaly, zvláště v době, když sněm

nebyl. Kdykoli nějaká vážná věc od sněmu pro jakékoli příčiny vyřízena býti nemohla, snesl se sněm na tom „aby ta věc nejvyšším úředníkům a soudcům zemským k vyřízení odevzdána byla.“ Důležité dopisy mnohokrát zasílány byly na soud, ač se ne soudních, nýbrž politických a státních věcí týkaly. Tím, že soudcové potahováni bývali k poradám nejvyšších úředníkův, zamezeno každé rozšiřování se byrokracie a stavové působili vždy na záležitosti zemské vlivem neodvislých mužův nikomu ničím povinných. Soudci zemští se stali na ten způsob radami země. Soud Brněnský Svatokunhutský l. 1611, na kterém se o sepsání majestátu stran tytule rad královských jednalo, velmi případně to vyslovil, řka: „aby týž majestat v lepší formu uveden byl a doloženo v něm: „poněvadž soudcové zemští bez toho raddý naše zemské jsou a my zemi s raddou jejich spravujeme.“ Kterak zvláště za doby Matyáše nejvyšší úředníci a soudcové často krátě věcmi politickými a státními se zanášeti museli, o tom podá druhý svazek těchto zápisů mnoho důkazů. — —

Soud zahájen býval čtyřikrátě do roku a sice dvakrátě v Olomúci o sv. třech králích a o svatém Janu křtiteli; dvakrátě v Brně druhou neděli postní a o sv. Kunhutě. Tento pořádek soudův byl ale několikrátě změněn a sice poprvé r. 1576 při sněmu Olomúckém, kdež stavové změnu času, kdy soudy držeti se mají, navrhli (sněm. p. kn. IV. fol. 127), kterážto změna od krále Rudolfa l. 1578 potvrzena byla. Tato změna se týkala soudu svatojanského, svatokunhutského a postního, jelikož o těchto dobách lidé nejpilnějšími pracemi polními zaneprázdněni jsou. Ustanoven tento pořádek soudův: „Soud Brněnský, kterýž se, jak dotčeno, předešle o sv. Kunhutě a nyní v neděli před sv. Vavřincem držívá, ten aby držán býval na den sv. Martina. A trefilo-li by se sv. Martina v sobotu, tehdy v neděli po sv. Martině. Soud Brněnský postní, aby se v městě Brně v neděli Provodní a soud Svatojanský Olomúcký v neděli před sv. Bartolomějem držel.“ Jen soud Olomúcký Svatotříkrálský zůstal nezměněn. Nový tento pořádek trval do roku 1583, ač i mezi tím ještě změny se daly; dotčeného roku ale potvrdil král Rudolf snešení stavů, „aby na ty časy jakž předešle od starodávna a jakž v zřízení starém Znojenském zapsáni jsou, soudové zemští držáni bývali.“ (Sněm. p. kn. IV. 308). Zůstali tedy soudové v Brně v druhou neděli postní a o sv. Kunhutě; v Olomúci o třech králích a o sv. Janě křtiteli. Usnešení, kteréž stavové na sněmu l. 1562 učinili, aby toliko dva soudy zemské držány byly a sice jeden v Holomouci o třech králích a druhý v Brně o sv. Trojici, a každý aby tři neděle trval, nevešlo v platnost. (Sněm. p. kn. III. 195).

Sluší znamenati, že den zahájení soudu v době určité ustanoven byl starým zvykem. Co se týče soudu svatotříkrálského, kázala povinnost soudcům, aby se na den tří králův, nebo pokudžby jich v sobotu bylo, den potom do Olomúce sjeli (viz tyto zápisy str. 7.). Byloli sv. Jana v sobotu, sjeli se soudcové vedlé starobylého pořádku teprv v neděli (tamtéž str. 235). Příčina toho byla, že pňhonové první den vyhlášení byli, což v neděli státi se nemohlo, jelikož v neděli se nesoudilo. Co se týče soudu svatokunhutského, učinil sněm l. 1571 toto usnešení: „Poněvadž tomu rozuměti, jakž v zřízení zemském doloženo, že soud při sv. Kunhutě držán býti má, když se sv. Kunhuty v neděli trefí, jako léta tohoto, že lidé na nedorozumění někteří jsou, hned-li tu neděli se sjezditi k soudu mají, či-li přes týden; i poněvadž se to tak zachovávalo i sněmem předešle vyměřeno bylo pro jarmark, kterýž

o sv. Kunhutě v Brně bývá, když se sv. Kunhuty v neděli trefilo, že přes týden potom v neděli teprv se k soudu přijíždilo a v pondělí ráno pňhony se vyhlašovali, ještě se toho při tom zanechává a všem vůbec, aby o tom vědomo bylo, tímto sněmem se předešlé nařízení obnovuje, tak abychom se vždy k soudu svatokunhutskému tu neděli po sv. Kunhutě sjížděli a v pondělí ráno pňhony vyhlašovány byly.“ (sněm. p. kn. IV. 32). Pořádek tento změněn jakž tyto zápisky Žerotinovy na str. 61 praví: „Pořádek jest, abychom se k soudu tomuto (svatokunh.) sjížděli před pondělí po sv. Kunhutě ten den; jestližebý se pak sv. Kunhuty trefilo v pondělí, tedy přes týden.“

Soud zemský měl se držeti úplně dvě neděle; v neděli, pak ve svátky Matky Boží a apoštolské se nesoudilo; jiné svátky se nedržely. (tyto zápisky str. 184.)

Jelikož soudy v určitých dobách roku se odbyvaly kdežto sněmy zemské dle potřeby od krále se svolávaly, mohlo se státi a stávalo se také, že král naléhající potřebou neodbytnou pohnut sněm svolati musel právě v době, které soud zahájen býti měl. To se velmi dotklo těch, kteří nějakou při před soudem měli. Protož stavové mnohokráte na králi žádali, aby sněmy nepokládal v doby, které pro soud určeny jsou a dotyčné nařízení vešlo také do zřízení zemských. Později ale vyvinul se obyčej, že, když sněm v dobu soudní svolán byl, jeden den se soudilo a druhý se sněmovalo, jak tyto zápisy praví: „pořádek jest, že když se soud a sněm spolu trefí, tedy jeden den že se soudí, druhý že se sněmuje“ (str. 30.)

Měl-li soud odložen býti, než-li zahájen byl, byl jedině sněm oprávněn, to učiniti, musel to však rozhlásiti po zemi; avšak bylo zapotřebí k takovému odkladu důležitých příčin n. př. veřejné ležení, mor, nepřátelský vpád, anebo, když značný počet soudcův volen byl buď k generálnímu sněmu aneb k jiné výpravě poselské. Byl-li soud na tento způsob odložen, mohl i na jinou dobu krom od starodávna určených časů položen býti, což hned při ohlášení odkladu se oznámilo.

Sjeli-li se ale soudcové k soudu, a nastala-li nějaká příčina, pro kterou soud měl odložen býti, pak mohli to učiniti; ale s raddou a svolením těch, kteří pře při soudu měli a soudcové byli povinni za každý odklad soudu, ať se stal z jakýchkoli příčin, králi omluvu učiniti. Sněm l. 1531 ustanovil stran toho takto: „Přihodiloliby se tedy, žeby se měl soud odložiti, tehdy pani soudce mají se s těmi, kteří se souditi mají, o to sněsti“ (Sněm p. kn. I. 103). Stran tětěž věci snesl se sněm l. 1537: „Což se odložení soudu dotýče, na tom jsou se všickni stavové srovnali, aby ta věc panům soudcím v moci byla, kdyžby se toho potřeba poznala a soud odložen býti měl, že to jich Milosti rozvážití mají. A hned při zasedení soudu těm, kteříž se souditi mají, oznámiti, do kterého času souditi ráčí, a na čem by se sněsti ráčili, aby lidé o tom vědouce darmo se netrávili (Sněm. p. kn. I. 146). Toto sněšení vešlo také do zřízení zemského z r. 1545, kdež vytištěno jest na listě 71.

Nemohl-li se soud držeti za příčinou, již soudcím odstraniti možné nebylo, jak n. př. když nebylo hejtmana, neb sudňho, buď že nemocen byl anebo žádný místodržící od krále jmenován nebyl, pak se čekalo k odstranění této nesnáze na rozkaz královský, avšak jen první den, jakž o tom tyto zápisy praví: „že do třetího dne se nikdy soudu neodkládá a že nejsme povinni, ani do druhého čekati.“ Byloť to totiž

povinností královou, věděti, že soud v určenou dobu se sejde, a byli-li nějaký nedostatek při nejvyšších úřednících, bylo to věcí jeho, aby tento nedostatek odstranil.

Ač stav panský a rytířský jen právo měli, aby z nich soudci byli jmenováni a ač tedy to se podobalo nějakému privilegium, přece byl každý soudce povinnen, ku každému soudu dojížděti. Nemohl-li dojeti, musel slušnou a vážnou příčinu udati a jí se omluviti; chtěl-li na déle trvajícím cestu ven z země se odebrati, musel u soudu za dovolenou žádati. Sněm l. 1519 ustanovil takto: „Páni a rytířstvo v soudu zemském sedající nyní a budoucí časy tak se zachovávati mají, jakž landfrid ukazuje; na dni jmenované do Olomouce a do Brna aby se sjížděli a soud vysedali, pokudžby se nevzdal a odtud aby žádný neodjížděl, lečby pan hejtman, pani soudce J. M. potřebu nečť zuajíc jej odpustiti ráčili; pakli by kdo nepřijel a tak se nezachoval, ten má od pána hejtmana k druhému sněmu obeslán býti, aby před panem hejtmanem a pany soudci J. M. stal a tu má slibem zavázán býti, aby před králem J. M. se postavil na den, kterýž jemu pan hejtman a pani soudce jmenovati ráčí a toho slibu aby prázděn nebyl, leč jej král J. M. ruku daním propustiti ráčí“. (Sněm p. kn. I. 12) Kn. Tov. má o tom ještě přísnější rozkaz; píše totiž na str. 48: „Páni právo zasedúc, nemají se rozjížděti . . . Pakliby který pán bez vuole krále, markrabie, hajtmana od súdu pryč jel, dokudž by se soud nevzdal, ten v soud zase nejmá vcházeti, ani vzat býti, ani v súdu seděti, lečby jej pan hejtman neb páni znovu zase přijali.“

K zahájení soudu a k platnému usnešení čili vynešení nálezu bylo zapotřebí od r. 1535 nejméně desíti soudců; menší počet nálezu učiniti nemohl (viz tyto zápisy str. 41). Protož také přísně bylo rozkázáno, aby soudcové k hodině od hejtmana ustanovené do soudnice se scházeli, jakž na tom se ustanovil sněm l. 1519, kterézto ustanovení vešlo do všech tištěných zřízení zemských. Mnohem přísnější nařízení učinil sněm l. 1531: „Jestližby pak který z panů soudců k hodině od p. hejtmana uložené k soudu nepřišel, takový aby od panů soudců slovy potrestán byl. A jestližby se toho více dopustil a k hodině jmenované nepřišel a slušné příčiny neukázal, aby slibem zavázán byl, aby se před králem J. M. postavil, jako ten, který jest k soudu svévolně nepřišel. Jestližby který z panův soudců bez povolení pana hejtmana a panů soudců odjel, ten též má obeslán býti a slibem zavázán, aby se před králem J. M. postavil, jako ten, který jest k soudu nepřijel. Také žádný z panův soudců nemá odcházeti od žádné pře, kteráž se vésti počne, až se nález stane, a jest-li žeby pan hejtman a pani soudce vidouce, žeby se některý z panův soudců dopustil takového nepořádku a k soudu nepřijel aneb od soudu odjel a oni to prohledali a k němu se podlé pokuty svrchupsané nezachovali, obec o takovou věc bude se moci ku panu hejtmanu a panům soudcím domluvati“ (Sněm. p. kn. I. 98). A že toto nařízení se přísně zachovávalo, o tom poučují nás tyto zápisy pravice na str. 39: „A sotva jsme to vykonali, že pan hejtman drabanta pro nás poslal, abychom na horu do soudnice jeli, kamž když jsme přišli, dal nám oběma dobrou kapitolu a artykul z zřízení zemského čísti dal, že se páni soudci k hodině od pana hejtmana jmenované na horu scházeti mají.“

Soud velice nad tím bděl, aby vážnost jeho zachováváním všech slušných obvyklých forem i v tom nejmenším neutrpěla. Krásné o tom se pronášejí tyto zápisy na str. 141 pravice: „ješto všem vědomé

jest, jaká v těchto místech i vážnost i mluvení opatrnost se má zachovávat i jak každý s pravdou před J. M. jest povinen se stavěti.“ Když při soudě svatotříkrálském l. 1596 v noci někteří po městě stříleli, soud velmi nad takovou nevážností se zastavil a uložil Karlu z Žerotína, aby onu nevážnost u veřejném sezení karal, což také učinil, praviv: „Této noci ráčili jsou někteří z prostředku J. M. časté a veliké střílení slyšeli. Jaká to nevážnost a lehkomyšlnost od těch jest, kteří se toho v pokojné zemi a při zahájeném soudě, kdež, jest-li jindy, obzvláštěně řád, pokoj, vážnost a stud zachovávan býti má, dopustili, snadno jest každému souditi (viz zápisy tyto str. 18).

Žádnému, leč soudci, nebylo dovoleno, s nějakou zbraní do soudnice vstoupiti; taktéž bylo zapovězeno v soudnici jísti nebo pít; nemohl-li kdo žízni odolati, musel ven vystoupiti přijma k sobě druhého pána, aby nepadl v podezření, že některé straně poučení dává (kn. Tov. str. 49). Vedle snešení sněmu l. 1531 byl každý, kdož v soudnici křik dělal, po třikráte napomínán; neuposlechl-li po třetím napomínání, jest trestán vězením na radnici. (Sněm. p. kn. I. 99) Došlo-li u vedení pře na nějaké špinavé neb necudné věci, rozkázáno pacholatům a ženským, aby ze soudnice vystoupili.

Zachování formy zdálo se soudu panskému věci nevyhnutelně potřebnou; co jednou ve zvyk a obyčej bylo vešlo, od toho nepuštěno více; ano i tenkrát, když zachování formy mohlo vésti ke krivosti nějaké, soud formy nedal v šanc. Velmi případně o tom se pronáší Žerotín v těchto zápisech, na př. na str. 9: „aby pořádkům našim ublíženo a co jednou schváleno a za dobré uznáno bylo, to aby přehlídnutím našim svrženo nebylo.“ Dále na str. 12.: „Pochybíme-li jednou v pořádcích našich, uvedeme soud v lehkost, vystoupíme z svobod našich, kteréž také to v sobě zavírají, **aby obyčej starobylé a výpovědi panské i příklady za právo držány byly.**“ Totéž zachování formy spatřujeme u vynášení nálezu; tak se praví na str. 55 těchto zápisů: „že ti nebožátka sprostni jsouce, mělyby ušetření býti; avšak abychom pořádkům neublížili a proti předešlým nálezům nic neučinili, stal se nález“ Anebo na str. 89. „Ačkoli věc sama v sobě velice spravedlivá jest, avšak poněvadž jest podlé pořádku a vždy se tak od předků našich zachovávalo, učinili jsme obyčejný nález, že pro nedoložení pánu tytule povinného není pán povinnen odpovídati.“ Toto ouzkostlivé zachovávání formy vysvětluje se tím, že při nedostatku paragrafovaného zákoníka platilo zvykové právo t. j. to, co dlouhým obyčejem v moc právní vešlo.

Nad jiné náleželo k zachování formy, že jiným nežli jazykem českým při soudě mluvíti dovoleno nebylo.

Ač tak zvané knihy soudní, jichž nejstarší při cudě Olomúcké z léta 1405 a při cudě Brněnské z léta 1475 pochází, byly psány jazykem latinským, jakož i desky zemské až do r. 1480; přece nelze pochybovati, že veškeré jednání soudní ústní dalo se jazykem českým. Zda-li v starší době tak přísně k tomu přihlíželo se, jako za doby Žerotínovy, aby jiným než jazykem českým před soudem mluveno nebylo, o tom písemného svědectví nemáme; ale z tvrdosti, s kterou v době dotčené každé cizé slovo ze soudnice vypuzeno bývalo, lze souditi, že krom české jiné řeč nikdy v soudě panském trpena nebyla. Nejpřípadněji ličí se důslednost, s kterou jmenovitě němčina v soudu trpena nebyla, v těchto zápisech, (str. 236 — 241) když o soudě Svatojanském

v Olomúci l. 1600 kardynal Dietrichštejn mezi soudce zemské přijat býti měl. Právil tehďáz Karel z Žerotína: „poněvadž od starodávna v zemi této při právě jazyku českého se užívá a žádnému až posavad aby v potazu jiným než českým jazykem mluvití měl, trpíno nebylo, žebychom tolikéž jemu (kardynalovi), aby mezi námi německy mluvití měl, dopustiti nikoli nemohli, jakž pro zachování starobylého pořádku, tak pro nezlehčení vlastního jazyka. A protož aby se na to rozmyslil, tak abychom s ním skrze to v odpory nějaké vjíti nemuseli; nebo jestli žeby jiným jazykem než českým mluvil, bychom ho pak slyšeli, žeby hlas jeho nic neplatil ani mezi jiné počítán nebyl.“

Cizím povolen býval tlumočník. O tom nás poučují tyto zápisy na str. 62: „Postavil se Puchar do šraňku a německy mluvití začal; jest mu oznámeno, že se při tomto právě jinak než česky nemluví a protož aby sobě přítele zjednal, který by od něho promluvil . . .“ Sem též náleží, co tyto zápisy na str. 125 praví: „strany vidimus, poněvadž jest latině psán, že nemá čten býti.“¹⁾

I v dalším rozvoji tohoto úvodu poznati lze bude, kterak při soudě panském ve všem formy starozvyklé šetřeno bylo.

Přípravy k soudnímu jednání.

Než-li soud odbýván byl, ohlášeno to po tři týhodny v zemi. Kn. Tov. o tom na str. 32. praví: „když král neb markrabina milost aneb páni a země ku právu přistúpiti chtěie, jmá voláno býti po všech městech, městečkách i tu, kdež se kteří trhové dějí: že král i páni svolili se právo propustiti a pónonové že mají jíti, a to tak, jakož se jemu cedule dá od pána hajtmana, že všem oznamuje, kterak z vuole krále jeho milosti, pana hajtmana, pánuov, práva zemská puščena, jsú a k pónonóm zasezeno bude den tento etc. Protož jmá-li kto při tom právě činiti, muož puohon vzieti etc., a hned týž týden opět v trhový den v městě Brně také býti jmá týmž obyčejem provoláno, a tak po třikrát v každém těch měst po tři téhodni a po tři trhy.“

Když tak po zemi rozhlášeno bylo, že soud panský se sejde, hned po třetím provolání zasedli ouředníci menší eudy Olomúcké a Brněnské, aby pňhony t. j. spis, kterým žalobník obžalovaného před soud zve nebo pohání, přijímali. Kn. Tov. o tom praví takto: „Z příčinu hodných jest zuostáno a ustaveno, aby hned po třetiem provolání nejprv v městě Olomúci ku pónonóm zasezeno bylo v purkrabieho domě, ale již nyní vzali sobě v obyčej u pisaře a to v pátek prvnie po provolání třetiem a hned druhý pátek v Brně a tak po tři pátky v Olomúci vždy ve dvě neděli a vždy po tři pátky v Brně, druhý pátek po Olomúckém pátku, aby bylo na pónonech sedieno v obú městech po šest pátkuov pořád zběhlých. A z té příčiny nejdú pónonové v jedny pátky i v Olomúci i v Brně, aby ti z Olomúckého kraje, jměli-li by koho z čeho pohnati pónonného pátku nezmeškali v Olomúci a jměli-li by kto též z Brněnského kraje co v Olomúci činiti, aby z svého kraje

¹⁾ Avšak i v ostatním řízení země byla jedině čeština úřední řečí, a povoleno-li nějaký překlad, stalo se to zřídka a jen vysoce postavené osobě k vůli. Sněm l. 1612 ode mně vydaný praví na str. 23 takto: „Více jsem na ně vznesl, aby smlouvy ty, které před půl patým létem před Prahou učiněny jsou, i ty, v které jsme v novú minulého roku s stavy království Českého vešli . . . pisaři městští na německo je přeložili pro snadnější rozum arciknížecí, avšak aby to neveslo jako v pořádek nějaký, podlé kteréhožby se musilo všecko z češtiny naší na německo překládati, aby stavové těch výkladův J. M. neposýlali, než pau korník aby ad partem J. M. je podal.

póhonuov nezmeškali. Po těch šesti pátcích jest puohon slunečný, ten se čvrtý pátek děje.“

O púhonu slunečném praví kn. Tov. str. 39 takto: „Púhon slunečný ten vycházíe čvrtý pátek, jakož napřed dotčeno jest a jmá túž formú pohnán býti, jako jiní púhonové a z čeho komu potřebie jest. A ten puohon bývá poslední pátek před sviečkami aneb v druhém právě ten pátek před sv. Janem. A ten jest proto od starodávna nalezen, ačby se kto v prvních póhonech zmeškal, jsa sám pohnán aneb pro svú potřebu při póhonech jest býti nemohl i bude moci ješče pohnati. A proto slove slunečný, že toho, kohož se jim poháníe, jmá před sluncem v sobotu zastati; pakli koho póhončie nezastane, tehdy nebude povinen pohnaný tomu póhonu odpovídati. A ten, kohož pohonie, jmá kuoň pod póhončieho dáti, aby vždy zastal od slunce a to na svú škodu; pakliby o blízce byl, tehdy konie potřebie není, než jíti jako s jiným puohonem pěškami.“ Jelikož ale čas k dodání púhonu od pátku až do soboty před východem slunce velmi krátký byl, ustanovil sném z l. 1523 takto: „Což se púhonův slunečných dotýče, to jsme uznali, že jest jim z zvyklosti starodávni čas velmi krátký uložen byl, z kteréžto příčiny lidé v nebezpečnosti jsú stáli; i na tom jsme se srovnali, aby púhonové slunečné od vydání jich v témdni dodáváni byli těm, kteří se pohánějí.“ (Sném. p. kn. I. 37) Toto snešení vešlo také do zříz. zems. tištěného l. 1545 (viz str. 25), kdež ale zároveň předměty slunečného púhonu obmezeny jsou, anť tam se ustanovuje: „A takovými slunečnými púhony z jiného poháníno býti nemá, než o svědomí listovní, o postavení svědkův a položení listův, krom poselacích, o zastoupení, o rukojemství, za peníze neb správu“ kteréžto ustanovení přijato také do pozdějších zřízení zemských.

Tištěná zřízení zemská ustanovují k dodání púhonů pro Olomúc pátky před sv. Jífím a před sv. Martinem. Púhony zasěsti museli komorník, sudí a pisaři menšího práva u přítomnosti pisaře zemského. Oni dělali „registra púhonná“ do nichž púhon každého žalobníka, tak jak on jej napsal, vepsali, „nic neujímajíc ani příčinějíc, neb každému puohon jeho buď k zisku neb k ztrátě“ (kn. Tov. a zříz. zemská). Byla-li totiž v púhonu nějaká vada proti formě obvyklé, nebyl pohnaný povinnen, tomu púhonu odpovídati a žalobník musel pak jej novým púhonem poháněti.

Kdo poháněti chtěl, napsal púhon svůj na ceduli a podal ji pak sám osobně úředníkům na púhonech sedících a při tom mu bylo říci: „teď pohoním a žádám, aby mi tento puohon vepsán byl.“ Úředník vzal od něho púhon, četl jej zjevně a pak jej vepsal tak, jak od žalobníka napsán byl. Od každého púhonu, v němž se škody opovídaly, platilo se VII. gr. a bez škod opovídání V. groší. „A pohnati se muož z těchto věcí: z dědin, z zástav, ze základu, od kúpeníe, ze slibu, ze rčení, z škody učinenej na něčem susedu na statku: ke dskám, k listu, k svědomíe, k přísaze, k panskému nálezu.“ (Kn. Tov. 34.)

Púhon musel obsahovati křestné jmeno žalobníka i pohnaného, jehož titul, úřad a urození; škoda se opovídala proto v púhonech, aby, kdyby pak položena nebyla, žalobník z ní poháněti mohl. Taktěz jmenován býval v púhonu poručník, jeden nebo i více, který v nepřítomnosti žalobníka nebo původu při jeho vedl. Tento poručník měl moc, jako sám původ souditi, prosouditi, jednati a ve všem jej zastoupiti (viz tyto záp. str. 83). Za tou příčinou se těm, kteří v púhonu poru-

čnický jmenovali, rok nemocný nedával t. j. nebylo jich omluvě, že pro nemoc k soudu se dostaviti nemohou, místa dáno.

Co formulář půhonu podáváme zde půhon uvedený v knize Tov. na str. 36: Já N. z N. pohoniem N. z N. z XI. tisíc hřiven groší dobrých, stříbrných, širokých, z dědin, i z zástav, odtud odevšud, kdež co jmá, ještě slušie k Olomúckému právu; a tu jemu vinu dávám, že držie spravedlivý statek muoj, k němu práva nemaje, ze vsi Zálubi. Zná-li, zná se v pravdě, pak-li přie, chci dskami prokázati a na panském nálezu dosti jmieti; škody opoviedám, poručníky činiem: Svacha z P. a Havla z T., na zisk i na ztrátu.“

Avšak i pohnaný měl právo v jistých případech poručníka postaviti, aby při jeho vedl. Sněm z léta 1531 ustanovuje v té příčině takto: „Také kdyžby pohnaný postavice se ku půhonu z potřeby od soudu domů odjeti chtěl, chtíc poručníka, kterýžby na místě jeho odpovídal, učiniti a původ nechtěl by jemu toho odjetí dopustiti, to mají paní soudce rozvážiti v pónon nahlednúce a poznají-li potřebu pohnaného mají jemu dopustiti domů jeti a poručníka zapsati k tomu pónonu; a jakž nález na poručníka padne, pohnaný povinnen bude, na posudku tomu dosti učiniti. (Sněm. p. kn. I. 101.)

Tentýž sněm ustanovil, že, kdyby poručník původu (žalobníka) pro nemoc anebo z jiných příčin k vedení pře státi nemohl, a sám původ nemohl-li by té pře při soudu vyčkati, tehdy původ bude moci sobě jiného poručníka dáti zapsati (tamtéž).

Proti svévolnému procedování taktéž sněm z léta 1531 učinil opatření, kteréž potom do zřízení tištěných mělo: „Paní soudce mají to pilně rozvažovati: kdožby koho bezpotřebně jej poháněje trápil, aby takových pónonův žádnému lehce nevážili, než toho každého rathouzem trestali neprohlédajíc na bohatství ani na chudobu, poněvadž se škody při tomto právě nesoudí.“ (Sněm. p. kn. I. 103). Půhon svévolně u soudu podaný náležel k „půhonům na potvor“ o nichž kn. Tov. a podlé ni zemská zřízení tištěna ustanovují takto: „Kdož listem prvé přesuzeným pohání, kdož smluvy zdvihá a jich nedrží a proti smluvám pohání, neb nad nález panský a koho posměšně nařkne, neslušným a hanebným půhonem koho požene, jako polože v pónonu zlého syna, nebo zrádci, nebo jinakž; páni uznajíc takové rozkáží na rathouz věsti a takový má do jich vůle kázán býti.“ (Kn. Tov. 39; — Zřiz. z 1545 str. 26; z r. 1562 str. 14, z r. 1604 str. 33.)

Když půhony do knéh půhonních čili, jak se jim vůbec říkalo, do rejster zapsány byly (viz tyto zápisy str. 15), museli se ti, kteří pohnání byli, o tom zpravit. K tomu čli ustanoveni zvláštní poslové soudní, jež se půhončí jmenovali, o nichž Kn. Tov. takto praví: „V Olomúckém kraji jsú pónončie, ještě na to zpupné dědiny mají; a ti mají puohony roznášeti v tom kraji Olomúckém a od míle II. peníze toliko bráti a mají na ceduli mieti napsáno, koho kto pohoní; a ten pónončie ukáže ceduli tomu i jmá jemu zase cedule vrácena býti, aby dále s nie běžel k jiným, kteříž v nie popsáni jsú, kteříž v tej ceduli pohnání jsú a napsáni. A ten pónončie jmá osvědčiti, že u něho byl a puohon ohlásil; než chtěl-liby kto zapřieti aneb pónončieho nechtěl k sobě pustiti aneb zapřieti, že doma nenie, jmá v domě jeho ohlásiti, aby jemu povědino bylo. A pónončie znamená, buď třieska někde se vyřeže, neb jiné znamení vezme, aby to prokázati mohl, že tam byl; pakliby kto tomu pónončiemu překázil neb jej zbil, jmá kázán býti jako odbojník. Též jest-li žeby pónončie tam nebyl a zmeškal v tém-

dni po pöhonu vydání pöhonu dáti, aneb selhal, že tam byl a nebyl, jma při právé kyjem bit býti a dvě neděle na rathouze seděti a jiného místo sebe k druhému pátku zjednati, aby pöhony místo něho roznesl.- (Kn. Tov. str. 33.)

V kraji Brněnském nebylo pöhončích, nřbrž pöhony se roznášely obyčejnými posly, jimž se, jako jiným poslům od mše I. groš platil. Pöhon se musel každému pöhnanému nejdéle za týden od jeho vydání oznámiti.

Vedle listin diplomatáře Moravského podobá se, že pöhončí (camerarii) v starší době měli na sobě povinnosti pozdějších úředníkův menších: jmenovitě uráadí se, že jim bylo „obcházením ustanovovati meze statků a pozemků. Listina dotýčná z l. 1215 týká se kláštera Hradištského a praví se v ni . . . cum camerariis, qui vulgo Pohonci dicuntur, scilicet Mislík de Medlov, Bohudar cum fratre suo, Janek de Duban, Stremena de Chudobyn, qui predictum abbatem de bonis suis . . . auctoritate nostra nomine Gradicensis monasterii facerent possessorem et etiam bona predicta per certas metas, que vulgo hranice . . . dicuntur, secundum terre consuetudinem circuirent . . .“ (Cod. dip. II. pag. 78.) Podle přijmení a dle toho, že na jedné listině z léta 1276 (Cod. dip. IV. pag. 178) také pöhončí za svědky podepsáni jsou, soudíme, že pöhončí byli původně stavu zemanského a jinak postaveni, než-li později. Měli v držení svém zpupné statky a co takoví považováni za dvoráky: byli zprostěni vši daně, kteréž se ale na začátku 17 století podrobili museli. Léta 1603 snesl se sném, aby statky pöhončích některých odprodány byly, čemuž tito nemálo se zpečovali (Sném. p. kn. VI. 162.) Léta 1606 nařídil sném, „s těmi pany obyvateli, kteří takové pöhončí odkoupili, aby zase od nich upustili a oni pöhončí, aby zatím pánům svým v náležitém poslušenství stáli a povinnosti své, jimiž spravedlivě povinni jsou, vykonávali.“ (Sném. p. kn. VI. 297.) Co se týče berné pöhončích nařídil sném l. 1607: „ti pak všickni pöhončí i jeden každý obzvlášť ve všelijaké berné a sbírky jak J. M. C. tak i k zemi svolované, jako jiní svobodní dvoráci (z nichž se pan komorník menší kraje Olomúckého přiznáváti má) napotom dávati spravovati mají a povinni budou. (Sn. p. k. VI. 326). L. 1612 stěžoval sobě stav rytířský, z něhož komorník menšího práva se brával, jemuž pöhončí podřízení byli, do pöhončích, že pöhončí prodání i neprodání komorníku menšího práva zemského v žádném poslušenství státi a berní sněmem nařizených spravovati nechtějí: žádalo tedy rytířstvo, aby nějaká větší moc menšímu komorníku dána byla, aby je mohl ku poslušenství a v řád uvésti. Nacež stav panský se rozhodnul: „Poněvadž pöhončí k ouřadu nejv. komorníka náležejí a komor. menší toliko ouředníkem nejv. p. komorníka jest: protož jestližeby tiž pöhončí berní náležitých nespravovali aneb nějakého neposlušenství aneb něco takového, cožby hohného trestání bylo, se dopustili, má se to na nejvyššího pana komorníka vzněsti a pan bude věděti podlé ouřadu svého a moci té, kterouž nad nimi má, je ku poslušenství dáti přivésti a podlé provinění trestati.“ (Viz sném drž. l. 1612 ode mně vydaný na str. 64 a 68.) Tentýž sném se usnesl, poněvadž v kraji Brněnském znamenitý nedostatek při rozesílání pöhonův od práva se nachází, aby o 2 posly více na traty územské chování byli.

Pöhony, jak na hoře dotčeno, byly rozličné: pöhony k deskám, o zástavu, k listu, o kvitanci, za rukojemství, z dědin, o svědomí, k přísaze a pöhon zatkný. Chceme zde probírati jen poslední tři.

O púhonu o svědomí podává kniha Tov. str. 37. tento formulář: „Já Oneš z Buku pohoniem Čenka z P. z padesáti hřiven gr. odtud odevšud, kdež co jmá, ještě slušie k Brněnskému právu a tu jemu vinu dávám, že mi řekl dáti ves, neboli padesáte hřiven. Ználi se, zná se v pravdě, pakli přie, chci svědky provésti a na panském nálezu dosti jmieti, škody opovídám, poručníka činiem N. z N.“ K tomu dokládá Kn. Tov.: „V starých registřích nalezá se, že jsou někdy pohonili: „chci svědky prokázati.“ Ale na ten púhon jsou staří nálezové panští, že jest velmi těžký. Protož pohnal-liby kto tiem obyčejem: „zná-li mi se, zná se mi pravdě ect. pakli přie, chci svědomím provésti“ — v tom se již pilně opatř, aby ty svědky vedl, ještěby ku právu byli dostateční. Nebo tři přisěhati a čtyři věrovati mají lidé, dobří, rytířští, nepodezření. Jest-li žeby takových svědkuov nepostavil, svú při by ztratil. Protož lépe jest položiti: „ač svědomie jmám, chci na panském nálezu dosti jmieti.“ Nebo páni svědomie prostě uslyšíc, proto vázie, jest-li dostatečné k věření, čili nic.“

Púhon zatknyně vydával se na ty, kteří žádných statků ani zástav neměli. Ctibor Drnovský o tom púhonu na str. 154 piše: „Já Florian z B. pohoniem Adryana z V. zatknyní z 3000 zl. a zatykuji jej u tohoto a u tohoto, tuto a tuto v městě, v městečku, ve vsi, na hradě, na tvrzi, jmenujíc tu, kdež víš, že jest a můžeš ho pohnati z dlunů, z škody, neb slibu, k svědomí. Ale těch se má poháněti takovými púhony, kdož nic na zemi nemá, statku ani zástav, by pak sice i peníze na listech měl s výpovědí.“

Púhon zatknyně byl obstavením anebo zatykacím listem obžalovaného. Pán totiž onoho gruntu, neb městská rada onoho města, v němž dle udání púhonu obžalovaný bydlel, museli přijmouti púhon a byli pak povinni, pohnaného se ujistiti a byl-li osoba stavu panského nebo rytířského pode cti a vírou zavázati, že před soud se postaví; byl ale pohnaný znám co lehký člověk, opatřil jej ten, na jehož gruntě bydlel, jak potřeba ukazovala. (Sněm leta 1518, sněm. p. kn. I. 3.) Když pán gruntu nebo město pohnaného, byl-li tam zastížen, se neujistili, byli pak povinni sami odpovídati žalobníkovi z toho, čím on pohnaného zatknyní vinil. Sněm l. 1531 stran těchto púhonů ustanovil takto: „Což se zatknyní púhonův dotyče, to se také přihází, že púhon zatknyně na některou osobu vyjde a ta osoba, u kohož jest byl před tím púhonem, ujede a jakž púhonové minou, zase přijede a tak původ k své spravedlnosti přijíti nemůže; a protož toto za právo býti má: pod kýmž by ta osoba zatknyní pohnána byla, by jeho tu púhon nezaostal a po púhonu zase prvé, nežby soud přišel, přijel, aby ten, pod kýmž jest se poháněl, jim se ujistil podlé pořádku, aby k tomu právu stal, ku kterémuž jest pohnán a ten od púhončísho púhon přijíti má.“ (Sněm. p. kn. I. 103) Sněm. l. 1537 snesl se v tato slova: „Na tom zůstáno což se púhonové zatknyně dotyče, kdožby pohnán byl z obyvatelův kterého města ze stavu panského neb rytířského, měšťaně toho města povinni jsou jej slibem, ačby i doma na ten čas nebyl a mezi tím časem a soudem přístím přijel, zavázati, aby k tomu púhonu stal.“ (Sněm. p. kn. I. 146)

Když ale zatknyní pohnaný v místě, jež v púhonu udáno, zastížen nebyl, mohl žalobník hejtmana žádati za list otevřený, v němž nařízeno, aby každý, kdekoli by onen pohnaný zastížen byl, se ho ujistil a zavázal, že k púhonu státi bude. Když se pak postavil, sudí hned při soudu se jim ujistil dvěma rukojmí, aby stal a dostál a práv byl,

z čehož se viní. Neměl-li obžalovaný rukojmí, musel se zavázati pod pečetí svou a věrou, že když na jeho pŕhon přijde, odpovídati bude.

Dle sněšení sněmu l. 1528 ustanoveno, že žádný cizinec pŕhonem zatkně pohnán byti nemŕže a úředníkŕm menším nařídzeno, že takových pŕhonŕ přijímati nemají.

Měla-li manželka pohnaného statek, mohl on i pod ní zatčen býti (viz tyto záp. str. 33.). Když zatkní pohnaný k soudu se nepostavil, přišel o poctivost (tamtéž str. 83).

Když kdo pohnal někoho pŕhonem zatkně a mínil jej zatknouti na gruntě „biskupa anebo některého pána koruhevneho“, pak musel vždy poháněti k soudu panskému i když předmět, oč činiti bylo, náležel k soudu menšímu; neb jelikož biskup a panstvo ve všem náleželi k soudu panskému, nebyli povinni, když pohnaným se neujistili, před soudem menším odpovídati. (Ct. Drn. 154)

Pŕhon k přísaze. V starší době bývali tyto pŕhony častěji dodávány k právu; kn. Tov. o tom praví na str. 38: „že mnohý upriemo, neveda ani svědkuov ani kterej vědomosti pokládaje k jeho právu, druhého pohnal jest, aby jemu to, z čehož jej vinie, zpravoval přísahu, . . . kteráž jest těžká prověsti a těžká bez klésky bývá . . . Ale ten puohon za krále Jiříeho s vuolí všech pánuov a všie země zdvižen jest a již za potvorný poležen; než proměněn v puohon takový, aby se počal jako jiní puohonové . . . V tom pŕhonu páni se mají velmi opatrně jmieti a všech věcí i jakéby to svědomí bylo, slušně se vypatati a stranám tak lehce přísahy nenalezati, dokudž práva nevzdadie smlúvy i jiného podati; neb jest tu o duši hra a druhému o jeho spravedlnosti ztracení.“

Prísaha až do roku 1531 konala se vždy po vzdání soudu při posudku; kn. Tov. na str. 68 ještě ustanovuje skládání přísahy při posudku. L. 1531 ale snesli se stavové: „všelijaká přísaha, kterážby nalezena byla, má vykonána býti před vzdáním soudu a v neděli, aby žádný přísahy nečinil.“ (Sněm. p. kn. I. 102) Prísáhalo se obyčejně v pátek. Velmi zajímavé poučení dává o tom Ctibor Drnovský na listě 87: „Komuž páni přísahu najdou, má se na posudku postaviti; tak bývalo prvé, ale již nyní hned při soudu, kterýž pátek povědí, k té přísaze stŕj. Item s opatrností má nalezena býti přísaha a komuž nalezena jest, ten se k ní má tak pripraviti, když jemu den k přísaze purkrabím ohlášen bude. A tu purkrabí maje při sobě menší úředníky s poctivostí má položiti na roucho počestné Boží muky a prostřiti na kamení před oltářem na ambítie, kdež kněz stává a tu ten, kdož přísahu činiti má, ten před přísahou toho dne nemá ani jísti ani piti, dokudž přísahy neučiní jemu nalezené; a pakliby oznámeno bylo, že před přísahou jedl neb pil, tehdy při svou ztratí a aniz bude druhý den aneb potom moci toho napraviti. A k té přísaze má přistupiti bos, prostovlas v košili bez pasu a nemá žádné braně u sebe míti a s poctivostí Božího umučení přiklekna, když mu purkrabí káže, má stahnouti pravé ruky dva prsty a ty položiti na nohy mezi kolenama a Martem na místě hnata a nemá se druhými prsty ani články ničeho dotykati; aby pak přísahu provedl, nemá těch dvou prstŕv z hnatu snímati, než až mu purkrabí neb úředníci rozkáží. A provede-li ji po prvé a dosti prsty i ústy učiní, káží jemu vstáti; a pak-li neprovede dí jemu: oprav se; a opraví-li se po druhé též mu káží vstáti; a neopraví-li se, dí jemu opět: oprav se a po každém zchybení před ním přísahu opětují a provedl-li ji po třetí, káží jemu vstáti a pánuŕm

povědí, že provedl, tehdy ten tu při obdrží. A pakli po třetí neprovede, znamenitě chybí a na pány se vznese a to rozváží a rozkáží.“

Přísaha s klískou konala se podlé Ctíboru Drnovského takto: „Když purkrabí dí tomu, kdož přísahu vésti má, takto: Ty Vilíme, a on má říci: já Vilím; — opět purkrabí: na tom přísaháš, a on má říci: na tom přísahám; — purkrabí: že čímž tě Pavel viní, a on: že, čímž mne Pavel viní; — purkrabí: že jemu tím vinen nejsi, a on: že jemu tím vinen nejsem; — purkrabí: tak tobě pán Bůh pomáhej a ten svatý kříž, a on: tak mi pán Bůh pomáhej a tento svatý kříž. A pakli chybí a dí tak, jakž jemu purkrabí jmenuje a nedí sám na se tak jakž nahoře psáno jest, tehdy v tom jest hned kléska a tím při ztratí, poklesne-li po třikrát. A ta přísaha nikdy se díti nemá než v ten pátek, když posudek jest, a nemá ten jistý, kdož přísahá druhému o to láti ani jemu domlouvati pod rukou utíti u praněře a velikou pokutou panskou a pod při ztracení; než má se v tom při té věci tíše zachovati.“

Jen v této přísaze byla kléska možná a v žádné jiné, ani v přísaze rytířské, ani v přísaze o svědky.

Přísaha rytířská při které přísahající dva prsty proti slunci zdvihnouti a prostovlas býti musel, podlé kn. Tov. str. 68 zněla takto: „Já N. na tom přísahám, že jakož mne Petr viní tiemto etc., že tím vinen nejsem. Tak mi pán Buoň pomáhej, matka Buožie a všichni svatí.“ A v té přísaze kléska není, neb se jemu po kusích pisařem čte a on po něm říká.“

O přísaze s svědky praví kn. Tov. na str. 68:

„Jsú také pře některé vedle starých práv, jakožto nedielnosti provozeniem a jiné, kde se jednomu samému přísaze ne vždy věrie aneb že k svědkóm poženě i muosí jich sedm lidí dobrých vedle něho, jedni přísahají a druzí prostě věrují a to tři přisehají a čtyři věrují; a ta jest taková: Na tom přisehám, že mi jest to známo a dobře vědomo, že tento v tomto neboli v tomto práv jest; tak mi pán Buoň pomáhej etc.“ Přísaha ta se konala na kříži, ale bez škody a bez klésky a bez odpásání, však s holou hlavou.

Věrování záleželo v tom, že svědek vyrčení své potvrzoval řka: „beru to k své víře, neb k své duši, neb k své cti“; věrovalo se buď jednou z těch formulí aneb dvěma aneb všemi, jak mu od soudu nalezeno bylo. — —

Před soud panský mohl pohnán býti každý pán a rytíř. Avšak byly jisté věci, pro které i král sám pohnán býti mohl. Půhon na krále neposýlal se jemu po půhoncích, nýbrž po dvou urozených pánech; byly-li poslány menší osoby, obrátil se král půhonu. Byl-li král v zemi, poslán mu půhon skrze dva pány zemské; nebyl-li v zemi, požádal ten, který krále poháněl, dva pány, aby jeho půhon do listu zavřeli a jej králi odeslali, což tito učiniti povinni byli. „K kterémuž půhonu“ praví kn. Tov. na str. 35., „povinen jest jeho milost odpoviedati jako i jiný obyčejem svým.“ Jen v tom byl rozdíl, že pán země v hrancích poctivé místo k sedění měl. „Ale staří rozprávěli jsú, že někdy král Albrecht ráčil seděti na šranku, když jest sůzen s Janem Landorfem. I mohlo se to snad státi skrze jeho milosti pokoru, ale zdá se to neslušné býti, než aby jeho milost v najvyšie poctivosti zachován byl, aby ráčil seděti; ale týmž řádem jmá odpoviedati i žalobu vésti, jako jiný každý obyvatel.“ (K. T. str. 53.) Mimo půhon Jana Landorfa uvádí kn. Tov. také půhon Kepiny na krále Jiřího a Herborta z Horky na téhož. Když ale Zdeněk z Potněteina a páni Žerotinští

krále Ferdinanda k soudu panskému pohnali, nechtěl král k pňhonu státi; žádal, aby stavové dokázali, že právo měli krále poháněti předstíraje, že by to bylo k ujmě důstojenství královského a že to ani v království Českém ani v jiné zemi zvykem není (Sněm. kopiář str. 66). Stalo se to roku 1535; stavové ale právo své prokázali a tak vešel do všech zřízení tištěných článěk, „z kterých artykulův král Jeho Milost poháněti se má?“ Artykule byly tyto:

„Nejprvé: z statkův pozemských, kteréžby J. Královská milost aneb potomci jeho Královské milosti v tomto markrabství v držení a užívání k rukám svým býti ráčil.“

Druhé: Jestližebý od Jeho královské milosti neb potomkův, nebo úředníkův Jeho královské milosti v statek anebo v grunty, mimo rád a právo, komu saženo bylo.“ atd. (viz zřiz. zem. z l. 1604 na str. 25, z l. 1545 na str. 19.)

Později dával král při soudě se zastupovati podkomořím mar. moravského.

Pňhon pro nářknutí na cti před soudem panským se nepřijímal, jelikož jak kn. Tov. na str. 69 praví: „cti žádný odsuzen býti nemuož, leč se sám odsúdí.“ O nároku cti píše kn. Tov. na str. 126: Takéž nářká se o čest, jakož na hoře dotčeno. Když kto koho zrádci nářkne, to muož súditi pánem země, hejtmanem aneb maršálkem a to na jevo v povětrje a ne pod střechú. To ku pňhonuóm neslušie a jest toho duvod také těžký. . . “ Sněm l. 1518 ustanovil stran nářku cti: „Jakož se pohánějí z nářku cti aneb dobré pověsti, toho aby nebývalo; než komuž by se zdálo, žeby od koho na cti neb dobré pověsti jakž koli zhaněn neb dotčen byl, ten má bez pňhonu pana hajtmána za rok složení žádati a pan hajtman má druhú stranu obeslati a rok tomu složiti, a přijma k sobě pany a vládyky, kteří v soudu sedají i jiné z pánův a z vládyk, tu věc mezi nimi srovnati; pakliby srovnati nemohl a která strana na krále J. M. odvolati chtěla toho jim hájeno býti nemá a povinni budú před králem J. M. státi, kdyžby jim král J. M. rok položiti ráčil.“ (Sněm. p. kn. I. 7:) O rocích pojednáme při ouřadě hejtmanském. V přičině nářku cti užíváno i souboje; viz o tom Jirečkovy „Rozpravy“ a kn. Ctib. Drn.

Zahájení soudu.

Do roku 1523 zahájen býval soud, aniž dříve se byly čtly vklady deskové. Téhož roku ale stavové se usnesli, že před zahájením soudu čistí se mají vklady při posledním soudě učiněné, aby všichni věděti mohli, jaké vklady se byly staly. (Sněm. p. kn. I. 37.) Po přečtení vkladů a zamčení desk dal hejtman skrze nejv. pisaře zemského zahájit soud těmito slovy:

„Tento soud se zahajuje Pána Boha všemohoucího mocí, Matky Boží mocí a všech svatých mocí a nejjasnějšího knížete a Pána pana N. N. Českého krále a markrabě Moravského, mocí páně hejtmanovou, páně komorníkovou, pana sudího i všech pánův a rytířstva mocí, tak aby při tomto právě každý, chudý i bohatý svobodu měl spravedlnost svou vésti v žalobách i v odpovídání, rád a poctivost při tom zachovávaže. Pakli by kdo proti tomu učinil, ten trestán bude podlé provinění svého.“

Měl-li nějaký nový soudce do soudu přijat býti, konal, než-li se se soudním jednáním počalo, přísahu na svrchu dotčený způsob, načež od komorníka na místo pro něho ustanovené posazen jest.

V starší době nebyval panský soud držán ve zvláštní soudnici, jelikož sezení jeho v obou městech někdy na radnici, někdy v klášteře dominikánském a v Brně také i na hradě Špilberku se odbývaly. Teprve sněm l. 1579 (Sněm. p. kn. IV. 198) se usnesl, aby zvláštní soudnice se stavěla, což teprve roku 1584 dokonáno bylo (Sněm. p. kn. V. 20), kterýžto sněm se také usnesl: „poněvadž pro ozdobu soudních světnic toliko jedny čalouny a koberec před rukami jsou a ty se z jednoho kraje do druhého k soudům převážejí, aby pan hejtman ještě jedny takové čalouny a koberec nákladem z peněz zemských udělati dal, tak aby v každém kraji při soudní světnici jedny zůstávaly.“!

V soudnici nacházelo se zábradlí čili jak tomu říkáno šrank, kterým místo, kde ouředníci a soudcové zemští seděli, zahájeno bylo; odtud také pochází výraz: soud zahájiti. Na vyvýšeném místě stála stolice pro krále, „tak aby s jeho milosti koleny hlavy panské se srovnati mohly, a hajtman má seděti před niem, tak aby jeho hlava s jinými panskými se srovnati mohla, aneb týl hejtmanuov kolen královských dosáhal.“ (Kn. Tov. 45). V levo od hejtmana seděl nejev. komorník a nejev. sudí, v pravo maršálek král. českého a pak po obou stranách páni a rytíři v tom pořádku, jak kdo při uvedení do soudu posazen byl. Nejvyšší pisář zemský seděl při zvláštním stole, na kterém knihy pŕuhonŕ a náležŕ ležely; vŕkol něho byli menší pisari.

Byl-li král osobně soudu přítomen, byl na znamení popravy a obrany práva meč královský koncem vzhŕru držŕn, hejtmanŕv meč, dokud král přítomen byl, koncem dolŕ; ten, který královský meč držel stal v šranku v pravo od krále, kdežto s hejtmanovŕm mečem na šranku se sedĕlo. Byl-li král v čas soudu v městĕ, ale soudu nepřítomen, pak sedĕl hejtman na stolici pro krále připravenĕ; pak hejtmanŕv meč držŕn koncem zhŕru, ale ten, kdo jej držel, nesmĕl jej držĕti na ramenĕ, neŕ na ruce na lokti. Na lavici královĕ sedĕl hajtman potud, pokud král v městĕ meškál; když král z městĕ odjel, odnesla se stolice a hejtman na svĕm místĕ zároveň s pány sedĕl až do vzdánĕ soudu, „mĕsto svĕ a staršĕch pánuov koberci poctivĕ ostra.“ (Kn. Tov. 47.)

Byly také šranky menší, v nichž smlouvy a jiné spisy soudní se předĕítaly (viz tyto záp. str. 38).

Do šranku vstoupiti dovoleno bylo pouze tĕm, kteří se soudili. Snĕm z l. 1531 ustanovil takto: „Do šrankŕ aby žádnŕ nevstupoval, kterýž se nesoudĕ aneb na roku nestojĕ; pakli by kdo nesoudĕ se aneb na roku nestoje do šranku vstoupil a tĕm, kdož se soudĕ a na roku stojĕ, mĕsto zmĕstnal, takovŕ každý dáti má 15 gr. bílŕch . . .“ (Snĕm. p. kn. I. 99.)

Když soud byl zahájen, postavili se menší ouředníci na lavici po druhé stranĕ proti meči hejtmanovu, aby ode vŕech vidĕni byli. Za nĕmi stal volavĕí, který právo vyvolával. Komorník k němu řekl: „volaj, že král neb markrabĕ neb pan hejtman, pan komorník, p. sudí a páni na pravĕ sedĕ, žalujte, odpovĕdĕjte.“ Tato slova komorníkova opakoval volavĕí a doložil: „neb se každĕmu spravedlivĕ státi má vedle práva.“ A to uĕinil volavĕí tŕikrát vedle zŕízenosti starĕ i novĕ za krále Jiřího ode vŕech svolenĕ. (Kn. práv mar. mor. v arch. zem. str. 24.)

Po tomto vyvolánĕ práva počali se pŕuhony ĕĕsti, ku kterŕm do markrabĕ Prokopa strany v jednom z tĕch ĕtrnácti dnĕ, kteréž soud trval, dle libostĕ se stavĕli; za markrabĕ Prokopa l. 1375 ustanoveno ale, že vŕichni žalobníci a odpovĕdnĕci prvĕnĕ den, když se soud začne, mají přítomni býti; a kdožby po tŕikrátĕ zavolanĕ jsa, neodpovĕdal, ten

svému právu pohorší. Nařízení toto obnoveno za krále Jiřího. Bez pňhony nebylo žaloby dopuřtěno. Pňhony se čtly až do konce, pak se navrátil soud k prvnímu, aby prožalován byl; leč byl-li ten příliš těžký neb dlouhý, odložili jej soudci a vyhledali sobě jiný (viz tyto záp. str. 15.)

Původ t. j. žalobník žádal volavěšho, aby se tázal, zdali pohnaný stojí? Byl-li přítomen, odpověděl: já N. stojím, chci odpovídati každému. Pak mluvil původ: „Králi milostivý, pane hejtmane, pane komorníče, pane sudí, páni milí, račte žalobu slyšeti.“ Načež sudí odpověděl: „právoť přeje.“ Původ pak čtl pňhon a v tom čtení dovoleno bylo ze sumy pohnané něco ujmouti, což původu ke škodě nebylo; přídál ale něco k sumě pohnané ztratil svou při. Když žaloba předneřena byla, mohl pohnaný, neuměl-li sám své pře dostatečně věsti, hejtmana žádati, aby ten neb onen pán při jeho vedl. Hejtman se obrátil k pánu od žalovaného jmenovanému praviv: „chceřli vřtáti, rádi toho přejem“; nucen ale žádný býti nemohl, aby při kohokoli vedl. Chtěl-li obžalovaný svou při sám věsti, obrátil se k hejtmanu (což v opáčném pádě jeho zastávateľ činil) řka: „pane hejtmane, pak komorníče, pane sudí i vy milí páni! prosím pomluvy první, druhé i třetí i toho všeho, což mi k mému právu potřebí.“ Sudí odpověděl buď k rozkazu komorníka buď ze své vůle „právo přeje.“ Každý, který před právem co činiti měl, musel mluviti z paměti bez všelikých zápisův; neměl-li ale dobrou pamět, mohl někdo za ním státi, který mu ze spisu potřebné věci připomínati mohl. Nájemným řečníkům nebylo dovoleno v soudě mluviti.

Když obžalovaný obdržel právo k pomluvě čili k obraně, přednesl on nebo jeho zástupce, („který od něho mluvil“, jak se tehďáz pravilo) důvod proti pňkonu řka na konci obrany: „mám-li tomu pňhonu odpovídati mimo to.“ Na tu obranu seřli se soudci v potaz. Komorník totiž tázal se hejtmana, který z soudců má potaz svoláti? Hejtman pak naznačil osobu, načež komorník pravil k sudímu: pane sudí kaž panu N. svoláti pány. Ten pak vřtana s uctivostí řekl: páni račte se stoupiti a potaz vzřti. Soudcové pak před hejtmana stoupili a tu připomenul sudí při a žalobu i odpor druhé strany, žáda je, aby soud to v potaz vzal. Komorník vyzval pak nejstarřšího nebo jiného pána, aby své mínění pronesl, čili svou příměluvu učinil; pak k těmuž vyzval sudí komorníka, a naposledy mluvil sudí a po něm hejtman. Byla-li obrana uznána za sluřnou, psán nález, že N. N. tomu pňhonu odpovídati nemá. Nezdála-li se obrana býti dostatečnou, řekl sudí obžalovanému: odpovídej. Obžalovaný mohl ale ještě dvakráte pňhonu se brániti; když ale po třetí pomluvě z potazu mu praveno: odpovídej, musel svou při dále prověsti.

Pohnaný také se obránil pňhonu, když žalobník jej pohnal promlčiv právo své; listy dlužní promlčely se za 25 let, leč že v zemi byly nepoko je, pro něž soud držán býti nemohl (Ct. Drn. 73).

Přičiny, za kterými obžalovaný pňhonu se brániti mohl, byly rozličné; buď ležely ve při samé, anebo v tom, že proti formě pňhonu pochybil. Jedna přičina, proč pohnaný se obránil, byla neobyčejnost pňhonu. Tak nalezá se v II. svazku těchto zápisů na str. 157: „Jsou vymazáni dva pňhonové Suchodolského, jeden, že v něm jmenoval opata Hradiřtského velebného preláta, druhý že jmenoval pana Vaclava Sedlnického urozeného pána, a poněvadž tytulové velebný a urozený nekladou se do pňhonu, jsou vymazáni pro neobyčejnost.“ Taktěž pohnaný obránil se pňhonu, když v něm více než o jednu věc se pohánělo (tyto záp. str. 37.) Taktěž na str. 25 přičina obrany

udána jest: „Bránila se půhonu odpovídati za příčinou, že ji samu pohání a potom i s dítkami ku právu potahuje. Obránila se.“ Bylli půhon zatmělý, vymazán jest pro nepořádnost. Také pohnaný se mohl brániti odpovídání, když dokázal zlé a nectné chování původu (viz tyto záp. str. 78). Kdo dvakráte o jednu věc a zvláště o při souzenou poháněl, rathouzem trestán býval, „což v této zemi za veliký posměch se pokládá“ (tyto záp. str. 88). Zvláštní obrana byla obrana tytulem. Když totiž původ v půhonu nedal pohnanému titul, jenž mu náležel, pohnaný za tou příčinou se obránil a půhon byl vymazán. Tato obrana platila i tenkrát, když pohnaný v onom času, kdy půhon na něho podán byl, jistého titule neměl, kteréhož později teprv dostal; i v tom pádě obránil se pohnaný, ac mu původ, když půhon ku právu podal, onoho titule dáti nemohl, jelikož jej ještě neměl. Stran obrany tytulem praví tyto zápisy na str. 121: „Protož my poněvadž stran neopatrujeme nález jsme učinili na obranu strany titule, ac ještě s mnohým naříkáním na ten nespravedlivy pořádek, kterýž jakž pan hejtman zprávu dal, nejprvé nám pan Zdeněk Lev uvedl a protož jsme spolu na tom zůstali, abychom ten artykul proměnili a napravený do nového zřízení vložili a mně poručeno jest, abych takový artykul sepsal a k soudu Brněnskému přihotovený měl.“ Na tomtéž snesl se sněm l. 1598 (Sn. p. kn. V. 395) a skutečně obsahuje zř. zem. z l. 1604 na str. 45 artykul, v němž se obrana tytulem zrušuje.

Všem půhonům lze bylo se obraniti, jen ne půhonům rukojemským, které před obranami bezpečné byly¹⁾ (tyt. záp. str. 89). Uznali-li soudcové obranu za slušnou psán nález: „Mezi N. a M. páni nálezi, že M. tomu půhonu odpovídati nemá.“ Zněl-li nález tak, jak nyní řečeno, mohl původ znovu o tu při pohnati, neb pak byl jen půhon ztracen, ale pře nebyla odsouzena. Znělo-li ale: „že tomu odpovídati nemá“ tehdy byla i pře ztracena.

Bylo-li nalezeno obžalovanému, „aby odpovídal, musel svou při provésti. Pochybil-li v čem, byla to jeho škoda; neb soud panský žádného nepoučoval ani neopatroval (tyt. záp. str. 24). Když vedení

¹⁾ Půhonem rukojemským poháněl rukojmové o vyvazení své pečeti z dlužního listu. Každý, kdož se dlužniti chtěl, musel udati nejméně šest rukojmí v dlužním listě a ti za něj, že zaplatí v určené době, ručili. Když on k lhůtě ustanovené nezaplatil, mohl věřitel, bylo-li v dlužním listě tak vymíněno, rukojmí vyzvati do ležení, oznámiv jim to 14 dní dříve. Nešli-li rukojmí do ležení, byvše upomínání a uplynuly-li dvě neděle po upomínání, aniž do ležení se odebrali, mohlo jim láno býti t. j. mohli z toho veřejně kárání býti. Ležení záleželo v tom, že rukojmí, anebo na místě jich jiní k tomu od nich ustanovení, se zavázali do jistého města v čas určený s jistým počtem koní jeti, tam v jisté od věřitele ustanovené hospodě býti museli a z ní nevycházeťi nesměli, až dluh zaplacen byl. Ležáci t. j. ti, kteří co rukojmí v hospodách byli, mnoho prostopášností se dopouštěli, tak že sněmové přísná nařízení proti nim vydávali. Cena stravy jich byla určena. Nezaplatil-li dlužník, museli to zaň činiti rukojmí jeho každý jeden díl; zemřel-li jeden z nich, rozděleno to na ostatní. Když rukojmí viděl, že dlužník statek utrácí aneb skrz nedbanlivost svou na jmění hyne, mohl se z rukojemství vyvaditi. R. 1549 ustanoveno, že kdo déle rukojmím býti nechce, má to věřiteli listem pod pečeti svou oznámiti a výpověď učiniti, což věřitel zase dlužníku oznámil, kterýž nového rukojmí postaviti musel vyvadiv pečť rukojemskou z úpisu dlužního. Vyvazení stalo se tím, že pečť toho, jenž více ručiti nechtěl, z dlužního úpisu se vyřízla a v listu onomu rukojmí se zaslala. Nechtěl-li dlužník pečť vyvaditi, mohl o to pohnán býti. — V starší době, ještě před Ctiborem z Cimburka, když rukojmí jsouce napomínání do ležení jeti nechtěli, měl jistec právo, své rukojmí vyvolati. Způsob tohoto vyvolání jest velmi zajímavý a vypsán v kn. Tov. na str. 100.

pře ukončeno bylo, stoupili se páni v potaz a bylo-li zapotřebí povolnějšího mluvení, rozkázáno všem, aby ze soudnice vystoupili. Snešení stran nálezu dělo se většinou hlasův; hlasy se dávaly v tom pořádku od soudci, jak sudí je žádal. Nálezy po potazu zformulovány bývaly původně jen od 2 pánův; od l. 1492 ale dodán k dvěma pánům take jeden rytíř. Když ti nález zformulovali, čtli jej před hejtmanem a soudci, kteří změnňovati jej mohli. Nález s púhonom se musel srovnati. Účiněn býval na základě předešlých pádu podobných a za tou příčinou konali se časté sbírky nálezů panských, které v mnoho opisech v zemi rozšířeny byly co pomůcky ve přich. Ustanoven-li nějakým nálezem nějaké všeobecné pravidlo, nazván on „nález všeobecný.“ Od nálezu panského nebylo, jak svrchudotčeno, žádného odvolání a kdo přes nález panský zvoru pohnal, trestán jest vězením na rádnici. K vynešení nálezu bylo od r. 1535 zapotřebí přítomnosti nejméně 10 soudců; dříve nejméně dvánácti. Týkala-li se nějaká pře třeba jen prostředně nějakého soudce, nemohl dle snešení sněmu z l. 1531 (sněm. p. kn. I. 101.) na té při v potazu seděti. Taktéž nebyl soudce tázán o hlas, když nějaká věc osoby jeho se dotýkala. Když která strana proti potazu mluvila, obyčejně trestána jest rathouzem (tyto záp. str. 122).

Stávalo se také, že z jistých příčin soudcové nálezu nevynesli: pak odložena pře do budoucího práva. V tom případě ale žádný soudce stranám v ničem raditi nesměl: dokázáno-li to na něj, byl za to trestán.

Smluvily-li se strany o púhon a o při, předstoupily pak před úředníky pravice, že se smluvily a pisař jim pak řekl: dejte poklid. Každý pak dal pisaři groš a on připsal k tomu púhonu slovo poklid a taková pře již více nemohla zdvihána býti, ani od potomků těch, kteří tak se smluvili.

Když pohnaný k púhonu nestál, dal žalobník na něj ústané, jakož i pohnaný, když původ se nedostavil a púhonu nežaloval, na žalobníka ústané dáti mohl. Kn. Tov. o tom praví na str. 54: „Když kto koho požene a k puohonu nestojí, aneb neodpovídá, aneb ktož požene nestojí a nežaluje, tu jeden druhého právem ustojí a na něm při svú obdrzie . . . a muož se naň zvěsti i jiným právem sobě konati, jakoby se nález panský stal, zvláště po vzdání soudu.“ Sněm z l. 1520 snesl se stran ústaného takto: „Jakož při púhonech, když původ púhonu nestojí, pani soudci púhony vymazovati ráci, a ten, kdož pohnán byl, žádné pokuty nenese a skrze to púhonové pořádné souzení býti nemohli, i na tom jest zůstáno: kdyžbykoli púhon prožalován byl potřikrát a původ púhonu nestál, tehdy aby předce ten púhon vymazán byl: pakliby pohnaný nestál, tehdy má pokuty propadnutí pět kop grošův. A ten, kdož jej pohání má naň ústané dáti na těch pět kop grošův: však proto ten pohnaný má předce tomu, kdož jej požene ten soud odpovídati a práv býti. Pakli by nestál tomu púhonu až do vzdání soudu, ten kdož jej žene, bude moci naň ústané dáti A ten na kohož má těch pět kop grošův ústané dáno, bude povinnen těch pět kop grošův na posudku tomu, kdož ho pohnal, položiti a spraviti. A pakli by toho nečinil, ten kdož naň těch 5 kop grošův ustal bude moci naň zvod ručiti podlé práva tak jakoby na tu sumu přísud panský měl.“ (Sněm. p. kn. I. 40)

Zdá se, že původně ústané se davalo hned po vyhlášení púhonu; teprv později (od r. 1520) nařizeno, aby ústané se davalo po vzdání soudu; a od té doby nesmělo se dříve dávat.

Ústané zapisoval pisař, jemuž od každého placeno bylo po 4 groších; tato suma slula pomocné.¹⁾

Avšak byly jisté příčiny, pro které ústané na toho, který k půhonu nestal, dáno nebylo. Především nemoc. Když pohnaný pro nemoc k půhonu se postaviti nemohl, musel skrz víry hodné lidi aneb listem na soudě roku nemocného žádati; kdo soudu přítomen byl, nemohl o rok nemocný prositi. Kdo rok nemocný t. j. odklad pře obdržel, musel nemoc svou při posudku svědky provésti; nemohl-li ale též k posudku pro nemoc dojíti, měl se ve dvou nedělích před úředníky práva menšího postaviti a před nimi dokázati, že nemocen byl. Nemohl-li pak a opět po dvou nedělích nemoc svou osvědčiti, musel to učiniti při nejprvnějším soudu, kdež pak obyčejně nemoc svou přísahou dotvrditi mu bylo. Přísaha ta zněla takto; pozdvihnuv dva prsty pravil: „Na tom pánu Bohu přísahám, že jsem nemocen byl, aniž jsem se přetvářel, ani které vymyšlené chytrosti v sobě měl, abych N. k jeho přem neodpovídal, než pod příčinu nemoci své. Tak mi Pán Bůh pomáhej, Matka Boží i všickni svatí.“

Druhá příčina proti ústání byla, když, kdo pohnán byl, v zemi se nenacházel a tedy půhon mu deručen býti nemohl; v tom případě dán mu rok do druhého soudu. Ale hejtman hned při soudu, ku kterému pohnán byl, obeslal jej, že jest pohnán a že při druhém soudě k půhonu státi má. Byl-li v nějakém válečném tažení, dán mu rok do třetího práva neb soudu. Třetí příčina proti ústání byla, když pohnaný se nacházel v poselství v potřebách pána země, v kterémžto případě mu dán rok do druhého soudu.

Když již všechny půhony přeslyšeny byly a soudcové jinak zaměstnání nebyli, nebo za jakoukoli příčinou soud ukončiti neb odložiti chtěli, vstal hejtman se všemi pány a volal třikráte: „má-li kdo co činiti, páni soud vzdáti ráčí.“ Když žádný se nepřihlásil řekl hejtman: „páni soud vzdávati ráčí.“ Po těchto slovích hned šranky se otevřely, načež ústané zapisováno bylo.

Po vzdání soudu bývaly až do roku 1523 desky zemské do soudnice přinášeny, aby vklady do nich se děly. Desky donášely se s velikou uctivostí z kapitolního domu, kdež na bezpečném místě uschovány byly. Kn. Tov. popisuje slavnost donášení desk takto na str. 58: „Po vzdání soudu král neb markrabie neb hajtman a páni nikam se tu nerozjedú, než hned pošlí do kapitoly kněžím, aby dsky zemské úředníkom zemským vydány byly; a kněží mají žáky s několika svícemi jmieti, když tam pan komorník s jinými úředníky přijde k sklepu, kdež se chovají dsky, státi. A pan komorník, sudí a pisař zemský na voze jeti mají, a menší úředníci podlé nich pěšky jíti, aneb na koních a vedle vozu, někteří pěšky a druzí na koněch, trubače majíce při vozu. A vstúpíc do sklepu komorník, sudí a pisař s několika komorníky²⁾ a tu před nimi ohledají, jsú-li pečeti celé i truhla; a když tak najdú nepohnuté, ven truhlu vynesú a úředníci menší ji vezmúce před úřadem větším nesú a před nimi svíce až na vuož vstavie. A na truhlu pan komorník vsede, meč vytržený nahý na ramenú drže, sudí s pisařem proti němu a jiní, komuž se rozkáže s menšími úřed-

¹⁾ Slovo pomocné jest prastaré. Již statuta Ottonis je uvádí: „Item si quis citatus fuerit et obtinnerit ius suum in iudicio neque wrez neque pohnonze sed solummodo denarios duos persoluat, quod pomocne vulgariter appellatur.“ Cod. dipl. Mor.

²⁾ Zda-li nemá státi „kanovníky?“

níky pěšky i na koních okolo vozu. A pan komorník jmažákóm něco dáti a tak zlehky kázati jest jeti, aby ti, kteříž pěšky jdú, s vážností šli; a trubačóm trúbiti káže až před klášter svatého Michala. A tu když budú přivezeny, jmaž pan hejtman i páni i všickni zemané proti niem vyjiti až ke dveřóm před kostel a tu z voza je vezmúce, menší úředníci mají je nésti před panem hejtmanem a komorníkem a pány až do šrankuov . . . a tu na stuol tomu připravený mají býti postaveny a okolo šrankuov páni státi a zemané a pan komorník s sudiem, pana hajtmana toliko v šrancích při sobě majíce opět přede všemi pečeti ohledati, jsú-li celé, okázati a potom odvarující pečeti, každý svým klíčem otevra zámek dsky vyníti mají a okázati.“

Za krále Vladislava ale přestal tento slavnostný způsob přinášení desk, jak Ctibor Drnovský o tom na str. 38 praví: „Ale již nyní tato léta za krále Ludvíka i prvé za jeho otce neberú se dsky zemské s takovou poctivostí a opatrností než zprosta druhdy s panem komorníkem a sudím jich pěšky šest půjde bez vozu i jizdných, tak je zhola přinesou na nosidlách pod kobercem, také nercili nože, ale i tesáky s nožmi při sobě při deskách v šrancích mají.“ Kniha Tov. totiž praví, že žádný, který při deskách v šrancích jest, „nejmá u sebe jmieti žádného nože, ani skriptorála, ani kalamáře neb črnidla, krom písař zemský, ten jmieti muož a jmaž črnidlo a péro pro vpisovanie do desk.“

Desky zemské byly dle instrukce od Karla IV. dáné r. 1348. uzavřeny v truhle třemi zámky rozličnými; k jednomu měl klíč nejv. komorník, k druhému nejv. sudí, k třetímu nejv. písař, tak že k otevření desk zapotřebí bylo přítomnosti těchto tří úředníků nebo jich místodržících. Bezprostřední dozorství k deskám měl nejv. komorník; byl-li ustanoven nový komorník, dal zhotoviti knihu novou, na jejížto obálce erb jeho vymalován byl. Od r. 1480 byly všechny vklady česky činěny; dříve až na malé vyjímky latinsky; teprvé obnovené řízení zemské ustanovilo, že vklady také diti se mohou jazykem německým.

Především kladly se do desk spolky¹⁾; po vkladě spolků hejtman od desk ze šranku vystoupil.

Kdo v deskách něco hledati chtěl, oslovil komorníka: „pane komorníče žádám sobě, aby mi hledáno bylo toho neb onoho s tohoto neb onoho komorníka knihách“ při tom jmenoval předmět i jmeno komorníka, v jehožto knize vklad od něho hledaný zapsán byl, a podal zároveň ceduli, na niž předmět napsán byl. Našel-li se vklad, což práci písařovou k rozkazu komorníka bylo, byl vklad dle přání hledajícího buď pouze čten aneb výpis vkladu dán, zač obojí taxa jistá se platila. Výpis vydán býval pod pečeti všech tří vyšších úředníků, avšak jen tomu se vydával, kohož se tykal.

¹⁾ Spolky záležely v tom, že kdo přijal příbuzného neb přítele za spolkmajitele statku. Přijímání na spolek stávalo se proto, že při bezděčné smrti majitele král dle práva oumrtního statek jeho k sobě přitahnouti mohl; kdo tedy tomu vyhnouti chtěl, přijal někoho na spolek. Spolky konati se mohly jen s přivolením pána země anebo zemského hejtmana; země pán mohl udíleti povolení k spolku i když v zemi nebyl dáda povolení své mocným listem. Zemský hejtman ale k spolku povoliti mohl jen tehdaž, když v zemi byl; nebyl-li hejtman v zemi a musel-li spolek pro nebezpečnost smrti konán býti, dojel hejtman až k hranicím země a udělil povolení své buď v nějakém pohraničném městě, anebo na poli v Moravě ležícím. Pravidelně udílel hejtman spolky, když markrabí v zemi nebylo, a pak vždy jen při zahájeném soudě neb sněmě. Spolky byly tak oblíbené, že i později, když stavové Moravští od oumrtí osvobozeny byly, spolkové se konali.

Chtěl-li kdo nějaký vklad do desk učiniti, musel komorníkovi odevzdati ceduli, na níž list zprávní napsán byl. Komorník dal ceduli pak písaři zemskému, ten napsal ji pak do desk, načež vklad nahlas předčetl a ceduli roztrhal. Vklad na hlas proto se čtl, jelikož ten, který k tomu právo míti se domníval, vkladu odpor učiniti mohl. Kdo odpor ohlásil, musel hned k nejprvé přístímu soudu toho, kdo vklad učinil, pohnati; pak-li nepohnal a práva svého nedokázal, nebyl mu odpor platen a při ztratil. Každý obyvatel musel o vklad žádati; jen pán země poroučel, aby vklad jeho do desk se zapsal (viz tyto záp. str. 211). Jen pánům, rytířům a zemanům vkládalo se do desk, kněžím a sedlákům ne (kn. Tov. str. 67.); víme ale ze vkladů deskových, že původně všem se vkládalo i židům. Teprve za příčinou různic, které se mezi městy a vyššími stavy udály, zbraňovány vklady do desk měšťanům, kteréžto různice ale l. 1486 urovnány jsou tím, že měšťané dovozovali vyšším stavům domy v městech kupovati a vyšší stavy měšťanům, koupené statky pozemské do desk vkládati.

Vklady do desk zemských konaly se proto s takovou bedlivostí, jelikož propůjčovaly právo držitelské a ve při největší měly váhu. Protož praví kn. Tov. na str. 67, že dsky „více než co jiného vážie a jako řkúce všeho práva konec a všech jistot jistota.“

Když konec vkladům učiněn byl, vložil komorník, sudí a písař zemský desky do truhly, zamkli každý svým klíčem jeden zámek zapecetíce jej pak svou pečeti a každý úředník uschoval svůj klíč u sebe.

Pokud soudy župní v platnosti bývaly a panský soud se nebyl vyvinul v té formě, jakž jsme poznali, byly zajisté desky zemské při každé cudě. Poznenáhlu ale soustředěno všechno soudní jednání při panském soudě v Olomúci a tím i desky cudy Olomúcké nabyly nejvíce platnosti. Máme o tom listinné svědectví v dipl. mor. V. 167, kdež v listině dané l. 1303 se praví: „in tabulas publicas olomucensis zude, ad quam vniuerse prouincie Moravie se reclinant, redegimus in signum efficacie amplioris.“ L. 1348 zřídil Karel IV. desky při cudě Olomúcké a Brněnské a od té doby, tedy přes 500 let, máme vklady deskové po sobě jdoucí.

Původně vkládaly se do desk jen statky pozemské, později také jiné rozličné předměty: dobrá vůle (postoupení), směna, smlouva, list nadací, věno a nadvěno, zaručení, zavěti atd.

V dobách nebezpečných posílány desky zemské obyčejně na Karlštýn v Čechách, aby tam uschovány byly potud, pokud nebezpečí trvalo, načež pak zase do Moravy se přenesly. Za každý vklad do desk a výpis z nich placena jistá taxa.

Posudkové.

Při soudě panském konaly se jen nálezy; exekučním orgánem nálezní panských byly posudky. Tyto posudky držány bývaly v Olomúci jeden posudek v pátek před sv. Jiřím a druhý v pátek před sv. Martinem; v Brně jeden posudek v pátek po sv. Jiří a druhý v pátek po sv. Martině. Přihodilo-li se, že sv. Jiřího a sv. Martina padlo v pátek, tehdy držán posudek v pátek před sv. Jiřím a sv. Martinem v Olomúci a v Brně přes týden, to jest na den sv. Jiřího a Martina. Měl-li posudek ve veliký pátek držán býti, pak držán byl první pátek po Velikonoci v Olomúci a hned druhý pátek v Brně.

Zříz. zemské z l. 1545 praví: „A na těch posudcích nálezové se vykonávati mají podlé starobylého pořádku, aby ten, kdož jest komu

co prosoudil, tu od sebe dosti činil. A na těch posudcích nejvyšší pan komorník, pan sudí a pisař zemský seděti mají, majíc při sobě menší úředníky v klášteře v tom pokoji, kdež se soud zemský drží. A ten posudek zavéstí mají v pátek ráno v hodinu, kterou pan komorník lidem oznámí a ten držeti mají do poledne; pakli by potřeba byla, tehdy celý den i nazejtří v sobotu až do dvaceti hodin na celém orloji. A tu kdožby, v tom času nálezu panův soudců dosti neučinil, na toho ma zvod puštěn býti a podle pořádku ručiti. A jestližeby kdo na posudek jeti nechtěl anebo nemohl, ten bude moci přítele neb služebníka s listem otevřeným pod pečeti svou moc jemu dávajíc poslati a ten aby na místě prosouzeného nálezu dosti učinil aneb na místě vysouzeného přijal. Pakli by kdo poručníka v pňhonu měl, tomu potřeby nebude s listem otevřeným na posudek posýlati, než poručník bude moci na místě jeho přijímati“ (str. 79).

Když ten, který při při soudu panském obdržel, k posudku se nedostavil aneb poručníka neposlal, pak předstoupil ten, který při ztratil, před úředníky na posudku a vykával se, že peníze u sebe má, obdržel při a onen, který již ji měl ve prospěch rozsouzenou, tím, že se nepostavil, ji ztratil. Nepostavil-li se odsouzený, žádal vysouzený, aby naň dán byl zvod, t. j. aby do statku neb práv odsouzeného uveden či zveden byl. Zvod se děl podle zřiz. zemského takto: „Kdožby na koho zvod na posudku ručil, tehdy ve dvou nedělích pořád zběhlých má položiti vyšším i menším panům úředníkům peníze od sta kop groší deset kop groší a tak z vyšší i z menší sumy cožby toho přišlo a menším úředníkům půl čtvrté hřivny groší. A úředníci menší přijmouc peníze mají s tím, aneb kohožby s nimi poslal na místě svém jeti a nač žádá, na to jej svěsti. A tu v té dědině, neb v dědinách mají rychtáře a konšely s některými z obce zavolati a jim oznámíti, že na to a na to, pro toto a toto tohoto zvozujem podle práva. A stravou úředníky na té cestě, kdož je vede, opatrovati má, tak aby menší úředníci nic svého neutráceli. A po zvodu učiněném, jestližeby ten, na kohož se zvod stal, nálezu panskému dosti neučinil a té věci, o kterouž naň zvedeno, nespravil; tehdy ten, kdož zvod učinil, má žádati nejvyššího pana sudího a pisaře zemského, aby na odhad jeli. A oni vezmouce úředníky menší toho kraje, mají jeti také ve čtyřech nedělích po zvodu, a na to, oč se zvod stal, odhad učiniti . . . A po odhadu učiněném má býti přidělení v šesti nedělích pořád zběhlých a to takto: že ten, komuž jest odhadáno, má žádati nejvyššího pana komorníka, aby s panem sudím a pisařem zemským a úředníky menšími na přidělení jemu jeli. A oni paní úředníci k tomu dni, na kterýžby těch šest nedělí docházelo, tu na ta místa zvedešá přijeti mají a tomu zvedenému přiděditi, svolajíc lidi té dědiny, na kterých se a na čem zvod a odhad stal a rozkázati jim člověčenství slibiti. A vytrhnouc šindel nebo došek z střechy prisouzenému v ruce dáti a povéděti: toť jest znamení tobě, že tato dědina již jest tvá a dědictví tvé. A tak ten již toho v dědičném držení býti má a s tím bude moci činiti, jakožto s svým vlastním a s pupným dědictvím. A to všecko pisaři zapsati mají, kdy zvod, kdy odhad a kdy přidědění se stalo.

A když nejprvé dsky otevřeny budou, mají paní úředníci jemu a erbům jeho to ve dsky zemské dáti vepsati a od toho vkladu nemají od něho nic bráti, neb jest jim prvé zapláceno . . . Jestližeby se komu zdálo, že se naň nespravedlivě vede, ten bude moci toho, kdož se

naň zvedl, hned zase pohnati. A protož aby zvod vždy před třetími pňhony se stal, aby onino zase pohnati mohl.“

Kdož násilně zvodu se zprotivil, anebo toho, který na statek jeho zveden byl, trápil a v pokoji nenechal, byl trestán co odbojník ztrátou jmění i hrdla. (Kn. Tov. 75.)

Zmeškali-li úředníci zvod, mohli o to pohnání býti.

Pobídky.

Jak svrchu dotčeno nárok cti nenáležel před soud panský; kdo uražen byl na cti, žádal za rok, aby hejtman na roku mu zadost učinění vymohl. V tom případě stávaly se často pobídky t. j. vyzvání k souboji, ač i jiné k tomu byly příčiny. Kdo pobídku přijal, mohl ustanoviti odění a koně, aneb pěšky; když ten, který pobídl, se nedostavil, vyhlášen za klamáře a mohl pohnán býti ze škod a nákladu. Ctibor Drnovský dává na str. 47 tuto výstrahu o bitvě: „Ale to jest zlé, kdož koho zhola pobídne bez výminky, neb již se s ním tak, jakž by on vydal, tref se tobě neb netref odění, neb on rovně jedno jako druhé vydá a na suše, anebo snad ve vodě neb v blátě. Ale múdrý pobizne-li druhého, aby se s ním bil, tehdy dí tuto výminku: ale pobídky napřed nedávám, než jakž nás o bitvu přátelé smluví, kteréž vydáme; vydej ty dva aneb jednoho a já též, tu se nestane fortel žádnému.“ Nemohl-li hejtman strany smířiti, ustanovil jim den a hodinu k bitvě, byl-li od obou za to žádán; nechtěla-li jedna strana k nařízení hejtmanovu svoliti, měla právo, odvolati se na dvůr královský a tam k bitvě soka vyzvati.

Menší právo.

Menší právo slulo to, ku kterému se pohánělo ze sumy, která deset hřiven nedosáhla. Pňhony k tomu právu se dodávaly v tytéž pátky, jako pňhony k soudu panskému, jen že k tomu právu jenom zemané a nikoli páni pohnání býti mohli. Kdo k menšímu právu pohnán byl, musel se ve dvou nedělích od pohnání svého před úřadem menším postaviti, načež úředníci menší při jeho soudili; kdo vinen byl nalezen, musel za 14 dní rozsudku zadost učiniti. Neučinil-li toho, mohl naň zvod a odhad puštěn býti, jako po nálezu panském. Taktéž nebylo žádného odvolání od práva menšího; než úřad menší mohl, zdála-li se mu pře těžká a svolila-li strana k tomu, při odložiti a na panském soudu naučení žádati a dostavše naučení učinili menší úředníci pak při menším soudě nález. Kdo nálezu podrobiti se nechtěl, anebo násilně jej odvarovati chtěl, byl rovněž za odbojníka považován jako ten, který nálezu panskému se zprotivil.

Zemští konšelé.

Kromě soudu panského a menšího, ježto se týkaly celé země, byli ale, jak Ctibor z Cimburka praví, před válkami Tábořskými, také ustanoveni zemští konšelé, jakýsi druh smířčího soudu. Páni totiž ustanovili v každém kraji dva poctivé, rozšafné a důvěry hodné lidi za konšely. K těmto utíkali se lidé v příčině nějaké různice, nebo svády, rušení hranic, přeorání pole, spasení píce, sečení trávy na louce atd. Poškozený žádal konšely, aby k němu sjeli, načež jim škodu svou oznámil a osvědčil. Konšelé obeslali pak druhou stranu oznamující jí, že z toho neb z toho obviněna jest, dokládající: „přijed a pověz, jak se to stalo a jakú toho výmluvu máš.“ Obeslaný byl povinnen, před kon-

žely se postaviti; učinili-li rozsudek, byl povinnen, jemu zadost učiniti; zdála-li se jim pře důležitější, poukázali strany na soud panský. Ctibor z Cimburka o těch konšelích praví: „Protož by ješče i nyní též bylo, mnohoby hajtmanu práce ubylo a pánóm soudu a také svědomie, kteráž lidé často s práci sobě jednají, lehčeji by jednáno býti mohlo a spíš se páni spravedlivosti uptali.“ (Kn. Tov. 121.)

Vyšší úředníci zemští.

Každý z vyšších úředníků měl právo v sezeních soudních místo své osaditi nějakým místodržícím. Dosazení na nějaký vyšší úřad mohlo se díti jen při zahájeném soudě neb sněmě.

Jelikož nejvyšší úředníci zemští při soudě zemském důležité soudní povinnosti vykonávali, nebude snad i pro zevrubnější seznání správy zemské od místa, když zde o nejvyšších úřednicích zemských a jich úřadech pojednáme.

Nejvyšších úředníků zemských bylo šest: zemský hejtman, nejv. komorník, hejv. sudí, nejv. sudí dvorský, podkomofí, a nejv. písař.

Nejvyšší úředníci byli jmenováni od krále; roku 1520 dal král Ludvík stavům k žádosti jich privilegium, že zemský hejtman, komorník a sudí jen po slyšení pánův a rytířstva od krále dosazování býti mají. A r. 1538 ustanovil král Ferdinand, že úřad hejtmana, komorníka a sudího jen osobou z rodů staropanských, úřad sudího dvorského, podkomofího a písaře jen osobou stavu rytířského, avšak oboje s radou pánův a rytířstva budoucně dosazován býti má. Původně brali se k úřadům nejvyšším jen členové rodu panského.

Hejtman.

Prvním úředníkem země byl hejtman, „starosta“ země Moravské, náměstek krále co markrabí Moravského, původně v královských listech camerarius, subcamerarius a od r. 1298 capitaneus nazvaný. První, který se capitaneus „hejtman“ jmenuje, jest Raimund z Lichtenburku (Cod. dip. V. 105) a od té doby známe všechny jmena hejtmanův. Od r. 1621, kteréhož kardynal Dietrichstein se stal náměstkem královým, nazývání jsou hejtmané také „gubernator“ a od roku 1782 „president gubernia.“

Hejtman se psával: „hejtman Mark. Moravského“ a z toho, jakož pak i z okolnosti, že hejtman s radou pánův a rytířstva od krále jmenován byl, jest viděti, že hejtman byl více úředníkem zemským nežli královským.

Hejtman tedy zastupoval zemi naproti králi a jeho radě i dvorské kanceláři. By snadněji právomocnost hejtmanova seznati se mohla, nebude zde nemístné vyložiti význam, který spojován býval se slovem země.

Země co bydlíště nějakého národu, který v ní se usadil, v ni se uvázal, považována vším právem za majitelství téhož národu, kterýž následkem toho byl pánem té země. Když pak poznenáhlým vyvíjením suverenity panovníkův zeměpanství přenešeno jest bylo na osobu panovníkovu a panovník se začal psáti „Dei gratia“ „z Boží milosti,“ nepřestalo předce svrchované právo držitelské celého národu k zemi. To vysvítá patrně z toho, že král při korunování v přísaze se zavazoval, že od koruny t. j. od území státu ničeho odcizovati nebude. Ač král Český se psával „z Boží milosti“ a od stavů jmenován byl „pán náš nejmilostivější,“ předce byla vedle něho druhá moc v platnosti, která

původ a titul svůj měla v právé přirozeném, v právé, kteréž sledovalo z držení země stran národu celého. A tato druhá moc byla země, t. j. soujem celého obyvatelstva aneb zákonitého jeho zastupitelstva. A v tomto smyslu nebyla země dle státního práva koruny České majetnictvím osoby panovnickovy, nýbrž země byla svoji čili svobodná, která ze svých práv králi odstupovala tolik, kolik se jí ve vlastní prospěch za dobré zdálo; za to ale měla také právo, na králi žádati, aby, ač milostivě, zase z oněch práv jemu odstoupených tolik navrátil, kolik by země sobě přála. Byly tedy dvě moci vedle sebe: král a země; ač jedna obmezovala druhou, byly předce obě suverení a suverenita tato neutrpěla ničehož tím, že jedna k vůli druhé něco z práv svých popouštěla; neb takové popouštění stávalo se vždy smlouváním obě strany zavazujícím. Král buď dědičný buď novovolený se korunoval a poněvadž on co hlava státu při korunování církevními obřady pomazán byl, obdržel celý stát, celé jeho řízení tím i posvěcení. Korunováním a pomazáním stal se král posvátnou a nedotknutelnou osobou; tato posvátnost čili majestátnost ale trvala jen potud, pokud živ byl; po smrti jeho přestala. Protož také země, jejíž svobody král dříve, nežli korunován byl, potvrditi a přísahou ujistiti musel, vstoupila po smrti králově v úplnou právomocnost, jelikož smrtí krále držitele jedné moci v státu ubylo; tehdy mohla až do nastoupení a korunování nástupce králova jen druhá moc jediné v zemi platnou býti. Jakmile král zemřel a země, jak tehdáž se pravilo, osiřela, přestala všechna právomocnost králova; hejtm. země, který úřad držel při smrti králově, oznámil pánům, rytířům, prelatům a městům, že král zemřel, vyzývá je, aby v den, kterýž od něho určen byl, do Brna se sjeli. Když se pak shromáždili v klášteře u sv. Michala, hejtm. složil své důstojenství, sobě od zemřelého krále propůjčené, do rukou stavův a stavové buď jej v hejtmanství ponechali, anebo na jeho místo jiného dosadili. A potvrdivše tak starého nebo zvolivše nového hejtm. slíbili mu na základě tak zvaného landfrýdu stavové, že v ničem jej neopouštějíce jemu ve všem pomocni býti mají, coby s radou jich učinil. A hejtm. takto od země ustanovený vykonával ve jmenu země všechna práva suverenity až do nastoupení budoucího krále; dovoloval spolky na jmění, svolával sněmy atd. Když nový král potvrdiv dříve zemi svobody korunován byl a hold Moravanův přijal, tu složil hejtm. úřad svůj a byl pak buď od krále potvrzen anebo jiný s radou pánův a rytířstva jmenován. Když se to stalo, složil hejtm. přísahu tuto: „Já N. slibuji a přísahám Pánu Bohu, Matce Boží, všem Svatým a Nejjasnějšímu knížeti a Pánu panu N. N. Českému králi a mark. Moravskému i všem stavům Mark. Moravského¹⁾, že chci a mám úřad hejtm. spravedlivě vésti a spravovati, chudému i bohatému v něm spravedlivě činiti, pravdu velebiti a křivdu tupiti, jednomu v tom mimo jiného nechtíti se líbiti, než ten úřad věrně na sobě míti, jakož ten úřad od starodávna za právo má. Tak mi Pán Bůh pomáhej, Matka Boží i všickni svatí.“

Jelikož hejtm. byl representantem země a moci královské, nevedl toliko snad politickou správu země, nýbrž jeho právomocnost vztahovala se ku všem oborům veřejné činnosti a veřejného práva. Protož byl předsedou sněmu zemského i soudu panského, řídě tam

¹⁾ Kn. Tov. str. 19. má na místě slov: „i všem stavům mark. Moravského“ slova: „i vše zemi markrabství Moravského.“ Slova ta vysvětlují se tím, co jsme svrchu položili o významu slova semě a pozdější formula nastala tím, že přišla zásada k platnosti, že stavové jsou sem.

nejvyšší zákonodárný sbor a zde nejvyšší soud zemský. Jemu náleželo bděti nad sirotky, pokud plných let neměli. * Věci sirotčí odbývaly se při soudě v sobotu a jelikož jimi hejtman velmi zaneprázdnován býval, později jsou učiněna rozličná nařízení, kterými práce sirotčí hejtmanovi se usnadnily.

Hejtman zemský musel býti rozený Moravan statek v zemi mající a jmenován býval z rodů panských. Teprve dvorským dekretem ze dne 29. dubna 1791 ustanoveno v oddělení I. §. 14., že postačuje k úřadu hejtmanskému, když jmenovaný měl jen inkolat t. j. když za obyvatele země přijat byl. Doba jeho úřadování nebyla určena; jak král jen s radou pánů jej ustanoviti mohl, tak ustanoveno l. 1608, že bez vůle stavův žádný z vyšších úředníků propuštěn býti nemá. Obnovené řízení zemské nařídilo, že hejtman každých pět let o obnovení svého úřadu žádati má. (Fol. XXII.)

Jemu k rukoum byl úřad královského hejtmanství zemského a od r. 1636 také královský tribunál, onen pro politické, tento pro soudní záležitosti; dále stavovské komise a deputacie a od roku 1650 (pokud se týče 1686) zemský výbor a konečně od r. 1763 cis. král. mor. gubernium. Hejtman, čili, jak od poslední řečeného roku se jmenoval, guvernér, byl direktorem stavův; toho, jak to nyní od r. 1861 jest, že vedle náměstka císaře čili místodržícího ustanoven jest hejtman zemský pro zemské záležitosti, dříve nebývalo. Příčiny a následky toho zde rozebíratí místné není.

Ač hejtman co náměstek krále a zástupce země ve všech oborech státní činnosti veliký vliv měl, záležela jeho nejosobnější a nejvlastnější působivost v kladení roků stranám.

Rok, ač později měl mnohonásobný význam, znamenal původně lhůtu či termin zvláště soudem ustanovený. V soudnictví moravském znamenal rok především každou při o čest, kteráž hejtmanem zemským rozsouzena bývala¹⁾. Stávalo se to na základě majestátu krále Václava IV., daného stran hejtmanství Petrovi z Kravař, v kterémžto listu se praví: . . . „přikazujeme . . . tímto listem pevně a přísně, aby oni v každých přech svých, potřebách a jednání k předřečenému Petrovi, jakožto hejtmanu jich, bez naší přítomnosti útočiště a zření měli a k němu o své obhajování a obranu hleděli . . .“

Roky slyšány bývaly při soudě v pátek; původně je slyšel hejtman, kdekoli se mu líbilo. Tyto zápisy praví v té příčině takto na str. 20: „V tento den (pátek) jest pořádek roky slyšeti. Roky pak hejtman klade, protože tento obzvláštní hejtmanský soud jest a před léty měl moc hejtman, kdekoli chtěl je slyšeti a kohokoli k tomu povolati, odkudž ještě podnes v nálezech rokových se klade: mezi N. a N. pan hejtman, páni a rytířstvo nalezli, ješto v nálezech pūhonových toliko se dokládá „páni nalezli“ a to proto, že za starodávna pře lidské toliko sami páni sudili bez vládyk, ale k rokům z jednoho i z druhého stavu hejtman povolávati obyčej měl. Nyní pak již při soudech zjevně se slyší, ale však jako před hejtmanem; protože i k němu se promluvení děje i on se z potazu vynáší.“

Zemský hejtman Jáchym Haukvic z Biskupic pokoušel se o soudě svatotříkrálském l. 1599 o to, aby stran roků zase starý pořádek se obnovil, t. j. aby je hejtman zemský sám soudil; soud ale k tomu nesvolil. Tyto zápisy praví o tom na str. 195: „Viděli jsme, že ačkoli

¹⁾ Viz o tom zajímavé poučení na str. 92. těchto zápisů.

toto přednesení pěkně přikryté bylo, avšak že výš směřuje a protož pánu odpověď dána, že ačkoli tomu tak jest, že to někdy vlastně soud hejtmanský byl, avšak že potom to změněno jest, jakž i z sněmův starých i také z zřízení zemského tomu rozuměti jest, a protož aby pán sobě více práce nepřidával a což tak od množství lét již při soudu trvá, při tom aby toho zanechal.“

K rokům stáli jen členové stavu panského a rytýřského, ač sněm 1. 1612 se snesl, aby také preláti k nim stáli. Nebylo-li o někom úplně dosvědčeno, že jest stavu šlechtického, musel, než-li rok jeho se soudil, dříve dokázati, že šlechticem jest. Kdo pohnán k roku na nestal, na toho dáno býti mohlo stané; nestal-li do vzdání soudu, přišel o při (viz tyto záp. str. 21). Nestála-li žádná strana, vymazán rok. Kdo neměl statku nemovitého, musel slibem zavázán býti, že k obvinění státi bude.

Od roků, kterými v příčinách poctivosti páni a rytýřstvo se po- haněli, liší se tak zvané roky selské t. j. roky složené od hejtmana těm držitelům statků, do kterýchž poddani jich si stěžovati příčiny měli. Roky ty obsahovaly u př. stížnost, že pán poddané potahuje k neslušným robotám; že smlouvy s nimi uzavřené nezachovává atd. Tyto roky selské při každém soudě soudily se po dva dny. Na konci 16. století velmi se zmaňaly, což ovšem není důkazem, že stav selského lidu tenkrát byl uspokojivým.

Nejvyšší komorník.

Dobře rozeznávati sluší komorníka nejvyššího od onoho úředníka, jenž do r. 1298 v listinách se jmenuje camerarius a prvním úředníkem královským byl. Nejvyšší komorník vedl dozorství k deskám, opatroval vklady a výmazy z nich při cudě Olomúcké i Brněnské; titul nejvyššího komorníka dostal bez pochyby na začátku 14. století, když Olomúcká cuda za první v zemi vyhlášena a jeho dozorství svěřena byla. Tentýž titul dán r. 1348 také komorníkovi cudy Brněnské, tak že od téhož roku dva nejvyšší komorníci v zemi byli, jeden totiž při cudě Olomúcké, druhý při Brněnské. Roku 1493 nařídil král Vladislav, že již jen jeden nejvyšší komorník v zemi býti má a že se jím státi má ten z dvou komorníků, který druhého životem přečká. Když pak l. 1495 Olomúcký komorník Jan z Lomnice zemřel, stal se komorník Brněnský Vratislav z Pernštejna nejv. komorníkem Mar. Moravského. Od r. 1783 vešlo v obyčej, že pokaždý president apelačního soudu v Brně jmenován býval nejv. komorníkem; r. 1817 dvorským dekretem daným 16. máje č. 2053 nařízeno, že budoucně s úřadem apelačního presidenta úřad nejv. komornictví spojen býti má.

Nejv. Komorník jmenován býval od krále ze starých rodů panských s radou pánův a rytířstva. Ctibor Drnovský praví na str. 26: „Komorník vyšší též pán rodu starožitného a též podstatní rodem a statkem, aby statku nejméně měl za 40.000 zl. a to proto, zavedl-liby koho o statek dskami, aby se na jeho statku hojiti mohl.“ Když komorník nový jmenován byl, dal pro vklady deskové udělati nové knihy na obalce erbem svým opatřené. V soudě a v sněmě seděl nejv. kom. hned po hejtmanu a pokud byli dva komorníci seděli podlé stáří. Doba jeho úřadování nebyla určena; r. 1628 ustanoveno, že každých pět let o obnověuí žádati má. Z toho zvyku sešlo mezi 1730—1740. On měl

jakož i ostatní nejv. úředníci právo do sezení zemského výboru docházeti, a za člena výboru volen býti. — Přisahu skládal komorník tuto: „Já N. na tom přísahám Pánu Bohu, Matce Boží i všem svatým a nejjasnějšímu knížeti a pánu panu N. Českému králi a markrabí Moravskému i všem stavům markrabství moravského, že mám a chci úřad komornictví práva vyššího Markrabství moravského při deskách i cožby k úřadu mému příslušelo, věrně a právě a spravedlivě spravovati, chudému i bohatému, duchovnímu i světskému spravedlivě činiti, pokudž rozum můj stačí, nehledě na přízeň, ani nepřízeň, ani na žádné dary. Tak mi Pán Bůh pomáhej, Matka Boží i všickni svatí.“

Nejvyšší sudí zemský.

V starší době cudař (cudarius) byl hlavní osobou soudní při soudech župních čili-cudách. On dal svolávati pány při soudě zemském do potazu, on sbíral hlasy a formuloval nálezy. Čtibor Drnovský o něm praví na str. 27: „Sudí vyšší má býti též rodu starožitného panského, ale netřeba jemu býti tak bohatému; když za 5000 zl. statku má, tehdy dosti, neb na tom tak mnoho nenáleží. Než on jest jako hospodář soudu zemského a skrze něj, kdož ho prosí, má nálezež dán býti vypsaný a toho nemá žádnému odepřítí, kdož jeho prosí.“

Tytul nejvyšší sudí nastal bez pochyby v tétéž době, když na začátku XIV. věku Olomúcká cuda hlavní cudou v zemi se stala. Od roku 1348 nachází se v deskách zemských častěji „supremus cudarius“ nejvyšší sudí. Když pak majestátem krále Vladislava daným l. 1493 Olomúcká cuda s Brněnskou spojena byla, tamější nejvyšší cudař Lipolt z Krajku na Cornštejně za jediného nejvyššího sudího vyhlášen byl. Od té doby byl tedy jen jeden nejvyšší sudí až do r. 1848 a úřad ten propůjčoval se od r. 1783 obyčejně presidentovi zemského práva, až konečně r. 1817 navždy s předsednictvím zemského práva spojen jest. Doba jeho úřadu ustanovena byla jako při nejvyšším komorníku. Sudí jmenován byl od krále s radou panstva a rytířstva ze starých rodů panských. Při sněmích seděl podlé nejvyššího komorníka. Přisaha jeho srovnala se doslovně s přísahou nejv. komorníka.

Nejvyšší sudí dvorský.

Co první sudí dvorský uvádí se r. 1353 Bohuslav z Vičkova. Sudímu dvorskému náleželo dozorství nad many královskými, od nichž v nepřítomnosti králově také přísahy přijímal; on řídil rejstra manská, osazoval soudy manské, přijímal nápady. Když během časův manské statky se proměnily ve zpupné, obsahoval jeho úřad zvláště všechny záležitosti stavu rytířského se tykající; předsedával pak sezením rytířův, když kdo do jich stavu měl přijat anebo na lavici rytířskou v sněmu dosazen býti.

Od r. 1523 brával se sudí dvorský jen ze stavu rytířského. Doba jeho úřadování byla neurčitá; dle obnoveného zřízení zemského z r. 1628 musel každý pátý rok za potvrzení v úřadě žádati. Od r. 1748 ale úřad ten více se neobsazoval a práce s ním spojené obstarával na větším díle nejvyšší pisař. Přisaha jeho zněla:

„Já N. slibuji a přísahám Pánu Bohu, Matce Boží i všem svatým a nejjasnějšímu knížeti a pánu panu N. Českému králi a markrabí

Moravskému, že chci úřad hofrychtýřství markrabství Moravského spravedlivě vésti, chudému i bohatému v něm spravedlivě činiti, pokudž nejděle můj rozum stačí, pravdu velebiti a křidu tupiti a mimo to žádnému se líbiti nechtíti a proti jeho Milosti věrně se míti a na nápady a jiné věci k úřadu mému příslušné se ptáti. Tak mi pán Bůh etc.“

Podkomoří.

V 12tém a 13tém věku byli podkomoří (subcamerarii) náměstky komořího (camerarius), který, jak svrchu dotčeno, nejvyšším úředníkem královským byl.

Na začátku věku XIV. teprve ustanoveno, že podkomořímu důchody komory královské k opatrování svěřiti se mají. Ku komoře náležely královská města, statky klášterní, židé a důchody ze cla. Zvláště dohlížel ku královským městům a odvolání z městských práv dělo se k úřadu podkomořího; při sněmích předsedal on kurii královských měst a prelatů. On vedl pře královské při soudě a zastával města královská, od nichž v soudě mluvití povinnen byl; přijímal důchody komory, zúčtoval a vydával peníze. Od r. 1571 dán mu také vliv na vnitřní správu královských měst, na dosazování rady městské atd.

Podkomoří od r. 1538 brán býval jen ze stavu rytířského; r. 1628 ale ustanoveno, že stav panský a rytířský v úřadě tom střídati se mají, jenž nebyl doživotní, leč žeby kdo si to byl na králi vyžádal. Přísaha jeho zněla takto:

„Já N. že úřad podkomořství chci spravedlivě vésti, chudému i bohatému, duchovnímu i světskému, spravedlivě činiti, pokudž můj rozum nejdál stačí, pravdu velebiti a křivdu tupiti, na jeho Milosti nápady se ptáti, sic všecky jiné věci k tomu úřadu podkomořství příslušné věrně a právě k jeho Milosti dobrému a poctivému spravovati. Tak mi pomáhej Krom hejtm. obsahuje přísaha ostatních ouředníků vyšších i menších v zřiz. z. 1604 na konci tato slova: „a tejně rady zachovati.“

Nejvyšší písař.

Nejvyšší písař (protonotarius supremus) obstarával všechny písemnosti sněmovní a soudní. On zapisoval sněmovní památní knihy a snešení sněmu připravoval k tisku, které pak tiskem vydány bývaly; každý výtisk musel jeho vlastnoručním podpisem opatřen býti a prodával-li kdo exemplář písařem nepodepsaný, byl o to trestán. Při soudě zapisoval vklady do desk k rozkazu komorníka a konal potřebné výmazy. Dle snešení sněmu z l. 1608 odevzdána také pečet zemská v jeho opatrování.

Pokud latina byla ouřední řečí (do r. 1480), byli nejvyššími písaři při Olomúcké cudě kanovník Olomúcký, při Brněnské kanovník Brněnský, ač ovšem i před tímto rokem někdy laikové byli nejvyššími písaři. Právo jmenovati písaře cudy Brněnské měl králové klášter na starém Brně (Cod. dip. VI. 264). Roku 1523 ustanoveno, že nejvyšší písař jen ze stavu rytířského brán býti má. Doba jeho úřadování nebyla určena; r. 1628 ustanoveno, že každých pět let nejv. písař o potvrzení v svém úřadě žádati povinnen jest. Od r. 1780 byl úřad nej. písaře spojen s úřadem prvního rady při právě zemském.

Menší úředníci.

Úředníci práva menšího čili menší úředníci dosazováni bývali od úředníků vyšších. Nejvyšší komorník jmenoval komorníka menšího, nejvyšší sudí sudího menšího a menší písaři ustanovovali se od nejv. písaře s přivolením soudu. Všichni úředníci menší museli býti stavu rytířského.

Prací a povinností jich bylo, všechny přípravy k soudu konati. Oni zapisovali půhony v rejstra, vyslýchali svědky, ohledali meze, o které pře byla, stavěli na jisto povahu skutku proskoumáním očitým; vykonávali nálezy při posudcích, zkrátka byli výkonnými a zároveň pomocnými orgány soudu panského. I oni přísahu jim vyměřenou konati museli. —

Přinešeno jest mi do ležení před Ostřehon¹⁾ psaní Jeho milosti císařské, skrze nějž mne do soudu zemského v markhrabství Moravském voliti, a abych se, když soud držán bude, najíti a od pana hejtmana²⁾ téhož markhrabství dosaditi dal, poroučeti ráčí. V témž ležení mne nejedno psaní téhož pana hejtmana za touž příčinou došlo, tak že naposledy jsem se odtud vypraviti a do Holomouce k Svato-janskému soudu postavití musel. A hned ten den, jak jsem přijel, kterýž byl 6. Julii, abych se nahoru mezi Jich milosti dostavil, skrze dva stavu rytířského pana Jindřicha Blektu a pana Přepického mi oznámeno jest; než vylučil jsem se za slušnými příčinami.

Na zejtrí pak tíž páni soudcové mezi osmou a devátou hodinou pana Slibiče jinak Kravarského a pana Blektu pro mne poslali, s nimiž do kláštera jsem došel a v světnici soudní malou chvíli pobyv od pana Frydrycha z Žerotína hejtmana jsem zavolán, kterýž ke mně těmito slovy promluvil: „Pane strejče! Jich milosti znajíce hodnost osoby vaší též i na poručení Jeho Milosti císařské vás do soudu bráti ráčí: vstupte do šraňku a povinnost obyčejnou vykonejte.“ Na kteréž promluvení tuto jsem odpověd dal:

„Vaše milost pane hejtmane, vaše milosti milostiví páni. Před některou nedělí došlo jest mně v ležení Ostřehonském psaní Jeho milosti císařské pána našeho nejmilostivějšího, v němž mi J. M. oznamovati a milostivě věděti dávatí ráčí, že jest o tom panu hejtmanovi, Fol. 4. b. abych do soudu zemského v tomto markhrabství dosazen byl, milostivě nařízení učiniti ráčil. Vedle kteréhož dostal jsem takž psaní od pana hejtmana, v němž mi, abych se neprodlévaje k tomuto přítomnému soudu do tohoto města najíti dal, ráčí poroučeti, na kteréžto J. M. C. milostivě poručení a povolání páne hejtmanovo, ačkoliv jsem se uznával povinnen býti, ihned poslušně a povolně se zachovati, avšak předkládaje sobě své mnohé nepřiležitosti, nedostatky, neumělosti a jiné nespůsoby a znaje výborně dobře, že k ničemu méně jako k takovému povolání se hoditi nemohu, umínil jsem sobě, odtud, kdež jsem toho

¹⁾ Do ležení před Ostřihom odebral se Karel z Ž. po svém návratu z Francie, co se stalo r. 1593. Když soud tento ukončen byl, navrátil se před Ostřihom a meškal tam až do polovice srpna 1595, načež zase do Moravy přišel, kdež v únoru r. 1595 Alžbětu z Krajíře, příbuznou první své manželky, za manželku pojal.

²⁾ Hejtmanem markhrabství Mor. byl tehdy (1594—1598) strýc Karlův, pan Bedřich z Žerotína na Židlochovicích, horlivý bratr, znamenitý vojevůdce, jenž pevnost Ujvar (Steinhüffel) v Uhřích vystavěl a Moravané nemálo si zakládali na tom, že tato umělecky zbudovaná pevnost od Moravana pochází, jakž o tom svědčí dopisy Hynka Brtnického z Valdštejna (1588—1596 nejvyšší komorník mor.) v této příčině ku Kryštofu z Teufenbachu zasláné, které se v archivu Brtnickém chovají.

času byl, se nehýbati, až bych prvé J. M. C. ovšem tom, co by mi při této věci ku překážce bylo, poníženou zprávu dáti a učiniti byl mohl, byv té jisté naděje, kdy bych to tak vykonal, že i J. M. C. takové mé v ležení zůstání milostivé by mi rázi i pan hejtman tolikéž se mnou dobře spokojen býti by ráčil. Než když potom i druhé i třetí poručení od pana hejtmána mně došlo, abych snad od někoho vykládán nebyl, že sobě buď ouřadu buď osoby panské lehce vážím, nechtěl jsem déleji na svém oumysle státi, než jak jsem nejprv mohl k Moravě jsem se obrátil tím celým oumyslem, pokudžby mne co takového, jakž nyní vidím od V. M. potkalo, abych těchž, jakožto svých laskavých pánů se váš uctivostí služebně prosil, aby jste mne v to, k čemu já se nehodím, čemu nerozumím a k čemu nikoli způsoben nejsem potahovati a vnučovati neráčili, nýbrž aby jste rači v své laskavé uvázení to ráčili povzítí, že já, poněvadž větší díl věku svého v cizích krajinách jsem strávil, zdejších pořádků, práv, zřízení, obyčejův, zvyklostí a ničehož, což tomu, který mezi Vaše Milosti se dostati má, za potřebí jest, žádné povědomosti jsem dosáhnouti ještě nemohl. Mezi Vašemi Milostmi pak býti a nic nevědětí, ničemu nerozumětí, spravedlností lidských neumětí rozsuzovati a toliko na cizé šleπέje nastupovati, cizými očima vidětí, cizými ušima slyšetí, ke všemu amen říkati, jinde myslí a zde osobou býti a ať krátce všecko povím, toliko jméno soudce zemského míti a ne podstatu, sami uznati moci ráčíte, že bych Vaším Milostem toliko ku překážce, sám pak sobě ku posměchu, a což více jest, k ublížení svědomí a dobrému jménu svému býti a tak někomu jinému toto místo zasednouti musel, který by je s větším oužitkem vlasti této a s větší svou poctivostí držeti a zastoupiti mohl. Taky před Vašemi Mými netajím, že přirozená má náchylnost mne k tomu vede i oumysl můj od některého léta již vzatý mne v tom ustanovuje, abych při válečných věcech něco shlídl, zkusil, se přivčivil, tak abych potomně nabuda jich náké povědomosti a zkušení pánu svému, Vaším Mstem a celé vlasti své v čas potřeby užitečně sloužiti mohl. K čemuž když jsem doma žádné příležitosti neměl, hledal jsem ji v cizích krajinách a když potom Pán Bůh na naše sousedy a tudy i na nás válku dopustiti ráčil, nechtěl jsem jí zanedbati, než jak mi nejprv možno bylo, hned jsem se do ležení vypravil, odkudž bych se nikoli nebyl tak brzo pustil, kdyby mne, jakž jsem na hoře dotkl, tolikéře poručení i J. M. C. i Vaší milosti pane hejtmáne bylo nedošlo. Vidím pak, že takovým mým předsevzetím skrze toto přítomné povolání veliká mi se překážka děje. Nebo touto povinností zavázanu býti a válečných věcí chtíti následovati a hledětí, jednomu člověku není nikoli k učinění možné. Soudím taky, že opustiti to, čehož vždy jakéž takéž známosti jsem došel a ještě větší s pomocí pána Boha nabytí se naději, a přistoupiti k tomu, k čemuž ani nachylen ani způsoben nejsem, s větší škodou než-li prospěchem by mi býti muselo. Za kterouž příčinou V. M., že prohlídnuce na tuto mou slušnou a spravedlivou omluvu, poněvadž bez pochyby proti Jeho Milosti Císařské nic tu učiniti neračte, jí místo dáti mne ušetřiti a abych rači svého začatého povolání hleděl, nežli v něco jiného se dával, laskavě dovoliti račte, služebně a velice prosím; já V. M. takového dobrodiní, takové milosti a lásky svými povolnými a hotovými službami nikdá se odsluhovati nepřestanu a nepominu.“

Když jsem přestal mluvití, pan hejtman kázal pánům se stoupiti a po malé chvíli, jak se zas roztoupili, dal mi odpověď, že poněvadž už posavád takové omluvy žádnému nepostačovaly, J. M. neráčí moci

na mně počátku činiti, nad to více jsa v tom vůle a poručení J. M. C. a protož abych do šraňku vstoupil. Mluvil jsem znovu a aspoň za to prosil, poněvadž toliko dva neb tři dny do vzdání soudu pozůstávají, aby mne na ten krátký čas toho závazku prázdna učiniti ráčili a snad mezi tím, kdyžby J. M. C. mnohým mým překážkám, kteréž bych předložiti chtěl, porozuměti ráčil, mohl bych od J. M. dokonce této práce a povinnosti zbaven býti a poněvadž tato prosba velmi špatná jest, a k tomu nejprvnější, kterou na J. M. skládám, že té celé důvěrnosti jsem, že oslyšán nebudu. Ale zklamala mne naděje, nebo jsem jednak musel do šraňku vstoupiti a přísahu obyčejnou učiniti, kterouž těmi všemi slovy, jakž mi od pana Ctibora Syrakovského z Pěrkova nejvyššího písaře markrabství Moravského napředčtena byla, hlasitě jsem vykonal, toliko to opustiv, co proti slovu Božimu a čistému učení křesťanskému v ni se zdržuje.¹⁾ Fol. 6.

Po učiněné povinnosti vyšel ke mně s svého místa pan Smíl Osovský z Doubravice a na Třebíči, toho času místodržící pana Hynka Brtnického z Valdšteina a na Brtnici, nejvyššího komorníka markrabství Moravského (kterýž těch dnů z Teplice Vídenské domů se navracoval)²⁾ a mne na místo mi uložené po pravé ruce panu hejtmanovi usadil podlé pana Arkleba z Kunovic.

Pán Bůh, který mne v to místo uvedl, ráčiž svou svatou přítomností mne k těm pracím působovati a v nich šťastného prospěchu a svého Božského požehnání, jakž potřeba ukazovati bude, z milosti své udělovati. Amen.

V tento čas tyto osoby v soudu sedaly:

Z stavu panského :

1. Pan Stanislav Pavlovský biskup Holomoucký, (umřel 2. junii léta 1598.)³⁾
2. Pan Frydrych z Žerotína na Židlochovicích hejtman M. M. (umřel 31. mají léta 1598.)
3. Pan Hynek Brtnický z Valdštejna na Brtn.(ici) Nej. kom. M. M. (umřel 26. oct. léta 1595.)
4. Pan Jan z Lipého na Kruml.(ově) Nejvyšší maršálek král. Č. (umřel 23. jan. léta 1598.)⁴⁾

¹⁾ Vynechal totiž na začátku přísahy slova „matce Boží i všem svatým“ a na konci: „matka Boží i všickni svatí.“ Sněm v Holomouci l. 1608 dne 16. července zahájený ustanovil, že k přísaze „Matce Boží a všem Svatým“ žádný nemá pro svědomí nucen býti.

²⁾ Pan Hynek z Valdštejna trpěl na dnu, z níž se v lázních syrkových v Badenu u Vídně vyléčiti chtěl. Píše o své nemoci v listu daném na Sádku dne 4. listopádu. r. 1591 k Václavovi Morkovskému: „při tom oznamuji, že jest mne ta bídná dna velice těžce složila, tak že toliko očima a ústy a sice žádným oudem hnouti a za tou příčinou již netoliko na Buchlov ale ani k přístímu Brněnskému posudku přijíti . . . mi nikterakž možné není.“ Orig. v archivě hradu Buchlovského.

³⁾ O jeho působení viz Volného Kirchl. Top. a Procháskův spis.

⁴⁾ V rodině pánův z Lipé bylo maršalství král. Českého dědičné. Posledním maršalkem toho rodu byl pan Bertold Bohobud z Lipé, který účastenství mív ve vzpouře proti Ferdinandovi II. statků zbaven, k smrti odsouzen, pak omilostněn byl a v Uh. Skalici r. 1618 umřel. Se synem jeho Čeňkem, jenž ve Slezích se usadil, vymřel rod pánův z Lipé, kdežto potomkové pánův z Dubé, rovněž Hronovců jako ti z Lipé, až posud ve Sasech žijí.

5. Pan Tas Mezifičský z Lomnice na Jemici Nej. sudí M. M. (umřel o sv. Janě leta 1595.)¹⁾
6. Pan Hynek z Vrbna a na Bruntalu (umřel po velikonoci leta 1596.)
7. Pan Jan Starší z Žerotína a na Losyně. (Vzal odpuštění.)
8. Pan Jindřich Slavata z Chlumu a z Košm.(berku) a na Chropyni (vyprodal se z Moravy, umřel 14. jan. 1599.)²⁾
9. Pan Smil Osovský z Doubravice a na Třebíči. (Vzal odpuštění, umřel měsíce máje léta 1608.)³⁾
10. Pan Hanuš hrabě z Hardeku a na Letovicích. (umřel na podzim léta 1595.)
11. Pan Arkleb z Kunovic a na Ostroze (vzal odpuštění.)
12. Pan Voldřich z Krajku a na Dačicích. (umřel 19. jului 1600.)

Fol. 6. b.

Z stavu rytířského :

1. P. Bernart Drnovský z Drnovic Nejv. Hofrych. (umřel 6. martii 1601.)
2. Pan Mikuláš z Hrádku, podkomoří. (umřel 26. oct. 1597.)
3. Pan Jan z Hodějova na Markvarticích. (umřel léta 1606.)
4. P. Jetřich Podstatský z Prusinovic na Podstatě. (umřel decembris 1598.)
5. P. Václav Zahr.(adecký) z Zahrádek na Budiškovcích (učiněn pak hofrychteřem léta 1608, 2. sept.)
6. P. Václav z Zástřizl na Boskovicích (umřel 27. apr. 1600.)

Jsou málo před mým příjezdem přijati.

A poněvadž tento soud toliko dva dni za mně trval, nevidělo mi se co sem poznamenati.

O sv. Kunhutě potomně soud nebyl držán v Brně pro veřejné ležení, které bylo u Katova.

Taky soud Svato-tříkrálský léta 95 odložen jest sněmem o vánocích držaným.⁴⁾

Soud Brněnský postní k odkladu přišel pro sněm gene-

¹⁾ Onť byl posledním slavného rodu pánův z Lomnic, o nichž viz knihu pro každ. Morav. na str. 215.

²⁾ Byl roku 1590 nejvyšší mistokomorník, r. 1591 a 1593 nejvyšší místosudí.

³⁾ Byl 1591 místodržícím nejvyššího komornictví, 1597, 1602—1604 nejvyššího sudího. S ním vymřel rod pánův z Doubravice, jenž v erbů odřivous měl. Vdovu po něm pojal za manželku Karel z Žerotína. Nalezal se mezi posly do Polska zaslany v příčině volby arciknížete Maxmiliána za krále polského. Když císař nařídil, aby poručnictví nad mladým pánem z Lipé Karlovi z Žerotína se odebralo a mimo jiné také na Smila se vzneslo, omluvil se listem daným na Třebíči dne 21. ledna r. 1601, v němž mezi jiným tato slova položil: „Nejmilostivější císaři! Poněvadž od mnoha drahně let v soudu zemském markrabství Moravského jsem sedal a posavad sedám a v té radě, když jest to naučení s uzavřením bedlivým, že s dobrým sirotka toho jest, aby panu Karlovi z Žerotína ten sirotek i s statkem k ručení puštěn byl, jsem se přimlouval; kdybych něco tobo proti tomu a svobodám těm, kteréž jsou předkové moji měli a Vaše císařská milost jakožto král Český a markrabě Moravský ráčili jste nám toho milostivě potvrditi, žebych proti té povinnosti a přísaze své nemálo učinil, z čehož bych se jakož proti Vaší císařské milosti panu svému nejmilostivějšímu tak také i proti té své povinnosti nerád v ničemž ne menším ničehož toho nedopustil.“ Orig. v arch. zemském.

⁴⁾ Sněm tento zahájen byl v pondělí po sv. Štastném t. j. po sv. Felixu; ač církev katolická čítá 62 světcův jmenem Felix vyzrozuměti zde slušno dle slov Žerotínových, že onen sněm držán byl „o vánocích,“ svátek. sv. Felix a Callista, jenž padá na den 29. prosince, jenž r. 1594 byl nedělí.

rální v Praze držaný, na nějž přední z pánů soudcův tohoto markr. byli za komisaře vysláni. Držán jest potom o sv. Janě soud v Holomouci a o sv. Kunhutě v Brně; ale za příčinami některými zanedbal jsem poznamenati, co při nich jednáno a souzeno bylo.

O sv. Janě v Holomouci do soudu přijati:

1. Pan Jan Starší Sedlnický z Choltic. (umřel léta 1598 kterýsi čas v létě.)
2. Pan Jiří Kryštof Teuffl z Kunderštorfu. (zabit ve Vídni leta 1606 o sv. Janě.)

O třech králích přijati:

1. Pan Vilém z Roupva na Mladoňovicích.
2. Pan Ludvík Tovar z Enersfeldu na Milosticích (umřel léta 1597 při začátku postu.)
3. Pan Karel z Lichtnšteina na Lednici.

O sv. Kunhutě v Brně pan Haugvic za nejv. sudího vyhlášen a o třech králích panu hejtmanovi místodržictví nejsv. komor. svěřeno.

Léta 96. o sv. Janě vzat do soudu pan Ladislav Berka z Dubé Fol. 7. a z Lipé a na Meziříčí.

(Léta 98. Vyhnali jsme ho z země, ač sám ujel, a po válce české dostal jsem se já na místo jeho na ouřad hejtmanský.¹⁾)

Léta 98. o třech králích poručil císař, abyhom do soudu vzali pana Jiříka z Vrbna a Viléma Dubského; ale jak jsme se při tom zachovali, najde se v listu 72 a 74.²⁾

Léta 98. o s. Janě chtěl císař nám na ouřad nejvyššího komornictví vsaditi pana Ladislava Berku, ale poněvadž se soud držeti nemohl, nechtěli jsme k tomu povoliti.

Téhož léta o sv. Kunhutě v Brně pan Ladislav Berka jest dosazen na ouřad nejvyššího komornictví a držel místo hejtmanské.

Do soudu vzati:

1. Pan Jan z Vrbna a na Goldštejně (umřel léta 1608.)
2. Pan Jeroným Václav hrabě z Turnu.
3. a z Vladyk pan Mikuláš Kobylka (umřel léta 1605.)

Před vzdáním soudu pan Jachým Haugvic z Biskupic jest za hejtmana vyhlášen.³⁾

Léta 99. o sv. třech králích nebyl soud držán.

Léta téhož v postě o soudu Brněnském pan Karel z Lichtenštejna jest vyhlášen a dosazen na ouřad nejvyššího sudství hned před zahájením soudu.

1. Pan Veickhart hrabě z Salmu vzat do soudu.
2. Pan Viktorin z Žerotína vzat do soudu.
3. Pan Arkleb z Vičkova (umřel léta 1608 o vinobraní.)

Léta 1600 vzat do soudu o sv. Janě v Olomouci pan Václav Nekeš z Landeku (umřel léta 1607.) Téhož léta o téměř čase pan kardynal jakožto biskup Olomoucký a pán zemský povinnost k soudu učinil. Léta 1602 vzat do soudu o třech králích pan Ladislav mladší z Lobkovic.

¹⁾ Stalo se to na bouřlivém sněmu Ivančickém, jenž proti vůli císařové od stavův položen byl na den 13. dubna 1608.

²⁾ Viz dole „soud holom. svatofikrálský léta 1598“ začátek zprávy o zasedání soudu v pondělí a v úterý odbyvaného.

³⁾ Byl katolíkem, mužem mírné povahy a hejtmanem do r. 1602.

A hned na druhý den já jsem vysazen z soudu, a nechodil jsem do potazu, až jsem zase léta 1607 o soudu postním mezi ně zavolán.¹⁾

Mezi tím časem dostali se do soudu pan Maximilian Lev z Rožmitale a z Blatné o soudu léta 160, pan Jan Řičanský Kavka z Řičan o soudu léta 160?, pan Jan Jetřich z Kunovic o soudu S. Janském léta?

Fol. 7. b. A z rytířstva pan Jan Mošovský z Moravčina, podkomoří, o soudu léta?

Léta 1607 vzat do soudu p. Lev Burian Berka.

Léta Páně 1608. Při soudě postním ohlásili jsme se proti panu Ladislavovi Berkovi.

Léta Páně 1609. O třech králich vzati do soudu p. Jiří z Vrbna pan Voldřich z Kounic, pan Jiří hrabě z Hodic, pan Zdeněk z Valdštejna, pan Hanuš Petrsvaldský, pan Michal z Hrádku.

O sv. Janě téhož léta nejvyšší pan maršálek;²⁾ o sv. Kunhutě téhož léta pan Ladislav z Šlejnic.

Fol. 14.

Soud Holomoucký Svato-třikralský léta 1596.

Na den nového léta přijeda ku panu Frydrychovi z Žerotína hejtmanu M. M., abych ho v těžké jeho nemoci navštívil, kteráž ho na Pouzdranech byla svázala, nalezl jsem u pána dvoje psaní císařské, jedno, kterýmž mu o dosazení soudu poručí třemi osobami: panem Vilímem z Roupova, panem Karlem z Lichtenšteina a panem Ludvíkem Bernartem z Tovarů; a druhé, kterýmž naň vzkládá ouřad komornický, však tak, aby jej vedle ouřadu svého do dalšího nařízení J. M. spravoval. Psaní to v tato nížeřpsaná slova svědčilo:

„U. V. N. M.³⁾ Jakož jsi nám strany dosazení komorníka nejv. v M. našem Mor. psaní učinil a při tom vota neboližto hlasy nejv. ouř. a soudcův zemských k témuž ouřadu podané odeslal, za to nás ponížene prosíc, abychom tyž ouřad ráčili tím dřívěji dosaditi i ačkoli bychom to byli rádi, znajíc toho důležitou potřebu býti, učinili ale však poněvadž na ten čas pro jiná mnohá znamenitá a vysoce důležitá zaneprázdnění naše Císařská jsme se v tom resolirovati moci neráčili, a protož toho do jiného času odkládati a tobě milo-

¹⁾ Žerotín byl proto vysazen se soudu, že ostře káral usnešení soudu, na kterém tento se byl ustanovil k návrhu kardinála Dietrichštejna, že žádný, kdožby „Matce Boží a všem Svatým“ přísahati nechtěl, do soudu přijíti se nemá. Když ho ze soudu vyobcovali, ustanovil se sněm Brněnský r. 1602 držaný na tomto lakonickém sněšení: „Jich Milost stav pauský na tom jsou se ze slušných příčin sněsti ráčili, aby pan místodržící ouřadu hejtmanského klíč od svobod zemských od pana Karla z Žerotína za nim zůstávající vyzdvihnouti a jej panu Jeronýmovi Václavovi hraběti a svobodnému panu z Turnu odvésti ráčil.“ (Sněm. pam. knih. IV. Fol. 117.) Od té doby odevzdal se Karel z Ž. študiím sídlev na zámku Rosickém.

²⁾ t. j. pan z Lipé, (viz pozn. svrchu položenou.)

³⁾ t. j. Urozený Věrný Náš Milý.

stivě poroučeti ráčíme, aby na ten čas za tím do dalšího nařízení našeho císařského týž ouřad nejv. komornictví pro fedruňk lidských spravedlností a všelijakých potřeb na sobě podržel a jej podlé ouřadu svého hejtmanského spravoval, tak aby týž soud zemský příští svůj průchod míti mohl a k odložení nepřicházel, na tom jistou a milostivou vůli naši císařskou naplníš. Dán na hradě Pražském v pátek po s. Tomáši léta 1595.“

Rudolf.

Kteréžto psaní když mi pán přečísti dal, oznámil mi, že pro veliký nedostatek zdraví svého nikoli nemůže ku počátku soudu přijeti a při tom mne žádal, abych ten ouřad až do příjezdu jeho na sobě držel a spravoval: při čemž ačkoli jsem se dosti tuze vylouval, avšak když mi omluvy mé postačiti nemohly, uvölil jsem se to učiniti ale s Fol. 14. b. výminkou, pokudžby nic proti pořádku nebylo a jestliby mi to J. M. schváliti ráčili. Nebo ačkoli pan hejtman psaní císařské tak vykládal, jakoby ouřad nejvyššího komornictví na něj dokonale byl vložen, avšak já jsem mu rozuměl jináe a pána ne za nejv. komor., než za místodržícího nejvyššího komornictví soudil a přivozuje sobě ku paměti, že místodržící ouřadu jej v nebytnosti své jiným místodržícím před zahájením soudu osaditi nemůže, obával jsem se, abych proti pořádku tu něco neučinil.

K tomu jsem i tím sobě překážel, žeby pak vůle a oumysl J. M. C. byl, aby pan nejvyšším komorníkem do času zůstal, že nic méně by pán místa toho jinou osobou opatřiti nemohl, poněvadž sám pořádně ještě na něj nedosedl a povinnosti obyčejné a náležitě k ouřadu závazkem přísahy neučinil; ale z toho smyslu mne pán svedl příkladem pana Zdeňka Brtnického z Valdšteina, kterýž přijav poručení od slavné paměti tehdaž krále Ferdinanda, aby hejtmánem byl, když již k soudu jel, aby v ten ouřad uveden byl a k němu přísahu učinil, na cestě se tak roznemohl, že se domů navrátiti musel, za kterouž příčinou místo své panem Pertoltem z Lipého nejvyšším maršálkem království Českého osadil, kterýž jej také v tom zastoupil a ten ouřad přes celý soud držel, ačkoli někteří jako obzvláštně pan Vojtěch z Pernšteina tehdaž nejvyšší komorník hrubě tomu na odpor se postavili a místa dáti nechtěli, o čemž obšírněji v jiných pamětech mých.¹⁾

Jsa tedy od pána k tomu donucen na zejtrí z Pouzdran jsem odjel a v sobotu na tří krále z Rosic vyjeda k Holomouci jsem se obrátil a ten den do Vyškova na zejtrí pak v neděli pozdě na noc pro velmi zlou cestu do Holomouce jsem přijel, kdež se ještě nemnoho pánův soudců bylo sjelo, nebo ačkoli povinnost všech ukazuje, aby na den tří králův, nebo pokudžby v sobotu jich bylo, jakož se trefilo letos, den potom do Holomouce sjeli, avšak časové a cesty odporne mnohým ku překážce byly.

Pondělí (8. ledna.)

K sedmé hodině na půl orloji ráno došel jsem ku panu Hynkovi Bruntalskému z Vrbna do jeho domu, jakož předně proto, že jsem o něm věděl, že místo hejtmanské držeti bude, tak také abych se s nim jako s pánem starým poradil, jak bych se v příčině té strany

¹⁾ Příběh ten musel se státi r. 1557, jelikož téhož roku Zdeněk z Valdšteina hejtmánem jmenován byl.

poručení páně hejtmanového chovati měl. Nalezl jsem jej velmi chura-
vého, nejvíce sobě na kamen stýskal a u něho byl zeť jeho pan Ctibor
Syrakovský z Pěrkova, nejvyšší písař Mark. M. Po předložení mé do-
tázky a oznámení žádosti páně hejtmanovy na mne vložené dána jest
mi ta rada, abych, když na horu se sejdeme, J. M. to přednesl a na
uvážení jim podal, na čemž jsem přestál.

Sešli jsme se potom mezi devátou a desátou a okolo desíti jsme
Fol. 15. zasedli; potom stoupivše se vedle obyčeje ve spolek pan z
Vrbna J. M. přednesl žádost páně hejtmanovu, poněvadž pro nedo-
statek zdraví sám ku počátku soudu do Holomouce dostačiti nemůže,
že jej za to přátelsky prosí, aby místo jeho držel a přitom páně
hejtmanovo psaní do soudu svědčící dodal, kteréhož obsah
byl, že se dožádal pana z Vrbna, aby místo jeho v ouřadu hejtman-
ském a mne, abych též místo jeho v ouřadu komornickém, až by sám
přijíti mohl, zastoupil. Doložil naposledy, že ačkoli sám tak nestatečný
jest, že sotva se sem přivéstí dáti mohl a že pro veliké trápení ne-
troufá sobě, aby vyseděti mezi J. M. mohl, avšak aby tudy vlasti po-
sloužil, že na žádost panskou to učiniti chce a ouřad hejtmanový až
do příjezdu pána na sobě držeti vedle své možnosti, však že J. M.
za to žádá, pokudžby pro opatření zdraví svého mezi nimi časem bý-
vati nemohl, aby některým z počtu jich místo své osaditi
mohl, což jest mu snadno dovoleno.

Přestavše pán mluvití já jsem začal a předně J. Mstem císařské
psaní do soudu svědčícího, kterých jsem byl s sebou od p. hejtmana
přivezl, jsem dodal, v němž téměř těmi slovy, jako v psaní panu hejt-
manovi učiněném, že jemu J. M. C. na ten čas až do další resolucí
správu ouřadu komorníka poroučeti ráčí, dostaveno a napsáno bylo;
potom také, čeho jest pán po mně strany zastoupení ouřadu kom. žádal
a na čem jsem s pánem zůstal, jsem oznámil a J. M., aby to v uvá-
žení své vzíti a jak bych se v té příčině zachovati měl, laskavě na-
učiti ráčili, prosil.

Vedle čehož pan z Vrbna jakožto místodržící hejtmana počal
pořad podávati, mohlo-li by to býti či ne? A nejprvnější přímluvu učinil
pan Joachim Haugvic z Biskupic, nejvyšší sudí, téměř na tento rozum.
Předně, že na osobě mé žádného nedostatku nemá, a žeby s tím, abych,
to místo od pana hejtmana sobě svěřené držel, dobře spokojen byl,
avšak k tomu že se přimlouvati nemůže za touto příčinou, znamenitě
že místodržící svého místodržícího míti nemůže, jakož
pro naučení, kteráby se na mnohé a rozdílné osoby vztahovati a tak
společný zatmělý rozum způsobiti musila, tudyž i pro deky, kte-
réby snadno přehlídnutím někým zavedeny býti mohly.
Pořádek náš že ukazuje, aby žádný místodržícího k ou-
řadu nejvyššímu zmocniti nemohl, lečby sám v držení
dokonalém toho ouřadu byl, pan hejtman aby ouřad kom. míti
měl, že se tomu z císařského psaní rozuměti nemůže, nýbrž více to se
z něho soudí, že na čas toliko, dokudžby se J. M. C. strany osoby
resolvirovati moci neráčil, místo to zastoupil a ten ouřad spravoval, a
protož že ani jiného na svém místě naříditi nemohl. Zdání své příkla-
dem potvrdil; když jednoho času pan Hynek z Valdšteina nebožtík jsa
tehdy hejtmanem a místodržícím nejvyššího komornictví pro nedostatek
zdraví k soudu přijíti nemohl, že jest k obojímu ouřadu zmocnil pana
Frydrycha z Žerotína, kterýžto přijeda chtěl pana v těch místech za-

stupovati; ale když páni soudcové to v uvážení své vzali, že jsou tomu místa dáti nechtěli, soudu odložili a k J. M. C. s omluvou psanou své posly vypravili. Tuto také podobně že se děje, a protož i u sebe nachází, že tento soud držán býti nemůže, než že za příčinou oznámenou musí odložen býti a J. M. C. omluva se s náležitou správou učiniti.

K zdání jeho přistoupili pan Losynský, pan Sednický, pan Krajř, pan Teuffl; nebo na mne, poněvadž se osoby mé dotykla, avšak omluvu učiniv nepodal, než když od jiných a obzvláště od pana podkomořního z toho vyveden byl, že ne o mne než o pana hejtmana tuto činiti jest, připustil mne také ku přímluvě, kteráž byla téměř okolo tohoto způsobu: Fol. 15. b.

Kdyby pan hejtman císařského psaní tak nebyl sobě vykládal, jakoby naň skrze něj ouřad komornický dokonale vzložen byl, že o tom tak mnoho vím, žeby tuto věc nějak jináč byl opatřil; ale poněvadž se jináč nedomnívá, než že za nejvyššího komorníka od pána našeho jest vystaven, za tou příčinou že mně jest místo své poručil. Nicméně poněvadž já také z dotčeného J. M. C. psaní nic jiného souditi nemohu, než to, co pan sudí nejvyšší jest oznámil, k tomu také předešle to slýcháno, že místodržící místodržícího míti nemůže, příklad také od pana přivedený dnešního rána od pana místopisaře sobě pověděný mív, že ačkoli nerád k tomu se přimlouvám, aby soud odložen byl a spravedlnosti a pře lidské hyndrovány a odkládány aby byly, avšak aby pořádkům našim ublíženo a co jednou schváleno a za dobré uznáno bylo, to aby přehlídnutím našim svrženo nebylo, s pánem se srovnati a aby za dotčenou příčinou soud tento držán nebyl, raditi musím.

Podal potom pan z Vrbna na pana hofrychteře, kterýž na odpor nám všem tímto způsobem se přimlouval: že odložení soudu, o němž pan sudí nejprv a potom já jsme zminku učinili, ne za příčinou dotčenou, než za tou, že žádného nejvyššího ouředníka přítomného při tom soudu nebylo, než všecko místodržící že jsou byli, jest přišlo, a to tak, že pan sudí nejvyšší, kterýž tehdáž byl pan Tas z Lomnice byv v městě pro nemoc na horu přijíti nemohl ač k němu několikrát i z prostředku pánův soudci i z obce posláno bylo. Tuto pak, že nejvyšší ouředník jeden totiž pan Haugvic sudí přítomen jest, pročby se tedy soud měl odložiti? Že dan hejtman maje sobě poručeny ouřad N. K. od J. M. C. mohl jiného místodržícího na své místo dosaditi, podobně jako pan Hynek z Valdšteina byl učinil, kterémuž ne to bylo svrženo, že jsa sám místodržícím jiného místodržícího vystavil, než to více, že jsa ven z země t. v Teplici Vídenské ouřad svůj jinému poručil. Přes to, jestliže soud držán nebude, jak to u J. M. C. spokojíme, kteráž v psaní svém dokládá ráčí, že za tou příčinou ouřad kom. panu hejtmanovi k správě poručeti ráčí, aby soud k odkladu nepřišel a spravedlnosti lidské aby fedrovány byly. Jestliže tím se budeme chtíti vymlouvati, že pořádek náš to s sebou přináší a pán náš na to nastoupí, abychom mu ty pořádky ukázali, jak ostojíme, že snadno jest souditi. Více, že všickni o tom víme, jak mnoho obecných věcí k uvažování nám pozůstává, kteréž všechny s velikou škodou naší i všecké země k odložení přijíti musejí. Mnozí pak ubožátka, kteří pře své tu mají, a kteří k velikým těžkostem a snad někteří o své statečky přijíti musejí, jaké na nás nařikání uvedou, že i na to pomysleti můžeme a protož že pro Boha a pro milosrdenství jeho prosí, abychom sobě

tím překázeti nedali a předce soud abychom drželi. K němuž přistoupil pan Václav z Zástřizl, přímluvy jeho nemnohými slovy opáčiv.

Načež pan sudí odpovídaje předně mu ten příklad o panu Tasovi z Lomnice svrhl, jedno tím, že to byl soud jiný, druhé, že tehdaž nebylo činiti o mistodržčího mistodržčího, poněvadž mistodržčí byli postaveni od samých nejvyšších ouředníků, byv tehdaž i hejtmanem i nejv. Pol. 16. kom. p. Hynek z Valdšteina, což se potom, když jsme v knihách pamětních a naučeních toho hledali, také nalezlo. Císaři pak že se dostatečná omluva učiniti může tudy, že jsme z psaní jeho M. vyrozuměti nemohli, ráčí-li J. M. panu hejtmanovi ouřad komornický dávat, či jej toliko mistodržčím činiti a že se nám bylo potřebí ohlídati, jakož na osobu panskou, abychom jí jakož na jednu tak na druhou stranu neublížili, tak také a předně na dcky, abychom je v něčem nezavedli.

K čemuž jsem já doložil, by pak i tak bylo, že mistodržčí může svého mistodržčího míti, avšak že mi se ještě jiná difficultas před očí staví, a to taková, že jsouce ti ouřadové oba na jedné osobě panské, že jich pán neměl dvěma osobami rozdělovati, než jako jeden tak i druhý ouřad jedné osobě poručiti a poněvadž se to nestalo, že mi se ta sama vidí slušná příčina býti k odložení soudu.

Když jsme se přestali hádati, nebo pan hofrychteř replikoval, a že pan hejtman sám v krátkých dnech přijede, dokládal, pan z Vrbna pana podkomořího podal, jehož přímluva byla tato: že tohoto nedorozumění našeho příčina jest zatmělé psaní císařské, z něhož vyrozuměti nemůžeme, dává-li nám císař komorníka či mistodržčího? Ačkoli pak v paměti své nesnáší, jak to bylo strany připomenutých odkladů a za jakými příčinami, při čemž na pisaře i větší i menší nemálo naříkal, že takových pamětí nezapisují, avšak kdyby toho nebylo, co jsem já dotkl, t. že pan hejtman ty dva ouřady, kteréž sám jeden drží, na dvě osoby rozdělil, žeby se chtěl přimlouvati, aby předce soud držán byl. Ale tuto že by byl spletek, nebo v nebytosti páně hejtmanovy seděly by tři osoby na místech nejvyšších ouředníků, a kdyžby pán přijel a dva, kteříby jej byli zastoupili, vystali, žeby nesešli jen dva, cožby i přistojícím divné bylo; než kdyžby se cesta mohla nalézt, jak by to napraveno bylo, že by se mu vidělo, aby soudu nebylo odkládáno, zvláště poněvadž pan hejtman sám v krátkých dnech se očekává.

To když jsem uslyšel, nerozchází-li se na něčem jiném, řekl jsem, než na tom, já sám nejprv pana z Vrbna prositi budu a prosím, aby pan jakož v jednom tak i v druhém ouřadu pana hejtmana zastoupil a hned mne nasledovali pan hofrychteř a pan z Zástřizl, ano i sám pan podkomoří, doloživ při tom, poněvadž se nesnášíme v jedné paměti strany příčiny k odložení předešlých soudů a při právě žádných pamětí strany mistodržčího i jeho mistodržčího, aby proň soud nazpět jíti měl, se nenachází, aby skrze to přítomný soud k zrušení nepřišel. Ale pan z Vrbna kroutiv hlavou na pana Jetřicha Podstateckého podal, kterýž když také k přímluvě pana podkomořího přistoupil a sám pána za totéž prosil, tu jsme téměř všickni krom pana sudího jedním hlasem pána prosili, aby to pro obecné dobré učinil. Ale on vymlouval se dvojí věcí, jednou, že ho pan hejtman za to neprosil, a že by mně tudy ublížil. Ale oboje mu ode mně svrženo bylo, a tak když jsme ho nemohli namluviti, byli jsme jednou na tom, aby

se hned ku panu hejtmanu o tu věc vypravilo; ale když jsme zas pomyslili, žeby mezi tím se muselo zaháletí, opáčili jsme naše žádosti, a tak sotva to při něm obdrželi. Zůstáno pak na tom, aby soud již předce držán byl. Než poněvadž pozdě bylo, nebo se s mnohým obšírným mluvením, opakováním přímluv a vertováním knih obecných až do třetí hodiny s poledne prodlelo, nic se dále nemohlo před sebe vzítí, než oznámeno toliko od pana z Vrbna vůbec, poněvadž pánů soudců malý počet jest a zejtra se jich více očekává, že se dnešního dne nic nemohlo začítí, než zejtrejšího dne, abychom se v osm hodin ráno dali do soudnice najítí. Fol. 16. b.

Outerý (9. ledna.)

Za příčinou nedostatku při zdraví pana z Vrbna trochu později jsme se sešli a jak jsme zasedli a potom sestoupili, hned pan k J. M. téměř těmito slovy promluvil. Včerejšího dne (prý) jakož na žádost páně hejtmanovu místo hejtmanské, tak na přímluvu V. M. všech místo komornické, ač své nedostatečnosti dobře sobě svědom a nemocí svou hrubě zemden, držeti jsem se uvolil, této pak noci nemoha spáti pro bolest, nejedné věci sobě předkládaje, na to jsem myslí svou přišel, že jsem vždycky slychal, že nejvyšší ouředníci nebo od nich vystavení mistodržící mají osobně při zahájení soudu býti než kdyby se trefilo, žeby kdo mistodržící nejvyššího ouřadu byl, ten že jiného náměstníka svého postaviti nemůže, leč po zahájení soudu. V tom smyslu dnešního rána shledav se s panem pisařem nejvyšším od něho jsem stvrzen, kterýž mi také pověděl, že se již jistotně upamatoval, kterak jednoho času zde v Holomouci pan Frydrych z Žerotína jsa dožádán od pana Hynka z Valdšteina hejtmana a mistodržícího nejvyššího komornictví, aby zde v Holomouci při soudě místo jeho držel, k sobě jest obeslal nebožtíka pana Jana z Bozkovic nejvyššího sudího a jeho pana pisaře a když ku pánu přišli, tu že jest jim on žádost páně Hynkovu oznámil a s nimi o to radu bral, poněvadž pan Hynek toliko mistodržící ouřadu komornického jest a sám osobně při zahájení býti nemůže, může-li jej v tom zastoupiti či ne? A když se žádný z nich nepamatoval, stalo-li se to kdy předešle či nestalo, a přes to pochybovali, aby to průchod svůj míti mohlo, podal pán na ně, mohli-liby aspoň společně ke dckám jíti a tu vyhledati náký příklad, jimžby se spraviti mohli? Ale dána mu odpověď, že to býti nemůže a že dcky se nikdež jinde než v soudnici při panův soudcův přítomnosti neotvírají. A tak když ani to býti nemohlo, že jsou se na horu sešli o rozmluvivše o to spolu s jinými pány za tou příčinou soudu odložili. Poněvadž pak tuto zjevný příklad jest, bojím se, abychom něco proti předešlému pořádku neučinili, já od osoby své, ač od kamene velice ztrápen tak že sotva seděti mohu, avšak rád chci pracovati, než jednomu na to mysliti jest potřebí, abychom se nějak nezavedli a protož V. M. pane sudí račte se k tomu znovu přimlouvati.

Odpověděl pán, že včerejšího dne, když jsme se rozešli, někteří z obce k němu jsou přišli a jeho se ptali, poněvadž komorníka nemáme a mistodržící jeho přítomen býti nemůže pro nemoc, proč soudu neodkládáme; a jest-liže jej předce budeme držeti, jak se to s předešlým oznámením srovnávati bude, kteréž se jim v podobné příčině někdy učinilo, že mistodržící jiného mistodržícího ukazovati a stavěti nemůže? Vedle čehož oznámil, že když pan pisař nejvyšší Fol. 17.

s panem z Vrbna o tu věc promlouval a příklad ten referoval, že jest se tolikéž k tomu trefil a tak ještě více v tom, co sám včera předkládal, se utvrdil, a protož že od předešlé přímluvy své včerejší odstoupiti nemůže, nýbrž na tom že stojí, aby soud k odložení přišel. Nedělili se od něho ti, kteří obyčej mají po jiných postupovati. Já když na mne podáno bylo takto krátce jeho přímluvu jsem schválil:

Neměl jsem za jiné včerejšího dne, když jsme se rozešli, ani dnes, dokud jsme se nestoupili, než že již na tom mezi námi zůstáno jest, abychom soud předce drželi, poněvadž z jedné strany žádných jistých a právě dokonalých pamětí jsme neměli, kteréby nám v tomto předsevzetí našem ku překážce byly a z druhé pan z Vrbna se uvolil tak dobře místo komornické jako hejtmanské osobou svou zastoupiti. Nyní pak vidím, že se znovu zpět obrácíme a příčiny toho slyším dvě: jednu příklad od pana pisáře nejvyššího přinešený, druhou, dotázky učiněné na pana sudího nejvyššího od některých osob z obce a přitom svědectví od nich dané předešlému v podobné příčině postupování. Kteréžto příčiny tak mi se podstatné a dostatečné zdají, že ač včera k posledku spolu s jinými jsem se nachytil, aby soud odkládán nebyl; avšak když již slyším zjevný pořádek, nemohu se k tomu víc přimlouvati. Neb ačkoli s velikou těžkostí k tomu mluvím, abychom se zase bez držení soudu rozjeli, věda, že to bez škody a ublížení mnohých a zvláště chudších nebude, avšak když zase na to se ohlídám, že nám nenáleží od pořádků a obyčejů našich, příklady ztvrzených, ustopovati, soudím, že menší škoda jest, abychom některým osobám na čas, než-li vlasti naší na věčnost téměř ublížili; nebo spravedlnosti a pře-lidské ačkoli odloženy budou, avšak k ztrátě nepřijdou, ale my pochybíme-li jednou v pořádcích našich, uvedeme soud v lehkost, způsobíme sobě při obyvatelích i cizých posměch, vystoupíme z svobod našich, kteréž také to v sobě zavírají, aby obyčej starobylé a vypovědi panské i příklady za právo držány byly, na čemž zemi více záleží, nežli aby někdo, ač přijde-li k tomu, o své přišel; však na ten způsob, aby v šesti měsících totiž při druhém právě, zase toto postihnouti a sobě i škody nahraditi mohl. A protož s panem z Biskupic se srovnávám a na tom nyní stojím, aby soud odložen byl, k J. M. C. aby se poslalo a příčina odkladu se oznámila: avšak pokudž mi co lepšího ukázáno bude, jsem tak žádostiv, aby soud svůj průchod míti mohl, že rád od této přímluvy své pustím. Nebo ani tak mnoho o sobě nesmejším, ani tak tvrdošijný nejsem, abych více na své hlavě, než na jiných rozumnějších, než-li já, platných přímluvách zakládal. — K mému promluvení pan Teuffl také svůj hlas dal.

Pan hofrychtyř pak odtadž téměř také jako já začal, že se nedomníval, aby naše včerejší společné zůstání dnes k odporu a k zkáze přijíti mělo; opáčil také včerejší svou přímluvu a při ni zůstal, prose vždy, poněvadž ta jistá naděje jest, že pan hejtman příjezdem svým
Fol. 17. b. prodlévati nebude a již se mu také o to psalo, že soud držán bude, abychom více proti tomu nebyli. Pan podkomoří na obě strany jistě, pilně a rozumně mluvil. Suma jeho přímluvy ta byla, že tomu co od nás mluveno bylo, i také od pana pisáře předloženo, místo dává; avšak závirkou učinil, aby soud držán byl, více, jak já smejšším, pro pana hofrychteře, než aby se od nás dělil, a snad také i na to pozor měl, že poněvadž se nás tolik na tom snáší, aby soud byl odložen, že jeho přímluva tomu špatně ublíží zvláště jsouc ambigua.

Pan Podstatský k nám přistoupil, než pan z Zastřizl ku panu hofrychtyři s tím doložením, že se jinak nenaděje, než že pan hejtman sebe za nejvyššího komorníka má a za tou příčinou že jest mistodržícího svého udělal, což i já jsem potvrdil. A tudy jsme příčinu dali panu z Vrbna, aby v psaní, které mu pan hejtman učinil, nahlédl a podpis přečetl, v kterémž stálo: Frydrych hejtman a nejvyšší komorník M. M.; čímž jsme ponuknutí byli, abychom i v to psaní, kteréž do soudu svěřeno, nahlédli, v němž se tolikéž našlo, čehož jsme včera byli nešetřili.

Což spatřivše, jest-li jsme prvé v pochybnosti byli, co činiti máme, toto nám jistě nemálo světla přidalo; neb ačkoli jsme již v tom utvrzeni byli, že pán za nejvyššího komorníka se drží a tím jménem že jest svého mistodržícího vystavil, avšak zase odpor mezi námi povstal, by pak se pan za nejvyššího komorníka vydával, mělo-li by tomu místo dáno býti, poněvadž se tomu z císařského psaní tak dalece rozuměti nemůže? A protož pan z Vrbna znovu podával, měl-li by pan za nejvyššího komorníka držán býti či ne? Někteří z nás, jako pan hofrychtyř a pan z Zastřizl absolute jistili, že jest, že držán býti má a i toho doložili, ač dosti inconsiderate, že ním zůstane. Někteří proti tomu, jako pan sudí, pan Sednický, pan Krajíř absolute tomu odpírali, za důvod majíce, že pánu ten titul od J. M. C. se nedává, že toliko zatím a na ten čas ten ouřad pánu se poručil, a že pán k němu povinnosti a příčiny obyčejné nevykonal. Já pak a ti, kteří ke mně přistoupili, k tomuto jsem se přimlouval: že ačkoli vedle svého svědomí nemohu toho z císařského psaní vystihnouti, aby pán jiným než mistodržícím nejvyššího komornictví byl, avšak poněvadž sobě pán ten titul dává a tudy sám císařské psaní si vykládá, abychom toho při tom zanechali a císařské psaní nevykládajíce ani s J. M. ani s panem hejtmanem sobě pře nečinili. Jest-li pan hejtman buď zle buď dobře v tom se zachoval že to věc jeho bude, my že ani obvinění ani odpovídati z toho nebudeme. Co se pak přísahy jeho dotýče, to že nám k žádné překážce býti nemá, poněvadž i pan Hynek z Valdšteina jsa hejtmanem držel podle té přísahy ouřad komornický a teprv k němu obzvláštní přísahu učinil, když ouřad hejtmanský s něho sňat byl, v čemž se mnou se srovnal i pan podkomoří, na pamět pana písaře nejvyššího se referirujíc. A protož pan Hynek po třetí okolo podávati musel, a tak jsme se již sotva na tom snesli, poněvadž vždycky z dvojí zlé věci ta se vybrati musí, která jest méně zlá, abychom pána držíce na ten čas za nejvyššího komorníka předce soud drželi; nebo z toho nic nám zlého pojíti nemůže a při tom to dobré bude, že spravedlnosti lidské budou fedrovány; proti tomu, kdybychom pána toliko za mistodržícího měli, že bychom sobě s nim při nastrojili, od J. M. C. třeba domluvy došli a což nejhorší jest, skrze odložení soudu lidským spravedlnostem nemálo ublížili. A poněvadž na tom zůstáno hned včera, aby jeden toliko mistodržící obojího ouřadu byl, pan Hynek z Vrbna již dokonale to na sebe přijal a tak jsme se naposledy, byvše tři hodiny v potazu, rozstoupili.

A tu hned pan sudí a pan Krajíř jmenem a na místě pana Hynka pro dcky jeli, kteréž když nahoru byly přineseny, písař jeden menší vzav od nich klíče a odpečetiv zámky truhlu odemkl a vklady vyňal, kteréž pořád čteny byly; ale já pro náhou příčinu jsem ven vyjíti musil a tak, co čteno bylo, nevím.

Zatím, když se vklady zas vložily a truhla zamkla, soud obyčejnou formulí byl zahájen a pŕuhonové noví počali se vyhlášovati.

Hned z počátku a mnohými byl pohnán pan Václav Tetaur z Tetova, kterýž nemaje nic na dědictví a proto zatkný pohnán, nemoha rukojmí shledati, musil se dáti do šraňku jsa chrom doněsti a za dostání panu sudímu nejvyššímu slíbiti.

Panu Bakytému, poněvadž nemocen jsa a poručníkú nemaje ku pŕuhonu svému, jimž Jana Otu zatkný pohnal, dostaviti se nemohl, rok nemocný dán na žádost jeho a Ota rukojmí shledal.

Přišel také k vyhlášení pŕuhon pana Viktorina z Žerotína, kterýmž měšťany Uničovské pohnal, že mu osob některých z obyvatelův před pana hejtmana k svědomí postaviti nechtí. Prokurator císařský vedle povinnosti své od nich mluvil, a že pŕuhon nepořádný jest, zřízením zemským ukazovati a aby vymazán byl, žádati chtěl.

Ale oznámeno mu z potazu, aby po vyhlášení pŕuhonu J. Mstem o to připomenul, v čemž pochybeno bylo, jakž se doleji oznámí. Než sešlo to tím, že pan podkomoří od nás do šraňku vystoupil, a tak jsme neměli, kdož by nás na pravou cestu uvedl.

Pan hofrychtyř, pan Václav z Zastřízl, paní Martinkovští pohnali pana z Pernšteina o rukojemství. Když stáli a pán ne, ani žádný na místě panském, nebo zmocnění již vyšlo, četlo se císařské psaní přimluví zaň a potom artykul z zřízení zemského, vedle něhož se zachovalo a panu hejtmanu poručeno, aby ty pŕuhony co nejdříve za pánem do Nidrlandu odeslal.¹⁾

Několikerymi pŕuhony pohnán Mikuláš Šmerhovský, jedněmi zatčen pod Holomoučany v městě jejich, jedněmi pod panem z Pernšteina. Holomoučané i Blekta nemohouce ho dostati, neb se ukrývá, odeslali pŕuhony zas k právu a potom se před J. Mstem ohlásili. Oznámeno Holomoučanům, pokudž před vzdáním soudu by ho v městě napadnouti kde mohli, aby mu pŕuhonu pod závazkem dodali, pakli ne, aby původ pořádku hleděl a u pana hejtmana patent sobě vyjednal takový, aby kdekoli v zemi postížen bude, tu na závazek vzat byl. To když druhému oznámeno, kterýž ho pod panem z Pernšteina zatkl, pamět toho při pŕuhonech zapsána jest.

Fol. 18. b. Pan ze Zvole pohnal pana Skrbenského o čtyry svědky, z nichž jeden, Jan z Petersvaldu pisař. Pan Skrbenský odpíral, že toho pisaře jak živ neměl, druzí tři že postaviti chce. Když pan ze Zvole toho od něho přijíti nechtěl, poručeno panu Skrbenskému, aby to ve čtvrtek se bránil, že s panem ze Zvole při tomto právě nic činiti nemá a že do Opavy mají vedeni býti; avšak mu předce, aby je stavil, najděno.

Mandaleny Kollendorferovy pŕuhon odložen až na při přijde, poněvadž se pan Kokorský brániti chce.

Mnoho jiných pŕuhonů bylo vyhlášeno a mezi nimi do třidceti pana Emericha Doziho z Natluče, jimž rozdílné osoby pohná; ale tuto jsou

¹⁾ Byl to Jan z Pernšteina, syn Vratislava, který statky své velmi zadlužil, jakž o tom dole více jednáno bude. Nalézal se co cí. general v Nizozemsku, aby tamější vzpouru udusil. Zemfel pak v Uhřích byv raněn kouli z děla, když pevnost Ráb, od cí. vojska obléhanou, za příčinou ohledání objížděl.

toliko ty poznamenány, pro něž jsme se museli stupovati. Seděli jsme až do čtyř, potom jsme se rozešli.

Středa (10. ledna.)

Málo pŕhonů k vyhlášení od včerejška do dneška zůstalo. Mezi jinými Balcar Jetřiš pohnal Jana Skrbenského o položení listů ŕákých ku právu. Jeden z nich byl jakési nadání od předkův mých starých pánů z Žerotína. Bránil se Skrbenský, že jich sám potřebuje a že se s pŕhonem jeho srovnávají, než že jak ku při přijde, že je chce položit. nadějno mu z prostředku J. M., aby je ku právu položil; nebo co se takových listů, smluv atd. dotýče, za pořádek jest, aby při právě zůstávaly, snad pro to, že jsou tu bezpečnější.

Nejposlednější pŕhon byl měšténina jednoho holomouckého na pana Jana Bukuvku o postavení mu poddaného svého ze vsi Třemišku. Poněvádž pan Bukuvka ukázal, že žádné vsi nemá, kteréby Třemišek říkali, propustil ho ten měšťan bez pohoršení práva.

Když byl konec pŕhonů, kázali J. M. knihy pŕhonní neb rejstra, jakž se vůbec říká, mezi sebe do potazu přinést; nebo za pořádek jest, aby na nejprvnější pŕhon z nových a nově vyhlášených se nález stal a protož se i prožalovati má, jakož se i tuto tak zachovalo. Než pokudž se panům soudcím nevidělo jeho vážit, buď že by těžký aneb dlouhý byl, mají na vůli, který chtějí sobě vyhledati.

A poněvádž tuto první pŕhon, kterýmž Jakub vojsko J. M. C. prokurator pana Jana Jetřicha z Kunovic o rukojemství pohní až do druhého práva odložen byl z vůli stran, J. M. druhý za nim vzíti ráčili, který mezi těmiž jest, tolikéž o rukojemství.

A poněvádž se pan z Kunovic jest uvolil za dosti učiniti, stal se obyčejný nález na uvolení, kterýž vynesli pan Krajř, pan z Kunovic, pan Podstatský.

Mezi tím, když se nález psal, pan Jan z Choltic, který držel místo páně Hynkovo, přednesl suplikaci ŕákého Jiřka Žebyrka měšténina Holomouckého, kterýž sobě ztěžoval do Tatausa, že jej i ženu jeho ubil a na poctivosti ublížil, žádaje ochráněn býti a aby Tataus k odpovídání na závazek vzat byl. Dovoleno, a aby panu Hynkovi o tom se oznámilo, poručeno.

Suplikacie poddaných pana Zoubka, aby se J. M. k němu přimluviti ráčili, aby je v neobyčejné a nepovinné roboty nepotahoval. Dána má býti panu Zoubkovi pro zprávu.

S tím jsme se rozešli o jedné hodině s poledne.

Čtvrtek. (11. ledna.)

Poněvádž panu Sednickému manželky máti, stará paní, z tohoto světa sešla a on za tou příčinou domů se vyprositi oumysl měl, žádal jest mne pan z Vrbna skrze psaní abych místo jeho držel, k čemuž jsem nejprv povoliti nechtěl, obávaje se, poněvádž z starších panův soudcův nejeden zde se nachází, aby mi to snad k všetečnosti přičteno nebylo. Ale když pan podkomoří a pan pisář nejvyšší z toho mne srazili a oznámili, že to na vůli hejtmana jest, kohokoli chce na své místo postaviti, připověděl jsem, že tak učiniti chci.

A nejprv ku panu do domu jeho došel a od něho jedno psaní císaře strany dosazení soudu panu Frydrychovi z Žerotína hejtmanu učiněné a potom od pána několikeré psaní jakož J. Milostem tak panu

z Vrbna svědčící jsem sebou vzal a do soudnice přijda na místo hejtmanské jsem se zasadil. Tu hned z počátku prvé, nežli jsme zasedli, dožádal jsem se pana sudího nejvyššího a pana podkomořího, aby ku panu Bernartovi Ludvíkovi z Tobaru, jinak z Encrsfeldu tu v soudnici promluvili a pánu oznámice, že má do soudu vzat býti, jeho žádali, aby jim strany rodu svého a strany starožitnosti jeho zprávu dal, tak aby potom, kdyžby k dosazení jeho přišlo, žádné se mu v tom zkrácení ani ublížení nestalo. Což jsou tak učinili a když s nim nemalou chvíli byli, já jednak vida, že již čas k zasednutí se blíží, panů soudců, aby na své místa šli, obyčejnými slovy jsem napomenul.

Když jsou zasedli, kázal jsem se jim stoupiti, a oznámil jsem, kterak mi pan z Vrbna předně místo své poručil, potom také některá psaní ku přečtení J. Milostem dodal, z nichž že J. M. C. strany dosazení soudu panu hejtmanu poručeti ráčí i osoby taky jmenovati, porozuměti budou moci; vzal je ode mně pan sudí a přečetl. Potom jsem na pány podal, aby se k tomu přimlouvali. Rozličné přímluvy byly; nebo pan sudí připomínaje, že za předkův našich pán země dosazujíc soud užíval rady panské, nyní pak od některého času toliko zdání samého pana hejtmána; k tomu mluvil, aby tyto osoby již přítomné a od J. M. C. psaní mající dosazeny byly, než na potom abychom se snažili, čeho předkové naši užívali, zase taky dostati. Pan z Doubravice pletl, že žádný mistodržící ouřadu osoby do soudu přijaté vyhlásiti a na místa jejich uvozovati nemůže, ačkoliv on sám jsa mistodržícím ouřadu nejvyššího komor., kterýž tehdaž pan Hynek z Valdšteina držel, netoliko mne, ale tři z prostředku našeho na místa naše dosadil, když pan Hynek pro své časté nemoci k soudům dostačovati nemohl. Pan Hofrychtyř radil, aby se na pana hejtmána, ažby sám přijel, počkalo; pan podkomoří, odpovídaje nejprv na to, co pan sudí byl připomenul a pan z Doubravice problekl, k tomu směřoval, aby až do zejřka bylo

Fol. 19. b. odloženo, ažby pan z Vrbna sám přítomen býti mohl, poněvadž psaní páně hejtmánovo o dosazení soudu na osobu jeho a ne mistodržícího se vztahuje; pan z Zastřizl, aby se to dnes a skrze mne vykonalo, radil, nebo poněvadž jiné věci na místě pana hejtmána řídití a konati mohu, že i toto.

Naposledy jsem já takto zavřel: Poněvadž na to, co od pana sudího nejvyššího a pana z Doubravice jest promluveno, pan podkomoří jest s dostatkem odpověděl, nevidí se mi pro nemaření času daremního řeči jejich opakovati, než k tomu odkladu, k němuž předně pan hofrychtyř a potomně pan podkomoří, ač rozdílným způsobem směřují, něco promluvíti musím; a kdybych věděl nebo mohl tu naději míti, že pan hejtmán v některém dni zde bude moci býti, ještě bych se k tomu přimlouval, aby se na pana posečkalo; nebo v pravdě jináč není, než že osobě panské to nejlépe a nejvlastněji náleží, jako pro jeden tak i pro druhý ouřad, aby ti, kteří mají do soudu vzati býti i vyhlášoval sám i na místa jejich uvozoval. Ale poněvadž jist jsem, že pán netoliko tento týden, než snad ani druhého při počátku pro nedostatek zdraví dostačiti sem moci nebude, aby se na pana s dosazením soudu očekávati mělo, nemohu k tomu mluvíti.

Jak malý počet V. M. jest, sami viděti ráčíte, pan z Vrbna nemocen, pan Hofrychtyř nehrubě zdrav, pan Arkleb z Kunovic na horu nepřišel, pan z Choltic aby jste ho domů odpustiti ráčili V. M. žádati

chce, tolikéž pan Krajír, já, ano i sám pan z Roupova dlouho se zde meškati nemůže. Jest-li neráčíte soudu dosaditi, neráčíte potom míti s kým souditi. K tomu tito dva páni o tom již vědí, že mají mezi nás vzati býti, neb i z pana hejtmana i z psaní císaře jsou tomu vyrozuměli; budeme-li prodlévati s nimi, nepříjdu oni na to, co V. M. uvažovati ráčíte, než jak jsou lidé nakloněni k důmění, budou mysliti, že strany osob jejich **ňaký** nedostatek máme a zvláště pan Tovar, s nimž jest již mluveno. **Protož** nemohu k tomu přistoupiti, aby se na příjezd pana hejtmana s **touto** věcí čekati mělo. Aníž k tomu mohu směřovati, aby odloženo bylo až do zejtrka pro pana z Vrba, že jest pan nemocen, to víme, že zejtra zdrav bude, nevíme; poněvadž v jednom a to v podstatnějším místo jeho držeti mohu, totiž při přimluvách o spravedlnostech lidských, zdá se mi, že i v této ceremonii, na níž tak dalece zemi nezáleží, ani pořádkům našim skrže ni co ublíženo bude. Aníž mne to rozpakuje, že pan hejtman panu z Vrba o to piše, nebo jest-li to bude míti postačovati, pan z Vrba je vyhlásí ale nedosadí, nebo pan hejtman domnívaje se, že já místo komornické držím, o dosazení mně piše. A protož zdá mi se, že se v té příčině nemáme načem zastavovati, nybrž tyto dva pány, kteří již zde jsou, bez prodlévání do soudu vzíti.

Přistoupili všickni k přimluvě mé. Protož pan sudí na žádost mou oznámil odpověd sobě a panu podkomořímu od p. z Tovarů strany starožitnosti rodu svého danou. Rod panů Tovarů v Hispanii a v Portugallii a tudy i předkové panští, že drží a drželi místo vedle obyčejě té země de Cavalleros, poněvadž tam mezi pány a rytířstvem žádného rozdílu není; děd jeho když s císařem Ferdinandem, tehdáž toliko arciknížetem Rakouským z Hispanie přijel, že jest potom po některém létě pánem učiněn byl, prvé než se otec jeho narodil, potomně že jest i v Čechách za pána přijat byl, t. za obyvatele stavu panského ale již Fol. 20. otec jeho že na světě byl a spolu i s dědem přijat a protož že se za třetí koleno drží. Ač někteří to v pochybnost táhli, avšak na zprávu jeho předce jest mu přfno.

O panu z Roupova, že jest rodu starožitného, žádné nebylo mezi námi pochybnosti.¹⁾

A protož rozstoupivše se a na místa svá zašedše, já jakožto mistodržící hejtmana na pana z Roupova jsem zavolal, kterýž když vystal, takto jsem k němu promluvil:

„Jeho milost Císařská pán nás všech nejmilostivější ráčil jest učiniti psaní panu hejtmanovi tohoto markrabství a jemu poručiti, aby osobou V. M. soud zemský dosadil, V. M. tolikéž že jest poručiti ráčil, aby jste se sem do Holomúce za tou příčinou dostaviti ráčili, ráčíte věděti. A protož na takové milostivé J. M. císařské poručení, a znajíce hodnotu osoby V. M., J. M. ráčí V. M. do soudu bráti. Račte do šraňku vstoupiti a povinnost obyčejnou vykonati.“

Počal se vylouovati a když přestal, stoupili jsme se a potom jsem k němu zas promluvil: „poněvadž takové výmluvy žádnému ještě nepostačily, ani V. M. postačiti nemohou. Račte do šraňku vstoupiti a povinnost vykonati.“

Což když se stalo, jest mu od mistopisaře přísaha čtena, kterouž

¹⁾ Zde připsáno v textu na straně červeným inkoustem: „Než po soudu teprv zrostla a nemalá a ne bez příčiny.“ Jaké by to byly příčiny, neumíme vyložiti.

vedlé pořádku vykonav, matku Boží a svaté vypustiv, já již jakožto mistodržící nejvyššího komorníka vyvstal jsem a pánu místo podlé pana Losynského ukázal.

Týmž způsobem a těmi téměř slovy, aspoň málo rozdílnými, ku panu z Toraru sem se zachoval a jeho podlé pana z Roupova nad místem pana Voldřicha z Krajíře posadil.

Vykonavše to stoupili jsme se znovu; tu pan sudí a pan hofrychtýř J. M. o neřádu, kterýž se předešlé noci častým střílením zběhl, počali žalovati; všickni jsme téměř to byli slyšeli a nemálo se nad takovou nevážností podivili: protož mi poručeno jest, abych vůbec všecky vystříhl, aby se toho žádný více nedopouštěl a Holomoučanům o přetržení takových neřádův poručil.

Rozstoupivše se tedy toto promluvení v ubec jsem učinil:

„Těto noci ráčili jsou někteří z prostředku J. M. časté a veliké střílení slyšeti. Jaká to nevážnost a lehkomyšlnost od těch jest, kteří se toho v pokojné zemi, v císařském městě v noci a při zahájeném soudu, kdež, jest-li kdy jindy, obzvláštěně řád, pokoj, vážnost a stud zachovávan byti má, dopustili, snadno jest každému souditi. Ačby jeden každý sám od sebe měl se takového střílení a takového nevážného předsevzetí vystříhati; avšak J. M. ráčili jsou mi poručiti, všem vůbec oznámiti, aby se žádný více, kdoby on koli byl, ani takové ani podobné věci nedopouštěl a směl-liby pak přes to kdo poručení toto J. M. sobě tak lehce vážiti a v něco toho se vydati, aby věděl, že J. M. jemu toho tak lehce vážiti neráčí, nýbrž že jej ráčí chtíti vedlé náležitosti skutečně ku př. jiným trestati. A vám pani Holomoučané J. M. poručeti ráčí, aby jste na ty, kteří se včera tak statečně střílením chovali, dostatečně vyptali a při tom všechném hostinským a hospodářům poručili, aby hostí svých k
Fol. 20 b. pokojnému a náležitému chování napomenuli a jest-li by kdo na to nedbal, takového nezbedného purkmistru města poznamenaného dodali a on o něm panu Hynkovi z Vrbna, jakožto mistodržícímu na ten čas ouřadu hejtmanského, oznámiti má.“ Připověděli, že chtějí tak učiniti.

Po této domluvě kázal pan sudí pňhony předsevzítí, a žalovati. Jest ten pořádek, aby přede všemi jinými pňhonovými o rukojemství se vážili, což se nyní stalo.

Přišlo nejprv na pňhon, kterým někteří měšťané Jana Kokorského pohoní. Hned po prožalování toho pňhonu pan sudí kázal se stoupiti a oznámil, že Kokorský žádá, poněvadž svědomí, kterých k tomuto i jiným pňhonům potřebuje, na Posadovského svědčí, kterýž již umřel, aby mu obnoveny bylo.

Strany Posadovského nebylo žádného odporu, než poněvadž v tytulí bylo doloženo proti Jakubovi z Achtu a on s Jakubem se již porovnal, nevidělo se J. M. toto tak simpliciter dovoliti; než dána odpověď panu sudímu, aby ouředníkům menším poručil ta svědomí, poněvadž několikerá byla, otevřítí a coby se Jakuba z Achtu a pře jeho dotýkalo, to vypustiti, ostatek dáti přepsati a zpečetit obnoviti. A protož ten pňhon až do outerka odložen.

2. Pňhon Voršily Čerkovny na téhož Kokorského za touž příčinou odložen.

3. Na Šlevíce umrlý pro smrt Posadovského.

4. Pana Jana Jetřicha z Kunovic na pana Václava z Tetova.

Uvolil se pan Václav pana z Kunovic z rukojemství vyvaditi. Stal se nález obyčejný na uvolení.

Po nálezu žádal pan z Kunovic za opatření; ale poněvadž pan Tetaur pohnán jest z dědin a ne z zatkyne, dána jest rada panu sudímu, poněvadž z dědin pohnal pan z Kunovic, že pořádek není takový, slibem zavazovati; což pan sudí jest oznámil.

5. Závěše Nekše z Landeku na paní Annu Kunovnu z Kunštatu, umrlý pro smrt paní.

6. Václava Čáslava Kozy na Ludmilu z Inina, z zatkyne.

Poněvadž Koza na rathouze seděl, pan sudí přednesl jeho a Švabenského supplikaci, v níž žádají z rathouze, pokudžby soud trval, propuštění býti, potom že se zas postaví. Dovoleno a poslání k nim na rathouz Čajovský a Martinkovský, aby je na místě pana sudího z závazku propustili, však na ten způsob, aby pod týmž závazkem do soudnice se dnes najíti dali a prv, než by se J. M. rozešli, před pana sudího se postavili. Což se i stalo, a pan sudí je slibem zavázal, že dva neb tři dni před vzdáním soudu zase se k němu najíti dají a závazek obyčejný učiní, že se na rathouz postaviti mají.

7. Jetřich Podstatský na pana Václava z Tetova z dědin. Propustil ho bez pohoršení práva a to proto, aby ho zas mohl pohnati z zatkyne. Neb byv mezi námi slyšel jaká rada panu sudímu strany pana z Kunovic dána, a věda, že pan Tetaur na dědictví nic nemá, žeby daremně i jej i sebe tím způsobem zaměstnával.

8. Týž Jetřich Podstatský pohnal Jana Kokorského jako jednoho rukojmě v listu pannám Mincovným postaveného o položení oddílu, kterýby naň přišel a podáváje ten list ku právu, kterýž také i přijat jest, prosil, aby čten byl. Proti tomu Jan Kokorský vedl, že se k tomu zná, že rukojmě jest, ale že v to rukojemství od jiných rukojmí uveden jest, kteří listem podpůrcím slibili mu společně a nežozdílně za všechny škody a žádal, aby ten list čten byl. Vzali jsme ho do potazu a tak jsme nalezli. Rukojmové ti byli, pan Tetaur, Posadovský, Bovička a Špetle. Žádal také, poněvadž jest ty rukojmě čtyřmi pňhony zapohnal, aby těm pňhonům nejprv konec se stal, poněvadž jemu nenáleží, zastupcí svých se spouštěti. Fol. 21.

Bránil toho pan Podstatský aneb p. prokurator na jeho místě a ukazoval, že tu není činiti o statek, než o položení oddílu, o peníze, pan Kokorský že své pečeti zapřítí nemůže, že se bez výminky vedlé jiných rukojmí postavil, že starobylý pořádek jest, čím se kdo zaváže, tím že povinnen jest, a vždy žádal, aby ten zápis čten byl. Replikoval Kokorský, že se z rukojemství nevytahuje, než podpůrci svých že hledí, když oni tomu, co mu slibili, za dosti učiní, že on tolikéž i slibu svému.

Kázal se pan sudí stoupiti. Nejprv uvažováno bylo mezi námi, má-li Kokorský panu Podstatskému odpovídati, či ti pňhonové jeho mají napřed jíti? Dělili jsme se hrubě a dlouho hádali; pan sudí, já a pan podkomoří jsme se srovnali, že pňhonové Kokorského mají napřed jíti, jiní na větším díle jsou k nám přistoupili. Dvě věci předně k této příměluvě nás naklonili; jedno že jsme věděli, kdyby podpůrci pana Kokorského co měli, čím by jej vyvaditi mohli, žeby pan Podstatsky tomu tak dalece neodporoval, než poněvadž Posadovský umřel, Tetaur nic nemá, Bovička málo, Špetle nemnoho, že se bojí, aby tudý o své nepřišel. Druhé, že při minulém soudě zdejším svato-

janském týž progres byl zachován; nebo při púhonech stálo, že jsou prožalování a odloženy pro rok nemocný panu Tetaurovi daný, aby-
chom teď předešlého urážení nezlehčili, a co jednou schváleno, toho
podruhé nerušili. Na tuto cestu jsme nastoupili a protože pan sudí
kázal, aby púhonové Kokorského prožalování byli.

Přišlo nejprv na púhon, jimž Tetaur pohnán. Dal se do šraňku
vnést, ale mlčel. Pan sudí promluvil, chtějí-li strany co k tomu
mluviti? Pan prokurátor na místě p. Podstatského se ptal, také-li se
to naň vztahuje? Dána mu odpověď ambigua. Potom Šlevic na místě
pana Tetaura promluvil, a bránil se tomu púhonu odpovídati, poněvadž
jest pohnán z dědin a na dědictví nic nemá, k čemuž pan prokurátor
se ohlásil a prosil, aby J. M. ráčili dáti zápis, v němž pan Kokorský
za rukojmě zapsán čisti, poněvadž věděti ráčí, k čemu se toto schy-
luje, totiž, aby pan Podstatský o své přišel, pan Kokorský aby se z
rukojemství vytočil, pan Tetaur že se odpovídati brání, aby pak se
uvolil, že ho pan Podstatský za zástupce míti nechce.

Pol. 21 h.

Stoupili jsme se znovu, a rozdílně se přimlouvali, jedni k ná-
lezu, druzi aby Kokorský odpovídal. Ti, kteří chtěli, aby nález se
stal mezi Kokorským a Tetaurzem šli tímto příkladem od pana podkom.
přivedeným, totiž, že pan podkomoří a pan pisar, jsouce poručníci
sirotkův po panu Hankvicovi pozůstalých, jsou pohnali pana Jetřicha
Podstatského a jiné rukojmě za nebožtíka pana Kavku o položení sumy
panu Hankvicovi povinné, kteřížto nechtěli, se dáti v odpovídání, než
pohnali zastupci svou, totiž vdovu v statku sedící, na niž se také nález
stal, aby zastoupiti povinna byla; proti tomu zas od jiných mluveno,
ale poněvadž již pozdě bylo, odložena ta věc až do pondělka.

Pátek, (12. ledna).

V tento den jest pořádek roky slyšeti. Roky pak hejt-
man klade, protože tento obzvláštní hejtmanský soud jest
a před léty měl moc hejtman, kdekoli chtěl je slyšeti
a kdekoli k tomu povolati, odkudž ještě podnes v ná-
lezích rokových se klade: mezi N. a N. pan hejtman, páni
a rytířstvo našli ještě v nálezích púhonových toliko se do-
kládá „páni našli,“ a to proto, že za starodávna pře lidské
toliko sami páni sudili bez vládyk, ale k rokům z jednoho i z
druhého stavu hejtman povolavati obyčej měl. Nyni pak
již při soudech zjevně se slyší, ale však jako před hejtmánem:
protož i k němu se promluvení děje, i on se z potazu vynáší.

Opět jsem musel hejtmanske místo držeti; protože po přednesení
některých věcí kázal jsem panu pisari roky vyhlášovati.

1. Byl mezi pivovarníky a spoluobyvately městečka Bozkovic a
panem Václavem z Tetova panem jejich. Neptišel k prožalování, proto
že pryč předešlem soudu bylo poručeno panu prokurátorovi a panu
Petrovi Skrbenskému, aby ty lidi s předešlým panem jejich, kterýž je
panu Tetaurovi prodal, totiž s panem Janem Jetřichem z Kunovic,
vyslyšeli a pokudž možno porovnali. Ale poněvadž se to za rozdílnými
příčinami, od pana z K. a pana prokur., na dotazání me J. M. ozná-
merymi nestalo, poručil jsem temuz p. prokur., aby to ještě mezi dru-
hým, a tímto pátkem vykonal a pro nemoc p. Petra Skrbenského přidál
jsem mu p. Čajovského, p. Bletka a p. Jana Rukuvkt.

Tím způsobem všickni jiní rokové mezi tými a mezi týmiž pod-
danými a p. z Kun(ovic) jsou do druhého pátku odloženy.

2. Rok mezi panem Janem Jetřichem z Žerotína a na Strážnici a Diviřem Hořtickým odložen do druhého práva, poněvadž Čechocovský na místě stran se ohlásil, že jest na přátelském jednání a J. M. se ráčili moci upamatovati, že pan Frydrych z Žerotína a pan z Vrbna na sebe jsou to přijali, aby je srovnali.

Fol. 22.

3. Rok mezi týmiž a za týmiž příčinami odložen.

4. Rok mezi Janem Krtem a paní Johankou Černickou z Kačova. Stál Krt a ohlásil se, že jest na přátelském jednání; ale poněvadž paní nestála, oznámeno mu, jest-li se paní nepostaví před vzdáním soudu, že ví, co jest za pořádek.

Jest pak pořádek, aby mohl dáti stané na při: kdoby půhon byl a nestal k prožalování, dal by naň stané na 5 kop groří; nestal-liby po vyhlášení půhonu, nebo před vzdáním soudu, přijde o při.

5. Rok mezi Bernartem Podstatským a Mikulášem Šmerhovským spokojen a jiných koliksi mezi jinými.

6. Mezi Pačlavským a probořtem Šemberským odložen do druhého práva, nebo Pačlavskému jest dán nemocný rok.

7. Mezi officialem kostela Holom. a poddanými jeho, též mezi jinými dědinami a pány jejich z kapitoly odložen do druhého práva. O předeřlém soudu také bylo na ně přišlo, ale bránili se knězi odpovídati hajíce se jakými obdarovanými, že nejsou povinni před soudem než před panem biskupem odpovídati, protož až do tohoto soudu bylo odloženo. Nyní pak vyjednali sobě kommissi, aby byli s soudem rozeznáni a k tomu nařizeni jsou pan biskup, pan hejtman, pan sudí, pan podkomoř a p. prokurator.

8. Rok mezi Tataurem a Vizem; vymazán, poněvadž žádná strana nestála.

9. Rok mezi panem biskupem a Miňovským strany Anny Bořovské; vložen do druhého práva, že Miňovskému rok není dodán. Bylo v předeřlém soudě poručeno, aby mu dodán byl, ale nestalo se; mělo také býti jednání přátelské, ale rozešlo se, protož ode mně poručeno jest, aby mu od práva dodán byl a prokuratorovi, aby je o tu věc porovnal.

10. Mezi Johankou Vojemonkou a Frydrychem Šmerhorským. Nestála ona, ukázáno na pořádek.

11. Rok mezi Čechočovským a Kořickým o ňaký paskvil. Žádal Kořický za odložení pro některé svědky, kteréž jest jmenoval. Dopřino mu toho za tou příčinou zjevně, ale mezi námi více uvažováno bylo to, že ještě jsme se nedověděli, jest-li ten Kořický z stavu rytířského či není; nebo pokudžby nebyl, nemohlby k r státi ani odpovídati. Při předeřlém soudu také to na placu bylo, ačkoli pan Sadnický oznámil, že v knížectví Opolském zná ten rod, ale o tom hrubě pochybováno bylo a panu hejtmanu poručeno, aby se ho, obeříc jej k sobě, dotázal, což jest-li že se to stalo, nevím.

Fol. 22. b.

11. Mezi Eliášem Dachnovským z Zlatého Mejta a knězem Bartolomějem Salinusem. Nestál kněz, ukázáno na pořádek.

12. Mezi panem Dořim a Vizovským; odložen do druhého práva pro svědky, kteréžž žádal pan Dozi.

13. Mezi pannou Elškou Otickou z Pěňcic a panem z Fulšteina; odložen do druhého práva, poněvadž se bratr panny ohlásil, že jest na přátelském jednání.

14. Mezi Janem Prakšickým z Zastržl a panem Zdeňkem Žampachem z Potnšteina. Byl prožalován; vinil pan Jan pana Zdeňka, že mu v psaní učiněném velice ublížil na poctivosti, že mu hrozil, že krvi bude srati, že mu zajíce s hlavy srazí, že mu lží nadal a mnoho toho. Pan Žampach se bránil odpovídati, že jedním obviněním o několikerou věc jej viní, což jest proti pořádku. Mluvily a replikovaly sobě strany dosti obšírně. Nález se stal obyčejný: poněvadž Jan etc. nepořádného roku sobě vyžádal, že není povinnen p. Žampach tomu roku odpovídati. R.) pan Vilím z Roupova a Václav z Zastržl.

Nastoupil Prakšický po nálezu, poněvadž se strojí, pana Žampacha znovu vinití a pán nic v zemi, o čemž by on věděl, na dědictví nemá, než na statku manželky své bytem jest, aby byl slibem zavázán, že k obvinění státi bude. Bránil se p. Žampach nejprv tím, že není to za pořad, aby kdo byl prv slibem zavazován, než by obviněn byl; druhé, že pán na dědictví má plat vinný v Strážnici. Dána odpověď skrze mně Prakšickému, že J. M. žádné slušné příčiny nacházeti neráčí, pročby žádost jeho vykonati měli.

A tak učiněn konec rokům; a poněvadž ještě časné bylo, J. M. ráčili pňhony předsebe vzíti.

1. Mezi Vlachovským a panem Tetaurem. Nestál pan Tetaur; ukázáno na pořádek.

2. Václav Čáslav Koza Ludmilu z Inína. Když o minulé musodu bylo přišlo na ten pňhon, žádal Koza odkladu, aby Šponara o svědomí pohnati mohl; dán mu. Protož dnes, když pňhon jeho byl prožalován, žádal, aby byl čten ten pňhon, kterýmž Šponara pohní. Jest poručeno od J. M., aby čten byl. Pohnal Šponara, že mu svědomí dáti nechce, na jaký list jest panu Čeňkovi z Lipého a na onen čas maršalku kr. Českého dobrou vůli dal.

Fol. 23. Item jakou vědomost má o smlouvě mezi panem Janem z Lipého a Janem Otíkem z Pěňčic strany té sumy učiněné; item jak jest ta suma k zaplacení přišla. Bránil se Šponar odpovídati, poněvadž to pňhon jest nepořádný, jedno že ho pohní na klísku o jaký list nic nedokládaje, kdy a kde, též o smlouvu, o niž on nikda nelyšel; druhé že ho o troji věc jedním pňhonem pohní. Stal se nález, že Šponar není povinnen odpovídati a Kozovi dostatečná kapitola od pana sudího dána.

Prv, než jsme rozešli, oznámeno ode mně, že zejtřejšího dne, jest-li pan Hynek z Vrbna bude moci na hoře býti, sirotčí věci slyšány budou, pak-li ne, pňhonové.

Sobota, (13. ledna).

Nemohl pan z Vrbna na horu pro nedostatek zdraví; držel jsem opět jeho místo a tak pňhonové předsevzati.

1. Mezi Vlachovským a týmž panem z Vrbna; dal pán žádati odkladu pro nemoc; dán mu až do středy.

2. Vyhlášení pňhonové, jimiž Kokorský své podpůřčí pohní, poněvadž pře hlavní odložena do pondělka, odloženi i tito.

1) To jest: Relatores.

3. Mezi Janaurem a Tetaurem; odložen do středy pro nemoc Tetaurovu.

4. Pan Losynský pohnal pana Jana Jetřicha z Kunovic; nestal pan; ukázáno na pořádek.

5. Pan Chroustenský pohnal pana Emericha Doziho, jakožto drtele základu svého, totiž statku Vizovského, že jest panu Janovi Jetřichovi z Žerotína jsa rukojmě za pana Václava Tetaura a na Vizovicích zaplatiti musel 1205 zl. a koliksi groší. Proti tomu pan Emerich žádal, poněvadž jest on statek Vizovský konpil, list správní s rukojměmi má, že jich se jakožto zástupcí svých drží a protož že prosí, aby pňhon, kterýmž pana Jetřicha z Kunovic jakožto jednoho rukojmě pohní, prožalován byl.

Odpověděl pan z Kunovic, že jest mu s podivením, poněvadž p. Emerich statku Vizovského ještě dokonale nezaplatil, 16000 zl. za sebou má, a těch se jakožto základu svého drží, že k rukojmím o zastoupení hledí; a protož že toliko daremné zaneprázdnění J. Mstem, sobě a panům rukojmím činí.

Stoupili jsme se a o to promluvivše poručil pan sudí, takový pňhon prožalovati. Po prožalování opáčil pan z Kunovic aneb Kravařský na jeho místě předešlou svou řeč a oznámil, že paní Anna z Kunštatu panům rukojmím za pana manžela svého pana Václava Tetaura se zapsala, pokudžby za to rukojemství v správním listu jakou škodu nesli, že se na těch 16 tisících zl., kteréž za panem Dozim zůstávají, hojiti mají. A prosil, aby to zapsání čteno bylo s tím doložením, kdyžby koli pan Dozi panu z Kunovic a jiným panům rukojmím takové peníze položil, že chtějí se k němu vedlé slibu svého zachovati.

Proti tomu pan Dozi skrze Odkolka dal promluviti, že s panem z Kunovic a s pany rukojměmi o peníze činiti nic nemá, než o zprávu, jest-li pan Dozi panům rukojmím co dlužen neb co povinnen, že vědí pořádek práva, že budou moci toho při pánu hledati.

A když pan z Kunovic na svém stál a páni také na svém, pan sudí nejvyšší vyvstal a ohlásil se, že prv ještě, než paní se rukojmím za pana manžela svého zapsala, že jest on v rukojemství za paní své dáti musel a od paní přípovědi dostal, z takových 16000 náhrady dojíti, k tomu že se pan Dozi zná a naučení toliko od J. M. žádá a on pan sudí že se v tom J. Mstem ohlašuje.

Stoupili jsme se a poručili jsme panu Třebíčkému, jimž pan sudí místo své osadil, k stranám promluviti: mají-li co strany ukazovati, aby ukazovaly.

Pan Dozi dal čísti list správní; ale Kravařský vždý k tomu mluvil, aby pan Dozi těch 16000 položil. Protož pan sudí znovu se ohlásil, poněvadž vidí, že rukojmové k těm penězům směřují, k nimž se on také na díle právo míti praví, že J. M. prosí, aby té pře odložiti ráčili, aby mohl ukázati kvitancemi, zapsaním a jinými listy to, co mluví.

Zas jsme se stoupili a oznámili dali skrze téhož pana Třebíčkého, že prv povědino jest, mají-li co strany ukazovati, aby ukazovaly; protož poněvadž pan Dozi ukazoval svůj list správní, má-li co pan z Kunovic, aby tolikéž učinil. Dokud Kravařský na svobodě neměl, při pána svého důvody provozovati a co by k ni sloužilo, ukazovati, dotud se divně sápal a mnohými papíry, kteréž v ruce držel, se honosil; než jak mu dovoleno bylo, anobřz poručeno, hned umlkl, a to proto, že

věděl, že nic nemá. Nebo to zapsaný paní Anny z Kunštatu, kterýmž se on tak hrubě chlubil, nesvědčilo na pana jeho, než na druhé dva rukojmě, totiž na Havla Kurovského a Závise Nekše, odkudž místo ukazování a pře hájení dal se v prošení, aby ta pře odložena byla. Stala se mu domluva, že přes potaz J. M. v nepotřebné mluvení se dává. A tak když neměl co více ukazovati, stal se nález: poněvadž pan Dozi listem správním to ukazuje, že pan z Kunovic jakožto jeden rukojmě za správu statku Vizovského slíbil, že jest povinnen jej zastoupiti. R. p. z Kunovic, pan Teuffl a Václav z Zástřizl.

No. 24. Po tomto nálezu navrátilo se na hlavní při Jana Chroustského proti panu Dozimu, ač pan Dozi obdrže nález na pana z Kunovic měl dáti pořádek čísti půhony na jiné rukojmě: ale že ani sám, ani prokurátor jeho tomu nerozuměli, zanedbal toho: a protož Šponar jako poručník Chroustského dal čísti kvitanci Jakuba Bernarta hospodáře v městě Strážnici na sumu na hoře psanou od něho přijatou. Ale Kravarský věda, co by pánu jeho z toho poslo, kdyby tato pře k skončení svému přišla, prvé, nežby jiní rukojmové v totéž potažení byli, prosil J. M., poněvadž vedlé pana z Kunovic ještě jiných pět rukojmí jest, aby také ty půhony vyhlásiti poručiti ráčili.

Stoupili jsme se, mnohé odpory o to mezi sebou měli: nebo někteří hrubě na ten pořádek nastupovali, že J. M. žádného neučí ani stran neopatrují, panu Dozimu, jakožto půrodu že náleží, půhony své dáti žalovati, pana z Kunovic že se tu nic víc nedotýče. Avšak jiní na to prohlédali, že zas jiný pořádek jest, aby takoví půhonové o zastoupení pořádek pro žalování byli a ač pan Dozi k tomu mlčí, buď že tomu nerozumí, buď že na nálezu stalém přestává, avšak pan z Kunovic že se o to slušně domlouvá, a že by se mu veliké zkrácení stalo, kdyby on sám bez jiných spolurukojmí ty škody vymývatí měl. A protož poručeno panu sudimu, aby ku panu pisari promluvil: poněvadž těch půhonů, kterýmiž pan Dozi jiné své rukojmě pohoní, více jest, aby nejprvnější z nich požaloval.

A když se Kravarský k tomu ohlásil, pan pisar s katedry promluvil k němu, že se pan Dozi o to domlouvati má. A tak teprv Odkolek, řečník pana Doziho, se domyslil, a půhony ty pořád žalovati dal. Když prožalovány byly, uvolili se bez výminky, pana Doziho zastoupiti, ač Nekše a Kurovský zapsaním paní Anny se brániti mohli, ale přehlídli. Protož když jsme se o to stoupili a rozstoupili, kazal pan sudí takové uvolení o zastoupení při každém půhonu obzvláště připsati. Potom jsme se rozešli, soudu do pondělka odloživše.

Ku panu Karlovi z Lichtnšteina téměř tím způsobem, jako onehdejšího dne ku panu z Tovarů a panu z Roupova, jsem promluvil: a když již měl téměř dosazen býti, jsa již pozdě, optal jsem se ho, jedn-li jest již dnes co neb pil? Odpověděl, že jedl. Tak mu přísaha do pondělka odložena a poručeno, aby se o osmi hodinách bez jídla a bez pití dal na horu najíti. Nebo to jest za pořádek.

Pondělí (15. ledna.)

Hned po zasednutí pan Karel z Lichtnšteina do šraňku zavolán a přísaha mu vydána; potom od pana z Vrbna dosazen a místo mu dáno mezi mnou a panem Teufflem.

Poněvadž v sobotu rukojmové pana Doziho uvolili se, jej zastou-Fol. 24. b. pítí, navrátilo se na při hlavní mezi Chroustenským a panem Dozim. Na místě Chroustenského Šponar jakožto poručník kvitancí, o niž na hoře zmínka, znovu čísti dal; za pana Doziho odpovídali rukojmové jeho a chtěli se jakými nepořádnými škodami brániti; ale když jich nemohli ukázati, stal se nález mezi nimi a Šponarem, že jsou povinni Chroustenskému sumu tu v kvitanci obsaženou položit.

Přišlo potom na při pana Jetřicha Podstateckého a pana Jana Kokorského, kteráž od čtvrtka až do dneška odložena byla. Ač pan Podstatský hrubě na to nastupoval, aby se Kokorský v odpovídání dal avšak když to předešle mezi námi uváženo bylo, aby pňhonové o zastoupení napřed šli, a ve čtvrtek pňhon na pana Tetaura byl vyhlášen, poručil pan sudí znovu jej vyhlásiti. Přišel nejprv k vyhlášení dotčený pňhon na pana Tetaura. Nestal pan Tetaur. Štoupili jsme. Oznámeno panu sudímu, aby se dotázal na hlas, jest-li tu pan Tetaur nebo kdo na jeho místě? A když se žádný neohlašoval, poručeno panu Skrbenskému, jakožto jednomu menších ouředníků, aby k němu do hospody došel, že na pňhon jeho přišlo, aby mu oznámil a při tom se na něm vyptal, zmocnil-li jest ho k tomu pňhonu, a pokudžby mohl, aby se sám dal na horu přiněsti, aneb aby někoho zmocnil: nebo n e m o c n ě h o r o k u v m ě s t ě k o m u d á v a t i, p o ř á d e k n e n í. Učinil tak pan Skrbenský.

Mezi tím jiný pňhon Jana Chroustenského na pana Dóziho vyhlášen tím způsobem jako prvnější o jinou sumu peněz v rukojemství za pana Tetaura danou. Pan Dozi tímž pořádkem jako prvé šel, rukojmě se uvolili zastoupiti. Stal se nález hornímu podobný.

Vyhlášen za touto při pňhon Kozy, kterýmž Ludmilu z Inina pohóní, že zaplativ koliksi set zlatých v rukojemství za manžela jejího Jana Otřka, ona 600 zl. základ jeho i s dítkami svými drží a jemu v nich i s dítkami svými práva býti nechce. Bylo přišlo na ten pňhon v pátek po rocích, ale za příčinou druhého pňhonu téhož Kozy na Šponara o svědomí nemohl slyšán býti. Branila se Ludmila tomu pňhonu odpovídati za příčinou, že ji samu pohánia potom i s dítkami ku právu potahuje. Obránila se, stal se nález.

Mezi tím vrátil se pan Skrbenský a oznámil, že pan Tetaur, ač velmi nemocen, však jak moha že se dá na horu přiněsti.

Já pak pro nastávající veselí své svadební domů se vyprosim od J. M. jsem oduštění vzal a ještě dnes z Holomouce vyjel.¹⁾

¹⁾ Slavil svadbu druhou v měsíci února.

Soud Brněnský postní téhož léta (1596.)

Fol. 25. Když dčky na horu vedle pořádku přineseny a otevřeny byly počaly se vklady čísti; ale že jsem pozdě přišel, nejprvnějších jsem neslyšel; než po mém zasednutí tyto byly čteny:

1. Spolek, na který přijímá paní Majdalena Štošovna z Kounic pana Wilima Zaubka manžela svého.

2. Týž spolek hraběte Hans Jakuba z Turnu, kterým přijímá paní manželku svou na ves Radostice.

3. Item paní Mandaleny hraběnky z Serinu, kterým přijímá hrabě Hans Jakuba z Turnu manžela svého na panství Pršické.

4. Poručenství N. pana Zdeňka Berky z Dubu z Lipého a na Mezeříči, kterýmž statek svůj odporoučí bratru svému pánu Ladislavovi Berkovi.

Když čteno bylo a přišlo na to, co se zavazuje v něm pánu Václavovi Berkovi staršímu bratru, vstoupil pán do šraňku, a omluvu nejprv učiniv, že přítele, kterýby od něho promluvil, dostati nemohl, těmito slovy zavřel: „přeslyšel jsem poručenství toto, kterémuž z jistých příčin místa dáti nemohu, a před Vašemi Milostmi se ohlašuji, že jemu chci odpor klásti.“ Stoupili jsme se o to, a když mezi námi promluveno bylo, že mu odpovědi není potřebí, rozstoupili jsme se a pan hejtman toliko k němu promluvil: „A to bude při vůli V. M.“

5. Poručenství N. pana Taza Mezeříčského z Lomnice, nejvyššího sudfho M. M.

6. Smlouva o Letonice.

7. Smlouva o panství Hodonské mezi panem Janem z Lipého, nejvyšším maršálkem kr. č a panem Juliusem hrabětem z Salmu.

8. Smlouva o Moravec mezi panem Václavem Lhotským a panem Janem Murkou.

9. Smlouva mezi Henrichem Vaneckým, a paní Annou z Zámrsku o Jesenici a díl jeho Vanecký.

Po přečtení vkladů a zamčení desk, zahájen soud.

A hned zatím vyhlašování pŕhonové noví

1. Nejprvnější pŕhon paní Aliny Mezeříčské z Lomnice a na Budišově, kterýmž pohoní pana Ladislava Berku o postavení svědkův: Uvolil se pan Berka postaviti je, když prv ku potřebě své dá je vyslyšeti. Jest mu toho od J. M. povoleno a paní na tom přestala.

Druhý pŕhon též paní na téhož pana jest, že brání poddaným svým pšenici do mlýnu jejího sladového vzíti.

Fol. 25. b. Táž paní Alina téhož pana Berku o položení smlouvy mezi ní a p. Ladislavem Heltem z Kementu synem jejím o postoupení statku Mezeříčského. Bránil se pan Berka nebo Šponar na místě jeho, že poněvadž paní pohnala o smlouvu na všecek statek Mezeříčský se vztahující, a se pánem o statek ten nic činiti ani odporu míti neráčí, že není povinen té smlouvy klásti. 2) Že pán k vedení své pře sám takové smlouvy potřebovati bude. 3) a na posledy, poněvadž paní dokládá, že ta smlouva mezi ní a synem jejím učiněna jest, že bezpochyby také takovou smlouvu za sebou má a tudy panské potřebovati nebude. Proti

čemuž Kataryn na místě paní Aliny promluvil, že Jich milost slyšeti ráčí, že pan Berka, aby takové smlouvy za sebou neměl, neodpírá, než toliko příčiny klade, pročby povinen nebyl před Jich M. je položit, a proti prvnímu důvodu tuto odpověď dal: že ačkolivěk o panství Mezerické nic činiti není, než toliko o užitek mlýna sladového, kteréhož pan Berka paní brání, avšak poněvadž se v též smlouvě takový užitek ukazuje a vyměřuje, že paní ku prokázání své spravedlnosti ji potřebovati ráčí. Proti druhému, že se tu potřebě panské nic neujímá ani překážka nečiní; než poněvadž ten pořádek jest, aby takové smlouvy, pokud pře trvá, ku právu položeny byly, a za právem zůstávaly, že paní tolikéž toho užiti žádá. Proti třetímu že ačkoliv paní proti tomu nemluví, aby takové smlouvy neměla, avšak pro lepší dojištění své spravedlnosti, že jí chce smlouvou páně Berkovou prokazovati. Na to Šponar replikoval, že měla paní v pňhonu doložit, k čemu ji potřebuje poněvadž pňhonové mají býti světlí a nezatmělí. Kataryn neopáčil nic, než poněvadž J. M. věděti ráčí, co za pořádek jest, že J. M. nechce daremně zaneprázdnovati. Stoupili jsme se, a když hlasové obešli, pan sudí takto promluvil: „Račte býti povinni pane Berko položiti tu smlouvu ku právu, a račte-li ji potřebovati, račte se moci na ni odvolati.“ Položil ji.

Karel Pogrol Petra Pražmu mladšího z Bilkova z zatkně pod převorem Svato-Tůmským. Vstoupil převor do šraňku a s nim pan podnikomí a prokurator jako opatrovníci komory císařské; a když se Pražma nestavěl, promluvil pan prokurator od převora, že jest Pražmovi pňhon dodán. Běželo to Pražmovi o poctivost, nebo kdo se po závazku nestaví, ten svou čest ztratil. A protože J. M. ráčili se na to bedlivě ptáti, jakým způsobem jest mu pňhon dodán a zachoval-li se převor podle pořádku? Ale pan prokurator velmi zatměle odpovídal, tak že se pan sudí samého toho převora dotazovati musel, kterýž dal tuto odpověď: že jest Pražmovi o tom, že pohnán jest, oznámil a on že připověděl, když mu pňhon dodán bude, se postaviti; potom že do Čech odjel a teprv přede dvěma nedělemi že se zase vrátil, v tom čase, že jest ten pňhon rychtáři svému odeslal, a jemu, aby ho Pražmovi dodal, poručil, kterýž že tak učinil, zprávu dává. To J. M. když ráčili vyrozuměti, snadno, kdo vinen jest, uvážiti ráčili; nebo pořádek jest: když kdo zatkní pohnán jest, aby ten, na čích gruntech jest, jemu buď sám neb skrze osobu nebo dvě stavu rytířského pňhonu dodal a že k němu dostáti má, slibem cti a víry zavázal; kdo se podle toho nezachová Fol. 26. ten pokutu v pňhonu položenou na sebe vztáhne. Protož když Barský, poručník Pogrolův na to nastupoval, že převor se podle pořádku nezachoval, pan sudí po rozstoupení J. M. tuto výpověď učinil: „Jest-li se Petr Pražma před vyhlášením pňhonu nepostaví, poněvadž pan převor pořádku nezachoval a Pražmu slibem cti a víry, že ku pňhonu státi má, nezavázal, bude věděti poručník, co činiti a jak se zachovati.“

N. Barský Markvarta Barského. Když Markvart rukojmí neměl, vzat od pana sudího na závazek.

Pan Jan Šembera Černoorský z Bozkovic pana Frydrycha z Žerotína hejtmana dvěma pňhony.

Kryštof Šen z Šenu pana Venčelíka o svědky. Postaveni jsou

avšak s výminkou, aby prvé ku potřebě jeho vyslyšení byli; sám pro nemoc nemohl přijeti.

Jan Krčma Matyáše Malušku. Slíbil za Malušku pan hejtman a pan hofrychtyř. Nota. Kdo zatkyňní pohnán jest, když se postaví ku púhону, nebo musí panu sudímu čest, víru slíbíti, nebo dvěma rukojmími zaručiti, že ku při dostáti chce.

Týž Krčma několikerymi púhony pohnal služebnky páně hejtmanovy a Malušku tolikéz.

Elbl pana Maximiliana Lva. Měl pan Lev rukojmě pana z Doubravice a pana z Náchoda. Tandaryáš Bule, Elblův poručník, chtěl pana Lva z púhonu bez pohoršení práva propustiti, nebo se ohlašoval, že ho Elbl za to prosil; ale pan Lev nechtěl toho přijíti.

Pan Polcar paní Dorotu Střelickou z Střelice manželku Habartovu. Žádala roku nemocného; dán jest jí do druhého práva.

Převoryvše S. Anny probošta sv. Petra o svědky. Uvolil se probošt, když je prvé sám sobě dá vyslyšeti.

Jan Vanecký N. Nosa a zatkl ho pod panem Herinkem. Nestal Nos. Ukázáno na pořádek, nestaví-li se Nos před vyhlášením púhonu.

Fol. 26. b. Pan Frydrych z Náchoda paní Markytu Pohnanku vdovu pozůstalou po nebožtíku panu Jindřichovi z Náchoda o svědomí. Dala paní od sebe promluvíti, že se jí radí, že jí to od pána potkati nemělo, poněvadž pán ví, že žádný proti sobě svědomí dávati povinen není. Co jest dobrý přítel její od ní promluvil, že se jí to vlastně samé dotýče, mělaliby proti němu svědomí dáti, že by jej sama proti sobě dala. Na to pán z Náchoda odpověděl, že paní se tu nic nedotýče, co jest její dobrý přítel (míněn jest tím Jan Jirí Bořita) na zlehčení jemu o minulém zdejším soudu mluvil, že jest sám od sebe a ne z poručení paní mluvil, jakož pak tehdáž sama paní jest se k tomu přiznala, že mu tak mnoho mluvíti neporučila, nýbrž že jej za plášť trhala, a když se naň o to domlouvala, že jest on jí odpověděl, zavede-li jí v čem, že z toho sám odpovídati bude. A poněvadž tu paní nic, než jiného se dotýče, že se naděje, že od J. M. aby mu vydáním takového svědomí povinna byla, spravedlivě najděno bude. Na to Katarýn od paní promluvil: bude-li jí najděno, že se podlé toho zachová; avšak když J. M. v púhon nahlídnouti ráčí, že poznají, že se paní dotýká a protož že za opatření žádá. Stoupili jsme se a po dlouhém uvažování i púhonu přehlídnutí snesli jsme na tom: že se paní tato věc dotýče. 1. proto, že Bořita od paní mluvil a paní, když on se jí ptal před J. M., mluví-li z poručení jejího, že netoliko tomu neodpírala, než že se i přiznala. 2. Kdyby svědomí dala, maje pan z Náchod rok s Bořitou vyžádaný, žeby sobě s ní také při udělati a jejím vlastním mečem t. jejím svědomím ji biti mohl. Protož pan sudí z poručení J. M. krátce oznámil, že paní není povinna svědomí dáti.

Jan Ctibor z Chomutovic od Víta Štanovského dvěma a od Volmunda Estra měšťana Brněnského, krejčího, jedním. Žádal roku nemocného. Dán mu; má jej na žádost Štanovského při posudku podlé pořádku prokazovati.

Pan Štěpán z Eycingu pana Jana Šemberu z Bozkovic.

Voldřich Jankovský Jana Arnolda z Restu; slíbil Arnold panu sudímu. Zapsáno.

Pan hejtman hrabě Veikharta z Salmu o zastoupení dvěma púhony. Nestal hrabě, neb v Praze jest, jednajíc sobě pannu Sykunku Minkvicku. Poslal nicméně do soudu psaní J. M. Cis., v kterémž J.

M. poroučeti ráčí, aby této pře do druhého práva odloženo bylo. Čteno to psaní dvakrát. Čtená také supplikace v tom zavřená, na niž se referiruje. Žádal pan hejtman, aby čten byl artykul z zřízení zemského, pro které příčiny se mají pře odkládati, a po přečtení oznamoval, že pro žádnou tu příčinu v tom artykuli obsaženou pan hrabě ku půhonu se nepostavil. Uvažovali jsme to mezi sebou a ač někteří na to nastupovali, že poněvadž ven z země Moravské hrabě se nachází, že vedle artykule zřízení zemského měla by mu pře do druhého práva odložena býti. Avšak když ten artykul lépe od jiných vyložen byl, a ukázáno, že ven z země nerozumí se království České, ani okolní země, než cizé a daleké, z nichž bezelstně pro dalekost cesty kdo k soudům dostačiti nemůže, on pak hrabě přijavše půhon časné že jest volně dostačiti mohl; protož poněvadž příčiny slušné neukazuje a J. M. Císař. proti pořádkům našim na odpor rozkazovati nemůže, oznámil pan sudí, že nestane-li hrabě do vyhlášení půhonu, že ví pan hejtman, co za pořádek.

Marta z Mezerodu Bartoloměje Bořitu z Budče.

Táž Lukáše Račinského z Račínu zatkyňi.

Katařina Kurská z Kur Řehoře a Pavla Váhu. Slíbil Váha panu sudímu.

Táž Vojtěcha Pavlata. Když nestál, ohlásil se Tandaryáš na jeho místě, že jest tu byl; než pro ležení (?) že odjiti musel. Poručeno od p. sudího panu Bořitovi, aby k němu došel a jej slibem zavázal, že ku půhonu státi, aneb jiného zmocniti chce. Učinil tak p. Bořita a Pavlat slíbil.

Pan Kašpar Pruskovský hrabě z Salmu o postavení svědkův. Jsou postaveni.

Markvart Barský purgmistra a raddu města Brna o svědky. Fol. 27. Bránili se Brňané, poněvadž Barský žádného půhonu ani roku při právé nemá, že nejsou povinni svědeckví stavěti, a ztěžovali sobě do něho, že je na klížku pohnal. Odpovídal Barský, že má při o nářek poctivosti s poddaným pana z Lipého a že jej pan spolu s ním sem do Brna svezl a k takovému svezení že těch svědků potřebuje. Uvažováno to mezi námi a těžce Barskému váženo: nebo kdo pře při právé nemá, že nemůže o svědomí poháněti. Protož čten artykul zřízení zemského, jak takový trestán má býti, který jiného na klížku pohání, vedle kterého artykule pan sudí oznámiv, že Brňané nejsou povinni těch svědkův stavěti, Barského zavolal a slibem zavázal, že se na rathous postaví a odtud nevyjde, dokud závazku prost nebude.

Byli i jiní půhonové vyhlášeni; ale poněvadž nebo k srovnání nebo k propuštění přišli, nebo zase ku právu odesláni byli, nechtěl jsem jich sem vypsati, a tak konec půhonům učiněn.

V tom jsme se stoupili a pan hejtman přednesl psaní císařské, v němž J. M. soudu poroučeti ráčí, aby při mezi paní Johankou Trékovnou z Lipy, pozůstalou vdovou po panu Kryštofovi Zborovském a panem Emerichem Forgáčem o statek Broumovský, a niž ještě žádní půhonové při právé nezašli, extraordinarie před sebe vzali a ji co nejdříve možné konec učinili. Ale poněvadž se k tomu schyluje, aby ta věc k přátelskému jednání přišla a pan biskup se hlásí, že jest pana Václava Berku, nejprednějšiho paní Johanky přítele a raddu k tomu naklonil, aby k přátelskému jednání povolil, jest to psaní i s paní Johanky supplikací k J. M. C. panu biskupu odesláno.

Po rozstoupení jest vedlé pořádku nejprvnější půhon prožalován, v němž paní Alina Mezříčká pohoní pana Ladislava z Summy 500 kop. groší a j. t. v. d. že jest zapověděl poddaným svým, do mlýnu jejího sladového pšenice voziti. Bránil se pan Berka, že některých svědkův ještě potřebuje a mezi jinými svých podtaných dvou a mlynaře paní Aliny; protož že odkladu žádá až do druhého práva. Odpovídala paní Berkovi, že jest půhon panu Ladislavovi časně dodán, pan že až do vánoc v Moravě byl, že se svědky dobře opatřiti mohl a poněvadž půhon tento do některého dne pro vyslyšení svědkův z obou stran musí odložen býti, že pán mezi tím, nemaje daleko do Mezříče může ty svědky dostati a paní že se uvoluje mlynaře svého jemu postaviti. Stoupili jsme se a ač někteří na tom stáli, že pan Berka cizých poddaných k svědomí potřebuje, avšak když jich nejmenoval vedlé pořádku, jest tato pře do outerka po neděli Oculi t. od zejtrka přes týden, odložena. Nebo pře se toliko pro ty svědky odkládají, pro něž se poháněti musí, by pak jeden toliko byl, a to nejednou, než po dvě i tři i více práv, jakož toho příkladů nemálo.

Fol 27 b.

Když tento odložen byl a musil se vedlé pořádku na nový půhon nález učiniti, ráčili J. M. půhonů sobě kazati podati a vybrali půhon Voldřicha Jankovského na Jana Arnolda z Restu a když Arnolda tu nebylo, kázali prožalovati půhonu Adama Jankovského na Jana Zahradckého. Ale propustil ho Jankovský a v tom Arnold se dostavil a tak půhon čten byl o položení 27 zl., které Jankovský v rukojemství za Arnolda položil. A když se Arnold uvolil, stal se nález obyčejný na^uvolení, v němž R. byli pan Vilím z Roupova, pan Jiří Kryštof Teuffl a pan Hodějovský.

Prv než jsme se rozešli, snesli jsme na tom, abychom zejtra bohda sněmovali,¹⁾ avšak aby se to vůbec neoznámilo. Potom pan hejtman obšírnou řečí připomenuv, co se v Holomúci při minulém soudu dalo, o čemž tam se najde poznamenáno, napomenul jednoho každého, aby se pokojně choval a ničeho, pročby hodně trestání zasloužiti mohl, před se nebral. Briánům také tuze poručil, aby nad tím ruku drželi a hospodářům, jakby hostě své v řádu držeti měli, oznámili.

Outerj.

Vedlé včerejšího snešení není soud držán, než v sněmu začatém jsme postupovali, v čem pracovali a co zavřeli, najde se v deskripcii obzvláštní nynějšího sněmu.

Středa.

Poněvadž pana hejtmana kamen napadl, pan maršálek držel panské místo. Když jsme se na horu sešli a soudcové v hromadu se stoupili, nejprvnější odpor byl mezi námi, máme-li souditi, či sněmovati. Kterí jsme se k soudu přimlouvali, na pořádek jsme ukazovali, jenž tento jest: že když se soud a sněm spolu trefí, tedy jeden den že se soudí, druhý že se sněmuje; poněvadž jsme tedy sněmovali včera, že dnes slušně máme souditi. Za druhé, že ačkoli stav rytířský ne o všecky artykule ještě se snesli,

¹⁾ Byl tehdež sněm rozepsán na středu po neděli postní „Invocavit“ tedy na den 3. března a rokováno na něm zvláště o penězích, které král pro vojnu tureckou na stavích žádal.

avšak my v stavu našem že jsme na větším díle všecko zavřeli; aby pak nám co pozůstávalo, ještě snad může se něco ještě najíti, že bez pana hejtmána nikoli se nám to netrefí činiti; měli-li bychom pak zaháletí, že lépe jest, abychom den tento v něčem potřebném strávili. Zejtra že také den bude a jakž my tak i stav rytířský budeme moci volněji o věcech obecných pracovati. Kteří na odpor k sněmu mluvili, tím se hájili, že pořádek ten, o němž zmínku máme, není utvrzený, item že potřebnější jest, obecné věci jednati, nežli vlastní; item že paní kommisari žádají fedrování býti;¹⁾

Item, že strany, které při právě činiti mají, nevědouce, aby se souditi mělo, poněvadž v zem nic o tom není oznámeno, s těžkostí na hoře jsou, že je ku pokutám a škodě přivedeme, a jiné těm podobné věci. Protož, když jsme se o to mezi sebou srovnati nemohli, poslali jsme z prostředku svého pana Teufle a pana ze Zástřízl ku panu hejtm. o radu; kteří, když se zas navrátili, oznámili nám, že pán radí, abychom soudili. Což jiní uslyšavše, k nám jsou přistoupili, a tak pan sudí kázal, pňhony vyhlašovati.

1. Petr Chroustenský Rajmunda Fukara o rukojemství. Bylo na Fol. 28. tento pňhon přišlo a minulém soudě brněnském, než poněvadž Fukar jest z zatkně pohnán, a někteří z prostředku J. M. pochybovali, jest-li stavu rytířského či není, abychom jej nálezem nestvrdili, po nejedné dotazce z potazu naň též odpovědi od něho dané, odložena mu jest pře tato až do nejprv příštího soudu, a jenom poručeno, aby toho dokázal, že člověkem rytířským jest; než když on oznámil, že do Němec daleko má, a žeby tak brzo průvodů svých dostati a do Moravy se navrátiti nemohl, dán mu delší termin až do druhého práva, t. do nynějšího soudu, ku kterémuž že se postaviti chce, od pana sudího na závazek cti, a víry vzat jest. Když tedy dnes na tento pňhon přišlo, on se nestavěl, a druhá strana že stojí se ohlásila, pan sudí se nám kázal stoupiti, a oznámil, že zde od Fukara psaní, jehož datum v Normberce, dostal, v němž pánu oznamuje, že té celé vůle byl, vedle poručení jeho a závazku svého k tomuto soudu se dáti najíti, než jsa od pana Boha těžkou nemocí navštiven, nemohl toho nikoli vykonati, za kterouž příčinou pána prosí, aby ho u sebe omluvena míti ráčil. Po kterémž oznámení podal na nás co činiti, pře-li odložiti, či stanně naň dopustiti? Ukázali se difficultates nejedny z obou stran.

1. Že pan sudí toho psaní na hoře neměl.

2. Že do soudu nesvědčí.

3. Že nemocného roku nežádá; proti tomu zas, že jemu o poctivost běží, též i o při a nad to, že se to již stvrdí o čem prvé pochybnost byla, t. že jest on byl osobou stavu rytířského, čímž se i panům Fukarům i zde stavu páňů z rytířstva ublížiti může. Protož po dlouhém uvážování, usoudili jsme, že jest lépe ublížiti tomu, kterémuž toliko o čas běží, než tomu, který stojí v nebezpečenství i strany pře i strany poctivosti své. A tak z potazu pan sudí k straně promluvil, že J. M. upamatovati se moci ráčí, kterak o minulém soudě zdejším Fukarovi, aby to, že stavu rytířského jest, prokázal, poručiti jsou ráčili, což on chtěje vykonati, že jest do Němec odjel, a tam v těžkou nemoc upadl, jakož pak jest z Norberka o nedostatku

¹⁾ Byli tehda při sněmě císařskými komisaři: biskup Olomúcký St. Pavlovský, Jindřich Slavata z Chlumu, a Kryštof Fiktum z Fiktumu.

svém při zdraví pánu oznámil, a v té příčině za ochranu a opatření žádal; protož uvažuje J. M. jakož nemoc jeho tak i potřebu, pro niž do Němec se vypravil, že pře této z novu až do druhého práva odkládati ráci. Mezi námi pak panu sudimu poručeno, aby jemu psáním o tom oznámil, a jej, aby příjezdem svým neprodlíval, pílne napomenul. Po této výpovědi pan procurator J. M. C. s některými osobami z stavu panského i rytířského před J. M. C. předstoupil, a spolu s nimi, aby Barskému provinění jeho milostivě vážiti ráčili a jej z rathouzu propustili, se přimlouval: kázal se stoupiti p. maršálek jako místodržící hejtmana, v čemž pochybil, nebo toto jest věc pana sudího, on Barského na závazek vzal, on také propustiti musí.

Ráčili to J. M. učiniti na přimluvu tuto a protož pan sudí dva strýce Jankovské, Jiřika a Adama k němu na rathous poslal, a jej skrze ně z závazku propustil.

2. Jan Kořenský Rajmunda Fukara též o rukojemství: promluvil od něho pan Vojsko, že proti prvínmu uvažení J. M. nechce Kořenský nic mluvíti, ani J. M. daremně zaneprázdnňovati, a protož tento púhon tolikož odložen do druhého práva.

Fol. 28. b. Tito dva výš psaní puhonové byli ještě z starých, kteří, když k odložení přišli a jiných více nebylo, přistoupeno k novým, a protož nejprv vyhlášení jsou ti, nimž púhnán jest pan hejtman od pana Šembery, jakožto rukojmě za nebož. hrabě Eka z Salmu v listu na 1700 a kolíksi zl. od pana Albrechta Černožského jemu půjčených; ale vstoupil pan Šembera do šraňku a ohlásil se, že ta věc jest na přátelském jednání.

4. Zatím vyhlášen púhon Elble na pana Max Lva o summu 100 zl. kterou jest za pána v rukojemství dáti musel. Pan Lev stal, Elbl otec pro nemoc přítomen býti nemohl, a poručníci t. syn jeho a Tandaryáš na hoře nebyli, protož když se pan Lev o to domlouval, oznáměno mu, nestane-li Elbl do vzdání soudu, že vi, co za pořádek.

5. Kateřina Kurská z Kur Pavla Váhu. Nestála ani ona ani poručník její Václav mladší Hodický; tím způsobem nestal ani Řehoř Váha.

Táž Kateřina Vojtěcha Pavlata. Nestála žádná strana. A poněvadž před věřejším bylo ku Pavlatovi posláno, aby slíbil, když na púhon přijde, že nebo státi nebo k němu zmocnění chce, za touž příčinou poslal jest k němu pan sudí menší kraje brněnské, aby na něm převěděl, zmocnil-li koho, či ne, poněvadž sam nestojí. Vratie se zas oznámil, že Pavlat žada nemocného roka a že jest žádného k tomu nítí, aby to zmocnění na sebe přijal, nemohl. Nechano toho lyni při tom; než když jsme se o jinou věc stoupili, přednesl to pan sudí. A tu na větším díle jsme se všickni na tom snesli: poněvadž ten pořádek jest, aby ten, kde v městě se nachází, roka nemocného káti tenochi, aby mu do některého dne to pře odloženo bylo. Přišel potom Pavlat na horu; ale za jinými věcmi, a pře této zavření mlčením pomínuto jest.

6. Vilim Dubský Petra Chrastenského asi sedmi púhory též o rukojemství. Ohlásily se strany, že jest na přátelském jednání.

Pat Šembera předstoupil před J. M. a oznámil, o svých částých nemocích a mnohých při odřavi nemocnostech, žádá, aby k puhonům, kteréž má s panem a s panem k tomu zmocnit ku právu mohl. Stoupil jsem se a ne byli nejedni odporově mezi námi, mohli-li

by pana Karla z Lichtenšteina zetě svého, poněvadž z prostředku našeho jest, zmocniti jsa ten pořádek, že žádný soudce, lečby nápadníkem byl, zmocniti nemůže; avšak jest mu dovoleno, aby jakž pana z Lichtenšteina, tak pana prokuratora zmocniti mohl, nebo za oba žádal, avšak toliko ku půhonům, které má s panem z Eycingu, nebo poněvadž pana z Kounic sám pohání, maje v půhonech poručníky že mu zmocnění potřeba není, a bylo by také proti pořádku. Což jest mu od pana sudího oznámeno.

Když všichni půhonové rukojemští vyšli, navrátilo se na staré půhony o jiné pře. A nejprvé vyhlášeny jsou ty, kterýmiž neb. pan Hynek Brtnický z Valdšteina a paní Kateřina z Kunštátu, manželka páně, jakožto společníci pohánějí paní Estru z Dietrichšteina. Ohlásil se poručník paní Estry, že jest byla té vůle sama přijeti k soudu, ale nemohouce pro nedostatek zdraví, že jest zmocněním svého pana Zyk-munda z Dietrichšteina poslala, kterýž také hotov jest odpovídati, než že přítel, který by od něho mluvil a při paní vedl, dostati nemůže, nebo jakž J. M. vědomo jest, Pivče umřel a Odkolek, který o minulém soudě to k sobě přijal, přijíti nemůže. Protož že žádá odkladu za některý den, ažby se přítelem opatřil. Odpověděl Šponar jakožto poručník že ta pře již na dávných průtazích jest a více než pět let trvá; protož že žádá, aby slyšána byla. Stoupili jsme se, a neohlídajíce se na promluvení ani jedné ani druhé strany, uvažovali jsme u sebe, poněvadž pan komorník umřel a s spolku již sešlo, nejsou-li to půhonové umrlí? A když jsme se všickni na tom snesli, bylo druhé uvažování mezi námi, kdyžby pře i ořadu vedení se již stalo, a nic jiného nepozůstávalo, než aby nález se učinil, mohl-li by se i na umrlého vztahovati? A když nějaký odpor mezi námi o to vznikl, odložili jsme té věci, až bychom pana hejtmana mezi sebou měli. A protož pan sudí krátce, že se té pře z slušných příčin až do pondělka odkládá, stranám oznámil.

Pan z Tovarů před J. M. předstoupil chtěje naučení bráti o zápisu nějaké N. hraběte z Archu, kteréž nepořádně býti pravil. Ale jest mu oznámeno, že J. M. nyní půhony slyšeti ráčí a žádnými postrannými věcmi zaneprázdnovati se nemohou.

2. Mezi panem biskupem a panem hejtmanem. Poněvadž někteří z J. M. se ohlašovali, že smlouva jest, toliko že není ještě zpečetěna, pro lepší té věci vyzvědění odložen jest půhon až do outerka příštího. Dostavili se na horu Tandaryáš a Elbl mladší a nejprv dobře jim uší pan sudí natřel; potom když pan Lev do šraňku vstoupil, začala se pře vésti. A nejprvé Tandaryáš přednášel, že jest pan Elbl za pana Lva v rukojemství se postavil a když z toho rukojemství vyvazen nebyl, sám své on platiti a sto zl. za pána dáti musel, což učiniv z lásky, žeby neslušné bylo, aby skrze to k škodě přijíti a za pána trpěti měl. Odpověděl na to Šponar, že v pravdě s podivením jest, nač pan Elbl nastupuje a nepřestáváje na tom, že jest předešle pana Lva zmatečně z dědin pohnal, nyní znovu z zatkně pod paní manželkou jeho pohání a tak pána i J. M. daremně zaměstknává, ačkoli o tom ví, že pán vedlé nálezu J. M. všeho statku svého panům rukojmím, aby se ním vyvadili, jet postoupil, nemoha nad to nic více učiniti: kterémuž nálezu když jest pán dosti učinil, páni rukojmové na tom přestali; na devět let pořád tak to stálo, žádný o nic se nedomlouval; že neví, co pan Elbl nyní před sebe beře? A na to nález čísti dal i to, že přes nález J. M. pan Elbl poháněti a Tandaryáš mluvití smí, nemálo zve-

líčil. Replikoval Tandaryáš, že on proti nálezu J. M. nic nemluví, než že se ten nález na některé osoby toliko, a ne na všechny pany rukojmí vztahuje, pan Elbl že jest o tom, aby pany rukojmové před J. M. předstoupiti měli, nic nevěděl, z nich žádného od osoby své k tomu nezmocnil; než poněvadž pře jeho tak platná jest jako kterého pána z rukojmí a není povinnen sám za pana dávatí, že se slušně o to domlouvati může. Stoupili jsme se a mezi jiným pan hofrychtyř a pan podkomoří, jak se ta věc dála, obšírně připomínali t. že léta 87. rukojmové páne Lvovi dovědouce se pod nějakým způsobem, že by pan Lev díl statku svého zastaviti a do Vlach odjeti a tudý větší dluh na základ jich uvěsti chtěl, že jsou se spolu snesli, aby za to, aby jim statek od pana postoupen byl, žádali, což i učinili a ač pan Lev tomu odporoval, avšak když se potom svolil, že jsou J. M. nálezem to ztvrditi ráčili; za tím i oznámili, jakým způsobem pany rukojmové ten statek panu hofrychtyři jsou prodali. Větší díl jsme se k tomu přimlouvali, že pan Lev odpovědati povinnen není, avšak aby se druhé straně zkracem nestalo, oznámil pan soud, mají-li strany co více věsti a ukazovati, že se jim toho přeje. Tandaryáš dal čísti list prosící pana Lva a potom zapis, v němž Elbl za rukojmí postaven. Proti tomu šponar ukazoval přepis smlouvy mezi pany rukojmími a panem hofrychtyřem, ku provedení že jest pan Lev statku postoupil a nálezu za dosti učinil; ale že nebyl zpečetěny, není čten, proto že není pořádek, na škarty souditi, než musejí se takové věci od práva brati. Když neměli co více mluvití, opět jsme se stoupili a po všech přimlouvách o tento nález jsme se snesli: Poněvadž pan Maximilian Lev to dostatečně provádí a vědomě jest, že vešle nálezu leta 87. stáleho rukojmím všecek statek svůj, aby se nim z rukojemství vyvadil, jest postoupil, a také nálezu i rukojmím za dosti učinil, že tomu odpovdati nema a vynesli jsme jej pan Krajít, ja a pan Podstatský. Potom jsme se rozšli.

Čtrtek.

Tědke poručensství nebožtka pana Hynka Brtnického z Valdšteina a na Brtnici se šel. Navstoupil žádný z poručníků od nebožtka nazívených do štafky kromě mně. Vojsko ode mně mlávil a žádal i mým i jiných poručníků jménem, aby takové poručensství na hlas čteno bylo a poslave ke děkanu aby byl vydán. Četlo se a po přeběhu vydání šon poslave pan mašnick a pan Tevar, kteří vstoupivše do štafky k nejvyššímu komorníku promluvali: „Jste komorníci jsme od p. hejtmána vydání poslave k děkanu s mocným listem J. M. Král. a s poručensstvím na ně od pánů králových. V. M. prosí, a aby jste je do děk. vložiti ráčili. Cožovédli pan hejtmán jakohle nastodruze nejvyššího komorníka: „Když někdy čtečtělý bučen, takte se dat: ra hora kajiti.“

Potom jsme se stoupili a rozstoupivše se oznamili pan hejtmán, ze se tudé snemoviti, a tak se stavce rozšli.

Pátek.

Když jsme sestoupili, nejdve pan hejtmán oznamil, že dnes budeme snemovati, toliko že některé věci soudi, častan se dočítající předněti, chce.

1. Nejprvé dostal psaní J. M. Cís. do soudu svédčící strany pře mezi panem Emerichem Forgačem a paní Zborovskou, v něm dotčené paní supplikacie zavřena byla. Přímluvy byly rozdílné; naposledy na tom zavřino, aby to psaní i supplikacie panu Forgačovi dodána byla, a mně to k vykonání poručeno.¹⁾

2. Za tím přednesl druhé psaní J. M. Cís. strany bratří Mošenských o rozepří, kterou mají s soudci knížectví Opavského, v němž poroučí, aby jim ku potřebě jejich některé výpisy z desk, z rejster a z pamětí zemských vydány byly a jmenovitě z desk některé poručenství, v nichž žádné poručníci postaveni nejsou. Zavřino, aby J. M. C. oznámeno bylo, že ten pořádek jest, aby se žádní výpisové z desk nedávali; leč těm, kterých se dotýkají. Z rejster a z pamětí jest dovoleno, aby sobě dali vypsati, co chtějí. Strany pak poručenství, aby oznámeno bylo, že pořádná jsou, by pak v nich žádní poručníci dostaveni nebyli.

3. Třetí dotázku učinil jakožto komornický ouřad na sobě maje: poněvadž list správní, který pan maršálek nebožtíku panu Jindřichovi z Náchodu na některé vesnice jemu prodané udělal, za živnosti jeho do desk nevšel, měl-li by obnoven býti, aby se na Jiříka syna jeho vztahoval, či-li by tak předce vypsán býti mohl? Větší díl se k tomu přimlouval, aby obnoven byl, a v tom jakási stará naučení přinešena, v nichž jedno se našlo, že podobným způsobem umrlému do desk vloženo bylo. Protož rada pánu dána, aby o to naučení vzal. Potom jsem se rozstoupili a opět sněmovali.

Sobota.

Pan hejtmann vedle pořádku sirotčí věci přednášel, než já na Rosicích jsem byl; správu toho mám, že mu troje naučení dáno, o sirotky nebož. Jiříka Venzíka. Item o Vičňskovy. Třetích nepamatuji, než otec jejich na purkrechtě zemřel.

Pondělí.

Bylo jednání mezi panem Emerichem Forgačem a paní Johankou Terčkovnou z Lipy pozůstalou vdovou po panu Křištofovi Zborovském, v domě paně Biskupovém. Začalo se o osmi hodinách ráno, a prodlelo až do čtyř společně, tak že jsme se ani na horu nesešli. Ačkoliv pan hejtman nahoru přijel, a s ním někteří z pánův soudců, kteří k tomuto jednání dožádání nebyli, avšak když u sebe rozvážil, co na Fol. 30. b. tomto jednání záleží, a jak mnoho zaměstknání soudu se odejme, pobyt trochu nahoře, jel zase domů.

Při tomto jednání zase data není zde místa vypravovati, poněvadž do této knihy toliko soudní věci náležejí. In ephemeridibus ejus anni obšírně to stojí vypsáno.

Outerý.

Sněmovali jsme všickni stavové vespolek, ale nemohli jsme ještě dnes sněm zavřítí, a tak odloženo až do čtvrtka.

Středa.

Po zasednutí svolal nás pan hejtman, a přednesl supplikaciiňákého Šlechtického, jehož syn od drahně nedělí zde u vězení jest, kte-

¹⁾ Zde na straně připsáno červeným inkoustem: „Fol. 27. Ale druhé již toto bylo psaní.“

rouž žádá, aby z toho vězení propuštěn byl. Dostal se pak do něho s jinými lotry, které pan Hofrichtyr v krémě na plně vyzdvihnouti dal, z nichž jeden již utracen, a na tohoto vyznal, ani při smrti jej jináč neodvolal, krom že kdžv tento před ním zapíral, tedy onen měl říci: kdžv ty to smíš přiti, já to všecko panu Bohu poručím a v tom byl státi. Na jiných místech také ňaká vyznání se naň stala, a kdžv z počátku do vězení dán byl a k němu někteří stavu rytířského poslání byli, zná-li se k těm věcem, které se naň vyznávají, k něčemu se znal a něčeho neodpíral. Sněsko se u nás, aby ještě k němu vysláno bylo a co by za odpověd dal, to aby pan hejtmán J. M. přednesl.

Kdžv jsme se rozstoupili, kázal pan sudi prozálovati pŕbony. A poněvadž pŕe mezi nebožtíkem panem komorníkem a paní z Dietrichštejna byly odloženy do pondělka minulého a ten den pro jednání na hoře ornámeně předsevzaty býti nemohly, v čem se pak sněmovalo, kázal je pan sudi vyhlásiti: nebo i to mezi námi, dokud jsme v potazu stáli, uzavřáno bylo, že jsouce paní Kateřina z Kunštatu manželka neb. pana komorníka ještě v živnosti a jakožto společnice v těchto pŕbonech zapsána, že smrt paně, aby slýsány a váženy nebyly, k žádně přehánce býti nemá, bez toho, ačkoli ouřad na ně veden, byly by umřly. (Fol. 29.)

A protož vyhlášen nejprvnějši, kterými pán a paní jakožto společnici pohánějí paní Vranovskou, vinnu jí dávajce, že u rybníka svého Žebráka dala dva stare splavy zavrtati a hráze povýšiti, odkudž rybník šířěji topi, nežby měl, na škodu gruntů jejich a poddaných jich ze vsi Pěchulice. Šponar jako poručník vedl při pŕci paní Vranovské a opáčiv pŕbon, než, že i ouřad již na ta místa veden jest, vysvědčiv dal svědky panské čisti, mezi nimiž někteří staří a jeden ve stu jedenácti letech, jiní mladší, na věšum díle Hesové avšak tu usedli: vysvědčovali to, co pŕbon v sobě záruje. Kravárský odpovídaje na místě paní z Dietrichštejna nejprv bránil svědkův, zlehčiv některé jako mladé, jiné jako cizozemce a nepovědomé; potom dal čisti smlouvu stakon mezi panem Arklebem z Benkovic a na Vranově, hejtmánem Mar. Mor. a panem Jindřichem z Lichtenburku a na Bítově, v níž se vysvědčuje, že pan Arkleb leta 1520 koupil od Bítova městečko Štary se všim jeho příslušenstvím a mezi jinými i s rybníkem Žebrákem za sumu 1500 kop gr. i. za 3000 zl. Tuž se potom v odporu pŕbonu, že paní starých splavův žádných zavrtati nedala, že hráz nepovýšila, než toliko že dala noky zavesti a strže, které voda odělala. Item, že dříve podvor dělali, tou zemí hráz, která na některých místech výhonem dobríka byla prohrána, zase spraviti poručila, avšak že se to dokazati může, že stara hráz ještě vyšší jest, než ta vnořé nastavená zem. Za tím svědkové čtení, kteří všecko druhym na odpor svědčili, o co tu dŕži zavedeno pro malou kŕstí. Po vyslšání svědkův z obou stran přistoupili k nám ouřadníci menší a pŕběh na takto vedení ouřadu vymálovano, a kdžv na katedře čteno bylo, co se při dotčenem vedení dalo, oni ukazovali; nebo to za potádek jest. Po přčtení všeho stoupili jsme se a tu nám ouřadníci šitrem všecko zejména ukázovali smou a pŕběh jak pan komorník, že u samu pŕtomen nebyl, než zmocněn jeho dali ouřad vesti, potom tak, jak paní a dali zprávu tu, že o malou věc čimti jest, že jsou nemalé poznati, aby kdy tu jsou splavy byly, ani aby hráz povýšena byla, než že ználi, kdžv podvor byl odlan, že nova zem na hnu vnořena byla, avšak více než stara hráz ukazuje. Strany totem jak, že zmocněn panští

ukazovali, že po řadě kře, které také namalovány byly, rybník by topiti měl, ale že přetápí na některých místech více, na některých méně, avšak kde nejvíce tu 12 kročejů, kde nejméně 2 nebo 3. Potom od nás odstoupili a pan Václav Zahradský též i pan Jetřich Podstatský, byvše od pana k takovému zmocnění dožádání, totéž vysvědčovali. Protož, ačkoli strana brániti se mohla půhonu, poněvadž více než o jednu věc pohání, avšak když se v odpovídání dala, po uvážení bedlivém všech věcí, o tento nález jednomyslně jsme se snesli: Mezi Danělem Šponarem z Blindsdorfu poručníkem p. Hynka Brt. z Vald. N. K. již N. (nebožtíka) i na místě paní Kateřiny z Kunštatu manželky páně jakožto společnicou (sic) a paní Estrou z Dietrichšteina na při ouřadem provedenou páni našli: poněvadž Daněl Šponar toho neprovdí, aby paní Estra splavy dva staré zavesti, hráze povýšiti a louky lidem Poulickým zatápěti měla, že paní tomu odpovídati nemá. Rel. pan Tovar, já a Václav z Zástřizl.

Měli po této výpovědi slyšení býti pořad jiní půhonové mezi týmiž osobami též věci se dotýkající; ale že jsou tři a večír se již přibližoval, vzat půhon rukojemský (Fol. 28 b) mezi Kateřinou ze Skur vdovou po nebož. Potůčkovi pozůstalou a Řehořem Váhou, který dnes týden k odložení přišel za příčinou, že žádná strana nestála. Pohání Kateřina Váhu, že slibiv jí při smlouvách svadebních za manžela jejího, že list věnný vykonávatí bude, vedlé pořádku tomu že dosti neučinil. Neodpíral Váha, aby v smlouvách těch za rukojmě neměl postaven býti, než bránil se tím, že přes naučení od J. M. páně hejtmánovy dané vdova pohání, kteréž i ukazoval, a stálo v něm, aby dědina prodávce statek Potůčkův předně vdovu věnem vybyla. Vdova zase proti tomu podala smlouvy, ale že zpečetěny dokonale nebyly, nejsou čteny na hlas, než do potazu vzaty a tu nalezeno, že se šesti sekrytů nedostává. Protož se jí nejprve tázal pan soudí, má-li co více ukazovati? A když neměla, stal se nález: Poněvadž smlouvy svadební, kteréž Kateřina ze Skur ukazuje, dokonale zpečetěny a jakž náleží ztvrzeny nejsou, že Řehoř Váha tomu odpovídati nemá. Fol. 31. b.

Přišlo za tímto na druhé dva půhony, kterýmiž táž Kateřina pohání Pavla Váhu a Vojtěcha Pavlata z Olšan o touž věc. Ale když se jí takový nález stal, aby J. M. daremně nezaměstnávala, propustila je oba bez pohoršení práva, na čemž jsou oni přestáli.

Čtvrtek.

Sněm. Čtení skorigovaní artykulové obecní. Mělo také o Nejvyššího¹⁾ promlouváno býti; ale odloženo až do zjeřka.

Pátek.

Sešli jsme se o hodinu raněji, než sice obyčej a zavřevše všecky věci k sněmu náležitě pro pany komisáře jsme poslali, jim odpověď dali a je odpravili. Potom jsme souditi počali.

A nejprv stoupivše se v hromadu, poněvadž předešle nejprvnější nový půhon, kterýmž paní Alina z Lomnice pana Ladislava Berku pohánala k outerku minulému byl odložen a pro sněm slyšán býti nemohl, chtěl pan hejtmán, aby dnes před se vzat byl, kladouc toho příčinu, že ten pořádek jest, aby nejprvnějšímu půhonu při tom soudě konec

¹⁾ „Nejvyšší“ byl tytul od stavův ustanovených vojevůdcův.

učiněn byl a poněvadž se již soud k skončení blíží a toliko zejtřek ještě pozůstává, v kterémž sobě při sirotčích věcech překážeti dáti nechce, že by slušně dnes vážen býti měl. Odepřeli jsme jemu všickni krom pana hofrychtyře a pana Václava z Zástřizl za těmito příčinami. 1. Že tento den vedlé starého pořádku rokům jest oddán; aby se to změnití mělo bez slušných příčin, že by u přistojících divné myšlení způsobiti mohlo, při rocích že mnozí o poctivost činiti mají, kteráž každému dobrému milejší jest, než statek; za tou příčinou že mnozí již dvě neděle pořád tu čekají, nemaje sice nic jiného při soudech činiti. A poněvadž minulého pátku pro sněm museli rokové odloženi býti, že by se jim tu na spravedlnosti jejich nemalé zkrácení stalo. 2. Že ačkoli za právo jest, aby po vyhlášení půhonů nejprvnější půhon před se vzat byl, avšak kdyby byl příliš těžký aneb z slušné příčiny k odložení přijíti musel, tehdy že jest pořádek a stará zvyklost, jiný půhon z nových vybrati a na ten nález učiniti, což jest se i při tomto soudě zachovalo. Ten pak nejprvnější že teprv, když pořad na něj přijde, souzen bývá. 3. Že i na to nám potřebí jest mysliti, abychom stran nezdáli se opatrovati a aby posluchači nemyslili, že více jedné než druhé straně nakládáme. 4. A naposledy, že mnozí o tom dobře víme, že pan Berka pro svědky odkladu žádati bude. A tak na tom se snesouce a zdání páně hejtmánovo hlasy svými převyšující roky jsme slyšeti začali, kteréž pan hejman vedlé pořádku žalovati rozkázal.

1. Nejprvnější byl dán Karlovi Sokolovskému s panem Jetřichem z Kunovic. Ale jest srovnán o minulém soudě skrze maršálka a mne. Bylo činiti o hanlivá slova, kterýmiž pan z Kunovic jsa vožralý Sokolovského chlapem nazval.

Fol. 32. 2. Janovi Munkovi s hrabětem Henrich Matyášem z Turnu. Nestála ani jedna ani druhá strana.

3. Rok Mezenskému s Styslem. Ten Stysl jest man biskupský a podal supplikaci do soudu, v níž žádá, aby za tou příčinou k odpovídání před soudem zemským nucen nebyl. Odložen rok až do druhého práva a supplikacie dána k schování ku právu. Jest pak proto odložen, že s biskupem ještě konce nemáme v té rozepři, která mezi ním a stavy o náké privilegia, ježto sobě od J. M. Cís. vyjednal, povstala, kteréž pokud konce nebude i tento rok i mnohé jiné věci s pokojem ležeti budou. Nebo biskup nechce dopustiti, aby knězi a manové jeho před právem naším odpovídali a my také od svého upustiti nechceme.

4. Florianovi Dubňanskému s Tandariašem Buli z Bořitova, nestal Florian a Tandariáš se ohlásil, že se žádným Dubňanským činiti nemá, než s Florianem Fulneckým, a žádal při tom z závazku propuštěn býti. Oznámeno mu, nestane-li Florian do vyhlášení roku, že ví, co za pořádek.

5. Prokopovi Lhotskému s Janem Čalandem. Vstoupili oba do šraňku, a oznámil Lhotský, že ta věc mezi nimi srovnána jest na ten způsob, aby smlouva mezi nimi vykonaná před J. M. čtena byla, což se i stalo v šrancích menších, nebo takový pořádek jest.

6. a 7. Panu Hynkovi z Vrbna s Kryštofem Haubicem. Dán rok nemocný panu z Vrbna na žádost páně; nestal Kryštof.

8. Panu Janovi z Vrbna s týmž Kryštofem Haubicem. Nestal Kryštof než pan z Vrbna stal, a když žádal podle pořádku zachován býti, pan sudí nahlas oznámil některé příčiny, proč Haubic přijeti ne-

mohl, a žádal pána z Vrbna, aby dovolil k odkladu až do druhého práva. Učinil tak pán.

9. Rok položen Martinovi svobodnému Dvořáku ze vsi Habří, s Václavem Žalkovským, nestala žádná strana; vymazán jest.

10. Kryštofovi Šenu z Šenu s Vencelikem; nebyly tu strany; ač potom přišly. Mezi tím dole psaná rozmlouvání v potazu zašla, a večír nastal, a tak dnešního dne konec rokům učiněn.

Za příčinou, jakž dotčeno, nestání stran, pan hejtman nás svolal a nejprv přednesl supplikaci Karla Bělického a počty jeho; ale poněvadž týž Karel těžce a snad na smrt nemocen leží, odloženo to vše až do druhého příjistiho soudu.¹⁾ Potom jsem já přednesl supplikaci pána z Raupova a paní manželky jehož, v kterých J. M. žádají za přímluvu k J. M. Cís. aby Majestát svédčící na paní strany držení hradu Znojenského, mohl převeden býti na Zdeňka syna pana z Raupova, za příčinou, že on pan z Raupova paní manželku svou v dluzích zastoupil. Byly o to mezi námi mnohé odpory, o něž když jsme se porovnali nemohli, odloženo to až do zejtrka.

Naposledy vedle zůstání středovního pan hejtman oznámil, že některé osoby z st. ryt. k tomu Šlechtickému do vězení poslal, ale on že již mnohým věcem odpírá, ač k něčemu se zná, a při tom, co se předešle s ním dalo, opáčil. Rozdílné přímluvy byly, a naposledy na tom zavřino, aby ku právu brněnskému podán byl, a pan hofrychtyř, na čichž gruntech vzat jest, aby naň žalovali před rychtářem poručil.²⁾

Sobota.

Ráno před sedmou hodinou já a pan podkomoří ku panu bisku- Fol. 32. b.
povi jsme se sešli, abychom smlouvu mezi panem Forgáčem a paní Zborovskou napsanou přehledli a opravili. A sotva jsme to vykonali, že pan hejtman drabanta pro nás poslal, abychom na horu do soudnice jeli, kamž když jsme přišli, dal nám oběma dobrou kapitolu a artykul z zřízení zemského čísti dal, že se páni soudci k hodině od pana hejtmána jmenované na horu scházeti mají. Potom se utišíl.

Mezi tím, když jsem byl u pana biskupa, paní Alina z Lomnice, vulgo Berkova, přijala na spolek statku Veselského a Vořechovského pana Václava nejstaršího Berku: statek Veselský dostala po někdy panu Zykmondovi Heltovi manželu svém, kterýž jí ho odkázal až do živnosti, potom aby spadl na dítky jeho, jmenovitě na syny, a potom, jestli by bez dědiců umřeli, na dceru. Ale tomu spolku, bojím se, že pan z Doubravice při nejprvnějším soudě na místě sirotka, jehož jest poručníkem, místa nedá.

Když jsme pak již všickni pospolu byli, pan hejtman s svého místa vyvstal, aby sirotčí věci přednášel a panu z Lipého mezi tím svůj ouřad poručil.

Vyvstal také pan Frydrych z Náchoda jakožto zmocněný p. Jiřka z Náchoda a žádal pana komorníka, aby list zprávní, kterýž nejvyšší pan maršálek nebož. panu Jindřichovi z Náchoda na Tulešicích, na horní Dubňany a koliksi jiných vesnic od Krumlova jemu odprodaných, udělal, do desk zemských vložit dopustil. Vyvstal pan maršálek a pan hejtman jako komorník zase na své místo dosedl. Žádal totéž pan mar-

¹⁾ Zde připsáno červeným inkoustem: „Umřel po soudě.“

²⁾ Zde připsáno červeným inkoustem: „Utracen jest potom a stat.“

zálek a dali oba naučení čísti, kterýmž nám pochybnost odňata, již jsme měli za příčinou, že někteří pravili, že umrlému nic do desk vejíti nemůže. To naučení tak svědčí: Naučení panu komorníkovi o statek Kobylnický dané: poněvadž list správní od paní Estry z Doubravice Bohuslavovi Sudovskému a erbům jeho na statek Kobylnický svědčí a Bohuslav prvé, než-li ten statek do desk vložen, umřel, má pan komorník na ten list správní ten statek Kobylnický do desk zemských erbům Bohuslavovým vložit. Relatores: p. Jindřich Mezříčský z Lomnice a z vladyk: Jan Zahradecký z Zahradek. A poněvadž toto podobný casus, protož také podobné naučení panu hejtmanu jakožto mistodržčímu ouřadu komorn. dáno.

Zatím žádal, aby panu z Tovarů naučení dáno bylo, poněvadž paní hraběnka z Kolařta vdova pozůstalá po panu Mikulášovi hraběti z Archu na Jaroslavcích z tohoto světa sešla a sumu deset tisíc za dotčeným panem Tovarem měla, aby pánu touž sumu jakožto hejtmanu a jemuž naučením J. M. dcera nebožky k opatrování svěřena jest, odvedl. Bránil se pan z Tovarů jedno, že nebožka poručenství učinila a to poručenství že za panem Štumpfem zůstává; druhé, že jest on na těch deset tisíc statek svůj v Rakousích vedlé pořádku té země zapsal, a když nyní peníze odvésti měl, že by sobě závady na statku nechal, nebo nápadníci poručenstvím dotčeným nařízení nehleděli by jinam než k jeho statku a panu hejtmanu o to by pokoj dali. Pan hejtman proti tomu mluvil, že on tu sirotka toliko opatruje, aby skrze zanedbání škody náké jemu nepůsobil, jakékoli naučení jemu dáno bude, že na tom rád přestane. V tom jsme se stoupili: a p. sudí ukázal psaní J. M. C. do soudu učiněné, kteréž jsme potom rozkázali na hlas čísti, ač dosti neopatrně: nebo měl tu p. hejtm. přítomen býti. Suma toho psaní byla, že J. M. račil s moci své královské dotčenému sirotku léta vyplniti a protož aby p. hejtm. poručeno bylo těch deset tisíc, kteréž za nim jsou a sirotku náležejí, odvésti. Odpověděl pan hejtman, že za nim žádné peníze sirotce nejsou, než na jaký způsob paní hraběnka nebožka jest mu deset tisíc s samy jí náležitě odvedla, že to J. M. vědome jest a, proto, aby sirotek, že mimo vůli a vědomí jeho nikam vyvezen nebude, uberpečen byl, poněvadž své ani naručiti ani jinak ujistiti to buď nechťela buď nemohla. Že J. M. C. račil sirotku léta dati, toho je račil moc míti: on je od osoby své naje skrze to práce porbyti, nad ním je jest potěšen: avšak je J. M. rači vědět, jaky se při tom pořádek nachováří, při kterémž aby poručeno bylo a on skrze to náležitě opatřen byl, žádal. Za kterou příčinou odloženo až do druhého soudu.

Rel. 22.

Naučení dáno o svatky poručené po Janovi Jankovském za Bošovic, jeho žena byla Božena Belova.

Především potom rád sirotka po manželce Václavovi Václavskému poručené a nejprve ustanil pan hejtman, který jest neobčan Václavský, aby čísti se soubě zapsal, po kterémž listovými zapsal psaní čísti a poněvadž jím pan vše věděl, a čísti se psaní psaní jím neobčan čísti a soubě se psaní. Až Zahradecký pan hejtman učil, aby se J. M. svěřena byla. P. sudí sudí pan hejtman učil, aby se na zemské úřadu byl, ať se, pokudli svatky svatky v úřadu zemském na listu (1710) a pokudli svatky byla

1. Až se na listu v úřadu zemském učil, aby se na zemské úřadu byl, ať se, pokudli svatky svatky v úřadu zemském na listu (1710) a pokudli svatky byla

učiněna na pana hejtmana, jakých dluhů nebožtík po sobě zanechal? A tu nejprv ohlásil Šimon Vídenský, paní Anny z Zámrsku zmocněný a ukázal, co jí nebožtík Vahanský dlužen byl, což dokazoval trojím svědomím, z něhož jedno t. vdovy po nebožtíku pozůstalé bylo pořádné, dvoje t. p. Arnošta Zahradeckého a p. Václava Vaneckého, poněvadž ne na víru a duši než na svědomí se vztahovalo, neplatné. Dodal potom Kravarský supplikaci od sester nebožka, jimž při předešlém soudě zdejším do tohoto soudu věc jejich odložena byla. Ale když se to všechno uvažovalo. mně nastala potřeba jakási pilná, pro niž jsem odjít musel, a poněvadž již věc se začala uvažovati, vyšel se mnou p. Podstatský, nebo to za pořádek jest, aby dva spolu při té míře vycházeli. Po dlouhém uvažování všechno tato až do druhého soudu odloženo.

Vstoupil potom mezi nás pan hejtman a tu podával, poněvadž dvě neděle soudu zouplna nevyšly, měl-li by soud vzdán býti, či teprve v pondělí? Byli-bychom se všickni k tomu přimlouvali, aby v pondělí vzdán byl; ale poněvadž na ten den svátek zvěstování panny Marie přijíti měl a tak souditi by se nemohlo, zdájíce se nám, že by na outerek odkládati dlouho bylo, protoz jsme se na tom snesli, aby soud vzdán byl a dcky v outery aby byly na horu přinešeny. Vedlé kteréhož snešení pan hejtman obyčejnou formulí soud vzdal: „Jich Milost soud vzdávati ráčí.“

Před vzdáním soudu bylo o věc pána z Roupova rozmlouváno a všickni se na tom snesli, že nemajíce Zdeněk let svých přirozených nemůže v držení hradu Znojemského vejíti nejsa držitele nynějšího pravým dědicem a protoz že nemůže pánu takové přímluvy psaní dáno býti. Což jest mu také ode mně z poručení J. M. po vzdání soudu oznámeno.

Soud Holomoucký Svato-Janský téhož léta (1596.)

Na den sv. Jana vedlé pořádku starobylého do Holom. k soudu fol. 33. b. jsme se sjeli v prostředním počtu, kdež jsme pana hejtmana našli velmi nemocného a bolestí ztrápeného, od něhožto obesláni jsouce na zejtrí do domu jeho jsme se sešli.

A tu nejprvnější rozmlouvání bylo, měl-liby soud držán býti, ač tomu se po jednou konec učinil, když se našlo a spatřilo, že panů soudců do patnácti osob bylo přítomných, kterýžto počet dostatečný jest k vynášení nálezů, poněvadž i od desíti, ale ne od méně může učiněn býti.

budoucí prodávati nemá bez pilného rozvážení pánův a vládyk v soudu sedajících. A kdyžby sirotek neb sirotci k letům svým přirozeným a dospělým přišel nebo přišli, mají před J. M. pany sonce předstoupiti a o tom, že léta svá přirozená mají, oznámiti a za to žádati, aby panu hejtmánovi naučení dáno bylo, aby jim statku, cožby tak po otci jejich, aneb po komžkoli k úřadu hejtmanskému k opatrování přišlo, postoupiti ráčil. Tu páni rozvázic tu věc spravedlivě, správu od pana hejtmana vezmúc, naučení dáti ráčí.“

Druhá zmínka se stala, mohl-li by pan hejtman k zahájení soudu na horu se dopravit, či-li by mohl pro nemoc svou těžkou a pro bolest nohy ušetřen býti a místo své osaditi? Počala o to rozepře býti a hádka téměř podobná, jako o minulém soudě zdejším o čemž sup. Fol. 14. 15. 16. Ale na větším díle na tom jsme se snášeli, že poněvadž pan toliko mistodrzící ouřadu Komornického jest, a žádný mistodrzící před zahájením soudu místa svého poručiti nemůže jinému, aby pán, pokudž toliko možné, nějak dal se na horu vnésti a tak zahájení soudu přítomen býti, což se i stalo, ač s nemalou panskou obtížností.

Po přinešení desk od pana Krajíře na místě pana Fryd. z Žerotína a od pana sudího nejvyššího a otevření jich od mistopisaře na místě nejvyššího pisaře tito vkladové jsou čtení:

1. Smlouva mezi panem Jetřichem z Kunovic na Ostroze a panem Zdeňkem Žampachem o věno náležité nebožce paní Anně Kropáče z Nevědomí mateři pana z Kunovic na statku Hlínském, kteréhož pan Žampach předešle po paní mateři své, paní Bohunce z Žerotína v držení byl.

2. Smlouva mezi tímž panem z Kunovic a sestrou jeho pannou Annou Marií o nápad po mateři jejich výše dotčené, za kterýž jí dal 70.000 zl.

3. Smlouva mezi panem sudím nejvyšším a panem Joachymem Pivčem o ves Vinary, kterouž pánu prodal Pivče.

4. Vklad vsi Šarvické Václavovi Ulštorferovi od Elšky Doupovcovny.

5. Vklad tvrze a dvoru Sokolova s jich příslušenstvím Joachymovi Pivčovi a N. Malaškovi od pana Hynka z Vrbna již nebožtíka.

6. Vklad dvacíti a koliksi osedlých ve vsi Boroticích Zdeňkovi Martinkovskému od Jana Žalkovského i na místě bratří jeho mladších.

Fol. 34. 7. Spolek, na který přijímá paní Anna Marie z Kunovic pana Zdeňka Žampacha manžela svého na statek Světlovský.

8. Jana Žalkovského vklad 1600 zl. na vsi Dobromělicích Anyšce Bítovské manželece své.

9. Spolek, kterýmž táž Anyška na dotčenou sumu zas přijímá Jana Žalkovského muže svého.

10. Jiřík Žalkovský Anyšce Bludovské z Kornic vložil 1050 zl. na městě Jevičku, na kterouž sumu táž Eliška (sic) jej zase spolkem přijala. Konec vkladů.

Po zavření desk soud zahájen, po kterémž z poručení pana sudího púhonové vyhlašování, mezi nimiž nejprvnější rukojemský pana Kašpara z Žerotína, kterýmž pohoní pana Jana z Pernšteina, že za něj dal 637 kop groší a 25 groší. Netoliko tímto než mnohými jinými za podobnými příčinami pohnán jest pan z Pernšteina, kterýchž poněvadž potomně zmínka se o nich učiní, nevidělo se mi sem nyní vepsati, jakož ani jiných prostě vyhlášených, na nichž žádného zastavování nebylo: než ty toliko poznamenati jsem umínil, pro něž jsme vyvstávati a stupovati se museli.

1. Nejprvnější mezi nimi byly dva, kterýmž pan Jaroslav Skrbenský maršalek knížectví Těšínského pohnal pana hejtmana a pana hofrychtýře poručníky sirotka Břeclavského o zastoupení. Ohlásil se pan Skrbenský, aneb raději Šip na místě jeho, že náký Kučera v knížectví Krnovském jest jej zapohnal, pro kterouž příčinu jest musel pany poručníky zas pohnati. Ale když tam na púhony přišlo, že jest

se dokázalo na toho Kučeru, že jest se po závazku nestavěl, a že mu právo nespovědí, pročez jsou i vymazány. A tak nemaje tam již více pŕihonŕ, že nemá s pany poručníky oĕ činiti, a protož že žádá, aby byli vymazány. Přestali na tom pani poručníci, ale někteří scrupulosi zastavili se na tom, že by snad potomně pan Skrbenský chtěl se zase o to ku právu navrátiti, a protož radili, aby byla dotázka na pana Skrbenského učiněna, propouští-li pany poručníky? Což když pan sudí učinil, dál jest odpověď, že propouští bez pohoršení práva. Pročez když jsme se stoupili a rozmlouvati počali, ohlásil se Šíp, cum praeoccupatione solita t. pokudžby proti potazu J. M. nebylo, že bez výminky pan Jaroslav pány propouští, a tak jsme se rozstoupili, a pan sudí kázal to zapsati a pŕihony vymazati.

2. Václav Nekeš z Landeku, pohnal pana Viktorina z Žerotína. Oznámil Šponar, že pan Viktorin za tou příčinou do Holomouce se dal najíti, aby k tomuto i k jiným svým pŕihonům státi mohl, ale že jest naň Pán Bŕh takovou nemoc dopustil, že téměř v lužku se nemŕže hnouti, nercili na horu se dáti přiněsti, a protož, že J. M. v té příčině za opatření prosí, avšak že se ohlašuje, kdyžby na při přišlo, že rád chce státi, pokudžby mu toliko pán Bŕh zdraví dopříti ráčil. Ptal se pan sudí Nekeše přijímá-li to? Oznámil, že přijímá, mohl pro lepší bezpečnost paměti zapsání žádati, ale pominul. Když pan Viktorin statku pozemského neměl, bylyby musely k němu některé osoby z st. ryt. poslány býti, a jej na místě pana sudího na závazek vzíti, že když na při přijde, chce se postavití, jakož se předešlého roku stalo paní Aně z Kunstátu nebožce a o minulém brněnském soudu Vojtěchovi Pavlátovi, ku kterýmž úředníci menš. posilání byli; ale poněvadž statek pozemský má, a na závazek vzat býti nemŕže, jest při tom dovolení Nekešovým zanecháno. Fol. 34. b.

3. Paní Žampachové ku pŕihonům, kterýmiž pohnána jest, na žádost její rok nemocný dán.

4. Ján Kokorský pohnal N. Bořičku, ale poněvadž Bořička na rathouze seděl, povolal k sobě pan sudí do šraňku dvou osob z stavu ryt. N. Švabenského a N. Všečovského, a jim poručil, aby na rathouz došli a na místě panském Bořičku z závazku propustili, a jemu oznámili, aby ku pŕihonu svému stal. Když se potom Bořička postavil, pan sudí ho k sobě zavolav zavázal jej slibem, že se chce, buď že by spokojil své věřitele buď že by nespokojil, ohlásiti a ku pánu se v též místo postaviti od soboty příští přes týden, tak aby, pokudžby pře jeho skončovány nebyly, zase na závazek vzat a na rathouz poslán býti mohl. Čehož i pamět z poručení pana sudího zapsána jest.

5. Jiřík Šolc měštěnín Brněnský pohnal z zatkyne Kateřinu Hřivinku a zatkl ji pod panem Arklebem z Kunovic. Nestála žádná strana než poručníci Šolcovi t. pan podkomoř a Šponar ohlásili se. Vyvstal pan z Kunovic a oznámil, že ta věc spokojena jest a že Kateřina o d Šolce i kvitanci má. Ač jsme to uvažovali, že by pak i to bylo, měly se strany dostaviti a obzvláštně pohnaná jakož na závazku jsoucí, avšak když ji poručníci bez výminky propustili, kázal pan sudí ku pŕihonu to zapsati.

6. Albrecht Donat z Velké Polomí pana Jetřicha z Kunovic. Odkolek postaven v pŕihonu za poručníka; než za příčinou cesty do Prahy

dal se vymazati a oznámil; že on Donat včerejšího dne psaní mu učinil, v kterémž mu píše, že těžkou nemocí od Pána Boha jest navštíven, avšak že jak moha dá se předce vésti, byť i v perinách bylo, aby se ku půhonu dostavil. Kravarský na místě pana z Kunovic k uvažování podal, jest-li to pořádné roku nemocného žádání? Stoupili jsme se a naleznouce, že Donat roku nemocného nežádá, aby pak ohlášení toto místo žádosti bylo, že jest proti pořádku; snesli jsme se o odpověď obyčejnou a tak pan sudí oznámil: jest-li že Donat do vyhlášení půhonu nestane, že ví pan z Kunovic co za pořádek.

7. Jan Skrbenský z Hříště Jana Balcara Jetřiše o položení smlouvy. Ohlásil se pan písař, že Jetřiš takovou smlouvu ku právu položil. Žádal pan Skrbenský, poněvadž ji ku při své, kterouž v Opavě s panem ze Zvole má, potřebuje, aby mu s dovolením J. M. výpis zpečetěný od práva dán byl. Odpověděl pan písař, že pan Jetřiš proti tomu není. Stoupili jsme se a uváživše mezi námi netoliko to, že Jetřiš své povolení k tomu dal, než více to, že od zdejšího práva všeliké paměti a potřeby k fedrování spravedlnosti lidských do knížectví Opavského, které se pořádky našemi spravuje, se dodávají, poručeno panu sudímu oznámiti, aby ku potřebě pana Skrbenského pan písař pod pečeti takové smlouvy jemu vydal a poněvadž dotčený pan Skrbenský při tomto právě žádného půhonu nemá, k němuž by této smlouvy potřeboval, aby ji zas panu Fol. 35. Jetřišovi navrátíl.

8. Kněz Tomáš Cancer farář Bzenecký pohnal Jakuba Vojsku prokuratora dvěma půhony, jedním hlavním o pobránání desátku z summy 60 zl. a druhým o postavení svědkův z summy 3000 hřiven, což udělalo okolo 9000 zl. Ztěžoval sobě to Vojska, že maje s nim kněz Tomáš o tak špatnou věc činiti, v druhém půhonu summu jest přetahl tak vysoce, odkudž souditi jest, že tu nic jiného, než klízky, škody a outraty jeho nevyhledává; avšak pokudžby mu od J. M. poručeno bylo, když by ty svědky sobě prvé ku potřebě své vyslyšeti dal, že je chce postaviti. Odpověděl Odkolek, že kněz tu na klízku a nebezpečenství panu Vojskovi nic neučinil, ovšem proti pořádku, poněvadž jeden každý může sobě o svědky summu jakou chce postaviti. Replikoval Vojska, že Odkolek to vyhledal, než právo že tak neukazuje; pročež jsme se stoupili a po uvažování toho, že jest se od kněze proti pořádku stalo, poněvadž žádný větší summy v půhonu sobě klásti nemůže, než zač to stojí, o činiti jest, o tuto nížepsanou výpověď jsme se snesli. Nejprv pan sudí ku panu Vojskovi řeč obrátíl, poněvadž se uvolil ty svědky postaviti, aby dadouc je sobě vyslyšeti, knězi je postavil. Potom ku panu písaři, aby ten půhon vymazal a naposledy ku knězi, kterémuž domluvil, že jest se tu položivše větší summu v jednom půhonu než v druhém a maje toliko o jednu věc činiti neobyčejnosti dopustil a proti pořádku učinil, a ačby J. M. ráčili moci jej slušně ku příkladu jiným strestati, avšak že z některých příčin jemu to promíjeti ráčí, nicméně aby se on ani žádný více na potomné časy toho nedopouštěl, že by J. M. neráčili chtíti toho žádnému lehce vážiti, nýbrž jej skutečně strestati.

9. Pan Jan Jetřich z Žerotína pohnal pana Jana Jetřicha z Kunovic třinácti půhony, mezi nimiž jeden o postavení svědkův. Uvolil se pan Kunovic je postaviti, když je prvé sobě vyslyšeti dá. Proti čemuž Vojska dosti bezpotřebně se ohlásil, poněvadž pan z Kunovic

sám jich ku potřebě své užití chce, aby také náklad, který na ně půjde, společně s panem z Žerotína nesl. Kravarský na místě pana z Kunovic žádal při pořádku zachován býti. Stoupivše se a najdouce, že Vojska bezpotřebné a neobyčejné věci žádá, místo jiné odpovědi odbyli jsme ho čtením artykule z řízení zemského, jak se svědkové stavěti mají na listu 33. Čten byl na katedře od pana pisaře.

10. Zuzanna Štošovna z Kounic na místě sester svých pohnala p. hejtmana. Ale když pan přítomen nebyl (nebo hned po vymazání půhonu pana Skrbenského dal se dolů nésti) ohlásil se na místě jeho Kataryn a opáčiv těžkost panskou připověděl, že když ku při přijde, že se dostaví. Odpověděla paní, že vědouce dobře o nemoci panské nechce panu na žádnou těžkost nastupovati.

11. Václavovi Švabenskému dán nemocný rok.

12. Matyáš Švabenský pohnán zatkný. Slibil panu sudímu v šraňcích, nemaje rukojmí.

13. Pan Kašpar Pruskovský pohnán jest od pana Juliusa z Krajku Fol. 35 b. dvěma půhony, za kterouž příčinou zapohнал zase o svědomí pana Arkleba z Kunovic, aby mu jej proti panu Krajjíři dal. Pan Arkleb vstoupíc do šraňku oznámil, že to věc jest dávná a že ji v paměti nesnáší, avšak co mu koli o ni vědomo, že zejtfějšího dne chce panu Pruskovskému svědomí dáti. Ptal se pan sudí pana Pruskovského, co k tomu říká? Odpověděl, že žádá při pořádku zachován býti. Když jsme se o to stoupili a již na tom bylo, aby pan sudí oznámil, že nedá-li pan Arkleb svědomí do vyhlášení půhonu, že pan Pruskovský věděti bude, co za pořádek, ozval se Šip na místě pana Pruskovského, poněvadž pan Arkleb se uvoluje, že chce zejtra takové svědomí od sebe dáti, že to od něho přijímá; při čemž i od nás pozůstaveno.

14. Markyta Kokorská pana Viktorina z Žerotína o svědka. Ne-postavil ho pan Viktorin, ani se ohlásiti nedal, poněvadž sám pro nemoc nemohl; pročez Markytě na pořádek jest ukázáno.

15. Táž pohnala Zoubka o svědka. Bránil se Zoubek, že předešle o toho svědka od ni pohnán a když hu půhonu svému nestála, že jest na ni ustanné dal, ona pak že nyní přes ustané pohnání t. přes nález téměř, poněváž ustanné bez výpovědi a dovolení J. M. dáti se nemůže. Proti tomu ona, že když předešle takové ustanné na ni dáno, že jest v těžké nemoci ležela, tak že i smyslem se byla pomínula a za tou příčinou že státi nemohla a poněvadž jí na tom svědku nemálo záleží, že J. M. za opatření prosí. Bylo od obou stran nemálo replikováno, avšak totéž co prvé povědino a toliko slovy hráno, když Vojsko na pořádek tiskl a Šponar odpíral, že proti pořádku, ovšem pak proti nálezu J. M. paní Markyta nic neučinila. Stoupili jsme se a poněvadž dnešní den toliko k slyšení půhonů a ne k uvažování dalekému při a spravedlností lidských jest obracen, nechtěli jsme té věci mezi sebou vážiti, než do čtvrtku příštího jsme ji odložili.

Drahně jiných půhonů vyhlášeno jest; ale když k nim ani od stran ani z potazu nic mluveno nebylo, za příčinou na hoře oznámenou pomínul jsem jich sem vepsati.

A když půhonům konec učiněn, dal pan Jetřich z Kunovic ustané na Albrechta Donata, než paní Markyta Kokorská na pana Viktorina nedala, nevím za jakou příčinou.

Vyhlášen potom a prožalován vedlé pořádku a zřízení první půhon o němž na hoře; a když se pan z Pernšteina uvolil panu Kašpa-

rovi to napravití a co zaň dal zase položití, stal se nález obyčejný na uvolení. Ř. Já. p. z Náchoda a p. Jetřich Podstatský.

Fol. 36. Po tom nálezu stoupili jsme se. Čteno psaní panů soudců, kteří nepřijeli k soudu, jakožto pana Jana z Choltic, pana Smila z Doubravice, pana Teuffla a pana Hodějovského, mezi nimiž pan z Doubravice od soudu odpuštění befe. Dána jsou mi ta psaní, abych je panu hejtmanu dodal. A s tím jsme se rozešli.

Středa.

Když jsem na horu do soudnice přišel, rovně J. M. ráčili v potazu býti a jak jsem se doptal, uvažovali pŕhen, kterým p. Bakytý Ořechovského zapohnal a jiný, kterým Ořechovský pohnal pana hejtmana a pana Bernarta z Žerotína poručníky sirotka Napajedlského; ale odloženo to vše až do zejtrka.

Po rozstoupení všel jsem do šraňků a své místo vzal. Potom byl vyhlášen a prožalován pŕhon pana pisaře nejvyššího, kterým pohnal pana z Pernšteina, že jsa rukojmě zaň Václavovi Adamovi Podstatskému za summu 3500 zl. musel do ležení poslati a že ho pan z Pernšteina z rukojemství vyvaditi nechce. Ohlásil se pan z Pernšteina, že uznává věc spravedlivou býti a že proto do Moravy přijel, aby všechny své rukojmě a věřitele spokojil, mezi nimiž poněvadž pan pisař také jeden jest, že nechce té nevděčnosti k němu prokazovati, nýbrž že se uvoluje, z rukojemství jej vyvaditi. A tak nález obyčejný na uvolení učiněn, jež vynesli pan z Roupova, pan z Lichtenšteina, pan z Zástřizl.

Fol. 36b. Když se nález psal, pan sudí zmínku učinil o pisařích menších a přednesl stížnost menších ouředníků, že nemají, kdo by svědky vyslychal: Novodvorský že chromý jest, že k sepsání svědomí jednoho, nebo přiznání jediného svědka musí někdy dvě i tři hodiny míti; druzí dva že těžce nemocni jsou a pro nedostatek zdraví že přijeti nemohli, protož že časného opatření v tom potřebí. Sám že jest s panem hejtmanem již o to mluvil, a že mu té cesty podal, aby zatím ouředníci menší k vyslyšení svědků pisařům svým přísahy vydali, ale pán že sobě té cesty neliboval, s tím doložením, že již přes třidcet let v soudu sedá a že se nikdy v tom, aby se to státi mělo, nepamatuje; za kterouž příčinou podal jest na nás, abychom se k tomu přimlouvali, poněvadž vlastní potřeba jest to opatřiti. Rozdílné byly přimlavy; jedni na cestu na hoře psanou, schvalující ji sobě, nastupovali; druzí, aby pan Žernovský, který u pana Podstatského jest, dožádán byl, aby tu povinnost na sebe přijal, nechtěl-li by déle, aspoň na rok; ale mnozí o tom pochybovali, znajíce způsob jeho, že netoliko toto, než ani ouřad mistopisařský podniknouti nechtěl. Třetí, aby panu mistopisaři, poněvadž ouřad purkrabský také na sobě má, jehož povinnost i to s sebou přináší, aby pisařům menším při vyslychání svědkův napomocen byl, oznámeno bylo, aby to nyní, zvláště jsa nejvyšší pisař při dosti dobrém zdraví, na sebe přijal. Ale někteří milostivě o to měřili, poněvadž netoliko mistopisař drahně jiných zaměstknání má, než i strany druhého ouřadu má to na vůli, aby tak učinil, nebo nechal. Protož po dlouhé hádce na tom jsme se snesli, aby p. sudí těchto dvou posledních cest koštoval, s Žernovským a mistopisařem a pokudžby jíti nechtěli, teprv k třetí ouředníkům menším povolil, avšak na ten způsob, aby ti pisaři jejich toliko k zachování tejnosti přísahou zavázáni

byli, než nic jiného aby nepsali, krom co jim od nich ouředníků poručeno a oznámeno bude.

Jakub Vojsko pohnal pana Jana Jetřicha z Kunovic. Třikrát vyhlášen, ale není prožalován půhon tento, proto že se strany hlasily, že jest srovnáno, ač pan z Kunovic přítomen nebyl, než Kravarský na místě jeho se ozval.

Pan Bakyty pohnal Václava Otu Losa. Když půhon byl vyhlášen, postavil se Ota a žádal, aby půhon jeho, kterýmž pana Bernarta z Žerotína i na místě pana hejtmana o zastoupení pohnal, byl prožalován. K čemuž pan mistopisář promluvil, že jest o touž věc jako předešle Ořečovského, kterýž do zejtrka odložen jest. Stoupili jsme se a někteří se k tomu přimlouvali, aby odložen byl, jiní pak na tom jsme se zastavovali, že příčiny není k odkladu, poněvadž tuto ne pan hejtman, než pan Bernart i na místě pana hejtmana pohnán jest, a stojíc tu pan Bernart, že by se netrefilo před prožalováním a stran promluvením odložiti. Protož pan sudí kázal jej prožalovati, než když potom pan Bernart odkladu žádal jednou i po druhé a Ota tomu tuze neodpíral, prohlídaje že o touž věc jako v druhém půhonu jmenovitě na pana hejtmana svědčícím jest činiti, odložili jsme ho tolikéž až do zejtrf.

Václav Januar z Strachnova pohnal pana Emericha Dozyho: hned po vyhlášení toho půhonu pan pisář oznámil o paměti, kteráž při půhonu zapsána jest, že jsou rukojmové, kteří slíbili za správu statku Vyzovského p. Emericha Dozyho v tom půhonu zastoupiti. Vstoupil Kokorský do šraňku jakožto jeden rukojmí a oznámil, že jiných panů rukojmí přítomných není a jemu samému bez nich že nenáleží o to se ujímati; protož že za odložení žádá. Stoupili jsme se, a brzo se o odpověď snesouce, pan sudí oznámil stranám, nestanou-li rukojmové do vzdání soudu, že vědí, co za pořádek.

Pan hofrychtyř pohnal pana z Pernšteina z summy 708 zl. 26 gr., kterouž jsa za pana rukojmím Vilímovi Kusému a nechtěje pro ujítí větších škod vlehnouti položiti a platiti jest musel. Uvolil se pan z Pernšteina ji navrátiti a tak se stal nález na uvolení. R. pan z Tovarů, p. Krajír, p. podkomoří.

Jan Želecký (podlé sídla Všečovský) pohnal Jiřika Martinkovského z Rosice na místě jiných rukojmí, kteří za Mikuláše Štose z Kounic slibovali a uvázíce se v statek jeho Mořický jej prodali, z summy 1089 zl. 9 gr. kterouž jest postaviv se za rukojmí v listu hlavním od Jiřika Martinkovského na místě jiných rukojmí panu Karlovi staršímu z Žerotína¹⁾ na summu dvou tisíc zl. učiněném pro nevyvazení z rukojemství z měšce svého zaplatiti musel a on Jiřík Martinkovský jemu takové summy na místě jiných rukojmí zpravití a navrátiti nechce. Když strany do šraňku vstoupily, žádal Želecký, aby půhon prožalován byl. Kravarský jakožto také jeden z rukojmí Fol. 37. na místě Martinkovského a jiných tovaryšů svých toho brániti začal a v tom od nás vystoupili pan Losynský a p. Jetřich Podstatský jakož také rukojmové za dotčeného Štose, kteříž když k nim do šraňku vešli, zavolal Kravarský na pana hofrychtyře, aby také mezi ně se postavil. Ale on tomu odepřel pravíc se nebýti rukojmím za Štose ani s tím nemíti co činiti. Povolili k tomu Kravarský že rukojmím není; ale že jsa poručníkem sirotka Břeclavského, kterýž jest erb a nápadník i

¹⁾ Toť ovšem nebyl náš Karel, nýbrž jeho příbuzný, po jehožto smrti teprve přijal jméno: Karel starší z Žerotína.

držitel statku nebožtíka pana Jana z Boskovic nejprřednějšho rukojmí, jest tudy povinnen vedlé nich státi, poněvadž jsou se rukojmové sobě zapsali společně a nerozdílně vedlé sebe držeti, a netoliko se, než i erby a potomky své jsou zavázali a nad to více, že jest předešle také mezi ně se postavil i něco peněz vedlé sbírky od rukojmí mezi sebou svolené položil. Odpíral tomu všemu pan hofrychtyř a předně, že sirotek Břeclavský není erb ani potomek pana z Boskovic, vysvědčil, než že jest erb pana z Žerotína a potomek paní matere své, po panu z Boskovic že nic nedrží, než po paní matere své a protož že ničím v té příčině povinnen není. Sám že se zná, že jest k nim předešle, když ho mezi sebe povolali, přistoupil; ale jak porozuměl že se sirotka dotýče, že od té chvíle mezi nimi nikdy bývati nechtěl, peněz pak že jest žádných nepoložil nikda aniž že to naň kdy dokázáno bude. A tak vyvstal s lavice a všel mezi ně, aby doslechl, bude-li mu co od nás poručeno. Mezi tím Želecký znovu žádal, aby púhon prožalován byl. Kravarský pak bránil, jako by tu J. M. daremné zaměstknání se činilo, než aby J. M. ráčili poručiti čisti zapsání a snešení všech panů rukojmí léta 86ho učiněné, též i zmocnění, což oboje v rejstrích zemských zapsáno stojí; že tudyž ráčí porozuměti, jakým právem pan Želecký jsa jedním rukojmím spolu s jinými a spolu s nimi se zapsav poháněti a J. M. i jiné pany rukojmí daremně trápití smí. Stoupili jsme se o to a roztoupivše se po urvázení kázal pan sudí púhon prožalovati. Po prožalování počal Želecký k své věci mluviti a podávati list hlavní Jiřika Martinkovského z hospody vyvazený též i kvitanci. Ale Kravarský mu řeč zastavil a žádal na místě rukojmí odkladu 1. jedno proto, že pana hejtmána, kterčž také rukojmím jest a rady jeho potřebují, nemají přítomného; 2. že potřebují k dokázání na Želeckého, že bezpotřebně pohání, nákeho púhonu, kterýmž Posadovský nebožtík, jakožto zmocněný od rukojmí všech při právě manském jeho Želeckého, že by měl více peněz nákych než-li mu náleželo, přebrati, pohnal. Želecký proti tomu žádal, aby k odkladu nebylo dopuštěno pro chudobu jeho a pro škody, v kterčž za příčinou touto více a více leze.

Stoupili jsme se a uráživše, že rukojmové příčin dostatečných k odkladu neukazují, oznámil pan sudí, mají-li co strany ukazovati a ku púhonu mluviti, aby mluvili a ukazovali. A tak kázal Kravarský z rejster zemských čisti zapsání učiněné od panů rukojmí často jmenovaných, v kterémž když pan hofrychtyř nebyl poznamenán ohlásil se. Odpověděl mu Kravarský, žeby paní rukojmové ledacos k tomu jeho odpírání mluviti mohli, ale když tak tvrdě na svém stojí a mezi nimi státi nechce, že ho z toho propouštějí; což jest on od nich přijal, a jsa od pana sudího povolán, zase na místo své se navrátil. Summa toho zapsání bylo, že rukojmové za pana Štose společně za sebe i za erby své slibují podlé sebe státi, statek Mořický co nejdříve prodati, z toho prodaje se vyvaditi, co by nepostačilo, sbírku na sebe vedlé velikosti a malosti sum, za niž slibovali, vložití a z te dluhy pořádně a zápisy obyčejnými ujistěné pokojiti. Item že z sebe vybrali 6 osob, kterčž ku právům i ke všemu, cožby se věci této dotýkalo, zmocňují, item jiných 6 osob, kterčžby se v rukojemství podlé zmocněných stáveli, jimžto připovírají, že jich v žádné škodě za příčinou touto nechávají nechtějí. Po zapsání tomto bylo čteno zmocněnu na osoby nařizené. Kteremuž čtem když byl konec učiněn, Kravarský nim ukazoval, že Želecký jsa také rukojmím jedním a v tom zapsání položeným

neměl by se z něho vytahovati a svému slibu a sekrytu odírat; že jest věděl, co naň uloženo jest, to že jest měl časné položiti a poněvadž rukojmové sami se vyvazovati měli, že jest také sebe měl vyvaditi a škod takových znamenitých na se a jiné pany rukojmí nedopouštěti. Na to Želecký odpovídal, že on se z rukojemství a zapsání nikdy nevytahoval, nýbrž ačkoli chudý, oddíl svůj, který naň od panů rukojmí uložen byl t. 174 zl. a koliksi gr. že jest položil; když pan Martinkovský, jakožto zmocněný od něho jej přijíti nechtěl, že jest jej do hospody, kdež náleželo, donesl, odtud také kvitanci dostal, kterouž i s zápisem pana Martinkovského, domluvic, ku právu podal a žádal, aby čteno bylo. Proti tomu Kravarsky na jakési jiné rukojmí snešení v domě pana Losynského léta 91 stalé dotíral, ale toho neukazoval, ač i napotom častokrátě jej připomínal a podal také na horu panu písaři jakési listy ku přečtení. Replikoval Želecký, že on se časné panům rukojmím ohlásil, že jako chudý více na sebe ukládati nemůže a když od pana Viktorina syna nebož. p. Karla z Žerotína do ležení, byl napomenut, že jest panu Martinkovskému časné o tom věděti dal, aby ho vyvadil, ale on že jest na to málo dbal a toho učiniti nechtěl. Protož jsa od p. Viktorina tak napomenut, že mu již i připsal lájčeho listu odeslal, že jest musil s velikou těžkostí svou se vdlužiti a takové škody spokojiti. Tuto že není činiti o rukojemství páně Štosovo, než o to, v které jest on žádostí pana Martinkovského uveden a na to dal čísti list podpůrčí, ale nic v něm nestálo o přípovědi obyčejné za škody. Čteny také byly pořád věci od něho podané t. list hlavní za summu 2000 zl. p. Karlovi z Žerotína nebožtíku vykonaný, v němž se Želecký za rukojmí postavil. Potom kvitance dvě, jedna na položení těch 174 zl. na hoře dotčených, druhá na spravení oddílu svého z vyš položené summy 2000 též ouroků a škod v roce a dvou nedělích pořád zběhlých. Item psaní panu Martinkovskému a tovaryšům jeho učiněné. Item odpovědi od nich přijaté, též listy panu Viktorinovi do ležení upomínající. Týmž způsobem čteny byly věci od druhé strany podané, ale nic jiného nebylo, než táž psaní mezi stranami vyšlá, kteréž Želecký čísti dal. Po přečtení začaly znovu obě strany mluvití, ale toliko předešlé věci opakovati. Kravarský za časté zmínku měl o té druhé smlouvě neb snešení. A mám za to, kdyby ji byl přednesl, žeby při té, kterouž od sebe a tovaryšů svých vedl, na škodu nebylo; ale když je neukazoval, nevážili jsme ji, poněvadž to toliko, co se předkládá, soudí se a ne jiné. Protož když přestali mluvití, stoupili jsme se, a uváživše bedlivě ukazování jedné i druhé strany, o tento nález jsme se snesli, kterýž proto jsem sem vepsal, aby se z něho, nač jsme se předně ohlídali, uznati mohlo.

Fol. 38.

Mezi Janem Želeckým z Počenic a Jiřkem Martinkovským z Rosice, i na místě jiných rukojmí, kteří jsou za Mikuláše Štoše z Kounic slibovali, páni našli: Poněvadž pan Želecký kvitancí Jana Omasty měšťánina města Mezefiče nad řekou Bečvou, to dostatečně provádí, že slibice on podlé jiných za Jiřka Martinkovského i na místě jiných spolu s ním za Mikuláše Štoše rukojmí, v zápisu na summu 2000 zl. panu Karlu staršímu z Žerotína již nebožtíku a erbům jeho, a jsouce od pana Viktorina z Žerotína, jakožto vlastního syna již jmenovaného pana Karla z Ž. k dotčenému Jánovi Omastovi do ležení napomenut, do téhož ležení jest poslati musel, a po nejednom žádostivém psaní od téhož Jana Želeckého Jiřkovi Martinkovskému, i některým jiným spolu s ním za Mikuláše Štoše rukojmím učiněném, z

mezi panem Bakytým a poručníky sirotka Napajedlského o dotčené věno, jímž ono panu Bakytému přisouzeno jest a tím natahoval, že poněvadž věna odsouzení byli, že také úroků; nebo pan Bakytý, kdyby byl hned po smrti paní Manželky své věno to dostal, že by ho byl mohl ledajakým způsobem mnohonactikráte víc než úrokem užítí, než pro nečasné položení jeho že jest velikou škodu vzal, a že slušné jest, aby mu ta aspoň zaplacením úroků vynahražena byla. Nato pan Místopisář, který od pana hejtmána mluvil, odpověděl, že pan hejtman proti nálezu J. M. nic nemluví, cožkoli panu Bakytému tímto nálezem náleželo, to že jest pan hejtman vyplnil, tomu za dosti učinil, úroku že se v něm žádná zminka nečiní, ten také že nikdy není ani ukazován, ani přisouzen. Kdyby panu Bakytému byl náležel, že tehďáž byl by se oň ujal, když o summu poháněl, než že ho tehďáž mlčením pomínil, věda dobře že k němu žádného práva nemá. Odkolek zase replikoval, že jaké právo pan Bakytý k takovému úroku má, že ze smlouv svadebných a z předešlých starých nálezů panských ukáže, a tak dal nejprv čísti smlouvy svadebné, v nichž (jakž pak toho ani obyčej nebývá) o úroku žádná zminka se nečinila, a rukojmové, kteří čtení byli, všecko byli purkrechtníci t. na statku dědičném nic nemajíce, načemž však nic nezáleží. Dal zatím čísti nález Fol. 39. jeden starý mezi Annou Radkovnou a panem Janem z Pernšteina, kterýmž panu z Pernštejna najděno bylo, poněvadž v statku tom, na němž ona věna svého (tuším) sto zl. měla, aby jí po ta léta, co věno to v statku tom jest vězelo, úrok spravil. Druhý nález z těch, kteří staly jsou a generalis na všechny se vztahující čten byl, jímž se nařizuje, aby úrokové od toho času jíti začali do kterého summy zaplacení svědčilo, by pak zápis bez úroků svědčil. Na odpor tomu oznámeno od pana místopisáře, že v smlouvách o úroku žádná zminka se neděje, rukojmové že jsou se úrokem nezávazali, jakož pak ani povinni nebyli, poněvadž pořádek ten jest v této zemi, aby věno po vykonání smluv ve čtyrech nedělích pořád zběhlých položeno bylo, a pokudžby nebylo tedy v roce konečně. Pan Bakytý že podle pořádku toho postupovati mohl, věna žádati, škod, o nichž dokládá, na sebe nedopouštěti, jestli pak toho činiti nechtěl, a paní manželce své věna čekal, to že v moci své měl, jak se on s ní, o to smlouval, poněvadž manželé byli, že toho žádný lépe jako oni věděti nemůže, než škodou svou že sám příčinou byl, kterouž jemu rukojmové ani zástupci jejich vynahražovati povinni nejsou. Kdyby pan byl list věnný vykonal a proti odvedení jeho věna žádal, tedy žeby byl všecké nesnázi této konec učinil. Co se pak vedení nálezu dotýče, první že se na pána nic trefiti nemůže, a že s podivením jest, že pán máje právem mužským jíti, jde právem ženským, nebo ačkoliv ten, kdo věno ženě po smrti manžela jejího náležitě drží, úrokem jí povinnen jest; avšak na proti tomu ten úrokem povinnen jest, kdo to drží, co žena muži svému obvěnila, a to za tou příčinou, že ženy k věnu svému žádného práva nemají, dokud muži v živnosti zůstávají, než kdyby zemřeli v statku jejich věno jim zůstává, a tak i úrok, pokudžby jim od dědičů a nápadníků neb držitelův statku toho, v němž věno jest, položeno nebylo. Ale muži k tomu, co ženy po sobě jmenují, jakž výš dotčeno jest, hned právo mají, hned vyzdvihnouti je mohou, a tak, jestli sobě co obmeškají sami toho škodu nesou. Druhý pak nález, že se toliko na ty dlhuhy vztahuje, které zápis ujištěny jsou, že se z něho zřetelně rozumí, poněvadž se v něm

o zápisích zmínka činí, ale nad to, že se to dostatečně mnohými nálezy ukázati může, že žádný úroku odsouzen nebyl v těch dlužích, které zápisy ujištěny nebyly; a ku provedení toho dal čísti dva nálezy, jeden starý mezi N. z Čisté Studně, manželkou Jiřka Doupovce a panem Jindřichem z Lomnice, a druhý novější mezi Janem Bořitou a Sentencinou Jankovskou, kterýmiž nalezeno bylo, poněvadž dluhové jejich žádnými zápisy ujištěny nebyly, že jim úroku žádného povinnosti není. A tak, když obě strany přestaly mluvit, po stoupení a uvázení té věci, učinili jsme nález: Poněvadž pan Bakytý neprovedl, aby na dluh tři tisíce zl. které paní Manda z Kunovic manželka jeho někdejší při smlouvách svadebních po sobě jmenovala, jaký zápis měl, že pan hejtman na místě sirotka Napajedlského jemu žádným úrokem povinen není.

Po tom nálezu pan Bakytý Otu Losu druhého rukojmí z slibu propustil, a tak i z pňhonů, a žádal, aby pan Pruskovský, který za něj vedle zřízení zemského jako za hostě, že ku právu dostojí, slíbil, z té závady propuštěn byl, což se i stalo od zmocněného páne hejtmanového a pamět, která při pňhonu hlavním t. při tom, nimž pan Bakytý o věno poháněl, strany toho rukojemství zapsána byla, vymazána jest.

Jan Skrbenský z Hříště pohnal, pana Hynka z Lichtenburku z sumy 60 zl. Slíbil na onen čas při vyhlášení pňhonu za pana Krušinu, pan hejtman a pan z Doubravice. Pročež když pan Krušina nestal, posláno jest ku panu hejtm. aby mu o tom oznámeno bylo. Přišla odpověď, že se pan uvoluje oddíl svůj za pana Krušinu položit. A v tom pan Krušina sám se dostavil, a po prožalování pňhonu uvolil se panu Skrbenskému tu summu položit, načež se i nález stal, kterémuž pan Krušina nemaje statku ani rukojmí, slíbil rukou dáním nejvyššímu panu sudímu zadosti učiniti.

Mikuláš Šmerhovský pohnal Jana Krabíře z Veitmile. Spokojeno jest.

Václav Ota Losa pana Bernarta z Žerotína i na místě pana Fridricha hejtm. poručníka sirotka Napajedlského o zastoupení: ale poněvadž pan Bakytý jakž málo na hoře dotčeno, jej Otu z pňhonu propustil, on tolikéž učinil panu Bernartovi.

Bohuslav Brušovský Mikuláše Šmerhov., ale spokojeno jest na ten způsob, že Šmerhov. do neděle chce mu sumu, o kterouž činiti jest, ujistiti.

Jan z Vrchlabí na Náměšti pohnal několikterými pňhony Tetaura, ale sešlo z nich pro smrt Tetaurovu.

Václav z Zástřizl pana Jana z Pernšteina, že jsa zaň rukojmím Vilímovi Kusy-mu za summu 9000 zl. nechtě do ležení poslati, musil oddíl svůj položit. Uvolil se pan z Pernšteina jej spokojiti. Stal se nález. R. pan Krajf, pan z Lichtenšteina, p. podkomoří.

Jiřík Martinkovský téhož pana Pernšteina, že ho nechce vyvaditi z rukojemství, kteréž zaň postavil Václavovi Adamovi Podstatskému. Uvolil se pan z Pernšteina. Nález.

Jan Teleky Jiřka Šmerhovského. Propustil ho bez pohoršení práva a Šm. to přijal.

Pavel Kataryn mistopisář opata Hradištského i s konventem jeho z summy 89 zl., že majíce zápis na nebož. Jana Pivče na summu 230 zl. jemu z něho jakožto z základu jeho vypsane summy, kterouž jest v rukojemství za nebožtíka zaplatil, položit nechce. Bránil Vojsko na místě opata, že věc tato sirotků nebožtíka Pivče se dotýče, o kteréž ještě panu hejtmanovi není naučení dáno, jsouce za příčinami od J. M. odloženo, a ačkolivěk opat i s konventem svým k dluhu se znají

a jej také rádi tomu, komuž od J. M. sirotci Pivčovi ku opatrování přijdou a poručení budou, zaplatiti chtějí, avšak pokudž to se nestane, že se obávají, aby z pořádku nevykročili a na sebe těžkosti neuvedli. Odpověděl mistopisář, že J. M. ráčí v paměti míti, kterak pan hejtm. až do této chvíle sirotků Pivčových ujímati se bránil a o ně s panem Joachymem Pivčem, kterýž mimo poručení panské v opatrování jich se dal, činiti má, a potomně snad ještě míti bude, za kterouž příčinou nevidělo se mu na to čekati, ažby p. hejtman s panem Pivčem o to se srovnal, aneb naučením J. M. rozsouzen byl, poněvadž by to těžká věc byla, aby on o to, co spravedlivě mu náleží, pro rozepří, která se jeho nic nedotýče, přijíti měl, aneb na urovnání dvou osob čekati a spravedlnost svou odkládati povinnen byl, než že doptaje se zápisu tohoto za panem opatem zůstávajícího, kterýžto základ jeho jest, toho hleděl, toho se ujal a poněvadž všecko to, co jistec má, buď na dědi- Fol. 40.
ctví buď na penězích, buď na čemkoli jiném, základ rukojmí jest, že prosí J. M. za milostivě opatření. Replikoval Vojsko, že co se pana hejtmána s panem Pivčem dotýče, to že na svém místě zůstává, než měl-li by pan opat z sumy, kterouž nebožt. Pivčovi dlužen zůstal p. mistopisáře pokojiti a se z pořádku vydávati, že o to činiti jest: pořádek že toho s sebou nepřináší, aby kdo cizí zápisy aneb peníze zapovídati měl, než má-li kdo s kým o činiti, že ví jak ho z toho viniti sluší. Bylo ještě z obou stran k tomu promlouváno; naposledy jsme se sstoupili a uváživše vše u sebe, že pan hejtman v sobotu příští o tuto věc naučení vezme, až do středy příští jsme ji odložili.

Čtibor Syrakovský z Pěrkova nejvyšší pisář pana Jana z Pernšteina, že jest rukojmí zaň panu Janovi Skrbenskému za summu 800 dukátů 27 zl.

Matyáš z Hartuňkova téhož pána, že jest rukojmí zaň v zápisu na summu 3030 zl.

Vratislav Bernart ze Stvolové na Drahnovicích téhož z summy 399 zl.

Týž téhož z summy 1322 zl.

Na všechny tyto pňhony, poněvadž se uvolil pan z Pernšteina je spokojiti, stali se nálezové.

Jetřich Podstatský strýce svého Václava Adama Podstatského za rukojemství. Uvolil se Václav. Stal se nález,

Pátek.

1. Rokové mezi panem Janem Jetřichem z Žerotína a Hořtickým opět odloženi jsou, za příčinou přátelského jednání s tím doložením, co se nevykonalo, aby se vykonalo ještě.

2. Rok mezi Křtem a paní Kurlovou byl na přátelském jednání; ale poněvadž z toho sešlo a Křt nestal, oznámeno paní, nebude-li státi do vzdání soadu, že ví, co za pořádek.

3. Rok mezi Bojkovskými a panem Jetřichem z Kunovic měl srovnán býti o minulém soudě zdejších, při kterémž osoby jisté k tomu nařizeny byly; ale nevykonaly nic, ač i v Brně o postním soudě toho se ujal. Mezi tím Tetaur zástupce pana z Kunovic umřel, a tak když dnes na tento rok přišlo, žádali dotčení Bojkovští, aby rok žalován byl. Bránil se Šlevic, že by p. z Kunovic neměl odpovídati za příčinou, že

panem jejich víc není a že jest statek Světlovský, k němuž oni přináležejí, sestře své, manželce pana Zdeňka odvedl a postoupil.

Ale nemohla mu ta výmluva postačiti, než najděno mu odpovídání pro příčinu, že kdyby Žampach ten statek, jakž se strojí, opět prodal, žeby tímž způsobem budoucí držitel jeho z odpovídání se vytáhnouti chtěl, a tak že by ti chudí lidé k spravedlnosti, jest-li jakou mají, nikdy přijíti nemohli. K tomu že Žampach panem dědičným toho statku není, než toliko společníkem a tak, kdyby i chtěl, že by nemohl p. z Kunovic zastoupiti. Pročež Šlevic vida, že p. z Kunovic odpovídati má, jinam se obrátil, a oznámiv, že pan Tetaur, kterýž jest mu statek Světlovský prodal, a jej ve všech závadách zastoupiti uvolil, prostředkem smrti z tohoto světa sešel, po smrti jeho že jsou na

Fol. 40. b. Banov všechny věci po něm pozůstalé odvezeny, mezi nimiž také mnohé věci pře této se dotýkající a ohzvláště pak svědomí některá zpečetěná, kteráž jest on pan Tetaur vždycky za sebou choval a jich nikdy panu z Kunovic odvésti nechtěl, tím se vymlouvaje, že by on jej sám v tom ve všem zastoupiti chtěl. A poněvadž pánu na nich nemálo záleží, tak že by bez nich ani pře této věsti nemohl, že J. M. prosí, aby mu ji do pohodlnějšího času odložiti ráčili a to naříditi, aby mu ty pokoje na Banově, v kterýchž věci nebožtíka zavřeny jsou, otevřeny byly, tak aby on sobě těch svědomí a jiných listů volně vyhledati mohl. Proti tomu Bojkovští ukazovali obdarování své od pana Tetaura sobě dané a jakož jeho pečeti tak i jiných dobrých lidí zpečetěné, prosíce, aby čteno bylo a oni při něm aby zachováni a pozůstaveni byli. Žádal pan z Kunovic předece odkladu a mimo oznámenou příčinou ještě toho doložil, že potřebuje svědomí některých dobrých lidí, kteříž to z úst Tetaurových slyšeli, že jsou sobě ti poddaní Bojkovští takové obdarování od nějakého pisáře jeho, kterýž pečet jeho za sebou měl, koupili a on že jest je vykonal i zpečetoval bez vůle a vědomí jeho. Ačkoli Bojkovští se tím hájili, že není podobné, aby ti páni, kteří pečeti své na svědomí k obdarování jich přitiskli k podezřelé věci ji přitisknouti a přidávati měli; avšak nicméně, když jsme se stoupili o to a v uvážení své žádost pana z Kunovic vzali, dali jsme jí místo a k odkladu až do druhého práva povolili.

4. Mezi Pačlavským a proboštem Stemberským, že jej per errorem místo Jedlara sedlařem na nápisu listu nazval. Srovnán jest.

5. Mezi officialem kostela Holomouckého a poddanými jeho, též mezi jinými poddanými kapitolními a kapitolou opět odložen za předešle psanou příčinou: a podali z nova kanovníci psání císařského, jehož inhalt byl, že poněvadž kommissia, od J. M. C. poručená z jistých příčin od osob k tomu nařizených není vykonána, že J. M. obnoviti chtějí ráčí, a mezi tím poroučeti, aby rok tento odložen byl, a kapitola náležitě opatřena byla. Pročež netoliko odklad se stal, než i poddaným těm poručeno, aby pánům svým všelijaké povinné a náležitě roboty bez odporu vykonávali.

6. Rok mezi Čichočovským a Koštickým odložen do příštího pátku.

7. Mezi Eliášem Dachnovským a knězem Bartolomějem odložen, proto že Eliášovi dán nemocný rok.

8. Mezi panem Dozým a Vyzovskými poddanými jeho; když naň přišlo, žádali Vyzovšti, aby byl prožalován. Pan Dozý pan toho bránil tím, že rok jest zatmělý, a že neví, k čemu by odpovídati měl. Stoupili jsme se a najdouce pamět připsanou při roku, o minulém

soudu, že se pan Dozy tím nebránil, a toliko odkladu pro svědky žádal, kázali jsme jej prožalovati. Když prožalován byl, oznámili Vyzovští že se jim od pana Doziho na živnostech jejích nemalé skrácení děje; pan Dozy pak tomu odpíral, a jakž prvé prožalování, tak nyní odpovídání se bránil, vždy toho dokládaje, že rok nepořádný jest, poněvadž v něm, z čeho by jej vinili, nedokládají, a prosil, aby vedle předešlých nálezů zachován byl, kterýmiž se ukázati může, že takovým rokům nikdy není odpovídáno. Stoupili jsme se, a od některých, kteří věci této z prostředku našeho vědomost měli, tuto zprávu jsme vzali, že Vyzovští nejprvé skrze supplikaci ku panu hejtmanu se utekli a pan že ji pro zprávu panu Dozy-mu odeslal, pan Dozy pak že na ni dal odpověď, pokudž Vyzovští to, čím ho dotýkají, prokáží, že jim napraviti chce. Načež oni teprv roku sobě vyžádali a pro nepovědomost práv a pořádků na suplikaci předešle podanou jej vztáhli. Ač jsme v nemalém uvážení měli, že ti nebožátka sprostní jsouce měliby ušetření býti; avšak abychom pořádkům neublížili a proti předešlým nálezům nic neučinili, stal se nález, že poněvadž Vyzovští roku sobě vyžádali a v něm, z čeho by pana Dozy-ho viniti chtěli, nedoložili, že pan Dozy tomu roku odpovídati nemá. —

Fol. 41.

9. Mezi panou Elškou a pannou z Fulšteina. Vymazán, poněvadž strany nestály.

10. Mezi Janem Praksickým z Zástřizl a panem Zdeňkem Žampachem z Pottenšteina; poněvadž prvnější o minulém soudě svržen mu byl, obnoven jest zase. Vinil ho Praksický tímto rokem, že mu nadal v hrdlo líl dvakrát a to prokazoval hanebným psaním, kteréž na hlas dal čísti. Ač když na některé punkty špinavé přišlo, místopisář vedle pořádku přestal čísti a nám ho do potazu podal; ale když Praksický žádal, aby bylo zjevné čteno, jest mu k tomu dovoleno, avšak frauncimoru¹⁾ a pacholatům poručeno, aby vystoupili. Já v paměti své nesnáším, abych jak živ hanebnější a nestydatější písmo četl neb slyšel; summa jeho bylo o ňaký dvůr, který p. Žampach v Kobylím od Šlacha koupil, kterého byl by Praksický také rád dostal a poněkud on i námluvu s Šlachem měl. Žampach sobě stěžoval, že mu ho Praksický nepřeje a že o něm praví, že jej předkoupil a to že v hrdlo lze a že rukou svou naň dokáže, že v hrdlo lze; item že lépe s poctivými lidmi umí zacházeti, než on; item že krví Praksický srátí bude; item kdyby mu zajíc na hlavě seděl, že mu ho s hlavy srazí a netoliko jemu, než každému, kdoby mu myslivosti bránil; a naposledy aby ho v řit polibil i s těmi, kteří mu co zlého přejí. Takové nevážené a nestydaté psaní když přečteno bylo, obě strany počaly mluvíti a Praksický, který sám od sebe mluvil, velmi daleko podlé způsobu svého se zanášel. Šponar na místě Žampachovém okolkoval a divně se bránil zastíraje se psaním ňakým od Praksického Šlachovi učiněným, kteréž také k čtení přišlo, v němž stálo, že jest se nenadal, aby ten dvůr mimo námluvou měl jinému prodati, avšak že jej panu Žampachovi přeje a jemu také, že ho tak dobře prodal, on že by mu tolik zaň nebyl dal a že panu Žampachovi ne každý té kratochvíle trpěti bude, pro kterouž sobě ten dvůr nejvíce koupil t. myslivosti s chrty et similia. Napo-

¹⁾ Zpotořené toto slovo z německého „frauenzimmer“ naskytuje se mnohokrát v tehdejší řeči úřední, zvláště ve snešeních sněmů.

sledy když se obě strany dosti namluvily, ukazoval **Prakšický nálezy** na ty, kteří druhé na poctivosti zhaněli a nejprv nález generalní, jak v takových příčinách postupováno býti má; za tím nález mezi panem Janem z Kunovic a ěakým Molozem; item mezi panem Jindřichem z Náchoda a ; item mezi týmž a .¹⁾ Po přečtení stoupili jsme se a coby v této příčině činěno býti mělo, jsme uvažovali. Ač všickni
 Pol. 41. b. na takové nestydatosti hrubě se užasli a jednomyslně soudili, že by ta skutečným trestáním přetřena býti měla; avšak někteří se počali měkčeji k tomu přimlouvati. Než když potom na mne od p. Losynského jakožto mistodržícího hejtmana podáno, bylo, předložíc J. M., co z takové všetečné lehkomyšlnosti potomně přijíti může a jak od lidí vylíčení budeme, jestliže nad řádem dobrým nebudeme ruky držeti, přivedl jsem k tomu, že se nález stal, kterýmž pan Žampach byl povinnen nápravu Prakšickému učiniti, jej odprosití v šraňcích, 400 zl. pokuty položiti a v trestání J. M. upadnouti t. na rathouze seděti. Vedlé čehož se zachovalo a po přečtení nálezu odprošoval Žampach ale tak lehce, že toliko bylo viděti pysky hýbati, anobř když do větších šraňků povolán byl a panu Losynskému čest, víru sliboval, že chce před západem slunce na rathouz se postaviti a odtud nevyházeti, ažby z závazku propuštěn byl, tak spurně to konal, že se ani nepoklonil, než jakoby ves vypáliti chtěl, s takovou tváří od nás odešel.

Potom jsme se stoupili a po rozstoupení pan Losynský oznámil, že poněvadž zejtra svátek jest svatých apoštolů Petra a Pavla, že J. M. slyšení sirotčích věcí do pondělku příštího odkládati ráčí a zbude-li co času, že ráčí púhony souditi.

Pondělí.

Hned po zasednutí někteří z předních pánův a z rytířstva do šraňku vstoupili a J. M. prosili, aby pana Žampacha z závazku propustiti ráčili. Po snešení o tom společném dána jím odpověď od p. hejtmana, že ačkoli pan Žampach svou nevážností nemalé se věci dopustil, avšak že J. M. prohlédajíce ku přimluvě od nich učiněné ráčí se k tomu nakloniti a jeho z toho závazku propustiti; avšak aby se ihned před J. M. postavil a posláni jsou pan Jan Jetřich z Kunovic a jeden z st. ryt. Když potom po chvíli přišel dána a činěna mu od p. hejtmana taková domluva a obzvláštěně o tu spouru, o niž vyš doloženo, že by byl mohl voliti ještě tři dni na rathouze seděti, než taková tvrdá slova slyšeti, po kterýchž jsa povolán od pána do šraňku jest z toho závazku dokonale propuštěn.

Svolal nás zatím pan hejtman znovu a nejprv oznámil, kterak nedávno minulých časů na gruntech sirotka Břeclavského stal se hanebný mord na osobě kupce jednoho bohatého z Trnavy, který jeda z jarmarku Hustopečského od některých rejtharů byl podskočen, na cestě zabít, koně, peníze a cokoli sebou měl, že jsou pobrány a pryč zašikovány. To když jest zvěděl, že se s pilností po tom ptal a maje návěští dané, že by ti mordýři byli z těch rejtharů, kteří přes zimu v Veselí leželi a že žid ěaký Veselský ničemný lotr prospěhujíc toho nebožtíka kupce jim k tomu dopomohl: že hned panu prokuratorovi o tom psaní učinil, aby takového žida vyzdvihl a jejopatřil. Ale pan prokurator že mu odpověď dal, že takového žida pod ním již není a jiní židé že zprávu dávají, že do Krakova odjeti měl. Nicméně poněvadž by ho

¹⁾ I v originále jsou jména vynechána.

pán k vyzvzdění o tom mordu potřeboval, že jest se on na hospodaře v Veselí, kdež dotčení rejthaři leželi, vyptal a tolik dověděl, že ňaký Sten Júlcher a ňaký Otłpat z Brunšvické země tím mordem by vinni býti měli a to že pronesli pacholci jejich, kterýmž oni příliš málo z loupeže dostalé oddělili. Potomně že drahně konfirmací dostal od těch, Fol. 24. kteří dotčeného Otłpata po dvou vyražených zubech a po červených axamitových rukavách poznali, za kterouž příčinou že jest hned svému nejvyššímu leutenantu panu Jindřichovi Křineckému z Ronova poručil, aby se bedlivě avšak po tiše na ně ptal a doptajíc se jich, aby je vězením opatřil a pánu hned o tom oznámil. Ale že pan z Ronova k tomu přijíti nemohl, nebo oni domákajíce se nějak toho, ani k mustrunku se nepostavili, ale své koně pod jinými jmeny provésti dali. Toho když se doptal, že jest Janovi Rajeckému z Mirova, jednomu z rytmistřů našich poručil, aby se tejně na ně vyptal, kterýž že mu včera odpověd dal psanou, že o Stenovi nic dovědět se nemohl, než o Otłpatovi že jistotně doslechl, žeby v Petrově půl míle od Strážnice býti měl a že ve čtvrtek příští do Nivnic strojí, ostatku že se pan v Strážnici u paní Hostivarské, která jest mu dceru svou dala, dovědětí moci bude. Po této obšírné zprávě dotazoval se nás pán, co by činiti měl? A jednomyslně jsme se na tom snesli, aby co nejdříve a nejtejněji osoby některé stavu rytířského do Strážnice poslány byly a tům aby se poručilo, tu neb kdekoli by se buď obou buď jednoho neb druhého doptali, vyzdvihnouti a vězením opatřiti. A protož nejprv mezi nás pan Strážnický povolán jest a jemu poručeno, aby ouřadu Strážnickému poručil, vyslaným od J. M. k vykonání věci jim nařízené a svěřené všelijakou pomoc činiti. A za tím zavolání jsou Frydrych Max, Jiřík Čechočivský a Jaroslav Sak, aby stržně na Strážnici jeli a pilně se na dotčené osoby vyptajíc je obskočiti dali, vyzdvihli, vězením opatřili a J. M. o tom oznámili.

2. Přednesl nám strany přehlídnutí a zkorigování zřízení zemského, kteréž již dávno mělo spraveno a znovu vytištěno býti a nejposlednějším sněmem Brněnským o tom nařízení se stalo, aby se při tomto soudu takové přehlídnutí, které se již více než od 18 let odkládá, vykonalo. Snesli jsme se, poněvadž zejtra svátek, aby to v středu příští před se vzato bylo.

3. O komisaře, kteříby s husaři, léta předešlého od země najatými, strany záplaty, ježto jim ještě za měsíc pozůstává, narovnali, zmínku učinil. Nařízení jsou k tomu p. Arkleb z Kunovic, pan Bernart Pražma.

4. Aby J. M. C. psaní učiněno bylo a žádáno, aby tuto zemi tak částými mustruňky ušetřiti ráčil. Povoleno.

5. O colmistra, který by berní cíš. do Uher vozil na místě neb. Cypriana Běleckého. Předložen jest pánu Epištolar jakýsi a poručeno, aby s nim o tu věc se jednalo.

Po rozmlouvání o těchto věcech rozstoupili jsme se, a poněvadž dnešní den k sirotčím věcem obrán byl, pan vystoupiv místo své mnou osadil.

A hned nejprv pan hejtman do šraňku vstoupiv J. M. přednesl, Fol. 42. b. kterak pan Bernart Ludvík z Tovarů těch 10.000, o něž minulého soudu (Fol. 32. b.) činiti bylo, jemu vydati nechce. Pan z Tovarů tímž způsobem jako předešle se bránil. Žádali oba za naučení. Dáno jest takové, aby pan z Tovarů panu hejtmanu tu sumu odvedl a dáno jest psané. Potom předstoupila paní Kumšova rozená hraběnka z Archu

a oznámila, že dcera nebožtíka hraběte z Archu, kterouž před J. M. dostavila, své léta má a protož že J. M. prosí, aby naučení panu hejtmanu dáno bylo, aby jí jakožto nápadníci matere své nebožky hraběnky z Collato netoliko těch 10.000, kteréž panu hejtmanovi naučením J. M. k opatrování přivlastněny jsou, než i druhých 10.000, kteréž nebožka máti její léta 95 po soudě Svato-Kunhutském v Brně jakožto v základu dcery své zastavila, vydaly. Proti čemuž pan hejtman nebyl, než toliko za naučení žádal. Dáno jest od J. M. naučení psané.

2. Po tomto naučení pan hejtman s povolením J. M. pro nedostatek zdraví dal se dolů nésti a místo jeho v šraňcích zastoupil pan Strážnický. Přednešeno nejprv o sirotky a pozůstalost N. Jana Pivče, kterýž v Holomouci umřel a poněvadž pan Joachim Pivče, strýc jeho, bez vědomí a vůle páne hejtmanovy dal se v inventování věci po neb. pozůstalých, žádal jest pan Strážnický na místě panském J. M., aby ti sirotci a statek nebožtíka jemu Pivčovi poručení byli a na to čteno dvoje naučení podobné, jedno o sirotky po Václavovi Křivském pozůstalé na Ctibora Zárubského, a druhé o sirotky po nebožce Bohunce Balovné na pana Frydrycha z Náchoda (Fol. 33.) Bránil se Joachim Pivče; ale když na něj to bylo ukázáno dostatečně, dali jsme naučení, že tu panu hejtmanovi k opatrování nic nenáleží, než on Joachim že to všecko k sobě přijíti má.

3. Za tím předstoupil Jan Vojsko, syn Jiříka Vojsky, mladý pachole a oznámil, že od J. M. C. sobě léta doplněna má, a že sobě za přítele a radu vzal strýce svého pana prokuratora žádaje J. M. za naučení, aby mu statek jeho vydán a postoupen byl. Ač jsme se na tom nemálo zastavili, že těch let vyjednávání tak zhusta již přichází, avšak když to na ten čas nemůže býti změněno, dáno jest naučení panu Janovi z Vrbna, jakožto synu a nápadníku nebož. pana Hynka hejtmana, za něhož Jan Vojsko osiřel, aby mu pozůstalost jeho odvedl.¹⁾

4. O sirotky po nebož. Václavovi Pivčovi, kterýž v Prostějově zemřel, pozůstalé. Oznámil pan hejtman, že poručenství jest nebožtík Pivče udělal. Když na poručníky zavoláno bylo a na poručenství dotazováno, oznámili, že nevěděli, aby mělo na to přijíti, že poručenství před rukama nemají a protož že za odklad prosí. Dán jest do soboty.

5. Jetřich Polcar syn Jiříka Polcara před J. M. předstoupil a oznámil, že svá léta přirozená má; žádal za naučení, aby mu statku postoupeno bylo. Dáno jest.

¹⁾ Zřiz. zemsk. vydané r. 1545 na str. 101 o tom praví: „Lét také sirotkom z příčin hodných muož pán země přidati pro lepší sirotčí, s raddou panskou soudu zemského.“ Jelikož za krále Rudolfa sirotkové zhusta za plnoleté a to bez rady soudu panského se vyhlašovali, protož soudcové se na tom pozastavili. Kterak dříve ustanovována plná léta obsaženo v kn. Tov. na str. 113. „Sirotkom za starodávna pány léta jsou přísuzená a se někdy ohledávali úředníky aneb od úředníkuov, pacholíkovi na luoné a děvečkám na prsech. A ta léta muosejí sudiem zemským při kterém právé jest a pánem jedním ohledána býti. Ale aby ten posměch sňat byl, léta pacholík panský má v XVI letech, děvečka šlechtična ve XIV, zemanský pacholík v XVII letech a děvečka v XV, sedlský pacholík v XVII a děvečka v XVI, ale najpodobněji dokudž za muž nejde s radú panskú. Pakli by kto, k tém letóm přijda, požádal svého a rozumem spůsobný jest, jmá jemu jeho sstúpeno neboli vydáno býti. A také jest slušněji těch let míra, než takové ohledovanie.“ Toto ustanovení přijato také do zř. zem. r. 1545 a pozdějších. V zř. zem. vyd. r. 1604 slova „s raddou panskou soudu zemského“ jsou vynecbána.

Když sirotčích věcí více nebylo, podlé oznámení onehdejšího navrátili jsme se ku půhonům.

1. Václav Čáslav Ludmilu z Pěna novým půhonem o touž věc jako předešle pohnal, poněvadž o soudu Tříkrálském Ludmila se mu byla obrátila. Když přišlo naň, žádala Ludmila za odklad, protože k svědomí pana maršálka a Zárubského potřebuje. Dán jest jí.

2. Joachym Bítovský pohnal Jiřka Šmerhovského a nestal. Poručník Hřivin dal se vymazati a tak Šmerhovský žádal za opatření. Oznámeno mu z potazu: nedá-li Bítovský před vzdáním soudu půhonu žalovati, že ví, co za pořádek.

Outerý.

Proto že svátek, není soud držán.

Fol. 43.

Středa.

Po zasednutí hned jsme se sstoupili a tu nám pan hejtman přednesl psaní J. M. C., v němž o příjezdu a osobním tažení do Uher Sultana Tureckého oznamovati ráčí, žádaje, abychom osoby z prostředku stavův, vedlé moci na minulém sněmě nám dané, nařídili, kteříby do Prahy, kdyžby jim od J. M. oznámeno bylo, sjeli a tu s jinými deputaty z království Českého a z knížetství Slezských o nařízení defension ordnunku se uradili a něco jistého zavřeli. Povoleno jest k tomu a osoby jmenovány z stavu našeho pan hejtman, pan sudí, pan z Tovarů, já (avšak conditionaliter, pokudž pan hejtman pro nedostatek zdraví jeti nemohl, pokudžby pak mohl, abych já místo hejtmanské za tím držel) a pan Karel z Lichtenšteina; — z prelátův opat Velehradský, z rytířstva pan Václav Zahradecký, pán Václav z Zástřízl, pan Bernart Pražma, a z měst Mencilius městský pisař v Brně. Jest mi také poručeno, abych instrukcii na tyto osoby napsal; což jsem se učiniti uvolil.

Potom přednesl pan hejtman onehdejší snešení naše, kterým jsme přeslyšení zřiz. zemsk. k dnešku odložili, na čemž i dnes zůstáno. A tak když pan hejtman v ubec o tom oznámil a některé osoby z ubce mezi nás povolal, strávili jsme s tím ostatek tohoto dne, avšak pro rozdílné přímluvy nic nespravili. Naposledy na tom jsme zavřeli, abych já s některými osobami hned zejtra na něj zasedl a skorigujíc jej J. M. prvé, než bychom se rozjeli, přednesl.

Čtvrtek.

Nechodil jsem na horu, než s osobami ke mně přidanými zřízení zemské jsem přehlídal; dověděl jsem se však, že toliko rukojemské věci souzeny byly a že do 15 nálezů na ně učiněno.

Pátek.

Nebyl jsem v soudnici za příčinou včera oznámenou; protož nevím, byli-li dnes jací rokové slyšání, než praveno mi, že půhonům rukojemským konec se stal a že paní Jindřichova Slavatovarozená z Kačova předstoupivši před J. M. žádala, aby statek Chropinský, od pana manžela svého na místě jejím panu Bernartovi Pražmovi prodaný, témuž panu Pražmovi od ni mohl do desk zemských vložen býti a že J. M. k tomu dovoliti ráčili. Tolikéž že na žádost a suplikování paní vdovy z Vrbna jest synům nebož. pana Hynka z

Vrbna poručeno, aby jí svršky, které na domě v Holomouci má a jí spravedlivě náležejí, odvedli a pan Jan z Vrbna, jsouc od ní při prodaji statku Ejvanského za věrnou ruku postaven, aby se tak, jakž na věrnou ruku sluší, zachoval a peníze, kteréž od pana Jana Bukuvky přijal, jichžto do 20.000 zl. jest, paní od sebe odevzdal. Item že pňhon mezi Čertorejským a proboštem Svato-Třmským za příčinou, že jsou k přátelskému jednání povolili a smlouva mezi nimi vykonána Fol. 43. b. býti má, odložen jest do druhého práva.

Sobota.

Po zasednutí kázal se nám opět pan hejtman stoupiti a tu nejprv místo Ebenštolara volen za colmistra Jan Odkolek na Temenici. Potomně k ujišťování peněz, které by se k zemi vypůjčovati měly, jsem já nařizen a k vypůjčování takových peněz volen pan Jan Sedlnický z Choltic, pan Jan z Pruskova, pan Jan a Petr Skrbenští, pan Stroje, pan Šlejnic, pan Václav Hodický a pan Bofita. Jest také každému z nich psaní o to učiněno. Více mluveno, aby se rejtharům našim náká půjčka učinila, k čemuž jest dovoleno.

Po rozstoupení pan hejtman vzal před sebe sirotčí věci, a poněvadž od onehdejška věc sirotkův po N. Václavovi Pivčovi pozůstalých jest až do dneška za příčinou oznámenou odložena, nejprvé se na ní navrátilo. Podali poručníci poručenství, kteréž když čteno bylo, dáno jest naučení panu hejtmanovi, poněvadž Pivce po sobě statku a dítek zanechal, a jim poručníky učiniv poručenství nařídil, že J. M. při tom poručenství toho zanechávati ráčí, a panu hejtmanovi, že tu k opatrování nic nenáleží. R. Já, a p. Václav z Zástřízl.

O statek a sirotky po n. Antonínovi Pülerovi pro nepřítomnost Maja odloženo do Brna.

Šalomena Hoštakovská vdova pozůstalá po n. Henrichovi Cetlicovi předstoupíc před J. M. žádala, poněvadž nemá naě sirotku vychovávat, aby jí z tisíce zl. těm sirotkům náležitých, které pan hejtm. za sebou má, úrok na vychování týchž sirotkův dáván byl. Pan hejtm. proti tomu oznámil, že z toho úroku dluhové sirotčí se platí.

Replikovala vdova, že již dluhů žádných více není, což když jí pán z Doubravice mezi námi přisvědčil, a vedlé toho o nouzi její (neb na gruntech jeho jest) oznámil, snesli jsme se o takové naučení: Aby pan hejtman, pokudžby dluhův žádných nebylo, všecek ten úrok vdově na vychování sirotkův vydával, pokudžby pak dluhové jací se našli, aby polovice na splacení jich, a druhá polovice na sirotky obrácena byla.

N. Krokvicar, žádal ručiti statek n. Řežického, kterýž předešle strýc tétož nebožtíka byl ručil, a již také umřel. Oznámil pan hejtman že prvé rukojmě za ručení toho statku má, na kterýchž přestává, avšak jestli ho J. M. jináče naučiti ráčí, že to přijme. Stoupili jsme se, a kteří starší mezi námi byli, k tomu se přimlouvali, že se nemůže ručení na ručení trefiti, a že toho prvé nikdy nebyvalo, a že by bylo proti pořádku protož oznámeno jest Krokvicarovi, poněvadž prvé ten statek ručen jest, že J. M. při předešlém ručení toho zanechávati ráčí.

Když více sirotčích věcí nebylo.¹⁾

¹⁾ Zde jest v rukopisu přestávka; i strana 44 zůstala prázdnou; chtěl snad Žerotín později ještě konec soudu připsati, ale opomenul toho.

Soud svatokunhutský Brněnský léta téhož (1596.)

Fol. 44. b.

Pořádek jest, abychom se k soudu tomuto sjížděli před pondělí po s. Kunhutě ten den, jestli žeby se pak s. Kunhuty trefilo v pondělí, jako letos, tedy přes týden; tak se nyní stalo, včera v neděli jsme se sjeli, a dnes soud zasedli.

Dcky na horu o osmi hodinách přinešeny jsou ode mne na místě pana komorníka, a od pana Berky, na místě pana sudího, kterýž pro nemoc sem vypraviti se nemohl; po otevření jich jsou čteny vklady při posledním soudu zdejším do desk vepsané.

1. List mocný královský a naň učiněné poručení obšírné od n. pana Hynka z Valdštejna a na Brtnici.

2. Smlouva o statek Vořechovský mezi paní Alinou z Lomnice a na Budišově, a Janem Polcarem z Poříčova, od něhož jej paní koupila.

3. Vklad Horních Dubňan od nejv. pana Maršalka panu Jiřímu z Náchoda sirotku avšak léta objednaná majcímu, po nebožt. panu Jindřichovi z Náchoda a na Tulešicích pozůstalému, učiněný.

4. Spolek, kterým paní Alina z Lomnice přijala pana Václava Berku na statek Veselský; když čten byl, pan Smil Osovský z Doubravice, poručník pana Zdeňka z Valdšteina sirotka po nebožt. panu Henrychovi z Valdšteina na Sádku a Mezříči pozůstalého vystoupil a že chce odpor tomu spolku vložiti, se ohlásil. Stoupili jsme se o to a po rozmluvení a rozstoupení pan hejtman dle ouřadu svého komornického odpověd mu dal, že J. M. mu toho brániti neráčí.

5. Spolek, kterýmž táž paní téhož přijímá na statek Ořechovský.

6. Odpor pana Václava Berky, kterýž jest učinil naproti poručení pana Zdeňka Berky, bratra svého.

Konec vkladů.

Po přečtení vkladů zavřeny desky, zahájen soud. Po zasednutí pan Ladislav Berka drže místo nejvyššího pana sudího kázal pŕihony vyhlášovati.

1. Pan Joachym Haugvic Nejv. sudí pana Smila Osovského z Doubravice. Nestal pan sudí a poručníka neměl, mohl se k tomu pan z Doubravice ohlásiti, ale ušetřuje nemoci panské nechtěl naň těžkosti dopustiti.

2. Pán Václav Berka pana Ladislava Berku bratra svého o statek Mezříčský.

3. Pan Kryštof z Tiefenbachu nejvyššího pana maršalka.

4. Jiřík Ranofrej měšténin Brněnský Jana Muňku.

5. Pavel Kataryn mistopisař pana Jana z Pernšteina o rukojemství.

Nestal žádný zmocněný panský, pŕihon vyhlášen třikrát; žádal mistopisař za opatření i ukázáno mu na pořádek. Při druhém pŕihonu týmž způsobem mu se vedlo¹⁾

¹⁾ Zde připsáno na straně červeným inkoustem: „Toto stané na Pernšteina mu pomohlo.“ Kataryn koupil hrad a panství Pernšt. za 44.000 zl. mor.

6. Týž Kataryn Vilíma Kusy-ho o rukojemství. Žádal nemocného roku Kusý skrze psaní, od Tandaryáše dodané. Jest mu dopřín.

7. Ondřej Sokolnický Jiříka Čechočovského z zatkně a když žádný nestal, vymazán jest.

8. Mikuláš Kotulinský Stanislava Habarta. Když Habart rukojmí neměl, vstoupil do šraňku a slíbil svou čest, víru panu sudímu.

9. Matěj Sentický Václava Svojanovského. Nestály strany vymazán.

10. Týž Mariannu z Lažan; tolikéž vymazán, když se žádná strana neohlásila.

11. Pan Václav Berka pana Ladislava Berku o svědky.

12. Týž téhož o postavení Jana Mírovského, ouředníka Mezříčského. Vyvstal pan Ladislav s svého místa a dal oznámiti skrze Vojsku, že ačkoli příčiny by měl pro něžby postavení tohoto svědka brániti mohl, avšak aby dokázal, že právu a spravedlnosti v ničemž překážeti nechce, že jej se uvoluje postaviti, ale prvé sobě dáti vyslyšení. Přijal to od něho pan Václav.

13. Týž pan Berka pana Ladislava Šlejnice o svědomí; dal je.

14. Týž pana Volfa Křineckého z zatkně o svědomí; dal je.

15. Týž pana Teufla o svědomí; dal je.

16. Šebastian Hrabner N. Puchara z zatkně. (Mám toho zprávu že Puchar tento z Rakous ujel, když ho týž Hrabner vinil, aby mu neodpovídal a sem se přistěhoval a nyní v Slavonicích bytem jest, za kterouž příčinou dotčený Hrabner sem jeti a jeho k tomuto právu viniti musel. Postavil se Puchar do šraňku a německy mluvíti začal; jest mu oznámeno, že se při tomto právě jináče než česky nemluví a protož aby sobě přítele zjednal, který by od něho promluvil, avšak poněvadž z zatkně pohnán jest, aby ven neodcházel. Vyšel z šraňku hledaje a po chvíli zase samotný tam vstoupil bez řečníka a když znovu němčinu lámati začal, opět mu to zastaveno jest a poručil pan sudí panu Muňkovi, aby mu to německy oznámil a podlé toho mu pověděl, jest-li z zatkně jsa pohnán rukojmí za sebe nemá, aby do šraňku vstoupil a zastání a dostání ku pŕihonu slíbil. Učinil tak.

17. Za tím na mé pŕihony přišlo, kterýmiž pana z Pernšteina pohním o rukojemství. Byly tři; když nestáli zmocnění jeho, vystoupil jsem do šraňku a prosil jsem za opatření. Ukázáno mi na pořádek. Velmi se mi to dobře trefilo; neb jsem jedné kvitance doma byl zapomenul a kdyby oni přítomní jsouce byli na to nastoupili, abych ji ukázal, byl bych musil odkladu žádati a ke škodě přijíti.

18. Poručníci sirotka Letovského pohnali pana Jiříka Kryštofa Teufla dvěma pŕihony, že jsa rukojmím za strýce svého pana Karla nebožtíku hraběti Hanušovi z Hardeku i hlavní summy i ouroků klásti zanedbává. Uvolil se ji ujistiti.

19. Pana maršálka pan z Tiefenbachu.

20. Pan Ladislav Berka paní Alinu Mezříčkou.

21. Týž Jakuba z Radostína o svědomí; dal je.

22. Adam Strahovský Václava Peldřima; srovnáno jest. Poklid.

23. Kryštof Šen Vencelíka o svědky; jsou mu postaveni; přijal je.

24. Týž Petra Čížovského o svědomí; ohlásil se, že je přijal.

25. Týž Václava Čížovského o svědomí; ohlásil se týmž způsobem.

26. Zykmond z Čertorej pana Maximiliana Lva z zatknyně; prosil za opatření, poněvadž pan Lev statku pozemského nemá. Postavil pan Lev rukojmě: pana maršálka a pana z Doubravice.

27. Mach svobodný dvořák ze vsi Hadky Václava Žalkovského dvěma pňhony.

28. Pan Kryštof z Tiefenbachu pana maršálka o postavení svědků. Uvolil se pan maršálek, postaviti je, kdyžby je sobě prvé dal vyslyšeti.

29. Týž Albrechta Hrušovského ouředníka na Krumlově a jiným pňhonem Jířika Klosa, oba o svědomí. Dali je.

30. Pan Ladislav z Štejníc pana Voldřicha z Kounic.

31. Týž pana Jana Zahradeckého o svědomí. Ohlásil se pan Jan, že když na při přijde, že chce něco k tomu pňhonu mluvíti a ukázati, pročby svědomí toho dáti nemohl. Strana za opátření prosila. Stoupili jsme se a po nemalém uvázení všickni jsme se na tom snesli, že kdo o svědomí pohnán jest, pokudžby by se ho dáti zbraňoval, jest povinnen hned tu příčinu slušnou toho oznámiti a to za příčinou tou, že kdyžby se s dáním svědomí na při odkládalo, potomně kdyžby na ni přišlo, mohlby pohnaný ledajakés svědomí dáti a původ, nechtíce ho přijíti, musil by odkladu žádati a tak k škodě přijíti. Item mohl by pohnaný v tom umříti a původ by o svědomí, na němž by mu mnoho záleželo, přijíti musel. Protož jest oznámeno panu Zahradeckému, že pořádek jest, kdo svědomí se dáti zbraňuje, aby příčinu toho ukázal, vedlé téhož aby se i on zachoval. Dal odpověď, že se pňhonu brániti chce tím, že maje statek na dědictví, není z dědin pohnán. To když jsme uslyšeli, nemohouce na ten čas nálezu učiniti, odložili jsme pňhonu tohoto a svědomí dání, až na při přijde.

31. Stanislav Rogojský na Biskoupkách pohnal pana Georg Kryštofa Teufle. Oznámil pan Teufel, že Rogojský na dědictví nic nemá, než na manství, pročez že prosí za opatření, aby Rogojský ručil, tak jestli by jej z čeho viniti chtěl, že mu bude při tomto právě z toho odpovídati. Bránil se Rogojský a proti tomu přivedl, že žádný cizozemec není, aby to učiniti měl a ačkoli statku na dědictví nemá, avšak že má statek pozemský, a protož jsa obyvatelem, jsa usedlým, že netřeba mu ručiti. Stoupili jsme se a uznali, že poněvadž ti, kteří na dědictví statky mají, majíce při právě manském činiti, musejí to uručiti, že tam jsouc zase obvinění chtějí odpovídati, že i manové při právě našem mají se takto zachovávat. K tomu pan Šednický přivedl pána otce svého příklad, že nemaje nic na dědictví, když kohosi k zemskému právu poháněl, ačkoli toho biskup Vilém bránil, avšak že musel zaručiti, že bude tu zas odpovídati. Pročez i Rogojskému poručeno jest, aby ručil. Postavil nejprv pět rukojmí, ale když mu oznámeno jest, že dosti na dvou, slíbili za něj pan Prokop Lhotský a pan Jan Polcar. Zapsáno jest z poručení J. M.

Fol. 46.

33. Farář Rudvikovský pana Jana Diviše bratra mého dvěma pňhony, jedním o desátek, druhý o svědky. Ohlásil se, že stojí, ale svědkův nežádal, protož když on mlčel, já a Kataryn zmocnění téhož bratra mého také jsme mlčeli, avšak v strachu jsouce, aby na nás staného nedal, když jsme svědkův

neměli; nebo jsme je zapoměli z panství Náměšťského povolati. Ale pomínul toho buď zapomenutím, buď nerozumem, sice byl by na nás skrze stané nedaleko sta zl. obdržel.

34. Jiřík Ranofrej Jana Muňku o svědky. Oznámil Muňka, že mu je chtěl postaviti dávno, ale že jich nechtěl přijíti a k tomu, že po něm žádá nějakého Pavla lokaje, kterého v púhonu nepoložil ani nejmenoval.

Jest mu povědino z potazu, aby je Jiříkovi krom toho Pavla postavil a tím se nebránil, že jich od něho prvé přijíti nechtěl, poněvadž tím povinnen nebyl, pohnav o ně, aby před pana hejtmána a J. M. pány soudce postaveni byli.

35. Pan sudí pana maršálka, týž Jakuba z Radostína.

36. Tandaryáš Bule paní Maruši z Plavče dvěma púhony. Povolil na mou žádost k přátelskému jednání a ji bez pohoršení práva z obou púhonův propustil.

37. Pan Smil Osovský pana z Pernšteina, že ho z rukojemství vyvaditi nechce. Když nestáli zmocnění a pan za opatření žádal, ukázáno mu na pořádek.

38. Pan Václav Berka pana Ladislava bratra svého o svědky. Uvolil se mu je, kdyžby jich prvé ku potřebě své vyslyšeti dal, postaviti, krom nějakého Šimka syna Kovandy, kteréhož se doptati na všem panství nemohl; avšak jst-li že potřebuje Šimka Hradského, že mu i toho postaviti chce, Přijal to od něho pan Václav.

39. Týž pohnal Alše Strance o svědomí. Dal je.

40. Týž Viléma Dubského o svědomí. Dal je, ač bylo, jakž se ohlásil pan Václav, nedostatečné; avšak přijal je.

41. Já jsem pohnal Daněle Šponara sedmi púhony z zatkyňě. Slibili zaň pan z Doubravic a pan Tovar.

42. Týž Katarýn pohnal pana z Pernšteina a týmž způsobem jako předešle opatření žádal i obdržel.

Jsou ještě někteří jiní púhonové vyhlášení; ale poněvadž nebo k vymazání přišli nebo poklid na ně dán, nebo skrze uvolení ano i svědomí daní k svému skončení přišli, vidělo mi se daremné je sem vpisovati; protož jsem jich zanechal zvláště budouce na mále.

Konec púhonů. A hned já i pan z Doubravice jsme vy-
Fol. 46. b. vstali a na katedru dojdouce dali jsme sobě své stané, když žádný z páně z Pernštejna zmocněných nestál, zapsati a od zapsání po čtyrech gr. vedlé taxy od každého púhonu jsme zaplatili.

Když jsme se zas usadili, nejprvnější púhon vedlé pořádku jest vyhlášen. Ale když pan sudí nestal a pan z Doubravic k tomu nic říkati nechtěl, odložen jest.

Vzat potom druhý púhon mezi pány Berky. Ale i ten pro vyslyšení svědkův z vůle obou stran jest odložen do druhého práva.

A tak J. M. ráčili kázati žalovati ten púhon, kterýmž pan Ladislav Šlejnic pohnal pana Jana Zahradeckého o svědomí. Po prožalování bránil se pan Zahradecký za příčinou na hoře poznamenanou t. že poženouce jej na Višňovém a Třtěníci nedoložil dědin, odkudž věděti nemůže, udělal-li to na potvor či na klísku a poněvadž summou neobyčejný jest ten púhon, že prosí J. M., aby mu to spravedlivě najíti ráčili, aby dáním takového svědomí povinnen nebyl. Neřikal k tomu nic Tandaryáš Bule, než k uvázení J. M. to podal a tak stoupice se jednomyslně jsme se o tento nález snesli: poněvadž pan Šlejnic

Zahradeckého poháněje z dědin nedokládá a on Zahradecký na dědictví má, že tomu půhonu odpovídati povinnen není. R. pan Voldřich Krajiř, pan Girg Kryštof Teufl, Václav Zahradecký.

Když se nález psal a potomně prvé, než-li vyhlášen byl, přednesl nám pan hejtman dvoje psaní arciknížete Maximiliana, kterýmiž napomínati ráčí, aby kontribucie 10 gr. na Banské hranice náležitě vypravena co nejdříve byla a při tom oznámil, kterak podlé snešení J. M. při minulém soudě Olomouckém stalého panu Janovi Odkolkovi jest poručil, aby se s těmi penězy do Uher vypravil, on pak ledajakými's příčinami se vymlouvaje toho až posavád učiniti nechtěl, což jest sobě nemálo stěžil. Protož Odkolek mezi nás povolán jest a poručeno mu přísně, aby takovou kontribucii od ouředníků menších k sobě přijma nic se nemeškaje do Trnavy a odtad, kde by mu od arciknížete Maximiliana poručeno bylo, dovezl. Slibil tak učiniti.

Za tím jest čteno psaní J. M. Cís. panu hejtmanovi učiněné, že na ten čas neráčí generalního sněmu držeti, než v každé zemi obzvláštní a particular, protož že nás na ten čas vypravením osob nařízených ušetřovati ráčí; než kdyby se strany držení sněmu takového generalního ráčil ustanoviti, že se nám to časně věděti dá.

Předložena jsou také psaní od lidu našeho válečného peněz žádajícího a poněvadž na ten čas žádných před rukama není, dána jest ta rada od pana hejtmana, aby se k knížeti Minsterberskému a panu Iliasšasovi o půjčku vypravilo, dnes aby se na osoby pomyslilo a zejtra aby se vypravily, mezi tím psaní se kázala vykonati.

Naposledy jsme se na tom snesli, abychom se o osmi scházeli k soudu a o třech rozcházeji. A tak vyvstanouce rozpustil nás pan hejtman. A já s panem Berkou zase jsme dcky na rathouz vyprovodili.

Outerj.

Poněvadž pan hejtman se včera roznemohl, pan maršálek dnes Fol. 47. jeho místo držel.

Po zasednutí kázal pan sudí půhony vylašovati. Stal se začátek vedlé pořádku od rukojemských.

A nejprv se navrátilo na staré půhony při minulém právé do tohoto odložené, kterýmiž Petr Chrastenský a Jan Kořenský Reimonda Fukara o rukojemství pohánějí. Postavil se Fukar a že stojí ku půhonu, se ohlásil, po kterémž ohlášení jest jemu od pana sudího poručeno, poněvadž již ted po několika soudů pře jeho se odkládají toliko za tou příčinou, aby dokázal, že stavu rytířského jest, protož aby to nyní vykonal. Ochotně se k tomu měl, a oznámiv, že za tou samou příčinou netoliko velký náklad (stojí ho ta jízda do 600 zl.) než i veliké nepřiležitosti a nepohodlí podstoupil, toliko aby mohl z toho důmnění, v kterémž u některých jest, se vyvésti; pověděl, že jest hotov to, co k takovému dokázání s sebou přivezl, před J. M. položiti. A hned za tím dodal psaní od J. M. C. do soudu, v kterémž J. M. žádati ráčí, poněvadž Fukar na J. M. vznesl, že předkové jeho od císaře Frydrycha III. k stavu rytířskému vyzdvižení jsou, a toho i dokázal, aby tolikéž i od nás za toho držán byl. Nejedné přimlavy okol šly, naposledy jsme se na tom snesli, aby mu oznámeno bylo, že J. M. těchto při znovu do druhého práva odkládati ráčí, mezi tím, poněvadž se věc tato vlastně panův z rytířstva dotýče, aby při nejprv příštím sněmě, který zde v této zemi držán bude, což by koli k této potřebě

přináležejícího měl, před nimi ukázal, oni že to potomně vážiti budou. Ale pan Berka jakožto sudí, maje to přednésti, spletl všecko, tak že mu Fukar ani Tandaryáš nerozuměli. Pročež když Tandaryáš na světlejší rozum se dotazoval, dostal od něho nemalé domluvy. To náš rád.

Za tím vyhlášení pňhonové dva, kterýmiž pan Jan Šembera z Boskovic pana hejtmána pohnal. Postavil jsem se na místě panském do šraňku a žádal jsem skrze Šponara pro nemoc panskou za odklad. Dán jest až do pondělka.

Po těchto starých pňhonech na nové nastoupeno a nejprv na ten, kterýmž pan Haugvic, nejvyšší sudí, pana z Doubravice pohnal. Ale jako včera tak i dnes nechtěl pan z Doubravice k těžkosti panské příčiny dávatí, než dovolil, aby byl odložen až do příjezdu panského.

2. Mikuláš Kotulinský pohnal Stanislava Habarta z summy 130 zl., za kterouž jest se on za Jiříka Hradeckého rukojmím postavil. Nebyl tu Habart, ač včera byl přislíbil rukou daním panu sudímu, že ku pňhonu dostáti chce. Protož když po trojím vyhlášení Kotulinský za opatření žádal, ukázáno jest mu na pořádek, kterého neobmešká, než hned stané na pět kop gr. dal. Po dobré chvíli postavil se Habart a když pňhon prožalován byl, oznámil týž Habart, že minulého roku v Hustopeči Kotulinský jest k němu přišel a oznámil mu že Hradecký za ňakou summu peněz k vypůjčení je sobě jest ho žádal, kteroužby i půjčiti chtěl, kdyby on Hradecký rukojmí, který by zaň slibiti chtěl, dostati mohl, jest jeho žádal, aby zaň slíbil a žádného se nebezpečení neobával. Ač pak i hned Kotulinskému se ozval, že nercili cizích ale ani svých vlastních plátiti nemůže a protož kdyby Hradecký platcem býti nechtěl, že by on své zaň dáti a tak k nemalé těžkosti přijiti musel; avšak na jeho mnohé napomínání a ubezpečování že jest se navésti dal a to rukojemství na sebe vztahl. Nyní pak že týž Jiřík Hradecký v Čechách jest, on pak v Moravě a kdyby ho jinde hledati a obzvláště pak při jiném právě viniti měl, žeby mu na to veliká práce a nemalý náklad jiti musel, protož že J. M. věří, poněvadž on se s dobrou měrou v tom rukojemství postavil, a nikdy se nenadal, aby k této míře přijiti mělo, že mu toho jako chudému pacholku, aby on své darmo dávatí měl, najíti neráčí. Odpíral všemu tomu Kotulinský a zápis neporušený, při němž pečet Habartova byla, ukázal a k čtení podal s doložením, že se toho držeti a J. M. spravedlivému uvážení poručiti chce. Čten byl zápis a po přečtení žádal opět Kotulinský při něm zachován býti. Habart pak dal psaní ňaké od Hradeckého Kotulinskému učiněné čísti, v němž se zakazoval, že mu zaplatiti chce. Ale když Kotulinský na tom přestati nechtěl, stoupili jsme se a o nález snesli: Poněvadž Habart za Jiříka Hradeckého v zápisu na papíře 130 zl. v rukojemství Mikuláši Kotulinskému se postavil, že jest povinnen tomu za dosti učiniti a jej spokojiti. R. pan z Doubravice, pan z Lichtenšteina a Václav Zahradecký. Po přečtení nálezu vstoupil Habart do šraňku a slíbil jemu dosti učiniti. Žádal potom, aby mu ten zápis Kotulinského pro dokázání dluhu takového odveden byl; ale když jsme se o to stoupili uváživše jedno, že ten pořádek od starodávna zachovávan byl, aby co se bez výminky ku právu podá, jakož při tomto zápisu od Kotulinského se stalo, více navracováno nebývalo; druhé, že jest Habart toho

zápisu nepodal; třetí, že by mu se i vydal, k žádné platnosti by mu býti nemohl a naposledy, že k dokázání toho, že jest vyš psanou summu musel Kotulinskému za Hradeckého v rukojemství položití, ničeho více mu potřeba není, než výpisu půhonu a nálezu od práva, — zavřeli jsme na tom, aby pan sudí oznámil, že nemá ten zápis vydán býti. Což se i stalo.

3. Sebastian Grabner N. Puchara. Hned po vyhlášení poručník Grabnera, Radešinský, ohlásil se, že jest ho Puchar za to žádal, aby pře tato až do druhého práva odložena byla, k čemuž že jest povolil. My jsme také proti tomu nebyli a tak jest odloženo.

4. Zykmond Čertorejský pana Maximiliana Lva. Oznámil Čertorejský, že ač se všelijak o to snažil, aby se všemi potřebami svými k tomuto půhonu náležitěji pohotově byl, avšak že před J. M. netají, že ještě svédómí jednoho očekává od pana Václava Bohdaneckého, kteréž nicméně ve dvou neb ve třech dnech nepochybně ho dojíti má a poněvadž mu na něm nemálo záleží, že J. M. za to prosí, aby mu slyšení pře této do některého dne odložiti ráčili. Proti tomu pan Lev Fol. 48. b. odpověděl, že jest několikrát pana z Čertorej za to žádal, aby ho z toho půhonu propustil, tak že ještě i nyní činí, poněvadž by mu nepřal, aby skrze to v ňaké neštěstí přijíti měl. Ale když on předce na svém stal a odkladu žádal, dán jest mu do outerka příštího.

5. Pan sudí pana maršálka, Jakuba z Radostína a Jana Praksického z Zástřizl rozdílnými půhony o touž věc. Všickni k odkladu povolili; sám toliko Praksický, když za opatření žádal, oznámeno mu, že nebude-li pan sudí státi před vzdáním soudu, že ví, co za pořádek.

Až potud půhonové rukojemští.

1. Přišlo po těch na pře staré a nejprv na půhon, kterýmž pan Bernart Drnovský, hofrychtyř, pohoní pana Frydrycha staršího z Žerotína, hejtmana. Ale ohlásil se pan hofrychtyř, že jest spokojeno.

2. Vyhlášení jsou pořád půhonové Vilíma Dubského na Petra Chrastenského. Ale nestála žádná strana, toliko pan Václav Zahradský se ohlásil, že ví o tom, že jsou na přátelském jednání.

3. Šli za těmito půhonové pana komorníka nebožtíka a paní manželky jeho proti paní Estře z Dytrychšteina a na Vranově. Hned po vyhlášení prvního pan Franc z Dytrychšteina se ohlásil a J. M. připomenul, že jest věřejšího dne od paní Estry, tety své, dodal psaní J. M. svédčící, v kterémž paní J. M. za to žádá, aby pany ouředníky menší k ni vypraviti ráčili, tak aby některé osoby na místě pana Zykmonda z Dytrychšteina svého předešlého zmocněného ku půhonům svým, poněvadž to zmocnění již vyšlo, znovu zmocniti mohla; kteroužto žádost paní J. M. že nyní sám osobně přednáší a aby k tomu dovolili a dotud, ažby se to zmocnění vykonati mohlo, při těchto odložiti ráčili, J. M. služebně žádá. Proti tomu Šponar odpověděl, že ti půhonové již od mnoha let trvají, v kterýchž jest se paní dobře zmocněním i jinými potřebami opatřiti mohla, než že paní na své obyčejné odklady nastupuje, protož že J. M. prosí, aby ti půhonové před se vzati byli a jakož on jsa poručníkem tak předně paní Kateřina z Kunštatu, jakožto společnice s nebožtíkem pánem, opatření aby byli.

Replikoval pan Franc, že paní E. z D. nic žádostivější není, než aby mohli tito půhonové k svému skončení přijíti; avšak poněvadž za slušnou příčinou odkladu žádá, že J. M. vždy se důvěruje, že jí toho přítí a její věřejší žádost v paměti míti ráčí. To pak psaní od paní

Fol. 48. b. Vranovské jest nám včera v potazu od p. hejtmana přednešeno. Summa jeho byla, že pro nedostatek zdraví k soudu vypraviti se nemohla, než že na místě svém, poněvadž zmocnění paně Zykmundovo vyšlo, pana Karla z Lichtenšteina a pana France z Dytrychšteina ku půhonům, kteréž při právé má, zmocňuje, k čemu aby J. M. dovoliti ráčili, že prosí. Pokudžby pak to býti nemohlo, že aspoň za to žádá, aby k ni ouředníci menší za tou příčinou vysláni byli. Uvažovali jsme to, a jakož předně, že žádný psáním zmocnění žádati, tak také soudce zemského, lečby nápadníkem byl, zmocniti nemůže, jsouc sobě předkládali: hleděli jsme i na to, že úředníkův menších pro povinnost jejich, kterou při soudech mají, od sebe pustiti nemůžeme, odkudž jsme usoudili, že žádosti paní vykonati nám lze není. A protož návěští panu z Lichtenštejna dáno jest od nás, aby jako od sebe psaní paní učinil, a této věci jí oznámil, a radu dal, aby račí roku nemocného žádala, po soudě že k ní budou moci úředníci menší vypraveni býti, a ona tím volněji toto zmocnění vykonati. To včera bylo. Dnes pak po tomto promluvení paně Francovém i druhé strany kázali jsme sobě pamětné knihy, v nichž zmocnění na pana Zigmunda z Dytr. se vztahující zapsáno jest, přiněsti, v nich jsme našli, že dotčené zmocnění nemá čas vyměřeného, než pokudž by půhonové tito, kterýmiž se od pana komorníka a od pana Volfarta Strejna viní, trvali (k nimž samým jest předešle na žádost paní dopřáno) dotud také svou moc a místo míti má. Za kterouž příčinou, ačkoli pan Zigmund již statku pozemského nemá (čimžby sice od takového zmocnění vedle pořádku byl excludedován poněvadž žádný, kdo statku pozemského nemá a dědičného k soudu zmocněn byti nemůže) a však poněvadž jej, když to zmocnění dovoleno bylo, měl, a k tomu při soudu postním, již po prodeání statku přece ku půhonu stal, a i nálež jeden v te při dosahl, nad to ani statku do desk bratřím svým nevložil, odkudž my, judicialiter jestli prodán, nevíme, našli jsme to, že takové zmocnění ještě nevyšla, a pan Zigmund že k vyhlášenému půhonu a jiným, k nimž zmocněn jest, odpovídati má; protož poručeno jest, aby nejprv to zmocnění nahlas čteno bylo, a potom se oznámilo, aby pan Zigmund odpovídal. To když se stalo, Šponar dal půhon žalovati ale pana Zigmunda tu nebylo. Protož služebník paní Vranovské žádal odkladu až do příchodu jeho, ale nedosahl žádné odpovědi, nýbrž když mistopisář všecky tři půhony, každý po třikrát vyhlásil, a strany tu nestaly, dal Šponar vedle pořádku stané, kteréž do 30 zl. vynáší. Postavil se potom pan Zigmund, a jakož pro nedostatek zdraví, tak i pro řečníka odkladu žádal, kterýž mu až do čtvrtku dán jest.

4. Mezi panem Biskupem a panem hejtmanem vyhlášen jest tento čtvrtý půhon: Vystoupil pan Biskup, a dal od sebe promluviti, že ta věc až posavad na přátelském jednání byla, pan hofrychtyř a pan podkomoří, že jsou měli smlouvu sepsati, stalo-li se to, či ne, žeby rád věděl. Vyšli k němu do šraňku pan hof. i pan podkomoří, a s nim dlouho mluvili, potom když pan sudí se dotazoval, co druhá strana k tomu říká, já jsem vystoupil, a na místě panském jsem odkladu žádal, ažby pán byl zdravější: proti čemuž když Biskup nebyl, odložena jest tato věc až do pondělka.

5. Po tomto přišlo na můj půhon s panem Křištofem z Tiefenbachu. Ale propustil jsem jej z něho.

6. Oršila Šelendorferová mnohými pňhony pana Jiřka Hodického pohnala, ale když žádná strana nestala, jsou vymazáni, zvláště poněvadž mistopisari dosvědčoval, že jest srovnáno všecko. Ač jsem já se ohlásil na místě pana Hod. a prosil jsem, aby, poněvadž v službě zemské jest, ušetřen byl, ale nedostal jsem žádné odpovědi, krom dotčeného poručení.

7. Pavel Katarýn purgmistra a raddu města Brna mnohými pňhony pohnal; když se ohlásili Brňané, že jest na přátelském jednání, odpověděl, že příliš tím odkládají, avšak povolil zas k němu, toliko aby mezi tímto i příštím soudem vykonáno bylo, dýle že čekati nechce, a tak odloženi jsou. Fol. 49.

8. Purgmistr a radda města Brna pana Jana z Pernštejna; propustili ho z pňhonu.

9. P. Hron z Náchoda pannu Anyšku Kutínskou, Abatyši. Umřel pan Hron.

10. Pan Křiřtof z Tiefenbachu pana Fried. z Žerot. a p. Jana Šemberu, dvěma pňhony, jakožto rukojmě v správním listu za panství Drnholcké. Poněvadž jsem já z mého pňhonu pana z Tiefenbachu propustil, sešlo i z těchto.

11. Bohuslav Bořita z Budče, probořta Brněnského. Nestal pan Bořita, a omluven jest od Šponara, že při úřadě jest, a svědky vyslýchá, pročez mu dán odklad do druhé středy, t. od zejtrka přes týden.

12. Pan Jan Šembera z Bozkovie pana Voldřicha z Kounic, pohnal z summy 3000 kop gr. a j. v. d. že zvýšením stavu na gruntech Slavkovských, vodu zpíčil a poddaným jeho Křiřzanovským škodu udělal. Doložil jména těch poddaných i léto, v kterémž se ten stav zvýřil.

Pan z Kounic, aneb Šponar od něho, bránil se pňhonu tím, že poněvadž pan Šembera nedokládá, který jest ten stav a v kterých místech; pňhon zatmělý jest, a tudy nepořádný, pročez že věří, že mu odpovídati povinen nebude, poněvadž se to tak prvé vřdycky zachovávalo, což i dvěma nálezy dokázal, jedním mezi Janem Přepickým, a panem Zigmundem Heltem z Kementu, že Přepický vinil pana Helta, že mu dříví na gruntech jeho pobrati dal, a škodu udělal, a místa kde se to stalo, nedoložil. Druhým, mezi Zigmundem z Zástřizl, a panem Burianem Žabkou, že Zigmund vinil pana Buriana o pobrání kamení a místa nedoložil. Proti čemuž Vojsko chtěje to obaliti nějak, vedl, že jmenuje místo, t. grunty slavkovské. Ale když Šponar ukazoval, že na gruntech Slavkovských více nežli jeden stav jest, a k tomu, že stav ten, kterýž nejbliřší jest gruntů páně Šemberových a vsi Křiřzanovic, na kterýž snad pán míní, není v gruntech Slavkovských než Hodědických, stoupili jsme se a tento nález učinili:

Mezi Bernartem Drnovským poručníkem pana Jana Šembery a panem Voldřichem z Kounic páni našli: poněvadž pan Šembera v pňhonu svém toho nedokládá, kterého stavu zvýšením a v kterém místě pan z Kounic na gruntech svých Slavkovských lidem poddaným jeho Křiřzanovským zpíčením vody škodu učinil, že pan z Kounic tomu pňhonu odpovídati nemá. R. Pan Voldřich Krajřř. Já a pan podkomořř. Pokud tato pře trvala, pan Karel z Lichtenštejna jako zeť páně Šemberův mezi námi neseděl.

Čteno psaní J. M. C. do soudu, kterým poroučeti ráčí, aby pŕihonové pána z Tiefenbachu do druhého práva odloženi byli.

Středa.

Fol. 49. b.

I dnes pan maršálek místo páně hejtmanovo držel.

1. Pan Jan Šembera z Boskovic, pana Voldřicha z Kounic, že zvýšením tohož stavu a zpíčením též vody cestu, kudy poddaní jeho Křížanovští jezdí, vytopil, a škodu učinil. Oznámil krátce Šponar, že se též věci, jako při včerejším pŕihonu dotýče, též vody téhož stavu, a protož že za opatření žádá. Odpověděl Vojsko, ačkoliv pŕihon rozdělený jest, a jiné věci se dotýče než včerejší, t. cesty, a ne vsi neb stodol, ašak že při uvážení J. M. to pozŕstavuje. Učinili jsme nálež podobný včerejšímu. Pan Krajír, pan Teŕřil a Jetřich Podstatský. Kryštof Šen podal supplikacii, v níž sobě mnohé stěžnosti do pana Vencelíka klade, a naposledy oznamujíc, že řečníka k vedení pře své dostati neráčí, J. M. žádá, aby od nich nákým opatřen byl. Na tuto žádost dána mu odpověď, aby ho sobě sám jednal, že J. M. žádného neráčí opatrovati, a supplikacie pro správu že panu Vencelikovi dodána bude.

2. Jakub Vojsko pana Smila z Doubravice, jakožto rukojmě jednoho v listu správním za statek Veselský od panů Tetaurův jemu prodaný, pohnal o zastoupení, že pan Arkleb z Kunovic i na místě bratra svého syna, p. Jetřicha, léta 88 o jarmarku Veselským skrze dráby své mejto jeho zastavoval, a lidi mocí odtud hnáti dal. Postavil se pan z Doubravice, a nejprvé, že svých věcí tu nemá, nenadajíce se, aby na ten pŕihon přijíti mělo, se ohlásil. Mezi tím Vojsko list správný čísti dal, v kterémž mezi jinými věcmi i za mejto se slíbilo; pročez když na to slovíčko a jiná podobná přišlo, Vojsko cum emphasi je repetiroval, a po přečtení všeho, za opatření žádal. Pan z Doubravice pak odpovídání se bránil, jedno že sám rukojmě není, a bez přítomnosti a pomoci jiných rukojmí vyvazovati jakychkoli závad mu nenáleží. Druhé že jest jistce své o zastoupení pohnal, a ačkoli ti oba (nempe Tetauri) zemřeli, avšak že se držeti chce toho, kterýž základ jeho, na nějž on na onen čas sliboval, přítomně drží. Pročez J. M. žádal, aby mu této pře, ažby na pŕihony jeho přišlo, odložiti ráčili. (V tom pan maršálek jakožto jeden rukojmě také vystoupil, a mnou své místo osadil) Vojsko pak na to replikoval, že on na ten čas k jinému než ku pánu, jakožto jednomu a přednímu rukojmí za správu hleděti nemůže, pak že na tu cestu o zastoupení daremně nastupuje, poněvadž paní Tetaurové již v živnosti nejsou, a protož poněvadž ti pŕihonové již dávno při právě jsou, žádal, aby k slyšení a k odpovídání přišli. Stoupili jsme se, a nejprv skrz pana sudího, pana Vojska se dotázali, pohnal-li jest také touž měrou jiné rukojmě? A když odpověděl, že pohnal, kázali jsme je pořád vyhlásiti: Jsou rukojmové v tomto kraji: pan maršálek, a Jan Chroustenský, v Holomouci p. Losynský. Každý pak rukojmě asi pěti pŕihony jest pohnán, k nimž dva stáli. Chroustenský pro nemoc zde není, avšak když nemocného roku nežádal, dal Vojsko naň stané. Po vyhlášení všech těch pŕihonů, zase jsme se stoupili, a uváživše, že pán z Doubravice na slušnou cestu nastupuje, dovolili jsme k odkladu, a poněvadž pŕihonové v obou krajích jsou, a to za pořádek jest, když se jedné věci dotýkají, aby z jednoho práva sňati a na

druhé převedení a tu společně slyšáni byli, usoudili jsme, aby zdejší do Holomouce přenešeni byli, ale nejvíce pro časté nemoci pana Losynského, aby skrze ně, kdyžby opět k soudu zdejšímu jako nyní přijeti nemohl, odloženi nebyli. A protož jest stranám oznámeno, že J. M. této pře do příštího soudu svatotříkrálského, kterýž v Holom. držán bude, odkládati ráčí, a místopisaři poručeno, aby tyto púhony s sebou do Holom. vzal.

3. Jan Starší Praksický z Zástřizl Řehoře Vachu, z zatkyně; propustil ho z púhonů, a pan sudí z závazku.

4. Umrlych púhonů koliksi jest čteno.

5. Starý Pergar Jan pohnal Šlacha, ale pan Maršálek a Habart dosvědčili, že jest o to smlouva.

6. Habart Brňany o postavení svědka. Propustil je z púhonu bez pohoršení práva. Ale oni nechtěli toho přijíti, nýbrž, že proti svobodám jejich a proti pořádkům zemským je pohání, ukazovali, a nad to že psaní jim učinil, v kterém dokládá že se již s tím, proti němuž svědků potřeboval, srovnal, a že ho již více nepotřebuje, a že je z púhonu propouští, kteréž psaní potomně mezi námi v potazu čteno jest. Protož, ačkoli Habart své některé příčiny vedl, avšak ohlídjíce se na samou nepořádnost, kázali jsme ten púhon vymazati.

Mezi tím, budouce v potazu, přednesl jsem psaní J. M. Cís. v němž sném k 30 dni tohoto měsíce pokládati ráčí, a dotázal jsem se J. M. z poručení pana hejtmana, poněvadž se obávati jest, že hned po vzdání soudu, jakož z panův soudcův, tak i z obce větší díl se rozjede, nebylo-li by lépe, časně soud vzdáti, aby každý domů dohlédnouti, a potom tím volněji k snému navrátiti se mohli? Všickni to schválili, krom pana podkomorého, kterýž jistě mocné důvody a hodné i slušné příčiny přivozoval, aby soud nebyl vzdáván. Ale nepomohlo nic, quia non vivimus in republica Platonis sed in fe-cibus Romuli.¹⁾

A tak se všickni na tom snesli, sed sub conditione, a by prvé i od ubce zdání jich v tom vzato bylo.

Pan biskup také ráčil přednésti, že jest pana hejtmana žádal, aby skrze otevřený patent obyvatelům poručil, kohožby z nich náký Samuel Šemelka za svědomí k roku svému, kterýž má před nim panem biskupem, pánem svým, s panem Bernartem Pražmou, požádal, aby mu je dáti povinnen byl. Pan hejtman pak že tomu povoliti nechtěl: oznámeno jest J. M. že p. hejtman toho učiniti nemůže, krom ven z země o poctivost když činiti jest, než aky J. M. tím takovým psaní učiniti, a jich, aby poddanému jeho svědomí dali, žádati ráčil, že to bezpochybně učiní. Ačpakkoli pan biskup pana z Vrba a některých jiných předešlých hejtmanů příklad ukazoval, avšak při tom pozůstaven jest.

7. Jiřík Jankovský z Vlašmě paní Kateřinu Zelenou z Řičan o náký díl statku Hostinského, jakožto nejbližší přítel nebožtka, t. sestry jeho syn, pohnal. A žádal předně aby poručenství čteno bylo, proti čemuž jsou poručníci paní Kateřiny Vojsko a Místopisari nebyli; žádal také, aby mu z desk vydán byl list správní na Krhov, kterýž táž paní

¹⁾ Tato sentence vztahuje se k slovům Cicer. ad Att. II. 1., kdež Cicero o Catonu praví, že někdy, ač nejlepší vůli má, republice škodí, jelikož prý hlasuje, jako by byl v ideálním statu, kdežto předce žije v praktickém Římě: „dicit enim tanquam in Platonis politeia, non tanquam in Romuli fece, sententiam.“

Kateřina, a sestra její panu Arnořtovi Zahradeckému jsou prodali. Fol. 50. b. Bránili toho dotčení poručníci s doložením, že tato pře nová není, a že již mnoho let trvá, v kterýchž dcky nejednou než mnohonáctekrát jsou nahore byli, kdežto pan Jankovský mohl jest sobě toho žádati čeho nyní vyhledává. Odpověděl na to, že ovšem tak jest, a že jest toho při nebožtíkovi panu komorníkovi nepominul, než že mu oznámeno jest, aby toho hledal, když na při přijde. Nebo ten pořádek jest, když se kdo nač při právě ovšem pak na dcky odvolává, aby mu toho, když na při jeho přichází, dopřáno bylo. Stoupili jsme se a že spravedlivé věci žádá, jsme uznali. Pročež poněvadž se již připozdívalo, odložena jest věc tato do zejřka, a mně poručeno a bych panu hejtmanovi, že dcky na horu přinešeny býti mají, oznámil.

8. Pan Hons Volfart Strejn z Švarcenavy paní Esteru z Ditrichstejna na Vranově pohnal z tisíc hřiven gr. českých vinu jí dáváje že léta 74, 28. Iun. lidem svým, které jmenuje, brannou rukou poručila seno z louky jeho „špicvisen“ na gruntech fryštenských ležící pobrati a odvésti.

Stal poručník její pan Zygmond, a Vojsko od něho mluvil. Bránili se nejprv odpovídati, že pan Strejn o dvoji věc pohání:

1. Že paní dala seno pobrati. 2. Že je dala odvésti a na to vedl tři nálezý; první mezi panem Zygmondem z Ludanic a na Veverí, a pannou Apolenou z Boskovic Abatyší kláštera Tišovského, v niž pan Zygmond panně vinu dává, že poddaných svých vedle smlouvy nechce přidržeti, aby mu platy a roboty povinné spravovali. Druhý, mezi paní Kateřinou z Krajku a panem Lipoltěm z Krajku, že jí pan kšaft manžela jejího položiti, a z čeho jej viní práv býti nechce. Třetí, mezi náky Ahnikem a Jungerfeldem, v němž nic jiného postaveno není, než poněvadž Ahnik o několikerou věc pohání, že mu Jungerfeld na na ten pŕhon odpovídati nemá.

Šponar proti tomu odpíral, že se tuto nepohání o dvoji věc, než o jednu t. o seno, ačkoli slova ta pobrati a odvésti rozdílná jsou, avšak že jedno vyznamenávají, nýbrž jedno vykládá druhé, a způsob ukazuje, kterým se tato věc dělá. Nálezové že sem nepřináležejí, poněvadž zřetelné jest, že v prvním dvě věci rozdílné se zdržují, t. platy a roboty, tolikéž i v druhém kšaft klásti, a ku právu státi. A protož že věří J. M. že té obraně u sebe místa dáti neráci. Stoupili jsme se, a brzo se na tom ustanovili, že pan Vojsko cavillationes a sophismata přivozuje, a protož mu najděno odpovídání. Bránil se z novu (což a až do třetice učiniti může) a oznámil, že pan Strejn nic nejmenuje jak mnoho toho sena bylo, a stojí-li za tu tak velikou summu, kterou v pŕhoně pokládá; nad to že již prvé o tu věc pŕhon se stal, v němž netoliko jináče poddané své než v přítomném jmenuje, než také za umrlý odsouzen jest, a tu ten pŕhon dal čísti, při němž zapsána byla pamět, že jest umrlý; dal také čísti několik nálezů nimiž potvřoval, že když summa přesažena jest, že se nemá pŕhonu odpovídati, jako mezi Přemkem z Vičkova, a Albrechtem z Hustopeč, mezi Mikulášem Klouzarem a Janem z Tavíkovíc o přijetí na grunty své člověka nepořádně v stav manželský vešlého: mezi panem Vladislavem Mezeřickým z Lomnice a Janem z Kyjovic, mezi Viktorinem z Valu a panem Ctiborem z Landstejna, mezi Albrechtem z Vičkova a Václavem z Kostelce, a mezi panem Janem z Ludanic a Pročkem z Zástřizl.

Přes to, když kdo zejména nejmenuje, jak mu se v čem veliká škoda stala, že se také těm půhonům neodpovídá, dal čísti dva nálezy, jeden mezi knězem Achaciem a Janem Zeleným z Řičan o pobrání gruntu a panem Jiříkem z Sovince a panem Vilímem z Miličina o pobrání koní: kterýmižto nálezy vedl, že poněvadž tak veliká summa v půhonu se jmenuje, a k tomu jak mnoho toho sena bylo se neurčí a zejména neukazuje, že není pan Zygmund povinen odpovídati. Proti tomu Šponar ukazoval, že pán nepohání o cizí věc než o své dědictví, o své grunty, na kterýchž se panu škoda stala, kteréžto dědictví můž sobě pokládati jak kdo chce vysoce, paní ač toliko seno pobrala, avšak když se užitku ujala, žeť se bezpochyby i gruntu chce držeti, nebo pod jakým sice obmyslem by to učiniti chtěla neb mohla? Vedení to, že půhon umrlý jest, sem že nenáleží, poněvadž takový půhonové zase se mohou opáciti; tolikéž ti nálezové o přesažení summy že pánu na škodu nejsou, nebo pán své dědictví svou dědičnou louku, v kterouž se mu paní vkládá, jak chce může šacovati. Aníž ty, kterými se dokazuje, že věc nejmenovaná brání odpovídání, sem svědčí, poněvadž pán dosti na rozum dává, že všechno seno pobráno jest, když praví, že seno pobratí dala z louky jeho špicvisen. A protož že maje celou naději k J. M. panu Strejn, že panu Zygmundovi odpovídání najděno bude, prosí, aby rozkázali čísti psaní, kteréž se J. M. k dalšímu té věci vyzrozmění podává. Ale Vojsko tomu místa nedal, oznamuje že se paní ještě ve při nedává, než odpovídání brání. Po čemž jsme se stoupili, a vezmouce do potazu půhon i nálezy uvažovali jsme s bedlivostí, obou stran vedení. Dělili jsme se pak hrubě, nebo někteří obranám těmto místa nedávali, někteří pak za dostatečné je soudili. Tito páni této příčiny svého zdání měli, 1. že není činiti o grunty, nebo o dědictví, než o samé seno, kteréž snadno souditi jest, že v takovém množství býti nemohlo, aby za tisíc kop gl. státi mohlo, 2. že nejmenuje se jak mnoho vozů toho sena bylo, aby se souditi mohlo, stojí-li za práci o to poháněti či ne; druzí pak, totiž ti, kteří jim místa nedávali, předně na tom stáli, že kdo užitky jaké sobě z gruntu béře, že ten také k tomu gruntu nějaké právo míti musí, a kdo se v užitky vkládá, ten že per consequens sáhá k gruntu. Grunt že jest dědictví, kteréž sobě jeden každý vedle zřízení zemského šacovati může a jak chce. A ačkoli zejména počet vozů nebo kop toho sena vyznamenán není, avšak že propositio indefinita comparatur universali, odkudž souditi, že když žaluje, že mu seno pobrala, že všechno seno musí pobráno býti. A tak jsouce controversio tato z obou stran valchována, naposledy jsme se na tom snesli, že má odpovídati. Což jest jemu také oznámeno. Ale poněvadž již pozdě bylo, odloženo slyšání pře do zejtrka.

Čtvrtek.

Po zasednutí včerejší půhon odložený předsevzat jest, a nejprvé podal Šponar psaní, kteréž Strejn jest paní Vranovské o pobrání toho sena učinil na česko přeložené, též i odpověď paní, na též psaní panu Strejnovi danou; podal také i svědkův vedle pořádku zpečetěných, a žádal, aby to vše čteno bylo. Bránil prokurator, poněvadž psaní páně Strejnova není list samý (nebo že paní je za sebou má oznámil) než toliko přepis aneb škarta, aby čteno nebylo. Proti tomu Šponar vedl, poněvadž se nic německého J. M. nepřednáší, že ta psaní, která se mezi nimi v německém jazyku zběhla, musela na česko přeložena býti, a tudy že jednomu přepisy se ukazují, ačkoli i psaní jedno jest

podal, kteréž zpečetěno jest, avšak že druhého, které za paní zůstává, podávati nemůže. Stoupili jsme se, a kázali jsme; aby se četli přepisové a výkladové těch psaní, než aby z pisařův jeden do německých psaní hleděl, srovnávají-li se s výklady, což se i stalo.

Summa psaní páně Strejnového byla, že k němu přišel Valdhauer rybař poddaný jeho a mu oznámil, kterak ňaký Jokl Küterüber a jiní poddaní paní ze vsi Petřina mocnou rukou jsou na louku jeho přišli (nejmenujíc ji však Spitzvisen) a seno z ní pobrali a odvezli, pravice, že to činí z poručení paní, protož že ji žádá, aby mu to napravila. Při čtení toho psaní aneb přepisu zastavil se prokurator na tom Jokl Küteriberovi a toho dovésti chtěl, poněvadž ho pan v pŕihonu svém Kolmanem jmenuje a ne Joklem že o jinou věc vini a o jinou se také dopisuje, a tudy že tímto psáním ku při své dokázati nic nemůže. Šponar pak odpověděl, že těch Küterüberů jest několiko, jednomu že Kolman, druhému že Jokl, třetímu že Anderle říkají, z nichž jednoho v pŕihonu jménem položiv druhé že zavřel v tom, kdež praví, „a jiným poddaným svým.“ Čtena potom odpověď paní Estery, v níž se k tomu zná, že jest poddanému svému Jokl Küteriberovi i jiným ze vsi Petřina poručila seno z louky své dědičné pobrati. (kteréž také ani špicvisen, ani jiným jménem nejmenuje) s tím doložením že jest již více toho trpěti nemohla, aby jejího dědičného gruntu kdo jiný než ona užívati měl, prvé že škod dosti již snášela, více že snášeti ani dopouštěti nemůže. Po přečtení toho, poněvadž jiných artykulův v tomž více bylo, ptal se mistopisař, mají-li čteny býti? Tu opět mezi řečníky nemalý odpor nastal, nebo prokurator chtěl, aby všecko psaní přečteno bylo: Šponar pak toho bránil, poněvadž se této věci nic nedotýče a jednom by skrze to čas k zmaření přišel a J. M. by zaneprázdnění býti museli, což i mistopisař dosvědčil, že ostatek o jiné věci jest. Protož naslyšíc se jich dosti nahádati, kázali jsme aby čteno nebylo, než svědkové od pana Strejna podani aby čtení byli, jsme poručili. Bylo jich pět, dva poddaní jeho, jeden paní Estry a dva císařští z Drosendorfu jeden, druhý odjinud, kteříž totéž, co se v pŕihou zdržuje, vysvěčovali, někteří že při tom byli, někteří že o tom slyšeli, jakož pak ten poddaný paní Estry svědčil, že byvši na mlatu paní a obilí mlátiv, kdýž se domů navrátil, že mu žena rekla, kdyby doma byl, že by byl také musel na špicvisen jiti a seno pomoci bráti, načež on že jest odpověděl, že jest tomu rád, že doma nebyl. Po přečtení jich ukazoval Šponar nejprv že paní sama k tomu se zná, že jest poddanému svému Küteriberovi i jiným poručila, takové seno pobrati, nad vlastní přiznání že nic většího býti nemůže, avšak že i dostatečnými svědky se to provodí, kteří netoliko čas i místo než i způsob toho oučinku vysvěčují, že brannou rukou, moci jest to seno pobráno a pobráno z poručení paní, k čemuž že jsou se i poddaní její vlastní přiznávali a přiznávají: druhé, že ta louka, na níž seno pobráno jest, totiž špicvisen jest v gruntech panských dědičných, dal čisti nález mezi paní a ním panem Strejnem od J. M. učiněný o vyměření hranic, v kterémžto nálezu mezi jinými grunty panskými louka špicvisen se jmenuje: a protož, že J. M. prosí, poněvadž to již dostatečně prokázáno jest, jaká moc a ublížení pánovi se od paní na vlastních jeho gruntech se (sic) stala, aby mu to spravlivým nálezem k nápravě přivesti ráčili: a že to i prvé bývalo a kdýž kdo co na gruntech cizích pobral, že to napravovati musel, ukazal nálezem učiněným nevelmi dávno mezi panem Tasem Mezříčským z Lomnice,

nejvyšším sudím a Janem Herínkem o pobrání obilí. Pan prokurator zase proti tomuto vedení mluvil; jedno, že ačkoli paní se k tomu přiznává, že jest seno to pobrati dala, avšak že v psaní svém louky špicwisen nejmenuje, nýbrž to ukazuje, že jest na svých vlastních a dědičných gruntech to učinila, čehož jest na svém dobrou svobodu měla; druhé, že svědkové pana Strejna jednak Kolmana Küteribera, jednak Jokle Küteribera jmenují a vysvědují, že by jednomu z nich paní poručiti měla, to seno pobrati a tak ani mezi sebou ani s psaním páně Strejnovým ani s púhonom se nesrovnávají, pan Strejn že v púhonu Kolmona dokládá, v psaní pak Jokle jakož i svědkové na větším díle, což vše púhonu na odpor jest a poněvadž podlé púhonu neprovdí, Fol. 52. že paní Kolmanovi Küteriberovi poručila na louce špicwisen seno pobrati, že J. M. se důvěruje, že paní v tom spravedlivě a milostivě opatřiti ráčí. Dal potom svědky čísti, kterýchž bylo 13 a ti ex diametro proti druhým svědčili, t. že jest paní Estra Joklovi Küteriverovi ani jiným poddaným svým nikdy neporoučela na louce špicwisen seno bráti a v tom se všickni jednomyslně srovnávali. Pročež když přečtení byli, hrubě na tom pan prokurator stal, že jest jich větší počet než páně Strejnových a že všickni k jedné věci směřují a v jednom se snášejí a přiznávají. Replikoval Šponar a oznámil, že pan Strejn své obviňování dostatečně ukázal, aby i jiným něčím neprovedl, tedy že sama paní k tomu se přiznává. Mezi svědky paními že Jokl Küteriber jest nejpřednější svědek, ten že sám sobě svědčí, jiní že toliko k němu přistupují a ti na větším díle že z též dědiny z téhož Starého Petřína jsou a ačkoli tomu odpírají, že sena nebrali, avšak že tudy k paní své vlastní svědčí, kteráž se k tomu zná; psaní její, kteréž to ukazuje, že čteno bylo a protož poněvadž se s přiznáním paní nesrovnávají, že jest té nepochybně naděje k J. M., že ráčí věděti, jak takové svědky vážiti. Stoupili jsme se a ač téměř všickni v tom jsme se mezi sebou snášeli, že paní Estra panu Strejnovi křivá jest, avšak i na tom jsme se srovnali, že ne podlé smýšlení neb domnění našeho než podlé ukazování stran souditi a pře uvažovati máme: nebo kdyby soudci v tom vůle puštěna byla, aby ne podlé pře vedení než podlé svého vlastního svědomí soudil, že by to bylo s velikým nebezpečenstvím spojeno, a protož že ve všech právicích dobře ustanovených to vyměřeno jest a soudci zapovědino jináče souditi než jak se ukazuje, by pak věděl a tím jist byl, která strana pravá, která křivá jest. A tak vezmouce před se při i vedení její mluvené i čtené tak jsme ji uvažovali: předně jsme sobě to předkládali, že se v jistotě toho nic neukazuje, aby seno to na louce špicwisen pobráno býti mělo; nebo ačkoli páně Strejnovi svědci to vysvědují, avšak proti tomu paní Esterini zjevně a zejména tomu odpírají, v psaních pak, které mezi stranami vzešla, že se o dotčené louce špicwisen žádná zmínka neděje. Za druhé, že paní Estra větší počet svědkův má, kterýmž od sebe to odvodí, než-li pan Strejn a ačkoli ne vždycky na počtu záleží, avšak když jsou vedlé pořádku vyslyšáni, od žádného ovšem pak od strany nejsou nařčeni, mezi sebou se srovnávají, že ani my jich zavrci nemůžeme. Třetí, že ačkoli paní Estra se zná k tomu oučínku, avšak že praví, že to na svém dědictví poručila učiniti, toho poněvadž jí pan Strejn dostatečně nesráží, nýbrž toliko na louku špicwisen ukazuje, avšak paní nepřemahá, že jí to přiznání na škodu býti nemůže. Ač

pak někteří tím pana Strejna zastávali, že má svědky cizopanské, avšak když tudy jiných svědkův fidem minime levabant, nebylo to váženo ani k tomu přistoupeno, k čemu se přimlouvali, aby se odklad stal, zdalíž by se strany srovnati mohly: nebo to všem vůbec vědomo jest, že paní Estra nikdy k žádné smlouvě a přátelskému jednání nepřistupuje. Protož jsme se o tento nález snesli: poněvadž paní Estra z Dytrychšteina svědky to od sebe odvodí, že jest lidem poddaným svým neporučila, aby na louce dědičné pana Hons Wolfarta Strejna, slove špicvisen, jaké seno bráti a odvézti měli, že táž paní tomu odpovídati nemá. Vynesl jsme tento potaz já, pan Teuff, pan podkomří.

Tato vyš psaná pře nebyla by dnes slyšána byla, kdyby se včera neyla začala; nebo k dnešnímu dni jakož půhonové mezi panem Hynkem Brtnickým † a paní Estrou z Dytrychšteina, tak mezi Jiříkem Jankovským a paní Kateřinou z Řičan odloženi byli, protož jak se jí konec stal, hned se mistopisař na dotčené odložené půhony navrátil a nejprv ten prožalován jest, kterým pan Hynek Brtnický etc. touž paní Estru pohoní, že jest nějakému Cukrmachrovi a nějakému Nešporovi dala u rybníka svého Žebráka nový splav na gruntech jeho udělati tu, kdež ho prvé nebývalo, jemu a doddaným jeho Fol. 52. b. Pohulickým na velikou škodu. Po prožalování půhonu Šponar jakožto poručník paní Kateřiny z Kunštatu manželky a společnice nebožtíka pana Hynka chtěl stranu z půhonu propustiti; ale pan Zykmund z Dyt., poručník paní Estry nechtěl toho přijíti, nýbrž skrze Šlevice řečníka svého dal promluviti, že paní teta jeho nikdy žádných soudů ani nevolí žádostivá nebyla, nebožtíku panu komorníku k zlému sousedství žádné příčiny nedala, než pán že jest ji sešlou a starou ženu daremně trápil a aby to i J. M. vědomo bylo a její nevina ukázána, že nemůže toho podání přijíti. Opáčil zase Šponar, že paní bez výminky propouští a žeby to mohla přijíti, by pro nic jiného nebylo, aspoň pro ušetření J. M., aby se tím neráčili zaměstnávat; ale nechtěl pan Zykmund, a tak půhon všecek prožalován jest. Nezastával hrubě Šponar své pře, neb také nebylo čeho; než Šlevic dal čísti svědky, jedny, kterýmiž dokazoval že těchto lidí, o nichž se v půhonu zmínka činí, nikdy na gruntech paní Estřiných nebylo a to dosti impertimenter, nebo to toliko k obraně a k vyzdvižení půhonu sloužiti mohlo, o čez již nebylo činiti. Druhé, nimiž vedl, že paní žádného nového splavu nedala udělati, než toliko starý vyčistiti a obnoviti; ale se všickni srovnávali.

Dal také Šponar své svědky čísti, ale k malé platnosti své, nebo více proti němu než k jeho dobrému svědčili. Za tím z obou stran ouřadu vedení čteno i od ouřadníkův menších ukazováno bylo, od nichž jakož i od pana Václavu Zahradeckého a pana Jetřicha Podstatského oznámeno nám bylo, že daremně pan Hynek nebožtík poháněl a že zřetelně se vidělo, že starý splav tu prvé býval a že všickni to vysvědčovali, že při vybírání ho staré prahové nalezeni byli, a poněvadž ouřadu vedení na ty svědky se vztahovalo, kteří předešle při první při čtení byli a na něž se již nález stal, dotazoval se mistopisař, mají-li zase čtení býti? Stoupili jsme se a kázali jsme je čísti, po kterýchž řečníci oba své prvnější řeči dosti nepotřebně rozpáčili, tak že jich teskno poslouchati bylo. Pročež vyvstavše a stoupivše se po krátkém uvažování jakožto věci zřetelné o tento nález jsme se snesli: Mezi N. N. poručníky z obou stran na při ouřadem převedenou paní nalezli:

Poněvadž Daněl Šponar toho, aby paní Estra z Dytrychšteina u rybníka svého Žebračka nový splav prvé nebyvalý udělati dala, neprovodí, nýbrž to se z svědkův a z vedení ouřadu nachází, že ten splav toliko obnoviti a jej v tom místě, kdež starý býval, udělati a spraviti dala, že tomu paní Estra odpovídati nemá. R. pan Tovar, pan Krajír, pan hofrychtyř.

Pátek.

Poněvadž pan hejtman dnes čerstvější trochu než pomínulých dnův byl a toto jeho obzvláštní den jest, dal se na horu přinesti a po zasednutí vstoupila do šraňku paní Krystyna z Rogndorfu vdova po nebožtíku panu Hynkovi z Vrbna, někdy hejtmanu, pozůstala, která podadouce do potazu psaní od J. M. Cís. prosila, aby čteno bylo. Otevřeli jsme je a supplikacii též paní k J. M. v něm zavřenou jsme našli, na kterouž se také též psaní vztahovalo. Summa jeho byla, že ona paní k J. M. se utekla a skrze supplikacii zprávu dala, kterak synové nebožtíka pána jejího s ní s mnohými nezpůsoby zacházejí a nemalé outisky činí, protož J. M. nám poroučeti ráčí, abychom jí jakožto vdovu sobě poroučenou měli, znajíce to, že budeme věděti ji jak opatřiti. Supplikacie pak v sobě zdržovala, kterak jí páni z Vrbna statek její vlastní od neb. pána jí prodaný zdržují; item kterak jí věci od nebožtíka za zdravého života daných vydati nechtějí; item že dcery mocně pobrali a to všecko s dostátkem amplifikovala, žádaje při konci, aby J. M. jí jakožto sirou vdovu opatřiti a do soudu milostivé psaní učiniti a aby s dotčenými pány co nejdříve slyšána býti mohla naříditi ráčil. Přečtouce to obě, tak jsme se v přímlovách svých snesli, aby tato supplikacie panům z Vrbna pro vyrozumění podána byla a jim se poroučelo, aby prvé, než bychom se rozešli, odpověd svou na to dali; vedlé čehož pan hejtman se zachoval a syny nebožtíka, pana Jana a pana Jiříka do šraňku k tabuli povolal, supplikacii paní macochy jich jim dodal a sňešení naše oznámil. Fol. 53.

Prvé, než jsme se rozstoupili, uvažováno bylo mezi námi, mohli by se vedlé onehdejšího sňešení soud vzdáti dnes či teprv v ponděli? Ač by byl pan hejtman pro sirotčí věci rád do pondělka dotáhl, avšak na větším díle všickni jsme k tomu mluvili, aby dnes vzdán byl a to nejvíce pro to, že by pro zejtřejší svátek a pro neděli darmo dva dni zde ztrávit musili. Pročež na tom také zůstano jest.

Přišlo za tím na roky a nejprvé na ty, kteréž sobě nebožtík pan Hynek z Vrbna s Kryštofem Maubicem vyžádal a poněvadž pan umřel, jsou za umřelé odsouzeny. S tím se všim Kryštof se nepostavil. Pročež synové nebožtíka do šraňku vstoupili a žádali, poněvadž k slyšení těchto roků nikdy nepřišlo a nemalých věcí se dotýče, že J. M. prosí, aby pan otec jejich na poctivosti opatřen byl.

Stoupili jsme se o to a uváživše to mezi sebou, že nikda toho prvé nebývalo, aby po smrti kdo měl na poctivosti opatrován býti, když prvé na něj nic dokázáno nebylo a zvláště když za živnosti své poctivosti hájil, usoudili jsme žádost jejich zbytečnou býti a protož jim skrze pana hejtmana tato odpověd dána jest, že pán otec jich, o čemž všechném vědomo jest, byl pan ctný a šlechtný, po poctivosti své vždycky ze stal k rokům svým a jmenovitě k těmto že se stavěl; když se stavěti nemohl, že nemocného roku žádal i užil, nyní že na pána nic dokázáno není aniž kdy bylo,

v tom že jest od pána Boha povolán, s poctivostí že umřel a tak že opatření žádného nepotřebuje, aniž toho obyčej jest, anebo právo ukazuje, aby kdo měl po své smrti tím způsobem opatřen býti. Protož poručeno mistopisari, aby zapsal, že rokové tito jsou umřeli.

2. Mezi panem Janem z Vrbna synem nebožtíka pana Hynka a tímž Kryštofem Haubicem. Odložen jest až do druhého práva; nebo já a pan hofrychtyř přimlouvali jsme se ku panu Janovi, aby k odkladu povolil, proto že se Kryštof opět nepostavil a bratr jeho služebník pana Jana velice nás za to žádal, abychom se vedlé něho přimlouvali, aby tomu rodu takový posměch se nestal.

Pan Jan Muňka z Ejvančic postavil se před J. M. a předloživ svůj věk sešlý i časté nemoci, aby mu toho dovoleno bylo, aby syna svého Vilíma mohl k soudům zmocniti, tak aby jemu již více nebylo potřeba k nim jezdit. Stoupili jsme se o to a uvázivše mnohé jeho služby, kteréž jest zemi činil, jest mu dána odpověď skrze pana hejtmana, že J. M. jemu toho příti ráčí, aby sobě to dal zapsati.

Jan Něměcký před koliksi dny od pana hejtmana byl na závazek vzat, aby se při tomto soudě před J. M. postavil, a to za příčinou, že ožera se pacholka jednoho či dva Vilíma Milka pobil a těžce zranil
 Fol. 53. b. v Židlochovicích. Prosil z toho závazku propuštěn býti. Oznámeno mu, že J. M. jsou ráčili panu hejtmanovi poručiti, jak se má k němu zachovati, aby se ku pánu najíti dal. To pak poručení bylo, aby ho pán z závazku propustil, avšak aby se s Milkem srovnal a Barvíři za hojení těch raněných zaplatil.

3. Mezi Kryštofem Šenem z Šenu a Janem Václavem Vencelíkem z Vrchovišť. Když obě strany v šraňcích stály, připomenul Šen žádost svou strany prokuratora, kterouž byl J. M. v supplikaci v středu minulou odvedené přednesl, nebo ačkoli jsme se v potazu o odpověď snesli, která mu měla od pana maršálka dána býti; avšak za příčinou, že se ku pánu nedostavil, jest to opomenuto. A protož když jsme se o to uradili, dal mu odpověď p. hejtman, že není pořádek jednomu obyvateli proti druhému řečníka jednati¹⁾. A tak žalován rok. Summa jeho, že jest jej Šena pan Vencelík do vězení dal, v něm drahně časů choval, nemaje toho učiniti, nýbrž k němu se jakožto k osobě stavu rytířského zachovati; to se stalo léta 95ho o zelený čtvrtek. Bránil se pan Vencelík skrze Šponara odpovídání za příčinou téhož Šena nectného zachování a zlého obcování, kteréž když ukazovati chtěl, Šen jest promluvil, že se toho nikoli ku panu Vencelíkovi nenadal, aby měl proti poctivosti jeho státi poněvadž jest on svá léta v službě jeho i při něm samém a při poručnicích jeho ztrávil, že nemaje na tom dosti, že jest jej vězením bez příčiny trápil, ještě o poctivost jej chce připraviti, avšak že bohda nic na něj nepoctivého nedokáže, nýbrž že věří J. M. že panu Vencelíkovi od nich najдено bude, aby mu odpovídal a z toho práv byl, že jest jej nemaje k němu příčiny, anižto jako k své rovni práva žádného, vězeti za dlouhý čas směl, maje v zemi spravedlnot a věda pořádek, jak by po něm měl postupovati. Jest-li co nepoctivého do něho věděl, proč ho slibem, aby před J. M. stal a jemu odpovídal, zavázavši z toho nevinil, nýbrž všecko mlčením pomínil, ažby teď teprv něco vyzdvihovati a proti němu vésti chtěl,

¹⁾ Zde připsáno na straně červeným inkoustem: „Falsum: vdovy, sirotci, chudí mají opatření býti prokuratorem.“

toliko aby se z odpovídání vykroutil; že jest jemu panu Vencelíkovi sám o to nejednou psal a pobízel, aby ho buď vinil buď z závazku propustil, ale on nechtěl ani jednoho ani druhého učiniti až potom, když se o tu věc ku panu hejtmanu utekl, jest od J. M. propuštěn. A to psaním dokázati chtěl, ale není od něho nyní vzato, až po druhé, když se na ně odvolával. Proti tomu Šponar odpověděl, že jest-li jej pan Vencelík vězel, že jest toho příčiny slušné měl; sám také že jest toho nezačal, nýbrž že poručníci jeho pro nešlechtné chování a lotrovské kusy prv nejednou jsou jej vězivali, on že u vězení býváje o to se nikdy nedomlouval, po poctivosti své že jest nestál, nýbrž to všecko snášel, jako ten, který do sebe věděl, že jest toho i většího trestání zasloužil, pročez se byl i zapsal, že toho ničím zlým zpomínati nechce, čemuž J. M. ráčí porozuměti, když svědky a spis o jeho pěkném chování uslyšeti ráčí; kterýžto spis ačkoli není zpečetěný, avšak poněvadž svědky jest ztvrzen a oni totéž, co v něm se zdržuje, vyznávají, že prosí J. M. aby jej i ty svědky na hlas čísti poručiti ráčili. Vzato jest to obě a na tabuli položeno. Replikoval Šen, že jest mu to s podivením, že pan Vencelík staré a již dávno spokojené věci vyzdvihuje a připomínáním jich i poručníkům svým lehkost činiti chce, s kterýmižto, co se koli bylo předešle zběhlo, dávno na míře postaveno jest; on také že jest u nich od toho času drahně let v službě byl, u nich lásku měl a, jak na poctivého náleželo, se choval, oni také na službách jeho že jsou přestávali. Kteréžto věci a těm podobné mnohými a obšírnými slovy předkládaje J. M. prosil, aby p. Vencelík na obvinění jeho odpovídal. Šponar pak předece žádal, aby spis a svědkové čtení byli. Pročez jsme se stoupili a v potazu mezi sebou to četli. Spisu summa byla, že jest Šen asi před čtrnácti léty holomku jednomu z Třeště ženu zlíhal, což se všemi circumstantiemi jest vypsáno bylo, pro kterýž výstupek jest od poručníkův vězením trestán, z něhož než-li vypuštěn byl, musil na se zápis učiniti, že toho ničím zlým zpomínati nechce a že mu se dobře a spravedlivě stalo, kterýžto zápis také od nás čten byl. Svědkové pak byli dvoji; jedno bylo svědomí pana Bernarta Hodějovského, kterýž vysvědčoval totéž, což v tom spisu bylo zapsáno, obzvláště pak, že u vězení v putech a železích seděl a když se ven dostal, že po poctivosti nestal. Druzí byli poddaní páně Vencelíkovi vedlé pořádku vyslyšení, kteříž o troji věci svědčili; jedni o dvojm cizoložství, nejprvnějším s ženou toho holomka a druhým s ženou jednoho souseda z Třeště a to tak obšírně vypravovali, že netoliko co a jak se dalo, než i co mezi nim Šenem a těmi ženami mluveno bylo, poznamenali, já pak toho sem pro stud klásti pomfjím. Druzí o krádeži, že v potocích a rybnících panských ryby a raky kradl, ale to špatně dovozovali, nebo někteří toliko svědčili, že u něho udice našli, druzí že ho s udicí nad potokem viděli. Třetí pak vysvědčovali, že na poli děvečku jednu o poctivost připravil ovšem jí ústa založiv, aby nemohla křičeti, při čemž doložil pan Vencelík, že teď nedávno opět děvče jedno, přítelkyni svou sobě svěřenou mocí o poctivost připravil. Tyto věci když jsme mezi sebou přečtli, co bylo zpečetěného jako svědomí pana Hodějovského a druhých svědkův na horu ku přečtení jsme podali, ostatek při sobě zachovali.

A poněvadž některé nepěkné věci měly se v ubec slyšeti, kázal pan hejtman mládencům a pacholatům vystoupiti; fraucimoru žádného tu nebylo.

Po přečtení Šponar to vše opáčil a vysoce vytahoval. Šen pak bránil jednoho svědka jmenem Kašpara Spousta; ale jest mu oznámeno od pana hejtmána, že J. M. ráčí věděti potomně jak toho svědka vážiti. Bránil ho pak, že kdesi odprošovati musel a tudy že jest přesvědčený. Potom dal se v odpovídání a předně k cizoložstvu se znal, ale mladosti své a křehkosti těla ho přičítaje ukazoval, že z toho před Bohem pokání činil a od lidí trestán byl, jakož se i z svědkův to nacházelo, že proto od poručníků Vencelíkových do vězení dán jest. Právil i to, že jest tomu všemu do čtrnácti let, od kteréhožto času netoliko u dotčených poručníkův, než i u samého Vencelíka že jest byl a od nich všech dobrý pokoj o to měl; i toto dotkl, že kdyby všickni o poctivost přicházeti měli, kteří tím hříchem vini jsou, že by jich muselo mnoho nepoctivých býti, ano i sám pan Vencelík, kterýž jednoho svého sirotka tak zpravil, že podnes má co kolíbat. Krádeži pak zjevně odpíral, než k tomu se znal, že jednou v potoku ryby lapal a i těch kolíksi málo, avšak s dovolením vyš psaných poručníkův.

Třetího pak hřichu nehrubě hluboce zajímal, než toliko pravil, že na něj nic dokázáno nebude; k tomu, že u vězení byv po poctivosti své nestal a toho sobě k nápravě nevedl, toto za odpověď dal, že musil se toho u vězení odříci a odepsati a že kdyby toho byl ne učinil, byl by v něm i déle seděti musel, tak že potomně o všecko to s často psanými poručníky jest narovnáno, oni že naň laskaví byli a jej jako osobu z stavu rytířského sobě vážili; aby pak byl i chtěl co začíti, tedy že jsa chudým pacholkem nebyl by s to mohl býti. Na to vše obšírně avšak dosti ničemně replikoval Šponar, nejvíce na tom stoje, že se Šen k cizoložstvu sám přiznává, nad čez nic většího býti nemůže a čeho pak zapírá, že se to naň dostatečně ukázalo a ještě ukázati může, jakož pak strany toho děvčete ohlašoval se na místě pana Vencelíka že jest před rukama a že jest hotov před J. M. je postavit, aby z něho ráčili J. M. slyšeti to, co se na něj vede. Ku posledku ku potvrzení toho že se takovým osobám, které se tak lehkomyslně chovají, před právem neodpovídá, dal čísti tři nálezy, jeden mezi knězem Ekhartem z Švaben předešlým opatem Velehradským a nákým Jirou Heidem, druhý mezi panem Markvartem Rajeckým a Mírova a Mikulášem farářem Běhařovským, kterýž také z poručení J. M. stat jest, že malému děvčeti násilí učinil; a třetí mezi panem Arklebem z Kunovic a Jiřkem Maličem jinak Pořiským, kterýž vydávaje se ze stavu rytířského nemohl toho dokázati, proto že se byl z stavu toho řemeslnickými obchody i častým vězením vyvedl. Na kteréžto nálezy krátce Šen promluvil a že k této věci se netrefují, ukazoval.

Pročež jsme se stoupili a přimlouvajíce se po pořádku někteří toho smyslu byli, že pan Vencelík nemá mu odpovídati, jakožto cizoložníku, zloději, který u vězeních býval, zápisy na sebe činil a tak na poctivosti se zmařil, aby pak i stavu rytířského byl, z něho se vyvedl. Druzí pak prohlídavější proti tomu mluvili a na tom základ svůj položili: jedno že ačkoli trojí věc na Šena se vede t. zlodějství, cizoložstvo a inessus, avšak že toliko samo cizoložstvo na něj se dokazuje. Že raky lapal, poněvadž se neukazuje, aby mu to zapovědino bylo, a on proti tomu dovolením poručníkův Vencelíkových se zastírá, že to nic není, ovšem pak to, že udice jsou u něho nalezeny. Inessus že se teprv dokazovati má, děvče to by pak postaveno bylo, že buď z hněvu

na Šena, buď z návođu a slibů Vencelkových ledacos mluvíti může, na holé její slova že se nebude věřiti, více tu průvodů a snad i ženských ohledávání že potřebí bude. K cizoložstvu že se zná, to ačkoli veliký hřích jest, avšak že i tu se vážiti musí 1. křehkost těla, kteráž téměř všickni lidé poddaní jsou, a tak že kdyby k tomu přišlo, aby měl ukamenován býti od těch, kteří tím způsobem nepadli, že by sotva s celou hlavou neušel; 2. věk jeho mladý, v kterémž se toho dopustil; 3. že netoliko o to již trestán jest, než také od těch, kteří ho trestali poněvadž ho znovu v službách potřebovali, in integrum restitutus; 4. abychom chtíce jeho poctivosti odsouditi, neodsoudili také pana Vencelíka, na něhož téměř týž hřích a tak těžký considerata circumstantia patroni et alentis, nebo jakž zde mezi námi jest, pána a sirotka, veden jest a že v pravdě veden jest, o tom že se ví zjevně; 5. poněvadž tomu tak dávno jest, a on directe před námi z toho obviněn není, že nám nenáleží jeho poctivosti odsuzovati, nad kterouž člověk nic dražšího nemá po své duši. Zatím, že ačkoli na něj se ukazuje, že u vězení byv, toho sobě k nápravě nevedl, avšak že snadno souditi jest, jak jest těžko chudému proti bohatému, služebníku proti pánu co podobného začínati; k tomu že mnohý pro nerozum neumí sobě všeho toho, jak by mělo býti rozvážiti a měl-li by pro své nedorozumění a neopatrnost hned o poctivost přijíti, že by se to málo k spravedlnosti schylovalo. Za kterýmiž příčinami k tomu se přimlouvali, že pan Vencelík jest povinen Šenovi odpovídati. Ale třetí t. pan hejtman a pan podkomoří, ač sobě tuto přimlůvu libovali, avšak ukazující, že předkové naši nikda s takovými věcmi, které se poctivosti dotýkaly, nekvapili, radili k odkladu, ku kterémuž přimlůvě všickni jiní přistoupili. A protož jest od p. hejtmána oznámeno, že J. M. této věci až do druhého práva odkládati ráčí a panu Vencelíkovi poručeno, aby to děvče s dostatkem opatřil a J. M. prvé nežby při soudě na roky přišlo, připomenul. Svědky pak a jiné věci ku právu podané jsou mu zase navraceny, poněvadž pře k odkladu přišla. Žádal zatím p. Vencelík za opatření t. aby Šen na závazek vzat byl, že se k soudu zase postaví. Ale poněvadž není pořádek původu na závazek bráti, protože se žádný nenutí k žalování než k odpovídání, jest mu oznámeno, že není potřeba.

Proti čemuž Šen také svou žádost na J. M. vložil, aby to při panu Vencelíkovi naříditi ráčili, aby mu všelijak pokoj dal oznamující, jaké mu v příbytku jeho přikořisti činí; ale jest mu dána odpověď od p. hejtmána těmito slovy: Bude-liť co ubližováno, budeš věděti, jak sobě to k nápravě přivéstí.

Po této věci paní z Vrbna bratři do šraňku vstoupíce odpověď přinesli a J. M. dodali na supplikaci jim ráno podanou. Summa její byla, že žádají při právé zachování býti. Bylo to mezi námi uvažováno a najděno, že slušné věci žádají, pročež panu z Tovarů poručeno jest, aby to paní vdově oznámil.

Naposledy z obecního snešení našeho pan hejtman k ubci řeč měl a o vůli J. M. Císa. a poručení strany položení sněmu, též o zdání našem dobrém strany odkladu soudu, obsírně oznámil, dotazující se jich, co by k tomu říkali a také-li by se s námi v tom srovnati chtěli? Stoupili se o to ti, kteří přítomní byli, obyvatelé a zdání naše, uradivše se společně, schválili. Odpověď skrze pana Vojsku dali, kterouž uslyšavše pan hejtman vedlé pořádku soud vzdal, a tak tento soud toliko pět dní trval.

Fol. 55 b.

Soud Holomoucký Svato-Tříkrálský léta 1597.

Jest odložen za příčinou generálního sněmu Českého, k němuž pan hejtman a jiné nařízené osoby z stavů Markrabství tohoto od J. M. Cís. povolány byly. Ač vedlé zdání mého nehrubě sněm tento na překážce byl, nebo komissářům našim den ku příjezdu do Prahy 31 januar jmenován byl a soud měl vzdán býti 21, avšak poněvadž jsem v Holomouci nebyl, co jest jiného pany soudce k tomu, aby soud odložen byl, pohnulo, neumím praviti.

Fol. 56.

Soud Brněnský postní téhož léta (1597.)*Pondělí.*

Nemohl jsem pro bolest své nohy z domu vyjítí a tak jsem dnes jakž vklady též i půhony zmeškal. Slyším, že jich bylo přes 90. Mých jest vyhlášeno pět; tři, kterýmiž na místě bratra svého dvořáky svobodně z Březí o mord nad příkázaným jednoho poddaného z Byteše jmenem Tuřika spáchaný pohoním; dva, jimiž jsem obvinil pana Jana Munka, že mi v skale mé Rosické bez vědomí a dovolení mého kamení lámati dal. Ale na žádost jeho a přímluvu dobrých přátel jsem ho z nich propustil, což jest pan Katarýn v nepřítomnosti mé při vyhlášení půhonu oznámil, k oněm pak jakožto spoluzmocněný bratra mého sám se ohlásil. Nález se stal na půhon Šena jimž pana Volfa Křineckého pohání o svědomí a poněvadž v témž půhnu paná jmenuje poručníkem sirotka a statku Brtnického, což není, uznána jest obrana slušná a najděno, že není povinen tomu půhonu odpovídati.

Outerý.

V sněmovních věcech se pracovalo a soudu se až do zejtrka podložilo¹⁾.

Středa.

Jak jsme zasedli na svá místa oznámil pan hejtman, že J. M. nejprv ráčí souditi a potom sněmovati.

A tak opět hned z počátku přišlo na půhony mezi Petrem Chroustenským a Raimundem Fukarem. Nestála ani jedna strana ani druhá; co Chroustenskému na překážce jest, to nevím, než Fukar velmi těžce a nebezpečně nemocen jest. Když třikrát nejprvnější vyhlášen

¹⁾ Byl tehda sněm svolán na středu po neděli Javocavit t. j. na 16. den měsíce února.

byl a žádný se neozval, kázal se nám pan sudí stoupiti a tu nejprv mezi námi uvažováno, poněvadž Fukar zatknutí pohnán jsa se nestaví, jak by mu to váženo býti mělo: nebo sice takoví o poctivost přicházejí. Ale jest od některých z nás obšírně připomenuto, že se Fukar ku pŕihonŕm svŕm netoliko jednou, než několikráte stavŕl; nyní pak, že se nestaví, že netoliko nemoc jeho mu zbraňuje, než také, že nevěděl a neví, aby tím povinen byl za příčinou toho, co pan Berka při minulém soudŕ spletl. Protož jest poručeno panu maršálkovi, aby mu psaní učinil a jemu poručil, co nejdříve možné, avšak před skončením snŕmu, sem se vypraviti a vedlé prvnŕjších nejednŕch poručení, stav svŕj před pány z rytířstva prokázati, tak aby jednou, jest-li stavu rytířského či není, vyzvědfno býti mohlo a přem se více překážky a odkladu nedálo. Nemocí pak svou aby se nevymlouval, poněvadž roku nemocného časně nežádal a hned do konce nežádal, při čemž pan hejtman přivedl příklad ŕakého pana Hynka z Zástřizl, který v Kounicích byt svŕj měl a jsa zatknutí pohnán, když roku nemocného nežádal, ačkoli tak těžce nemocen byl, že potom v málo dnech umřel, avšak musil se dáti přivŕsti a na horu postaviti. Když se dostaví, jestliže dokáže, že stavu rytířského jest, mají ho páni z rytířstva k soudu postaviti a pan sudí teprv jako osobu stavu rytířského slibem zavázati jej musí, aby k odpovídání pŕihonu stal. Že pak žádná strana nestála a nebylo k komu promluvití, pan sudí kázal tohoto pŕihonu i druhého jemu podobného pomínouti a jiné vyhlašovati.

2. Jan Kořinský téhož Raimunda Fukara. Stal Kořinský a žádal za opatření. Dána odpověď, jestliže Fukar nestane do vzdání soudu, že se bude věděti Kořinský jak zachovati. Nebo jestliže ukáže stav rytířský, bude odpovídati pŕihonŕm, neukážete, nebude na něm Kořinský nic míti, jako na tom, který k tomuto právu nenáleží.

3. Pan Jan Šembera pana Frydrycha z Žerotína hejtmana. Žádal pan Šembera nemocného roku, netoliko k těmto pŕihonŕm na pana hejtmana, než k všem jiným, kterýmiž sám pohánŕl nebo od jiných pohnán byl. Pan hejtman pak toho bránil, ale toliko při svých pŕihonech, poněvadž pan Šembera v nich pana Karla z Lichtenšteina za poručníka postavil. Stoupili jsme se a vědouce, že toho pořádek není, aby se těm, kteří poručníky v pŕihonech mají, rok nemocný dával; poněvadž poručník má moc, jako sám původ, souditi, prosouditi, jednati a ve všem jej zastoupiti, nevidŕlo se nám, žádosti panské místo v této příčinŕ dáti, než oznámilo se vyslaným jeho, poněvadž pán poručníka v pŕihonu má, že panu roku nemocného se přiti nemŕže; než když na jiné pŕihony přijde, aby se psaní panské připomenulo. To když pan hejtman uslyšel, podŕkoval a nebudouce tu pan Karel z Lichtenšteina sám se ohlásil, jestliže se do vzdání soudu nepostaví, že bude věděti, jak v té věci vedlé pořádku postupovati t. stanŕ na při dáti.

4. Šebastian Hrabner Puchara. Nestal Puchar. Protož poručníci Hrabnerovi, Šlevic a Radešímský, žádali za opatření. Dal pan hejtman čísti psaní Pucharovo německé, v kterémž oznamuje o své nemoci a že žádného přitele k vedení své pře dostati nemŕže, prošŕ pána, aby ho ŕakým řečníkem opatřil. Což poněvadž se nedŕje žádnému, připomenuto jest a když Puchar nemocného roku vedlé pořádku nežádal, jest

oznámeno poručníkům Hrabnerovým, nebude-li stát do vzdání soudu, že vědí, co za pořádek.

5. Zykmund Čertorejský pana Maximiliana Lva. Nestáli žádná strana, než ohlásili se mnozí i z panů soudců, že ta věc jest srovnána.

6. Pan sudí pana maršálka. Propustil ho z pŕihonu. Až potud staré rukojemské.

7. Jan Jiří Bořita Kryštofa Hokovského, že postaviv ho rukojmím v zápisu panu Hynkovi z Vrbna, jakožto hejtmanu, svédčícím za statek sirotků Švegllovských, který jest ručil a umrouce již jeden z těch rukojmí nechce na místě toho jiného tak hodného a tak mnoho na statku majícího postaviti. Odpověděl Hokovský, že netoliko to učinil a jiného rukojmí postavil, než že při obnovení zápisu jest dokonce pana Bořitu vypustil a tak jej toho rukojemství a podlé toho všeho nebezpečení zhabil. Chtěl také zápis ukazovati, kterýž při sobě měl. Bořita se hlásil, že to od něho vděčně přijíti chce, toliko aby pečet jeho vyvazena a jemu zas navracena byla. Uvolil se Hokovský, že to učiniti chce, jak mu jednom starý zápis odveden bude. Po čemž jsme se stoupili. Dal nám pan hejtman v potazu zprávu o této věci takovou. Že když nebožtík Švegllovský umřel a Kryštofovi Hokovskému jakožto švakru (nebo sestru jeho má) ručení dovoleno bylo, že jest Hokovský, aby rukojmí shledal, jim naději a přípověd učinil, něco z těch peněz nebožtíka zapůjčiti a mezi jinými Bořitovi. To že by snad byl učinil, ale že až posavád těch peněz dostati nemohl; nebo jak za panem z Vrbna, tak za syny jeho do této chvíle zůstávají. O to že se Bořita, který byl by rád něco dostal, rozhněval a nemoha se jináče vymstíti tímto pŕihonem jej pohnal.

Fol. 57.

Mezi tím že ještě jeden rukojmě umřel, čehož dovědouce se paní z Vrbna, a obávajíc se, žeby on pan hejtman od nich takového zápisu, v němž by dva rukojmě zemřeli, přijíti nechtěl, přidrželi k tomu Hokovského, aby zápis obnovil, což jest on učinil, a nechtě se více Bořity prositi jeho dokonce vypustil. Nálezu nyní že státi se nemůže, poněvadž nález s pŕihonem se má srovnávat, a pŕihon svédčí o postavení jiného rukojmě, nález by se pak státi musel na vyvazení z rukojemství, a protož radil, aby J. M. ráčili toho pŕihonu do některého dne odložiti, mezi tím, že pan Jan z Vrbna přijde, zápis s sebou přinese, Hokovský že novým zápisem starý zkaží, pečet Bořitovu vyvadí, jemu jí odvede, a tak že všecko konec vezme. Uposlechli jsme té rady, a jest tento pŕihon do středy příjstí odložen.

6. Jan Stříbský Stanislava Habarta z zatkyně; v nebytnosti Stříbského, Tandaryáš Bule poručník jeho se ohlásil, a když pŕihon třikráte vyhlášen byl a Habart se nepostavil, žádal za opatření; načež mu oznámeno vedle pořádku, nebude-li státi do vzdání soudu, že se bude věděti jak zachovati.

Po těchto pŕihonech rukojemských přišlo na staré, a nejprvé na pŕihony, kteří jsou mezi Petrem Chroustenským a Vilémem Dubským z obou stran. Nestala nejprv žádná strana; ačkoli poručníci jednoho i druhého se ohlásili, žeby ty věci byly na přátelském jednání, než v tom přišel Dubský, a když se tolikéž ohlásil, jest při tom zanecháno.

2. Mezi panem Hynkem Brtnickým komorníkem M. M. a paní manželkon jeho jakožto společníky, a mezi paní Estrou z Ditrichštejna, jsou odloženi do pondělka příštího, proto že pán hejtman něco strany obecných věcí přednáseti měl, jakož nejprv:

Psaní J. M. císaře jemu svědčící, v kterém J. M. jemu oznamovati ráčí, že k spokojení rejtharů Tetaurových a Popelových v Znojmě ležících a na záplatu čekajících, kommisáře svého posíláti ráčí, ale poněvadž neráčí velké nádeje míti, aby oni pro svou spoudu, a nenáležitě žádosti, k čemu slušnému přistoupení chtěli, ž jemu poroučiti ráčí, aby je ze Znojma jakýmkoli způsobem vypravil. Na to radu s námi bral, jakou by J. M. odpověď dáti měl.

Dána mu tato, aby J. M. oznámil, že mocí jich odtud vybytí nemůže, a kdyby i mohl, že pro tyto nynější bouřky nebezpečno, aby snad oni, nerozlobivše se, na zemi se vymstítí, a třebaš k sedlákům se připojíe jich do země uvésti nechtěli, zvláště poněvadž mezi dotčenými rejthary Tetaurovskými dosti lehkomyšlné chasy jest ze všelijakých národův, tak že někteří i Turky i Tatary mezi nimi býti praví.

Přednesl také druhé psaní J. M. též jemu svědčící, v němž dotýkati ráčí stížnosti panů Slezákův strany dávání mejta z vin, která se z této země do Slízka vyvázejí. Dána mu rada, aby odpověď dal, že z takového předešlého snešení již více než ode dvou let sešlo, a nyní že ti toliko mejta dávají, kteří žádných posportů, aneb listů fedrovních s sebou nemají. Než poněvadž i při tom nemalých fortelův se užívá, aby ti, kteří takové listy formanům dávají, kolik vozů pro vína posílají, v nich dokládali.

Item psaní Prokopa Hublinského hospodáře v městě Brně, kterýž žádá, aby mu rok složil, s manželkou Tandaryáše Bule, dotazujíc se poněvadž Prokop osoba stavu rytířského není, měl-li by mu roku přiti? Ačpakoli někteří k tomu mluvili, že poněvadž on jsa měšťan Brněnský stavu užívá, a podlé toho i poháněti i roku sobě vyžádati může, avšak pán se zastavoval na pořádku, kterýž jest: kdyby který z stavů vyšších ublížil co kterému měštěninu v okrsku města, že ta věc má při přítomnosti hejtmana a pokomořího na rathouze od úřadu uvažována býti, což by i tuto snad se státi mělo, poněvadž Tandaryáš i manželka jeho bytem v městě jsou. A protož maje to v pochybnosti, odložil sobě to na rozmyšlení do jiného dne, a s tím nás z potazu propustiv, začal sněmovati, ale i tu nedlouho nás držel, a tak jsme se Fol. 57. b rozešli.

Čtvrtek.

Sněm držán jest, a půhonů odloženo pro fedrování panů poslů.

Pátek.

Poněvadž jsem včerejšího dne byl nařízen k spisování odpovědi k J. M. Císaři, nemohl jsem až do poledne na horu přijíti; než když jsem do soudnice vstoupil, nalezl jsem v šraňcích Vencelíka a Šena, a viděl jsem pany soudce v potazu, pročež jsem ani mezi ně nestoupil, neb takový se při tom obyčej zachovává. Když se rozstoupil, oznámil pan hejtman stranám, že J. M. toho roku, až do druhého práva odkládati ráčí, a k panu Vencelíkovi se obrátíc, řekl, že mu od pana sudího povědíno bude, co by s tím divčetem, kteréž před J. M. postaviti měl, dáleji měl činiti. Mnozí z přistojících se tomu divili, že se s výpovědí tak dlouho prodlévá a odkládá od jednoho práva k druhému, kudyž se příčina dává, aby se jedni druhé tím více zhaněli, a tím svobodněji na poctivosti uráželi, poněvadž žádné trestání na ně nedokročuje. Slyším, že ten

Šen tak sobě svobodně počínal, tykáním Vencelíkovi a stháním Šponara jmény šergův, že ku podivení bylo.

Po tom oznámení páně hejtmanovém rokové jsou odloženi a sněm se continuoval.

Sobota.

Dána odpověď panům poslům J. M. Cís. a s tím celý den stráven.

Pondělí.

Při zásednutí držel jsem místo páně hejtmanovo, nebo pán za příčinou nějakého Jesuity Alfonsa, kterého kníže Sedmihradský k němu poslal, nemohl tak brzo nahoru přijeti.

Kázal pan sudí vyhlášovati pŕhony, a poněvadž ti, kterýmiž pan komorník nebožtík zapohnal paní Esteru z Ditrichštejna, v minulou středu do dneška byli odloženi, a poručníci z obou stran se postavili, počal je místopisář žalovati, ale poněvadž se ty pře na vedení úřadu vztahují, pro nepřítomnost pana Bohuslava Bořity komorníka menšího musely odloženy býti, ažby přišel, a jest proň posláno.

Ohlásil se zatím pan Karel z Lichtensteina, že jakož jest onehdejšího dne, když na pŕhon pana Šembery přišlo, v němž on za poručníka stojí, se nepostavil, že jest to nečinil zomyslně než že z vlastní potřeby své na cestě se zdržeti musel, a tak k tomu času postačiti nemohl. Poněvadž pak ještě soud trvá, žádal, aby ten pŕhon žalován byl. Což místopisář činiti počal, ale jest mu od pana sudího oznámeno, aby zatím nějaký jiný vzal, a když pan hejtman na hoře bude, aby se zas na ten navrátil.

A tak přišlo na pŕhony mezi panem biskupem a tímž panem hejtmanem; ale když žádná strana nestála, jest tím způsobem odložen. Za těmito vyhlášeno jest několikero, kterýmiž pan místopisář Brňaný pohání a oni zas jeho; ale ohlásily se obě strany, že jsou na přátelském jednání.

Potom jest nasledoval pŕhon mezi Bohuslavem Bořitou a proboštem a kapitolou Brněnskou, o vyměření hranic; žádal Sponar na místě Bořity za nález na úřad. Proti čemuž kněz Lukáš na místě probošta a kapitoly odpovídal, že jest jisté snešení jich se panem Bořitou, aby přátelé z obou stran vydáni byli, kteří by je, oč tak mezi nimi činiti jest, porovnali, a tak že vedení úřadu žádného potřebí nebude. Sponar pak replikoval, že ačkoli tak jest, že pan Bořita k přátelskému jednání povolil, avšak vždycky s tou výminkou, nežby na pŕhon přišlo; poněvadž pak nyní již přišlo, že se chce práva držeti, a protož že ještě za takový nález žádá, toho když dostane, že nebude se brániti mezi tím k přátelskému jednání povoliti. A ačkoli kněz Lukáš zase na to snešení nastupoval, a odkladu žádal, a však stoupivše se, uvažovali jsme, že dání nálezu toho proboštu a kapitole na žádné ublížení nebude, poněvadž pod ním tak dobře jako bez něho budou se moci smlouvati; než odklad žeby byl Bořitovi na škodu, nebo kdyby k přátelskému jednání nepřišlo, nebo s něho sešlo, žeby jemu toho půl léta na darmo zběhlo, a on žeby se zase na touž žádost navrátil musel. A tak jsme se snesli, aby nález napsán byl: páni nálezli, aby na to ouřad veden byl, a páni slyšíc úředníky menší, a jiné potřeby

obojí strany, na to nález učiniti ráčí. R. Pan z Lichtenštejna, pan z Náchoda, a z Vladyk: Vaclav z Zástřízl.

V tom přišel pan hejtman, jemuž jsem já ustoupil, a po malé chvíli, vyprosiv se dolů, pan sudí mnou místo své osadil.

Pročež jsem kázal navrátiti se na pře, mezi panem komorníkem nebožtíkem, a paní Estrou z Ditrichštejna, poněvadž pan Bohuslav Bořita již se byl postavil. A nejprv jest prožalován půhon, kterýmž pán pohnal, že jest mu paní od rybníku svého Žebráka svodnici do gruntu jeho vésti dala, tu kdež prvé nebyvala. Zatím čtení svědkové paní Estry, kteří vyznávali, že jednoho času ňaký Březkovský, který byl úředníkem na Jevišovicích, když vody velké byly, obávaje se, aby se dotčený rybník nestrhl, sám jest tu přijel, a poddaným paní Estry, kteří strhnutí rybníka bránili, rozkázal, aby vedle staré svodnice, stružku ňakou udělali, aby voda tím lépe odcházeťi mohla. Čteno také vedení úřadu, a pan Bořita, jakž toho obyčej jest, v tabule okázal, v jakých místech ta struha a svodnice udělána jest, s doložením, že o dobré slovy činiti není, a že té struhy sotva bylo znáti pro mělkost, nyní pak, že se naděje že dokonce travou jest zarostla, k tomu že místo mezi starou svodnicí a tou struhou sotva dva kročeje velké jest, tak ze z správy jeho zřetelně bylo znáti, že daremně nebožtík pan komorník paní Esteru tím trápil.

Naposledy čtení svědkové pana komorníka; ale ti teměř nic k té věci nesvědčili. Protož stoupivše se a uváživše tu věc, učinili jsme nález: poněvadž Daniel Šponar poručník neprovdí, aby paní Estera jakou svodnicí na gruntech paní z Kunštatú Jevišovských ke škodě jim učiniti dala, že paní tomu odpovídati nemá. R. Pan maršalek p. z Doubravice, a z Vl. pan Hodějovský.

Po tomto nálezu šel druhý půhon, mezi týmiž; dával vinu pan komorník paní Esteře, že jest mu u poltrubí téhož rybníka Žebráka, mimo dva prvnější starodávné plotky dala ještě třetí do gruntu jeho udělati jemu na škodu. Znali se k tomu paní zmocnění; avšak že se to ne za držení paní stalo, než tehdáž, když pan Adam z Ditrichštejna bratr její to držel, (nebo ona rozhněvavše se jednou na nebožtíka pana Jana z Bozkovic zeté svého, toho statku Vranovského byla bratru svému postoupila, ale nedlouho v rukách mu ho nechavše zase jej ujala).

Dali potom čísti svědky i vedení úřadu, ale z obojího bylo snadno rozuměti, že toho třetího plotku prvé tu nebyvalo. Ovšem pak to potvrzovali svědkové druhé strany. Po kterýchž čten jest nález mezi panem Albrechtem z Lichtenburku a panem Hynkem a Janem z Ludanic o podobnou věc, kterýmž mezi nimi vyřčeno jest, že paní z Ludanic mají ploty, kterýchž prvé nebyvalo, varovati. A ačkoli zřetelná věc byla, že ten třetí plotek v gruntech pana komorníka udělán byl, avšak někteří ohledajíc se na své affekci, někteří na to, že o malou a špatnou věc jest činiti, (jakž toho pan Bohuslav Bořita, jsa mezi námi v potazu, a ukazujíc na mapě vedení úřadu, dosvědčoval) o tento nález jednomyslně se snesli: poněvadž Daniel Šponar poručník neprovdí, aby paní Estera na škodu gruntu Pohulických jakýž plotek dělati dáti měla, nýbrž se to nachází, že za držení pana Adama z Ditrichštejna se to stalo, že paní tomu odpovídati nemá. Avšak poněvadž jest rozuměti ze svědkův i z vedení úřadu, žeby ten třetí plotek předece zůstával a v gruntech Pohulických udělán jest, že paní Estera povinna bude, jej pryč dáti. Na ten smysl ač nečistě v ta

slova jest tento nález napsán, jistě dosti spleteně a contradictorie, avšak když se tak panu hejtmanovi líbilo, muselo při tom zůstatí, a vynesli jej N. N. N. nepamatují kdo.

Zatím navrátil se místopisář vedle poručení jemu učiněného na půhony mezi panem hejtmanem a panem Janem Šemberou z Boskovic, pročez pan hejtman a pan Karel z Lichtenštejna vyvstali. Nejednou se již stala zmínka o těchto půhonech, ale krátce, pročez jest potřebí pro lepší vyrozumění, to světleji vyjádřiti. Před lety snad již šesti a dvaceti nebožtík pan Albrecht z Bozkovic půjčil nebožtíku Ekovi z Salmu osmnácte set zl., za něž mezi jinými rukojměmi pan hejtman nynější panu Albrechtovi slibil; to tak stálo po ta všecka léta, umřel jeden i druhý, zemřeli také rukojmové krom dotčeného pana hejtmana všickni. Pan Šembera také s tím mlčel, až teprv asi přede dvěma léty, rozhněvav se pan Šembera, pohnal pana hejtmana dvěma půhony, jedním o hlavní summu, druhým o úroky zběhlé, kterýchž učinilo 2455 zl. Pan hejtman dostavší půhonu, pohnal zase o zastoupení hrabě Vejškarta z Salmu, jakožto syna bratra hraběte Eka, a dědiče jeho, a obdržel na něm při právem stanným i také potomně při posudku všecku tu summu přijal. Dnes pak věda, že na tyto půhony přijde, držel raddu s některými přátely svými, poněvadž jest hrabě z Salmu pohnal a zastoupení a ne o peníze, potomně dotčené peníze obdržel právem stanným a ne nálezem, a tak pře konec učiněn není, než toliko pokuta pro nestání na hrabě došla, mohl-li by jej znovu o zastoupení poháněti? Ale žádný mu k tomu neradil, nýbrž že s velikým nebezpečenstvím by to učiniti musel, všickni se snášeli, poněvadž ti, kteří dvakrát o jednu věc, a zvláště o při souzenou pohánějí, rathouzem bývají trestáni (což v této zemi za veliký posměch se pokládá). Mezi jinými Kateryn místopisář přivedl mu ku paměti nález ňaký mezi nim a nebožtíkem Janem Praksickým před koliksi lety stalý, kterýmž se to jmenovitě vysvědčuje, že ti, kteří stanného na sebe dopustí, o při a všecku spravedlnost svou přicházejí. Pročez uposlechl té rady, a opustě od nových půhonů, k obranám mysl přiložil. A tak, když na tyto půhony se navrátilo, a první prožalován byl, původ také k dokázání své pře jistotu ukazovati chtěl, pán dal od sebe promluvíti, že se v žádnou při ani odpovídání se stranou dáti nechce, než že se půhonu brání tím, že maje sobě od J. M. císařského úřadu místodržícího nejvyššího komornictví svěřený, a dávajíc mu ten titul netoliko jeden každý, než i sám J. M. císař i J. M. z plného soudu při dávání naučení, že v témž půhonu, toho titule jemu spravedlivě náležitého dostaveno není, pročez i některé nápisy z psaní J. M. císaře jemu svědčící čísti dal, i některé naučení, toliko proto, aby dokázal, že J. M. i J. M. jemu takový titul dáti ráčí, a ráčili. Proti čemuž Šlevic prokurator pana Šembery toho vedl, jedno, že půhon tento jest již ode dvou let, pan hejtman, že úřadu toho tak dávno nemá, ovšem pak tehdaž, když pohnáu byl, neměl, jak tedy pan Šembera mohl jemu titul dávatí, kterého neměl? Druhé že tato pře jest o rukojemství, J. M. pak že věděti ráčí, že rukojemským půhonům obrany žádné nepostačují. Odporoval zase prokurator páně hejtmanův, a oznámil, že vědomá věc jest, a která se mnohými nálezy dokázati může, že i ti, kteří úřadů jakých, když pohnáni byli, neměli, když jich potomně dostali, že jsou se půhonům obranivali. Tak také že i to dosti znamé jest, že ačkoli půhonové rukojemští před obranami bez-

pečni jsou, avšak že se to toliko na ty vztahuje, v kterých o škody činiti jest, jako o vyvazení z ležení, nebo navrácení toho, co kdo za druhého dal, tuto pak že pán svým rukojemstvím pana Šemberu k žádné škodě nepřivedl, an ležení naň nedopustil, ovšem pak, aby zaň co dáno býti mělo, se nenachází, než prostě činiti o to jest, byl-liby pán panu Šemberovi co povinen čine? Protož že J. M. prosí, aby ho při starobylém pořádku zachovati, a této obrany jemu práti ráčili. Když přestaly obě strany mluvit, stoupili jsme se a nedlouho té věci rozvažovali; nebo ačkoli věc sama v sobě velice nespravedlivá jest, avšak poněvadž jest podlé pořádku a vždycky se tak od předkův našich zachovávalo, učinili jsme obyčejný nález že pro nedoložení a nedání pánu titule povinnovátého pán není povinen tomu pûhonu odpovídati. R Pan Krajř, pan z Náchoda, pan z Zástřizl.

Jan Stribský Stanislava Habarta o zaplacení dluhu ňakého; uvolil se Habart zaplatiti. Pročež učiněn nález na uvolení, kterýž vynesli pan z Roupova, pan Teufl, pan Hodějovský. Když Habart rukojmí neměl, povolal jsem ho do šraňku, a zavázal jsem ho rukou dáním, že chce nálezu zadosti činiti, a na posudku přistím se postaviti.

Když se nález psal, ukazoval nám pan hejtman smlouvy o ves Charvaty, mezi hrabětem Jeronymem z Turnu a panem Maximilianem a Františkem z Ditrichštejna bratřimi vlastními nedílnými, učiněnou, (sic) a oznámil, že jsou k němu přišli pan hrabě a pan František, žádajice ho, aby tu smlouvu ve dcky uložil. On pak že se zastavuje nad tím, že pan František jest bratr mladší, a pana Maximiliana že přítomného není, pročež že rady žádá.

Dána jest pánu odpověd, aby pro větší bezpečnost v šraňcích naučení psaného žádal.

Úterj.

Jakub Vojsko pana Smíla z Doubravic etc. Byl tento pûhon o minulém soudě do Holomouce odložen, než když soud nebyl v Holomouci držán, navrátilo se zde na něj; při čemž když se pan z Doubravice ohlásil, stoupili jsme se, a uvázivše též příčiny jako prvě, zase do Holomouce k přistímu soudu jsme jej odložili.

Jířk Jankovský paní Kateřinu Zelenou z Řícán. Tolikéž tento pûhon při minulém soudě za příčinou jistou byl nejprv odložen, a potomně že soud brzy vzdán byl, do konce zanechán. Protož když se dnes naň navrátilo, a k prožalování přišel, Vojsko, řečnk paní Kateřiny nejprv oznámil, že Jankovský na díle poručenství nařká, o něco pohání, něčeho opouští, zámku Hostímu že pokoj dává, avšak že v pûhonu dokládá, že ty dědiny k nimž se právo míti praví, k dotčenému zámku náležejí, svou při že ničím za pravou nečiní. Proti tomu pak, že paní Kateřina poručenství má základ práva svého, kteréž do desk vešlo, na němž také poslové ke dckám z prostředku J. M. poznamenání jsou, a to chtěl i tu hned ukazovati. Ale Jankovský jakž o předešlém soudu, tak i tuto od sebe promluvití dal, a žádal z desk výpisu vkladu Krhova, aneb jakž on jmenoval listu správního na Krhov, proti čemuž Vojsko nebyl, nebo o témž zdejším soudě aby dcky za tou příčinou na horu přinešeny byly, jest na tom zůstáno.

A tak jsme se stoupili, a uvázivše to, že panu hejtmanovi zejťrek na místo soboty minulé k přednášení sirotčích věcí puštěn býti musí,

Fol. 59. buložili jsme, aby ve čtvrtek dcky na horu přinešeny byly, a této pře jsme do toho dne odložili.

Purgmistr a radda města Brna, Jana Muňku z Ejvančic; ohlásily se strany, že tato věc jest na přátelském jednání.

Jakub z Achta Měšťan Olomoucký, na místě jiných poručníkův sirotků po p. Erhartovi Solbachovi pozůstalých, pana Jiříka Hodického; nebylo ho tu, nebo sněm spisoval, protož proň jest posláno a mezi tím vzat jest druhý za ním.

Pana Volfarta Strejna na paní Esteru z Ditrichštejna, kterýmž paní viní, že léta 94ho poddané své některé, mezi nimiž Honsa Šupa a Fejta Šupa jmenuje, vyslala, a na gruntech jeho les posekati dala. Proti tomu zmocnění paní z Ditrichštejna dali se v odporování, a nejprv odpírali že paní na gruntech svých žádného Honsa Šupa ani Fejta Šupa nikdy neměla, potom svědky dali čísti, kterýmiž totéž dosvědčovali. Naposled nález přednesli, mezi týmiž pánem a paní, kterýmiž dokazovali, že kdo člověka v pūhonu klade, kteréhož na gruntech pohnaného není, že pūhon ztracuje. Nebo když předešlé pan Strejn byl paní pohnal o touž věc, aneb podobnou, a v pūhonu jmenoval člověka, kteréhož paní, že na gruntech svých neměla, svědky odvedla, nález se na to stal, že za tou příčinou paní tomu pūhonu odpovídati povinna není. Sponar pak tím se zastíral, že netoliko o ty dva, kterýchž paní zapírá, než i o jiné poddané jest činiti, ale zmocnění toho bránili, a v odpovídání se nikoli dáti nechtěli, nýbrž předešlé obrany se drželi. Pročež stoupivše se, a uznavše tuto věc prvnější podobnou býti, učinili jsme podobný nález: poněvadž paní Estera svědky odvodí, že žádného Víta ani Honsa Šupa na svých gruntech neměla a nemá, že tomu pūhonu odpovídati povinna není. R. Pan z Doubravice, pan Krajíf, pan z Zastřízl.

V tom čase, když tato nadepsaná pře se vedla, dostavil se na horu pan Jiřík Hodický. Prožalován pūhon. Jest činiti o ňaký dluh ()¹⁾ kterýmž nebožtik pan Jindřích Hodický byl povinen, týmž poručníkům na místě sirotčím. Byl zajisté ten Jindřích velmi útratný člověk, tak že byl by sebe i bratra svého o všecek statek připravil, kdyby nebožtik pan Vanecký, jakožta blízký přítel nebyl v to kročil, a mladšího bratra se ujal vedle zřízení zemského. Ale o tom není místa tuto vypisovati. Po prožalování bránil se pan Jiřík pūhonu odpovídati tím, že Jakub z Achtu jsa měšťanem Brněnským jmenuje se měšťanem Holomouckým, proti čemuž strana odpovídala, jedno: že tento pūhon není letoší, a téhdáž, když jest pohnal Jakub, že byl bytem v Holomouci; druhé, že ačkoli do Brna potomně se přestěhoval, avšak že ještě dvůr má na předměstě Holomouckém a předce měšťanem Holomouckým zůstává. Pan Jiřík zase replikoval, že ti, kteří mají dvory na předměstech, tudy žádného práva k měšťanství nemají, jestli že v okršku města nic nedrží. Item že vědomá věc jest, že Jakub z Achtu více se jináč nejmenuje než měšťanem Brněnským, pořádek pak že ten jest, aby každý sobě a jinému titul v pūhonu náležitý dával, a když toho se pomine, že obrana k odpovídání postačuje, jakož i včerejšího dne se stalo, mezi p. hejtmanem a p. Šemberou; za čímž druhá strana, nehajíce se tím více, nastoupila na to, že jiní poručníci jsou měšťané Holomoučtí. Ale i tomu pan Jiřík tudy se bránil, že Jakub z Achtu jest přední původ, a že dosti jest,

¹⁾ Suma v rukopisu udána není.

když strany jedné osoby v půhonu jest pochybeno. Po kterémž promluvení svolal nás pan sudí, a když v potazu jsouce, pan hofrychtyř nám připomenul, že se pan Rokojský, při kterém si soudu v Holomouci touž měrou témuž Jakobovi z Achtu obránil, učinili jsme nález na tu obranu, že pan Jiřík tomu půhonu odpovídati povinnen není, a vynesli jej pan maršálek, pan Krajír, pan hofrychtyř. Když se tento nález psal, přednesl nám pan hejtman dvě supplikatii, Fol. 60: jednu Korduláv, kterouž se potahují na statek nebožtíka Herinka; druhou pana z Doubravice, kterouž na zprávu Hostakovského odpovídá, a na pořádek práva se odvolává; ukázáno oběma na pořádek práva.

Po této rozepři přeběhnuto mnoho půhonu umrých, srovnaných, a kteří pro nestání stran k vymazání přišli, až potomně vyhlášení byli půhoni, mezi pánem hofrychtyřem, a hrabětem Hans Jakobem z Turnu; ale za příčinou, že se neví o panu, jestli živ či mrtev, či ve vězení, odložena pře až do druhého práva.

Mezi Stařinským a panem Zdeňkem Žampachem. Smlouva.

Mezi Jiřím a Voldřichem Jankovským; nestal Voldřich. Sponar se k poručenství neznal. Ukázáno na pořádek.

Pana hofrychtyře pohnal hrabě Jeroným z Turnu, a když tu nebyl, posláno proň; nebo sněm spisoval, ale brzo se dostavil. Promluvil od něho Radešinský to samo, že pan hrabě, ačkoli s pilností se o to staral, aby se přítelem opatřil, kterýby od něho při proti panu hofrychtyři vedl, avšak že až posavad nemohl žádného dostati, on ačkolivěk Jargeltníkem pana hraběte jest, avšak aby ho Bůh uchoval, aby proti panu hofrychtyři, kterému tak mnoho povinen jest, že mu se do smrti odsluhovati musí a s nímž tak veliký závazek má, co mluvíti měl, také že toho učiniti nechce, panu hraběti že se v tom časné ohlásil, a sobě to vymínil. Divno nám některým takové mluvení přišlo, zvláště, když jsme sobě to ku paměti přivedli, že někteří mocnější a bohatší tak sobě ty padouchy zavazují, že žádný z nich proti nim úst otevřít nesmí. Doložil také toho Radešinský, že pan hrabě J. M. za tou příčinou žádá, aby mu pře této až do druhého práva odložiti ráčili. Pan Hofrychtyř proti tomu replikoval, že pan hrabě času a chvíle dosti měl k opatření se přítelem, a potom obrátiv se k hraběti, ústně ho žádal, aby ho z půhonu propustil, poněvadž panu v ničemž křiv není; smlouvu že jest učinil ne s ním, než s panem bratrem jeho, jestli mu ta smlouva co na škodu jest, aby pana bratra svého z toho vinil; těžkosti žeby mu jistě nepřál, a žeby mu raději sloužil než příkořist činil; protož že ho ještě prosí, aby je z toho půhonu propustil. Nechtěl toho hrabě učiniti, dokládaje, že by mu to bylo na velikou škodu; oznámil také, že bratra svého pohnal, a předce odkladu žádal. Stoupili jsme se, a ačkoli někteří jsme se k tomu přimlouvali, poněvadž vědomá věc jest, že žádný prokurator proti panu hofrychtyři mluvíti nebude, i připomínali, co jest se stalo paní Eštere z Ditrichštejna, kteréž podobně za příčinou, že prokuratora neměla, pře do druhého práva odložena byla, avšak pan hejtman zarazil nás artikulem zřízení zemského, kterýmž vyměřeno jest, aby v té příčině vdovy, sirotci a chudí opatrování byli, síce že jeden obyvatel proti druhému nemá opatrován býti: k němuž když více hlasů přistoupilo, zůstáno na tom, aby se hraběti odpověd dala, že J. M. ráčí mu té pře až do pondělka odkládati, mezi tím, aby se řečníkem opatřil, což jest mu také oznámeno.

Týž hrabě Jeroným pohnal hrabě Hons Jakuba bratra svého; ale za příčinou na hoře oznámenou jest také odložen do druhého práva.

Pan hofrychtyř pohnal pana Kryštofa z Tiefenbachu; poručník pana z Tiefenbachu Šponar oznámil, že pan Fünfkirchen přinesl psaní císařské do soudu, kteréž když vzato jest, od něho, dali jsme je přečísti. Stálo v něm, že J. M. císař porozuměti ráčí, kterak by pan z Tiefenpachu, k ponděli po neděli reminiscere některé roky složený měl; poněvadž pak pro povinnost a úřad svůj, který v Uhřích má¹⁾ odtad odjeti nemůže, že J. M. poroučeti ráčí, aby mu takové rokové až do druhého práva odloženi byli. Uchytil pan hofrychtyř to slovečko rok, a oznámil, že se takové psaní a poručení J. M. císař naň netrefuje, poněvadž pan z Tiefenpachu s ním žádných roků nemá, než toliko pŕuhony, kteřížto již dávno při právě jsouce a téměř od sedmi let, mohl pán dobře o nich věděti, a k soudu se dáti najíti; proč a jakby pŕuhonové a pře odkládání býti měli, že to zřízení zemské vyměřuje, pan z Tiefenpachu že žádné takové příčiny nemá, a kdo jí nemá, by pak psaní od J. M. císař přinesl, že mu to postačovati nemůže, jakož příklad jest na hraběti z Salmu, na kteréhož takto rok, ačkoli poručení císařské měl, nicméně ústané dáno jest. Proti čemuž když Šponar nic nereplikoval, než k uvažení J. M. toho podal, stoupili jsme se. Kterí se přede mnou přimlouvali, všickni na tom se snášeli, že, poněvadž v psaní císařském žádná zmínka o pŕuhonech není, než toliko o rocích a pan hofrychtyř žádného roku sobě s panem z Tiefenpachu nevyžadál, než toliko pŕuhony s ním má, aby panu hofrychtyři na pořádek ukázáno bylo. Než když na mne přišlo, já toto své zdání jsem oznámil: že ačkoli o tom vím, že zde rozdíl jest mezi roky a pŕuhony, avšak že to slovo rok ne tak stricte rozuměno býti má, jako zde obyčej jest, totiž pře o poctivost, než že širší smysl jeho jest, a vyznamenává všelijakou při, a tak když se při právě jmenuje rok, tedy že rozuměno býti má to, cokoli mezi stranami činiti jest; na ten smysl že také kancelaristové císařští nastoupili, kteří nevědouce pořádků našich, a takového rozdílu mezi roky a pŕuhony, který zde máme rači užili jména generalního, než specialního. Druhé, by pak i tak bylo, že to jméno rok žádného jiného vyznamenání nemá, než jak my je zde bĕfeme, a že tudy v psaní císařském pochybeno jest, avšak, že se více má hleděti na smysl slov, než na holé slova, zvláště tu, kde se spravedlnosti lidské dotýče; o panu z Tiefenpachu že se ví, že pro úřad a povinnost, kterou v Uhřích má, přijeti nemůže, musel-li by po špatné slovo o svou spravedlnost, a o při nemalou, kterou má, přijíti, žeby to těžká věc byla, protož že zdání mé jest, aby panu z Tiefenpachu podle poručení J. M. císař pŕuhonu jeho až do příštího práva odloženo bylo. Urážel-li by se pak kdo na tom slově rok, a proto psaní císařskému nechtěl místa dáti, abychom to z sebe sami učinili, a jemu pře odložili. Nechtěli ke mně přistoupiti ti, kteří se po mně přimlouvali, krom pana sudího, kterýž i toho potřebně dotkl jest, že kdyby císařské psaní na samé roky o poctivost svědčilo, žeby v něm pátek jmenován byl, jakožto den k ním od starodávna vymě-

¹⁾ Kryštof z Tiefenbachu vkoupil se na statek Drnholecký r. 1583 do Moravy, a rodina jeho pocházejší ze Štýrska usadila se pak v zemi naší. Kryštof z T. byl císařským generálem v Uhřích proti Turkům. Zemřel v říjnu 1598 v Praze.

řený; ale že o pondělku zmínka se děje, z toho že souditi jest, že se i na jiné pře míní. Ale pan hejtman mu to svrhl tím, že rokové netoliko v pátek, ale kterýkoli den pani soudcové o ně se snesou, slyšání bývají, quod falsum est.

Přímluva pak pána hejtmana byla, že podlé cis. psaní nemůže se panu z Tiefenpachu odkladu přítí, než ukazoval dvě cesty, z nichž první byla: poněvadž pan z Tiefenpachu v té při jest jeho pohnal o zastoupení jakožto rukojmě v správním listu, aby vyvstal, a tak že nás s potaz nebude (nebo pro nemoc pana podkomořího a pana z Hodějova, též pro vystoupení pana hofrýchtyře jakožto původu, a pana Karla z Lichtenštejna, jakožto zástupce panů rukojmí nezůstalo nás všech než deset) kteráž to cesta byla by z počátku šla, ale po tak dlouhém uvažování, při kterémž pán přítomen byl, více se treffiti nemohla. Druhá, aby vedle artykule zřízení zemského a druhé příčiny proti nestání vyměřené, jemu odklad dopřín byl, kterážto cesta, ač ne ode všech schválena byla, avšak místo měla, a poručeno panu sudímu, aby ubec oznámil, že psaní J. M. cis. na tuto pře se nevztahuje, a k pisaři aby řekl, když na roky pana z Tiefenpachu přijde: připomeňte J. M. o toto psaní, a nyní přečtete druhou příčinu nestání, kteráž když přečtena byla, oznámil, že J. M. panu z Tiefenpachu až do druhého roku odkladu přítí ráčí.

Středa.

Vedle onehdejší rady, která panu hejtmanovi dána byla, zachoval se pan, a oznámí žádost pana Františka z Dietrichštejna a hraběte Jeronýma z Turnu, strany vložení do desk vsi Charvatu, o níž mezi nimi smlouva učiněna jest na pergameně, a ke deskám svědčící, žádál naučení. Svolal nás o to pan z Doubravice, který místo panské držel; měli jsme to v uvážení, a nejvíce na tom se zastavovali, že jsme v jistotě nevěděli, byl-li jest pan Maximilian z Dietrichštejna, na kteréhož ta smlouva také svědčí, tu přítomen, a protož rozstoupivše se, učinil pan z Doubravice dotázku na hrabě Martina z Turnu, jakožto jednoho smlouvěho: pamatuje-li se, byl-li jest pan Maximilian tu přítomen či ne? Ale on hovado ožralé nic neuměl pověděti. A když tu žádného jiného smlouvěho nebylo, dána jest odpověď panu hejtmanovi, aby o to některý jiný den připomenul.

Po čemž pan hejtman, tak jakž mu předešle povoleno, a k dnešku uloženo bylo, počal sirotčí věci přednášeti.

1.) A nejprv oznámil, že Mikuláš Radkovec na dvoře v Jihlavce umřel. Čten inventář, co po něm zůstalo; není toho na mnoze.

Po přečtení ohlásila se vdova Barbora Koniaská, a předně ukazovala, že věno ujistěné má zápisem obyčejným, na kterémž také přestává a kterého se držiti chce.

2.) Žádala aby podle pořádku svršky a nábytky vybyta byla.

3.) Aby se jí ručení přálo.

4.) Poněvadž některé věci v inventaři poznamenány jsou, které jí vlastně náležejí, a některé od manžela jejího jí darovány jsou, aby jí k dokázání toho všeho odklad dán byl až do druhého práva.

5.) O jakési klisny, kteréby její býti měly, prosila. Proti tomu pan hejtman dal od sebe promluvíti, že on nic jiného nežádá, než naučení od J. M., komu sirotčí a statek k opatrování náležeti budou; potomně bude-li vdova při J. milostech čeho chtíti hledati, že to na vůli mítí bude, a jich milosti při svém uvažení. Stoupili jsme se, a

nejprvnější odpor mezi námi vznikl o ves Jihlavku, žeby býti měla v král. českém a pokudž by tomu tak bylo, žeby naučení na pana hejtmana v té příčině se vztahovati nemohlo, poněvadž jemu v kral. čes. k opatrování nic nenáleží. Zase proti tomu to v uvažování bylo, že kdyby Jihlavka v kral. čes. ležela, žeby osoby od pana hejtmana nařízené tam nebyly vkračovaly; druhé, by se pak i naučení panu hejtmánovi dalo, a kam Jihlavka náleží, v nejistotě zůstávalo, avšak se to naučení toliko na to, co v zemi jest, se vztáhne, a pan hejtman že tak nesmyslný nebude, aby jinam vystupovati měl. Druhý odpor byl o ručení; ale tomu hned konec učiněn byl, a odloženo uvažování až po dání naučení: Nebo žádný ručení žádati nemůže, až se prvé statek a sirotci k opatrování panu hejtmánovi poručí. Protož dáno jest panu hejtmánovi obyčejné naučení, aby to vše k sobě přijal, k dobrému sirotčímu spravoval, vdovu věnem a svršky vybyl, a cožby jí nad to spravedlivé náleželo, a ona to prokázala, aby jí vydal, dluby zaplatil etc. R. pan Frydrych z Náchoda, p. Václav ze Žástřizl. Po přečtení naučení žádala vdova ručení; pan hejtman se ohlásil, že to bude při uvážení J. M. on od osoby své, že proti tomu nemluví, také že o žádném Radkovi, kterýby se z Mitrovic psal, a přirozený strýc nebožtíka byl, neví. Stoupili jsme se znovu, a nejprv na to se ohlíželi, že pořádek není, vdovám statku k ručení pouštěti, a jestli se kdy stalo, že se to nevelmi dobře zdařilo; druhé, že se jistotně neví, nenajde-li se nějaký strýc nebožtíka a nenajde-li se strýc, tedy přítel nějaký krevní; pakliby ani těch nebylo, aspoň sousedu některému že může ručení puštěno býti, a tak jest toho odloženo až do druhého zdejšího soudu.

2). Přednesl pan hejtman, že Šalomoun Hejn, syn Mathouše Hejna, žádá, ručiti statek sirotčí, nebožtíka Herdera, a pán že neví o žádném bližším příteli týchž sirotků, on sám Hejn tolikéž toho po J. Milostech žádal, a oznámil, že jest ujec týchž sirotkův, poněvadž máti jeho byla vlastní sestra nebožtíka Vít Herdera. Dopřáno jest mu toho a dáno naučení panu hejtm., aby mu týž sirotky a statek pod dostatečné ujištění pustil, tak jakž to pořádek vyměřený s sebou přináší. R. Pan z Roupova a pan hofrychtyř.

Po tomto naučení pan hejtman oznámil, že poněvadž veliký nedostatek na ublížení spravedlnosti lidským (sic) se nachází při pisařích menších, z nichž dva pro nemoc pracovati nemohou, že jest se od sebe i také na místě nejvyššího pana sudího mark. moravského dožádal pana Jindřicha Strachovského z Strachovic, aby tu práci na sebe přijal, což jest na žádost panskou učiniti se uvolil. Protož pan z Doubrávic k němu jest promluvil, že jsou J. M. z promluvení pana hejtmána vyrozuměti ráčili, kterak jest od sebe i na místě n. p. s. jeho se do-
Fol. 61. b. žádal, aby úřad menšího pisařství M. M. na sebe přijal, proti čemuž že J. M. býti neráčí, nýbrž k tomu F. 61. b. povolovati, a té nádeje k němu býti ráčí, že se v té povinnosti pilně a věrně bude chovati, tak jakž na dobrého náleží, protož aby do šraňku vstoupil, a přísahu učinil. Ačkoli se omlouval, avšak stoupil potom, a jest mu přísaha vydána.

3). Přednesení bylo o sirotky po nebožtíkově Antonínovi Pühlerovi pozůstalé; již několikrát ta věc soudu přednesena byla, ale vždycky za příčinami k odkladu přicházela, jakož pak i dnes za příčinou Maja někdejšího úředníka Hodonského, kterýž uvázic se v některé věci po témž Pühlerovi, a jakž zprávu dává k ruce panské a z poručení pana svého hraběte z Salmu je obrátic, svědomí od něho, též i od úřadu

Kurdějovského, kdež týž Pühler bydlil, potřebuje, a poněvadž ho dobrovolně dostati nemůže, pūhonem k němu přikročiti musí. Ač pak Čechočovský nynější úředník toho bránil, a ukazoval, že neví k čemu by Maj takového svědomí od Kurdějovských proti vyznání svému, a kvitaní Kurdějovským dané potřeboval; avšak z bedlivého uvažení, aby mu se na spravedlnosti jeho zkrácení nestalo, a něco naň, cožby mu nesvědčilo, (zvláště poněvadž pan hejtman za příčinou takového od něho stalého uvažování, těch sirotků věci k sobě přijímati se zbraňuje, a naň je strká) vzloženo nebylo, jest mu odklad dán do druhého soudu zdejšího, a panu hejtmanovi poručeno (avšak dosti bezpotřebně) aby hraběti, aby se k příštímu soudu sem najíti dal, oznámil. Když pak vdova se domlouvala, že s těmi sirotky nouzi trpí, a že jich nemá nač vychovávat, poručeno jest Čechočovskému, aby to při úřadu Kurdějovském nařídil, aby jí mezi tím 40 zl. na výchování vydali. Přimlouval se podlé nich Čechoč. a oznámil, že nebudou míti z čeho, poněvadž prvnějších 50, kteréž také z poručení soudu jí vydali, neměli téměř kde vzíti; ale k tomu pan hejtman se ohlásil, že veruňkové¹⁾ roční z vinohradů a z gruntů mnohem více než to vynášejí; protož jest přitom zanecháno. Žádosti pak jí vdovy, aby zápisů, které na pana Jana Lva nebožtíka má, užili, a summu vyupomínajíc na výchování sebe a sirotků obrátiti mohla, jest odepřeno.

4). Dále přednesl i o sirotky nebožtíka Hynka Slaha, který v Mutěnicích bydlil. Čten nejprv inventář, potom smlouvy svadební, v nichž nejprvnější z nejvyšších panův ouředníkův a zemských soudců zapsáni. A poněvadž vdova k většímu dflu toho všeho, což lepšího v inventari poznamenáno bylo, se hlásila, čtení svědkové její, předně Volf Rucinger, otec její, potom Václav Vyta, také pan Bohuslav Bořita, kteří o ňakých řetězích zlatých a hotových penězích, které jí náležeti měly, vysvědčovali. Pan hejtman pak nic proti tomu nemluvil, než toliko se ozval, že jemu tu nic k opatrování náležeti nebude. A vdova prosila, jest-li by ten dvůr, na němž s manželem svým bydlela, ku prodaji přijíti měl, aby jí mimo jiné puštěn byl. Když jsme se o to stoupiti chtěli, vystoupili od nás pan z Doubravice, pan z Náchoda, pan hofrychtyř, pan Václav z Zástřizl, kteří byli slibili za věno v smlouvách na hoře dotčených a ohlásiti se chtěli. Ale když nás nebylo jen devět a nemohli jsme ničeho uvažovati, kázali jsme jim zase mezi nás vstoupiti, a tak za příčinou jich musil se odklad státi až do druhého práva.

Chtěl pan hejtman ještě více přednáseti, ale poněvadž pozdě bylo, povolali jsme ho mezi sebe.

Čtvrtek.

Vedle snešení, které se v outerý stalo za příčinou žádosti Jiříka Jankovského, dcky na horu přinešeny jsou.

Jak jsme zasedli, chtěl pan Jan z Vrbna, jakožto syn předslého pana hejtmana něco přednáseti; ale jest mu oznámeno, že J. M. dnešního dne sirotčích věcí slyšeti neráčí.

¹⁾ Slovo to zřídka přichází ve spisech a nejvíce v Žerotínových. Veruňk, veruňk, vejrunek pocházejíc z něm. Währung znamená cenu, číslo, zvláště pak kupní cenu a peníze nájemné v jistých lhůtách placené, v kterémžto smyslu i zde ho užíváno. Odtud znamená „po veruňkách platiti“ tyž co „po lhůtách platiti.“

Fol. 62. Pan hejtman vedle včerejšího poručení připomenul J. M. o smlouvu, která se stala mezi pany z Dytrychšteina a hrabětem Jeronýmem z Turnu a oznámil, že netoliko pan František z Dytrychšteina, ale i pan Zykmund bratr jeho a Hirsch i jiní toho dosvědčují, že pan Maximilian sám té smlouvě přítomen byl. Pročež když jsme se o to stoupili, stala se dotázka z potazu na pana Zykunda a Hirsche, byl-li jest tu pan Maximilian, či ne? A když se k tomu přiznali a to dosvědčili, stoupili jsme se znovu a poněvadž někteří mezi námi se ozvali, že pan František také zmocnění od pana Maximiliana má, otázal se ho o to pan z Doubravice místodržící páně hejtmanův? On pak odpověděl, že netoliko zmocnění má, ale že nedílný jest s týmž panem Maximilianem¹⁾. Pročež naučení dáno jest panu hejtmanovi, aby tu smlouvu ve deky vložil.

Zatím podobně jako včerejšího dne oznámil pan hejtman o Zykmondovi Onšovi, že ho namluvil, aby ouřad menšího pisařství k sobě přijal. Ačkoli se Oneš omlouval mezi jinými věcmi službou svou, kterou u pana Jana z Peršteina má,²⁾ avšak po předložení i od pana hejtmana i od J. M. jemu učiněného, vstoupil do šraňku a povinnost vykonal, v kteréž opustil z nedoslyšení slovičko „duchovnímu,“ o čež potomně byl nemalý šturec.

Potomně zasedl pan hejtman své místo a tak se na pňhony navrátilo, které odloženy byly a nejprv na ten, (který měl včera žalován býti, než příčinou sirotčích věcí pomínut jest) mezi Janem Jiřím Bořitou a Kryštofem Hokovským. Oč mezi nimi činiti jest a proč k odkladu ta věc přišla, v první středě oznámeno jest. Po prožalování pňhonu, žádal Bořita, aby ho Kryštof Hokovský z rukojemství vyvadil vedle onehdejšího svého uvolení a pečet jeho aby mu navrátil. Hokovský se také tomu nebránil, toliko kdyžby starý zápis jeho, který za panem Janem z Vrbna jest, navrácen mu byl. Pročež pan z Vrbna do šraňku vstoupil a daje od sebe promluvíti naučení žádal, měl-li by Hokovskému proti odvedení nového zápisu starý navrátili? Ale jest mu dána odpověd, že J. M. dnešního dne pňhony slyšeti ráčí a ne sirotčí věci. My pak stoupivše se a neohlídajíce se již více na tu překážku, kterou jsme předešle měli, učinili jsme nález mezi stranami: Poněvadž Hokovský se uvoluje, Bořitu z rukojemství vyvaditi a jemu pečet navrátili, že bude tomu povinnen dosti učiniti. Vynesli jej pan z Doubravice, pan Krajíř an pan hofrychtyř. Prvé byl se pan maršalek k takovému nálezu na uvolení přimlouval, ale pan hejtman jemu místa nedal, dnes pak sám proti sobě byv, aby takový nález učiněn byl, téměř mocí k tomu přivedl. Tak naše věci na ten čas.

Když tento nález učiněn byl, přišlo na při Jiřika Jankovského s paní Šlejnicovou. Jak pňhon prožalován byl, Vojsko prokurator promluvil, že ačkoli by se paní mohla pňhonu brániti, avšak jsoucí pokoje žádostiva, že nechce na to nastupovati, než pan Jankovský aby pňhon svůj za pravý činil. Protež Šlevic na místě Jankovského žádal, aby ku provedení pře poručenství nebožtíka pana Zykunda Valeckého a list správní na prodej Krhova z desk vyhledán a na hlas čten byl.

¹⁾ Viz Zřiz. zemské vydané r. 1562. „o nedílných bratřích“ na l. 86tém.⁷

²⁾ Členové nížší a chudší šlechty přijímali služby na dvoře pánův, jako Oneš, Kryštof Bletka, jenž byl ouředníkem u panův Valdštejnských na Brtnici atd. list Šebast. Frajtaga opáta Luckého daný 1590 v pátek den sv. Víta v arch. zem.

Stoupili jsme se o to a uvázivše, že za tou příčinou dcky na horu již po dvakrát přinešeny jsou, aby se to vyhledalo, dovolení jsme k tomu dali, avšak na ten způsob, aby se potomně stran dotazalo, co k tomu říkají? A tak v nebytnosti místopisáře Stanický dolů stoupiv a klíče od pana komorníka, pana sudího a ty, kteréž nejvyšší pan pisař byl poslal, k sobě vzav, dcky otevřel t. truhlu od desk a vynímaje jednu knihu po druhé naposledy se našlo poručení v knihách pana Hynka Brtnického a list správní v knihách pana Albrechta z Boskovic, což oboje když nalezeno bylo, pan sudí oznámil, že i poručení i list správní na Krhov vyhledán jest, chtějí-li strany co k tomu mluviti? Načež Šlevic odpověděl, že Jankovský prosí, aby to obé čteno bylo, nejprv poručení, potom list správní. Prokurátor pak k čtení poručení dovolil, než co se listu správního dotýče, že to k uvážení J. M. podává, má-li to, co ku při není a co se ani Jankovského ani pňhonu jeho nedotýče, čteno býti? Pňhon že jest o lesy, o rybníky a jiné příslušenství k zámku Hostímu náležející, žádost pak jeho že jest o vložení do desk statku Krhova, statku cizího a k němuž se Jankovský žádného práva míti nepraví; to obé že se spolu nic nesrovnává, nýbrž že taková žádost ven ze pře jest. Proti čemuž Šlevic promluvil, že on statku Krhovského ani vkladu toho nic nedotýká, než toliko žádá, aby čten byl ku průvodu pře jeho; nebo poněvadž chce to vésti na paní Kateřinu, že jí tytul její vlastní a náležitý dán není v poručení, že to z listu toho správního dokazovati chce. Prokurátor zase odpíral, že chtěl-li pan Jankovský k provedení své pře čeho užiti, že měl podle pořádku postupovati a paní Kateřinu o to pohaněti. Ale Šlevic odpovídal, žeby pan Jankovský daremně byl pohaněl, poněvadž paní i list správní i jiné věci podobné od sebe odvedla k tomu, že se chce rači držeti desk, které jsou pravidlo zemské, než čeho jiného. Na takové obou stran promluvení svolal nás pan sudí. A ačkoli pan hejtman hrubě tomu odporen byl, aby se dotčený list správní čísti měl, poněvadž jest proti pořádku, aby se co čísti mělo, co ku při nenáleží; avšak když jsme se jiní všickni na tom snesli, že náleží ku při Jankovského, kterýž z něho dokazovati chce, že se paní jináč v listu správním, a jináč v poručení jmenuje, dovoleno jest čísti. A tak na katedru knihy vzaty a nejprv čteno poručení, potom správního listu toliko samý tytul, nebo Šlevic nedal dále čísti nejsouce toho potřeba. Po přečtení těch věcí Šlevic oznámil, že se v poručení paní Kateřina jmenuje toliko z Řičan, v listu pak správním Zelená z Řičan, kteréžto přijímá Zelená, poněvadž v poručení vypuštěno jest, že by slušně to poručení zrušeno a on podle nepořádného kšaftu k statku, o nějž pohnal, lepší právo, než-li ona paní Kateřina jmíti měl; vědomá věc že jest, že v království Českém jsou paní z Řičan, kteréhožto rodu paní Kateřina nejsou, že jest tak zapsána a jmenována, jakoby jedna z nich byla. Proti tomu prokurátor odpovídal, jedno, že by se paní Kateřina nikoli toho nebyla nadala do pana Jankovského, aby před J. M. strany rodu jejího měl co přednáseti a posmíšku jejího vyhledávati, že jest se nikdá vyše netřela, než-li jí náleží, ani se za více nevydávala, nežli jest, v svém poctivém stavu že vždycky zůstávala, jakž i poručení to dosvědčuje, když ji urozenou vládkou jmenuje; kdyby pan Jankovský byl rodu toho panův z Řičan, že by snad poněkud s lepším právem mohl se o to ujímati, ale jsa rodu jiného a nic se ho

tu nedotýkaje, že nemá se oč omlouvatí. Druhé, že pan Jankovský netoliko mluví proti paní, než proti děckám a proti mnohým naučením panáv předkův J. M. daným. Poručenství že do desk vešlo, žádný proti němu nemluvil, žádný odporu nekladl, též i spolek, na kterýž paní pana Ladislava z Šlejnic manžela svého přijala, že jest v dečkách v pokoji až posavad zůstal.

K tomu že naučení mnohé jsou netoliko na paní, než i na nebožku sestru její a na starou pannu Kateřinu tetu její, a otce jejího sestru svědčící, v nichž se jinak než z Říčan, bez toho přijmí Zelená, nejmenuje, z nichž dal čísti netolikero, předešlým pánům hejtmanům, panu Pertoltovi z Lipého, a panu Zacharyášovi z Hradce dáno, v kterýchž se tak, jak mluvil, nalézlo. Třetí: by pak i tak bylo, žeby paní v tom poručenství jinak jmenována byla, než-li by na ni náleželo, protolížby o své přijetí měla, poněvadž ona tytule sobě nedávala, než manžel její nebožtík, kterýmž ona nevládla, a o tom poručenství snad ani vědomosti neměla, než aby to pan Jankovský dokázal, že kdy paní sobě tytule přidávala, neb ujímala. Pročež žádal, aby spolek ten, na kterýž pána svého nynějšího přijala, z desk vyhledán a čten byl; o žež když jsme se stoupili, jest dáno návěšti panu sudímn, aby se samé paní optal, žádá-li toho, což když učinil, a ona se oustně k tomu ohlásila, jest také dovoleno, aby čten byl. Z toho prokurator dokazoval, že, poněvadž se v něm jmenovala Zelená z Říčan, že jest se za svůj rod nikdy nestyděla, nýbrž v něm stála, a více sobě nikdy nežádala. Proti tomuto vedení Šlevic velmi jalově odpovídal, a ačkoli tomuto odpíral, aby se tuto paní neb rodu jejímu co na posměch mluvití mělo, avšak předce na tom stal, že poněvadž ona jest rodem Zelených z Říčan, i ne simpliciter z Říčan, že by to poručenství tudíž nepořádné bylo, a k dokázání toho chtěl dáti čísti drahně listů zápisných i jiných, též svědomí, v nichž nebožtík pan Jan Zelený z Říčan, otec této paní, poznamenán byl, jakož pak dal něco čísti, a mezi jinými věcmi nález mezi knězem Achaciem a Janem Zeleným z Říčan. a bylo by toho čtení s dnešek bylo, než když prokurator za to prosil, aby to čteno nebylo, co ku při nenáleží, kázali jsme sobě škatuli i s listy těmi do potazu přinéstí, a nahlidnouce v ně, když jsme poznali, že nic k věci nesvědčí, a že Šlevic to dokazovati chce, o čem dobře víme, a čemu žádný neodpírá, nedali jsme to čísti. A tak ou, když tuto nic nesvedl, nastoupil ještě na větší kepství¹⁾ a honil paní tím, že se sama k tomu přiznává, že jest Zelených z Říčan, a zatím mnoho jiných pletí vedl, které ani připomínání hodny nejsou, vždy na to tiskna, že poručenství, pořádné není. Pročež prokurator, nechtěje již více strany toho tytule hejbatí, poněvadž dostatečně dokázáno bylo co potřebí, k tomu mluvil, že pŕhon o jinou věc jest, a pře vedení také o jinou, v pŕhonu že se zmínka žádná o poručenství neděje, a v vedení pře že se toliko k tomu směřuje, aby poručenství zkaženo bylo; chtěl-li jest pan Jankovský poručenství rušiti že jest se měl vedle pořádku zacovati a odpor vložiti, toho pak opominuv, že jest z pořádku vystoupil, a když již všecka práva přešla, a tedy že teprv poručenství kaziti chce. Šlevic zas replikoval, že prvé pan Jankovský pohnal, než poručenství do desk vešlo, a že odporu více klásti nemohl. Na to prokurator odpověděl, jestli že se pan Jankovský

Fol. 63.

¹⁾ Kepství znamená i nerozumné tlachání i šibalství i nestydatost. Na Moravě také zde onde se praží s pŕfidechem chepství. Pŕvod toho slova a další doklady viz v slovn. Jungm.

uspíšil, že sobě to na škodu učinil, ale že i to dokázati se nemůže, že jest poslednější pŕhon, než vklad poručenství, a ačkoli jest tak že z počátku pan Jankovský pohnal prv než se vložilo do desk dotčené poručenství, avšak že paní z toho pŕhonu propustil bez pohoršení práva, a potomně z novu pohnal, když již ve dckách bylo, a tak že se sám zavedl. Pročež že toho J. M. k uvážení podává, a když druhý řečník na to se také odvolal, stoupili jsme a usoudivše mezi sebou, že dlouhé uvažování bude, radil pan hejtman, abychom kázali stranám i přistojícím od nás vystoupiti, jakož pro pohodlí naše, tak také pro vážnost soudu. Pročež pan sudí na hlas oznámil: „raďte od nás vystoupiti, a se nerozcházeť.“ Když jsme sami zůstali, pan sudí vedle obyčeje hlasy vybíral. Ani jednoho mezi námi nebylo, kterýby Jankovského za křivého neodsoudil.

1.) Proto že o jinou věc poháněl, a jinou věc provodil; nebo ačkoli per indirectum tudy se lepší právo k témuž dŕlu statku Hostínského se (sic) míti pravil, že poručenství nepořádné býti ukazoval, avšak jináčím pořádkem měl k tomu přistoupiti, t. od-porem, nebo tak zkazíc poručenství, bylby již jako nejbližší přítel (nebo i to vedl a za důvod sobě bral, že jest od sestry nebožtka Va-leckého) mimo jiné všecky k statku práva měl.

2.) Že té nepořádnosti poručenství ničím neukazoval; nebo ačkoli paní Kateřina jest rodu Zelených z Řičan, avšak že to slovo Zelených vypuštěno jest, není dostatečná příčina k zkažení téhož poručenství, poněvadž i v jiných listech do desk vyšlých a za spravedlivé uznanych, též i v naučeních panův předkův našich nejednou vypuštěno jest.

3.) Že zřejmá jest věc, že nebožtík Valecký nechtěl jinému než manželce své toho statku práti; nebo kdyby ho chtěl byl Jankovskému poručiti, jako sestry své synu, že toho moc měl, a když pak neučinil, že dosti toho dokázal, že nechce, aby se mu co odtad dostalo.

4. Že toho neprovodil, aby se paní Kateřina k rodu a stavu svému neznala, a nad něj vyvýšovala, poněvadž netoliko sama ústně k tomu se zná, než i čtením spolku do desk vloženého to prokázala, a v poručenství výslovně Vládkou se jmenuje. A protož snesouce se všichni na tom, že pann Jankovskému odpovídati povinna není, tento náleze jsme napsati dali, kterýž po zavolání na strany a vpuštění lidu, v táto slova čten byl:

Mezi Jiřkem Jankovským z Vlašimě a na Rysicích a Kateřinou Zelenou z Řičan a na Hostímě páni našli; poněvadž Jiřík Jankovský, aby k dŕlu statku Hostínského, o který Kateřinu Zelenou z Řičan, pravice se k němu, jakožto vlastní ujec nebožtíka Jiříka Valeckého z Mirova, bližností lepší právo, nežli táž Kateřina z Řičan míti, pohání, toho, aby lepší právo k němu měl, ničímž neprovodí, a Jiřík Valecký jsouce svého statku mocen poručenství pořádné na mocný list J. M. císařský, jakožto krále Českého, a markrabí Moravského o statku svém učinil, a týmž poručenstvím týž statek Kateřině z Řičan manželce své poručil a odkázal, kteréžto poručenství od mnoha lét ve dcky zemské vloženo, a Jiřík Jankovský odporu jemu podlé pořádku neučinil, že Kateřina Zelená Řičan, k tomu statku podlé tehož poručenství právo má, a Jiříkovi Jankovskému odpovídati povinna není. Tento potaz vynesli z pánův. Pan Jan z Lípého nejvyšší maršalek kr. Českého. etc. Pan Vilím z Roupova, a z rytířstva Bernart Drnovský z Drnovic nejvyšší hofrychtyř.

Pátek.

Fol. 63. b. Ač jsme se do soudnice sešli, avšak za příčinou pohřbu nebožtíka pana Bernarta Ludvika z Tovarů, jakožto jednoho soudce zemského, kteréhožto mrtvé tělo mělo od nás provázáno býti, nic se dnes nekonalo, nýbrž pan hejtman, oznámiv ubec takovou příčinu a do zejtrka soudu odloživ, nás rozpustil, a tak jsme se k tomu pohřbu sešli, kterýž se začal u svatě Anny a dokonal u Jesuitů.

Sobota.

Nejprvé čtení artikulové obecní z sněmu, korigování, a dáni k vytištění; trvalo to asi dvě hodiny, potom soud se začal, a poněvadž dnes sobota, pan hejtmann od nás pro sirotčí věci vystoupil.

Nejprvé pan Jan Vřesovec služebník paní Kateřiny z Kunstatu a na Brtnici, žádal J. M. aby mu pannu Kateřinu Jankovskou z Vlašimě, kteráž při té paní v službě jest, k stavu manželskému dáti ráčili; nebo ten pořádek se zachovává, aby se (sic) sirotci, o nichž otec žádného pořizení nečinil, od soudu vyprošování bývali. Dána mu odpověď, co sobě koli při panu Frydrychovi z Náchoda (jakož tomu kterýž statek těch sirotkův ručiv je sobě od soudu poručené má) a při jiných přátelích objedná, že J. M. proti tomu býti neráčí. Nebo pan maršálek připomenul, že když před několika lety, Bechenberk Kotvrdovskou, a Nekeš Podstadskou sobě vyprošovali, že jim táž odpověď dána.

Zatím pan hejtman přednesl o sirotky neb: Václav Pičkovského, kterýž umřel na dvoře v Hostěrádkách, a dal čísti dva inventáře, jeden po něm Václavovi, a druhý po manželce jeho věci pozůstalých. Ohlásil se také, poněvadž to purkrechtní věc jest, že jemu tu k opatrování nic nenalezli. Vzáli jsme ty inventáře do pozoru, a nic v nich takového nenalezli, nehoby se pan hejtman ujímati měl, krom pečeti a sekretu (nebo to za pořádek jest) a nákych prstýnků a klínků stříbrných, kterýchž bylo velmi málo. Nalezli jsme také, že nebožtík měl na nákem gruntě v Holešově 400 zlí, které mu po němžto slý: o ty mezi námi odpor povstal, kdoby je k dobremu sirotčmu opatření měl, úřad Holešovský či úřad dědiiny Hostěradč? Ale po nemalem sobě rozumami na tom jsme se snesli, že ta dědiina, kde nebožtík umřel, ma to všecko v opatrování svem mti.

A protož jsme naučeni dali takové poněvadž po něm Václavovi Pičkovskému, krom sirotka, pečeti a sekretu, což by k opatrování úřadu hejtmanskému náleželo, nic nedělati, že to panu hejtmannovu k opatrování nic nenalezli, a protož že úřad dědiiny Hostěradč, cožby tak jineho po nebožtíku pozůstalo k dobremu sirotčmu opatření povinen bude, své dluhy i na dědiině i jiné nebožtíku můžete vypomazati, prosty a vše klínky sázavze vypaketi, proti tomu dluhy spravedlivě splátni, a cožby mimo ně stálo, panu hejtmannovi sděsti, a pan hejtman se to osobně přívít, a k dobremu sirotčmu opatření ma. K pan Maršálce a pan Frydrychovi.

Po tomto naučení paní Alena Berkovna z Dubé a z Lipého, pozůstalá vdova po nebožtíku panu z Tovarů do šraňku vstoupila, od níž prokurátor nejprve promluvil ku panu hejtmanovi, a žádal za dovolení, aby mohla dáti od sebe promluvit, k čemuž když pán povolil, obrátil se k J. M. a prosil, aby poručenství, které jest nebožtík učinil, čteno bylo. Dovolili jsme; protož na katedru vzato jest, a na hlas čteno. Suma toho poručenství jest, že statek svůj, kterýkoli v Moravě má, buď na dědictví, buď na penězích, na zápisech na svrších poručí dceři své, kteréžto jakož i všeho statku mocnou otcovskou poručnicí činí manželku svou, a k radě jí přidává pana Václava mladšího Berku, pana podkomořího, pana Jirřka Hořtického, a pana Pavla Kateryna. Kdyby pak paní smrtí sešla, prvé nežli by dcera jeho k letům svým neb k vdání přišla, tedy že dotčené osoby za mocné otcovské poručníky bez činění počtu nařizuje, a ji dceru svou paní Kunové staré k opatrování poručí. Jestli by pak táž dcera jeho prvé umřela, tedy paní činí nápadnicí všeho statku, toliko aby na sebe udělala dva zápisy sestřám jeho, paní Prajnerové na 20.000 a paní Starmberkorové na 10.000 bez úroků k zaplacení po smrti její. Nedočkala-li by paní nápadu, a dcera máti živností přečkala, avšak potomně v létech nedospělých umřela, tedy aby statek ten zdědily a na rovné díly mezi sebou rozdělily dotčené sestry jeho, aneb děti jejich. Žádnému nic neodporučil kromě každému z poručníkův po jednom tisíci zl. Když přečteno bylo, prokurátor od paní promluvil, že paní to přijímá, a tomu všemu místo dává, a že žádá za posly ke dckám. Pan hejtman také se ozval, že v tom poručenství nic nepořádného nenachází, paní že tak dobře opatřena jest, věrně že přeje, než aby snad někdo potomně naň nenařikal, že za naučení žádá, že mu tu k opatrování nic nenáleží. Stoupili jsme se o to, a uvažovali jsme, když poručenství jest zjevné a pořádné, jemuž ani pan hejtman ani žádný jiný neodporuje, k čemu by naučení panu hejtmanovi dáno býti mělo? Jest tské dotázka učiněna na staré pany soudce pamatují-li co toho? Ale žádný se nepamatoval, protož jsme mezi sebe vzali knihy dvoje naučení v nichž poněvadž jsme nětkeré podobné, avšak ne dokonce rovné příklady našli, usoudili jsme, aby naučení dáno bylo takové: poněvadž pan z Tovarů poručenství o dítěti a statku svém učinil, a v něm paní manželku svou mocnou otcovskou poručnicí učinil, a po smrti její pána a dobré rytířské lidi za mocné otcovské poručníky nařídil, že tu panu hejtmanovi k opatrování nic nenáleží. R. Já a pan Václav z Zástřizl.

Fol. 64.

Když přečteno bylo, žádal opět prokurátor za posly ku dckám. Dáni pan Maršalek a pan Krajíř, kteří vstoupivše do šraňku, promluvíli ku panu Třebičkému¹⁾ jakožto místodržícímu obojích úřadů pana Fridricha z Žerotina: „V. M. nejvyšší paně komorníče! Jsme k V. M. od pana hejtmana s tímto mocným listem královským, a poručenstvím na ně od pana etc. učiněným poslání, aby jste je do desk zemských vložiti ráčili.“ Dána odpověď zvyklá: „když dcky otevřeny budou, račte se dáti na horu najíti.“

¹⁾ T. j. k panu Smilu Osovskému z Doubravice na Třebíči.

A poněvadž se již připozdívalo, vstoupil mezi nás pan hejtman, a přednesl nejprv psaní císaře, v němž J. M. poroučeti ráčí, abychom zdání své oznámili, kterak by Petrovi Pražmovi zase poctivost jeho navrácena býti mohla, a jestli naň od pana Hynka z Vrba již nebožtíka, pořádné usířené dáno?

Druhé oznámil, že paní stavové Arcikn. Rakouského psaní mu učinili, v kterémž mu oznamují, že ti sedláci jejich vždy více se vzdávajíce k žádným pokojným prostředkům přistoupení nechtějí; pročež již všelijak o to směřují musejí, aby jim mocí odíráno bylo, a poněvadž jsou stavové Moravští jim na pomoc 400 hejdukův za jeden měsíc chovati připověděli, že jich prosí, aby takoví hejduci v knechty proměněni byli. Zatím pak v známost nám uvedl, že toho jistou zprávu má, kterak dotčení sedláci po dvou, po třech osobách i více do Moravy se vtrusují a naše poddané pozdvíhující k sobě připojiti chtějí, z čehož nebezpečnost nastává, aby potomně dokonalé pozdvížení v zemi se nestalo, jestliby časné v to vkročeno nebylo. Jemu že nejvíce na tom záleží, aby to přetrženo bylo, poněvadž by jináč i země i pán země vedle úřadu jeho k němu hleděti mohl, a to nejvíce na rychlosti a na nemaření času že záleží. A ačkoli pořádek jest, aby soud dvě neděle zouplna držán byl, avšak poněvadž tuto se obecních věcí a zachování vlasti dotýče, že se musí k tomu přimlouvati, aby soud vzdán byl, tak aby i on, což v té věci jest za potřebné, opatřiti, i obyvatelé jiní, zvláště pak ti, kteří na pomezích rakouských sedí, ke svému přihlídnouti mohli, a jestliby kde jaká jiskra se vyskytla, tu také hasiti pomáhali. Když pokojnější časové budou, že se to bude moci nahraditi. Ktomuto zdání bez odporu všickni přistoupili. Pročež když jsme se zase vstupíce na svá místa posadili, pan hejtman v ubec to oznámiv, poručil, aby ti, kteří blízko Rakous své obydlí mají, co nejdříve se domů navrátili, a jestliby koho z těch pozdvíháčův na svých gruntech zastihli, aby je jímati dali a pánu o nich oznámili. A s tím soud vzdal.

Soud Holomoucký Svato-Janský léta 1597.

Fol. 64. b. Držán jest: ale já jsouce na obeslání císařské do Prahy s panem sudím a některými jinými osobami vypravený k jednání o artykul defension ordnunku nemohl jsem jemu přítomen býti; a protož nevím, co jest na něm souzeno.¹⁾

¹⁾ Na sněmě Brněnském, který v čas postní l. 1597 držán byl, snesli se stavové, že ten výsokce potřebný artykul z strany defensionie a veřejné hotovosti aby zároveň se stavy Českými i jiných zemí českých ustanoven byl. Mělo se to státi mezi časem od sněmu až k svatému duchu, kdykoli od císaře k tomu čas a den jmenován bude. Mimo Zerotina byli k témuž účelu voleni ze stavu panského: Joachym Haugvic nejv. sudí M. M.: Karel s Lichtenšteina; Kryštof Teuffl; ze stavu rytířského: Václav Zahradecký, Bernard Pražma, Hannů s Petřvaldu, Jiřík Hořický.

Soud Brněnský Svato-Kunhutský léta 1597.

Odložen jest za příčinou morového povětrí; neb ačkoli v Brně Fol. 65. nehrubě mřelo, avšak když svědkové z nakažených míst a někteří i nakažení se postavovali a ouředníci menší se jich ostejchali slyšeti, jakž za tou příčinou tak i za tím, že v soudnici nejedni se scházejí, o nichž se neví, odkud a jakým způsobem přijíždějí neb přicházejí, aniž se souditi může, zdravi-li či nemocni jsou, tak že J. M. přinuceni byli, aby soud pro větší osob svých i jiných bezpečnost soudu (sic) odložili.

Soud Holomoucký Svato-Tříkrálský léta 1598.

Někteří včera, někteří dnes přijevše tím raněji sešli jsme se brzo po osmi hodinách do soudnice, a když nás toliko jedenácte bylo, kázal se nám pan hejtman stoupiti a po učiněné obšírné a potřebné řeči strany nedbanlivosti některých soudcův, kteříž nepamatujíce na přísahy své zanedbávají k soudům přijížděti, učinil na nás dotázku, měl-li by se dnes soud zahájiti, či do zejtrka prodlíti?

Ačkoli v tom odporové byli, avšak poněvadž větší díl na tom se snášel, aby zahájen byl, na tom jest zůstáno. Při čemž i toho poznamenati za potřebné mi se vidí, že když v potazu jsme byli, za šraňky nemalý křik a šust mezi těmi, kteříž vcházeli i vycházely do soudnice vřtali a rozprávěli vespolek, byti začal, který když místopisař, jakožto purkrabě zemský zastaviti chtěje, v ubec se domlouval, a hrozil, že když soud zahájen bude, chce se k jednomu každému vedle povinnosti zachovati. Pan hejtman toho doložil, že místo to, v kteréž pro spravedlnost lidskou se scházíme, tak vzácné a vážnosti hodné jest, že se v něm i před zahájeným soudem všeliká náležitá uctivost od každého zachovati má. A tak se trochu utichlo.

Jsou potomně dcky na horu přinešeny od pana z Doubravice na místě pana komorníka, a od pana sudího. A když otevřiny byly, vklady pořád čteny jsou.

1. Poručenství hraběte Hanuše z Hardeku a na Letovicích s mocným listem královským.
2. List správní na panství Tovačovské, prodané panu Ilieshazy-mu od pana Jana z Pernštejna.
3. Smlouva s panem z Pernštejna a panem Hofrychtyřem o Otiňoves a některé jiné vesnice od panství Plumlovského k Rajci odprodané.
4. Smlouva o Čechy mezi Šakem a Malaškou.

5. Smlouva o Ptýn mezi panem hejtmanem na místě sirotčím vedle naučení pankého a mezi paní Annou Martinkovskou z Rosic pozůstalou vdovou po panu Vilémovi Šarovcovi.

6. Vklad Přerova panu hejtmanovi od pana z Pernštejna.

7. Smlouva o lesníky mezi Flüglem a panem Jetřichem Podstatským.

8. Spolek Jiříka Špetle a Kateřiny z Kokor manželův na summu 5000 zl.

9. Prodej Svanova od Václava Janaura Štěpánovi z Lidnic.

Po kterýmižto přečtení zahájen soud, a pūhonové se začali vyhlášovati. Mezi nimiž tito, na nichž jsme se poněkud zastavovali.

1. Nejvyššího pana sudího na pana Jana Jetřicha z Kunovic, kterýž když skrze psaní žádal roku nemocného, dán jest jemu a zapsán.

2. Jetřich Žernovský, paní Johannu Černižickou z Kačova a na Kunovicích; po trojím vyhlášení když nestála, ukázáno na pořádek.

3. Jiřík Špetle Kateřinu Mincovnou z zatkyne; když neměla rukojmě musela do šraňku vstoupiti, a ruky daním panu sudímu slíbiti, že dostáti chce ku pūhonu, a poněvadž ještě dvěma pūhony zapohnána jest, po dvakrát pod tímž závazkem bez vstupování do šraňkův dostáti slíbila.

4. Matyáš Švabenský jsa pohnán, poněvadž na rathouze seděl, musel z poručení pana sudího skrze dvě osoby stavu rytířského povolán, a z prvního závazku propuštěn býti, avšak aby se před rozjitím soudu před panem sudím postavil a ohlásil a to za příčinou aby mohl pod novým závazkem znovu na rathouz dán býti, dokud by rukojmě a věřitelův svých nespokojil.

5. Pan Karel z Ronova nákého Kristofa Lhotského neb Bernarta z zatkyne, a zatkl ho pod Bitovským na dvoře, kterýž má v dědině jeho Malenovicích. Ohlásil se Bitovský, že pūhonové téhož Lhotského na gruntech jeho nezastihli, a že jakž před tím odjel, až do této chvíle ani do té dědiny ani jinam na grunty jeho se nevrátil, pročž pūhony ku právu že navrátiti musel. Stoupili jsme se o to, a učinili skrze pana sudího dotázku na Bitovského, byl-li jest týž Lhotský tu neb jinde na jeho gruntech, když pūhonové jsou mu od práva přinešeni? A když na první zprávě stal i prokázati se uvoloval, podáno jest na Šponara poručníka pana Karla, co k tomu říká? Šponar pak divně se točil, nebo jednak J. M. za opatření žádal, jednak zase, aby pūhonové při právě zanechání byli, prosil, jednak pana hejtmana, aby listem otevřeným po zemi rozeslaným to opatřil, aby tito pūhonové témuž Lhotskému kdežbykoli zastížen byl, dodáni byli, žádal. Avšak když mu nic toho postačiti nemohlo, nebo J. M. jemu oznámili ráčili, že stran neopatřují, a pan hejtman odpověděl, že dobře ví, kdy a jakým způsobem takové listy otevřené dávatí má, na posledy utekl se k tomu, aby Bitovský, že tomu, co mluví, v pravdě tak jest, ukázal. Stoupili jsme se, a až na tom bylo, aby Šponarovi pro takové jeho točení se domluva učiněna byla, avšak na přimluvu některých pomínuto jest; Bitovskému pak pondělek příští k ukazování jest jmenován, hned jak J. M. zasednou.

6. Hned brzo z počátku vyhlášen jest pūhon pana Viléma z Roupova a některých jiných na paní Mandu Broumovskou z Lomnice a když nestála a troje vyhlášení se stalo, ukazováno bylo na pořádek: V tom přinešeno jest psaní od ní, v němž žádá nemocného roku, ačkoli pak, když jsme to psaní mezi sebe vzali, zřetelně bylo znáti,

že té hodiny zde napsáno jest, neb plno ještě prachu na něm bylo, a téměř se písmo mazalo; avšak poněvadž paní Mandě vedlé pořádku nemoc přísahou prokazovati přijde, necháno toho při tom, a dán jest nemocný rok. Bylo pak i v datum pochybeno, nebo položeno jest 5 xbris¹⁾ léta 98, což se bezpochyby pospícháním pisáře stalo; ale kdyby pan z Roupova a jiní, kteří paní Mandu pohnali na to byli nastoupili, byl by roku nemocného zabránili, a stanné dadouc při obdrželi. Nebo zprávu mám od samého pana hejtmana, že se jemu tolikéž stalo s Petrem Pražmou, kterýž do soudu psaní poslal a o nemoci své vypravoval, že pan hejtman to psaní svrhl za tou příčinou, že v něm těch slov „žádám nemocného roku“ doloženo nebylo, a to svrhl, když již k jiným pŕhonŕm na též psaní rok nemocný dán byl, proto že odporní strana na to, nač pan hejtman nastoupil, nebyla nastoupila, a paní soudcové vedle pře vedení, a ne vedle ustanění svého obyčej souditi mají. Bylo také při věci této váženo, že strana proti paní Mandě tím se zastírala, a nemocného roku bránila, že psaní jest pozdě přišlo, a dodáno teprv, když již pan sudí byl na pořádek ukázal, t. nebude-li paní Manda ku pŕhonu státi do vyhlášení pŕhonŕv, aby stané na ni dáno bylo, ale svrženo jest tím od nás, že paní Manda ku pŕhonŕm svým stojí skrže psaní roku žádaje, a tak rok nemocný pro tuto obranu přede měl místo.

7. Šlevic prokurator maje rok s Bernartem Pražmou, pohnal ho o svědka, nákého pisáře jeho. Vojsko na místě Pražmy ačkoli se ohlašoval, že ten jistý před rukama jest, avšak bránil postavení za příčinou, že ten pisář pilné věci páně Pražmovy mezi rukama má, a protož že prosí, aby toho odloženo bylo, až do příjezdu pana Bernarta. Šlevic proti tomu vedl, že se on na pilné věci Pražmovy ptáti nebude, než paní úředníci že vedle cedule svědka slyšeti budou, což mezi námi uváženo bylo, a aby ten svědek postaven byl, poručeno.

8. Pan N. Vlachovský pohnal Jana Kobilku o svědka; Kobilka ho postaěl, než ohlašoval se, že jest blázen; Vlachovský na tom přestati nechtl. Pročež stoupivše se o to uvážili jsme, že jakýkoli jest svědek, má postaven býti, poněvadž úředníci menší povinni jsou, jestliby se^{F ol. 66. b} nějaký nedostatek při svědčích nalezl, jej do potazu jich milostem přednésti, a specialem pan hejtman příklad přivedl že jsa pohnán od jednoho pana z Ludanic o nákého Kotulku, kterýž také byl uražen v mozku, musel ho postavit; ale když před úředníky menšími byl a měla jemu přísaha vydána býti, tedy ten na ně hvízdal, a počínal sobě divně a skutkem dokázal, že bláznem jest, tak že oni museli to J. M. přednésti a z poručení J. M. blázna zase propustiti.

9. Mikuláš Lariš pohnal Bilstrinara o položení listu na summu 400 zl. Bilstrinar se bránil, že ho neměl a nemá (a tak jest; nebo vedle zprávy pana sudího ten zápis svědčí na 350 zl. jakž nám v potazu pověděl) a poněvadž dnešní den toliko k vyhlásování pŕhonu, a ne k dokazování pře jest nařizen, odloženo jest této věci až na ni přijde.

10. Týž Mikuláš Lariš pohnal Rachovce o svědomí. Rachovec se bránil, že mu titule jeho nedává, neb ho pohnal Petra Rachovce z N. Stoupili jsme se o to, ačkoli někteří se přimlouvali, poněvadž ho vlastním jménem jeho pohnal, aby svědomí dáti povinnen byl, někteří pak, aby pŕhon vymazán byl, poněvadž vedle pořádku nepohnal; avšak

¹⁾ t. j. decembris (prosince.)

na tom jsme se snesli, aby ku při odložen byl a protož, když p. sudí mu z potazu oznámil, když na při přijde, bude-li mítí co ku púhonu mluvíti, že toho bude mítí moc. Ale poněvadž o svědomí činiti jest, nevím hrubě-li pořádně ten potaz vynešen, nebo když na při přijde, již toho svědomí potřebovati nebude, protože hlavní pře, k níž svědomí potřebuje, tuto při předejde. A protož bude se museti časně tehdež ohlásiti, že o svědomí pohnal.¹⁾

Po tomto vynešení, bylo mezi námi promlouváno o sudího menšího do tohoto kraje Holomouckého na místě nebožtíka Jana Skrbenského; o pořádku, který se při tom zachovává, do paměti zemských vysáno jest ode mne, nyní pak odloženo jest toho až do zejťka.

Když konec púhonům byl, zápisováno jest stanné, na ty, kteří ku púhonům bez slušné příčiny nestáli. Potom vedle pořádku první púhon vyhlášen t. nejvyššího pana sudího na pána Jana Jetřicha z Kunovic; ale za příčinou roku nemocného, který pánu dán jest, přišel k odkladu. A tak J. M. ráčili vybrati púhon, kterýmž Matyáš Šrabenský pohnal Bernarta Drahnovského, že za něj jsa rukojmím tuším půldruhého sta zl. dáti musel. Bránil se Drahnovský odpovídati že ho Bernartem starším nenazývá, poněvadž má strejce mladšího téhož jména, ale nepostačilo mu, nebo v rukojemských púhonech žádné obrany nepostačují. A tak když se v odpovídání dal, uvoloval se jistinu t. 50 zl. položití; než škodám odpíral. Ale uváženo jest mezi námi, že Matyáš dal, a jestli že škody nepořádné jsou, ne on, než hospodář má z toho obvinován býti. Protož stal se nález, že jest povinnen Drahnovský takové peníze Šrabenskému položití. R. Pan z Doubravice, pan z Roupova, a z Vladyk pan Jetřich Podstatský. A proto, že Drahnovský zatkní pohnán jest, slíbil rukoudáním panu sudímu, nálezu zadosti učiniti.

Čtvrtek.

Nejprvnější púhon z starých rukojemských vyhlášen byl Oršily Čertovny na Jana Kokorského, ale když Kokorský nestal a púhon třikrát vyhlášen byl, dala Oršila skrze poručníka stané na 5 kop grošů.

2. Zatím dostavil se Kokorský, a když Oršily tu víc nebylo, vyhlášen púhon nákeho Kunrada Štolce, i na místě Jiřka Kladrubského, o nákou summu proleženou již dávno ještě za někdy Bohuše Kokorského, otce tohoto, pročež i Jiřk bratr starší, od týchž Olomouckých pohnán jsa, při ztratil, a co na oddíl jeho přišlo, položití musel. Když tedy púhon prožalován jest, měšťan, který proti Kokorskému mluvil, žádal, aby mu svědomí, a jiné potřeby, kterýchž o minulých soudech Holomouckých, když tato pře slyšána a J. M. přednesena byla, ku právu podal, navraceny byly; nebo poněvadž ta pře, kterouž dotčení púhonové proti Jiřikovi Kokorskému jsou vedli, s touto se srovnává a též věci se dotýká, že chce týchž svědomí tuto užiti. Proti tomu Kokorský odpovídal, že pře, kterouž s bratrem jeho měla strana, jest pře mrtvá přessouzená, ta svědomí, proti bratru jeho svědčící, že jsou ku právu podána, odtud že vyzdvížena býti nemohou. Chce-li svůj púhon za pravý činiti, aby to ne přessouzenými věcmi než jistými průvody dokazoval; on že chce púhonu odpírati a své odprení náležitě provésti. A s tím některých spisů ku právu podával, ale nejsou přijaty; neb jsme se stoupili, a tu mezi všemi námi uváženo bylo, jestli že taková svě-

¹⁾ Poslední čtyry slova jsou připsána červeným inkoustem.

domí, listy a kterékoli jiné potřeby, k této při náležející jsou bez výminky podány, že při právu zůstati mají, a navracovány býti nemohou, že pak bez výminky podány býti musely, tím jsme utvrzeni, že ty věci při právě zůstaly, neb což se koli s výminkou podává hned po ukončení pře se navracuje. Avšak poněvadž ta pře dávno souzena jest a ti, kteří na ni seděli, více se, jakým způsobem se to dalo, pamatovati nemohli, posláno jest k místopisari pro vysvědčení, jestli co při těch půhonech zapsáno, a v čem se on pamatuje? Při půhonech zapsáno nic nebylo, než on zprávu dal, že bylo poručení od J. M., aby ty věci při právě zanechány byly, příčiny pak toho poručení že neví. Pročež když jsme se přimlouvali, zůstali jsme společně na tom, aby této pře až do pondělka příštího odloženo bylo, a mezi tím pan sudí nejvyšší aby se pana pisáře dotázal, jak se on pamatuje; avšak prvé nežli to stranám oznámeno jest, vzali jsme ty věci od práva mezi sebe, pan hejtman je všechny přehlídal kus po kusu; ale nic nenalezl, coby se na oba bratři vztahovalo, než všechna svědomí, všechny kvitance a cožkoli jiného bylo, na osobu nebožtíka Jiříka Kokorského se vztahovaly, toliko jedno proti manželce první Jakuba z Achtu, na oba bratři svědčilo; ale ta pře již spokojena jest. Coby pak ku při odporné strany sloužilo, také na mále toho bylo, pročež maje se odklad státi, navrácen jest ten celý svazek těch věcí nahoru. A poněvadž někteří z mladších na tom se zastavovali, že jsouce Jan Kokorský pohnán o touž věc, o kterou neb. Jiřík byl pohnán i odsouzen, smí ji zase opakovati, a soudu zaneprázdnění činiti; přivedl nám pan hejtman příklad někdy pana Jiříka Valeckého, a p. Přemka z Vičkova, kteří majíce (nepamatoval se s kým) o jednotejnou věc činiti, jednotejné oba půhony, jednotejnou v nich pokutu položenou, avšak jednoho dne pan Valecký ji prosoudil, a pan z Vičkova vysoudil, a to proto, že lépe svou při vedl, a prokazoval než druhý. Tak že i tuto podobně se může státi, pan Jan že snad chce ukazovati něco, čeho pan Jiřík prvé opominul. Po kterýchžto řečech, když jsme všickni k odkladu se přimlouvali, oznámeno jest stranám. V témž potazu oznámil pan hejtman že věznové na rathouse Švabenský a Koza žádají, aby z závazku propuštění byli, pokudby soud trval, tak aby mohl jedenkaždý z nich s věřiteli svými jednati a se nějak urovnati. Dovoleno jest k tomu, a jsou pro ně dva z stavu rytířského poslání.

3. V tom prožalován půhon, pana Jiříka Křištofa Teufle na pana Zdeňka Žampacha, v němž ho viní z připovědi, že mu chce za jakési dva koně prodané tisíc tolarův ujistiti. Jak ta pře byla vedena, já nevím, neb jsem z pilné potřeby odjíti musel, a když jsem se navrátil, již se nález psal na uvolení pana Žampacha.

4. Jiřík Špetle z Prudic pohnal Kateřinu Mincovnu z summy 977 zl. které jest, (jsa rukojmím za ni v listu hlavním, na nějž panu Podstatskému dobrá vůle dána byla) panu Podstatskému za oddíl svůj položití musel. Pan Kokorský, kterýž od Špetle mluvil, dal půhon prožalovati, a po prožalování chtěl dále k věci mluvit, a své potřeby a průvody ku právu k přečtení podati. Ale Radešinský prokurator Kateřiny Mincovny bránil toho tím, že pře již jest provedena k nálezu od J. M. při minulém soudu svatojanském odložena, a přivozoval artykul zřízení zemského v němž to vyznamenáno jest, aby pře uvážené svědomím, listy etc. opravovány nebyly.¹⁾ Proti tomu Kokorský ukazoval Fol. 67. b.

¹⁾ Článek tento zní: „Kdyžby se přihodilo a pře provedená pány k učinění

že pře tato není odložena k nálezu netoliko zprosta od J. M. k druhému soudu a protož vždy prosil, aby mohl své průvody prokazovati. A když se začali o to hadrovati, stoupili jsme se. Mnozí z nás při tom soudě nebyli, protož se ani přimlouvati nemohli, a ti, kteří byli, nepamatovali se: při půhonu také nic nebylo zapsáno, než samo to slovičko „odklad“: Sám toliko pan Václav z Zástřizl tu zprávu dal, že jest tato pře odložena za příčinou zápisu, na který se Špetle tahl, a který za panem Podstatským býti pravil, v čem se i p. Podstatský upamatoval a jemu přisvědčil: oznámil tedy že jest dnes Špetlovi ten zápis navrátit, poněvadž již od něho i od jiných rukojmí peníze vybral. K čemuž i pan hejtman přistoupil, a pro větší toho důvěru ukázal, že pře není s relatory odložena, tak jakž obyčej bývá, k nálezu, než zprosta: protož jsme se na tom snesli, aby cožby tak Špetle podati chtěl, v ubec slyšáno bylo, a pan sudí promluvil k stranám, že J. M. v tom se upamatovali nemohou, aby ta věc od nich tak dalece vážina, ovšem pak k nálezu odložena býti měla, protož mají-li což ukazovati, aby ukazovali. A tak Kokorský dal čísti zápis obyčejný na pergameně, na summu čtyř tisíc sedm set zl., sestrami Mincovným náležitý, v němž táž Kateřina jistcem byla, a Špetle mezi jinými rukojmími: dal také čísti kvitanci, kterou měl od pana Jetřicha Podstatského na zpravení oddílu svého, o němž nahoře, a to obě s výminkou podal a za nález prosil. Radešinský pak od práva žádal věci při minulém soudu podaných, t. naučení J. M. dané panu Hynkovi z Vrbna hejtmanu o statek po n. Janovi Otíkovi z Oldřisková pozůstalý, a nález, který se stal mezi ní a nebožtkem Hynkem Posadovským jakož jedním rukojmím v témž zápisu. Ale místopisář pravil, že jsou jim ty věci tehdáž navraceny, o čez nemalý odpor povstal, avšak z knih naučení, a z knih nálezů, jsou ty věci vyhledány a čteny. Naučení takové bylo, že panu hejtmanovi, poněvadž po n. Otíkovi více dluhů než statků pozůstalo k opatrování nic nenáleží, než chce-li Kateřina Mincovna jakožto společnice spolku se držeti, že toho na vůli má. Nález pak: poněvadž Hynek Posad.(ovský) Kateřinu z dědin pohnal, a ona na dědictví nic nemá, a pohnal ji jako společnici a ona se spolku nedržela, nýbrž statku postoupila, že tomu půhonu odpovídati nemá. Kterýmžto věcmi Radešinský chtěl dokazovati, že jiného nálezů již nepotřeba, poněvadž táž věc Špetle se dotýče, která se Posadovského dotýkala: k tomu že jest ona statku rukojmím postoupila, po manželův svém nic nezdělala, protož že také povinna není, jiným dluhy platiti, a tu obšírně přivozoval, příklad mezi panem Maximilianem Lvem a Elblem (o němž se nahoře obšírně vypsáno nachází v první středě soudu Brněnského postního l. 96.) Kokorský pak odíral tomu, aby ona kdy statku rukojmím postoupila, a aby se rukojmím v něj uzavřati měli, také že se nikdy žádné naučení nestalo, aby jej k sobě přijímati měli, ona pak, že jsouce společnice po smrti manžela svého zápis zdělala, rukojmím že z míry a lásky za ni slíbil, pečef její neporušená že při zápisu se nachází, ona že ji odepriti nemůže, a tak dále. Radešinský pak na to nastoupil, aby list prosief ukázali. Ko-

nálezů odložena byla a v tom času, pře nealiby se na tu při nález pan sky stal, některá strana něčeho se doptala, buďto v nálezích panských, ve dekách v registrech zemských a nebo listův a smlův a kvitancí početých ných té pře se dotýkajících, to buďto moci a má před pány prokazati. Ne po provedení pře svědomí sobě polepšovati k té při žádný nemá. „Zl. z l. léta 1562 list XI.“

korský nemaje ho, na pečeť dotíral, a tak počali se tu dosti dlouho škádliti, až jim od pana sudfho poručeno bylo, a by vážnost k soudu zachovali a v tom jsme se stoupili. Pospolu jsouce a přijavše do potazu všecky ty věci od obojí strany ukazovány, dal nám pan Jetřich Podstatský tuto zprávu, že po někém N. Mincovi kterýž tetu jeho měl jednu Podstatskou, pozůstaly tři dcery a statek asi za 12000, ten že jest této Kateřině k ručení puštěn, ona že rukojmě zastavila, mezi nimiž on pan Jetřich Podstatský; mezi tím že tato Kateřina a muž její počali čistě utráceti, tak že rukojmě v nemalém nebezpečenství za dlouhý čas stáli, až potom když dcery dorostly, a p. Jetřich na místě jiných rukojmí vznesl na soud, aby statek jim postoupen byl, a poručení takové se stalo, tu že jest ona Kateřina ty sirotky ze všeho vyčísti chtěla, tak že sotva těch 4700 jim obdržáno jest, a zápis od nich Jana Valíka a Kateřiny jakožto společníků, rukojměmi jest vykonán. Když potom Valík umřel, tu že ten zápis od rukojmí, z nich dva byli umřeli, obnoven jest, a ona jakýmkoli způsobem k tomu přivedena, že svou pečeť přitiskla, a to že jest zápis ten, který se předkládá. Tuto tedy zprávu vzavše počali jsme se přimlouvati; jedni hledíce na to, že v naučení jest jí na vůli dáno, spolku se držeti neb ne, ona pak že se ho nedržela, a tím nedržením při proti Posadovskému při (sic) obdržela, mluvili k tomu, že není povinna Špetlovi co nahražovati. Ale druzí bedlivěji všecko uvažující, tyto věci připomínali, jedno, že statek rukojmím postoupen není, naučení na takové postoupení že se nikdy nestalo, rukojmové že jsou k sobě nikdy nic nepřijali a tak že příklad mezi panem Lvem a Elblem se tu netrefuje, 2. že zápis tento nesevědí na společníky, než svědčí na Kateřinu samu, ona že jest svou počeť k němu přivésila a to již po smrti manžela jejího, protož že ani nález mezi ní a Posadovským stalý jí ku pomoci není, poněvadž on jí společníci pohnal, a ona již společníci již nebyla. 3. Ze Špetle dostatečně provádí, že jest své za ni dáti musel, kterakby on k tomu přišel, aby mu nic navráceno nebylo? Protož jsme se o nález snesli: poněvadž Špetle provádí kvitanci od Jetřicha Podstatského, že jsa rukojmím v zápisu na Kateřinu Mincovnu svědčícím, vedle slibu svého jest oddíl svůj položiti musel, že jest Kateřina povinna jemu takovou summu navrátiti, a ten potaz vynesl jsem já, p. Teufl, a p. Václav z Zástřízl.

Fol. 68.

5. Záviše Nekeš z Landeku pohnal pana Emericha Dozyho; když pŕihon měl prožalován býti, pan Dozy se omlouval, že nemá žádného, kdoby od něho mluvil, a pravil že Šponar, kterýž tehďáz s Nekšem stal, měl jeho přitelem býti, a že s ním na tom zůstal, aby jeho pře od něho vedl; Šponar odpíral tomu, aby v této při jemu co připovídati měl, než v jiných, že rád chce od něho mluvit, také že pan Dozy s Radešinským jest jednal. Stoupili jsme se o to, a tu připomínáno mezi námi bylo, že již několikey sobě v té příčině na Šponara ztěžovali, a mezi jinými něký Gloss služebník pana z Tiefenbachu, že jemu to vůči mluvil, a kdyby p. Dozy byl málem to dokazoval, myslím že by Šponar byl zlého nahrál; nebo pan hofrychtyř přivodil příklad někého Vahanského prokuratora, na něhož když to dokázáno bylo, že pře některých přehlídal, a potom proti nim mluvil, dán byl na rathous. Ušetřující tedy pana Dozyho, odložili jsme mu pře této až do úterka příštího, a netoliko této, ale všech jiných, kteréž má s jinými, jichž nemalý počet jest.

6. Jan Kokorský pohnal Jáchyma Pivče úředníka na Šternberce z summy 400 zl. za něž rukojmě byl, za neb. Jana Pivče, který zde v Holomouci umřel, a t. j. v. d.¹⁾ že jest pro učinění za dosti slibu svému musel oddílu položiti 133 zl., a že on Pivče jakožto opatrovník sirotků a statku, po n. Janovi Pivčovi pozůstalého, jemu z toho práv býti nechce (v. f. 42.) Ohlásil se Pivče že jest se vedle naučení od J. M. jemu daného zachoval, a pokud statek Jana Pivče stačil, dluhy oplatil (neb tak v tom naučení vyměřeno jest) již pak že pozůstalosti žádné po témž Janovi Pivčovi není, on kdyby měl ze svého platiti, žeby k veliké škodě přijíti musel, a protož že věří, že J. M. jemu toho najíti neráčí. Proti čemuž Kokorský mluvil, že s podivením jest, poněvadž neb. Matyáše z Hartuňkova jest vyvadil, jakožto druhého rukojmě že jest jeho tolikéž nevyvadil, a ještě vyvaditi nechce, a že na jednoho peníze měl na druhého nemá. Odpověděl Pivče, kdyby Kokorský byl dřívěji svůj oddíl položil, a svou pečef spíše vyvadil, žeby byl mohl spokojen býti, jako pan z Hartuňkova, který s tím neprodíval; než on že tak dlouho na to nedbal, až všecko jinam vydáno jest, nyní pak, že se na to táhne, čehož není.

Fol. 68. b. Zase Kokovský replikoval, že jest mu Pivče věřejšího dne cedule podal, na niž vydání svá poznamenal, v kteréž ceduli mnoho dluhů po zpravení dluhu neb. z Hartuňkova zaplaceno jest; že jest on se časné neohlásil na tom že není, poněvadž Pivče dobře věděl, že vedle z Hartuňkova rukojmím jest, a vyvadíc jednoho, že měl vyvaditi také druhého, a té cedule na horu ku přečtení podal, ale že zpečetěna nebyla, není čtena, než potomně dolů jest podána. Načež Pivče odpovídal, že v spisování té cedule nešetřil žádného pořádku času, jak komu a kdy platil, než toliko jak mu na mysl přišlo, tak že psal, na to pak, kdo jest rukojmím za neb. pana Pivče že se neptal, než jak kdo se v spravedlivém dluhu ohlásil, tomu že platil, že pak již více čím platiti nemá, a že všecek statek po nebožtíkovi pozůstalý na splácení dluhů vešel, to že dostatečně prokázati může. Avšak ač se tím mnoho chlubil, nic méně nic neukazoval, jakož i druhé ničím toho, že jest oddíl svůj položil, neprovedil; než počali se spolu hadrovati, tak že je pan sudí okřiknouti musel. Stoupili jsme se, a uvažovali jsme, že žádná strana nic neukazuje, ačkoli jsme nepochybovali, že oba mají svou při čímž hájiti, avšak jejich nepaměti a nedbanlivosti jsme se divili. Při čemž připomenut příklad neb. pana Dobeše z Boskovic na Rosicích (kterýž také byl hejtmanem Markh. Mor. ač ne na dlouze) o němž se praví, že maje při spravedlivou s jedním panem z Kunštatu avšak ji stratil, proto že smlouvy, kterou právo své měl prokazovati, ačkoli ji při sobě měl, nicméně neukazoval. A protož vedle starobylého obyčeje pro hojnější spravedlnost, dotázka se na strany stala, mají-li co ještě prokazovati? Odpověděli, že nemají; ač Pivče táhl se na kvitanci, ale neukazoval jich a Kokorský na svědomí Macáka měšťana Holomouckého, kterémuž i poručeno bylo do šraňku vstoupiti ale proti pořádku, nebo kdo není panského neb rytířského stavu, nemůže v šraňcích svědomí dávat, pročez abychom to s poctivostí napravili, což pochybeno bylo, stoupili jsme se a po rozstoupení odloženo jest pře této až do středy.

¹⁾ To jest: „tu jemu vinu dává „slova v každé půhonu se nacházející.

7. Jan Želecký pohnal Jiřka Martinkovského i na místě jiných rukojmí za n. p. Štoše etc. že mu úroku z summy vysouzené (v f. 36. 37. 38.) spraviti nechce. Žádal Jiřík odkladu za příčinou, že tu pana Losinského a některých jiných rukojmí přítomných nebylo. Bránil Kokorský na místě Želeckého, oznamuje, že Martinkovsky jest zmocněný od jích rukojmí a vedle toho zmocnění že dobře odpovídati může. Stoupili jsem se, a ačkoliy Martinkovský neměl slušné příčiny k odkladu, avšak poněvadž se již připozdívalo, oznámeno jest, že se z jistých příčin až do středy příští slyšení této pře odkládá.

Pátek.

1.) Rok mezi panem Janem Jetřichem z Žerotína a na Strážnici, a Divišem Hostickým. Nestály strany proto, že jest na přátelském jednání, pan hejtman tu věc tak na sobě zdržuje, a nikdy jí konce nečiní.

2.) Mezi Středkou a paní Johankou Černižickou z Kačova; odložen z vůle stran, nebo ačkoli tu nestály, však obě toho žádaly, paní skrze pana Vojska, on skrze suplikatii.

3.) Rok mezi panem Janem Jetřichem z Kunovic, a někdejšími jeho poddanými z Bojkovic a z Zahorovic z panství Světlovského. Byli (jakž zprávu toho mám) o minulém soudu zdejšími nařízení pan Stráženský, pan prokurator, a pan Bohuše z Zastřizl, aby ty lidi s pány jich porovnali, pročež v nepřítomnosti jiných dvou, p. prokurator se ohlásil, že jsou se na poručení J. M. poslušně zachovali, na Strážnici sjeli; pana z Kunovic, pana Žampacha, a ty lidi sročili, byli by je také rádi i srovnali; ale pan Žampach nechtěl k tomu přistoupiti, ačkoli od pana z Kunovic napominán byl, než tím se hájil, že statek on koupil, že ho užívati chce, a k tomu že se v odpovídání dáti nemůže, poněvadž těch věcí na Banově zůstalých ještě položených nemá a sobě odvedených, což když jsou oni viděli, že pan k soudu směřuje, a oni že toliko k porovnání nařízení byli, že nechtěli v tom více pracovati, poněvadž by to byli daremně činili, při čemž mnoho sebe i tovaryše své omlouval, a J. M. aby tu povolnost od nich za vděk přijali prosil. Pročež když mluvití přestal, lidé ti, předstoupíc před J. M. prosili, aby slyšání byli, svou nemožnost a chudobu, i časté sem i tam chůze předkládající. Kravarský na místě pana Žampacha se ohlásil, předně sobě stěžuje do neposlušenství a nepoddané vůle těch lidí, potom omlouvaje pána, že bez přítomnosti pana Jana Jetřicha z Kunovic v nic se dáti nemůže, poněvadž ten statek od něho koupil a panu z Kunovic že nemocný rok dán jest.

Fol. 69.

Stoupili jsme se a vzavše mezi sebe psaní pana z Kunovic, v němž nemocného roku žádá, proto že někteří pochybovali, aby k rokům než toliko ku půhonům jeho žádal, v ně jsme nahlídli, a nalezše, že k obojím přím jeho sobě žádá, dán jest, a pro nebezpečení, které pan hejtman předkládal strany pozdvižení těch poddaných, poněvadž sobě nemalo stěžují, a netoliko oni než celý ten kraj náramně jest od své vrchnosti soužen, a obávati se jest, aby jako Rakouští tak i tito sedláci v zemi ňaké povstání neučinili, jest této pře do Brna odloženo, aby tím spíše odbyta býti mohla, a Kravarskému jest poručeno, aby pánu svému oznámil, že se má do Brna dáti najíti se všemi potřebami i těmi, které na Banově byly, tak aby žádným způsobem ta pře více odkládána nebyla.

Týmž způsobem i jiní rokové mezi týmiž lidmi jsou odloženi do Brna.

Prvé, než jsme se rozstoupili, otevřeno psaní císaře do soudu svědčící, v němž supplikacie pūhončích zavřena, ale poněvadž jsme čtení jí do pondělka odložili, zanechám na ten čas vypisování té věci se dotýkající.

4.) Mezi proboštem a kanovníky olomúckými a poddanými jejich jest odložen, proto že se kněží opět bránili odpovídati, hajšci se jedno obdarovanými svými, a druhé že jest ta věc na J. M. císaře vznešena, pročez že J. M. resolutii očekávají chtějí. Ale když poddaní prosili, aby jim od nás poručeno bylo, aby jim neublížovali, uvážili jsme to u sebe že by nám s posměchem bylo, poněvadž ti popi nás poslouchati nechťejí, a oznámil jim pan hejtman, žeby měli na své svědomí pamatovati, avšak že jim J. M. nic neráčí poroučeti.

5.) Mezi Čechočovským a Koštickým. Žádal Koštický nemocného roku; Čechočovský se ohlásil, že jest ho již několikrát žádal, a uživši to, nikdy ho vedle pořádku neprokázal. Stoupili jsme se, a o to se snadně snesli, aby rok nemocný dán byl, ale dvojí věc jsme uvažovali. Jedno že ten Koštický ještě toho neprokázal, aby stavu rytířského byl, tak jakž mu o soudě s. Janském léta 96. v druhý pátek poručeno bylo (ač jsem ja tehdaž na hoře nebyl) aby to před panem hofrychtyřem prokázal a před osobami, kteréž by on k sobě přivzal; a druhé, že prvního nemocného roku neprokázal. Protož poručeno panu hejtm., aby to obě Koštickému napsal, a jeho do Brna obeslal.

Na kteréž poručení pan hejtman, když rok nemocný dával, k Čechočovskému promluvil, aby k němu přišel, že mu chce psaní ke Koštickému dáti.

6.) Mezi Albrechtem Křenem a ěakým Vlasatým. Albrecht stál, Fol. 69. b. druhé strany tu nebylo; jest třikrát vyhlášen. Křen dal od sebe promluvíti, že jest mu poručeno, aby při sněmě toho, že jest stavu rytířského dokázal, to že chtěl učiniti, ale poněvadž od toho času žádného sněmu nebylo, že jest nemohl k tomu přjítí, a tak toho roku až do druhého práva odloženo.

7.) Mezi Janem z Šlevic a Bernartem Pražmou. Když Pražma nestál pro nemoc, a pan z Lichtenštejna a pan hofrychtyř se ohlásili, že tu věc na sebe přijali, ačkoli Šlevic dosti se sápal vedle svého způsobu, avšak povolil k tomu, aby ten rok ještě na přátelském jednání zůstával, avšak aby mu tím dříve jistý den jmenován byl, a bez pohoršení práva; uvolil se ti dva páni tak učíniti.

7.) Mezi Janem Bukuvkou, a poddanými jeho, z městečka Ejvanovic a ulice Frankštejna etc.

Pan Bukuvka tuším přede dvěma lety koupil Ejvanovice od paní Hynkové z Vrbna. Neb jak je pan Hynek od nynějšího pana hejtmána byl koupil, hned je manželce své ve dky vložil, a ona potomně prodávajíc je a nemohouc za příčinou nemoci pána svého k tomu osobně dostačiti, zmocnila ku prodeji pana z Vrbna, nejstaršího syna panského, kterýž prodal ten statek panu Bukuvkovi a zapsal se jemu, až do přjítí práv podle pořádku na místě paní macochy své, ten statek očistovati proti každému, kdožby ho naškl. Za kterouž příčinou pan Bukuvka, když sobě tito poddaní jeho s nim roku vyžádali, pohnal pana Jana, jakožto zástupce svého, a poněvadž ještě na pūhon nepřišlo, bránil jest se pan Bukuvka těmto poddaným odpovídati. Oni pak

předce žádali slyšání býti; ale on nechtěl se zástupce svého spustiti, a při tom žaloval na ně jak jsou spurní nepoddaní.

Stoupili jsme; tu nám pan hejtman něco napověděl, jak pan Bukuvka s poddanými svými zachází, t. že mu pšenici z Ejvanovic až na Třemišek vozití musí, že sobě šenkaus vyzdvíhl¹⁾ v městečku jim na škodu, poněvadž prvě oni sami na rathouse šenkovali, že mu musejí pro vina dvakrát tak daleko a tak často, jak jsou povinni, jezdit, item že jakož jsou se byli neb. panu z Vrbna, proto že je, aby obstavek na ně nedopouštěl, svými penězy založil, v ňaké roboty dobrovolně uvolil, toliko na čas a do vůle své je vykonávati, že on je nyní právem na nich chce mítí a mnoho jiného. Proti čemuž pan Václav z Zástřízl oznámil, že pan Bukuvka chce prokázati, že to všecko v rejstřích má a že jest to s těmi povinnostmi koupil, ale neohlídajce se na to, poněvadž jsme uznali, že pan Bukuvka zástupce svého se držeti chce, a že spravedlivé věci se drží, dali jsme odklad až do druhého práva²⁾.

Mezi tím přednešena jest supplikacie pana Čejkovského o věc o niž f. 38. zmínka učiněna; dána odpověď, aby se před vzdáním soudu ohlásil, a to proto, že ještě sudího menšího nemáme.

8.) Mezi Václavem Nekšem, a poddanými jeho z Lukova. Dán odklad proto, že Nekeš žádal, aby mohli svědkové jeho vyslyšání býti, ale toliko do druhého pátku.³⁾

9.) Mezi panem Žampachem a poddanými jeho Bojkovskými o ohdarování ňaké od pana Žampacha jim dané, kterýmž je ze všech robot vynímá a propouští, za nějž jsou mu 600 zl. dali, načež jsou kvitanci páně Žampachovou ukazovali. Bránil se pan Žampach a divně to obdarování vykládal a barvil. Ti pak chudí lidé žádného statečného neměli, kdo by je zastávati mněl, za kterouž příčinou nejvíce jest tohoto roku tolikéž do pátku odloženo.⁴⁾

10.) Mezi Petrem Bošovským z Polanky a Adamem Věžníkem z Věžník. Hned jak vstoupily strany do šraňku, ohlásil se Věžník, a prosil ho, aby jej z toho roku propustil. Ale nechtěl Bošovský, než dal žalovati rok, v kterémž Věžníkovi vínu dává, že mu psaní učinil, a v něm doložil, že ho prosí, aby nebývalých partik v této zemi nezačínal. Za kterouž příčinou Věžník připomínal pořádek a artykul z řízení zemského⁵⁾, že kdo by chtěl v při, dotýkající se poctivosti, na J. M. se odvolati, že toho moc má, a tak se na císaře odvolal i žádal, aby to od J. M. nálezem opatřeno bylo. Bošovský proti tomu žádal, zde slyšán býti; ale nemohlo se Věžníkovi brániti. Pročež nález se stal těmito slovy: „V te při mezi Petrem starším Bošovským z Polanky a Adamem Věžníkem z Věžník pan hejtman, páni a rytířstvo nalezli: poněvadž řízení zemské ukazuje, kdoby se chtěl na J. M. císaře jakožto krále českého a mark. morav. o poctivost odvolati, že toho vůli má, a Adam Věžník se na jeho milost císaře jakožto krále českého a markrabí mor. odvolává, J. M. toho při tom zůstavovati ráčí. R. p. Arkleb z Kunovic a z rytířstva, Václav Zahradecký z Zahrádek.

¹⁾ T. j. erigere, zříditi, errichten.

²⁾ Zde na straně připsáno červeným inkoustem: „odklad pro zástupce.“

³⁾ Zde na straně připsáno červeným inkoustem: „odklad pro svědky.“

⁴⁾ Zde na straně připsáno červeným inkoustem: „odklad pro řečníka.“

⁵⁾ Viz zř. z léta 1562 list 41.

11). Mezi proboštem zdejším a poddanými jeho z velikého Tejnca; lidé stáli, on nestál, bezpochyby proto, poněvadž před námi kapitola odpovídati nechce. Až kdosi se ohlásil, že jest ta věc spokojena; ale lidé se k tomu neznali. Ukázáno jim na pořádek, nebudeli probošt státi do vzdání soudu.

Sobota.

Pan hejtman své místo panem Karlem z Lichtenštejna osadil. A sám do šraňku vstoupil, a přednesl nejprv, že jest té vůle byl, J. M. věci sirotka po n. panu Janovi z Pernštejna pozůstalého přednášeti, ale poněvadž paní vdova, a paní z Rožemberka, jakožto zmocněná od paní matere své a od sester svých se všemi věcmi a potřebami svými ještě na hotově nejsou, že prosí J. M., i podlé paní se přimlouvá, aby toho až do pondělka příštího ráčili odložití. Dána odpověď, že ačkoli J. M. ráčili drahně při ku pondělku odložití, avšak ze slušných příčin ráčí k tomu odkladu povolovati, a pána v té věci přede všemi jinými chtítí slyšeti.

2.) Přednesl pan hejtman, že před nedávnými časy umřel U. V. ¹⁾ p. Matyáš z Hartuňkova, kterýž, jak se zpráva dává, poručenství na mocný list cis. před svou smrtí málo něco učinil; avšak aby pan vedle úřadu svého se zachoval, že jest pozůstalost, která se po n. našla inventovati dal, a s tím inventaře podal, kterýž na tabuli donešen jest. Ohlásili se potom poručníci, Jindřich Blekta, Jiřík Čarovec, i na místě třetího Zigmunda Onše že to poručenství před rukama jest, i s mocným listem královským, že prosí, aby čteno bylo, oni že vedle důvěření neb. jestli od J. M. naučení dáno bude, rádi se chtějí zachovati, a při opatření těch sirotků pracovati, a s tím poručenství podáno, při němž leželo poručenství na papíře, a spis ňaký zpečetěný, v němž se zpráva dává, kterak n. Estera Pivčovna manželka dotčeného z Hartuňkova, statek pozemský od něho koupený, na smrtné posteli zase jemu postoupiti dala. Stoupili jsme se, a nejprvnější uvažování bylo, co by se prvé mělo čísti poručenství-li či inventář? Ale usouzeno jest, že nejprv poručenství, a to proto, že pokudžby poručenství pořádné bylo, a v mocnosti své zůstalo, že čtení inventáře potřebné nebude; pakli by se zvrhlo, že téprv dotčený inventář má čten býti.

Vedle toho se také zachovalo, čteno oboje poručenství, i ten spis. Byla pak suma toho spisu, že paní Estera Pivčovna, jsouce na smrtné posteli, ohlásila se před osobami stavu rytířského i městského obojího pohlaví, že ten statek, kterýž jest od manžela svého koupila, zase jemu dává, a přitom že se dožádala Šmolce a Jiříka Šmerhovského aby ty lidi zase pánu jejímu v poddanost uvedli, očemž i zmínka v poručenství se stala, kteréž svědčí, že N. poručí, o statku manželce své prodaném avšak jemu zase navráceném a postoupeném. Proti čemuž pan hejtman se ohlásil, že ačkoli by přál, aby takové dání a poručenství pořádné bylo, avšak že v mnohých artykulích nepořádné se nachází, a aby jiných nedotýkal, že J. M. k uvážení toho podává mohl-li je N. z Hartuňkova poručenství činiti o statku, který jeho nebyl? Neb ačkoli žena jeho, koupíc takový statek, jemu zase ho postoupila, avšak že se to nepořádné a neplatné dálo, poněvadž vědomá věc jest, a zřízením zemským vyměřena, jak se má dědictví opatrovati t. dckami, spolky aneb poručenstvím. Příkladů také drahně se

¹⁾ T. j. Urozený Vladyka.

nachází, že některým statky za živnosti postoupeny byly, lidé v poddanost uvedeni, psání a propuštění jakožto dědicům, pánům a držitelům statku činěna, avšak když jest se pořádku vyměřeného opominulo, že to vše nic nepostačovalo. Protož že J. M. prosí, aby ho naučením opatřili; poručníci se ohlásili, že oni J. M. panu hejtmanovi na žádný odpor nenastupují, toliko naučení býti žádají, a jestli že z naučení J. M. ten statek jím k opatrování přijde, že se ho rádi ujíti chtějí.

Stoupili jsme se, a o to se bez odporu snesli, že poručenství to míti místa nemůže, poněvadž statek N. z Hartuňkova jednou Estere Pivčovně ženě jeho do desk vešel, a z nich nikda vymazán nebyl, a ona o něm žádného pořádného ani dání ani pořízení nečinila, přiznání pak to její, poněvadž to na nepořádnou věc se vztahuje, že žádné mocnosti míti nemůže. Ale odpor o to byl, měl-li by se hned inventář čísti, tak aby jedním naučením i poručenství za nepořádné vyhlášeno bylo, i tak sirotčí statek spolu s nimi panu hejtmanovi k opatrování poručen byl? Ačkoli mohlo to býti, avšak vidělo se nám, nejprvním naučením poručníky odbyti, a druhým teprv panu hejtmanovi sirotky s statkem poručiti, což se i stalo. Nebo dáno naučení poručníkům, poněvadž Mathyáš z Hart. poručenství nepořádné o statku, který jeho nebyl, učinil, že J. M. takové poručenství vyzdvihovati a v nic obráteti ráčí. R. pan Vilim z Roupova, a p. Václav Zahradský. Čten zatím inventář, z něhož bylo znati, že dotčený z Hartuňkova ne zle se měl, nebo drahně peněz po sobě nechal;¹⁾ po kteréhož přečtení ozval se pan hejtman a za naučení žádal. Dáno jest takové; poněvadž po n. Mat. z Hart. sirotci obojího pohlaví, tež hotové peníze, i zápisy ujištěné, klinoty, svršky etc. pozůstaly, a po Estere Pivčovně, manželce jeho a matere vlastní týchž sirotkův statek pozemský, týmž sirotkům nápadem náležitý zůstává, že pan hejtman má sirotky, statek, svršky etc. a cožkoli k úřadu hejtmanském opatrování náleží k sobě přijíti, a k dobrému sirotčímu opatřiti. R. Já a pan Václav z Zástřizl.

Poněvadž pak zřídka se této věci co podobného přichází, pro lepší vyrozumění vidí mi se, jak se tento prodej stal, ku příkladu jiným příliš opatrným něco poznamenati. (Nebožtík pan Jan z Pernštejna, maje do Nidrlandu odjeti, zmocnil k soudu tři stavu rytířského, pana Václava Čajovského pana Jana Kokovského, a nebožt. Matyáše z Hartuňkova, a když prodléval přijeti, museli zmocnění jeho k všemu odpovídati, a poněvadž se náležitě nemálo stalo, obávali se zmocnění, jestli by z statku panského nebylo čím platiti, aby věřitelové panští na jejich statky nesáhli. Mezi tím vrátil se p. z Pernst. a Tovačov prodal, avšak když přece mnozí dluhy zůstaly, čehož až podnes okoušíme, zmocnění předce nebezpečnosti sobě předkládali. Pročež nebožt. Matyáš chtěje tomu vsťric vyjiti, pod obmyslem prodal statek svůj ženě své, aby věřitelové již k němu práva neměli. Ale chtěje oklámati jiné, oklámal sebe sám; nebo ačkoli ten prodej nebyl by nic věřitelům ku překážce, nebo předce ten statek v základu jejich zůstával, drž ho kdo drž, kdyby jakým právem byli chtěli a mohli k němu sáhnouti, avšak více ještě skrze toto podveden jest. Nebo hned brzo v lítě začalo mřiti v Moravě, a vlíkla se ta rána Beží z jednoho místa do druhého, nejvíce pak nakažení z šatstva přicházelo. Mam pak zprávu, že jednoho

¹⁾ Žerotín, právě, že Matyáš z Hartuňkova ne zle se měl, naráží snad na úřad místodržícího nejvyššího pisařství, kterýž dotčený Matyáš drahně let držel: 1537—1566.

času N. Matyáš koupil ňakou sukničku spodní dceře své, tu jakž do domn svého přivezl hned dítě, které ji nosilo, na hrobní umřelo, a v kratkém čase děvečka, která tu sukni česala, až potom i jiné děti a na posledy i máti, kteráž ležice na smrtné posteli to přiznání ohlášení i postoupení statku, o němž na hoře, učinila. V tom umřel i on sám, a vída se blízko smrti poručenství vyš psané o statku, kterýž byl prodal, do desk vložil, jeho ani poručenství, ani dčkami, ani spolkem zase nedostal, jest zřídil, metoliko proti pořádku než proti všemu rozumu; nebo chtěje býti příliš opatrným sebe i syna zavedl, ač jemu smrti jest spomoženo, než syn jeho v tom statku mateřském pozemském, nic více než rovný díl s sestrami míti bude; a co po otci na penězích, klinotech a svrších zůstalo, též k tomu dluhu, zač jest statek prodán bude míti právo. Ale srozumívám že po pěti stech zl. má se rovně platiti, a stojí asi za 20m tak teprva ve 40 letech k svému přijde, ač nezouplna, nebo i on jsa po mateři dědicem, musí býti platcem, a tak z těch 500 zl. jeden díl na něj se porážeti míti bude).

3.) Přednesl že na gruntech pana Jetřichá z Kunovic umřel Vorata ňaký (jest tuším ten, jak s nebožtíkem panem Tasem z Lomnice nejvyšším sudím handle míval). Ale poněvadž zpráva se stala, že syn po témž nebožtíku mělby dorostlý býti, odloženo jest této věci do soboty příští a poručeno, aby se ten syn osobně postavil.

4.) O sirotky a vdovu po n. Slachovi pozůstalou. Ačkoli ta věc o minulém soudu Brněnském postním jest přednesena (v. f. 62) avšak z jisté příčiny jest odložena; potom mám o tom zprávu, že o minulém soudu zdejším sv. Janském, pro těžkou nemoc vdovy opět k odkláda přijíti musela, za kterouž příčinou paň hejtman s ní o ty sirotky na schválení J. M. smlouvu učinil, kterouž po přečtení inventáře čísti dal.

Ona přítomná tu nebyla, než zmocněný její Čechočovský, kterýž i zmocnění své čísti dal, ohlásil se, že s její vůlí a vědomím ta smlouva se stala, a že jí místa dává. Pročež když jsme ji přečtli, a uznali, že s dobrým sirotčím jest, dali jsme naučení na schválení smlouvy.

5.) Dáno jest také naučení panu Bohušovi z Zástřizl o strýce jeho Petra Stražovského z Zástřizl, který již svých let došel.

6. Předneseno jest od pana hejtmána o smrti Elišky Čizovské po Janovi Dobrovodském vdovy pozůstalé. Čten inventář, a útrata na pohřeb její. Dáno naučení p. H., že klinoty, svršky, hotové i zápisy ujištěné peníze má k sobě přijíti a k dobrému sirotčímu opatřiti; než co jest na purkrechtě, to aby úřad Třebický opatřil, a splatit dluhy po nebožce pozůstalé, cožby zůstalo, panu hejtmanovi k opatrování odvedl.

A poněvadž pan hejtman neměl žádných sirotčích věcí víc epřednáseti, povolán jest na své místo, a po nedlouhém rozmlouvání, pan Jan Korský z Kokor, o jehož osobu jsme se byli snesli, jest zavolán a od pana sudího jemu jest připomenuto i jednání s ním, i snešení naše, i hodnost jeho, a poručeno zatím, aby do šraňku vstoupil a povinnost učinil. Omlouval se tuze ale když nepostačovalo, musel vstoupiti, a přisahu učiniti. Což i vykonal, neb ještě dnes nic nebyl jedl.

Pondělí.

Fol. 71. b. Jak jsme na svá místa zasedli, povolal nás pan hejtman, a přednesl nám psaní, kteréž od J. M. cis. včera dostal, v němž mu J. M.

poroučiti ráčí, aby soud zemský panem Jirkem z Vrbna, a Vilémem Dubským dosadil. Soudili jsme hned, že jim naboženství k tomu dopomohlo,¹⁾ nebo sice obzvláštních rozumů nemají. Ale však nechtěli jsme k tomu dovoliti, než poněvadž zřízením zemským zřetelně vyměřeno jest, jak stavem panským i stavem rytířským soud dosazován býti má, jednostejně jsme se na tom snesli, abychom se J. M. císařem omluvena učinili, i tolikéž pana hejtmána skrze psaní naše; a J. M. abychom prosili, aby nás při našich starobylých pořádcích milostivě zanechati ráčil, a panu místopisaři jest poručeno, aby takové psaní k zejtrku přihotovil.

2.) Přednesl o napravení zřízení zemského, aneb vytištění starého, poněvadž se exemplářů nenachází více, a prosil, nechceme-li se o to ujíti, abychom aspoň jěmu o to pomohli, že on sám chce s J. M. císařem o to jednati. Naposledy na tom zůstano, abych já a pan Václav z Zástříží o den se snesli a svobody zemské přehlédnouce, bylo-li by co potřebí do dotčeného zřízení z nich vložiti, to poznamenali, a panu hejtmánovi, neb J. M. před Brněnským soudem odvedli.

3.) Vedle oněhdejšího poručení (v f. 66) Jáchym Bitovský svědky vedle pořádku vyhlášenými, že Bernarta Lhotského púhonové pana Karla z Ronova na gruntech jeho nežastihli, prokázal; protož oznámené jest panu Karlovi, poněvadž Bitovský to prokázal, že bude věděti pan, jak vedle pořádku se chovati. Jest pak pořádek zřízením vyměřený, že v takovém způsobu má původ pana hejtmána za list otevřený žádati, a pan hejtmán jemu dáti jej povinen jest, kterýmž se poroučí všechněm obyvatelům Mar. Mor. aby takového kdežby koli postížen byl, púhon jemu dodadouc slibem zavázali, že ku púhonu svému státi a při nejprv přístím právě odpovídati chce. Ač pan hejtmán to vykládal že se na ty, kteří před právem ujtždějí vztahuje, a na pamět starého pana Jaroše z Zástříží se tahl, dokládaje při tom, žeby některý nevinně k takovému posměchu přišel, kdyby po svých potřebách jezdic měl takovým listem zatčen býti; avšak když zřízení zemské nic toho nedotejkalo, předece se na tom snešení stálo, aby se vyš psaná odpověď z potazů vynesla.

4.) Mezi tím přišly do soudnice paní z Rožmberka a paní z Pernštejna, vdovy, a s nimi veliký zástup od ženského a mužského pohlaví. Neb s nimi byla paní hejtmánova, paní z Vrbna vdova, paní Janova z Vrbna; a z panů nejvyšší pan sudí král českého, pan Rudolf a pan Jaroslav Trčkové, a čeládky, pak celý houf. A také pan hejtmán s místa svéhe vysedl, a do šraňku vstoupil, a mnou, když již v šraňcích stál, osadil své místo. Vešly potom i dotčené paní a páni do týchž šraňku, a na stolicích jim připravených se posadili. Počal potomně pan hejtmán přednáseti, a oznámil, že J. M. tajna nečiní, kterak nedávných časů pan Jan z Pernštejna prostředkem smrti z tohoto světa jest sešel, a po sobě syna a dvou dcer zanechal. poručenství pak že žádného neucínil, za kterouž příčinou že jest vedle úřadu svého a povinnosti své skrze jisté osoby statek po neb. pánu pozůstalý zinventovati dal, nadto že jest služebníky panské k sobě obeslal, na dluhy neb. se vyptával, a porozuměvši, žeby vysoko statek převyšovaly, že jest se v něj bez naučení našeho uvazovati nechtěl, avšak

¹⁾ Tím nazývá Z. na snahu císařovu, poznenáhlu samé katolíky do soudu zemského dostati.

nicméně že z dobrého přátelství a lásky k neb. pánu, kde mohl ležení pokojil a poněvadž přísudové mnozí na neb. se byli stali, že jest s těmi jednal, aby při posudku zvodu neručili a všelijak se k tomu přičinil, o nic se však neujímajíc, aby škody větší na ty sirotky nešly. A poněvadž pak to se nachází, že mnohem více dluhů jest než statků, že J. M. za naučení žádá, že jemu tu nic k opatrování nenáleží, sirotka však že se neodcizuje. A s tím podal inventář, a k dokázání toho, co mluvil, podal z jedné strany poznamenání dluhů, z druhé poznamenání ceny panství Prostějovského. Kázal jsem to na stůl přinést, a potom se stoupiti. Mezi tím také prokurator této paní, jmenem z Těchonic, na místě paní dodal psaní od J. M. císaře. Při stoupení pak podal jsem na J. M., mají-li ty věci čteny býti na hlas, a když se na tom snesli, poslal jsem je na horu a tak čten nejprv inventář, v němž dosti málo bylo poznamenáno, a špatných věcí, krom něco od šatstva a fornise bylo komory. Potom čteno poznamenání dluhů, v jedné počté sto šedesát a kolikset tisíc, a v druhé sto a dvacet tři tisíce a kolikset set. Naposledy čteno šacování to statku Prostějovského, zač by státi mohlo; ale poněvadž na pět dílů rozděleno bylo, není nic na summě zavřeno. Po předčtení toho všeho opět opakoval pan hejtman žádost svou, aby mu naučení dáno bylo, že mu tu krom sirotka k opatrování nic nenáleží, a podal nam trojího naučení, jedno staré o statek pana Karla Zajmače z Kunstatu, v němž doloženo, poněvadž dluhů více než statku se drží, že tu p. hejtmanovi k opatrování nic nenáleží. Druhé o statek Jana Otíka panu Hynkovi z Vrbna, že také více dluhu než statku po neb. hraběti z Achu a na Jaroslavicích, kteréž se s prvním na větším díle srovnává; neb i žena věno své v statku měla, i rukojmové statku jakožto základu svého se drželi. Poručil jsem je na hlas čísti, a podal jsem nahoru psaní císaře, kteréž také čteno bylo, a summa jeho jest, že se J. M. císaře vedle staré i mladé vdovy Pernštejnské přimlouvati ráčí, abychom je v potřebách jejich slyšeli, je fedrovati a jim všelijak nápomoci byli. Po přečtení všeho toho pan hejtman opět za naučení žádal. A když pan hejtman přestal mluvit, z Těchonic začal, a nejprv o věnu paní zmínku učinil, potom prosil, aby čten byl list na pergameně, kterýmž nebožtík pan z Pernštejna paní patnácte tisíc zlat. daroval, a přes to všecko klenoty, svršky, a cožkoli tomu podobného měl. To uslyševši a uviděvši, že se tu rukojmí dotýkati chce, když byl list dotčen, a z Těchonic dále mluvit a více ukazovati chtěl, dal jsem mu návěští aby popřestal, a kázal jsem se stoupiti. A nejprv oznámil jsem, že vedle zdání mého nesluší nám, kteří jsme rukojmí, dále paní slyšeti, abychom jsouce strana, nebyli oboje i strana i soudci, a potom jsem paně hejtmanovu žádost i vedení opáčil, a na pana sudního hlasu podal. Jehož přimluva byla, aby se panu hejtmanovi naučení dalo, že mu tu nic k opatrování nenáleží, poněvadž více dluhů se nachází než statku, a paní vdovy přednesení aby bylo do Brněnského soudu odloženo, k jehožto zdání přistoupili všickni, kromě mně; obzvláště pak pan hofrychtyř hrubě na tom stál, aby naučení dáno bylo, neb se již dnes ráno na tom s panem hejtmanem byl snesl, a já že jsem mu v tom povoliti nechtěl, dostal jsem hněvu a kapitoly.

Když pak přimluvy všechny obešly, já naposledy své zdání jsem oznámil, kteréž bylo, abychom všechny tyto věci až i naučení dáni do Brněnského soudu odložili. Příčiny pak svého zdání měl jsem tyto: 1. jedno, jestli že pana hejtmana naučíme, a druhých přednesení odložíme, že budeme vykládání, jakobychom pana hejtmana více než

vdovy opatrovali. 2. Že, poněvadž rukojmové statku se držeti chceme, a k tomu se pro malý počet panů soudcův ohlásiti na ten čas nemůžeme, že musí ta příčina, která v jiných naučeních strany rukojmí se doložila, vypuštěna býti, cožby nám rukojmím k špatnému užítku bylo. Fol. 72. b.

3. Že panu hejtmanovi z toho odkladu žádné nebezpečnosti nepřijde, poněvadž v nic se neuvázal až posavád, a i na potom ničeho se dotýkati nebude. 4. Že sirotků také z toho žádné větší škody nepřijde, jestli pan hejtman naučením nebude opatřen, rovně jako žádného užítku mítí nebude, jestli opatřen bude. 5. Že v Jaroslavské věci, této ve všem podobné, rovně se ten pořádek zachoval, nebo když neb. hrabě léta 95—3 jan. umřel, v s. janském soudu odloženo jest té věci za podobnou příčinou až do Brna, že málo panů soudců bylo, a větší díl z nich rukojmové za nebožtíka. Ti, kteří proti mému zdání mluvili, to vedli, kdo mezi tím statek sirotčí opatrovati bude? Jichž jsem já se zase ptal, kdo jej bude opatrovati, jestli že pan hejtman naučení dostane, a toho jsem doložil, že jako při odkladu Jaroslavské věci panu hejtmanovi se oznámilo, aby úředníku Jaroslavskému poručil, aby přece ten statek opatroval až do naučení dání, tak že i tuto podobně se učiniti může. Mnohými má příměluva hnula, kteří od svého prvního zdání pustíce k mému přistoupili, avšak ne všemi; ale naposledy po bedlivém uvážení přistoupili a srovnali se se mnou všickni krom pana Hofrychtýře, kterýž se tak hněval až zbledl, že k své vůli přivésti nemohl. A protož, když jsme se rozstoupili z společného sněšení takto jsem ku paní z Pernštejna promluvil: „Vašnosti paní z Pernštejna! J. M. neráčili na jiném býti, než předně podle povinnosti své pro průchod spravedlivosti, potom také na milostivé J. M. císař. paní, a v něm obsaženou milostivou příměluvu a žádost, Vašnosti ve všech potřebách Vašnosti a přednešeních slyšeti; ale poněvadž jsou z přečtení listu toho, který od Vašnosti podán jest, to vyrozuměti ráčili, že by jste se mimo věno své na něco jiného potahovali, a k některým jiným věcem právo se mítí praviti chtěli ráčili, ráčili jsou to uvažovati, žeby se tu panův rukojmí kteří jsou za nebožtíka pana manžela Vašnosti z dobrého přátelství, z víry a lásky slibili, dotýkati chtělo, a poněvadž z prostředku J. M. někteří rukojmové jsou, netrefilo by se jim jináče, než od J. M. vyvstáti, a k přednešení Vašnosti se ohlásiti, což kdyby se stalo, poněvadž J. M. malý počet na ten čas jest, ani s potaz býti, ani vypověděti mezi Vašnosti a nimi učiniti by nemohli. Protož chtěje jakž J. M. pana hejtmana na přednešení jeho, tak také Vašnosti strany toho, k čemu se právo mítí praviti ráčíte, náležitě opatřiti, uvažování této všecky věci, až do příštího Brněnského soudu odkládati ráčí. A V. M. pane hejtmane! J. M. Vašnosti oznamovati ráčí, abyste služebníkům neb. pana z Pernštejna, kteří správu statku panského sobě svěřenou a poručenou měli, o tom, aby v té službě až do skončení a rozeznání této věci zůstali, a pokudž na nich jest, škod větších nedopouštěli, a se ve všem věrně a náležitě chovali, ráčili poručiti.“ Kroutil hlavou pan hejtman a odpověděl spurně, že bude se věděti jak chovati, aby úřadu J. M. císař. nezavedl. Potom promluvení, přednesl z Těchonic že J. M. paní z Pernštejna žádati ráčí, aby jí od nás oznámeno bylo, nač mezi tím ty sirotky po neb. pozůstalé vychovávatí má. Item poněvadž o staré paní z Pernštejna v císařském psaní se zmínka děje, kdy J. M. i také paní hraběnky z Fürstenberku přednešení slyšeti chceme?

Dána odpověď: že oznámeno jest, za jakou příčinou této celé věci vážení jest odloženo, za touž příčinou že J. M. o vychování

těch sirotkův nařizovati nic moci neráčí, než že ráčí býti té nádeje, že J. M. paní své materské srdce k těm sirotkům otevřítí, a je, poněvadž krátký čas jest do Brněnského soudu, sama vychovávati ráčí. Co se pak staré paní z Pernštejna, též paní hraběnky z Fürstenberku dotýče, jestliby J. M. o Brněnském soudě co přednáseti chtějí ráčili, že i J. M. ráčí je chtějí slyšeti, a vedle spravedlnosti a pořádku opatřiti. *Pol. 78.* Daly potomně od sebe paní promluvíti, jestli by stará paní a přítomná paní vdova, též paní hraběnka z Fürstenberku, pro nedostatek zdraví se do Brna dáti najíti,¹⁾ mohly-liby keho na svém místě zmocniti? Oznámeno jest, že budou moci. A s tím ony odešly. Ja také pana hejtmana na jeho místo jsem povolal.

Když ti páni odešli, Tarnovský podal supplikaci do soudu, oznámiv v ní že jest mu neb. pan z Pernštejna 50 cartashblancas odvedl, z nichž dvě skrze psaní porušeny jsou, 48 jich ještě zůstává, k tomu že jest mu i sekryt svůj svěřil, dotazuje se na J. M. co by měl s tím činiti? Dána jest odpověď, aby to panu hejtmanovi odvedl, a panu hejtmanovi poručeno, aby to zejtra mezi J. M. přinesl.

Žádal také pan hejtman rady od J. M. strany nějakého trubáče knížete Těšínského, který žádá listu otevřeného k svědomí proti nějakému Laršovi, osobě stavu rytířského. Dána jest mu rada, poněvadž o poctivost jest činiti, a tak dobře chudý jako bohatý poctivost svou miluje, aby mu jej dáti poručil.

Outery.

Když jsme zasedli a na zavolání pana hejtmana se stoupili, připomenul pan hejtman že to psaní J. M. císa. od soudu svědčící jest hotovo, toliko že se přepsati má, avšak že se jemu za dobré vidí, poněvadž jest nám potřebí, abychom i mezi radami J. M. císa. dobré přátely měli, abychom se dožádali pana Václava Berky nejvyššího sudího krále Českého, aby mezi nás přišel, a tu aby jemu strany psaní J. M. císa. zpráva ústně dána, a žádost na něj vložena byla, aby J. M. císa. sám ráčil tu věc přednésti, a nás netoliko omluviti, než i žádati. J. M., abychom při našich svobodách a pořádcích zachování býti mohli. K čemuž když jsme všickni povolili, vysláni jsou k němu pan Zdeněk Žampach z Potnštejna, pan Viktorin z Žerotína, pan Emerich Dožý z Natluče, a ze stavu rytířského pan Bernart Blekta, a pan Jáchym Pivče, a poručeno jim, aby ku pánu došli, a pána se, aby mezi nás přišel, dožádali. Když potom přišel, vyvstali jsme z míst našich, a jeho u šraňku přivítali, potomně za tabulí mezi panem hejtmanem a panem sudím tu, kdež obyčejně komorník své místo mívá, posadili. P. hejtman k němu obsírnou řeč učinil, na smysl, o němž výš dotčeno, čemuž potom i artykulové této věci se dotýkající z listu krále Vladislava čtení, i k čtení samému podání byli.

Dal odpověď tolikéž obsírnou a velmi přátelskou, s mnohým zákáním, a žádal aby mu výpis těch artykulův dán byl, o čemž jest místopisari hned poručeno. Doprovodili jsme ho potom někteří až ke dveřím soudnice, a odtud osoby které ho k nám přivedli, domů také jej dovedly.

Po odjítí jeho, přednesl pan hejtman supplikaci nějakého pisáře, který neb. panu z Pernštejna dluhy spravoval, v níž žaluje na pana Stanislava Rogojského, že zápis svědčící na neb. p. z Pernšt. za sumu

¹⁾ Zde patrně vynecháno slovo: „nemohly“

3000 koliksi zl. panu Arklebovi z Kunovic, v němž on Rogojský vedle pana z Vrbna za rukojmě se postavil na něm včera vyloudil, a jemu, ho až posavád navrátiti nechce, skrze což on v nemalém nebezpečení zůstává. Poručeno jest, aby dána byla pro zprávu p. Rogojskému.

Potom začali se pūhonové prožalovati, a poněvadž pro včerejší zaměstknání ve věcech sirotka Pernštejnského nemohli předsevzati býti ti, kteří od čtvrtku odloženi byli, počali jsme je nyní slyšeti, a nejprv Kunrata Kladrubského s Janem Kokorským.

Po prožalování bránil se Kokorský odpovídati, že mu tytulé sudství menšího, k němuž přísahu učinil, nedává. Druhý nastupoval na to, že jest jemu ten úřad teprv ode dvou dní dán, a pūhon že jest před mnohonácti léty při právé; ale na to, co podstatného bylo, t. že obrany v rukojemských věcích nepostačují, nastupoval, ani se tím nehájil. Protož my, poněvadž stran neopatrujeme nálež jsme učinili na obranu strany tytulé, ač ještě s mnohým naříkáním na ten nespravedlivý pořádek, kterýž jakž pan hejtman zprávu dal, nejprve nám pan Zdeněk Lev¹⁾ neb. uvedl, a protož jsme na tom spolu zůstali, abychom ten artykul proměnili, a napravený do nového zřízení vložili, a mně poručeno jest, abych takový artykul sepsal a k soudu příštímú Brněnskému přihotovený měl.

2. Z druhého pūhonu na téhož Kokorského propustil ho poručník Kunrata Kladrubského, bez pohoršení práva, a Kokorský na tom přestal; jest zapsáno,

3. Týmž způsobem Oršila Čertovna propustila ho.

Za těmito přišlo na pūhony k dnešku odložené, jimiž pan Dozy své zástupce, a oni jeho pohánějí, jest jich 52. Nejprvnější byl vyhlášen Zaviše Nekše. Bránil se pan Dozy odpovídati, že jest pohnal pana Jana Jetřicha z Kunovic, jakožto zástupce svého, kterémuž jest rok nemocný dán. Nekeš odpovídal, že tu nic se dotýkáti nebude statku Vyzovského, za nějž pan z Kunovic rukojmě jest, než že jest činiti o dluh zaplacený za neb. pana Tetaura, a poněvadž pan Dozy za sebou má 16000 zl. nebožtíku náležitých, aby mu z těch platce byl. Proti tomu pan Dozy dal od sebe promluvíti, že těch 26000 za ním není, že jsou na rathouze složeny, a to proto, že, poněvadž se rozdílné osoby na ně táhnou, nesmí jich prvé, nežby tyto pře slyšány a skončovány byly, vydati, a zatím prosil za odklad, kterýž jest jemu dán za příčinou nemocného roku, panu z Kunovic daného.

Tak také ostatek všech pūhonů za touž příčinou jest odloženo, i ty, kterýmiž pohnal p. z Kunovic pana Dozy-ho, poněvadž poručník jeho Šlevic toho žádal, a Dozy k tomu dovolil.

5. Jan Burian Borejčka, pohnal Bohuslava Dobeše z Bezděkova; žádal Bohuslav odkladu za příčinou, že někého Jehnovského pohnal o svědomí, kterýž pūhonu odpovídati a svědomí dáti nechtěl za příčinou, že není osoba stavu rytířského, kteréhožto svědomí poněvadž ku při své potřebuje, a toho ním dokázati chce, že jest o vyvazenou věc pohnán, že musí ho na něm vedle pořádku dobývati. Borejčka bránil, že jest činiti o věc rukojemskou a že obrany v takových přích nepostačují. Item že má Bohuslav více svědkův, avšak když jsme usoudili, že ty příčiny sem se netřefují, poněvadž takové obrany v rukojemských

¹⁾ T. j. Zdeněk Lev z Rožmitálu, jenž byl 1573—1578 hejtmanem Mar. Mor. Obrana tytulem v skutku se nenalezá ve starších zřízeních zemských; povstala zvykem, jest však skutečně opravena ve zřízení vydaném l. 1604, viz tam list. 45, a byla zrušena na sněmě 1598.

věcech ku pŕihonu nepostačují, ale při každy brániti může, a k tomu Bohuslav pře se nebrání, než odkladu za slušnou příčinou žádá, dán jest odklad do druhého práva.

6. Jiřík Spetle Katerinu Mincovnu; poněvadž přítele, kterýby od ní mluvil, neměla, a odkladu žádala, dán jest jí až do čtvrtka s tím oznámením, aby se přítelem opatřila.

7. Václav Hřivín Bohuslava Janaura; pohnal ho z dědin na Zlámaném Oujezdě o náké peníze, které na místě jeho při zvodu větším i menším oufedníkům zemským položití musel. Šmichovský na místě Janaura tím, že na dědictví nic nemaje pohnán jest z dědin, se nebránil, než že Janauer ten Zlámaný Oujezd prvé, než ho pŕihon zastál, Někšovi prodal, jest dotykal, odkudž nám, má-li on co na dědictví, a koupil-li co jiného od toho času, nic vědomé nebylo. A tak když Šponar, kterýž od Hřivína mluvil, na to tiskl, že obrany v rukojemských věcech nepostačují, (jakžpak ani tato, že z dědin pohnán jest, postačiti by nemohla) povědino jest mu z potazu, že má odpovídati, načemž když přestati nechtěl, t. předce na své obraně stal, stoupili jsme se a uváživše to, že proti potazu mluví, málem sešlo, že jsme je oba i Janaura i Šmichovského na rathouz neposlali, avšak k milosrdenství naklonění jsouce, odpuštěno jim to, než drahná kapitola dána od pana sudího oběma. A když Janauer neměl co ukazovati, a Hřivín přiznáním od práva svou při dovedil, stal se nález na provedení. Po nálezu Hřivín prosil za opatření, poněvadž Janaur nic na dědictví nemá; ale nemoudře a nepotřebné, nebo když ten ho z dědin pohnal, mohlťe k tomu dědictví jako k základu svému hleděti. Avšak jest od pana sudího slibem zavázán proti pořádku.

8. Petr Bošovský Šmichovského.

9. Jan Tekeli téhož Šmichovského, oba za rukojemství. Uvolil se Šmich. Učinění nálezové na uvolení.

Středa.

Začal se dnešní den od uvažování zprávy Stanislava Rogojského na včerejší supplikaci Jana (jestli se dobře pamatuji) Čeličského, písaře neb. pana z Pernštejna, v níž se přiznává k tomu, že jest takový zápis k sobě přijal, avšak že jest ho nevyloodil ani nevymluvil. Ač pak jsme věděli, že jest ten zápis zrušen, a velmi těžce takový podvod a faleš vážili; avšak abychom náležitě v tom postupovali, povolali jsme k sobě do potazu Rogojského, a jemu pan hejtman z vůle naší oznámil: poněvadž jest ten zápis neporušený k sobě přijal, a to bez všeljaké hodné a slušné příčiny, aby jej ještě dnes neporušený a celý, tomu písaři navrátil. Odpověděl Rogojský, že takového zápisu nemá, a že jest zkažený. Ptal se zase pan hejtman, kdo jest ho zkazil? Dal zprávu, že minulého pondělka, když dluhové neb. pana z Pernštejna čtení byli, a na tento dluh přišlo, že jest při něm povědino bylo, že ten zápis ještě za písařem růstává, za kterouž příčinou že jest se panům z Vrba jakožto předním rukojmím vidělo, potom také i jemu, poněvadž ten zápis tak dlouho odveden není, že nejsou povinni dále v tom rukojemství státi, a proto že jsou sobě ten zápis přiněsti kázali, což když se stalo, že ho p. z Vrba k sobě přijali, a p. Jiřík že jest do krámu šel, od kupce nůžky vypůjčil, a pečeti odřezal. Pročež poručeno jest p. Janovi,

aby proň poslal, a panu Janovi a panu Stanislavovi poručeno, aby bez vůle J. M. neodjížděli. (v. f. 73.)

Navrátili jsme se po této věci na půhony od minulého čtvrtku až do dneška odložené. Ten, který jest mezi Janem Kokorským a Jáchymem Pivčem jest odložen do zejtrka, za příčinou, že Kokorský vedle úřadu svého svědky slyšel; druhý mezi Želeckým a Martinkovským jest srovnán. A tak když na ten čas více rukojemských půhonů nebylo, začali jsme pře hlavní souditi.

A nejprv koliksi umrlých jako n. Skrbenského, neb. p. podkomoř. neb. pana z Tovarů bylo přeběhnuto. Za nimiž přišlo na půhony pana prokuratora J. M. C. s p. Arklebem z Kunovic. Nestal tu p. prokurator, Fol. 74. b než poručník jeho p. Jetřich Podstatský do šraňku vstoupil. Druhá strana stála osobně. Když první půhon prožalován byl, p. Podstatský nevěda v nepřítomnosti původu co činiti, povolil k odkladu tolikéž i pan z Kunovic, k druhým pan Arkleb povoliti nechtěl. Pan Podstatský se ohlásil, že pro pana Vojska poslal. Pan pisar pak ohlásil se, že ke všem odklad zapsal. Ale pan Arkleb nechtěl k tomu dovoliti, a to dosti prudsky; nebo jsa pohnaný nic mu na tom, aby neměli ti půhonové odloženi býti, nezáleželo, nýbrž stalo se mu tudy pohodlí. V tom přišel pan Vojsko, a srozuměv co se dalo, prosil, aby mu ti půhonové odkládání nebyli. Stoupili jsme se, a mezi přimluvami pan hejtmán a pan Hofrychtýř spomenuli na starého p. Jana z Kounic, který některého času, maje rovnati pana Zaubka s panem Petřevským, potřhal jim spravedlnosti z obou stran, tak že se museli srovnati, a ten příklad přivedl na pana Podstatského, že jsa poručníkem pana Vojsky povolil k odkladu, aby tím snaze strany porovnány byly.

Dána odpověď jest, poněvadž pan Podstatský jakožto poručník v půhonu, tolikéž pan z Kunovic jako pohnaný k odkladu povoliti, a ten odklad zapsán jest, že J. M. toho při tom zanechávati ráčí; než co se jiných půhonů dotýče, chceli pan Vojsko je dáti žalovati, že toho moc má. A tak dal žalovati; poháněl p. Vojsko p. Arkleba na místě strýce jeho mladšího a nedílného p. F. Jetřicha z Kunovic; nebo když ti půhonové zašli, ještě pan Arkleb všech statků v držení byl, a poháněl ho cosi o grunty Ostrovské. Bránil se p. Arkleb odpovídati. 1. Že ho pohoní na strýce jeho nedílného, s kterýmž však již dílen od několika let jest; druhé, že ho pohání strany gruntův, kterých v držení není, a dal čísti některé nálezy, kterýmž najděno jest, že jsouce poháněni o cizí grunty nemají z toho odpovídati. Odpověděl prokurator: co se strýce jeho dotýče, že ví, že s ním dílen jest, než půhonové že k této věci se nerovnají. Stoupili jsme se, a toliko první obranu vážili, a na ní nález učinili, že poněvadž pan Vojsko jej pohání i na místě strýce nedílného, a on pan Arkleb s strýcem svým dílný jest, že půhonu odpovídati nemá. Týmž způsobem, když na jiné přišlo, byl by se týž nález stal, ale pan Vojsko nechtíc J. M. zaměstnávati, propustil z nich pana z Kunovic bez pohoršení práva, a pan Arkleb zase dovolil, aby i z prvního mohl jej propustiti.

Mezi tím, když se nález psal, čtena supplikacie Trnavského, v níž oznamuje, že paní z Rozemberku a paní z Pernštejna žádaly od něho rejster správních panství Prostějovského a dotazuje se, co by měl činiti? Ačkoli někteří mezi námi tomu na odpor se postavili, avšak když uváženo bylo, že to ani soudu ani rukojmím k žádné škodě býti nemůže, a že kdyby jim to odepřeno bylo, mohli bychom divně vykládání býti při dvoře, poručeno jest mu, aby jim je vydal.

Pana Jana Bukuvku pohnala paní Ludmila Onšikova. On se bránil odpovídání za příčinou tou, že pohnavše Jiříka Závíše o zastoupení týž Jiří, prvé nežli ku pŕihonu stál, jest umřel, což když při minulém soudě zdejší ukazoval, poručeno mu od J. M., aby to prokázal. Nyní pak máje to čím prokázati, že J. M. žádá za odklad k druhému právu, ažby jiní zástupce své, bratří téhož nebožtíka zapohnal. Paní Ludmila oznámila, že Šlevic má od ní mluviti; ale za slušnou příčinou byl odšel, a když se navrátil a do šraňku vstoupil, oznámil, že od J. M. cís. psaní dostal, v kterémž mu poroučeti ráčí, aby od též paní Ludmily mluvil, on pak že až posává pŕe její neviděl, že J. M. prosí aby mu toho do některého dne odložiti ráčili. Odloženo jest až do zejtrka.

Fol. 75. Pan Arkleb z Kunovic pohnal pana Vojsku o ubití nějakého mejt-ního o bránění mu mejta o jarmarku Veselském léta 1588. Proti tomu pan Vojsko pohnal o zastoupení rukojmě své pana Maršalka, pana Losynského. Jsou to staré pŕihony již, a já sám pomatuji, že léta 95. zde, i v Brně, na ně přišlo; nebo když se jeden rukojmě bez druhého nechtěl dáti v odpovídání, a někdy jeden, někdy druhý pro nemoc k soudům nepřijel, odkládány bývaly; a z jednoho práva na druhé přenášeny, jakož se pak i nyní stalo; nebo když se p. Losynský bez p. Maršalka, který pro nemoc přijeti nemohl, v odpovídání dáti nechtěl, a tolikéž i p. z Doubravice, stal se odklad, a poručeno panu pisaři, aby ty pŕihony s sebou do Brna vzal. Při čemž v potazu jest připomenut příklad, neb. pana Jetřicha z Kunovic, kterýž jsa rukojmím panu z Fulštejna za statek Bystřický, spolu s nějakým p. Nikodemem z Bobolusk, dal se bez svého tovaryše, kterýž byl maličko kamsi odšel, v odpovídání, a tak to musel potomně sám vymývati. (v. f. 59.)

Pohnal Vojsko jakožto prokurátor J. M. cís. pana Jana Bukuvku na místě J. M. cís. že u Třemiška vystavěl sobě pivovar, v němž pivo šenkovati dá na škodu měšťanů Šumberských, kteří mají obdarování, aby blíž mše města jejich žádný pivovaru stavěti nemohl, dané sobě od Mark. Jošta, krále Ladislava a arciknížete Albrechta, a potvrzené od císaře Ferdinanda, Maxmiliána a přítomného pana našeho; a že to týmž listem Mark. Jošta i jinými prokázati chce. Po prožalování pŕihonu bránil se Bukuvka odpovídati, že prokurátor v pŕihonu doložil, že dal ustavěti pivovár u Třemiška, kdež nyní bytem jest, on pak že jest bytem na Ejanovicích. Prokurátor nic neřekl, než že takových obran nikdy prvé při právě užíváno nebylo. Stoupili jsme se a uznavše že bláznovství přednáší, poručeno jest mu odpovídati. Nastoupil potom na jinou obranu (nebo může to až do třetího učiniti) a ukazoval že o dvoji věc pohání, t. že vystavěl pivovár a že pivo šenkovati dá, nedokládaje nic, kde a jak a komu. Také nás o to pan sudí svolál; uznali jsme tolikéž že jednom vítr lapá a protož znovu jest mu povědino, že má odpovídati; nebo ví se, že pivovár proto se nestaví, aby prázdny stál, než aby se v něm pivo vařilo, a šenkovalo, nebo aspoň na šenk vystavovalo. Pročež když najděno bylo odpovídání, prokurátor s výminkou podal vidimns listů toho markraběte Jošta, krále Ladislava a arciknížete Albrechta, a s nimi některých jiných listů na pergameně, prosíce, aby čteny byly.

Sponar na místě pana Bukuvky bránil tomu, a pravil, že se pŕihon vztahuje ne na vidimus než na list markrabí Jošta, a protož aby ten list ukázal. Byla mezi nimi o to nemalá hádka, tak že jsme

se museli o to stoupiti, a ty listy do potazu vzíti. Nejprvnější byl vidimus dotčených listů latinsky od Holomoučanů, před sto let vykonaný a pečet, jejich stvrzený, při čemž pan hejtman oznámil, že jest vždycky slychal, že to zde jest za pořádek, aby takoví listové od samé kapitoly Holomoucké neb Brněnské byli vidimováni, jestli by při právě platiti měli, a jiní z starších i toho dokládali, že ani pořádek není na vidimus nálezy činiti, čemuž však pan hejtman odpíral. Ten vidimus byl přeložený od pisaře městského Holomouckého, a pečeti jeho stvrzený. Druhý list byl císaře Ferdinanda, v němž J. M., že ten list mark. Jošta viděti ráčil, vysvěděovati, a jej jmenovitě pak strany toho artykule o pivovár potvrzovati ráčil. Třetí list byl pana Pertolta z Lipého nejvyššího maršalka kr. českého, kterýmž na poručení císa. Ferdinanda mezi panem Petrem a panem Janem z Žerotína a Šumberskými poddanými jejich strany vaření piva výpověd činí. Ty listy, když jsme uvažovali, mají-li zjevně čteny býti, strany vidimus latinského snesli jsme se, že nemá čten býti, poněvadž jest latině psán, tolikéž strany výkladu, poněvadž jest makulovaný, a od člověka obecného, kteréhož pečet při právě neplatí, spečetěný; strany pak jiných listů odložili jsme až bychom se prvé něco místného o tom listu mark. Jošta dověděti mohli. A protože rozstoupice se, učinil pan sudí dotázku v ubec: máte-li co více ukazovati? Odpověděl prokurator, že před J. M. netají, že ten list mark. Jošta i jiný jakož krále Václava, krále Vladislava, arciknížete Albrechta jsou před rukami, než pro zlé opatření a schování tak hrubě porušeny a zkaženy, že se ani čísti nemohou. A s tím je s škatulí podal. Šponar proti tomu dotkl, jestli že jsou porušeny, že nemají čteny býti, a že budou tak platny, jako přísloví sedlské, že pečet platí, by pak v listu nic psáno nebylo, očež se Vojsko popudil, a že tím císaře hrubě na důstojnosti urazil, věstí chtěl; ale když jsme se stoupili, ani to mezi námi váženo nebylo. Otevrounce pak tu škatuli nalezli jsme v ní ty listy na nejvš porušené, zetlelé, potřhané, děravé, pečeti zvláště, pismo zkažené, tak že nercili podobenství listův, než ani podobenství pergamentu neměly. Protož aby všechném zjeveno bylo, jakou spravedlnost Šumberští mají, podána jest ta škatule na horu i jiné listy, a kázáno, aby čteny byly, krom vidimusu latinského, a výkladu jeho pro vš oznámené přičiny. Ohlásil se misto-pisař, že ti starší listové čtení býti nemohou, a ukázal je vůbec každý kus obzvláště i pečeti, toliko že na jednom může čteno býti Jodocus a na druhém Vladislaus jakož pak pravda byla. Než druhé listy pořád četl, nejprv císaře Ferdinanda, jehož smysl na hoře položen, v němž to znamenitě dotčeno jest, že jim takové listy a svobody schvalovati a potvrzovati ráčí, pokudž jsou jich až posavad (t. do času toho potvrzení) v užívání byli. Za tím potvrzení Maximiliana a Rudolfa císařův, a naposledy smlouva neb. pana Pertolta z Lipého z poručení císaře Ferdinanda mezi panem Petrem a panem Janem z Žerotína a na Šumberce, a měšťany Šumberskými učiněnou, v níž se to znamenitě vyměňuje, aby v pivováru, kterýž nebožtík pan Přemek z Žerotína, otec jejich vystavěl, a v něm pivo vařiti dal, více piva vařeno nebylo. Po přečtení těch listů Vojsko je opakoval, a nejvíce se táhl na list císa. Ferdinanda, a na tu poslední smlouvu. Šponar proti tomu vedl, že pravod půhonů jest, na těch listech markrabě Jodoka.

A když Vojsko tím šel, že obdarováui svědčí, aby blíž míle od Šumberka piva vařeno nebylo, a Třemišek že jest nemnoho dále než čtvrt míle, odpovídal proti tomu Šponar, že na tom není, poněvadž

Šumberští, aby takové obdarování měli, neukazují. A ačkoli Vojsko zas naň tím dotřel, žeby mu císař Ferdinand za dostatečného svědka býti mohl, avšak on šel předce po své při, a pravil že v těch vesnicích, které nyní z Třemišku pivo berou, vždycky jsou z panských pivovárů piva brali, a obzvláště pak ze Zvole, když po smrti starého pana Petra z Žerotína panu Zigmundovi synu jeho, na díl s těmito vesnicemi se dostala, a když ze Zvole nebrali, tedy od jinad, jakož i z Chromice; když pan Petr Bukuvka ten statek koupil, někdy i ze Zabřeha i z Bludova, i z červené Lhoty, jak se kdy trefilo, z Šumberka pak že nikdy z povinnosti nebrali, než když se jim líbilo, okudž že znáti jest, že Šumberští, k tomuto, což se mluví, nikdy práva neměli, a jestli že jsou jaké měli, že jsou se z něho dávno vyvedli, a tak právo ztratili, a k dokázání toho, dal čísti některé svědky i své poddané, i cizopanské, kterýmž ačkoli Vojsko chtěl překázeti, aby čteny nebyly, avšak když jsme se o to stoupili, kázali jsme je předce čísti. Bylo jich dráhně i starých po 70 po 80 letech, kteří to všecko, co Šponar mluvil dosvědčovali. Dal také čísti svědomí pana Losinského, kterýž totéž svědčil, že jsou tíž a jiní poddaní ze Zvole i od jinad piva brávali za panování jeho i pana otce jeho, pročež když to dokázal Šponar, dal čísti některé nálezy, kterýmiž by provedl, že když kdo své právo promlčí, že je tratí. Ale v tom nás svolal pan sudí, a oznámiv, že se již připozdívá, a že čtení a vedení mnoho ještě pozůstává, radil, aby J. M. této pře do zejtrka odložili, k čemuž když jsme přistoupili, oznámil to v ubec, a pan hejtman rozpustil nás.

Fol. 76.

Čtvrtek.

Jak jsme zasedli, hned na včerejší při jest navraceno, a čtení ti nálezové od Šponara předloženi, mezi nimiž jeden svědčil na Litovelské, druhý na Brodské, kteří také šli na některá stará obdarování od králův českých a markhrabí moravských, avšak když ukázáno bylo od druhé strany, že jsou se nimi nehájivali, a že jsou dopouštěli sousedům svým proti nim činiti, nalezeno jim, že jsou se z nich vyvedli, a že ti, kteří od nich poháněni bývali, odpovídati jim k tomu povinnovati nebyli. Po přečtení opakoval Šponar jakož tyto nálezy tak svědky, tak potom i listy, a obzvláště na těch zkažených stál, též k té smlouvě mluvil, že toliko na pány ze Žerotína svědčí, a páni že jsou nemohli cizých statků zavozovati, také že v něm toliko o městu Šumberku se zmínka činí, ale o těch vesnicích o něž činiti jest, ani jediného slova se nenachází. A tak že co se koli mluví, slova toliko se mluví, ale průvodu žádného se neukazuje.

Proti tomu Vojsko listy a nadání, jmenovitě pak list císaře Ferdinanda, znamenitě velebil, a že jsou se ze svého práva nikdy nevyvedli, dokazoval pŕihony od předešlých podkomořích stalými, jeden pana Jetřicha z Kunovic proti panu Petrovi Bukuvkovi, otci tohoto, kterýž však zdvžen jest, že v něm jmenujíc markrabě Jošta, nedokládá Moravského, druhý pana Hanuše Haugvice, a třetí pana Mikuláše z Hrádku, proti Fridrichovi Odkolkovu.

A k tomu mluvil, že jsou se Šumberští ohlašovali, právům přejíti nedali, jmenovitě pak tuto, že jak léta 78ho ten pivovar vystavěl, a pivo vařiti začal, že jsou pohnali; a tu dal některé svědky čísti, kteří dosvědčovali, že tu prv nikdy pivovaru nebylo, a že v nově i s krčmou vystaven jest. Též některé nálezy, kterýmiž piva vaření za-

staveno bylo těm, kteří k tomu práva neměli, a potomně k obojímu mluvil. Replikoval Sponar, že ačkoli pivovar vnově jest postaven, avšak užívání pivovaru že starodávné jest, a to dosvědčoval svědomím neb. pana Parchvice starého, ale poněvadž svědčilo na p. Petra Bukuvku, ku při jeho výš psané, nesměl ho ukazovati, ač jsme je kázali přinésti.

Tu my slyšíce obě strany stoupili jsme se, a vážíce promluvení jich, ačkoli někteří na svědcích, někteří na jiném se zastavovali, však téměř jednomyslně, k tomu jsme se přimlouvali, že jeden každý, jakž pořádek náš to s sebou přináší, pŕuhon svŕj za pravý číniti má, ve všem; pan prokurator na místě J. M. cí. že viníc pana Bukuvku, pohání jej o vystavení pivovaru a šenk piva, blíž míle města Šumberka proti nadání mark. Jošta, a uvoluje se týmž listem, a jinými, to prokázati, toho pak nečiní, nebo jako listy zkažené a porušené ukázal, to že všem jest vědomo, a ačkoli císař Ferdinand v listu svém, že takový list mark. Jošta celý a neporušený viděti ráčil, vysvědčovati ráčí, avšak že v týmž listu dokládá, pokud toho až posavad v užívání jsou, bezpochyby jako spravedlivý pán, nechťeje ani jedné ani druhé straně ublížiti, a srozuměje tomu, že ačkoli Šumberští nadání mají, avšak že jsou se z toho vyvedli. Proti tomu že pan Bukuvka svědky starými vedle pořádku vyslyšanými, též svědomím pánŕv, jako pana Losynského a pana Parchvice, to prokazuje, že ne od některého léta než více šedesáti let, a tak před potvrzením císaře Ferdinanda, do vesnic okolních blíž míle Šumberka ležících pivo brávali, a Šumberští že k tomu mlčeli, a teprv kdy a kdy za času císaře Max. skrze podkomoří před právem se ohlašovali a poháněli, kteréž však pŕuhony za jistými příčinami nvažoványy nebyl, a kdyby byly k uvažení přišly, žeby snad málo byli obdrželi, jakž pak ze svědomí pana Parchvice, jemuž nedaleko 30 let jest rozuměti se může, že před třiceti a výše lety před týmž svědomím daným, již se Šumberští z práva svého byli vyvedli, protož že Šumberští takového piva šenkování, brániti nemohou. Zase pak že prokurator ukazuje to, že pivovar blíž míle města jest vystaven, z toho práva že jsou se Šumberští nevyvedli; nebo tento pivovar vnově jest vystaven, a ten, kterýž jest pan Přemek z Žerotína vystavěti dal, jest zkažen, a tak jím to právo svobodné zůstává, pročez že Bukuvka jest povinen takový pivovar proti potvrzení od císaře Ferdinanda svobod Šumbeeských vystavený svěsti a v něm piva více nevařiti. Po kterémž uvážení vydal pan sudí za R. pana z Doubravice, mne, a pana Václava Zahradeckého, kteří jsme nález na tento rozum napsali. Mezi Jakubem Vojskou, na místě Nejjasnějšího ect. a Janem Bukuvkou etc. p. n.¹⁾:

Poněvadž Jakub Vojska pohaněje Jana Bukuvku jemu vinu dává, že u dvora svého Třemešku blíž míle města Šumberka, proti obdarování markrabí Jošta moravského pivovar vnově vystavěti a v něm pivo vařiti a šenkovati dal, toho týmž listem neprovdí, než ukazuje potvrzení cí. Ferdinanda, v kterémž J. M. že takový list viděti vysvědčovati, a jej týmž Šumberským, pokud ho až posavad v užívání zůstávají, schvalovati a potvrzovati ráčí, a to se z svědkŕv, které Jan Bukuvka ku potřebě své čísti dal, nachází, že ve vseh blíž míle Šumberka ležících od starodávna jiné než Šumberské pivo šenkováno jest, že týž Jan B. ve vesnicích svých blíž míle Šumb. ležících k

¹⁾ T. j. páni nalezli.

šeňkování piva svého neb cizího právo má. Avšak poněvadž se i to nachází, že týž J. B. pivovar vnově vystavěti blíž míle od Šumb. dal, čehož jest proti listu císa. Ferdinanda učiniti neměl, že takový pivovar svésti, a v něm více pivo nevařiti povinnen jest; než chceli dále míle na svých gruntech sobě pivovar postaviti, a do těchto vesnic pivo své vystavovati, neb od jinud bráti dopouštěti, že toho moc a vůli má.

Pol. 77. Po tomto nálezu prožalován půhon včera odložený, Lidmily Onšikovny na Jana Bukuvku. Jest činiti o věno, že Bukuvka při smlouvách svadebních vydávaje ji za n. Zaviše, za věrnou ruku jí se postavil, a k ní se jako věrná ruka zachovati nechce, t. že jí listu věnného nespůsobil. Bránil se Bukuvka odpovídati, že o zastoupení jest pohnal Jiřka Zaviše, syna toho, kterýž dotčenou Lidmilu měl, ten pak Jiřík že jest umřel, a poněvadž mu o minulém soudu od J. M. poručeno jest, aby to prokázal, že tak činiti chce, a prosí, aby svědomí jeho čteno bylo. Ačkoli Šlevic tomu odpíral, aby čteno nebylo, avšak dovoleno jest. Dokázal toho, že jest zabit v bitvě u Bělohradu, svědomím pana Arkleba z Kunovic, Rodvíce, a některých jiných obecních lidí. Po přečtení prosil Bukuvka odkladu, aby jiné bratří tohož Jiřka neb. pohnati mohl; Šlevic proti tomu, že není činiti tuto o rukojemství, ani o správu, aby zástupce poháněti potřebí bylo, pana Bukuvku že jest žádný v žádnou závalu neuvedl, než on samo jako přítel, že se tetě své, spolu s ní ode dvou vlastních pošlý, za věrnou ruku postavil, tomu aby zadosti činil; bude-li na tom škodovati, že mu se právo nehájí aby neměl z toho zas kohokoli viniti, než aby paní Ludmila k odkladu povolovati měla, že jsouce žena potřebná že nemůže a J. M. prosí, aby toho na ni dopouštěti neráčili. Stoupili jsme se a najděno p. Bukůvkovi odpovídání, což když uslyšel, podvolil se, avšak oznámil, že svědomí pana Arkleba z Kunovic a pana Petra Skrbenského potřebuje ku při, a protož že odkladu až do druhého práva žádá. Bránil Šlevic tím, že jest ta pře již stará, od 10. let že ten půhon jest při právě, že mohl se pan Bukuvka svědky opatřiti. P. Buk. se tím hájil, že nemyslí, aby mu odpovídání najděno bylo. Stoupili jsme se a za příčinou předloženou dán mu odklad do druhého práva, však s tou výminkou, aby konečně se všemi potřebami svými k tomu času hotov byl. — Zatím navrátilo se ku půhonu v outerý minulý k dnešku odloženému, mezi Jiřkem Špetlem a Kateřinou Mincovnou; ale odložen zas do zejtrka, a to za příčinou, než jaka by byla nevím, neb jsem rovně tehďáz z šraňku vyšel. (F. 73 b.) —

Nejvyšší pan pisář pohnal pana z Donína (toho který měl nebožku paní Tlumačovskou po rodu Zeubkovnou) a pohnal ho z zatyně. Bránil se pan z Donína odpovídati proto, že má již na dědictví, nebo po ženě díl statku zdědil. Šponar poručník pana místopísaře proti tomu oznámil, že tehďáz, když pohnan byl, na dědictví nie neměl. Stoupili jsme se, a po uvážení toho, že se pan z Donína slušnou příčinou brání, a pro ukřácení času, který by nálezem ztráven býti musel, učinil pan sudí dotázku na Šponara z potazu: chcete-li dáti půhon žalovati čili propustiti pana z Donína? Odpověděl Šponar, že ho propouští bez pohoršení práva; on také to přijal.

Pan Přepický starý pohnal Miňovského, a j. v. dal, že lidem svým ze vsi Počenie dopouští od jinud pivo bráti. Bránil se Miňovský odpovídati, že těch lidí pan Přepický v půhonu nejmenuje, tak jakž pořádek náš to sebou přináší; uznána jest v potaze obrana slušná býti, protož se také na ni nálež stal.

Čajovský vedle poručení, které se mu od J. M. na dnes tejdén stalo, znovu skrze suplikaci se ohlásil, žádaje opatřen býti; nebo skrze zastavení nepořádného zvodu, kterýmž se n. Tomanikl, a Martin Sokolovský tehdáž menší pisari, udělavše z sebe jeden menšího komorníka, druhý menšího sudího, zvedli; k nemalé škodě přichází. Dáno naučení panu sudímu, aby se v tom vedle pořádku zachoval, t. aby se znovu po právě šlo.

Prvé, než jsme se rozešli, oznámil p. hejtm. že zejtřejšího dne, J. M. ráčí roky slyšeti, a zbude-li co času, pŕhony před sebe chtíti vzíti.

Pátek.

Po zasednutí stoupili do šraňku nejvyšší pan písař a pan Jaroslav Fol. 77. b. Skrbenský, poručníci statku po panu Janovi Skrbenském pozůstalého, přednašejíce poručenství od něho učinené, a žádajíce, aby poslové ke dckám byli vydáni. Čteno jest poručenství, v kterémž zavazuje svůj statek Janovi strýci svému, synu Václava bratra svého, a po jeho smrti, též Janovi, synu Jaroslava druhého bratra svého, a po nich nejstaršímu z toho rodu, a tak dále nápad s nejstaršího na nejstaršího činí. Po potazu vydán jest p. Arkleb z Kunovic a já, kterýž obecní formulí k panu komorníku promluvil, za vložení do desk předně mocného listu král. potom i poručenství žádaje.

Pan Jan z Vrbna prosil J. M. aby za příčinou těžké nemoci pana Štefana bratra jeho, byl propuštěn, aby odjeti mohl; stoupili jsme se, a ač mnozí k tomu se přimlouvali, aby zde zdržán byl, dokud by bratr jeho p. Jiřík nepřijel (kterýž, že pro nemoc nemůže se sem dostat tak brzo, skrze psaní J. M. se ohlásil) avšak pro slušnou od něho předloženou příčinu tak také proto, že nás zde málo jest, a čas k slyšení nepostačuje, dovoleno jest jemu odjeti, a poručeno, i jemu i panu Stanislavovi Rogojskému, aby se k počátku soudu do Brna najíti dali, a na stížnost pana Arkleba z Kunovic, kteráž jim v supplikaci podána jest, odpovídali, o tom tolikéž aby panu Jiříkovi z Vrbna oznámili, a od J. M. aby též k začátku soudu do Brna se vypravil, poručili (v. f. 74).

Když vystoupili z šraňku, poručil pan hejtmán roky vyhlasovati, které od minulého pátku odloženy a ještě pozůstaly byly.

1.) Mezi panem Václavem Někšem, a poddanými jeho Vsetinskými. Žádali ti poddaní, aby rok prohlašován byl; pan Nekeš na to promluvil, že se odpovídání nebrání nýbrž že by rád, aby ta věc jednou k vyslyšení a k skončení přišla; ale poněvadž těch lidí tak málo tu vidí, žeby rád věděl, sami-li jsou od sebe přišli, či od jiných zmocnění mají? Odpověděli, že mají zmocnění. Žádal pan Nekeš, aby je ukázali. Dali zprávu, že jsou ústně zmocnění, psaného zmocnění že s sebou nepřinesli. Tu pan Nekeš žádal J. M., aby mu odpovídání najděno nebylo, poněvadž ví, že poddaní jeho tak spurní jsou, že cobykoly J. M. mezi ním a nimi ráčíti vyřknouti, žeby sobě toho za nic položili, a tím se brániti chtěli, že jest se výpověd, ne mezi nimi a pánem jich, než toliko mezi týmž pánem a některými spolusousedy jejich, od nich nezmocněnými stala, a tak, žeby J. M. nové zaměstnání miti ráčili, při čemž nemalou o spouře jejich zmínku učinil, a jak jsou se k kommissarům od J. M. k vyslyšení oboustraným vyměřením spurně chovali, oznámil, čehož nám také jeden z kommissarův t. pan Jetřich Podstatský potvrdil. Stoupili jsme se, a uvážili, že netoliko pan Nekeš spravedlivě při tom opatřen býti žádá, než že ani my nálezu bychom učiniti nemohli, poněvadž nejsou tu všickni, pořádného jiným zmocnění nedali. A tak jest těm

lidem oznámeno, že J. M. neráčí moci pana Nekše k odpovídání nutiti, než že tohoto roku do druhého práva odkládati ráčí, a oni aby zmocnění pořádné, psané s sebou přinesli.

Fol. 78. 2. Mezi lidmi z městečka Bojkovic a panem Žampachem. Dali ti lidé rok žalovati, jehož summa jest, že proti obdarování jim danému, nimž se ze všech a všelijakých robot vynímají, nutí je robotovati. Jtem že jim nedá v jejich vlastních gruntch klučiti,¹⁾ že je nutí, aby mu z takových vyklučných gruntů skopní²⁾ dávali. Dali potom čísti to obdarování i kvitanci na 600 zl. které za ně dali. Dále pak nič více ani svědky ani ničím neprovozovali. Pan Žampach odpověděl, že je proti obdarování jim danému v žádné roboty nepotahuje, toliko co se stavení dotýče; poněvadž vědomé jest, že se takové roboty vždycky vynímají, a žádným obdarováním zkaženy býti nemohou. Strany pak klučení lesů a gruntův že se k tomu zná, než toliko jim toho brání, aby se příliš daleko do hor nedávali; z těch pak gruntův klučných že jsou spravedlivě desátkem povinni. A to vše ukazoval jakž svědky dostatečnými tak i nálezy, v kterýchž podobně jiným pánům to právo strany hájení lesův a brání desátku se v celosti pozůstává. Protož po nedlouhém uvážení, o tento nález jsme se snesli: poněvadž dotčení lidé Bojkovští obvinění svého neprovodí, že pán Žampach tomu odpovídati povinnen není, než jakož sobě do něho stěžují, že jim v gruntch jich vlastních klučiti brání, že se mají s ním o to, pokudby klučiti měli, snést, a k stavení na týž statek robotovati vedle jiných poddaných. R. Já a pan Václav z Zahrádek. Při čemž sluší to věděti, že poddaní toliko k tomu statku, k němuž náležejí robotovati jsou povinni a nejinam, tak jakož toho dnes v potazu staří páni dosvědčovali (v. f. 70.)

3.) Mezi Annou Kozarovnou a Jaroslavem Vlachovským. Vinila Anna Jaroslava, že měl o ní mluvit, že mu nějaké škatule a pilné věci z truhly pobrala jemu náležející. Žádala sama odkladu pro svědky i Vlachovský dovolil, my také jsme k tomu vůli dali, jako ti, kteří bychom takových handlův vždycky rádi prázdní byli.

Po těchto rocích vedle včerejšího oznámení přišlo na páhony.

1.) A nejprv na ten, který včera byl odložen, mezi Kateřinou Mincovnou a Jířkem Špetlem.

Ačkoli Špetle jakožto původ žádal, aby kvitance, že to, oč činiti jest, zpravil, čtena byla; avšak když Kateřina žádala odkladu za příčinou, že jest pana Jana Jetřicha zapohmala k svědomí, dán jest jí až do druhého práva, a to jakž k jednomu, tak i k druhému i k třetímu zápisu.

Za tímto odkladem Pirmus, děkan Olom. ohlásil se, že dnes týden poddaní jeho ze vsi Velikého Tynce vyzádali sobě s ním roku, a jej prožalovati dali, ku kterémuž roku že jest nestál, že se to stalo za příčinou tou samou, že jest nemínil, aby ti poddaní po smlouvě s ním učiněné něco protivného nastupovati směli. Poněvadž jest se pak dověděl, že jsou to učinili, a to jmenovitě v obdarování, kteréž od J. M. eís. mají, vysloveno jest, aby se, jsouce obžalováni před soud světský stavěli, avšak neodpovídali, že to pan děkan pro vážnost soudu nyní činí, a před J. M. se staví, a ačkoli z oznámení J. M. dáyno

1) Klučiti conf. r. kluka znamená: kopati, planiti, neurodnout půdu v pole obrátceti.

2) Skopní t. j. desátek obilní.

vědomé příčiny nechce se v žádné odpovídání dáti, avšak že onehdejšího pátku zoumyslně nepominul před J. M. se postaviti, že to svědky vyslyšenými, ač ještě ne všickni vyslyšáni jsou, prokázati chce. Lidé proti tomu se ohlašovali, že jest je k té smlouvě vézením přinutil, a poněvadž i k tomu svědků potřebují, že J. M. za odklad žádají.

Stoupíce se nedopustili jsme těch svědkův čísti, než dali jsme odklad, a to proto, poněvadž ti popi nemají nás za tak hodné, před kterými by odpovídali.

2.) Kryštof Prucker pohnal Jana Bukuvku; nestál Bukuvka; ukázáno Kryštofovi na pořádek; dal stanné na 5 kop groší. Ale Prv. Fol. 78. b. než jsme se rozešli, ohlásil se Bukuvka, ačkoliv nebyla slyšána ta pře, proto že již pozdě bylo.

4.) Pan biskup pohnal purgmistra a raddu města Litovle (mají Litovellští, ačkoli poddani ne markrabští než panští tu svobodu, aby poháněli a pohánění bývali ku právu zemskému jako jiná města markrabská).

Ale není prožalován půhon za příčinou že poručník biskupský Šponar oznámil, že pan Karel z Lichtenštejna, pan jejích, J. M. za to jest žádal, aby k přátelskému jednání dovolil, k čemuž jest J. M. přistoupiti ráčil. A tak jest dán odklad.

5.) Karel Pergar, Jana Kobylku, že ho zde v Holomouci leta 90. ranil, pohnal z 1000 zl. Bránil se Kobylka odpovídati, že ho pohání na Lhotě Vranově, on pak že ji dávno prodal. Prokurator Pergara Radešinský oznámil proti tomu, že by ta obrana postačiti mohla, kdyby ho z gruntův poháněl, než že se tuto nepohání z gruntův než z účinků, a tak když jsme se o to stoupili, najděno mu odpovídání. A tak Radešinský vinil Kobylku nejprv vypraveval, jak se co dálo, potom svědomí dal čísti. 1. Dvou osob obecního řádu, jedno Hostivarského, jedno Bernarta Haňovského z Zástřizl, kteréž bylo nejpodstatnější. A ten takto o tom svědčil, že léta 90. v středu, (nepamatují před kterým svatým, než o soudu svatojanském) zde v Holomouci šel po nějaké potřebě s ním Janem Kobylkou, a když na rynek přišli, tu že jest Kobylka potkal se s Karlem Pergarem, a jemu řekl: pane Pergar, slyším, že jste panu otci svému měli zprávu dáti, že jsem já ten stav potrhal, jestli že jste to pravili, krivou jste mu zprávu dali. Na to Pergar odpověděl: já jsem toho pánu otci svému nepravil, než toliko že jste pacholku svému kázali, ten stav trhati; k čemuž Kobylka řekl: však ty to lžeš, však jsi ty pacholku svému ten stav trhati dal, a ty to na mne lžeš. A Pergar řekl, že já lhu? a Kobylka k němu: že ty lžeš. Na to že jsou od sebe odskočili, pláště odvrhli, tu že Kobylka dvakrát na Pergara udeřil. Prvé než k své brani přijíti mohl, a jej ranil, a když Pergar ku kordu přišel, a naň jednou udeřil, že on Kobylka zase se mu vrtil, tak že Pergarovi z ruky raněné braně vypadla, tu že Kobylka byl by naň více pral, ale on z Zástřizl že ho odvedl, a Pergar raněný odešel s mnohým láním, šelmováním a hromováním. Zatím dal čísti svědomí řemenáře zdejšího a ženy jedné vedle pořádku městského vyslyšané a na posleady koliksi nálezů, z nichž jeden mezi pany Mládenci bratřími, druhý mezi úředníkem Dačickým a Hynkem Koňasem, a ještě jiné dva čísti dal. Proti tomu Šlevic na místě Kobylky také počal mluvit a dal tolikéž čísti svědomí Bernarta ze Zástřizl na poručení pana Hynka z Vrba, hejtmana dané, což jest pan proti pořádku učinil, nebo pan hejtman nemůže takového poru-

čení o svědomí dávat, leč by ven země k ňaké potřebě sloužiti mělo. Naposledy obě strany žvaly dost dlouho, až na potupu. Když jsme se stoupili ač rozdílné byly přímluvy, však o tento nález jsme se snesli: Poněvadž Jan Pergar na místě syna svého Karla jakožto poručníka dostatečně provodí, že Jan Kobyłka i slovy hanlivými, i vytržením braně počátek učinil, a Karla ranil, že mu to má 50 kopami groší českých nahraditi. —

Bylo promlouváno v potazu o ňakého Henricha Jandeckera reithara, kterýž za příčinou krádeže ňaké a neboližto loupeže v Hradišti jest na závazek vzat k žádosti úředníka Brodského, a čteno psaní Hradištských o tom oznamujících a za opatření žádajících. Zůstáno na tom, aby jim dána byla odpověď, aby dotčeného Jandeckera pod tím závazkem až do Brněnského soudu dodrželi, a poněvadž jest zpráva dána, Pol. 79. žeby týž pod panem Rožďalovským v Uhřích sloužiti měl, poručeno jest mi abych se na pánu, kdoby byl, a jak se choval, vpytal.

Sobota.

Když jsme se spolu sešli, a potom stoupili, nejprvé nás ulal pan hejtman, že k hodině od něho jmenované se nescházíme, a to se stalo za příčinou jednání, které v domě mém mezi panem Teuflem, a p. Václavem z Zástřizl se začalo, avšak rozešlo.

Potom jsme se snesli, aby soud vzdán byl ještě dnes za příčinami níže oznamnými. Oznámil také pan hejtman, že jakož J. M. kommissaře k slyšení rozepře mezi Vilímem Dubským a Petrem Chroustenským o nápad n. Jana Chroustenského jest ráčil naříditi, že pan Dubský při úřednicích menších toho žádal, aby mu k též kommissii svědky vedle pořádku vyslyšeli, čehož jsou učiniti nechtěli, za příčinou, že pořádek toho není, než na pána hejtmana, jakožto místodržícího nejvyššího komornictví, a na pana sudího že jsou jemu ukázali, kteříž mu to za odpověď dali, že pořádek náš toho nedopouští, aby kdo svědky slyšeti dáti, ovšem pak o svědomí pohánětí mohl, kdo pře žádné při právě nemá. Avšak že J. M. se dotazuje, mohlo-li by to býti, aby taková svědková slyšení od ouředníkův menších byli? Snesli jsme se na tom jednomyslně, že to býti nemůže, a že jest proti pořádku.

Vstoupil zatím do šraňku pan Václav z Zástřizl, a strýcové jeho Jaroslav a Václav, a žádal naučení od J. M. poněvadž dotčení strýcové jeho již svá přirozená léta mají, a on jim statek po otci svém, a po dědu jejích odvésti chce, aby v tom opatřen byl. Oni zas ohlásili se s mnohým připomínáním dobrodiní od p. Václava přijatých, a s velikým děkováním, že se ve všem vedle naučení J. M. zachovati, a jemu pak obzvláště toho, což jim činil dobrého, odsluhovati se chtějí. Podal potom pan Václav do potazu poručení neb. otce svého, kterýmž své děti rozdělil, na čemž jsou oni také přestali. Stoupili jsme, a pan hejtman ku paměti přivedl, že toliko dvojí taková věc se zde stala, totiž tato od neb. pana Jaroše z Zástřizl, a druhá od neb. hraběte France z Turnu, kteříž dítky své statkem podělili. Potom o naučení rozmlouváno, kteréž jim takové dáno jest, poněvadž Václav z Zástřizl, před J. M. předstoupíc že strýcové jeho léta svá přirozená mají oznámil, (při čemž další relacii mluvení obou stran učiněna jest) že jest povinen tím, coby za ním týmž náležitěho zůstávalo, odvésti, a oni ho podlé pořádku kvitovati. R. pan z Roupova, a p. Podstatský.

Potom pan hejtman od nás vystoupil a mnou své místo osadil.

1.) Přednesl o Hostivarského mladého, že léta svá přirozená má, t. 18. let, prosíc, aby mu naučení dáno bylo strany odvedení zápisu ňakého, který za úřadem jeho zůstává. Dotázka se stala, má-li ten mládenec 18. let? Dána zpráva, že bude míti na konec masopustu; odložili jsme té věci za tou příčinou do Brna.

2.) Oznámil potom, že přátelé sirotkův nebožtíka z Hartuňkova, jakož po meči tak po přeslici ohlašují se, že by chtěli ten statek týmž sirotkům náležitě ručiti, a v tom hned dva Pivcové, bratří vlastní matere těch sirotkův, do šraňkův vstoupili, a s nimi ujec jejich Bernart Podstatský, a oznámili, že ačkoli by chtěli, jakožto nejbližší přátelé dotčených sirotkův ten statek ručiti, avšak že obávajíce se, aby rukojmí svěstí nemohli, s panem Bernartem Podstatským ujem svým tu námluvu učinili, a jemu právo své, kteréby blízností krve k tomu ru-Pol. 79. b.čení měli, pustiti. Po nich ohlásil se Jáchym Pivče, úředník na Stermberce, jakož svým právem ujeovským, tak také na místě Jaroslava Vlachovského, který se praví býti přítelem po meči těch sirotkův, a Pivčovi právo své k ručení pustil. Zatím ozval se Matyáš Švabenský, že jest on nejbližší přítel neb. Matyáše z Hartuňkova, a žeby rád chtěl ručiti kdyby mohl, avšak že se nápadu neodfíká, nýbrž k němu se právo míti praví. Po nich pan hejtman oznámil, žeby ňaký p. Václav Borotinský skrze psaní se hlásil, že jest nejbližším přítelem po meči, a žeby chtěl ručiti. Stoupili jsme se a dlouho o to rozmlouvali, a uvažovali, mohl-li by kdo těm sirotkům přítelem býti, po meči kdyby nebyl strejc jejich vlastní? Item může-li kdo druhému právo k ručení pustiti? Naposledy jsme se na tem snesli, a nejvíce pro toho Borotinského, aby této věci do Brna odloženo bylo, což jsem já panu hejtmanovi oznámil, a těm všechném, aby se do Brna najíti dali, a před J. M. se postavili, jsem poručil, jakož i panu hejtmanu, aby toho Borotinského k tomu času obeslal.

Když oni vyšli z šraňku, dala od sebe promluviti Otička z Pěnčic, vdova po Fridrichovi Švabenském pozůstalá, že n. z Hartuňkova, jsouce nálezem J. M. odsouzen, aby jí jakožto rukojmí za véno oddíl svůj takového véna spravil, jest něco peněz na to položil, ostatek pak těch peněz t. sto zl. že jest na dovolení její do roka ujístiti měl, čehož jest nevykonal, prosíc J. M., aby v tom opatřena byla. Dokázala to psaním n. z Hartuňkova, a dvojm svědomím strýcův svých. Dáno naučení panu hejtm., aby to na místě neb. vykonal. Tolikéž Jiřík Šárovec oznámil, že po smrti n. z Hartuňkova a manželky jeho žena jeho jest ty sirotky některé na hojení k sobě přijala, vyhojila, opatrovala, a až posavád to činí, prosíc, aby mu těch 6. koní kočárských, kteří mu od nebožtíka puštění byli a darováni, skrze naučení J. M. přivlastněno bylo. Dotázal jsem se z potazu, máli to kým dokázati, že jest mu je nebožtík daroval? odpověděl, že má dvěma svědky, jedním Zigmundem Onšem, ale ten že přítomen není, druhým, obecním člověkem, tu přítomným, ale ne podle pořádku vyslyšaným. Odložili jsme mu toho až do Brna, aby se svědky opatřil.

3.) Oznámil pan hejtman, že ten Orata Mladec na poručení jeho se nepostavil; poručeno panu hejtmanovi, aby ho do Brna obeslal, na příčinu toho neposlušenství se vyptal, a J. M. potomně o tom oznámil. Když neměl pan hejtman co více přednáseti, zasedl na své místo, a

po expedírování některých supplikací nehrubě zaležitých, soud vzdal, za příčinou moru, a krátkého času do soudu Brněnského. Nařizeno při tom o odpověď strany půhončích¹⁾, aby Cartyblanky i sekryt, a ty místopisař s sebou vzal do Brna.²⁾

Soud Brněnský postní téhož léta (1598.)

Pondělí.

Ačkoli nejvyšší pan sudí za příčinou svého na zdraví nedostatku k dnešnímu dni sem se vypraviti nemohl, avšak když místo panské jiným osazeno bylo, a nás se do čtrnácti sjelo, beze všech odporů jsme soud začali, a nejprve tito vkladové čtení.

1.) Smlouva o Řečice mají Janem Jirím Čaloudem a Václavem Lipovským.

2.) Smlouva mezi Justinou Bulovnou a Volfem Koňasem z Vydří o Bohuslavice.

3.) Smlouva mezi pany z Ditrichštejna a hrabětem Jeronýmem z Turnu o ves Charvaty.

4.) Poručenství neb. pana Ludvíka Bernarta z Tovarů.

5.) Vklad panství Kunstatského od poručníkův sirotka Letovského paní Johaně Evě z Lichtenštejna. Zahájen soud.

A potom tito půhonové vyhlášení, pro něž jsme je stupovati museli. Hrabě Jeroným z Turnu pohnal pana Václava z Zástřizl o svědomí, co jest jemu o tom vědomo, že léta 89, když hrabě Hans Jakub, bratr jeho prodával ves Odrovice nejvyššímu panu hofrychtyři, jest se ohlásil, pokudž by do smlouvy o týž prodej, nebyl žádný artykul vložen o stav žádný u Čvrčovic, že on té smlouvě místa dáti nechce. Bránil se pan z Zástřizl svědomí dáti, poněvadž by je musel dáti proti smlouvě, která již ve dky vešla, a k tomu že jest již ta věc zaslá, zastaralá, kteréž již na devět let jest, on pak že co tehdáž mluveno bylo, pamatovati nemůže. Proti tomu Odkolek, pana hraběte řečník, odpověděl, že se tu smlouvy nic nedotýče, o to toliko že činiti jest, jaké se od pana hraběte před učiněním té smlouvy ohlášení stalo, a co pamět pana Václava z Zástřizl o tom snáší. Replikovaly sobě strany obšírně, ale tato jest summa jejich mluvení. Stoupili jsme se: kteří se přede mnou přimlouvali, mluvili k tomu, že p. z Zástřizl není povinnen proti smlouvě svědomí dávat; než já své zdání jsem takto oznámil: Předně, že o té věci tuto zprávu mám, že když neb. hrabě Hans Jakub z Turnu prodával panu hofrychtyři ves Odrovice, že jest ten artikul o dotčený stav do smlouvy vešel; než potomně, když hrabě panu hofrychtyři list správní podlé znění smlouvy vykonati měl, a pan hofrychtyř restu

¹⁾ V holom. kraji bylo totiž 34 půhončích; jelikož ale pro tak velký počet mnoho zaměstknání nebyli, snesl se sněm Brněnský léta 1596, aby 28 půhončích kraje Olom. odprodáno, za to ale v Brněnském kraji několik půhončích zřízeno bylo a ostatek peněz aby v dobré země obrácen byl. Za tou příčinou utekli se půhončí Olom. k císaři a soud tento na supplikaci jejich dal císaři odpověd, že půhončí oni všetečně k císaři se utekli a že to při šněšení sněmu a odprodání zůstati má. (sn. p. kn. XV.)

²⁾ Půhon mezi Šumberskými a Bukuvkou (viz str. 124—128) vytištěn v čas. č. M. r. 1830 dle přepisu F. Palackého.

peněz, který za sebou do vykonání téhož listu zadržel, jemu vydati nechtěl, že jest hrabě, aby peněz dosáhnouti mohl, musel, nemoha rukojmí shledati, smlouvu ke dčkám učiniti, první zrušiti, a v nové ten artykul, o něž nyní činiti jest, vypustiti: ta smlouva že potom do desk vešla. Toho když se hrabě Jeroným dověděl, že jest hned p. hof-rychtýře, též bratra svého o tom pohnal, té smlouvě místa dáti nechtěl, a pro tu příčinu že svědomí p. Václava z Zástřizl potřebuje. Poněvadž tedy tuto smlouvy se nedotýče, než toliko ohlášení před smlouvou učiněnou a to ještě smlouvou již zrušenou a umrtvenou, že pan Zástřizl, potud, pokud se pamatuje, jest povinen svědomí dáti. K mému hlasu když mnozí přistoupili, druzí pak na tom se zastavovali, že jest činiti o smlouvu, kteráž do desk vešla, snesli jsme na tom, aby se dotázka stala na p. Zástřizl, toulí se smlouvou brání, která ve dky jest vešla, čili kterou jinou, a ku které jest se za přítele postavil? Odpověděl že ku Pol. 80. b. první, ale ta že jest zrušena druhou, která do desk vešla. Ač pak slyšice to větší díl nás k tomu se přimlouval, že pan z Zástřizl jest povinen svědomí dáti; avšak pan hejtman ten prostředek obmyslil, aby se této věci odložilo až na při přijde, jehož rady sme uposlechli; a pan z Doubravice, které místo pana sudího držel, promluvil k stranám: Poněvadž J. M. z promluvení porozuměti ráčili, žeby se tu dvojí smlouvy dotýkati chtělo, že J. M. ráčí toho až na při přijde odkládati.

Jiří Rechemberg z Želetic Tandariáše Buli pohnal několika půhony; propustil ho bez pohoršení práva, ale Tandaryáš nechtěl toho přijíti.

Strýcové Jankovští pohnali Viléma Kotvrdovského s svědomí proti otcí jeho Gedeonovi Kotvrdovskému; bránil se Vilém svědomí dáti jsa synem, a to synem nevyděleným, poněvadž by rovně tolik bylo, jako by je sám proti sobě dával, jsa otce svého nápadníkem. Jankovští proti tomu mluvili, že se nemůže svědomí dáti otcí, než proti otcí že se může dáti. Stoupili jsme se, a o to se snesli, že není povinnen takové svědomí dávatí, což jest mu také z potazu oznámeno.

N. Dubčanský, pohnal N. Peldřima z zatkyně; nestál sám, než poručka postavil Barského. Peldřim učinil psaní do soudu o nemoci své oznamujíc a žádajíc aby mu toho půhonu až do druhého práva odloženo bylo. Čteno to psaní na hlas; Barský se ohlásil, že Peldřim nežádá roku nemocného, a protož že prosí za opatření. Stoupili jsme se. Byla veliká o to mezi námi hádka, nebo někteří jsme stáli na tom, že ačkoliv těch slov nedoložil, „žádám roku nemocného“, avšak poněvadž o nemoci oznamuje, odložení do druhého práva žádá, že dosti učinil, a skutkem pořádek naplnil, ačkoli slovy obyčejnými jeho opominul; k tomu, že jemu o poctivost jde jako zatkyní pohnanému. Bude-li to usouzeno, že roku nemocného nežádavši se nestavěl, že se na něj stané dá, a on že o poctivost přijde, jako ten, který závazku svému zadosti neučinil. Druzí pak na pořádek ukazovali, a že to znamenitě v zřízení zemském vyměřeno jest, aby každý, pro nemoc ku půhonům státi nemoha, prosil sobě roku nemocného, kterýchžto když větší byl díl, ukázáno jest na pořádek; avšak aby ten nebohý o poctivost nepřišel, poručeno jest od nás p. Václavovi z Zástřizl, aby s Barským mluvil, a že se za Peldřima přimlouváme oznámil, aby na něj ustané nedával.

Anna Hadburková, manželka Jana Nosa, p. Jana Leštánského z Podhájí o svědomí. Bránil se Jan dávatí svědomí, poněvadž se píše z Leštán, ne z Podhájí. Stoupili jsme se, a poněvadž někteří z nás o tom, aby stavu rytířského byl, pochybovali, učinil naň dotázku p. z

Doub. jestli stavu ryt. ? Dal odpověď že jest, a že jest rodem z Polsky blízko Rus, odkudž že maličký se dostal do Čech a do Moravy. Vypravoval také o svém erbě na dotázku pana z D. Oznámeno mu potom z našeho společného snešení, když na při přijde, bude-li chtíti co k pŕihonu mluvit, že bude moci to učiniti,

Stala se také zminka o tomto pořádku, že když který cizozemec z vyšších stavů, t. st. p. neb. r. zde svědomí dává pod svou pečeti, že musí na ně před úředníky mensímu dva prsty položit, podobně jakoby přísahal.

Jan Humpolecký Petra Hradeckého, probošta a kapitolu sv. Petra v městě Brně. Umřel Hradecký. Nový probošt bránil se svědka stavěti, poněvadž pŕihon jest umrlý. Humpolecký na tom stal, že kapitola neumřela. Stoupili jsme se a poněvadž Hradecký zejména v pŕihonu jest jmenován a umřel, usoudili sme, že pŕihon jest umrlý. Při čemž jsem se dověděl, že probošta Brněnského pan z Pernštejna a abatyše Tišňovská dosazuje, pan biskup potvrzuje.

Anna Hadburkova Jiřika Rechemberga, učinila poručníka Jana Nosa z Vojkovic, manžela svého. Bránil se Rechemberg odpovídati; jedno, že neví, jestli Nos osoba stavu ryt. čili ne, a druhé pokudžby Nos osobou st. r. nebyl, že by se Anna skrze vdání z stavu svého vyvedla, a tak poháněti nemohla. Proti tomu Nos oznámil, že mnohá léta v této zemi byv vždycky za osobu stavu ryt. jest držán, všickni se k němu tak zachovávali, jak psaním tak řečí, jakž na osobu stavu ryt. sluší; mimo to, že se uvoluje to dostatečně ukázati, že jest tak starého a staršího rodu než Rechemberk, k čemuž Rechemberk promluvil, že Nosa,

Fol. 81. aby stavu ryt. býti neměl, nenaříká, než v pochybnosti toliko postavuje, že jej pak Nos dotýká, jakoby staršího rodu byl, nežli on, že J. M. za opatření prosí. Stoupili jsme se, a Nosovi jest oznámeno, aby při nejprvnějším sněmě to, že jest osoba stavu ryt. a že se z toho nikdy nevyvedl, a več se dále podvolil, před pány z rytířstva ukázal, a tak jest tohoto pŕihonu až do takového prokázání odloženo.

Kryštof Šen, pana Vencelika o svědky; jsou postaveni na ten spŕisob, aby je pan Vencelík dal sobě prvé vyslyšeti. Ač se bránil Šen, avšak jest mu z potazu poručeno, že to má přijíti.

Tandaryáš Bule pohnal N. Beránka z zatkně pod Jiřikem Rechemberkem o svědomí. Nestal Beránek; ohlásil se Rechemberk, že jest mu pŕihonu dodal, a jej k stání k soudu slibem zavázal.

Stoupili jsme se. Někteří hned chtěli na pořádek ukazovati, ale jiní ohlídnajíce se na to, žeby Beránek o poctivost tudy přišel, a chtěje s gruntem souditi, radili k tomu, aby dotázka na Rechemberka učiněna byla, jestli se v tom podle pořádku zachoval, ukazující na příklad Petra Pražmy mladšího, a převova Svato-Tůmského. (v. f. 75.) K nimž i pan hejtman přistoupil, připomínaje, že za paměti jeho, Jan Čechočovský, otec tohoto, který nyní jest úředníkem na Hodoníně, byl pohnán z zatkně, pod panem Janem Tetaurem a na Zlíně, pan Tetaur, jsa člověk ničemný, že buď z nepaměti, buď z nedbanlivosti nedodal jemu pŕihonu; když přišlo k soudu a pŕihonové vyhlášení byli, že Čechočovský nestal, jako ten, který o pŕihonu nic nevěděl. Pani soudci že na pana Tetaura dotázku učinil, jak se v tom zachoval, on že pravil, že mu ho dodal, a že ho slibem zavázal; ukázáno jest na pořádek. V tom že se přitrefilo, že toho dne pŕihonové všickni nemohli býti vyhlášení, a některý dobrý přítel Čechočovského, že jest jemu o tom, co se děje, oznámil, kterýž na ráno přijevši, že o ničem nic neví, a svou

nevinu když ukázal, že jest pan Tetaur s velikou hanbou zůstal, a k tomu velké domluvy dostal. Za kterouž příčinou ptal se p. Doub. Rechmberka, jestli se v tom podlé pořádku zachoval, a když svou prvnější řeč potvrdil, ukázáno jest na pořádek.

Týž Bule pohnal z Dubence Mladého; ale poněvadž již pozdě bylo, rozešli jsme se, odloživše ostatek půhonů do zejtrka.

Outeryj.

Poněvadž včerejšího dne půhonové při sedění svatojirském dodání vyhlášení byli, (což se stalo pro nedržení saudu svatokunhutského) dnes se začali vyhlasovati půhonové svatomartinští, vlastně k tomu právu náležítí. Ale prv, než se k tomu přistoupilo, Tandaryáš Bule vstoupiv do šraňku a s ním Anna Hadburkovna; promluvil od ní, že jest včerejšího dne vyhlášen půhon její na Rechmberka o svědky. Rechmberk pak že jest těch svědkův netoliko nepostavil, než že zprávu dává, že jest jim pryč kázal, a poněvadž by to k nemalému zkrácení spravedlnosti její bylo, že J. M. za opatření žádá. Stoupili jsme se a po uvážení dána jest odpověď, že též Anně bezpochyby v paměti zůstává, za jakou příčinou J. M. včerejšího dne tohoto půhonu odložiti ráčili, a že J. M. při tom ráčí toho zanechávati. (Vide supra).

Když potomně pořad půhonové vyhlásování byli, přišlo na ty, kterýmiž Anna Hadburkovna též manžel její, Jan Nos, pohnáni byli od vdovy pozůstalé po neb. Prokopovi Vrublinském, zatkně pod Rechmberkem o svědomí. Bránili se dáti svědomí, že jsou zatčení pod Rechmberkem, majíce své obydlí v Ejvančicích. Ale prokurator té vdovy oznámil, že tu v Okříškách od dávného času bytem jest, a poněvadž ta dědina jest Rechmberkovi náležitá, že ji nevěděl kde jinde zatknouti. Stoupili jsme se a více uvažující toho, aby Nos dáním takového svědomí nebyl stvrzen za osobu st. ryt. nežli toho, co od stran mlu-Fol. 81. b. veno bylo, oznámeno jest, že vůbec vědomo jest, co včerejšího dne od J. M. Nosovi poručeno jest, a za tou příčinou že svědomí dáti nemůže (t. otevřeného pod pečeti vedle pořádku).

Václav Lhotský Viléma Muňku o svědky. Oznámil Muňka, že ačkolivěk jest zmocněný pana otce svého k pohánění a k odpovídání; avšak že ti svědkové, o něž pohnán jest, jsou poddaní pana otce jeho, nimiž on nevládne, jako ten, kterému žádný statek od otce postoupen není, pročž že J. M. žádá, aby ho naučiti ráčili, jestli povinnen takové svědky postaviti? Lhotský nic neříkal, než že toho při uvážení J. M. pozůstavuje.

Stoupili jsme se, a ne toliko na to hleděli, že Vilém statku nemaje poddaných otce svého bez dovolení jeho stavěti nemůže, než více na to, že není ten pořádek, aby zmocněný poháněn býval, než aby na místě toho, kteréhož zmocněný jest, poháněl a ku půhonům odpovídal; protož oznámeno jest z potazu, poněvadž Muňka statku nemá, a zmocněný jsa, se pohání, že není povinnen těch svědkův stavěti.

Pan Jiřík Kryštof Teufl, pohnal Stanislava Rogojského o svědky z dědin. Bránil se Rogojský netoliko půhonu odpovídati, ale i svědkův stavěti, proto, že nemaje nic na dědictví než toliko na manství, jest pohnán z dědin, a odvolával se jakž na smlouvu mezi stavy toho Mark. a biskupy Holomouckými, tak také na artykul z sněmu léta 82 držaného, žádaje, aby to čteno bylo. Proti tomu řečník páně Teuflův dal odpověď, že

pan o tom, jaká ta smlouva, a jaké snešení sněmovní jest, dobře ví, proti tomu také že nemluví, než poněvadž jest Rogojský slíbil, a rukojmími zaručil, při tomto právě odpovídati, a jsa ten pořádek, aby každý, kdož se k tomuto právu pohání, nebo z dědin nebo z zatkně pohnán byl, že nemoha jej pod žádným zatknouti, musel ho z dědin pohnati, a při tom žádal, aby pamět při pūhonu, kterýmž jest Rogojský předešle jeho pohnal, čtena byla, což se i stalo, v níž jak slib jeho tak i rukojmové poznámenání byli. (v. f. 45 b.) Odpověděl Rogojsky, že svému slibu dosti číní i činiti chce, než tomuto pūhonu že se brání odpovídati, poněvadž z dědin pohnán býti nemohl. Replikoval Šponar, že nemá-li on na dědictví, mají rukojmové, kteréžto pohánějí pana Teufle za sebe postavil, avšak že Rogojského, jakožto původu této věci viní nemoha se rukojmí držeti, poněvadž on jemu sám za sebe odpovídati bude.

Stoupili jsme se, a uvážili jsme, že pan Teufl nemohl jeho jináč pohnati, respectu těch, kteří za něj slíbili, a protož jest oznámeno z potazu, poněvadž Rogojský, pohnavše pana Teufle, jest vedle pořádku osobami na statku pozemském majcími, že k tomuto právu státi a odpovídati panu Teuflovi chce, zaručil, že pan Teufl nemohl jeho jináč než z dědin pohnati, a protož že takové svědky panu Teuflovi postaviti má. Po vynešení tohoto potazu, počal se teprv Rogojský brániti, že takových svědkův nemá, o něž pohnán jest, poněvadž žádných podaných jeho těmi jmeny, kterýmiž v pūhonu jmenování jsou, se nenachází, což hned Šponar ujal, a nemálo mu to zdvihal, že proti potazu J. M. mluví, prvé že se bránil svědkův stavěti, proto že zle pohnán byl, nyní pak že již o těch svědcích věděti nechce. Replikoval Rogojský, že jest proti postavení svědkův nic nemluvil, než toliko pūhonu se bránil. Ala mluvil tak, jakž mu to od Šponara jest předvozeno, a všickni z J. M. se pamatovali. Pročež po společném snešení jest nejprv oznámeno Rogojskému, aby to co nejdříve prokázal, že těch svědkův nemá, ale den mu není jmenován, a potom učiněna mu tuhá domluva, že se o to pokusiti směl, nejprvé svědkův stavení brániti, a za tím k nim se neznáti, čehož se J. M. do něho nenadáli, a protož aby se toho více nedopouštěl nižádný jiný pod skutečným trestem.

Kateřina Krěmovna Jana Krěmu: nestála sama Kateřina než manžel její Čechočovský. On pak Jan Krěma ochrnutý a všecek zbědovaný na stolici seděl, hnouti sebou nemoha. Když se ohlásil, že stojí, dal pan hejtman vůbec čísti jeho supplikaci do soudu podanou, Pol. 82. v níž toho žádal, aby pro svou těžkou nemoc a pro nemožnost svou domů odpuštěn byl. Bránil toho Čechočovský ukazujíc, že to není za pořádek, aby, kdo k svým pūhonům stojí, nemocí svou se měl vymlouvati, než kdy a jak se nemocného roku žádati má, že to vědomé jest.

Sešli jsme se o to a uvážili, že abychom mu zprosta odjeti odpuštění měli, pořádek náš toho s sebou nepřináší; než aby se jemu k tomu dovolilo, aby k odpovídání těm pūhonům zmocnění někoho na svém místě mohl, a tak odjeti, poněvadž se to stává (v. f. 28. b.) Načemž když jsme se snesli, jest mu to od pana z Doubravice oznámeno, avšak, aby před takovým zmocněním neodjížděl, poručeno.

Táž Kateřina téhož Jana a položení cedulí řezaných. Bránil se Krěma; Čechočovský připomínal pořádek. Stoupili jsme se, a po vstoupení kázal mu pan z Doubravice takové řezané cedule ku právu položit, s tím doložením, bude-li jich, kdy na při přijde, k čemu potře-

bovati, že jich bude moci odvoláním se na ně užiti. O tom pořádku viz obšírněji (f. 18. b. a f. 25. b.) Podal je Kréma, však s výminkou, aby mu po skonání pře navráceny byly.

Adam Vězník pohnal N. Flance, služebníka pana z Kounic o svědomí. Ohlásil se Flanc, že je dáti chce, a když podáno bylo na Vězníka, přijímá-li je, odpověděl, žeby je přijal; než poněvadž Flanc cizozemec jest, a zřízením zemským, jak cizozemci svědomí dávati mají, vyměřeno jest, že se obává, aby potomně pan z Kounic, proti němuž toho svědomí potřebuje, na ňakou obranu nenastupoval, kdyby vedle vyměření zřízením zemského to svědomí spraveno nebylo. Ohlásil se pan z Kounic, že proti tomu není, a že sobě to k žádné obraně bráti nechce, a tak je Vězník od Flance přijal.

Po vyhlášení všech pŕhonův prožalován jest první pŕhon Jiřika Dondlebského na Gedeona Kotvrdovského. Ohlásil se Kotvrdovský, žeby rád odpovídal, než že nemá ještě svědkův vyslyšaných, žádaje za tou příčinou odkladu; dán jest bez odporu, nebo takový jest pořádek.

Po tomto pŕhonu ráčili J. M. vzíti pŕhon pana Karla z Lichtenštejna na paní Johannu Evu z Lichtenštejna, a poněvadž jí na hoře nebylo, dáno návštějí úředníkům menším, aby pro ní poslali a mezi tím pan hejtman přednesl dvoje psaní císařské přimluvné za paní z Pernštejna jakž starou tak mladou, a za hrabě a hraběnku z Fürstenberku; dotýká se to oboje sirotčích věcí Pernštejnských, o něž J. M. ráčí se přimlouvati, aby brzo expedirovány byly. V tom přišla paní Johanna Eva. Pŕhon jest žalován, viní jí pan Karel, že musel za ni dáti v rukojemství 700 zl. 10 gr. 4½ dl. panu Bohuslavovi Bořitovi a ona že mu toho etc. Ač nejprvé uvolila se ujistiti ty peníze do sv. Jiří; avšak když poručníci páně Karlovi nechtěli toho přijíti, uvolila se potom zaplatiti. A tak se stal nález na uvolení. R. Pan Berka, pan Krajč, pan Václav Zahradecský.

Po nálezu jsme se rozešli, a tito oba pŕhonové byli z rejster svatojiřských, nebo pořádek jest, aby starší rejstra před novějšími přesouzena byla.

Středa.

Dnešního dne jakž rukojemských tak i hlavních při starých jest velmi mnoho přeběhnuto, proto že někteří od svých při odemfeli, někteří se smluvili, někteří nestáli, jichžto pŕhonové jsou vymazáni, někteří se propustili a tak dále.

Držel jsem místo páně hejtmanovo, a jakž pána, že mezi J. M. dnešního dne přijíti nemůže, tak i pana hofrychtyře, který za příčinou nemoci svého vnuka jest domů odpuštěn, avšak aby se zejtra neb pozejtří sem navrátil, omluvena jsem učinil.

Potom když pan z Doubravice pŕhony kázal žalovati, přišlo nejprv na pŕhony Petra Chroustenského na Rejmunda Fukara; ale poněvadž Chroustenský umřel, zapsáno jest: umrlý.

Bernart Čertorejský Rajmunda Fukara; nestála žádná strana; vymazán.

Albrecht Dubčanský Kristofa Peldřima. Zigmund Barský, Dubčanského poručník se ohlásil, že mu Peldřim píše, že pro nemoc svou přijeti nemůže, a že tu věc chce všecku spokojiti. Pročež ačkoli nejprv se vrtěl, avšak potom sám povolil k odkladu až do druhého práva,

k němuž jsme i my dovolili. Václav Vitha, Fridricha Maxa, že ho z rukojemství vyvaditi nechce; uvolil se Max, stal se nález na uvolení.

Když se nález psal, já jsem přednesl J. M. žádost pana Bernarta z Fünfkirchu, kterýž trojí věci žádá, t. aby mu úrok že čtyř tisíc, které za stavy má, spraven byl, 2. aby mu škody, které vzal za příčinou stavův při vypůjčování nákych peněz ku potřebě týchž stavův, které potom přijaty nejsou, nahrazeny byly; jest jich okolo 260 zl. Třetí jakož má cessiones na některé věřitele zemské aby mu ti dluhové zaplacení byli. K první žádosti jakožto spravedlivé jest povoleno; třetí odepřino za příčinou, že my sami věřitele naše pokojiti chceme a ne jiný. Na druhou pak jest toto snešení se stalo, aby mu se ty škody, ačkoliv nespravedlivé a nemírné, zaplatily, ačkoli někteří se k tomu přimlouvali, aby se s ním jednalo, aby od nich pustil; avšak větší díl pro vážnost země, a pro nezřízenou a právě židovskou opatrnost téhož Fünfkirchera k tomu povoliti nikoli nechtěli.

Týž Václav Vytha téhož Fridricha Maxa tolikéž o rukojemství. Žádal Max odkladu pro jednoho svědka poddaného pana Hodonínského, u něhož se ležení, o něž činiti jest, děje. Ačkoli bránil poručník Vythův Katarýn, že proti půhonům rukojemským žádných obran nestačí; avšak poněvadž tuto se nedotýče žádné obrany půhonu, než právodu pře a vědomé jest, že svědků leč skrze půhon dostati moci nebude, dán jest mu odklad do druhého práva.

Pan mistopisář Brňany mnohými půhony; jsou na přátelském jednání.

Pan prokurator pana z Doubravice (v. f. 74. b. 75.) Bránil se pan z Doubravice odpovídání za příčinou, že tu pana Losinského nebylo, týmž způsobem jakž to učinil léta 96. (v. f. 49, 50.) Pan prokurator pak se ohlásil, že J. M. jest vědomo, jak dlouho tato pře trvá, a že od ní již všickni rukojmové kromě dvou t. p. z Doubravice a pana Losinského odemřeli, a že on skrze to v nemalém nebezpečenství stojí; půhonové tito, že odsad do Holomouce, nejednou zase z Holomouce sem tolikéž nejednou jsou přenešeni, že J. M. prosí, aby tomu již jednou konec učiniti ráčili. Stoupili jsme se, a nevědouce, přijede-li pan Losinský, čili ne, poněvadž se neomluvil vedle obyčeje, odložili jsme této pře až do středy příští s tím doložením a promluvením ku panu prok. jestli by pan Losinský v tom čase nepřijel, aby J. M. v týž den připomenul, že ráčí věděti jak se potom při té věci zachovati, a mně poručiti ráčili, abych panu hejtm. o tom oznámil, aby ho skrze psaní sem obeslal.

Pan hofrychtyř hrabě Hans Jakuba z Turnu.

Po rozstoupení promluvil pan sudí, že J. M. z slušných příčin ráčili jsou pana hofrychtyře domů odpustiti, kterýž zejtra neb pozejtří konečně se sem navrátiti má, protož že J. M. těchto půhonů do pondělka příštího odkládati ráčí.

Hrabě Jeroným z Turnu pana hofrychtyře; odloženo za touž příčinou do úterka.

Fol. 83. Pan hofrychtyř pana Kristofa z Tiefenbachu.

Postavil v půhonu poručníky p. Václava a p. Bohuše z Zástřizl. Stál pan Václav, a ohlásil se, že těch věcí nemá, kterýmižby tuto při věsti mohl, k tomu že se nenadál, aby pan hofrychtyř měl dnes odjetí. Avšak poněvadž J. M. ráčí věděti pořádek, že žádá při něm zůstaven býti.

Ten pořádek se nachází v zřízení zemském v listu 28. v artyk. „Také na tom zůstáno“¹⁾ etc.

Pan z Tiefenbachu proti tomu nemluvil, pročť když jsme se stoupili, snadno jsme se na tom snesli, aby pan z Doubravice oznámil, poněvadž původ půhonu nežaluje, jestli že do vzdání soudu žalovati nebude, že pan z Tiefenbachu bude věděti, co za pořádek.

Pan Friedrich z Náchoda p. Hanuše Čertorejského; jsou na přátelském jednání.

P. hofrychtyř Rajmunda Fukara; nestal Fukar; ukázáno panu Václavovi z Zástřízl, jakožto poručníku, na pořádek.

Bernart Syrna purgmistra a raddu města Jihlavy; nestála žádná strana; poručník Šponar nechtěl nic o tom věděti, ani půhonu žalovati, vymazán jest.

Zigmund Barský Krištofa Krušinského z Lipna z sumy 127 zl. 27 gr. Jest týž Kryštof Polák a má svůj byt na gruntech probošta Rajhradského. Když půhon prožalován byl, a strany počaly k němu mluvit, přivedli jsme ku paměti, že mnozí v pochybnosti mají, jestli tento Krušinský st. ryt. a sám probošt že jest mluvit měl, že o tom neví. A ačkoli se zpráva dává, žeby bratr jeho měl v Čechách býti, a sestru Pleského za manželku míti; avšak poněvadž žena stavu nedává než po muži jej béře, vidělo se nám o to promluvit; a tak stoupili jsme se, a z potazu pan z Doubravice naň dotázku učinil, byl-li by st. ryt.? Odpověděl, že jest; odložena do druhého práva.

Týmž způsobem jest i ta odložena, kterou s ním má pan Bohuslav Bořita za touž příčinou.

Frydrych Kaltenhof Habarta; nestál Kaltenhof, než Habart vstoupil do šraňku a ohlásil se, že jest ta věc spokojena. Pan z Doubravice dotázal se, oč jest půhon? Odpověděl místopisař, že jest o vykonání listu, k čemuž Habart promluvil, že ten list jest mu již zase navrácen, a že prosí, aby půhon byl vymazán, poněvadž původ nestojí a zápis jest vyvazen. Stoupili jsme se, a nejprv se na tom snesli, aby půhon byl vymazán; než potom, rozmyslivše se lépe, učinili jsme dotázku po druhé na Habarta, jestli pak ta věc spokojena, a má-li zápis? Tu on teprv počal řeči plísti, a praviti, že se dobře nepamatuje, má-li ho, či nemá a že nemůže J. M. jisté zprávy dáti. Což my slyšivše nemálo jsme se nad takovou jeho nevážností a neustavičností urazili, a sobě to k srdci hrubě připustili, že pro jeho nejisté řeči byli bychom o málo sebe i pořádek zavedli, protož uradivše se o to, a přivedše sobě ku paměti, že těch tlachanic nedůvodných již přespříliš se doslýchá, pro přetržení jich na tom se snesli, aby mu p. z Doubravice nejprv dobře naši natřel a potom na rathous aby dán byl. Což pan z Doubravice vykonal a jemu oznámil, že jsou J. M. s nemalým podivením toho doslechnouti ráčili, kterak on svými nejistými a nestálými řečmi J. M. zanášeti směl, jednak jedno, jednak druhé tvrdíc a jistíc, k nemalému J. M. posměchu a podvodu, ješto všem vědomé jest, jaká v těchto místech i vážnost i mluvení opatrnost se má zachovávat i jak každý s pravdou před J. M. jest povinen se stavěti. Protož že J. M. těžce takové provinění snášejíc jeho ráčí v své trestání

¹⁾ Úplně tento článek zní: „Také na tom zůstáno, kdožby pohnal a pohonu nežaloval do vzdání soudu, pohnaný dada právo ustané nemá o to více pohnání býti a pohnanému 10 kop groší propadnout a z těch muož hnáu býti.“ Zř. z. léta 1562. list 28.

a kázeň bráti, a při tom kázal mu do šraňku se stoupiti, a slibem ho zavázal, že před sluncem západu na rathous se postaví, a odtud nevejde, dokavád z závazku propuštěn nebude¹⁾. Prvé pak než mu tu domluvu učinil, oznámil, jestli že Kaltenhof před vzdáním soudu státi a pūhonu svého žalovati nebude, že bude věděti Habart, co za pořádek. Farář Zbraslavský pohnal mne třema pūhony; nestál, neb se zpráva dává, že umřel, a Katarýn poručník propustil mne z pūhonu bez po-

Fol. 83. b. horšení práva.

N. Grosovna Václava Mydlovského; nestála žádná strana a Václav slřbil panu sudímu státi k pūhonu. Jest vymazán.

Pan z Tiefenbachu pana hejtmana o zastoupení; poněvadž se dotýče pūhonů páně hofrychtyřových a jest prvé panu z Tiefenpachu ukázáno na pořádek, jest při tom pozůstaveno. Ohlásil se pan Karel z Lichtenstějna, že chce pana hejtmana v tom pūhonu zastoupiti.

Po těchto pūhonech svolal jsem pany soudce, a přednesl jsem jim psaní pana z Zvole, v kterémž se omlouvá, že na obeslání J. M. nemohl se sem dostaviti za příčinou poručení pana hejtmana Opavského, který ho na poručení J. M. cí. do Opavy obeslal; avšak poněvadž od některých svých přátel srozuměl, že se mu to obeslání stalo, za příčinou nespravení berní na místě paní mateře jeho nebožky, že je chce spraviti. Odloženo jest této věci na pana hejtmana, poněvadž se někteří z J. M. ráčili pamatovati, že jest obeslán netoliko pro nespravení berní než že se úředníkům menším, když mu se v jakousi ves za příčinou téhož nespravení vedle snešení sněmovního uvázati chtěli, zprotivil.

Čtvrtek.

Včerejšího dne, prvé než se pūhonové začali, pani z Vrbna do šraňku vstoupivše, oznámili, že jakož jest jim od J. M. poručeno o minulém soudě Holomouckém, aby se k začátku soudu zdejšího sem najíti dali, že jsou tak učinili, a před J. M. se stavějí, a poněvadž za příčinou zápisu panu z Kunovic svědčícího sem obeslání jsou, že J. M. na to zprávu svou dávají, a s tím supplikací podali, kterouž jsem já jakožto místo pana hejtmana drže, mezi J. M. přiněsti poručil. Summa pak její byla tato, že se k tomu zkažení zápisu znají, avšak jak jest ho pan Rogojský dostal, že nevědí; nicméně že to u sebe nacházejí, že jsou panu z Kunovic v tom nic neublížili, a pakli se jemu vidí, že jsou mu v tom co křiví, že se na právo odvolávají, aby je o to vinil, že jsou mu i každému dosti usedlí. Ta supplikacie pro zprávu panu z Kunovic ode mně odvedena jest. Dnes pak když jim od dobrých přátel ukázáno jest, co ta věc na sobě má, a že k škodě a ku posměchu velikému spolu přijdou, jiné myslí nabyli, a stoupivše do šraňku spolu i s Rogojským, ohlásili se, že jsou se s panem z Kunovic o to urovnali, a že se uvolují, jemu takový zápis obnoviti. Což jest pan z Kunovic od nich přijal, a pan hejtman na místě J. M. jim odpověd dal, že jsou J. M. ráčili to rádi uslyšeti, že jsou se přátelsky s p. z Kunovic o to snesli a porovnali, a že poněvadž se uvolují panu z Kunovic summu, o niž činiti jest, ujistiti, že mají tomu zadosti učiniti.

Jan Lešťanský předstoupil před J. M. a ohlásil se, že jsa pohnán

¹⁾ Zde připsáno na straně červeným inkoustem: „Totěž se stalo před léty p. Janovi Koňasovi, když strany nákyých svědků v řeči se měnil podlé zprávy p. Václava Zahr. (adeckého).“

od Anny Hadburkovny o svědomí, jest z poručení páně hejtmanova k ruce panské vzat na závazek, prosíc aby z toho závazku propuštěn byl. Stoupili jsme se o to a dlouho hádali, poněvadž někteří se k tomu se (sic) přimlouvali, aby zprosta byl propuštěn za příčinou, aby tudy nebyl ztvrzen za osobu st. ryt. i to jsme uvažovali, že on chce odjetí a toho proto žádá, aby dokázati mohl, kdo a co jest. Bylo odporu nemálo; naposledy na tento prostředek pan hejtman trefil, kterýž i od nás schválen jest, aby mu oznámeno bylo: poněvadž Anně Hadburkovně, která jej o svědomí pohání, pře odložena jest, že může odjetí, a zase se navrátit, že má, jakž náležeti bude, svědomí dáti. A tak ani z závazku propuštěn není ani mimo potřebu a přfležitost svou od nás zdržán.

Po této odpovědi žalování půhonové, a nejprve ten, kterýmž Alžběta Sturmova pohóní Pavla Vacha zatkyne ze 40 kop gr. a jemu vinu dává, že jest jí zápis na sebe udělal léta 91. že jest jí dvě bečky vína červeného dlužen, a ty že jí toho roku vydati měl, avšak tomu zadosti neučinil. Poručník její p. Volf Koňás dal ten zápis čísti, v kterémž se vedle půhonu vysvědčení tak našlo.

A také Vacha jemu neodpíral, než půhonu se bránil, že v něm o dvojí věc t. o peníze a o víno pohání; a stěžoval sobě to, že nejasa jí dlužen než dvě bečky vína, ona ho o osmdesáte zl. poháněti smí. Proti čemuž Koňás oznámil, že jest jí mnohem více dlužen byl, a že jí zápis, který na půl druhého sta zl. svědčil, potrhal, cožby se dostatečně ukázati mohlo, kdyby máti té panenky živa byla; k tomu že jest již tomu dluhu několik let, ona že tam i sem jezdíc mnoho a více, nežli oč činiti jest, utratila, a při tom J. M. za opatření prosil. Stoupili jsme se a té bláznivé obraně Vachově jsme se museli zasmáti; potomně uváživše dluh spravedlivý a tolikéž cenu vína téhož léta i práce té panenky snesli jsme se o tento nález: poněvadž Alžběta Sturmova, pohánějíc Pavla Vachu, zápisem jeho vlastním to provodí, že jest jí též Pavel dvě bečky vína červeného léta 91. vydati měl, čehož jest neučinil, že jí toho podlé půhonu napravití má. R. pan z Roupova p. z Krajku, p. Václav Zahradcký. Po přečtení nálezu slíbil Pavel p. z Doubravice, nálezu dosti učiniti.

V tom času, co se nález psal, přednesl pan hejtman supplikacií Rechemberka, v níž sobě stěžuje do pana Volfa z Koňasa, že mu některých svědkův jeho, kterýmiž toho, že Anna Hadburkovna pálené i víno šenkovala, a jiné městské obchody provodila, a tudy se z stavu ryt. vyvedla, prokázati chce, vyslyšeti nechtěl, za tou příčinou, že s touž Annou o to žádného půhonu při právě nemá, prosíc J. M., aby témuž panu Volfovi, aby takové svědky vyslyšel, poručiti ráčili. Snesli jsme se na tom, aby pan hejtman jemu oznámil, že toho pořádek není, aby kdo měl svědky dáti sobě vyslejšhati proti tomu, kohož by nepohnal, nebo s kým by sobě roku nevyžádal, a protož aby sebe a jiné v tom nezaměstnával. (v. f. 79. a. o Dubském).

Václav Koňás etc. zmocněný od Simeona Koňasa otce svého, pohnal Volfa Koňasa etc. z 10000 kop groší, že jest léta 89ho při soudu postním Brněnském, Markytě Hostakovské z Arklebic manželce své vedky zemské vložil ves a tyrz Buč, ves Slatinu, a koliksi jiných vsí a dvorů, na kterýchž jí věno i nad věno zapsal, aby jich až do proměnění stavu svého, aneb pokudžby vdovou zůstala, do smrti své užívala a v držení byla, a po smrti její aneb proměnění stavu, aby na ujce

jeho Jankovské, sestry jeho syny, to vše spadlo, čehož jest učiniti nemohl proti smlouvě mezi Hynkem i Jindřichem Koňasem bratří vlastními a otci jejich učiněné, podle kteréžto smlouvy on Simeon Koňas jest léta 90ho takovému vkladu odpor vložil, a toho že mu napravití nechce. Po prožalování půhonů Tandaryáš, řečník Václavův, odvolával se na tu smlouvu, kteráž při vyhlášení půhonů byla vedle pořádku ku právu předešle položena. Ohlásil se místopisář že jest před rukama, aniž že při ní jedné celé pečeti není, a druhé polovice, a četl pamět, kteráž při půhonu o touž smlouvou učiněném zapsána byla, t. že J. M. toho času věduce to, že se té půldruhé pečeti nedostává, ráčili jsou poručiti, jí při právě zanechati, že potomně, když na při přijde, ráčí ji chtíti vážiti. Kázali jsme jí do potazn vzíti a věduce, že toliko jedna pečet, kteráž byla Jindřicha Koňasa pro sešlost a starost z custodie vypadla, druhou pak páně z Kunštatu, který jinými k ní na svědomí přitiskl, že jest výborně znáti, usoudili jsme, že není porušena, a pan z Doubravice promluvil: ačkoli jest z toho listu jedna pečet z custodie vypadla, avšak J. M. ráčí jej za pořádný uznávati. Má čten byti.

Tak se také stalo. Summa jeho jest, že Hynek a Jindřich, bratří Koňasovi, příznávají se, že jsou se o statek otcovský i také který vysoudili, spravedlivě rozdělili, jedenkaždý že svůj díl přijal, na druhého bratra že se žádným vymyšleným způsobem navracovati nechce, než každý z nich že bude moc míti činiti s dílem svým co se mu za dobré viděti bude; jestli žeby pak který z nich bez dědičův mužského pohlaví sešli, že má statek jeho na druhého bratra spadnouti, a v čem sebe zavázali, v tom také i syny své, i budoucí potomky jejich potahli; vymínili sobě také, co by jeden každý měl a mohl z svého dílu odporučiti, jak dcerky opatřiti a tak dále. Z kteréhož přečtení jsme vyrozuměti mohli, že ten list jest velmi spletený a že ani dílím listem, ani smlouvou, ani erbanunkem¹⁾ nemůže právě nazván býti, poněvadž to všecko v hromadu smíšeno jest, a každéhoňaký kus do něho vpleteno.

Prosil pak Tandaryáš, když přestal místopisář čísti, aby pan Václav na místě pana Simeona při takové smlouvě zachován byl. Načež Šponar prokurator páně Volfův odpověd dal, že jsou J. M. ráčili ten dílčí list, který strana omylně smlouvou nazývá, slyšeti, a z něho porozuměti, jaké jsou na onen čas před padesáti a koliksi lety, bratří Koňasové mezi sebou díly položili, jak se jeden druhého odepsali, a na sebe se žádným vymyšleným způsobem nenavracovati slibovali. Tomu také že jsou za dosti učinili, jedenkaždý z nich až do smrti na svém dílu že přestal, obzvláštěně bydlel, druhému v ničemž žádné překážky nečinil. To též že jsou synové po smrti otců svých zachovali, o statky se rozdělili, každý na svém že chlebil a jeden druhému v jeho dědictví nevkročoval. Nad to že po rozdílech již, pan Kašpar Koňas nejstarší bratr, paní Marianě Kočenské z Turšova, manželce své na svém dílu (který nyní pan Volf drží a o nějž činiti jest) věno zapsal, tomu že jsou bratří jeho Jan a Volf pokoj dali, a když po smrti jeho v týž statek se uvázali, navrátili ho vdově, a ještě škody platiti museli. Týmž způsobem pan Jan Koňas druhý bratr že jest tolikéž na statku svém Kynickém věno ujistil a do desk vložil, ačkoli ji potom živností přečkal, proti čemuž jest pan Simeon nikdy tomu neodporoval, až teprv při tomto vkladu.

¹⁾ t. j. Erbeinigung.

A na to dal čísti výpis vkladu od pana Kašpara učiněného, a místo páně Janového vkladu dal čísti svůj vklad. Zatím pak vedl to, že takový list žádné platnosti míti nemůže jakž proto, že není vykonaný podle vyměření toho, který v řízení zemském v listu LIX se nachází, v němž nařízeno jest, jak a pokud se to opatřiti, aby statek od rodu neodcházal, může; tak také pro to že v témž artykuli zejména toho doloženo jest, že pacholíkové, kdyžby k létům přišli, mohou takové otcovské nařízení zrušiti.¹⁾ A hned na to připomínal, jak potomně to nařízeno jest, kdyžby k létům příjdouce bratří se rozdělili, že mají svobodu tu své, komu chtějí, dáti, což dokázoval artykulem z téhož zřízení v listu 87. A na posledy pro dokázání toho, že jeden druhého k nápadům nutiti nemůže, dal čísti dva nálezy jeden mezi Jiříkem a Mikulášem z Nevědomí, a druhý mezi Janem z Kostník a Janem Stitinským z Kostník, a mimo to naučení panu Hynkovi z Valdštejna dané jakožto nejvyššímu komorníku o pana Voldřicha z Kounie když přijde k létům poručenství pana otce svého z desk vymazati dáti chtěl, aby se pan z Náchoda na nápad jeho více troštovati²⁾ nemohl. A tím svou řeč zavřel. Tandaryáš pak podal psaní neb. pana Jana Koňasa, kteréž toho času, jak s vdovou po panu Kašparovi pozůstalou činiti měl, jest p. Simeon o týž list dílcí jej žádaje učinil, a prosil, aby čteno bylo, čemuž ačkoli Šponar odporoval, avšak dovoleno jest k tomu s tím doložením, že J. M. ráčí věděti po tom jak takové psaní vážiti.

A když po přečtení strany neměly co více mluvíti a ukazovati, a všickni jsme se o to snesli, že ten list nepořádný jsa k žádnému průvodu platen býti nemůže, a tu nepořádnost jsme vážili jedno v tom, že z počátku bratří Koňasovi se dílné býti praví, na sebe se nenavracovati slibují, a potom malo dáleji zase se na nápady jeden druhého táhnou, ješto pokud se znovu spolčiti chtěli, neměli toho plésti do listu dílejšího, než vedle pořádku v tom se zachovati; druhé, že v tuž smlouvu aneb snešení své, jsou také syny své potáhli, ješto toho moci neměli, věduce, že podlé svobod tohoto Mark. žádný otec syna v ničemž krom až do let přirozených zavázati nemůže, aby pak zavázal, že to k žádné platnosti není. Třetí že ten list jsouce sobě v nejednom artykul odporný, ani listem dílcím, ani spolkem, ani smlouvou nemůže nazván býti, ke dekam že nesvědčí, a tak k žádnému dokazování sloužiti nemůže. Aby pak mohl sloužiti, že předešlými vklady Kašpara, a Jana Koňasa umořen a zrušen jest, bratří nejprv, a potom strýcové že se z toho vyvedli, a protož k nálezu se přimluvajíce takový jsme učinili: že poněvadž Jindřich a Hynek bratří Koňasové v listu dílcím o nápady statků svých mezi sebou a syny i potomky svými jisté nařízení avšak proti pořádku jsou učinili, a zřízení zemské to vyměřuje, že pacholíkové příjdouce k létům taková nařízení zrušiti mohou, jakož

Fol. 85.

1) Článek ten zní v tato slova: „Také toto ustanoveno jest a zřízeno, že otec neb děd (ačby nechtěl, aby statek jeho odšel od jeho rodu v jiný rod) muože dekami, nebo na moený list královský od dcery, neb dcer statek svojoj na všem aneb na dile dáti a poručiti příteluum svým přirozeným po oci neb po mateři, pokudž mu se zdá. Však opatře dcera neb dcery slušně věnempodlé statku toho. A tak postaviti: ačby pán Buoš smrt na pacholíky dopustil, nežliby k letom přišli, tehdy aby s statku mého po dcerách mých toliko dáno bylo a ostatek aby spadlo na toho přítele, neb přátely. Než pacholíkove příjdúe k letom mohou to změnití a při dědictví svém zuostatí a o tom řiditi podle svobod země Moravské.“

2) troštovati z německého „Trost“ znamená něco s nadějí očekávati.

i Kašpar Koňas to učinil bez odporování Jana a Volfa bratří jeho, že i Volf manželku svou a přátely vkladem ve dcky zemské vloženým opatřiti mohl, a tomu odpovídati nemá. R. Já, p. z Náchodu p. Václav z Zástřizl. Tento nález jest obšírnějšími slovy vyjádřen, než toto na hoře psané summa jeho jest.

Šen podal připsání od J. M. císaře, v kterém J. M. se zaň přimlouvá ráčí, aby v té při, kterou se panem Vencelíkem má náležitě opatřen byl. Počal k tomu také mluvit a na pana Vencelíka sobě stěžovati, ale ukázáno jest mu na rok jeho, aby tehdaž mluvil.

Zatím mnoho pŕuhonů jest přeběhnuto, na větším díle umrlych.

Matouš Hejn z Stirceperku p. z Doubravice; ohlásily se strany, že jest na přátelském jednání.

Někteří páni a z rytířstva i duchovní do šraňku vstoupíce přimlouvali se za Habarta. Stoupili jsme se a potom dal odpověd pan z Doubravice, že ačkoli Habart skrze svou nevážnost, které jest se dopustil, nemalého trestání zasloužil, avšak že na přimlůvu jich ráčí ho J. M. z toho trestání propouštět, a jest při tom dvěma stavu ryt. poručeno, aby k němu došli a jeho z závazku propustili na ten způsob, aby zejtrejšího dne hned po zasednutí před J. M. se postavil.

Oznámil potomně p. hejt., že J. M. ráčí zejtrejšího dne roky slyšeti.

Pátek.

Jak jsme zasedli, Habart vstoupil do šraňku, pro něhož se nám kázal pan hejtman stoupiti; což když se stalo, dal zprávu panu sudímu, kterak předvěřejším jest do trestání od J. M. vzat, a jak včera a na jaký způsob propuštěn, nyní pak, že na poručení věřejší se staví. Dána mu znovu kapitola tuhá, a potom z závazku propuštěn.

Kázal pan hejtman vyhlašovati roky, a nejprv jest vyhlášen ten, který pan z Kunovic má s poddanými Světlovskými, jsa sem z Holomouce přenešen, ale poněvadž pan z Kunovic žádal odklad pro svědky, jest dán do druhého pátku.

Mezi Janem Muňkou a hrabětem Henrychem Matesem z Turnu; jest srovnán.

Mezi Mezenským a Stiskem odložen do druhého práva, proto že Mezenský nemocného roku žádá.

Mezi Tandaryášem Bulí, a Florianem Dubčanským z Račic; jest vymazán, proto že Florian není st. ryt.

Rok mezi panem Janem z Vrbna a Kryštofem Haubicem; umřel Haubic, pan z Vrbna žádal na poctivosti opatřen býti. Dána mu odpověd: že o panském ctném a dobrém chování všechněm jest vědomo. Poněvadž na pana nic vedeno není ovšem ukázáno, že J. M. neráčí věděti, jak jeho opatřiti; také že ten pořádek není a kázal pan hejtm. při roku zapsati, že jest umrly.

Mezi Křištofem Šenem a Janem Vencelíkem; po prožalování roku Šen jakož předešle o soudu svatokunhutským léta 96. vše opáčil obšírnými slovy, což v sobě pŕuhon zdržuje, jehož summa jest, že jej Vencelík pod řádem a právem do vězení dal, nemaje nad ním moci, jakožto osobou st. ryt. provozovati.

Proti tomu Vencelík, podobně jako tehdaž bránil se odpovídání za příčinou, že Šen jest člověk na poctivosti zmařilý, který pro své nešlechtné skutky v vězení sedával, po poctivosti své nestál, a k dokázání toho, podal týchž svědkův, kteří o témž soudě mezi námi čtení a uvažování byli.

Šen pak prosil J. M. aby Vencelíkovi najděno bylo, aby odpovídal s tím doložením, že dobře tomu rozuměti může, že jej pan Vencelík chce ustáti, a jakožto chudého pacholka potlačiti aby skrze časté odklady on k škodám a outratám přiveden byl, a tak naposledy zahynouti musel, ješto jest se prvé, nežli s nim roku vyžádáno bylo, sám ku právu odvolával, a k dokázání toho podával supplikacii, aneb zprávu Vencelíkovou na supplikacii Jeho J. M. před léty podanou.

Vzata jost od něho, tolikéž svědkové od Vencelíka a když jsme v potazu v to nahlédli, a že ty věci předešle také čteny byly se upamatovati, kázali jsme je z novu čísti a Fraucimoru i pacholatům vystoupiti. Čtena nejprv dotčená zpráva Vencelíkova, v níž se to našlo, že se ku právu odvolává. K tomu Šen svou předešlou řeč opáčil, a chtěl cosi dáti čísti z řízení zemského; ale poněvadž to řízení Brněnské bylo, kterýmž se nespravujeme, není mu dovoleno. Dotýkal také řečí svou Vencelíka, že sám není bez hříchu, a že vidí mrvu v bratra své oku, a břevna v oku svém nevidí, a že jsa člověk učený a práv povědomý měl by věděti, jak právem živ býti. Pročež žádal za opatření Vencelík. Stoupili jsme a uvázivše, že nejsou než jalové řeči, nechali jsme toho při prvním poručení; a tak čteno nejprv svědomí pana Hodějovského, potom dotčení svědkové předešle slyšení. Po přečtení těchto podal Vencelík na horu psaní neb. pana Jana Hošte z Valdštejna, poručníka svého a bratří jeho, v kterémž panu Hynkovi bratru svému, hejtmanu tendáž oznamuje, že jest téhož Šena do vězení dal, v kterémžto psaní jemu zlý posport dává, nebo naň vede, že v Žemberce ňaké peníze ukradna utekl, 2. Že od pana Miřana tolikéž utekl, kterýž když ho dostal, že ho dal do Daliborky, že měl stat býti, než potom že byl vyprošen. 3. Že zlíhal děvečku ve dvoře, a druhou na zámku. 4. Že té jedné děvici prach jakýsi dávati chtěl, aby dítěte pozbyla, a takových jiných věcí nemálo dotýká. Poslal také témuž panu bratru svému supplikacii téhož Šena z vězení psanou, v níž se ke všemu zná, za milost prosí, a v též supplikacii sebe chudým sirotkem nazývá. To psaní ani ta supplikacii prvé nikdy čteny nebyly. Pročež Šponar opáčiv to vše, nejvíce na to dotíral, že jest sirotkem páně Vencelíkovým, a že se sám k tomu přiznává, k tomu v rejstřích dědiných že jest zapsán, že se stavěl, že peníze gruntovní po rocích bral, a všecko to, co jiní poddaní činí, podnikoval; nadto aby ukázal, jestli osoba st. ryt. pod kterého hejtmana správou kdy byl, jako bývají sirotci panští a rytřští, a zatím dal čísti nález mezi knězem Ekharten z Švaben a Jirou Hejdou jináč Jankou, kterýž když před právem loveckým na Buchlově¹⁾ se odvolal, že jest osoba st. ryt., podán jest k soudu zemskému, a jsouc naň ukázáno, že v šatlavě býval, nepoctivě a lotrovsky se choval, odsouzen jest st. ryt. Potom dal čísti svědky, kteří ukazovali násilí, kteréž tetě své v domě svém, když u něho v službě byla, učinil, a ti svědkové byli otec a bratří té děvečky a ona sama, po přísaze vyslyšení. A ačkoli bránil jich Šen čísti za tou příčinou, avšak poručeno jest, aby čtení byli, že J. M.

¹⁾ Toto lovecké právo Buchlovské zdá se býti pozůstatkem bývalého župního soudu čili cudy, vztahované později snad jen k lesním puchům, ač v 15. století i jiné i hrdelní pře rozsuzovalo. Trvalo do r. 1748. Podřízeno mu bylo 29 osad k panství Buchl. náležitých. Sondilo se dle městského práva a přísedícími byly buď starostové anebo jiné osoby (lovci) z oněch osad, mimo to dva radové z Uh. Hradiště. Rozsudek, z něhož se odvolati lze bylo k apelaci do Prahy, předkládal se panu Buchlovskému.

ráci věděti, jak potom je vážiti. K tomu podal svědomí Křištofa z Strachovic, který vysvědčoval, že přítomen tomu byl, když ta jistá děvečka jmenem Kateřina, a otec její i bratří i strýc jsou panu Vencelíkovi na Šena žalovali, a ta jistá že jest vůči to Šenovi mluvila, a když Šen zapíral, jemu v hrdlo klamu nadala, a Vencelíka pro Boha za ochranu prosila; naposledy dal čisti nález mezi Markvartem Rajeckým, a knězem Mikulášem Béhařovským, pro násilí a cizoložstvo hrdla odsouzeným; v tom nálezu můj pan otec byl relatořem.

Proti tomuto dlouhému pře vedení Šen nemnoho mluvil, avšak po artykulích všemu odpíral, ale nic odvozoval, toliko když o tom násilí tetě své učiněném mluvil, že to chce se sebe svěsti se uvolil, kdyby toliko svědky vyslyšány měl, a že jest osoba sta. ryt., žeby to snadno dokázal, jakož smlouvou jakousi, kterou doma má, tak i jinými průvody, kdyby se byl toho nadál, že jej pan Vencelík v tom nařikati bude; avšak nad to ukazoval škartu jakousi, kterou mu Vencelík svou rukou napsal, v níž mu titul dává „urozenému.“ Kázal se nám pán hejtman stoupiti, a oznámil, že daremné vody přelévání bude, poněvadž Šen nemá svědkův vyslyšaných, a s tím ukázal supplikacii, kterou mu Šen dodal, v níž sobě stěžuje do ouředníků menších, že mu nechťejí svědkův vyslyšeti, dotýkajících se odvodu násilí, v němž od pana Vencelíka jest nařčen, pravice že s ním o to ani pūhonu ani roku při právé nemá. Když jsme se k té věci přimlouvali, někteří z nás chtěli jíti příkladem Rechmberkovým, ale jiní jsme jim to svrhli, a že jest rozdílná věc ukázali. Nebo tento nářek již při právé jest, obě strany svědkův potřebují, jakž k průvodu, tak k odvodu, poněvadž jedné straně jsou vyslyšání, že také spravedlivé druhé býti mají. Protož jsme se na tom snesli, aby tohoto roku až do příštího pátku odloženo bylo, a panu sudímu jsme poručili, aby panům úředníkům menším takové svědky vyslyšeti poručil. Což i Šenovi zjevně oznámeno jest.

Zprávu dal, po tomto odložení pan hejtman, jaký opět nedostatek při písarích se nachází, Oneš že jest nemoený, Strachovský že odpuštění žádá, a předložil osobu Jana Čejky, kterýž i dobrého rodu jest, i zkušený, i v jazycích zběhlý, a písar dobrý, kterýž když od nás schválen jest, ohlásil se pan hejtman, že s ním dále jednati bude.

Rok mezi Pleským a poddanými jeho z panství Bystřického. Vyžádal sobě Pleský psaní císařské, kterýmž J. M. nám, abychom mu roku tohoto až do druhého práva odložili, poroučeti ráci; ačkoli jsme k tomu prohlídali, že již nejednou ten rok odložen jest, avšak poněvadž toho nebylo zapsáno při roku, odložili jsme mu toho až do druhého práva.

Mezi panem Friedrichem z Náchoda a Janem Jiřkem Bořitou z Budce. Žádal Bořita za propuštění, a ohlásil se, že jest o pánu nikda nič zlého nemluvil, a co jest v šraňcích mluvil, že na pána jest nemínil, načež ho pan z Náchoda z roku propustil. Jest pak taková věc, že léta 95ho o s. Kunhutě při soudu, když pan z Náchoda strýci svému mladému léta objednal, před J. M. se o tom ohlašoval, a matí toho bránila, že jest pan z Náchoda toho dotkl, že to pacholátko jeho se v tom dožádalo, a jemu se poroučí; proti čemuž Bořita propověděl, že takové dítě žádného soudu nemá, a kdoby mu koupil škatuli cukru, aneb červené péro, žeby ještě více na něm vyloudil.

Mezi Vencelíkem a Voldřichem Koňasem, též mezi týmž a manželkou, bratřimi, i sestrami téhož Vencelíka jest s povolením jeho odložen, do druhého pátku.

Mezi vdovou po nebožtíkovi Prokopovi Vrublinském pozůstalou a Johankou Rychnovskou, manželkou Tandaryáše Bule; jest odložen do druhého práva pro rok nemocný daný Johance, kteréhož muž její ústně žádal.

Mezi touž vdovou a Tandaryášem Bulí jest odložen do druhého práva za příčinou, že potřebuje Tandaryáš svědomí Jana Nosa a Leššanského nemůže ho užítí pro příčinu na hoře oznámenou (v. f. 80. 81). V tom nám přednesl pan hejtman supplikaci Erasma Kokorského, v níž zprávu dává, že máje dům v Kvasicích na gruntech p. Zavíše Nekše za příčinou ňakou jest pan Nekeš jeho sobě v nenávist vzal, a nemoha se jináč na něm vymstiti, že jest jednoho dne, když se s manželkou svou do Otrokovic, ke kterémuž statku z poručení p. Jana Kokorského, svého strýce dohlídá, vypravil, pan Nekeš poddané své do hor pro dříví vypravil, a když on Erazym domů se vrátil, to dříví před dům jeho povrci dal, a jej tak vůkol zatarasoval, že nikam ven nemůže, a při tom že se hlásí, že ho zvýši domu tím dřívím zavéstí dá; mezi tím, že žádný z domu ven ani tam nemůže, dobytek že mu ve dvoře vězí, on že se přes to dříví přepravil, žádaje J. M. za opatření. Poručeno jest, aby se psaní učinilo, p. Nekšovi, aby hned to dříví odvésti dal, a sem se k odpovídání postavil.

Fol. 86. b.

Mezi Annou Lukaveckou a Janem Vlasatým z Domoslavi. Žádal Jan odkladu pro svědky, kterých sobě za příčinou své jizdy do Uher s p. Janem z Perštejna vyslyšení dáti nemohl. Anna k tomu povolila; než v tom on žádal, poněvadž on, jsa od ní obviněn, jest na závazek vzat, aby i ona byla zavázána slibem, že mu chce dostáti k odpovídání, z čeho jí bude viniti.

Byl by to pan hejtman učinil, ale já vyvstav s svého místa pánu jsem napovéděl, že ona jest žena ňakého Benjamína Helma, kterýž sotva jest stav. ryt. A tak se pan hejtman dotázal, jestli muž její str. ryt.? Ona se ochotně ohlásila, že jest, a že to chce výpisem z desk zemských kr. českého prokázati. Ale Vlasatý odpíral, a pravil, že není, a že jest v šatlavách sedával, a že jest poctivosti zbavený člověk, a že to chce pany Brňany prokázati. Stoupili jsme se, a ač jest ten pořádek, že kdo koho v šrancích nařkne, že má toho hned dokázati, avšak za příčinou supplikacie, od ní do soudu podané, odložili jsme toho až do příštího patku, a poručeno stranám, aby své řeči prokázaly, a on Benjamín, poněvadž se ho dotykati bude, aby sám přítomen byl.

Mezi Adamem Věžníkem a panem z Kaunic; odložen do patku za příčinou přátelského jednání.

Mezi Fried. Jordanem a A. Lukaveckou; odložen do druhého práva.

Vážena supplikacie Hruběického, v níž J. M. žádá, aby mu naučení dáno bylo, poněvadž paní Elška z Zástřízl po něm žádá, aby jí summu ňakou peněz, kterou neb. Proček z Zástřízl jí dlužen byl, na místě sirotkův, po panu Janovi z Zástřízl pozůstalých, kteří po témž Pročkově nápad vzali, zaplatil, jakby se v tom zachovati měl, jsouce ti sirotci chudí, a prvé málo na statku mající. Dána jest mu rada, aby zjevného naučení žádal v šrancích.

Sobota.

Když nám pan hejtman oznámil, že Čejka úřad menšího pisarství na sebe chce přijíti, jest povolán do šranku, a vydána mu přísaha kterouž vykonal, a hned jest k úřadu zaveden.

Potom vyvstav p. hejtman, usadil mnou své místo.

1.) A nejprv přednesl, že vedle naučení, kterému takto rok dáno jest, v pozůstalost po neb. Mikulášovi Radkoveci se uvázal, a ten statek nejprv skrz úředníka potom skrze máti těch sirotkův spravoval. Mezi tím že strýc vlastní těch sirotkův, ňaký pan Mikuláš Radkovec, psaní jemu učinil, v kterémž oznamuje, že jsouce bytem v kr. českém a na zdraví nestatečným, toho statku ručiti nemůže, ale, že ručení panu Vaclavovi Koňasovi pouští, a vedle něho se přimlouvá; pan Václav také že před J. M. stojí, toho žádá, jsa s těmi sirotky ode dvou vlastních, nebo máti jich jest vlastní sestra pana Simeona, otce Václavového. Poněvadž pak toho zprávu má, že máti těm sirotkům nedobře hospodáří že to na J. M. podává, ráčí-li chtíti panu Václavovi toho ručení dovoliti? Stoupili jsme se, a uváživše to, že strýc vlastní od ručení pouští, ujec vlastní ručení žádá, a i na to se ohledše, že máti zle těm sirotkům hospodáří, o čemž také pan Jan Hodějovský vysvědčoval, dali jsme naučení p. hejt., aby těmž Václavovi Koňasovi sirotky a statek, pod dostatečnou třetinou vejš rukojměmi ujištěné, k ručení pustil. R. p. z Doubravice, p. Podstatský.

Když se naučení psalo, uvažovali jsme supplikaci p. Friedricha z Náchoda, v kteréž za naučení žádá, poněvadž paní Brtnická chce panu svou, pannu Kateřinu Jankovskou vdávati, a ona i jiné sestry její k opatrování jemu soudem poručena jest, co by měl po ní věna Fol. 87. jmenovati? Dána mu odpověd, aby zjevného naučení v šrancích žádal.

2.) Přednešeno jest o smrti pana Petra Chroustenského, při čemž pan hejtman oznámil, poněvadž jsou dva statci po něm zůstali, jeden vlastní t. Myslibořice, druhý, v který se po smrti bratra svého pana Jana uvázal, t. Rudolec, že na obou, co bylo, zinventovati dal, a při tom za naučení žádal. Vzali jsme inventáře, při nichž bylo poznamenání dluhů po neb. pozůstalých. Ohlásil se Dubský Vilím, že neb. p. Jan poručenství udělal, a jeho i Alše Strance poručníky v něm zřídil, a že prosí aby J. M. v to poručenství ráčili nahlídnouti. Pan hejtman k tomu promluvil, že neví, co se to děje od pana Dubského, že mu v přednášení věci sirotčích překáží, a že statek sirotka nařiká, dokud ještě žádnému k opatrování poručen není, a neví se, komu bude náležeti. Stoupili jsme se, a uznavše že Dubský před sakem vodu kalí, jak se říká v přísloví, kázali jsme inventáře čísti. Nalezlo se dluhů na obou statecích nedaleko třiceti tisíc. Po přečtení žádal pan hejtm. naučení. Byl mezi námi odpor; nebo někteří chtěli, aby toliko o Myslibořský statek naučení dáno bylo, Rudolecký pak poněvadž jest nařčen, aby dotud, dokudžby poručenství čteno, a váženo nebylo, byl odložen; jiní pak chtěli, aby naučení bylo dvoje o každý statek obzvláštní. Ale převálčili jsme je tím, a spravedlivé, že pan hejtman v statek Rudolecký se neuvazoval, než neb. Petr Chroustenský toho že jest byl v držení až do smrti, sirotek že po něm zůstal, to právo, které neb. otec jeho k statku Rudoleckému měl, že i on má; bude-li chtíti Dubský ho vinit, že má pořád práva. Mezi tím, že vždycky musí tyž statek někomu k opatrování odveden býti, a poněvadž sirotek se panu hejtmanovi poroučí, tedy žeť i statek, jakým pak koli způsobem nabytý a naň příšlý, se jemu musí poručiti. A tak jsme naučení dali obyčejné.

Po kterémž předstoupil Kořenský starý, děd vlastní týchž sirotkův po materi, a za ručení žádal; přimlouval se také pan hejtman za něj, a oznámil, že jest jemu neb. pan Chroustenský 15000 dlužen byl,

kteřýchž jest jemu od mnoha let bez úroku čekal, těch že chce ještě za těmi sirotky bez úroků nechati, k dobrému jich statek opatrovati, bez dluhu jim ho, když k letům přijdou, odvésti, a ještě z svého statku dobře učiniti, k čemuž ke všemu Kořenský se přiznal. Ohlásil se také Šlevic na místě vdovy o věno, a omluvil ji, že se sama před J. M. pro nemoc nestaví. Stoupili jsme se, a opět rozdílně promlouvali, k čemuž nás přivedlo promluvení páně hejtmanovo, jehož jsem výš opominul, že neví po meči žádného přítele neb. pana Petra krom paní Lidu, sestru jeho. Nebo když se někteří k tomu přimlouvali, aby Kořenskému to ručení puštěno bylo pro užitek sirotčí zvláště, poněvadž paní Lida jako žena sirotka a statku jehov svém opatrování míti nemůže, jiní k tomu mluvili, aby bylo toho odloženo až přes týden, tak aby se paní Lida ohlásiti mohla, že od nápadu nepouští. Ale když jim to svrženo bylo, že o nápad skrze to nepřijde, by se pak neohlásila, ani neručila, poněvadž toliko tí se o nápad připravují, kteří dobrovolně mohouce ručiti nechtí, chytli se druhého, že Stranec jest ode dvou vlastních s. n. Chroustenským a ač i to jim bylo povědíno, že Stranec v šrancích s Dubským stál a neohlašoval, nicméně když jich větší počet byl, obdrželi, a tak jsem panu hejtm. oznámil, že J. M. toho ručení do soboty příští odkládati ráčí, za tou příčinou, pokudžby se který přítel nalezl blíží nežli p. Kořenský aby se ohlásiti mohl, a pan, jestliby se doptal takového přítele některého, aby tomu o tom oznámil. Dubskému jsem pak poručil, aby panu hejtmanovi dnes nepřekážel, poněvadž má sirotčí věci přednášeti, než bude-li sám chtíti v čem se před J. M. ohlásiti, že to bude moci jiný den učiniti. Fol. 87. b.

3.) Přednesl. že jakož o minulém soudu holom. po naučení, které mu dáno jest o sirotky po neb. Matyašovi z Hartuňkova pozůstalé, jsou předstoupili přátelé těch sirotkův za ručení žádající, kterýmž jest to do nynějšího soudu odloženo, a jim, aby se sem najíti dali, poručeno, že jsou tak učinili, a že se před J. M. staví. A tak ohlásil se nejprv Bernard Podstatský a ukazoval, že on jest vlastní ujec těch sirotkův, jsa od bratra, a nebožtík Matyáš z Hartuňkova od sestry; nad to, že jsou ujeové těch sirotkův bratří n. Estery Pivčovny, mateří jejich, své právo, které k tomu ručení mají, jemu pustili, pročez že J. M. žádá, aby mu ručení puštěno bylo. Za ním ohlásil se Matyáš Švabenský, a ukazoval, že jest on po meči nejbliží přítel těch sirotkův, jsa od sestry neb. Mikuláše z Hartuňkova, Matyašového otce, prosíc tolikéž za ručení, ačkoli v Hol. že ručiti nechce, se ohlásil, než toliko že od nápadu nepouští. Třetí se ohlásil Jáchym Pivce, ale jemu to svrhl Podstatský, že těm sirotkům nic v krvi není, jsa toliko erbovní strýc matere jich, k čemuž se Pivče přiznal, že jest tak; ale však že jsou předkové jeho otce matere týchž sirotkův na velikou prosbu jich za strýce přijali. Předstoupil také pan Jiřík Šarovec, a J. M. připomenul, jakou odpověď na žádost jeho o témž čase jsou jemu dáti ráčili, a jaké poručení o prokázání toho, což J. M. tehď strany koní od neb. Mathyáše z Hartuňkova sobě darovaných, přednesl, a s tím podal svědomí od úředníkův menších zapečetěné, kteréž od něho přijato jest a na tabuli až do uvážení této celé věci zanecháno. Potom jsme se stoupili, a než přímluvy se začaly, já jsem J. M. ku paměti přivedl, že tento odklad stal se nejvíce pro nějakého Václava Borotínského, který se hlásil, těch sirotkův nejbližším přítelem býti po meči, a protož žeby dobré bylo, na něj se dotázati, jestli tu a co k tomu říká, poněvadž v šrancích s nimi nestojí? Když to schválili,

kázal jsem se rozstoupiti, a optal jsem se pana hejtmána, jestli tu ten Borotinský? Odpověděl pan, že jest, než že od ručení pouští, poněvadž to vyhledal, že títo bližší jsou. Vstoupil potom Stařec sám do šraňku, a k tomu se přiznal, a tak jsme se znovu stoupili. Nejprvnější uvažování bylo o blíznost krve, a abychom se v tom žádného omylu nedopustili, ač jsme prvé byli doslechli, k čemu se strany hlásily, avšak pro větší bezpečnost s povolením panů soudcův dotázal jsem se jich znovu, jmenovitě Podstatského a Švabenského, jak blíže se sirotkům býti praví, a oba-li ručení žádají? Což když oznámili, vážili jsme to dosti dlouho a nalezli, že proprie po meči ti sirotci přátel žádných nemají, než relate et indirecte že Švabenský jest nejbližší přítel, poněvadž z krve Hartuňkovské pošel, Pivcové a Podstatský že jsou přátelé po přeslici. Druhé uvažování mezi námi bylo, poněvadž Švabenský nic nemá, a sám pro dluhy na rathouze bývá, může-li mu se ručení pustiti? zavříno na tom, poněvadž on to rukojmími dostatečnými zaručiti musí, že nám nenáleží jinak než podle práva postupovati, pan hejtman že se bude dobře věděti, jak v té věci opatrovati, a přiveden jest příklad neb. pana Pročka z Zástřizl, který také nemaje žádného pozemského statku a na penězích velmi málo, avšak to obdržel, jakožto nejbližší přítel strýce svého i sirotka Buchlovského, aby jemu ručení puštěno bylo, než když potom rukojmí shledati nemohl, tedy že jest p. Václav z Zástřizl ručiti chtěl, až i potomně léta jsou objednána sirotku. A tak podlé toho o to jsme se snesli, aby ručení Švabenskému puštěno bylo, než prvé nežli se naučení psalo, dal jsem čísti svědky od Šarovce podané, kteří to, co Šarovec mluvil, že jest v pravdě tak, vysvěčovali, po kterýchžto přečtení, kázal jsem se znovu stoupiti, a po nedlouhém rozmluvení vydal jsem R. pana Berku, a p. Václava z Zástřizl, kteříž naučení sepsali, jakž na ručení Švabenskému puštěné, tak také na koně Šarovcovi náležitě se vztahující, aby mu je p. hejtman před puštěním ručení proti kvitanci vydal.

Fol. 88.

4.) Přednesl o sirotka a statek po n. Kryštofovi Baztorfovi pozůstalý; podal inventáře, zůstalo dvou pacholátek, a stateček jmenem Sladina. Ohlásila se vdova paní Vojenická, že ten statek za peníze její koupen jest, a že jí spravedlivě náleží; mluvil od ní Pergar a vyčítal, kde co svého dala, jmenovitě, že ňaký dluh vyvadila, a ležení v Hol. vedené spokojila za ňakého pana Šimona Hejtmanka, po níž, jak jsem ja srozuměti mohl, ten statek na ní připadl; tolikéž že vdovu po něm pozůstalou, paní Kateřinu Levovou, věnem spokojila, též i svršky všecky do domu vnesla, stříbra, která jsou, že za její peníze jsou dělány. Nad to že věno svému muži složila, kteréž jí v tom statku zůstává, a naposled že i na pohřeb neb. z svých vlastních peněz nakládala. Ohlásil se pan hejtman, že ačkoli paní vdova mluví, avšak že nic neukazuje, a tak dala čísti kvitanci téhož hosp. Holom.; ale ta se na neb. manžela jejího ztahovala (sic), dala čísti i druhou na splacení ňakého dluhu, ale i ta se naň neztahovala, kromě že doloženo bylo, že jej spravil na místě manželky své. A tak jsme se stoupili, a v tom pan hejtman se ozval, poněvadž vedle úřadu svého tak dobře jest povinen vdovy jako sirotky opatrovati, že J. M. prosí, aby paní této věci odložití račili tak, aby se svědky opatřiti a své právo, které k tomu statku má, prokázati mohla.

5.) Předstoupily před J. M. paní Johanka, a panna Markyta Holčanské sestry, dcery neb. Alexandra Holcana, a oznámily, že bratr jejich nedávno umřel, po němž chtějí nápad bráti, prosíce za naučení

pan. hejtm., aby jim pán, což za ním zůstává vydati ráčil. Mluvil od nich Katarýn, a oznámil, že paní Johanka nikdy vybyta není, a žádného věna že paní jmenováno nebylo z statku otcovského.

Stoupili jsme se o to, a ačkoli na to jsme se ohlíželi, že vybyté sestry, nemají právo k nápadům s nevybytými, avšak když věna žádného nedostala, čehož sám pan z Roupova dosvědčoval a druhá sestra proti tomu nebyla, snesli jsme se o naučení; ale když žádného nebylo nahoře, kdo by je psal, neb Katarýn mluvil v šrancích, a Oneš odešel, proto abychom hanby své nedokrývali, a skrz takový neřád v posměch se nevedli, museli jsme toho odložit, a tak jsem ja oznámil, že J. M. z slušných příčin této věci do druhé soboty odkládati ráčí. A s tím jsem pana hejtmána na své místo povolal.

Pondělí.

Prvé než jsem do soudnice přišel, (neb jsem se u paní z Rožmberka a u paní z Pernštejna na chvíli zdržel) pan Sigmund z Ditrichstejna za podkomořího jest vyhlášen od pana hejtmána, pana sudího, a pana hofrychtýře, osob k tomu od J. M. císař. nařízených, a zprávu mám, že ačkolivěk jest p. hejtman o to potaz vzal, avšak nic nevznášel, ani zdání od J. M. nežádal, než toliko o psaní císař. oznámil, a že jest té vůle rozkaz J. M. vykonati, se ohlásil. Po čemž jest řeč ku panu Sigmundovi učinil, na kterouž on nic neodpověděl, a zatím v ubec pomluvil, a obzvláště k komoře¹⁾, aby osobu jeho v poctivosti měli a a k němu v potřebách se utíkali. Když mu pak přísaha vydána byla, tedy že ani po slovích říkati neuměl, než když měl říci, „křivdu tupiti,“ tedy pravil: „křivdu kupiti,“ a mnoho podobných slov z nepovědomosti jazyku v jiný smysl obrátil, tak že se bylo i čemu smáti i čemu diviti, ješto snad, co Morava stojí, aby cizozemec na ten úřad podán byl, se nestalo.

Potom jsem do soudnice přišel, a rovně tehdež p. hofrychtýř v šrancích stal o půhony s hrabětem Hans Jakubem z Turnu, které mu onehdejšího dne odloženy byly, a J. M. se z potazu rozstupovali, a pan sudí oznámil, poněvadž jest hrabě Hans Jakub v Turech aneb v Uhřích^{Pol. ss. b.} zahynul, že ti půhonové jsou umrlí.

Po těchto půhoních prožalován jest ten, kterýmž p. hofrycht. pohání pana z Tief. (enbachu) o nějaký desátek obilný jemu na panství Druholeckém náležitý, kterýž mu p. z Tiefenpachu držitel toho statku, koupiv jej od otce a strýce nynějšího pana z Lichtenštejna, pouštěti nechce. Ohlásil se p. z Tiefenpachu, že pohnal své zástupce t. rukojmí, kteří mu v spravním listu za pany z Lichtenštejna, jsou za správu slibili, a žádal aby půhonové byli vyhledáni a čteni. Vyhlášen nejprv ten, kterýmž jest zapohnán pan hejtman nynější, a pohnán jest od zmocněných pana z Tiefenpachu, p. Hans Jakuba hraběte z Turnu, a p. Jiříka Jankovského.

Vyvstal od nás p. hejtman a do šranku vstoupil, a ohlásil se, že p. z Lichtenštejna, kterýž také do šranků vstoupil, uvolil se, jeho zastoupiti; ale při půhonu nic nebylo zapsáno. My pak jsme se stoupili, měl-li by ten půhon prožalován býti, poněvadž jeden zmocněný jest umřel? A ačkoli uváželi jsme to, že takoví půhonové za umřelého se pokládají pro nález, který se má s půhonem srovnávati, avšak poněvadž jsme slyšeli, že se pan z Lichtenštejna uvoluje,

¹⁾ t. j. ku kněžím a měšťanům královských měst, jenž podkomořímu podřízeni byli.

pána zastupovati, a tak že tento půhon nepřijde k vážení ani k nálezu, roztoupili jsme se, a pan hejtman opáčil uvolení pana z Lichtenštejna žádal za opatření, pročez jsme se zase stoupili. Nejbezpečnější opatření jest nálezem; ale poněvadž p. hejtman pana Karla jest nepohnal, nemohla ta cesta jíti, nebo kde není půhonu tu ani nález, protož na jinou cestu jsme nastoupili, aby pamět ku půhonu napsána byla, t. k tomu, kterým p. z Tiefenpachu p. hejtmána zapsal; kterouž když všickni sobě oblíbili, poručeno jest místopisaři, aby zapsal, že se pan z Lichtenštejna uvolil, pána v tomto půhonu zastoupiti. Na čemž p. hejtman přestal, a nám poděkujíc na své místo se navrátil, a tak p. hofrychtýř dal svůj půhon prožalovati. P. z Tiefenpachu, a na místě jeho Šponar, ohlásili se, že poněvadž p. z Lichtenštejna jest to na sebe přijal, že jemu náleží odpovídati. Pan z Lichtenštejna se pak toho bránil, a pravil, že on se neuvolil zastoupiti pana hejtmána a pany rukojmě proti panu hofrychtýři, než proti tomu půhonu, kterýmž p. z Tiefenpachu pohnal p. rukojmě, s p. hofrychtýřem že nic činiti nemá, než s p. z Tief., proti kterémuž to ukazovati chce, že pany rukojmové nejsou povinnými jemu odpovídati, poněvadž práva přešla, a čas k odpovídání minul. Šponar na to odpověd dal, že sám rozum to ukazuje, že v čem pany rukojmě pán zastoupil p. z Tiefenpachu, že v tom zastoupil p. z Tiefenpachu proti panu hofrychtýři, poněvadž o jednu věc činiti jest, a p. z Tiefenpachu také ve svém půhonu půhon páně hofrychtýřův opáčil. Hádali se o to hrubou chvílí; na posledy jsme se stoupili. Rozdílné obešly přímluvy; avšak na tom jsme se snesli, že když statek Drnholecký od panův z Lichtenštejna panu z Tiefenpachu byl prodáván, že se list správní pořádně vykonal, v kterémž se rukojmové uvolili, kdožby koli statek Druholcký nařikal, jeho zastoupiti, a týž statek očišťovati; pan hofrychtýř, že právě se míti právo k ňakému desátku na témž statku, že jej nařkl, pan z Tiefenpachu že pohnal rukojmě; dokud statek nařčen nebyl, že poháněti nemohl, rukojmě že jsou ústně s pany z Lichtenštejna, již nebožtíky, o zastoupení jednali, oni že se také uvolili, ale v tom že zemřeli. Poněvadž ta věc vždycky na přátelském jednání byla, a tak se protáhla, až i tento pan Karel dorostl, nyní pak že pře zase k obnovení přichází, jestli že tě se p. Karel uvolil, pany rukojmě zastoupiti, tedy per consequens že i pana z Tiefenpachu, poněvadž není činiti o slovo, kterým by se brániti mohlo, než o dědictví, v které p. hofrycht. panu z Tiefenpachu sáhá; strany pak přijetí správy, že nemá se na čem p. Karel zastavovati; nebo což mu proti panu z Tiefenpachu v té příčině postačí, to že mu také může postačiti proti panu hofrychtýři, a tak že spravedlivě má pana z Tiefenpachu zastoupiti, a panu hofrychtýři odpovídati.

Fol. 89. Což jest mu z potazu oznámeno, ale on neuměl v to trefiti, než žádal odkladu, proto že se doptal ňakých smlouv této věci se dotýkajících, které na díle jsou ve dekách, a o jiné že musí poháněti, mezi nimi že jsou, jedna mezi panem Žabkou a pany z Zástřizl, druhá mezi panem Lvem a nepamatují kým. Ačpakkoli bránil tomu pan hofrycht. odvolává se, že tato pře již dlouho při právě jest, že p. z Lichtenštejna dobře o ní věděl, že se mohl všemi potřebami opatřiti; jeho smlouva že jest zjevná; avšak dán jest odklad; a v tom se také p. hofrycht. ohlásil, že mezi tímto a příštím soudem k přátelskému jednání povolil bez pohoršení práva.

Kněz Mikuláš farář Zbraslavský pohnal mne dvěma půhony; nestál, a tuším umřel; jsou vymazány.

Pan hofrychtýř vdovu pozůstalou po neb. hraběti z Turnu; žádala paní roku nemocného skrze psaní; dán jest.

V tom nás svolal p. hejtm. a pro svou těžkost že musí odjeti, nám oznámil, a za to žádal, abychom mu středu příští k přednášení sirotčích věci jmenovali a sobotu k slyšení přednášení paní z Pernštejna a paní z Rožmberka odložili za příčinou, že očekává psaní J. M. cis. a naučení, jakby v této věci postupováno býti mělo, poněvadž by zase k tomu přijíti muselo, abychom po nedostatek soudečů této věci odložiti museli. Povoleno jest k tomu, a tak od nás vyvstav, mnou své místo osadil.

Dubský a Stranec předstoupíc před J. M. připomenul, co mu onehdejšího dne z potazu jest poručeno, a prosil, aby poručení neb. Jana Chroustenského čteno bylo. Věděli jsme zřetelně, že vyčkal pana hejtmána, a protož aby pán v tom žádného zkrácení netrpěl, i vedle úřadu hejtmanského i vedle úřadu komornického, povědno jest Dubskému skrze mne, aby J. M. připomenul v čtvrtek příští, hned jak ráčí zasednouti.

Stanislav Rogojský, že vedle poručení J. M. že těch svědkův, o které jest ho p. Jiří Krýštof Teufl pohnal, těmi jmeny na gruntech svých nemá, jinými svědky prokázati chce, se ohlásil, a podal těch svědkův ku právu; avšak poněvadž nechce v ňakých nedorozuměních se panem státi, že doptajíc se, kdeby ti svědkové byli, kterých pán potřebuje, jemu je staví, aby sobě na ně pohleděl. Přijal je pan Teufl, a zatím čtení svědkové, a vidimus listu od rodu jednoho svědka, který jest vidim. od kapitoly Brněnské. Potom vzati do potazu, a srovnání s půh., a tak poručeno, aby zapsáno bylo, že jest to prokázal Rogojský.

Mikuláš Seidenmelcer měšťnín Jihlavský Jana Jiřího Čalouda; nestála žádná strana, ačkoli slíbil Čaloud ku půhonu státi a dostáti; jest vymazán. Kdyby kdo Čalouda nařknouti chtěl, že svému slibu zadosti neučinil, nevím, neměl-li by k tomu práva, poněvadž to jest pořádek, kdo se s kým pod půhonem smluví, a jest slibem zavázán, aby se ku panu sudímu najíti dal, a od něho ze závazku propuštěn byl.

Ňaký dvořák z Bukovy pohnal Václava Lhotského; jsou srovnání. Ohlásil se k tomu Katarýn, že ten dvořák svobodný není, na dědičtví že nic nemá, a poddaným jeho že jest, a tak práva ku pohánění že neměl, prosíc, aby pro budoucí jeho opatření a pro uvarování toho, aby někdy ten dvořák tudy sobě ňaké svobody dovozovati nechtěl, ten půhon vymazán byl, aspoň aby byl odložen až do druhého práva tak aby se to naň, že jest poddaný, a svobodství žádného že nemá, prokázati mohlo. Dán jest odklad, a poručeno, aby při soudě příštím ten dvořák před J. M. se postavil.

Jiřík Jankovský Habarta; nestal Habart. Ukázáno na pořádek; potom se postavil, ale v tom jsme vyvstali. Ja jsem některé suppli-^{Pol. 76 b.} kacie přednášel, potom jsem oznámil, že zejtrejšího dne bude svátek, a že J. M. souditi nebudou; ve středu pak že jsou panu hejtmánovi den k přednešení sirotčích věci jmenovati ráčili, a pokudžby čas postačil, že chtějí půhony slyšeti.

Úterý.

Bylo dnes s. Matěje; pročez když jsme se nahoru nesešli, srovnali jsme panní Alinu Berkovou z Lomnice s panem Ladislavem Berkou o jejich půhony vedle smlouvy, kterou jsme mezi nimi učinili, p. sudí, já, p. hofrych., p. Hodějovský, p. Václav z Zástřízl a p. prok.

Když jsem do soudnice všel, nalezl jsem pany soudce stojící v lavicích a s nimi na jedné straně pana Vencelíka, na druhé Voldřicha Koňasa a na třetí u samých šraňků paní Bohušovou z Zástřizl, a paní Václavovou Vaneckou, a paní Vencelíkovou, rozenou z Kolovrat. Nejprv promluvil p. hejtman připomínaje, kterak p. Vencelík od sebe i od manželky i od sester svých na mnohou žádost téhož Koňase, a na přímluvu dobrých pánů a přátel, k tomu povolil, aby od roků s týmž Koňasem vyžádaných upustil, a k ňakému srovnání přistoupil, kteréžto srovnání na jisté míře jest postaveno, a to takto, aby týž Koňas pana Vencelíka i jiných, kterýchž se dotýká, zjevně v šraňcích odprosil. Potom se obrátil k témuž Koňasovi, a poručil mu, aby po písaři mluvil, což jest učinil; odprošoval nejprv Vencelíka, potom ženy jeho, potom dvou sester paní Johanky a paní Markyty a sobě hrozné klam¹⁾ v ústa cpáti musel, až bylo hrozno poslouchati. Potom poněvadž s tou výminkou k takovému srovnání jest Vencelík povolil, aby Koňas dvě neděle na rathouzi seděl, a od velkonoci vína nepil až do s. Václava, p. hejtman jej slibem, že tomu zadosti učiní, a před slunce západem na rathous se postaviti chce, zavázal, a pan Vencelík, aby to do pamětních knih zapsáno bylo, žádal. Ale oznámeno mu, že jest to proti obyčeji. Potom když jsme zasedli, prosil Koňas J. M. za přímluvu k Vencelíkovi, aby od takového trestání upustil, přímluvili jsme, a když Vencelík žádosti naši neoslyšel, p. hejtm. Koňasa z závazku propustil.

Vyvstal pan hejtman s svého místa, a mnou své místo osadil.

Přednesl pak, že jest pan Bůh pomínutých nedělí pana Jana z Lipého a na Krumlově nejvyššího maršalka kral. českého z tohoto světa povolati ráčil, po kterémž že zůstal sirotek mužského pohlaví, jmenem Pertold, a statek, a s tím přednesl inventář zpečetěný, který jsem dal čísti. Četl na něm téměř dvě hodiny; neb mnoho svrškův od klinotův, stříber, choděcích šatů, a jiných věcí po nebožtíku se našlo. Pan Voldřich Krajíř, bratr paní Kateřiny, oznámil, že jest ho paní vdova sestra jeho, k ukazování a žádání na místě jejím věci jí náležité zmocnila, a prosil, aby zmocnění čteno bylo, k čemu jsem svolil, a našlo se zmocnění pořádné a obyčejné. Zatím ohlásil se, že paní k všechněm klinotům, stříbrům, stádu, které jest v oboře Aleksovské i což odtud od klisen a hřibat vzato jest, právo se míti praví, a podal hrubý svazek svědomí, kterýmiž toho dokázati chce, žádaje, aby čtena byla. Pan hejtman odpověděl, že mu se vidí, že paní tu na bezpotřebné věci nastupuje, poněvadž se neví, komu ještě J. M. ráčí naučení dáti, a komu toho sirotka poručiti. Katarýn, který mluvil od p. Krajíře, odpověděl, že p. hejtm. dobře ví ten pořádek, že když paní hejtmanové sirotčí věci přednášejí, že tehdaž každý, koho se dotýče, se ohlašuje, a že tu naději má jistou, že žádnému jinému než pánu o sirotka naučení dáno nebude.

Fol. 90. Stoupili jsme se a rozdílně rozmlouvali; nebo pan sudí a já, též dva neb tři jiní k tomu jsme se přimlouvali, aby ti svědkové čtení byli, a ukazování paní vdovy pořádky aby se slyšelo, a tak aby jedním naučením, i p. hejt. sirotek poručen, i vdova tím, což ukáže, opatřena býti mohla; neb ten jest pořádek, a tak se téměř vždycky zachovalo jakož jsem já pak nejeden příklad připomenul. Ale jiní všickni k tomu mluvili,

¹⁾ klam zde znamená, jakož i nahoře, tolik co lež.

aby nejprv bylo naučení dáno panu hejtmanovi, tak aby k těm svědkům a jiným věcem, ku kterým by se paní právo míti pravila, mluvíti mohl. A ačkoli jim to od nás předloženo bylo, že pan hejtman to ví, že se jemu naučením sirotek a statek poručí, a že toliko svědkům panského a rytířského stavu i obecním, nemaje on sám svědkův žádných, odporovati nebude, mezi námi pak že to bude uvažováno, pořádně-li paní a jakými důvody, cožby jí tak náleželo, prokazovati bude; avšak nemohli jsme jich přemoci, nýbrž na svém přede stáli. Pročez tázal jsem se rozstoupiti, a dotázal jsem se pana hejtmana, poněvadž nic jiného mimo inventář J. M. nepřednesl, má-li co ještě buď sepsaného, buď ústně předkládati? Odpověděl pan, že nic nemá, lečbychom chtěli v dluhy nebožtíka nahlídnouti, kterýchž také do potazu podal. A v tom pan Bohuslav Bořita jakožto poručník sirotka po neb. panu Tasovi¹⁾ zůstalého ohlásil se, že neb. p. maršálek témuž sirotku 1200 zl. dlužen byl, kteréž jsou bez vědomí jeho, bez úroků do let sirotčích ujištěny, prosíc v tom za opatření. Ozval se pan hejtman, že se diví panu Bořitovi, že J. M. bezpotřebně zanáší, poněvadž ještě žádného naučení J. M. dáti neráčili, a k tomu že na pana nařká, jakoby sám jsa poručníkem toho sirotka sebe byl opatroval, a sirotku ubližoval, ješto se to dostatečně prokázati může, že se to s vůlí paní stalo, a p. Bořita že ten zápis od roku za sebou má, jak se pak sám v domě jeho k tomu přiznal. Ale Bořita se k tomu nechtěl znáti, než pravil, že toliko před čtyřma nedělemi jest mu odveden. Stoupili jsme se zas, a ty dluhy jsme přehlídlali.

Zůstal nebožt. dlužen okolo 220.000, a proti tomu jiní jsou mu dlužní zůstali okolo 114.000, ale na nejistých dlužnících. Nedali jsme jich zjevně čísti, poněvadž se o tom ví, že statku více než dluhů zůstalo. Potom když jsem ačkoli znovu podáváje, nemohl k tomu přivésti, aby jedním naučením se všecko vykonalo, a vdova pořád aby slyšána byla, vydal jsem R. pana Berku, p. Václava z Zástřízl, kteříž naučení obyčejně sepsali: poněvadž pan Ján z Lipého bez poručení umřel a sirotka a statek pozemský po sobě zanechal, žu má pan hejtm. to k sobě přijíti a v to se uvázati.

Když přečteno bylo, ohlásil se pan hejtman, že se chce tak zachovati. Potom jsem dal svědky čísti, mezi nimiž pan Maxmilian Lev, a paní Brtnická, ostatek služebníci a služebnice, neb. pána a paní. To všickni jednomyslně vysvědčovali, že jest neb. paní všecky klenoty a stříbra i stádo Aleksovské a zejména některé koně a osla daroval, až i zlořečení na ty vydal, kteří by se tomu protiviti chtěli. Na ty svědky Kataryn, když přeslyšáni byli, se odvolával, a potom, obrátě se ku panu Karlovi z Lichtenštejna, pána na místě pána zmocněného prosil, aby o tom, což mu o té věci vědomo jest, vysvědčil. Vyvstal od nás a všel do šraňku, a vysvědčil, že jednoho času brzo po smrti neb. pana Šembery¹⁾ pan maršálek i s paní na Bučovice přijel, a tam buda v tom domečku pod zámekem u večere, že jest se zmínka ňaká stala o stříbrích; tu že p. maršálek řekl, že jest všecka stříbra paní daroval; v tom že se dobře pamatuje, ale o stádu že v paměti nesnáší. Vrátil se po tom promluvení zase mezi nás. A Kataryn, řeč vezma, žádal nejprv, což tak paní prokázala, aby jí vydáno bylo. 2. Poněvadž se na věno nepotahuje, které sobě ujištěné má, aby svršky vedle zří-

¹⁾ t. j. z Lomnic.

²⁾ t. j. z Boskovic.

zení zemského vybyta byla a ty, kteréž jest s sebou na Krumlov přivezla, a do toho statku vnesla, aby jí vydány byly. 3. aby jí tisíc zl. které neb. pánu na spravení berní půjčila, zaplacen byl, což i svědomím pisaře důchodního a jedné panny prokazoval. A poněvadž ještě jeden tisíc neb. pánu půjčila, který také ujistěný nemá, a pán neb. 700 zl. za dům její vlastní v Znojmě prodaný k sobě přijal, kterýchž jí také nenavrátil, a jsa již na smrtelné posteli, zápis na pět tisíc jí vykonati poručil, kterýž pro smrt panskou k vykonání přijíti nemohl, že J. M. prosí za odklad do druhého soudu, aby to vše pořádně před J. M. dokázati mohla. A naposledy dal čísti 4. naučení jedno panu Zacharyášovi z Hradce, o ňakou paní z Fulštejna vdovu po p. Janovi Podstatském pozůstalou; druhé p. Hynkovi z Vrbna o paní Dorotu z Drnovic, vdovu po p. Hronovi z Náchoda osířelou; třetí, témuž panu Hynkovi místodržícímu p. Fryd. z Žerot. o vdovu po Jindřichovi Vičnickovi zůstalou, a čtvrté p. Frydrycha z Žerotína, o vdovu po p. Voldřichovi Zahradeckém pozůstalou, slove paní z Zástřizl.

Po tom všem p. hejtman promluvil, že tomu neví jak odporovati, než že sirotek jest zle opatřen, dluhu že mnoho, a že J. M. to vše k uvážení a sirotka opatření poroučí. Druhá také strana vdovu k spravedlivému naučení poručila. Kázal jsem se stoupiti, a když jsme se k naučení přimluvívali vydal jsem R. pana z Doubravice a pana hofrychtýře. Ale oni prosili, abych to naučení sám napsal; tak jsem učinil, a vztahl jsem je na vdovu, p. Kateřinu z Krajku, maje je vztahnutí na zmocněného p. Voldřicha Krajíře, v čem jsem pochybil, a ačkoli na čtyřikrát mezi námi v potazu čteno bylo, avšak žádný se toho nedomyšlil. Když jsem je napsal, vydal jsem znovu R. pana z Doubravice Václava z Zástřizl, kteří šli nahoru, je přepsali, a potom čísti dali. A tak jsem J. M. propustil.

Čtvrtek.

Po zasednutí předstoupil před J. M. pan Frydrych z Náchoda maje svého mladého strýce s sebou, jemuž leta vyžádal, Jiřího, a promluvíti od něho dal, že žádá J. M. aby k soudu zmocniti mohl. Svoloal nás p. sudí, a dotázal se pana z Náchoda, koho zmocniti chce? Oznamil nejprv sebe, potom pana Václava Hrubčického, pana Králického, a pana prokuratora. Dotázal se po druhé na jak dlouhý čas? Žádal na deset let. Snesli jsme se, a k těm třem mu bylo dovoleno, než pan Frydrych z Náchoda, poněvadž jest soudcím, aby nebylo dovoleno, nebo tak se zachovává, a místo desíti let povolili jsme ke třem.

Týž pan Frydrych z Náchoda žádal naučení, poněvadž paní Kateřina z Kunštatu, pannu svou jednu N. Jankovskou, za N. Vřesovce vydávati míní, a on též panny statek ručil, coby měl paní jmenovati, žeby bratru snad nemnoho zůstalo. Uvažovali jsme jedno to, že ti siroteci nejsou hrubě bohatí, druhé že ten, který jí sobě bude bráti, také chudý jest, třetí, že cožkoli budoucí muž její k sobě jejího přijme, že jí to bude museti vedle pořádku země této ujistiti. A protož z společného snešení jsme kázali jmenovati panně tři sta zl. 200 po otci a 100 po matce, a to jsme p. z Náchoda, povolajíc ho mezi sebe, oznámili, při čemž p. hejtman doložil, že se prvé nic tím způsobem nevyměřovalo, než když kdo čeho takového po J. M. žádal, že mu oznámeno bývalo, že se bude věděti, jak v tom chovati.

Pan Ladislav Berka vznesl na J. M., že pominulých dnův jest mu úředník jeho Mezeřícký psaní učinil, že teď nedávno dva poslové přísežní z Prahy ňaké listy přinesli, a když jich, aby za pánem do Brna šli, napomenul, že jsou toho učiniti nechtěli, a tak nevědouce, jak dobře učiniti, že jest je vzal, a za pánem poslal. V těch pak listech že jest pán nalezl pŕhon bratra svého pana Václava, a obeslání od úředníků menších desk zemských, v kterémž ho k odpovídání před sebe od příštího pondělka přes týden obsílají. V pŕhonu pak že pan Václav po něm žádá poručenství neb. pana Zdeňka bratra jejich i s mocným listem králov. 2. Pŕhon, kterýž jest jemu panu Ladislavovi od práva vydán a nejiny, kterýmž ho pan Václav o svršky pohání. 3. O inventář stříber na Mezeříci nalezených a z Jihlavy přivezených. 4. O listy posilací, kteréž pan Václav jemu učinil v té rozepři. Poněvadž pak u sebe to nachází, že jemu to k nemalému nebezpečení se schyluje, jakož proto, žeby těch věcí od desk českých ku právu své spravedlnosti, kterou zde sobě při právě předkládá, dostati zase nemohl, tak také že při dckách velmi krátká expedicio bývá, a nad to, že se tuto nemálo dotýká i soudu i země a práv našich, kteréž téměř p. Václav nařiká, poněvadž se z něho ztrhna jinam obrátil, že prosí, abychom v tom i jeho i nás opatřili, a jemu i naučení dali, kterak by se měl v té věci zachovati. Kázali jsme mu od sebe vystoupiti. A nejprv přečetli jsme pŕhon, v kterémž to vše obširně nalezeno jest, co je nám od pána přednešeno, potom jsme nahlídli v obeslání, které se nic s pŕhonem nesrovnávalo, neb úředníci menší pána obsílají, aby ty svršky a stříbra, kteréž po neb. panu Zdeňkovi zůstaly, a v tom pŕhonu, kterýmž jest do Brna zapohnán, obsaženy nejsou, před nimi k spravedlivému se panem Václavem rozdělení, položil, o jiných pak věcech žádné zmínky nečiní. Potom jsme to oboje vážili, a ačkoli rozdílné přímluvy byly, avšak naposledy o to jsme se snesli, aby pan Ladislav pro ujítí všelikého nebezpečení před úředníky menší se postavil, avšak v žádné odpovídání se nedal, než aby zde supplikaci do soudu sepsal, a ta aby se do psaní, kteréž bychom o tu věc J. M. učiniti měli, zavřina byla. Což také jest od nás panu Ladislavovi oznámeno.

Vedle onehdejšího poručení pan Vilím Dubský a Stranec, předstoupíc před J. M. ohlásili se, a prosili, aby poručenství neb. p. Jana Chroustenského, v kterém je za poručníky nařídil, čteno bylo, a zatím aby J. M. posly ke dckám naříditi ráčili. Vyvstal pan hejtman poněvadž mu naučením sirotek pana Chroustenského, který se v statek Rudolecký po bratru uvázal, poručen jest, a ohlásil se, že mu se zdá, že dotčení poručníci, na neplatnou věc nastupují, poněvadž jsouc jemu od J. M. sirotek i statek k opatrování odevzdán, měliby jeho viniti, jestli se jim co na místě sirotcím ublŕžuje, avšak že ani čtení ani vložení do desk toho poručenství že brániti nemŕže, než že bude věděti co potomně činiti. Stoupili jsme se, a čteno poručenství i list mocný, oboje v mnohých artykulích nepořádné. Po přečtení žádali poručníci, aby panu hejtmanovi naučení dáno bylo, aby jim vedle téhož poručenství statku Rudoleckého postoupil. Čemuž pan hejtman slušně odporoval, a při pořádku zachován býti žádal. Stoupili jsme se a posly ke dckám vydali pana Arkleba z Kunovic, a p. Voldřicha Krajíře.

Za těmito p. Žampach naučení žádal, aby mohl list spravní na prodej vsi Borotice, kterouž jest na místě bratra a sestry své po mateři vlastních a nedlŕných p. Václavovi Hrubšickému prodal, do desk

zemských vložití. Pan hejtman jakožto místodržící nejv. komor. žádal za naučení, poněvadž p. Žampach ten statek prodal, který jediný měl po materi sobě a týmž sirotkům náležitý, mohl-liby jej do desk zemských vložit? Pan Žampach proti tomu oznámil, že jest jej musel pro dluhy po nebožce zůstaté prodati. Stoupili jsme se, a ačkoli jsme měli ten zprávní list dáti nejprv čísti, avšak skrze zapomenutí jest to opo-
Fol. 91. b. minuto, a dáno naučení panu hejtmanovi, že to může učiniti. R. pan z Lichtenštejna a p. Václav z Zastržl.

Těmito naučeními ztrávili jsme čas až do poledne. Potom p. sudí kázal se navrátiti na půhony, které minulého tyhodne byly odloženy. Oznámil místopisař, že k úterku byly odloženy půhony pana Jeronýma hraběte z Turnu s panem hofrychtýřem, a k středě pana prokuratora s panem z Doubravice, než že v úterý pro svátek, a v středu pro sirotčí věci nebyly předsevzaty. Kázal pan sudí prožalovati půhony k úterku odložené. Ohlásil se pan hofrychtýř, že povolil k odkladu na žádost pana hraběte, který stěžně domů odjeti musel, k čemuž i pan Teufl přisvědčil, a tak jest dán odklad až do druhého práva.

Zatím prožalován jest půhon p. prokuratora na p. z Doubravice (v. f. 82. b.); dal od sebe pán promluvit, že není sám rukojmě, a že se sám v žádné odpovídání nedá. Stál s ním p. Losynský. Pročež pan sudí, věda, že páně Losynského půhony sem přinešeny jsou vedle poručení v Olomouci daného (f. 75. a.) kázal jej prožalovati, což se i stalo. Bránili se rukojmové půhonu odpovídati, tím, že nevědí proti komu by p. prokuratora zastoupiti měli, poněvadž pan Arkleb z Kunovic v držení statku Ostrovského není a k tomu s p. Jetřichem strýcem svým, na jehož místě, jakožto tehdež nedílného, jest pana prokur. pohnal, již nyní dílen jest. Pan prokurator odpověděl, že páni na ten čas s p. Arklebem z Kunovic nic nemají činiti, a protož že se daremně brání odpovídati, nýbrž že viděti jest, že se znají povinni býti ku při odpovídati, poněvadž toliko na obranu nastupují. Páni pak tomu odpírali, a předce na svém stáli, a dali na to dva nálezy čísti, jeden mezi Albrechtem z Barště a Kateřinou z Lehnice, v kterémž stojí, poněvadž Kateřina v držení statku není, že není povinna odpovídati, a druhý mezi panem Arklebem z Kunovic, a týmž panem prokuratorem, který se stal o minulém soudě holom. (v. f. 35. b.) kterýž svědčí, že pan Arkleb z Kunovic jsa s strýcem svým panem Jetřichem dílen, tomu půhonu odpovídati nemá. Pan prok. odpověděl, že ti nálezové k této věci neslouží, poněvadž oni panu Arklebovi odpovídati nemají než jemu, který je pohnal o zastoupení, a s tím dal list zprávní; ale není vzat od něho, proto že se nám pan sudí kázal stoupiti. Přimlouvali jsme se rozdílně jako vždycky. Všickni ti, kteří přede mnou mluvili, k tomu vedli, že páni rukojmové nejsou povinnými odpovídati za příčinou tou, že p. Arkleb s strejcem dílen jest; ale když na mne přišla přímluva, já jsem to svrhl tím, jedno, že rukojmové na ten čas s panem Arklebem nic nemají činiti a tak ta obrana, kteráby proti p. Arklebovi postačiti mohla, že proti p. prokuratorovi postačiti nemůže; druhé, že pan Arkleb pohnal p. prokuratora, i na místě strýce svého nedílného, a pan prokurator pohnal pany rukojmě, aby ho zastoupili netoliko proti p. Arklebovi, než i proti p. Jetřichovi strejci jeho, a tak nejasa p. Arkleb v držení než pan Jetřich, že ho mají zastoupiti. 3. Není činiti o sám účinek než o grunty pana prok. prodané, v které mu se páni z Kunovic vkládají. A ačkoli pan hejtman přivedl příklad, že někdy starý Stranec požena rukojmně páně z Pernštejna za zprávu a

oni bránit se tím, že paní z Pernštejna dílní jsou, nemohl za tou příčinou nic na nich obdržeti, avšak potom i on i jiní ustoupili od svého a poručeno jest panům rukojmím, aby odpovídali. Než já bych nebyl šel tou cestou jako páni, než byl bych se uvolil zastoupiti p. prokur. a byl bych se obrátil panu z Kunovic. Když tedy jim odpovídání nadjáno bylo, pan prokurator podal listu zprávního, a rejsterku prodají zpečetěných, dokazujíc, že jest mu prodáno i mejto i přívoz, i mostní, a že mohl svobodně na svém hájiti. Dal také čísti nález mezi p. Janem starším z Žerotína a panem Dobšem z Boskovic na grundy se vztahující. Pani rukojmové proti tomu mluvili, že kdo jest rukojmím za správu, jest povinnen statek očišťovati proti tomu, kdožby jej právem zemským nařkl; ale tuto že není činiti o nařčení statku, než o zbití lidí, začož jsou oni panu prokuratorovi nikda neslibovali. P. prokurator se hájil, že tu není činiti o zbití lidí, než o grundy jeho dědičné a zaplacené, poněvadž pan Arkleb jeho pohání, že mu dal zbití lidí jeho na místech, v kterých od starodávna hájiti právo má, čemuž on odpírá, poněvadž ta místa jeho vlastní jsou, od něho koupena a zaplacená i v listu správním položena. A to chtěl ještě dokazovati svědky zpečetěnými, kterýchž s výminkou podával; ale poněvadž proti rukojmím nesvědčili, než proti panu Arklebovi z Kunovic, nesměl jich dáti nahoře čísti, než podal jich do potazu, a tu prosil, aby otevřeny byly. Stoupili jsme se, a podivili se, že v tak dlouhém čase nedal proměnití titule, aby byli svědčili proti rukojmím. Protož poněvadž pořádek není, aby svědomí čtena byla, která ku při nesvědčili, učinil pan sudí z našeho společného snešení dotázku na pana prokurat., chce-li těch svědkův užítí, a žádá-li toho? K čemuž když odpověděl, že žádá, dána jest odpověd, poněvadž proti panu Arklebovi svědčí, a on s pany rukojmími činiti má, že J. M. ráčí té pře až do Hol. (omouce) odkládati a panu pisari o přenešení týchž púhonů poručeno jest.

Pátek.

O Henrychovi Jandekrovi, jaké se poručení stalo (v. f. 78. b.) Ten když se sem nepostavil, pan z Kunovic do šraňku vstoupíc vznesl to na J. M. a prosil, poněvadž se jemu a poddaným jeho Brodským nemalé od téhož Jandekera ublížení stalo, jakž by se z pisu, který v ruce měl a podati chtěl, obšírněji porozuměti mohlo, aby v tom opatřen byl. Stoupili jsme se a pan hejtman nám oznámil, že ten Jandeker byl u něho kteréhosi času, a žádal, aby z toho závazku, na který jest od Hradišťanů vzat, propuštěn byl, poněvadž se s panem z Kunovic srovnal, ale pán že toho učiniti nechtěl, poněvadž zprávu od jinud měl, že se nemalých lotrovských kusů dopouštěl, až i ves jednu panu z Kounic vypálil, než že mu poroučel, aby se sem vedle závazku postavil, on pak že bezpochyby v něčem se čijíc toho neučinil. Protož jsme se na tom snesli, aby pan hejtman odpověd dal, poněvadž soud ještě trvá, že se může postavití, než pokudžby se před vzdáním soudu nepostavil, že bude jeden každý věděti, za koho jej držeti, a jak se k němu stavěti a chovati.

Bylo potom rozmlouvání o kněze Lukáše, poněvadž se v řečnování dává, mělo-liby se jemu trpěti? Zůstáno na tom, poněvadž pořádek ten jest, aby od stavu panského a ryt. žádný mluviti nemohl, kterýby téhož stavu neužíval, a prvě duchovní

nikdá od jiných nemluvívali, než od sebe sami, že mu to má zastaveno býti.

Fol. 92 b. Pan Ladislav Berka vedle včerejšího snešení podal J. M. supplikaci, v níž to, co včera ústně přednesl, opáčil, ale velmi stěžně na bratra svého p. Václava, a prosil, aby ta supplikacie do Prahy posílána nebyla, obávající se, aby potomně bratr jeho, za něco jeho neuchytil a s ním se nesoudil, tak jak mu se jednou stalo s neb. panem purkrabím, na něhož také když jest supplikaci dodal, a ta do kanceláře odeslána, a pánu dodána byla, vyžádal sobě s ním pět pŕuhonŕ o poctivost. Soudili jsme sami, žeby nebylo dobře, aby ta supplikacie měla tam odeslána býti, avšak pro všecko, aby potomně to na nás samých nezůstalo, a pan Ladislav, aby to s sebe složil na nás ŕakého břemena nevedl, uradili jsme se, aby předece supplikaci a stížnost svou sepsal, ale krátkými slovy, a ta aby do psaní našeho zavřína, a J. M. cis. odeslána byla.

Potom nám přednesl p. hejtman J. M. císařské psaní, v kterémž mu J. M. cis. poroučeti ráčí, aby mu vota nebo hlasy na dosazení soudu, přijmouc je od každého z panŕv soudcŕv, zapečetěna odeslal. Snegli jsme se na tom, že to pořádek náš s sebou nepřináší, nebo vota toliko k nejvyšším ŕřadŕm se dávají, jako hejtmanskému, komornickému, než soud od nás simpliciter dosazován bývá, s vůlí pana země, a protož na předložení p. hejtmána volili jsme k tomu pana hraběte Jeronýma z Turnu, a pana Jana z Vrba, a ti oba do psaní, kteréžby pan hejtman J. M. učinil položení byli, s tím oznámením, že jsme je sobě všickni oblíbili, a že J. M. prosíme, aby také svou milostivou vůlí k tomu dáti ráčil. A poněvadž se jedné osoby z stavu ryt. nedostává, žádali jsme pana hofrychtyře a tovaryšŕv jeho, aby nám zejtra tři osoby poznamenané dali, abychom se o některého z nich snegli.

Karel Pogrol věna i nad věno manželce své 4000 zl. na Lovčičkách do desk zemských vložití že chce, J. M. oznámil, a ona Markyta Odkolkovna, žena jeho, že jej zase na spolek přijímá. Čteno oboje zjevně, nejprv vklad věna, potom spolek; po přečtení optal se p. hejtm. jakožto nejvyšší komorník, paní Markytu, dovolí-li k tomu spolku svou vůlí? Řekla: dávám, a pan hejtman k ní, ptám se podruhé? Opět řekla že dává, a tak až do třetice; ptav se po třetí, opáčil pan hejtman, a ona tolikéž že dává, pověděla, k čemuž pan hejtman řekl: když dcky otevřeny budou, dejte se nahoru najíti.

Šlevic se ohlásil, že jest od pana Karla z Lichtenštejna a nejvyššího p. hofrych. byl jemu den k přátelskému jednání s Bernartem Pražmou jmenován k tomuto nynějšimu soudu, než že Pražma se nepostavil, a tak že jednom odkladu hledá, a prosil p. hofrycht. aby to s sebe složil (p. Karel nemocen, nebyl nahoře). Ale když p. hofrycht. předece na tom stal, aby se s tím ještě prodlelo, poněvadž Pražma pro nemoc přijeti nemohl, povolil k tomu Šlevic, toliko aby se to před soudem holom. vykonalo.

Nekeš se před J. M. postavil (v. f. 86.) Erazým odjel, Jindřich Blekta na místě jeho se ohlásil, že to všecko, což v své supplikaci na Nekše sobě stěžil, prokázati chce poctivými lidmi; poručeno Nekšovi, aby psanou zprávu J. M. na to dal.

Po tomto uvažování a vyslýchání, přišlo na roky a nejprve na ty odložené z Hol. mezi lidmi některými z panství Světlovského a panem Jetřichem z Kunovic předešlým pánem jejich. Šlevic mluvil od pana z Kunovic a bránil odpovídání roku, poněvadž v něm nic nefekli, v čem by se jim ublížení dalo, a tak neví, čemu by pan měl odpovídati. Oni pak chtěli supplikaci do soudu podati, ale i tomu bránil, zastává se pořádkem. Není přijata, a tak dali promluvíti od sebe, že se jim v mnohých věcích zkrácení děje a že jsou v nenáležitě roboty potahováni. Šlevic pak na to nastupoval, že nejmenují, jaké jsou to nenáležitě roboty? Svolal nás pan hejtman, a když přímluvy vůkol podával, někteří jsme se přimlouvali k tomu, že nemá odpovídati tomu roku, jedno proto, že pořádek jest takový, aby všeliké obvinění bylo světlé a otevřené, čehož v tomto roku není zachováno, kdež se nic nedokládá, než toliko to, že proti obdarování jejich jsou v nenáležitě roboty potahováni, a vězením k tomu nuceni, ješto buď že jest tak, buď že není, bylby vždy něco zejména měli položit, tak aby p. z Kunovic byl věděl k čemu odpovídati 2. proto že se to až posavad tak zachovávalo, a já mezi jinými přivedl jsem ku příkladu nález, který se stal mezi panem Dozím a poddanými jeho Vizovskými (v. f. 41.) a že nám nenáleží dnes jinak a zejtra jinak postupovati, jednak takto jednak jináč zavírat. 3. i proto že ti lidé, bude-li toliko rok zdvižen budou moci jiného sobě vyžádati, než přijde-li k odpovídání, a oni pro svou hloupost nebudou uměti své pře vésti a provésti, tedy že přijdou o svou spravedlnost. Ale p. hejt. s svou stranou převálčil nás, jedno tím, že ti lidé jsou hloupí a sprostí, a že neuměli sobě roku sepsati; druhé, že ta pře již asi od osmi let se vleče, a že několikrát jest odkládána, až i k posledku v Hol. kdež toho zejména doloženo jest, že se jí zde má konec učiniti. 3. Že pan z Kunovic nikdá se nebránil odpovídání, než toliko odkladu žádal, jednak pro svědky jednak pro lidi, jednak pro nemoc atd. Ačkoli já i tyto důvody jsem mu svrhl některými příklady, avšak muselo tak býti, a jest povědíno panu z Kunovic že má odpovídati. A tak Zbyněk, prokurator těch lidí, oznámil toliko, že jsou mnohými robotami obtěžováni, a dal čísti mnohá obdarování, daná jim od předešlých pánův, jako od pana Ctibora z Landštejna, od pana Buriana z Vlčnova, od pana Frydrycha Tetaura, a to několikrát; která když přečtena byla, a Zbyněk od těch lidí nic k tomu nemluvil, Šlevic počal mluvit, a nejprv ukazoval to, že neví k čemu ta obdarování tak obšrná čísti dali, poněvadž v roku nic nedokládají, v čem by se jim proti týmž obdarováním ubližovati mělo, zatím že jsou dali čísti obdarování některá na ně se nevztahující, a jmenoval jakési vsi, které nejsou v roku položeny. Item že po přečtení týchž obdarování ničím toho, aby se jim v čem přikořist jaká díti měla, neprokazují, a tak že pán neví, odkud začít odpovídati, věda, že jim v ničem neublížil, maje o všecko jistou a dostatečnou smlouvu s panem Vilémem a s panem Václavem Tetaurem. Nad to že jsou se ti lidé, by pak co se na ně proti těm obdarováním ukládalo, ze všeho vydali dělajíce a robotující panům Tetaurům všecko, jakž jim bylo rozkázáno. A na posledy, že majíce rok sobě před J. M. složený, jsou se z práva strhli a J. M. císař na pana z Kunovic žalovali. Proti těmto všem imputacím Zbyněk nic jiného nevedl, než že jsou se z ničeho nevydali, než jestli jsou co více dělali, než byli povinni, že to z mušení činili, jsouce častým a těžkým vězením k tomu přivedeni, a že předce na tom stojí, že proti obdarováním jich jsou v nenáležitě roboty

Fol. 93.

potahování. Kravarský k tomu odpověděl, že se řeč mluví, neprovedí, když co ukáže, že pán chce tomu odpovídati. Na kteréž to promluvení Zbyněk podával svědomí proti panům Tetaurům vyslyšané, ale poněvadž ti lidé s pany Tetaury roku nemají, a k tomu oni oba již umřeli, není váženo, a tak jsme se stoupili. A tu se teprv panu hejtmanovi oči otevřely, že mohl k tomu povoliti, aby rok byl zdvižen, tak aby skrze to ti lidé byli se mohli lépe opatřiti; ale již bylo pozdě. Pročež když jsme větší a přednější díl k tomu přimlouvali, že, poněvadž ti lidé nic neprokazují a svého roku za pravý nečiní, že není pan z Kunovic tomu povinen odpovídati, snesl se s námi také, avšak by se žádné zkrácení na spravedlnosti těm ubohým lidem nestalo, přimlouval se k tomu, aby zase osoby byly nařízeny, které by je spolu porovnali. A po dlouhém uvažování, když jsem já se již sám zakázal, že chci v tom pracovati, volili mne k tomu a přidali mi pana Arkleba z Kunovic, pana Teuffle, pana Strážnického, pana prokuratora, pana Petra Skrbinského, pana Bohuše z Zástřizl, p. Jiříka Martinkovského a pana Viléma Nekše. a poručili, abychom se o den snesli, je společně vyslyšeli, a pokudž možna přátelsky spokojili, pokudž by pak dobrovolně to jíti nemohlo, mocnou výpověd mezi námi (sic) učinili. Já pak abych strany sročil, a oni ke dni jmenovanému aby se před nás najíti dali. Což jest jim také od p. hejtmana oznámeno, a zejména panu Žampachovi poručeno, aby také se tam dal najíti.

Rok mezi Šenem a Vencelíkem jest odložen do druhého práva a stranám poručeno, aby se k sobě skutkem a řečí pokojně chovali.

Petr Pražma supplikacií dnes ráno podal, která jest nyní vážena; žádá, aby vedle připsaní J. M. císaře na poctivosti opatřen byl. Ztratil jí tím, že když po nálezu naň učiněném nemohl rukojmí dostati, kteří by zaň, že nálezu zadosti učiní, slíbili, musel do šraňku vstoupiti, a pánu sudímu svou čest věru slíbiti, že se na posudku postaví, a nálezu dosti učiní, aneb na rathous půjde.

Když pak posudek přišel, skrze svou nedbanlivost a pýchu nepostavil se, na slib svůj tudy se zapomenul, což nenáleží na poctivého člověka. Pan Hynek z Vrbna nebožtík dal naň ustané, čehož neměl učiniti, poněvadž žádný nemůže ustané dáti, než původ v půhonu, aneb zmocněný, aneb na kohož by to právo převedeno bylo od původu, což se může učiniti vedle řízení zemského, a žádaje aby to do pamětných knih zapsáno bylo; pan Arkleb z Kunovic, který držel místo neb. komorníka, a pan Jan z Žerotína na Losyně, který držel místo nejvyššího sudího, oba nevelmi pořádku povědomi, jsou k tomu, nerozumějíce, co na tom záleží, povolili a zapsati dali, že Ejvanovští naň ustané dali, ješto Ejvanovští ani nepohnali, ani ku právu nenáležejí, než byla pohnala paní Krystyna z Rogendorfu, manželka páně z Vrbna na místě Ejvanovských poddaných svých, kteráž také měla a mohla stané dáti, aneb na svém místě zmocniti, což jest se nestalo. Pročež když jsme do pamětných knih nahledli a to našli, že nepořádně jest dáno stané, jsme usoudili, avšak jak by Pražmovi poctivost navracena býti mohla, vážení toho jsme odložili až do Holomouce a to za příčinou, že se již k skonání soudu chyluje, že pan biskup přítomen není, pana sudího že pro nemoc mezi sebou nemáme, že naděje jest, že tam dosazen bude, a poněvadž jest o tak velikou věc činiti, že to má s všelijakou opatrností konáno býti. A

abychom toho, jak se říká, v ostruhách¹⁾ nejednali, zůstáno na tom, aby hned ten den po vyhlášení půh. ta věc předsevzata byla, a cožkoli k tomu náleží, aby do Hol. bylo dovezeno. Při tomto mluvení oznámil nám p. Berka, že J. M. c. dal Pražmu již přede dvěma léty z hořstátu vymazati.

Za touto resolucí vystoupil p. hejtman a přednesl sirotčí věci. A nejprv, poněvadž se Kořenský zpáčil, že pan Stranec, jakožto nejbližší přítel toho sirotka (neb Stranec a neb. Petr Chroustenský, jsou ode dvou vlastních sester) chce ručiti statek Myslibořický, statek pak Rudolecký že pan držeti chce, ažby J. M. rozeznáno bylo, má-li to poručení své místo míti nebo ne, které jest neb. pan Jan Chroustenský učinil. Po pánu dal od sebe promluvíti Kořenský, žeby byl rád ručil, kdyby byl mohl rukojmě shledati, než že jich nemohl svěsti, a protož že J. M. prosí, aby v tom ráčili jeho u sebe omluvena míti. Ohlásil se také p. Václav z Zástřízl, na místě švagrový své, paní Lidy sestry Chroustenských, že J. M. prosí, poněvadž ona jako žena ručiti nemůže, aby J. M. ráčili jí i dítky jich strany nápadu opatřiti. Kravarský také od vdovy promluvil, jsa zmocněný její, žádaje vybytí věnem i nad věno, a žádal výpis z desk vkladu, kterým jí neb. manžel její dobrý díl statku svého do desk vložil. Stoupili jsme se, a poněvadž Stranec blíznost ukazuje, a žádný bližší, který by ručiti mohl, se neohláše, pustili jsme mu ručení, a naučení p. hejt. dali, aby mu vedle pořádku ručení pustil, on aby věnem i nad věno vdovu vybyl, a jeho ručení aby sestře nebožtíka, dítkám jejím a jiným nápadníkům na spravedlnosti jejich k žádnému ujmě nebylo.

Fol. 94.

Po tomto naučení p. hejtm. oznámil, že Švabenský rukojmí svěsti nemůže (v. f. 87.) a v tom jsem já vyvstal, neb mne noha bolela a šel jsem pryč; ale srozuměl jsem, že ručení puštěno jest Bernartovi Podstatskému.

Sobota.

Paní Alena Berkova z Lomnice předstoupíc před J. M. prosila, aby k tomu půhonu, kterýmž od pana z Doubravice pohnána jest, zmocniti mohla pana mistopisaře a pana Prokopa Lhotského; dovoleno jest jí k tomu; dala to sobě zapsati.

My pak vstoupivše se na zavolání pana hejtmana opět jsme počali rokovati o dosazení soudu. Pan hejtman chtěl nás namluvíti, abychom podlé psaní císař. předce ty vota poslali, a při tom žádali, aby J. M. více nás v to neráčil potahovati. Ale žádný k tomu nepovolil. A tak nastoupil na jiné, abychom ho při J. M. císař. omluvena psaním našim učinili, tak jakž se v Holomouci stalo, (v. f. 72. b.) Ač jsme ho chtěli s toho svěsti a ukazovali jsme mu, že to s větším ublížením jeho bude než s poctivostí; avšak když on na tom stal, nechali jsme ho při tom, a dovolili jsme k takové omluvě. Potom pan hofrychtýř přednesl nám na cedulce poznamenané tři osoby k soudu, p. Arkleba z Vičkova, p. Sigmunda Bukuvku, a p. Václava Nekše. Ale když jsme mu oznámili, že p. Bukuvka více leží než chodí, poradíc se trochu s svými tovaryši, dal nám poznamenaného pana Mikuláše Kobylku, komorníka práva menšího v kraji Holomouckém, k jehožto osobě jsme všickni přistoupili, ale o to nemalý šturc byl, jestli žeby měl také do toho psaní k jeho císař. poznamenan býti? Já jsem hrubě bránil za tou příčinou, že zejména jest to vyměřeno jak se osobami st. ryt. má soud

¹⁾ Toto přísloví znamená: kvapně. — Umínil lid Izraelský trestati, však ne kvapně, ne vztekle, ne jako podlé přísloví v ostruhách Rvačov. Masop. 112.

dosazovati; ale p. hejtman mocí toho dovedl, jemužto když žádný neodporoval, já jsem také mlčeti musel. A tak se obávám, že jsme ještě hlouběji do blata vlezli.

Pan Berka ukázal svou supplikaci, kterouž jsme schválili, a poručili jsme J. M. císaři napsati a žádati, aby v té příčině nad námi a panem Ladislavem ruku držel, a nedopouštěl, aby nám sem do země úředníci menší od desk své púhonci posílali více měli.

Týž sobě stěžoval do Kateryna, že mu výpisy z rejster púhonních makulované odvedl; povolali jsme ho, a kázali jsme rejster přinésti, v kterýchž se totéž přemazání i připisování, jako ve výpisech nalezlo, a on oznámil, že netoliko ten obyčej jest, tak výpisy vydávati, jak se vlastně v rejstřích nacházejí, než že i přísaha jeho na to se vztahuje, a nemálo sobě to stěžil, že jest v takové domněně potažen.

Nekeš na včerejší poručení podal svou zprávu psanou, a všemu odpíral; odvedena jest Blektovi.

Fol. 94. b.

Potom přišli paní z Rožmberka a paní z Pernštejna, a když do šraňku vstoupily, p. hejtman obšírnými slovy zase připomenul o smrti neb. pana z Pernštejna, a za jakými příčinami tato věc jest odložena v Hol.(omouci) a opět za naučení prosil, poněvadž více dluhů se nachází než statku, že mu tu krom sirotka a pečeti k opatrování nic nenáleží.

Když přestal mluvit, Šponar od paní z Pernštejna promluvil; nejprv, že věno v statku má, a že jest nebožtík p. Don Gran Manriques, otec její, mimo nahoře psané věno 15000 zl. paní věnoval, které jí ujištěny nejsou, prosíc aby jí také z nebožtíka pana statku vydány byly. 3. Že jest manství Tovačovské od neb. pana prodáno a za ně 6000 zl. utrženo, kterýchžto peněz také nedostala. 4. Aby svršky nad věno vedle zřízení zemského vybyta byla. 5. Aby jí to, co na vychování dítek svých až posavád vynaložila, z téhož statku navráčeno bylo. 6. Aby jí ta summa, v které klenoty své pro potřebu neb. pana zastavila, zase byla zaplácena. A to vše prokazovati chtěla. Ale já věda žeby daremné slyšení bylo, kázal jsem se stoupiti. A podada přímluvy na pany soudce, někteří se přimlouvali k dokonalému této celé věci odložení; jiní aby panu hejtmanovi bylo naučení dáno, a ostatek aby se odložilo. Ale já máje zprávu od pana hejtmana, že jest J. M. císař psal, a ňaký prostředek, kterýmby soud dosazen býti mohl osobami naschvále k vyslyšení této věci nařízenými, ukázal, radil jsem, poněvadž z práva dvě neděle doseděti máme, abychom až do pondělka této věci odložili, zdaliby ten Courier mezi tím přijel, a něco místného od J. M. císaře přinesl. K čemuž všickni jiní přistoupili, a tak jsem oznámil, že J. M. této věci z jistých a slušných příčin až do pondělka příštího odkládati ráčí.

Vstoupil potom do šraňku Jindřich Blekta, Jakub Šarovec a Tarnovský oznamující, že paní z Pernštejna od nich svědomí žádá, jedno v tom, že jest šesti tisíc zl. za prodej manství na panství Tovačovském utržených, nedostala; druhé, že jest jí nebožtík pán její 15000 zl. a všechny svršky daroval; poněvadž pak oni k tomu dání jsou své pečeti přítiskli a v tom prodaji smlouví byli, že J. M. žádají za naučení, měli-liby takové svědomí dáti? Kázal jsem se stoupiti. Tolikéž nerozdílné přímluvy byly, nebo jedni chtěli, aby svědomí dali, poněvadž paní ani proti smlouvě ani proti pečetím jich žádného svědomí nežadá; druhí pak nechtěli k tomu povolití tím se zastírajíce, že pořádek jest, aby žádný k té věci, kdež jeho pečeť jest ani na jednu

ani na druhou stranu nesvědčil, a mezi jinými pan hofrychtyř připomínal nějakého pana Buriana Medka z Valdeka, který v Čechách proto stát jest, že v mnoha létech snad z nepaměti dvoje odporné svědomí dal v jedné věci. Já pak a pan Václav z Zástřizl k tomu jsme se přimluvili, poněvadž slyšení a přednesení paní z Pernštejna odloženo jest do pondělka, aby i tohoto uvažování k tomu dni odloženo bylo. Načemž když i jiní se s námi srovnali, oznámil jsem, když paní bude své věci přednáseti, aby J. M. o toto svědomí připomenuto bylo, že J. M. ráčí potomně, mělali by dána býti neb ne, poručiti.

Potom jsem vystoupil, a pana z Doubravice na místo hejtman-ské posadil. Pan hejtm. pak přednášel o Hostivarského, kterýž, když svá léta měl. (v. f. 79.) jest pánu naučení dáno, aby mu, cožby tak za pánem bylo, proti kvitanci odvedl.

Po tomto naučení žádal jsem, aby mi jakožto nejbližšímu příteli po meči neb. pana Jana z Lipého, krom sestry jeho a dcery její, ručení sirotka a statku puštěno bylo; neb pan maršalek nebož. a paní máti má byli ode dvou vlastních t. od bratra a od sestry. A pan Bohuslav Bořita, zmocněný od paní Alžběty z Lipého sestry nebožtíkovy, ohlásil se, že ona mi toho ručení ráda přeje, a že nemá nade mne bližšího přítele v krvi, než že J. M. strany nápadu za opatření prosí. Stáli dlouho v potazu, ale naposledy dali naučení, aby mi ručení puštěno bylo, avšak sestře a nápadníkům to aby na škodu nebylo, vyměnili. Prvé se statkové ručívati v jisté sumě, kteráž od soudu uložena byla. Ale za příčinou pánův z Vrbna s toho sešlo, nebo jeden z nich ručil Brodek a Náměšt u Hol. statek strýce svého ve 20.000, a když strýc dorostl, dal mu 20000 a sobě schoval statky, které stojí lépe než za 40.(000). Od toho času třetinou výš statkové se ručí, a bez naučení od soudu nic se od statku odprodati nesmí. Fol. 95.

Elška Vahanská přijala muže svého Jindřicha Tunkle na spolek-3. Přednesl pan hejtman o sirotky neb. Antonína Pílera; ale že již pozdě bylo, odložena ta věc do Hol.(omouce) s tím poručením panu hejtmanovi, aby mezi nejprvnějšími sirotčími věcmi tuto přednesl. A když se ona domlouvala, aby jí dáno bylo něco na vychování, odloženo jí toho až do pondělka.

Jandecker se postavil před J. M. (v. f. 92.) Ale poněvadž již pozdě bylo, ráčili mu J. M. kázati, aby se v pondělí ráno před ně postavil.

Pondělí.

Když jsem mezi J. M. přišel, již byli ráčili zasésti. Nalezl jsem je v potazu; domlouval se pan hejtm. o to, že v onehdejšímu naučení (f. 93. b.) které jsme dali Strancovi o ručení statku Myslibořického, také jsme potáhli sirotka, nechajíce pánu na hrdle statku Rudoleckého. A tak že nyní do skončení té pře, poněvadž pán sirotka ve své moci míti nebude, bude museti býti úředníkem Dubského a Strance. Měl poněkud příčinu, ale sám jest tím i mnohým vinnen, nebo své věci tak zatměle, a tak odpolu přednáší, že není možné všeho v paměti míti, a na všecko se rozmyslet. Já jsem mu podal této cesty k napravení té věci, aby spolu s Dubským a Strancem před J. M. předstoupil, a strany toho poručení rozeznán býti žádal. Oblíboval jí sobě. Ale poněvadž již dnes poslední den jest soudu a tak čas krátký k tomu, že to musí odloženo býti, oznámil, při čemž zůstalo.

Oznámil také že pan z Kounic podal supplikacii na Hendrycha Jandeckera (f. supra) žalující naň, že mu v městečku jeho Arklebově dvakrát oheň založil, tehdáž když léta 97. pod panem Rožďalovským do Uher tahl, po prvním ohni že jednom stodola vyhořela, po druhém pak pět domů, a že to může dostatečnými svědky dokázati, i to provésti, že on Jandecker sám se tím chlubil; oznámil také, že ledakés jiné věci naň se pronášejí. Snegli jsme se, poněvadž takové věci k sněmu více náležejí než k soudu, aby od pana hejtmana slibem zavázán byl, že se při nejprv příštím sněmu, který nám od J. M. c. položen bude, před J. M. pány stavy postaví.

Vystoupíc potomně od nás do šraňku odklad onehdejší strany věci Pernštejnské nám připomenul, a za naučení, že mu tu krom sirotka k opatrování nic nenáleží, žádal. Šponar na místě paní z Pernštejna, kteráž jakž i paní z Rožmberka v hospodě zůstala, opáčil žádosti paní všecky, a obzvláště pak strany svědomí od Blekty, Šarovce a Turnovského, žádaje při tom, aby s tím odkládáno nebylo, tak aby pro smrt některého z nich paní v nebezpečenství nepřišla. Oni pak vstoupivše tolikéž do šraňku žádali od J. M. naučení býti. Kázal jsem se stoupiti a nejprv páně hejtmanovu žádost, potom i paní přednesení k uvážení jsem podal. Tři se k tomu přimlouvali, aby panu hejtmanovi, poněvadž se v jistotě neví, aby více dluhů než statku bylo, naučení dáno bylo, že mu sirotek i s statkem k opatrování náleží, avšak, aby v témž naučení tak opatřen byl, aby mu to a úřadu jeho k žádnému ublížení nebylo; jakéby pak to opatření bylo, nic oznámiti nemohli. Druzí pak na tom se snegli, poněvadž tak jest, že v jistotě se neví, aby více dluhů než statku bylo, že jakož nám nenáleží na nejistou věc pana hejtmana opatrování tohoto odsuzovati, tak také, že nenáleží jemu je prisuzovati, a poněvadž větší díl nás souců rukojmové jsme, že nemůžeme my na tomto uvážování seděti, a protož, aby věc tato odložena byla, a mezi tím aby se na prostředky pomyslelo, kterakby per viam extraordinariam, poněvadž per ordinariam býti nemůže, této věci konec učiněn byl.

Podal jsem také k uvážení, mělo-li by to svědomí, které paní od výš psaných osob žádá, z poručení našeho dáno býti? Ač jsme to uvážovali, že paní nic neslušného nežadá, chtějíce toliko to prokázati, že za to manství, které její vlastní statek byl, a prodán jest jmenem jejím, žádných peněz k sobě nepřijala; avšak poněvadž ani pana hejtm. naučením opatřiti, ani paní slyšení nemůžeme, a mohlo by se státi žeby při slyšení dokonalém této věci rukojmové chtěli tomu svědomí odporovati, že lépe bude, aby i tohoto odloženo bylo, že pak paní nebezpečenství předkládá, poněvadž sama neví, která v něm stojí, než vedle ní mnozí jiní, aby to až do času trpělivě nesla.

A tak když více těch bylo, kteří se k odkladu přimlouvali; a o tom courieru, pro něhož do soboty až do dneška tato věc se protáhla, aby již přijeti měl, žádné nádeje nebylo, poručeno jest mi v ubec to oznámiti, a při tom pana hejtmana žádati, aby předece statek ten po neb. pana z Pernštejna pozůstalý v opatrování svém měl, a služebníkům neb. raden a nápomocen byl, kterýmž také abych oznámil, aby předece v té službě až do skončení té věci zůstávali. Což jsem tak učinil, a oznámil, že vůbec jest vědomo, za jakými příčinami jest slyšení a uvážování této věci sirotčí odloženo o minulém soudě Holomouckém. Ty příčiny že ještě zůstávají, a i při tomto soudě na překážce jsou, že každý souditi může. Nebo ačkoliv se panův soudci nemalý

počet sjel a ještě pospolu jest, avšak poněvadž se to nachází, že větší díl z nich v rukojemství za neb. pana z Pernštejna se postavili a z něho vyvazeni nejsou, že bezpochyby bude jeden každý z nich, kdyžbykoli k jistému o statek neb. pána naučení přicházeti mělo, chtíti se ohlásiti. Což kdyby se stalo, žeby již těch panův soudci, kteří by zůstali k potazu, dosti nebylo. A protož ačkoli by J. M. velmi toho vděčni býti ráčili, aby této věci již jednou se konec státi mohl, jakž pro opatření pana hejtmána, pro dobré sirotka, pro pohodlí J. M. paní, tak také pro větší bezpečnost panů rukojmí, avšak poněvadž to na ten čas nijak býti nemůže, že J. M. ráčí tohoto přednášení a uvažování, a celé této věci až do nejprv příštího soudu, který v tomto Mark. držán bude, odkládati, a mezi tím p. hejtmána žádati, aby sobě, poněvadž se sirotka odciziti a odříkati nemůže, statek jeho poručený Fol. 96. měl, škody a ležení, kdeby mohl, přetrhoval, služebníkům a správcům téhož statku nápomocen byl, a tak dobro sirotčí, aby dokonce skrze takové nevyhnutelné odklady nezahynul, fedrovati pomáhal. Potom obrátí se k Blektovi Šarovcovi a k Turnovskému jsem promluvil: „poněvadž J. M. ani panu hejtmánovi naučení dáti, ani J. M. paní opatřiti moci neráčí, že ani jim na ten čas strany svědomí dáni, neráčí chtíti nic jistého poroučeti než že toho spolu s jiným odkládati ráčí. A tak Turnovskému jsem poručil, aby předce v správě toho statku zůstával a jej opatroval. Pan hejtmán dal odpověd, že z slušných příčin, a obzvláště pro ňaké řeči včerejšího dne o něm mluvené, nemůže se více toho statku dotýkati, a u J. M. že žádá v tom omluven býti. Turnovský pak prosil za propuštění, svou nemožnost předkládaje, a i toto dotýkaje, že ten statek od dobrých čeledinů, a on od dobrých pomocníků hrubě obnažen jest. Purkrabě a pisari že v poslušenství mu nestojí, někteří že pomřeli, avšak že pokudž možné mu bude, že chce rád na poručení J. M. do času ještě v té práci zůstávati, toliko aby J. M. jemu oznámiti ráčili, pokudžby jaké ležení šlo, nebo ňaké škody se hnaly, nebo od jinud ňaké těžkosti nastaly, k komu by se o radu a pomoc utéci měl? V tom také předstoupili před J. M. Prostějovští oznamující, že nebož. pan z Pernštejna, maje do Uher jeti, jim svou pečet svěřil, dotazující se, coby s ní činiti měli? A poněvadž jsou za neb. pána mnoho rukojmové, skrze což v nemalém nebezpečení zůstávají, že již i obstávky na ně jdou, že se k J. M. o radu a ochranu utikají, a nemůže-li jinače býti, aspoň za to prosí, aby se J. M. k městům J. M. Cís. v této zemi, aby na ně obstávky u nich dopouštěny nebyly, přimluviti ráčili. Ohlásil se také místopisari, že u něho na Pernštejně jest sklep zapečetěný, v kterém věci neb. pána zůstávají, prosíce aby opatřeny byly, tak aby se na nich škoda ňaká nestala, avšak že on rád až do dalšího času toho sklepu propůjčiti chce. A poněvadž J. M. ráčili mu o minulém soudě Holom. některé věci zapečetěné odvésti, jmenovitě sekret neb. a ňaké papiry nepsané pod týmž sekretem, s tím poručením, aby je s sebou k tomuto soudu vzal, že J. M. prosí za oznámení, coby s nimi dále činiti měl? (v. f. 79 b.) Kázal jsem se stoupiti, a po uvážení těch všech věcí, o tuto odpověd jsme se snesli, kterouž jsem já z potazu vynesl, a předně Turnovskému jsem promluvil: že J. M. to ohlášení od něho vděčně přijmouti ráčí, nemožných věcí po něm že neráčí žádati, také že dobrá nádej jest, že všem těmto věcem brzy se konec stane, mezi tím aby to činil což náležeti bude, a seč by býti mohl. K čemu by sám postačiti nemohl, svých pomocníkův v tom aby užil. Ty aby k poslušenství sobě při-

držel, a aby se ním spravovali, k tomu je měl; jestliby kteří v řádu státi nechtěli, aneb sice zhynuli, poněvadž lidí na panství Prostějovském dobře jest povědom, aby jiné na těch místo dosadil.

Fol. 96. b. Aby mu pak J. M. zejména toho, k němuž by se o radu v potřebných příhodách utíkati měl, jmenovati míti ráčili, že to J. M. učiniti nenáleží. On že ví, či se až posavad radou spravoval, jestli že se mu vidí, tam zase aneb kamkoli jinam se obrátiti, J. M. že mu toho příti, a té nádeje býti ráčí, že k komukoli o radu se uteče, že mu ji každý podlé možnosti a podlé rozumu a soudu od Boha sobě propůjčeného rád udělí. Jestli by pak do konce u žádného o radu a pomoc se objíti nemohl, a mezi tím škody ňaké se valiti chtěly, aby těm rukojmím, kterých se dotýkati bude, o tom oznámil, a oni nebudou-li své škodě chtíti, že to budou věděti, jak opatřiti. Prostějovským jsem pověděl, aby se podlé důvěření neb. věrně zachovali, a počet panskou až do skončení těch věcí za sebou zanechali. Dále pak že J. M. neráčí jich opatrovati, nýbrž poněvadž nemalý počet z vyšších stavův, ano i z prostředku J. M. ráčí v témž nebezpečství jako i oni státi, avšak sami sebe opatrovati musejí, aby oni též činili. Katarynovi, aby toho sklepu tak zapečetěného nechal, a věci při soudu Hol. sobě odvedené zase tam s sebou vzal jsem poručil.

Šlevic podal zprávu pana Jetřicha z Kunovic na supplikaci p. Arkleba strýce jeho od J. M. jemu odvedenou. Nechtěli jsme ji přijíti, než poručeno Šlevicovi, aby panu Jetřichovi oznámil, aby se dal k soudu Hol. najíti, a tu aby J. M. osobně zprávu dal, i také z toho, že před dodáním své odpovědi jest odjel, před J. M. odpovídal.

Pan Maximilian z Ditrichštejna, maje se zase k službě navrátiti ku panu svému arcykňížeti Albrechtovi do Nidrandu, žádal zmocnění do dvou let; dáno jest mu; zmocnil pana Sigmunda z Ditrichštejna bratra svého dílného, a pana Viléma Dubského.

Zatím předstoupili sestry Holčanské (v. f. 88. a); dáno o ně naučení p. hejtmanovi, aby jim to, což za ním zůstává, vydal.

Když se naučení psalo, uvažována supplik. Pilerky. Napsal jsem na ni, aby pan Berka poručil Kurdějovským, aby jí 40 zl. na vyechování vydali (v. f. 95. a).

Vořečovský starý chtěl ručiti sirotka neb. Píškovského, jakožto přítel po meči. Vytha Zdeněk chtěl ručiti sirotka neb. Grosa; oba ti sirotci jsou děti Manželky Grosovy; odložili jsme toho do Holom.

Fejrarovi také naučení dáno o ručení nepamatují, kterých sirotků. Jsou Dobrovodští.

O sirotka neb. Mošvíce odloženo, proto že vdova ani sama přítomna nebyla, ani žádného zmocnila, a v inventáři doloženo bylo, že se ku všemu což nejlepšího jest právo míti praví. Vrátil se mezi nás pan hejtman.

Pan Jan z Vrbna se ohlásil, že jest spolu s bratrem svým, a p. Stan. Rogojským ten zápis s panem Arkleb. z Kun. vykonal, p. Arkleb také se ohlásil, že ho přijímá. Zůstaveno při tom.

Po tom p. hejtman na Jandekra zavolal a předložil mu, čeho se dopustil, kázal mu do lavic vstoupiti, a tu ho nejprv z prvního závazku propustil, na kterýž od Hradišťanů k ruce jeho vzat jest, potom ho znovu zavázal na jeho čest a víru, že se k nejprv příštímu sněmu, který zde v zemi držán bude, najíti dá, a z toho z čeho obviněn jest, odpovídati bude.

Naposledy přednesl nám p. hejtman smlouvu, kterouž paní Jo-

hanna Eva z Lichtenštejna a na Kunstatě s panem Jindřichem z Domína, manželem svým, učinila, v nižto smloučové jsou pan Václav Berka, nejvyšší sudí, a p. Ladislav z Šlejnic. Summa její jest, že paní z žádné povinnosti než z své dobré vůle uvolila se pánu na statku svém Kunštatském 20.000 zl. zapsati, ku kterýmžby pan po smrti její, bez překážky dědicův a nápadníkův paní právo měl. Avšak na ten způsob, aby se na potomní časy na nic více nepotahoval žádným vymyšleným způsobem, než na tom aby přestal, a kdyžby na Kunstatě byl, aby své vychování s pěti osobami a šesti koněmi míti mohl.

Po přečtení, kterému jsme se všickni do vůle nasmáli, dotázal se, měl-li by ji do desk vložit? neb paní v šraňcích stojíc toho žádala. Fol. 97.

Sám pak k tomu všelijak vedl, aby do desk vešla. Ale já jsem tomu hrubě bránil, proto že takové smlouvy do desk vkládati obyčej není, než ty toliko, které se gruntův a prodaje statkův dotýkají; druhé, že jiný pořádek jest, kterýž se zachovává od těch, kteří na svých statech komu co zapisovati chtějí. A tak jsme dlouho na odporcích stáli, až jsem na posledy obdržel, a jest jí z potazu oznámeno, chce-li pánu svému co ve dcky zemské vložití aneb zapsati, aby to podle pořádku učinila.

A s tím jest soud vzdán.

Soud Holomoucký Svato-Janský léta 1598.

Fol. 97. b.

Odložen jest, za příčinou že J. M. císařská neráčil časné osoby, kterábý zatím úřad hejtmanský držeti měla, jmenovati; avšak toho se po dva dni jednalo.

Čtvrtek.

Posledního Maji, který se trefil v druhou neděli po svatě Trojici, umřel pan Frydrych starší z Žerotína, hejtman a místodržící nejvyššího komornictví M. M., o jehožto smrti jsem hned nejvyššímu panu sudímu oznámil, a on po naschvalním Curiru ku dvoru tu novinu odeslal, žádaje při tom, aby císař zatím místo hejtmanské, někomu poručil, kterýby je až do dosazení úřadu toho spravoval. Přišla odpověď, že J. M. ráčil osobu jeho k tomu obráti, a jemu poroučeti, aby zatím ten úřad na sobě pozdržel, ažby podle hlasův na osobu hodnou vzložen byl. Ale on za jakoukoli příčinou nechtěl ho na sebe přijíti. Úřad pak komornický dán jest panu Ladislavovi Berkovi z Dubé a z Lipého a Komisaři k vyhlášení a dosazení jeho nařízení pan sudí, pan z Doubravice a nejvyšší pan hofrychtyř, ale pan z Doubravice nepřijel. Když se pak paní k soudu sjeli, a podle obsýlaní pana sudího na horu se sešli, byl velký oustrk o pana Berku, a na tom jsme se z počátku všickni snesli, že ho za komorníka míti nechceme pro tyto příčiny, 1. že když hlasové na úřad komornický dáni byli, což se stala léta 95 okolo s. Martina, pán v soudu jest nesedal, a obyčej toho není, aby osobám z obce hlasové dáni byli. 2. že komorník má býti osoba

hodná na statku dosti mající, a pan Berka má statek nařknutý a soudí se o něj s panem Václavem bratrem svým, a k tomu závadný, neb jest po ženě všeho teměř, co má, dostal, krom Mezeříce, která by sotva na dluhy postačiti mohla, kdyby on dříve než žena umřel. 3. Že předešle úřad komornický dáván byl pánům předním, kteří mnoha léta zemi sloužili, v jiných úřadech a povinnostech pracovali, pořádků našich dobře povědomi jsou, ale pan Berka že se do Moravy sotva před čtyrma léty a do soudu sotva přede dvěma dostal, o pořádcích našich málo věděti může, a summou nehrubě k tomu se hodí. Proti těmto příčinám pan sudí jako kommissar toho oznámil 1. Že pořádku toho nikdy nemáme, aby úřady osobám z ubce dávány býti neměly, nýbrž proti tomu příklady ukazoval, na někdy pana Václavovi z Ludanic hejtmanu, kterého císař Ferdinand z ubce k tomu úřadu vyzdvihl. Item na panu Mikulašovi z Hrádku podkomořím, který z nejvyššího pisařství na ten úřad dán jest. Item na panu pisáři nejvyšším nynějším, který také z ubce k tomu úřadu přišel. Nad to přivodil ku paměti některým z prostředku našeho, že jsou mu pravili, že hlasy panu Berkovi dali, a císař psaní ukazoval, v němž doloženo, že podlé hlasův jemu ten úřad dává, a z toho dovodil, že jestli pana Berku nepřijmeme císaři klamů nadáme a sami proti sobě budeme. 2. Že pan Berka na statku dosti má, ačkoli Mezříč jest v nářku, avšak že ho žádný polovice odsouditi nemůže, k tomu že má peníze v zemi i zástavu za drahně tisíc zl. Třetí příčiny ani nedotkl.

Tu my odstoupivše od kommissarů, cobychom činiti měli, jsme se radili, a když pan Losinský, pan Podstatský a pan Zahradecký, že jsou mu hlas svůj dali, k tomu se přiznali, pan Krajír a pan Hodějovský dali-li neb nedali, se nepamatovali, ačbychom byli mohli na svém státi, avšak nechťce tyto ani v hanbu uvésti, ani v odpor s nimi se dávat, poněvadž tím způsobem nebyli bychom mnoho mohli na císaři a panu Berkovi obdržeti, račí jsme od svého pustili, a k tomu, aby v ten úřad uveden byl, povolili, avšak poněvadž curier s odpovědí císař. ještě nepřišel, a místodržícího hejtmanství žádného nemáme, jest odloženo toho do zejtrka, a v ubec skrz pana sudího tato příčina, proč se dnes soud vedle pořádku nezahájil, jest oznámeno.

Pátek.

Brzo jak jsme se nahoru sešli, přišel také do soudnice pan Berka, kterého když jsme uhlídali, ohlásili jsme se, poněvadž odpovědi od J. M. Císař. žádné nepřišlo, a tak o osobě, kteráž by úřad hejtmanský na sobě držeti mohla, nic nevíme, že k tomu nedopustíme přijíti, aby pan měl za nejvyššího komorníka vyhlášen býti, poněvadž by se to stalo proti pořádku, kterýž jest, aby nejvyšší úředníci při sněmě aneb při soudě na úřady dosazování bývali. Nyní pak že sněmu není, soud tak pro neusazení místa hejtmanského držeti se nebude, pročž že ani pan Berka dosazen býti nemůže. Ulekl se nad tím pan sudí a ačby to byl rád svrhl a všelijak se o to přičinil, aby nás z toho svedl, avšak když mu postačiti nemohlo a my jiní všickni tuze podlé sebe jsme stáli, muselo tak jíti a pan Berka bez úřadu zůstat. Povolali jsme ho potom mezi sebe, jako jednoho z prostředku našeho, ale o tom, co teď mezi námi mluveno bylo, nic jsme neoznámili, a panu sudímu také, aby o tom v potazu zmínky před ním nečinil, poručili. Rozmlouváno bylo zatím mezi námi, měl-li soud odložen býti, čili-by se mělo ještě přes dnešek na toho cu-

rira císařského očekávati? Pan Berka bylby rád k tomu přivedl, aby čekáno bylo, ale my jsme nechtěli k tomu dovoliti 1. Že do třetího dne se nikdy soudu neodkládá, a že nejsme povinni, ani do druhého čekati, a 2. žeby mohlo takové poručení císařské přinešeno býti, které by se s pořádkem nesrovnávalo, a tak žeby předce soud k odložení přišel, avšak, aby se toho, jakž obyčej jest na ubec podalo. Na čemž když jsme se snesli, zase jiný odpor povstal, měl-li by soud tento až do s. třech králův odložen býti čili do jinšího času, jakž se předešle někdy stávalo, poodložiti, čehož nejeden příklad pan sudí přivedl, a jmenovitě tyto, které sobě z rejster zemských vytáhnouti dal. Léta 1544 odložen soud holom. svatotříkrálský do středopostí do Holomouce; 2. léta 1556. soud Brněnský postní odložen jest pro příjezd krále a královny do země a pro položení sněmu obecního do třetí neděle po velkonoci; 3. léta 1548. soud holom. svatojanský odložen do neděle po s. Bartoloměji, a soud Brněnský svatokunhutský pro smrt pana Jana z Lichtenštejna sudího a některých panův soudcův odložen jest do neděle před s. Vavřincem; 5. léta 1553. soud svatojanský z hodných příčin odložen do neděle po sv. Kunhutě, a soud svatokunhutský do druhé neděle postní. 6. léta 1572. soud s. Kunhutský Brněnský odložen do Holomouce k s. třem králům, a svatotříkrálský až do s. Jána. Nadto také ukázal, že i extraordinarie soudové držáni bývali, jako léta 1556. o svatém Jakubě, ačkoli potom, že se málo panův soudcův sjelo, odložen jest, a léta 1570. o s. Matouši. Avšak nevidělo se nám na tento čas k tomu přistoupiti, a tak se snešení stalo, aby se odložil až do sv. třech králův. Pročež když jsme se rozstoupili, pan sudí to na ubec vznesl a zdání jejich žádal, kteříž se s námi srovnali. Štoupili jsme se znovu a nejprv poručili jsme psaní učiniti J. M. Cís. a s omluvou náležitou příčinu, pro kterou soud držán býti nemůže, oznámiti, aby pak paní kommisari, že pana Berku dosaditi jsou nemohli, omlouveni skrze nás býti měli, k tomu jsme povoliti nechtěli. Poručili jsme také, aby psaní učiněno bylo Prejnerovi, Nejvyššímu nad regimentem knechtů, aby z Hodonína, kdež se s nimi položil, odcháel, též J. M. Cís. a J. M. arcyknížeti Matyášovi o touž věc. A jakož pan sudí na nás vznesl, že pan Hranický poddané své u vězení má, proto že mu z Hranic do Ostrova dříví voziti se zbraňují, rozkázáno jest, mu jmenem našim pověděti, aby je z vězení propustil až do budoucího soudu, a panu Vojskovi, kterýž stížnou supplikatií na téhož pana Hranického podal, aby ho pořádkem práva hleděl, poručeno jest oznámiti.

A tak potom vedle snešení soud jest odložen, a asi ve dvou hodinách přijel curier s poručením cís., aby pan sudí přes ten soud místo hejtmanské držel; ale nebylo by se mohlo trefiti, pro dcky a pro místo.

Fol. 98 b. **Soud Svato-Kunhutský v Brně držaný téhož léta (1598.)**

Když se panův soudcův tolik sjelo, že jich s potaz i přes potaz bylo dosti a na tom jest zůstáno, aby soud držán byl, předně jest vyhlášen za nejvyššího komorníka pan Ladislav Berka z Dubé a z Lipého a na Mezeříci, a povinnost obyčejnou k tomu úřadu učinil. Vyhlášoval ho pan Jáchym Haugvic z Biskupic nejvyšší sudí. Místo hejtmanské držel též pan Berka.

Po přinešení nahoru desk a otevření jich čtení vkladové, kterých dráhně bylo, a potom zahájen soud; začali se potom vyhlášovati půhonové. Nejprvnější, na kterém jsme se zastavili a pro nějž jsme se stoupili, byl ňaký Mandaleny z Zástřizl, která postavila v půhonu Tandaryáše Buli za poručníka, k čemuž on se prvé znáti nechtěl, a žádal vymazán býti; až potomně, když mu od kohosi bylo což do ucha pošeptáno, pravil, že se upamatoval; svolal nás proto pan sudí, a když přímluvy obešly, dal mu o to dobrou kapitolu, že řečí plete.

Jiří Martinkovský, zmocněný hraběte z Salmu, pohnal Jiříka Mošvice zatkní, a zatkl ho v kterési dědině pod týmž hrabětem na panství Hodonském. Nestál Mošvic, a Jiřík Čechočovský úředník Hodonský ozval se, že jest vedle pořádku opatřen. Stoupili jsme, a ač někteří k tomu jsme se přimlouvali, poněvadž Mošvicovi o poctivost běží, aby se dotázka učinila na Čechočovského, jestli na závazek eti a víry vzat, tak jakž pořádek toho ukazuje, avšak když jiní to soudili za nepotřebné, oznámeno jest, nestaneli do vyhlášení všech půhonův, že bude věděti strana, co za pořádek.

Jiřík Doublebský pohnal Ctibora Zarubského z zatkně o svědomí. Nestal. Ohlásil se Čechočovský, že jest velmi na dna nemocen, a že skrze něho žádá nemocného roku. Stoupili jsme se, a ačkoli Doudlebský dal od sebe promluvíti, že mu na těžkost nastupovati nechce, a že dovoluje, aby půhon byl odložen do druhého soudu; avšak nechtěli k tomu někteří dovoliti, ukazující na to, že pořádek ten jest, kdo svědomí pro nemoc dodati sám nemůže, aby ho po jiným poslal; item že by již více na tento půhon nepřišlo, poněvadž není pořádek, aby půhonové o svědomí bývali odkládáni, quod falsum est.

A tak proti zdání mému a některých jiných ukázáno jest na pořádek. Ale nedal Doudlebský staného, sice byl by Zarubského o poctivost připravil.

Jan Nos pohnal Jiříka Rechmberka. Rechmberk se odvolal na poručení, které se Nosovi stalo, o minulém soudě z potazu J. M. (v. f. 82.), kterémuž se ještě zadosti nestalo, a Nos aby osoba stavu rytířského byl, toho jest neukázal, a od panův z rytířstva za to uznán až posavad není.

Odpověděl Nos, že jest o minulém sněmě to, že osoba stavu rytířského jest, ukazovati chtěl, a před světnicí panův z rytířstva že jest stal, čekaje na to, aby povolán byl; v tom že jest od něho řečník jeho ušel, a tak když ho paní z rytířstva mezi sebe povolali, že jest musel odjíti a řečníka hledati, a mezi tím že se paní stavové sešli,

a on k slyšení více přijíti nemohl, a tahl se na svědomí nejvyššího pana hofrychtyře. Pan hofrychtyř vyvstana vstoupil do šraňku, a dal tuto zprávu, že jest ovšem tak, že se Nos před ním a stavem jich o minulém sněmě ohlásil, než jsouce oni zaměstknání věcmi J. M. císa. a věcmi obecnými, že jsou ho nemohli před sebe tak náhle pustiti, než hodinu, kdyby měl slyšán býti, že mu jmenovali. Ta když přišla, že jest on mezi ně vstoupil, ale ukazovati nic nechtěl, řečníkem se vymlouvaje, a s tím že odešel, mezi tím že sněmu konec byl učiněn. Oni pak že nebyli více povinni na něj čekati, než on že měl podle poručení J. M. se vším pohotově býti, a na příležitost jich očekávati.

Stoupili jsme se, a uznali jsme to, že Nosovou nedbanlivostí Fol 99. poručení naše zlehčeno jest, a tak jsme se snesli, aby mu tuhá domluva učiněna byla, a poručeno, aby beze všech odporů, to což předešle se uvolil, (v. f. 81.) ukázal při nejprvnějším sněmě, který v tomto Mark. držán bude. Vykonalo se to obě skrze pana Třebíčského, kteréhož pan sudí vystoupiv do šraňku k Rechmberkovi jakožto k strýci na svém místě byl posadil. Byl trochu odpor mezi námi, měl-li by to zde při soudu ukazovati, tak jakž se to někdy stávalo, a jmenovitě přiveden byl příklad o ňakém Bořičkém, který byvší malířem dělal se zemanem, a zde v Brně o soudě v domě pana Václava z Zástřizl to ukazovati měl, ale neukázal. Vidělo se však odložití toho rači do sněmu, poněvadž i první poručení na sněm se ztahovalo.

Pan hofrychtyř paní hraběnku Pršickou o postavení svědka; dovolil k odkladu bez pohoršení práva, hrabě Martin na Místě jejím to přijal. Ale poněvadž zmocněný nebyl, posláno jest pro paní, a tak když přišla, učiněna jest dotázka na ni, přijímali to? Ohlásila se, že přijímá. Mohli jsme ji dále nechati, poněvadž věc její jest byla, v tom se opatřiti, a soud žádného neučí. Ale byli jsme dnes až příliš spravedliví, a opatrní.

Čechočovský nedal ústané na Mošovice, kterýž byl nestal ku pûhonu.

Po vyhlášení všech pûhonů prožalován jest první mezi Tristamem Hostakovským a Vylímem Dubským. Ale že byl dlouhý a těžký odložen do čtvrtku. A vzat pûhon krátký mezi panem Václavem z Zástřizl a Kryštofem Peldřímem o zaplacení 33 zl. v Moštěnici za víno od sirotka Buchlovského koupené povinných. Uvolil se Peldřím zaplatiti, a tak se stal nález na uvolení. R. pan z Roupova, pan Teufl, a Jetřich Podstatský.

Outerý.

Hned po zasednutí předstoupili před nás pan místopisař a pan Hořtický mocní otcovští poručníci sirotka po nebožtíkovi panu z Tovu po zůstalého a oznámivše, že jsou učinili smlouvu jistou s paní Alenou Berkovnou, mateří téhož sirotka, prosili J. M. aby tu smlouvu přečísti a ji schváliti ráčili. Vzata jest do potazu; ale když jsme to vážili, že oni jsouce mocní otcovští poručníci, mohli jakékoli smlouvy k dobrému sirotčímu učiniti, abychom v tom na potomní časy, jiným mocným otcovským poručníkům nic neprejudikovali, navrátili jsme jim ji zase bez přečtení, a oznámili, poněvadž J. M. o tom věděti ráčí, že jest je neb. pan Tovar poručenstvím svým za mocné otcovské poručníky nad sirotkem a statkem svým nařídil, že také pochybovati neráčí, že se umějí, a uměti budou vedle důvěření svého jak zachovati.

Zatím poslali jsme pro pana Jana z Vrbna; šli proň Šlevic a Stranec. Když přišel, vzat do soudu, a učinil povinnost, a jest posazen nade mnou, neb jest asi o čtyry léta starší. Mezi tím stala se zmínka o hraběti Jeronymovi z Turnu, o němž také, aby do soudu vzat byl, předešlé snešení naše i povolení císařské se stalo; ale poněvadž jsme pochybovali o starožitnosti rodu jeho panského, poručili jsme panu z Roupova a panu Václavovi z Zahrádek, aby se na něm toho dotázali, tak aby se mu bezpotřebně hanba nestala.

Vyhlašování po tom pūhonové, a nejprv Albrechta Dubčanského, kterým pohnal Kryštofa Peldřima, o 33 zl. Znal se Kryštof k dluhu; než pravil, že Sigmund Barský poručník Albrechta dovolil, aby je zápisem ujistil, ten že před rukama má; Albrecht nechtěl ho přijíti, a Sigmund nechtěl se k tomu povolení znáti. Kryštof pak nechtěl od svého pustiti, a tak se spolu dali v odpor, a potom v hadruňk, až by se byli naposledy téměř zevali. Což my vidouce, a vážíce jejich takovou nevážnost před soudem, stoupili jsme, a po rozstoupení učinil jim pan sudí tuhou domluvu, a potom oba dva na závazek vzal, že se před západem slunce na rathouze postaví. A ačkoli potom prvé než jsme se rozešli příměluva se za ně stala, avšak oslyšeli jsme ji, a museli předece do trestání jíti.

Vytha pohnal Maxa, dán Maxovi nemocný rok.

Fol. 99 b.

Markyta Zásnecká poručnice sirotka po Václavovi Talackovi posustalého pohnala Jána Polcara, z summy 106 kop. gr. 50 gr. českých které jest nebožtík Václav Talacko, manžel její, za Pavla Polcara, jehož bratrem a nápadníkem Jan jest, v rukojemství Adamovi Čejkovi dáti musel. Poručník Markyty, Jan Čejka menší písař, provodil svůj pūhon zápisem od úřadu purkrabského v Praze vydaným, kterýmž se vysvědčuje, že Adam Čejka ty peníze od Václava Talacky přijal. Jan Polcar neodpíral dluhu, než tomu toliko, žeby summa neměla býti tak veliká, a ukazoval psaní nebožtíka Václava, kterýmž ho toliko o 44 kop gr. upomíná. A také svědomí ňakého Dobřenského, který jest něco peněz od Pavla Polcara témuž Talackovi ručil. Ale když jsme to vše srovnávali, našli jsme, že ten zápis od úřadu purkrabského, nejdostačtější jest, a tak podlé něho jsme učinili nález, že jest Polcar povinen ty peníze, v pūhonu položené, Markytě Zásnecké navrátiti.

Táž Markyta pohnala téhož Polcara o úrok z též summy; Polcar odporoval, že toho pořádek není, z peněz, které žádným zápisem ujištěny nejsou, úrok dávat. Stoupili jsme a uznavše, že jest tak, učinili jsme nález, že není Polcar tím úrokem povinen, nebo i předešle v podobné příčině mezi Petrem Jankovským a Janem Jiřím Bořitou takový nález se stal.

Když se nález psal, já jsem J. M. oznámil, kterak na žádost mou paní Brūáné Lukáše Račinského, proto že jest mým poddaným Lomnickým koně zde obstavoval, na závazek vzali, a pana Ladislava Berky jsem prosil, aby se po něm ptáti dal, tak abych já mohl jeho viniti, a před J. M. obžalovati. Uvolil se pan Berka, že chce tak učiniti. Stala se také zmínka o patenty, které jest pan Berka po zemi rozposýlal s psaním císařským dotýkající se těch kširmistrů, kteří z poručení mého byli na závazek vzati v Hostěradicích, a není mu to schváleno. Ale on se vymlouval velice, že jest to na poručení císařké učinil.

3. Jindřich Talacko týmž způsobem jako Markyta Zásnecká Jana

Polcara pohnal, a poněvadž týmž průvodem jako onen půhon jeho za pravý jest učiněn, stal se také takový nález.

4. Týž Jindřich o úrok z též summy, jest ho odsouzen nálezem.

Středa.

Pan hofrychtýř nejvyšší a pan Václav z Zástřizl, jakožto poručníci nařízení od nebožtíka pana Frydrycha z Žerotína hejtmana M. M. předstoupili před J. M. a prosili, aby poručenství čteno bylo. Odloženo jest jim až do pátku.

Petr starší Macek Čížkovský z Čížova pohnal Jiříka Babku, že vedle připovědi, kterou mu učinil psaním svým léta 96., že chce jej o sv. Václavě z rukojemství, v kterémž se jest zaň panu hejtmánovi za ručení statku sirotčího postavil, vyvaditi, toho učiniti zanedbává. Provodil Petr půhon svůj tím psaním, a za nález prosil. Babka se k tomu znal, a že ještě toho úmyslu jest, než že k tomu nemohl přivésti pro smrt pana hejtmana. Stal se nález, že jest povinen tomu zadosti učiniti.

Pan Václav z Zástřizl na místě pana hofrychtýře a pana Čajovského jakožto spolu s nimi mocný otcovský poručník sirotka a statku po nebožtíkovi Skydinském pozůstalého, pohnal Václava Hrubšického, jakožto opatrovníka dítek a statku po neb. Janovi Prakšickém z Zástřizl pozůstalého z summy 60 zl., které jest Skydinský, jsa rukojmě za Prakšického v oddílu svém položiti musel. Ukazoval to kvitancí; Hrubšický se nebránil jako ten, který neměl čím, než, poněvadž se sirotkův dotýče, za naučení žádal. Stal se nález, že jest povinen z statku sirotčího tu summu spraviti.

Čechočovský na místě Jiříka Martinkovského týmž způsobem pohnal téhož Hrubšického o 71. zl., a obdržel; stal se nález jako na hoře.

Mezi tím když se psal, uvažovali jsme supplikacie, a mezi jinými byla čtena nějakého Mikulaše Tana, kupce z Krakova, který před minulou velkonocí tuším v bílou sobotu u Znojma jest obrán, a jsou mu vzaty 4000 zl. Stěžuje sobě na Jiříka Dorfingera, žeby on měl jeden z těch býti, kteří ho obloupi, a dovozuje toho vyznáním jednoho z těch loupežníkův, který potom v Znojmě byl utracen; ale v tom vy-
znání ten Dorfinger se jmenuje Jakob, ne Jiřík. Tento pak Jiřík jest od dráhně časův u vězení v Hodoníně na Zámku, do něhož dán jest z poručení Jiříka Čechočovského, úředníka Hodonského, a ačkoli pan sudí jakožto místodržící hejtmanství tehdež poručel ho několikrát vypustiti, avšak nechtěl týž Čechočovský nikdy uposlechnouti, což sobě hodně pan sudí v potazu stěžoval, a ještě stěžovati chce. Poručeno jest panu Berkovi, aby oznámil hraběti Vejkhartovi z Salmu, aby dal toho Jiříka sem přivésti, a poněvadž týž Mikuláš Tan ve své supplikatii doložil, že by u Jiříka Mošvíce švagra téhož Jiříka Dorfingera, ještě něco z těch peněz býti mělo, poručeno jest též, aby i Mošvic od pana hraběte obeslán byl. A to k tomu cíli, abychom potomně osoby z soudu nařídili, které by tu věc mezi stranami vyslyšeli a nám zprávu dali.

Jan Pergar pohnal Jana Muňku z půl třetího tisíce zl. že jsouce rukojmě za věno Elšce Falkenhonce vdové po někdy Václavovi Lhotském pozůstalé, on Muňka jakožto držitel statku Moravického, témuž Lhotskému předešle náležitého, jej v rukojemství zastoupiti nechce. Oznámil Vylím Muňka, syn a zmocněný Jana Muňky, poněvadž nebožtík

pan hejtman ještě nebyl přednesl věci sirotka po témž Lhotském zůstalého, a posavád se neví, komu k opatrování náležeti bude, že kdyby Pergara v rukojemství zastoupil, nevědělby komu sám za sebe hleděti, a koho o zastoupení pohnati, a tak že by koupíc ten statek Moravický od Lhotského a zaplatíc k škodě přijíti musel; protož že J. M. žádá za odklad, ažby ten sirotek naučením J. M. někomu k opatrování přisouzen byl, aby on toho potomně pohnati mohl. Dán jest odklad za tou příčinou, netoliko na tento pŕhon, ale i na jiné mezi týmiž stranami.

Po tomto přišlo na pŕhony pana prokuratora s rukojemci v listu správním za někdy pany Tetaury; ale jsou odloženy až do střeďy za příčinou, že pana Losinského zde ještě nebylo. (v. f. 92. b.)

V tomto jsme se stoupili, a přednesl nám pan sudí psaní cisařské o dosazení do soudu pana Viktorina z Zerotína a pana Mikuláše Kobilky, ačkoli pan Mikuláš v tom psaní není zejména jmenován, avšak když jsme se byli předešle o tom snesli, jest na něm zůstáno. Ač pak koli máme o to brání do soudu s cisařem nemalý odpor, a pravíme, že cisař nemá dosazovati soudu než my s vůlí J. M., avšak když toto psaní bylo tak přívětivé, a více žádost než poručení, anobřž omluva, s ukázáním dostatečných příčin, proč J. M. neráčil toho prvě na soud vzněsti, a aby J. M. osoby od nás jmenovány byly, žádati, jest k tomu povoleno, zvláště, poněvadž jsme strany osob žádného rozmyslu neměli, a poručeno pisařům, aby je jmenem našim obeslali. A mně jest od J. M. to psaní k schování mezi svobody zemské odevzdáno.

Tímto dala se příčina k zpomenutí na hrabě Jeronýma z Turnu, a dali zprávu pan z Roupova a pan Zahradecký, že hrabě praví, že děd jeho od cisaře Karla jest za hrabě vyhlášen, jsouce prv pánem a to že může dokázati listy a majestáty, které má na Vlasaticích. Ale poněvadž jsme o tom pochybovali, narodil-li jest se děd jeho pánem, neb ne, poručeno jest týmž osobám znovu s ním promluvíti.

Adam Jankovský Habarta; nestal Habart; (dává se zpráva, že jest nemocen) ukázáno na pořádek.

Hrabě Jeronym z Turnu pana hofrychtyře; odloženo do druhého práva s vůlí stran.

Přišlo potom na pŕhony Barského; ale poněvadž jest na rathouse, jsou do zejťka odloženy.

Václav Koňas pohnal Volfa Koňasa strýce svého, tu vinu mu dávajíc, že uvázic se on Volf po smrti Jana bratra svého v statek jeho a platíc dluhu jeho, nechce Simeonovi Koňasovi, otcí téhož Václava, zaplatiti dvě sta zl., které byl Janovi před některým létem zapŕjčil. Ukazoval Václav list, v němž nebožtík Jan Koňas zná se k tomu dluhu, a prosí o sčekání. Volf odporoval, a bránil se tím, že Václav žádného zápisu na tu summu neukazuje. Pročež Václav dal čísti svědka, který vyznával, že jest z poručení Simeona Koňasa k Janovi několikrát o záplatu chodil, a nikdy peněz s sebou nepřinesl. Volf pak stal na svém, aby ujištění ukázal. Vzali jsme to do potazu, a předně vázic psaní, nalezli jsme, že jest vlastní ruka nebožtíka Jana, a něco málo před jeho smrti psané, potom i toho svědka jsme vázili, a že se svědomí jeho srovnává s týmž psaním jsme nalezli. Naposledy jsme i to sobě předkládali, že nejednou se to mezi dobrými přátely

stává, že sobě peněz bez ujistění půjčují. A když pak to, že dluh byl, dostatečně prokázáno bylo, a aby zaplacen býti měl, ničím se neukazovalo, učinili jsme nález, že Volf Koňas jest povinen Václavovi takovou summu na místě otce jeho zaplatiti.

Pan Fünfkircher pohnal paní Lednickou, panův z Lichtenštejna máti. Stal Sponar poručník Fünfkircherův, a oznamoval, že mu nic není od pana Fünfkirchera odvedeno, on také sám že v Praze jest, ale že přijeti brzy má. Paní Lednická pak nestála, o tak když jedna strana nestála, a druhá nic neukazovala, jest ten pŕhon vymazán.

Čtvrtek.

Poněvadž J. M. cí. v psaní tom, kteréž o dosazení pana Viktorína z Žerotína do soudu učiniti ráčil, předně tu příčinu toho klade, že ráčí obmejšleti, aby tím spíše a snaze, věc Pernštejnská mohla skončována býti, znajíce my sami, že jest věc pilná a důležitá, a obávajíce se, aby pro nedostatek panův soudcův zase k odkladu nepřišla, snesli jsme se na tom, abychom J. M. cí. psaní o doplnění soudu učinili, a předloženy jsou osoby dvě pan Vejkhart hrabě z Salmu, a pan Kašpar Pruskovský.

Ačkoli jsme se také přimlouvali k panu Voldříchovi z Kounic; ale někteří radili, aby tím hejbáno nebylo na ten čas.

Potom nám přednesl pan komorník nejvyšší, že mu opět pŕhon a obeslání zde v Brně od úředníků menších pražských jest dodán, prosíc v tom ochraněn býti, a oznamujíc, že již v Čechách nic nemá, i ten dŕm, který v Praze měl, že jest manželce své dal a odevzdal. Dána mu rada, aby to na hlas v šraňcích přednesl. Což jest učinil, a pan prokurátor od něho obšírně promluvil, žádaje, aby to promluvení do pamětných rejster zemských zapsáno bylo. Ráčili mu J. M. odpověd dáti, že J. M. jsou přednešení jeho vyslechnouti, i také v věci od něho poddané (t. v pŕhon a obeslání) nahlídnouti ráčili, a že chtěli rači o něj se ujíti, a to opatřiti, aby pořádkům zemským ani osobě jeho nic ublíženo nebylo. Co se pak paměti zapsání dotýče aby ji v spis uvedl a zejtra ji J. M. k přehlídnutí podal, že ráčí chtíti v ni nahlídnouti a jemu odpověd dáti; A při takovém paměti žádání tak se zachovávati jest pořádek, o čemž v zřízení zemském zapsáno na listu 45.

Když se pan komorník mezi nás navrátil, prožalován jest pŕhon mezi Vylémem Dubským a Trystramem Hostakovským, o Ratibořický statek a vesnice k němu přináležité, k němuž se Tristam jakožto syn Voldřicha Hostakovského, bratra někdy Jana Hostakovského, lepší právo mítí praví, nežli Dubský, který je drží věnným právem po Johance Vranovské z Vranova manželce téhož Jana Hostakovského, držitele dotčeného statku Ratibořického. Nejprvnější odpor byl o Volfa Koňasa, který sestru téhož Tristrama má, a podlé něho jakožto zpřízněného v šraňcích stal, jehož Dubský v šraňcích trpěti nechtěl, pravíc že jest prvé, když o týž statek v této při nejprvnější pŕhonové na Johanku z Vranova vyšli, podlé ní stával, v radách jejích býval, a jí pomáhal, nyní pak jsouce ta pře skrze smrt dotčené Johanky na něj Dubského převedena, a on Koňas vědouce o vši spravedlnosti jeho, žeby

proti němu býti a raditi chtěl, a protož J. M. mělo-li by to Koňasovi trpeno býti, k uvažení podal. Pan Volf, aby teház když jest on podlé paní Johanky z Vranova stal, o Ratibořice bylo činiti, tomu odpíral, a že on příčiny žádné, pro kteroužby podlé švagra svého státi neměl, zvláště jsouce manželka jeho po smrti Tristrama nápadnice téhož statku neuznává, se ohlásil, avšak cokoli J. M. ráčí v té příčině uvážiti, že se podlé toho zachová. Načež Dubský dal čísti dvoje svědomí, jedno Jaroslava Dubského, strýce svého, a druhé Jana Herinka z Sloupna, kteříž oba dva vyznávají, že když Voldřich Hostakovský, otec tohoto Tristrama, pohnal Johanku z Vranova, o ves pustou Puklaty, že jest Koňas radil Johance proti Voldřichovi. Toho se Koňas ujal, a dokazoval své řeči, že ne o Ratibořice než o Puklaty teház bylo činiti, když podlé Johanky stal. Dubský pak na to odpověděl, že netoliko teház, než i nyní o též Puklaty činiti jest, což když se tak našlo, že i v púhoně ta ves jmenována a obsazena jest, kázali jsme Koňasovi vystoupiti. A tak když on vyšel, začal Dubský ukazovati, že tu Tristramovi nic nenáleží, a že o cizí věc pohání, a to dovedl, že jest Voldřich, otec Tristramův, bratru svému Petrovi všecko to daroval, a on Petr vidouce, žeby tu nic neobdržel, že jest tomu pokoj dal, a na to dal trojí svědomí čísti, Jaroslava Dubského, Frydrycha Bošovského, Šimona Videnského, kteří jednomyslně vyznali, že jsou to od pána slyšeli, že jest Voldřich v té příčině všecku svou spravedlnost na Petra převedl, i také listy ňaké viděli, nimiž Petr toho dokazoval. Tristram dal od sebe promluvit, že Petr nemohl jeho spravedlnosti odsouditi, a že snad z hněvu mluvil, jsouce soudem zemským kral. českého poručenství zbaven, v něm od Voldřicha otce jeho byl postaven, a to proto, že nechtěl s mateří jeho podlé něho proti Dubskému státi, a Ratibořického statku se dosuzovali, což také i svědomím z desk zemských kral. českého provodili. Stoupili jsme, a uváživše, jedno to, že Dubský nic neukazuje, aby Voldřich Petrovi své dědictví vedle pořádku daroval, druhé by i byl daroval, že žádný toho, čehož v držení není a což ještě právem neobdržel, od sebe dáti nemůže, a na posledy, že ti svědkové, toliko o slyšané věci svědčí, oznámili jsme Dubsk., že má odpovídati. Pročež Trist. počal svůj púhon provoditi, a hned se odvolal na dcky.

Dubský tomu bránil, a oznámil, že věda o tom, že dnes na tu při vedlé odložení J. M. přijíti má, že mohl časně se ohlásiti, a žádati aby dcky na horu přinešeny byly, v čemž ač nebyl krív, avšak poněvadž to na vůli J. M. jest, ráčili odložiti této pře do úterka příštího a oznámeno jest, že dcky nahoru přinešeny budou.

A tak poručeno, aby púhonové pořád vyhlášení byli.

Sigmunda Barského púhon s Krušínským (. f. 83.) jest opět odložen do druhého práva, proto že Krušínský ještě toho neprokázal, aby osoba z stavu ryt. byl, vymlouvaje se, že k snému minulému pro dalekost cesty postačiti nemohl.

Týž Barský pohnal Jana Němčického vinu mu dávaje, že přede dvěma lety Němčický přijeda do té hospody, kdež on Barský v ležení byl, a přijda do světnice k němu Barskému a k jiným ležákům, kteří tu byli, jest mu bez příčiny dal šňupku a po té baňku. Bránil se Němčický odpovídání, proto že jest o dvoji věc pohánán, a na to dal čísti dva nálezy, jeden mezi Arklebem Hodějovským a panem Janem Hodickým, v němž najděno bylo panu Hodickému, že není povinen

F. 101. b. tomu púhonu odpovídati, poněvadž pan Arkleb o dvoji věc ho pohnal,

t. o lišku, kteráž synu jeho vzata byla, a o uvolení strany postavení člověka, který tu lišku vzal, a druhý mezi Jindřichem z Náchoda i týmž Hodickým, tolikéž o dvojí věc t. o pobrání mu kaprů, a nasazení rybníčku plodového.

Když jsme se o to stoupili, věděli jsme, že na daremní věc nastupuje, a kázali jsme mu odpovídati. A tak Barský dal čísti svědomí Jana Křížkovského z Křížkovic, kterémuž Něměický bránil, proto že spolu s Barským ležákem byl, a že se také byl s ním svádil; ale není to váženo, nýbrž rozkázáno, aby předce čteno bylo. Po kterémž čtení jsou svědkové vedle pořádku vyslyšáni, kteříž rovně tak jako Křížkovský vysvědčovali, že přijda Něměický do světnice řekl Barskému: „Barský, páni bláznům šňupky dávají, já tobě dám také;“ načež mu Barský dal odpověď: „jsi-li dobrý dej,“ a on nemeškaje dal mu ji, a potom, když se Barský konvice chytil, dal mu Něměický pěstí, odkudž se rvačka začala, až i ten Křížkovský zraněn jest. Byli ti svědkové čtyři, proti nimž také dal Něměický čísti dva svědky, kteříž totéž potvrzovali, ačkoli trochu rozdílně.

Stoupili jsme se a téměř jednomyslně na tom jsme se snesli, že se tu Něměický veliké nevážnosti a své vůle dopustil, a protož aby mu to tak lehce váženo nebylo. Učiněn nález, aby to Barskému 50 zlatými napravil, a po přečtení nálezu jest mu tvrdá domluva učiněna, a musel do šraňku stoupiti a slíbiti, že se na rathous postaví, ale pro přimluvu J. M. od ubce učiněnou jest z toho trestání propuštěn.

Pátek.

Vedle onehdejšího odložení (f. 100.) pani poručníci, od nebožtíka pana hejtmána nařízení, předstoupíc před J. M. žádali nejprvé za dovolení, aby kšaft nebožtíka mohl zjevně na hlas čten býti; dovoleno. Potom žádali o posly ke děkám; dáni jsou p. z Roupova a p. Krajíř. V tom předstoupila před J. M. pani vdova po panu Jetřichovi bratru pana hejtmána, pozůstalá, a žádala aby jí ten kšaft ku přečtení dán byl; jest dovoleno, avšak na ten způsob, aby nevycházejíc z světnice jej přečtla neb sobě přečísti dala, z něho nic nevypisovala, a celý neporušený jej navrátila.

V potazu jsem přednesl supplikatii pana Voldřicha z Kounic, který sobě stěžuje, že jest měšťanům Slavkovským psaní učiněno z kanceláře české, v němž jim císař dává titul, purkmistru a starším města našeho Slavkova, věrným našim milým, a poroučí v něm, poněvadž se tam pět set šaneknechtů mustrovati má, aby to, což potřeba pro ně bude, opatřili, v čemž jakž proti styli a způsobu kancelářskému tak i proti pořádku země této jest pochybeno, a panu z Kounic ublíženo. Nebo co se kanceláře dotýče, řídko kdy jaká z ní psaní vycházejí k městům panským svěděcí a když vycházejí, tedy se titul dává purkmistru města n. věrným milým; co se pak země dotýče, tu se vždycky prvé to zachovávalo, že pan náš ne poddaným našim, než nám psával, když čeho potřeba byla naříditi při poddaných našich, a když nám nechtěl psáti, tedy hejtmanu o tom poručil. Kladení pak mustručku a na grunty naše, jest proti svobodám našim, a nemá pán náš moci, z práva toho učiniti. Všickni se na tom snesli, že jest panu z Kounic ublíženo, a protož mi poručili, když se bude o vypravení poslá k J. M. císaři mluvit, abych jim o toto také připomenul.

Přímluva se stala za Barského a Peldříma, kteří na rathouse seděli od úterka, ačkoli včera Barský byl propuštěn, aby k svým pánům státi mohl: avšak se musel k vícerou zas na rathous postavit. Dali jsme přímluvě místo, a jest pro ně posláno; potom od p. sudího z závazku propuštění.

Fol. 102. Zatím počali se rokové vyhlašovati, a nejprv rok položený svobodným dvořákům z Bojetina a Ploskému, který se praví býti pánem jejich. Ploský žádal slyšán býti. Tandaryáš na místě těch dvořákův ukazoval listy svobody a nadání jejich, a žádal, aby čteny byly. Ploský tomu bránil, než žádal, aby svůj rok prokazovali, v němž ho nařkli, že s nimi tyransky zachází. Ti chudí lidé neměli žádných svědkův vyslyšených, protož žádali odkladův. Ačkoli Ploský toho bránil, avšak když jsme se rozpomenuli, že jest jemu také několikrát toho dopřáno a ohlídejíce se na těch chudých lidí sprostnost, povolili jsme k tomu.

Mengsvilerův rok s Stařímským jest na přátelském jednání.

Když přišlo na rok pana Jana Jetřicha z Kunovic s někdejšími poddanými jeho Světlovskými, já jsem z šraňku vystoupil, a J. M. jsem oznámil, kterak na poručení J. M. (f. 93.) s osobami mně přidány do Hradiště jsem se sjel, a výpověd mezi stranami učinil; avšak poněvadž bych rád, aby J. M. ráčili prvé v ni nahlednouti, že J. M. prosím, aby mi den k přednesení jí jmenovati ráčili; učinili tak a jmenovali mi čtvrtek příští, a strany k témuž dni obeslali.

Vyhlášen potom rok Čechočovského s Mošvicem; nestal Mošvie; ukázáno na pořádek do vzdání soudu. Přičemž nechci toho pominouti, oznámiti, že pán místodržící náš úřadu hejtmanského dostal od něho psaní, v kterémž žádá nemocného roku, a to neotevřel až po vyhlášení všech rokův, a tak tohoto téměř o poctivost připravil, ale žeť jest mu tím spomoženo, že soud ještě týden trvati má, a panu místodržícímu poručeno, aby toto psaní dal v pátek příští na hlas čísti.

Mezi Annou Vrublinskou vdovou po Prokopovi Vrublinském a Johankou Rychnovskou, ženou Tandaryáše Buli, odložen do druhého práva pro svědky, kterých Anna žádala.

Mezi Vencelíkem a Šenem odložen do druhého pátku, pro přítomnost paní Černíkovské, které se netrefio rozkázati, aby ven šla poněvadž poručení ještě nebyla přečetla.

Mezi touž Annou a Tandaryášem Buli odložen do druhého práva pro dva svědky, kterých Tandaryáš žádal a jmenoval, Jana Radkovec a Kateřinu Kolinskou.

Mezi Annou Lukaveckou a Janem Vlasatým; nestal Vlasatý. Ukázáno na pořádek.

Mezi touž a Frydrychem Jordanem; dán odklad pro svědky.

Mezi Jiřkem Pojvlem a Albrechtem Dorfingerem; ukázáno na pořádek, poněvadž Dorfinger nestal.

Mezi Nosem a Rechemberkem odložen za příčinou vědomou (f. 98.)

Když byl konec rokům, ohlásil se Mezenský, že má také rok při právě s Štislem; upamatovali jsme se, že jest tak, (f. 32. 85.) a i příčinu jsme sobě připomenuli, a kněz Lukaš tolikéž do šraňku stoupíc nám ji připomenul. Kázali jsme sobě podati knih rokových, a když jsme ho v nich nemohli nalézt, ptali jsme se pana pisaře, jsou-li tu které jiné knihy rokové? Odpověděl, že nejsou. Bylo nám to s podive-

ním, a jest mi od J. M. poručeno, abych se na ně dotázal při sekretáři nebožtíka pana hejtmána, a tohoto roku jest do druhého pátku odloženo.

Sobota.

Pan komorník ač se měl včera ohlásiti strany zapsání paměti své, avšak teprv dnes to vykonal; ale za příčinami jest mu toho odloženo až do čtvrtku, nejvíce pak proto, aby shledáno bylo, mohl-liby se panem bratrem svým přátelskou měrou porovnan býti.

Potom dovoleno panu Janovi z Vrbna, poněvadž žádných sirotčích věcí pan místodržící úřadu hejtmanského přednášeti nemá, aby on přednášel.

F. 102 b.

A tak nejprvé oznámil, že máti sirotkův Hüglových umřela, a ňakých svrškův a hotových peněz po sobě zanechala, a kteréžto Jurman jako nejbližší přítel po mateři těch sirotkův (neh sestra jeho byla) ručiti chce ručiti chce. Dáno jim naučení, aby mu je k ručení pustil.

Přednesl potom ňaké zápisy sirotkům nebožtíka Lisického, který býval hejtmánem na Bechyni, náležitě o nichž pochybnost jest, aby kdy k zaplacení přijiti měly, proto že dlužníci nic nemají. Měli jsme je v potazu; potom jsme mu oznámili, aby se o to přičinil aby mohl ty dluhy vyupomínati, a pakliby jich vyupomínati nemohl, aby při příštím soudě J. M. o to připomenul.

Za tím oznámil, že před některým létem umřel ňaký Ladislav Léban z Bušina, který býval úředníkem na Brodě Uherském, a učinil poručenství; vzato jest do potazu i s inventářem. Nebylo to poručenství napsáno podle zemského, než podle městského řádu, a protož když bylo nahoře přečteno, stoupili jsme, a dáno jest naučení, poněvadž jest poručenství podlé pořádku neučinil, že sirotci a statek po něm pozůstalý, panu Janovi z Vrbna k opatrování náleží.

Sirotok po Rafaelovi Pruském předstoupic před J. M. oznámil, že léta svá přirozená má, a žádal, aby mu, což tak po otci jeho* v opatrování pana Jana z Vrbna se nachází, bylo mu to ode pana postoupeno. Ptal se ho pan Berka, kolik mu lét, oznámil že 20. Dáno naučení panu z Vrbna, aby mu postoupil.

Před některým dnem Jeroným Babka podal supplikatí do soudu oznamujíc, že ten statek sirotčí, který jest ručil, tak mnohými dluhy obtížen jest, že nikoli zdržán býti nemůže, prosíc, aby mu dovoleno bylo jej prodati. Oznámeno mu, aby toho v šraňcích při J. M. hledal, což tak dnes učinil, a J. M. za takové dovolení prosil, a s tím do potazu jakž rejstra toho statečku tak i poznamenání dluhů podal. Stoupili jsme se, a nařídili jsme k přehlídnutí a vyhledání toho pana Hodějovského a pana Václava Zahradeckého, jakožto sousedy, toho statku povědomé, o čemž Jiříkovi jest na hlas oznámeno, aby, kdyžby se to tak od osob nařízených přehlídl, v sobotu příští J. M. o to připomenul, jest poručeno.

Prvé než jsme se rozešli, jest poručeno Čejkovi písaři, aby J. M. cí. o pana Ladislava Berku psaní učinil jmenem naším, a že opět přes meze kral. českého půhon jest mu zde v Brně dodán, aby stížil. Týmž způsobem aby nejvyššímu komorníku k českého psáno bylo, aby to úředníkům menším při dckách, aby se toho více nedopouštěli, a sem půhonu neposílali, zastavil.

Pondělí.

Poněvadž dnes byl svátek apoštolský t. s. Matouše, J. M. neráčili souditi, nebo to se zachovává, aby v svátky pany Marie a Apoštolské páni se do soudnice nescházeli. Jiní svátkové se nedrží.

Úterý.

Fol. 103. Vedle onehdejšího odkladu a ohlášení J. M. dcky jsou na horu přinešeny; pročež jak jsme zasedli, jest pŕuhon (tak jakž toho pořádek ukazuje) znovu prožalován, a po prožalování žádal Tristram, aby vyhledán byl vklad věna které jest nebožtik strýc jeho pan Jan Hostakovský manželce své paní Johance Vranovské z Vranova do desk vložil. Nebránil toho Dubský, a tak jsou dcky otevřeny a jest nalezen v knihách pana Zachariáše z Hradce. Jest čten, při čemž i tohoto jest potřeba dotknouti pro pamět, že jest pan komorník tyto knihy poslal na kathedru po jednom z pisarův, což neměl učiniti, než měl je některému z panův rodů starožitných podati, a jemu je na horu poručiti donésti.

Z přečtení jsme vyrozuměli, že jest neb. Jan Hostakovský ženě své na Ratibořicích a některých jiných vesnicích k tomu statku přináležejících kromě vsi Puklat z 4600 věna a dva tisíc nad věno položil a zapsal. Tím šel Tristram a to sobě za důvod bral, že Jan strýc jeho nezapsal své ženě statku, než toliko věno na něm, kteréž kdyžby splaceno bylo, že statek již jemu a jiným nápadníkům dotčeného Jana strýce jeho náležeti bude. Proti tomu Dubský dal od sebe promluvíti, že jest ta věc již promlčena; věna toho že žádný od 36. let nenařikal, o ves Puklaty pak, když Stibor bratr Janův poháněl, že jest mu od J. M. najděno, poněvadž jest připověděl tomu pokoj dáti, že se mu odpovídati nemá. Potomně že se Johanka Vranovská zase vdala za p. Běranka a po smrti Berankově za něj Dubského; tu že jest mu netoliko věno vložila, než na všecek statek dekami ho na spolek přijala. Tomu spolku že za několik let žádný neodpíral, až potomně Voldřich otec Tristramův bez položení odporu pohnal, avšak ku pŕuhonu svému že se nikda nestavěl, až potomně z poručení J. M. ten pŕuhon byl vymazán. Na to Tristram odpovídal, že tato věc promlčena není; Voldřich otec jeho. že jest několikrát poháněl, než za příčinami že pŕuhony bývaly vyzdvihovány, potom když umřel, tedy že Markyta z Sulevic, manželka Voldřichova a máti jeho, znovu o touž věc jest poháněla, až teď naposledy, když i ona smrtí sešla, on sám jest jeho Dubského ku právu obvinil. Mnoho z obou stran mluveno bylo, i ukazováno potřebných i nepotřebných věcí, než všecek základ pře na tomto byl, že Dubský pravil, že jest věc tato promlčena; tomu spolku, kterýmž ho Johanka Vranovská na statek přijala, že jest, dokud jsou práva šla, žádný neodpíral, než potom když práva přešla, že jest teprv Voldřich Hostakovský poháněti začal. Tristram pak tomu odporoval, a hájil toho, že jsou otec i máti jeho pořád vždycky poháněli, a ačkoli skrze časté obrany a smrti pŕuhonové bývali zdvihováni, avšak že jsou nikda nepřestávali po právé jíti, a tak své spravedlnosti že jsou nikoli nepromlčeli. Trvalo to tak až do večera, protož když jsme je volně vyslyšeli, odložili jsme pře této k nálezu do zejtrka.

Středa.

Přišla odpověď od pana Viktorina z Žerotína, že pro svou těžkou nemoc nemůže na poručení J. M. do Brna se dáti najíti (v. f. 100.)

Dali jsme se potom v uvažování včerejší pře a kázali jsme stranám i přistojícím vystoupiti. Nejprvé jsou včerejší věci od obou stran přivozovány, všechny znovu čteny; potom přímluvy pořád šly, vyhledáno také z rejster pňhonních, a z desk zemských, že od vložení spolku Johanky Vranovské, až do nejprvnějších pňhonů Voldřicha Hostakovského přešlo sedm lét, a z desk jest najděno, že jsou práva pořád šly bez přetržení po ta všecka léta, kromě jednoho soudu. Ačkoli někteří chtěli na to nastupovati, že práva nepřejdou až v 25 letech, avšak když vědomé jest bylo většímu dílu z nás, že pořádek zemský, to s sebou od starodávna přináší, že práva přecházejí ve třech létech osmnácti nedělích¹⁾, a tuto více dvakrát tolik času než minulo bez nářku a odporu tomu spolku; protož jsme se o tento nález téměř jednomyslně snesli, a jej vyhlásiti dali:

Mezi Tristramem Hostakovským z Arklebic a Vilímem Dubským z Třebomyslic páni našli; poněvadž Vilém Dupský, spolkem, kterýž ve děkách zemských jest, že Johanka Vranovská z Vranovic manželka jeho na tvrz a ves Ratibořice etc. na pravý spolek jej přijala, dostatečně provádí, a Tristram Host. aby od Voldřicha otce jeho neb koho jiného na místě jeho, tomu spolku kdy odpor vložen byl, ničím neukazuje, nýbrž to se nachází, že když Voldřich Hostakovský již neb. nejprv Johanku Vranovskou, a potom po smrti její Vilíma Dubského o tvrz a vsi zvrchu psané ku právu zapohnal, již správa přešla, a on tudy právo, jestli které tu měl, promlčel, že Vilím Dubský tomu odpovídati nemá.

Přišlo potom na pňhony jiné a nejprvé vyhlášen, který byl ku včerejšku odložen (v. f. 99.) mezi Alb. Dubčanským, a Kryšt. Peldřimem; svolil se Peld. Dubčanského spokojiti; stal se nález na uvolení.

Za tím prožalován k dnešku odložený mezi panem prokuratorem F. 103. b. a panem z Doubravice (v. f. 100.) Ačkoli pan Losinský jakožto jeden z rukojmí vystoupil, avšak pan z Doubravice z nedopatření a ze zapomenutí, toliko sám dal se v odpovídání. A vedl to, co předešle (v. f. 91. 92.) že tu není činiti o správu statku, než o zbití lidí; kdyby pan z Kunovic panu prokurátorovi v grunty sahal, žeby ho chtěl v tom zastoupiti, ale poněvadž pan prokurátor jest pohnán ne o grunty než o to, že čeládku pana z Kunovic zbil, že není povinen, jeho v tom zastupovati. Proti tomu pan prokurátor oznámil, že není činiti o to samé, že jest lidi pana z Kunovic zbiti dal, než že jest činiti o hájení mejta jeho dědičného, v kteréž mu se pan z Kunovic vkládá; a to dokazoval pňhonem, v němž doloženo, že pan prokurátor lidi ty zbiti dal na cestě té, kdež od starodávna se hájíválo mejta ostrovského. Že pak to mejto vlastní a dědičné jeho jest, a jemu prodáno, to ukazoval rejstry, smlouvou, listem správním a mnohými svědky, proti čemuž p.

¹⁾ „Nebo což do desk vloženo jest komu, a že jemu toho po vkladu nenáfkne ve třech létech a osmnácti nedělích, když právo pořád jde, tehdy potom jižby pak i nařikati chtěl, aneb jakoukoliv spravedlnost měl, tehdy mu to prospěšně nebude.“ Kniha p. Ct. z Drn. str. 40. b. Promlčení za 25 lét vztahovalo se pouze k listům na peníze, kterými po 25 létech žádný když práva šla, žalovati nemohl, leč z příhody válečné a nepokojů v zemi. Tamtéž str. 73.

z Doubravice málo co podstatného vedl. A tak když přestali mluvit, po dotázce na ně učiněné, měli-liby strany co více předkládati, vzali jsme ty věci v své uvažování, a nález jsme učinili, že jest povinen p. z Doubravice pana prokuratora zastoupiti.

Čtvrtek.

Jakž mi v pátek minulý od J. M. poručeno bylo, abych dnes J. M. o výpověď v Hradišti učiněnou připomenul, tak jsem učinil, a J. M. prosil, aby ty výpovědi ačkoli ode všech nemohly pro krátkost času zpečetěny býti, ráčili poručiti čísti. Vzali je do potazu, a potom na katedru jsou poslány a čteny, po přečtení ráčili J. M. mně a přistojícím pomocníkům mým, panu prokuratorovi, panu Stražnickému, a předně panu Teüflově poděkovati, potom oběma stranám, kteréž tu také přítomné byly, poručiti, aby se vedle těch výpovědí k sobě zachovávali, a mně rozkázati, abych je zpečetěné stranám odvedl. (v. fol. 102.)

Když jsem zas mezi J. M. vstoupil, bylo uvažování o hrabě z Turnu, kterýž byl dal do potazu list slove majestát, jazykem německým psaný, císaře Karla patého, v něm císař vysvědčuje že Víta, a některé jiné svobodné pany z Turnu za hrabata vyzdvihuje, ale aby o starožitnosti jich stavu panského co v něm doloženo bylo, o tom nic nestálo. K tomu list ten sotva padesáte lét stáří byl, a nebožtík hrabě Franc, otec těchto, přes sedmdesáte lét měl, když umřel, čemuž již také dráhné let, z čehož zřetelné bylo znáti, že jsou hrabata teprv v druhém koleně; o stavu pak panském rovně táž, jaká prvé, pochybnost zůstávala, čehož jsem já dostatečně předkládati nepominul. Avšak, když se jiní o to nechtěli ujímati, nýbrž se jim zdálo, že tím listem starožitnost rodu jich panského dostatečně se ukazuje, já jsem sám nemohl toho zabrániti, aby neměl do soudu vsazen a mezi rody starožitné posazen býti, jakož se ihned stalo, a po učiněné přísaze, jest mu ukázáno místo vedle pana Voldřicha Krajíře.

Potom se ohlásil Habart, že onehdejšího dne pro nemoc nemohl ku půhonům svým státi, než nyní když se lépe má, že před J. M. se staví, a tak jest prožalován půhon Adama Jankovského, v němž Habarta viní, že zaň do ležení tři sta zlatých položiti musel, a on Habart že se uvolil jemu takové peníze ujistiti. Znal se Habart, a uvolil se z novu, a tak se stal nález na uvolení; slíbil Habart nálezu dosti učiniti.

Téhož Habarta pohnal Jiřík Jankovský za touž příčinou o 70 zl., uvolil se Habart, stal se nález.

Po tomto nálezu přišlo na jiné půhony pana prokuratora s panem z Doubravice; ale propustil ho pan prokurator bez pohoršení práva, a pan z Doubravice to od něho přijal.

Hned také jsou prožalovány půhony téhož pana prokuratora na pana Losinského, jakožto rukojmě v listu správním pana z Doubravice; viděl pan Losinský, že by mu nepadl jiný nález, než jako panu z Doubravice, protož uvolil se zastoupiti pana prokuratora, a tak se stal nález na uvolení.

Poněvadž nejvyššímu panu komorníku strany zapsaní paměti své
Fol. 104. do dneška odloženo bylo, ohlásil se a prosil, aby od něho přijata byla; stalo se tak; jest vzata a podána na horu ku přečtení; potom poručeno panu písaři, aby byla vepsána do pamětních rejster zemských.

Vstoupila potom do šraňku paní Černíková a žádala výpisu z desk poručenství nebožtka pana hejtmana. Já jsem dal od sebe i jiných nápadníků promluvíti, že se tu paní dopouští neobyčejné věci, žádaje výpisu poručenství, které se jí nic nedotýče a věda o tom, že pořádek jest, aby se z desk žádnému, koho se v nich nic nedotýče, žádného výpisu nedávalo. Dala odpověď, že se dotýče dcery její, a ona že jest její mocná poručnice; proti čemuž já jsem dal promluvíti, že tu dcery její také se nic nedotýče, která není žádná nápadnice, a vědomá věc že jest všechněm, že jí v tom poručenství nic nesvědčí než deset tisíc. Stoupili se o to páni a byl velmi dlouhý potaz; na posledy oznámili, poněvadž poručenství ještě není ve dckách, že nemůže paní žádný výpis dán býti, než když do desk vloženo bude, jestli paní bude chtít, čeho dále žádati, že bude věděti pan komorník, jak vedle povinnosti své postupovati.

Mezi panem Václavem Berkou a pánem Ladislavem bratrem jeho; když pňhon páně Václavův prožalován byl, a Radešinský od něho mluvíti začal, pan Ladislav tomu bránil, viníc Radešinského z přípovědi, kterou na onen čas jemu učinil, že kdyžby se do Mark. Mor. dostal, že nechce proti němu bývati ani mluvívati. Radešinský tomu neodporoval, než zastíral se tím, že, co činí, na poručení J. M. císa. učiníti musel, a to psaní ku přečtení podal, v kterémž se tak nalezlo, že jemu J. M. poroučeti ráčí, aby tu při od pana Václava vedl. Když se dlouho o to táhali, vystoupil k nim pan sudí náš, jakožto ujec jejich o objednal to při panu Ladislavovi, že k tomu dovolil, aby Radešinský mluvil, a tak pan Ladislav promluvil, že na přímmluvu J. M. pana sudího M. M. k tomu povolovati ráčí, aby Radešinský mohl od pana bratra jeho na ten čas mluvíti. Dali se potom v rozepři a pan Ladislav bránil se titulem, že ho bratr jeho v pňhonu nejmenuje J. M. císa. raddou místodržícím úřadu hejtmanského, a nejvyšším komorníkem M. M. a že ty úřady na sobě má, a toho titule užívá; ačkoli všechněm bylo o tom vědomo, avšak dráhně nápisů dal čísti císa. psaní v nichž ho J. M. tak titulovati ráčí. Pan Václav proti tomu mluvil, že když pňhon ten zašel, že pán ještě žádných těch úřadů neměl, a že jest vůbec známé, že teprv při začátku tohoto soudu povinnost k úřadu komornickému jest učinil, a tak že pán tehdaž toho věděti nemohl, poněvadž ještě i hejtman i komorník byli živí, aby na pana Ladislava tí úřadové přijítí měli. Nad to pak prosil pana Ladislava, aby od té obrany pustil. Ale nechtěl toho učiniti; pročež jsme sestoupili, a ačkoli jsme znali, že věc sama v sobě nespravedlivá jest, a že při sněmě tento pořádek a tato obrana jest zdvižena, avšak poněvadž ter pňhon před tím snešením zašel, učinili jsme nález obyčejný na talvou obranu.

Jiřík Ranofrej, jinak Bílá Košile, měštěnin Brněnský, pňhonu pana Jana Muňku, že gvalt nad ním provedl, a mocí ho do vězení vsaditi dal. Vilím Muňka, syn a zmocněný pana Jana, bránil pňhonu odpovídati, poněvadž ten Jiřík jest člověk na poctivosti zmařilý a k důvodu toho mnohých svědomí podal, která jsou do potazu vzata. Jiřík proti tomu že pan Muňka nikdy toho neukáže se hlásil, a že jest podal supplukacii nepravdivou a nedůvodnou J. M. císa., podlé kteréž naká svědomí sobě objednal; toho nářku se uchýtil Vilím, a aby Jiřík toho dokázal, žádal. Stoupili jsme se, a poněvadž se již připozdívalo, a dotýkalo se hrubě poctivosti z obou stran, odložili jsme toho obojího až do druhého soudu.

Pátek.

Když J. M. ráčili zasednouti, vstoupil jsem do šraňku, a přednesl jsem J. M. že jsou se pani z Žerotína všichni na tom snesli, jakožto nápadníci neb. pana hejtmána, aby sirotčí věci, které jsou za nebožtíka zašly, a ještě k vyřízení nepřišly, na sebe k vyvedení jich přijali, a poněvadž někteří pro časté nemoci, někteří pro dalekost cesty k soudům dojížděti nemohou, že jsou mne a pana Kataryna na místě svém k tomu zmocnili, pročež že J. M. prosím, aby to zapsati dáti ráčili. Přiznali se k tomu strýcové moji, na místě osob svých, i také na místě jiných nepřítomných a J. M. ráčili k tomu povoliti, pamět dáti zapsati. a podle toho na žádost mou znovu předloženou, zejtrejší den k psednášení týchž věcí sirotčích jmenovati ráčili, však Fl. 104. b. s tím doložením, abych zejtra co nejpilnější jest, přednášel, na rozum dávajíc o Pernstejnskou věc.

Potom pan Mikuláš Kobilka v létech 72. jest vzat do soudu; učinil přísahu obyčejnou. Zatím rokové vyhlašování.

A nejprv mezi Mezenským a Stislem (poněvadž ti rokové knihy, kterých se dnes týden nedostalo, a v Holomouci zapomenutím pisařův zůstávaly, odtad přivezeny jsou) jest měl prožalován býti; než Stisl hned supplikaci podal, kteráž zjevně čtena jest, prosíc poněvadž jest manem biskupským a před právo jeho náleží, aby sem k odpovídání potahován nebyl; podle něhož se přimlouval kněz Eliáš Hovorius, probošt Brněnský odvolávajíc se na obdarování stolice biskupství Holomouckého, a žádaje poněvadž biskupa není, aby s tím až do voleného biskupa nového se poodložilo. Proti tomu Mezenský za opatření prosil, poněvadž tato rozepře již 6. lét před právem jest, an často nemocen bývá, a za tou příčinou, aby smrti pán Bůh na něj dopustiti neráčil, se obává, aby J. M. ráčili to již jednou před sebe vzíti, a tomu konec učiniti; pánův biskupův privilegium a obdarování že to na žádnou škodu není, jemu pak že o poctivost jeho běží, a tu mnoho předkládaje, velice aby ochráněn býti mohl, prosil. Probošt pak zase odkladu žádal. Stoupili jsme se, a jestli mezi stranami byl o to veliký oustrk, jistě mezi námi nebyl menší. Nebo někteří chtěli mocně k tomu přivésti, abychom této příležitosti užili, a poněvadž biskupa na ten čas není, který by nám odporovati mohl, abychom nález mezi stranami učinili, dokládajíc, že nám bude snaze biskupu budoucímu, jestli by nás z toho vinil odpovídati, nežli nám na něj žalovati. Ale jiní, kteří jsme dále obhlídali, uvažovali jsme toto 1. že kdybychom nález učinili, a biskup budouc, nás z toho vinil, že by již nález nás byl narčen, a tudý žeby se začátek stal k zlehčení práva našeho, 2. žebychom sobě s biskupem dvoji při učinili; jednu o privilegia, která sobě nám na škodu vyjednali a druhou o zastání našeho nálezu, 3. kdyby nám nález náš byl svržení žebychom sobě rovně takovou kratochvil, jako nyní soudecové knížetstv, Opavského s Mošovskými mají, učinili. 4. že kdybychom nyní nález učinili vacante sedia episcopali, žebychom se v domněni uvedli, jakobychom podvodů ňakých užívati chtěli, 5. a na posledy, poněvadž staří páni, kteří těchto lét zemřeli, na tom stáli, aby rok tento byl odkládán, že nám nenáleží bez slušné příčiny toto měniti. A protož že lépe jest nyní tohoto roku odložiti, a potomně když biskup bude, o to se proti němu zasaditi. A tak se stalo, dán odklad Stislovi.

Po tomto roku pan Berka vedle poručení J. M. dal čísti psaní Mošvicovo, a oznámil ústně, že mu to psaní nenadále když na horu jel, jest dodáno dnes týden, a poněvadž ten, kdo je dodával, nic se neohlásil, že on nevěda, co jest, pro pilnější práce jeho neotevřel, věda také, že pořádek ten jest, když kdo nemocného roku skrze psaní žádá, že to psaní má v šraňcích dodáno býti. Po přečtení jest mu dán rok nemocný.

Vstoupili potomně do šraňků Šen a pan Vencelík, a všecko to, co předešle již několikrát bylo od stran obšírně vedeno a ukazováno, jest opáčeno, čehož zde připomínati není potřebí, poněvadž o tom nemalá zmínka f. 53 a 58 se nachází a od pana Vencelíka nic nového přivedeno není. A Šen tolikéž na svém jako prv stál, nic nepřidávaje kromě že odpiraje incesto odvolal se na úředníky menší (jimž předešle bylo poručeno, aby babám to dívce ohlédati dali) že nic na ni není shledáno, a druhé že dal čísti svědky, které mu o minulém soudě z poručení J. M. vyslyšáni byli, avšak k přečtení zjevnému nepřišli, nimiž incestum dostatečně odvodil. Trvalo to pře vedení několik hodin; protož, když jsme se o te stoupili, kázali jsme ven od nás vystoupiti. Uvažovali jse pak, že Šen jest obviněn z těchto věcí. 1. Že se vyvedl z stavu svého ryt. 2. Že se dopustil cizoložstva. 3. Že kradl. 4. Že násilí učinil a 5. de incesto. Těchto dvou posledních vin co se dotýče, ty že jest svědky dostatečně od sebe odvedl. Krádež že naň není ukázána, nebo ze u něho jsou udice vidány a že raky lapal, poněvadž jsa týchž časů úředníkem na Třešti mohl to učiniti, a pravil také, že dovolení od poručníkův toho měl, že není dostatečné k dokázání krádeže. Pro cizoložstvo že nejprv byl trestán, a potom zase dobrým učiněn a v službu uveden. A tak pro tyto věci žeby byl povinen pan Vencelík jemu odpovídati, nic jsme nepochybovali; než na první vině jsme se zastavili, a toho jsme povážili, vyvedl-li se on z stavu ryt., a našli jsme, že vyvedl, a to pro tyto příčiny, 1. že ve věži a putech sedával, což na rytířského člověka nenáleží, nebo osoba stavu ryt. nemá věži trestána býti. 2. Že jsa nařčen šelmou a zrádci, jakž to svědky ukazováno bylo, nestal po poctivosti své, a právem zemským se z toho nevyvedl. 3. Že jsa z gruntův vypověděn, o to se neujímal, a poctivosti své sobě málo vážil. 4. Že v rejstřích sirotěch městečka Třeště byl zapsán, odtud spravedlnost po rocích brával, s jinými sirotky se stavěl, a když k létům rozumným přišel, tomu pokoj dal, a z toho se nevyvedl. 5. že žádnému hejtmanu, jakž pořádek toho v zemi jest, k opatrování nikdy nenáležel, pro kteréž příčiny jsme jeho odsoudili býti osobou stavu ryt, a to našli, že pan Vencelík jemu jakožto osobě na poctivosti zmařilé odpovídati nemá. A tak nález učiněn, kterýž když přečten, pan Berka jako místodržící úřadu promluvil k Šenovi těmito slovy: Šen, poněvadž tobě v těchto místech státi nenáleží, vystup z šraňku ven.

Sobota.

Předstoupil Jiřík Babka, a šacování statku i poznamenání dlouhův od osob předešle nařízených přednesl, a naučení, aby týž statek prodati mohl, žádal. Čteno jest to zjevně a naučení dáno, aby prodal.

Když se naučení psalo, uvažována suplikatie Králického, který žádal výpisu z desk na ňaký plat, kterýžby měl na Židlochovicích zapsán býti, a na Dalešice dodáván, jest Dalešice duchovenství a Krá-

lický toliko je v zástavě drží. Poručeno panu komorníkovi, aby mu to vyhledal, a potom přečetl tak jakž pořádek toho ukazuje.

Pan místodržící úřadu hejtmanského bral naučení o sirotky Sigmunda Borka z Trostropic. Ale poněvadž se tomu vyrozumělo, že vdova po nebožtíkovi pozůstala s velikým životem chodí, odloženo jest toho až do druhého soudu. A tak jsem já vedle včerejšího povolení J. M. spolu s panem Katarynem do šraňku vstoupili. A hned tam také vstoupili paní z Rožemberka a paní z Pernštejna. Jest pak potřebí předně doložití toho, že věc tato sirotčí již dvakrát při soudu odložena byla, jednou v Holomouci o třech králích, podruhé v Brně v postě, a to za příčinou tou, že z panův soudcův bylo tak mnoho rukojmí za neb. p. z Pernštejna, že kdyby byli měli vyvstati, nebylo by druhých dosti s potaz zůstalo. Pročež neb. p. hejt. byl na jinou cestu nastoupil a totakovou, aby k těm p. soudcím, kteří na té při seděti J. M. mohli, jiné osoby z ubce přidány byly, a namluvil na to Cís. že k ní ráčil povoliti, amnohé osoby k soudcím přidati, a je k sněmu, který po neděli cantate ¹⁾ držán byl, obeslati. Ale i ti, když soud zasedli, uváživše žeby tuto cosi nového povstalo, a že ten soud by měl veliké difficultates, odložili zas všeho až do sv. Jana do Holomouce. Ale předce by byl ten soud šel, než pan hejtman v tom umřel, ²⁾ a tak jsme my, nemajíce již v tom od jiných překážky, na lepší cestu trefili, a žádali i obdrželi jsme při J. M. cís. že ráčil dovoliti soud dosaditi, což se tento soud stalo, a tak zouplna byl potaz, a nezačalo se nic nového, nýbrž při starobylém pořádku zůstalo, čemuž jistě můžeme rádi býti.

Seděli pak na této při z stavu panského pan Jan z Vrbna, který držel místo hejtmanské, pan z Roupova, pan Voldřich z Krajku, a Jeroným Václav z Turnu, pan Jiří Kryštof Teufl z Gunderstorfu, pan Frydrych z Náchoda; a z Vladyk: pan Bernart Drnovský nejvyšší hofrychtyř, pan Mikuláš Kobilka, pan Jetřich Podstatský, pan Václav Zahradecký. Kterížto když zasedli, a jiní paní rukojmové od nich vystoupili, já jsem začal přednáseti, a touž cestou jak nebožtík pan hejtman postupujíc, za naučení, že mi krom sirotkův k opatrování nic nenáleží, jsem žádal. Jaké pak bylo promluvení mého uvažování, jaké na strany dotázky, jaké podlé pořádku postupování, proctivost těchto panův soudcův s tím chci mlčeti, a toliko toho doložití, že natrápíc sebe i nás strany bezpotřebně dosti, odložili nám všeho až do pondělka.

Pondělí.

- F. 105. b. Hned po zasednutí, a po připomenutí ode mne mé včerejší žádosti jest mi po nedlouhém uvažování naučení dáno, že mi krom sirotkův pečeti a sekretů po neb. panu z Pernštejna nic více k opatrování nenáleží, za příčinou, že více dluhu po nebožtíkovi nežli statku zůstalo. Kterěžto naučení jsem já velmi rád uslyšel, neb mi tudy mnoho práce a starosti ubylo, kterých bych byl musel podniknouti, kdyby mi také statek s dluhy k opatrování byl přišel. Po mně dala paní z Pernštejna své pretensi přednáseti, při čemž opáčila to, co o postním soudě zdejší, a co v Holomouci o třech králích žádala, a mimo to přidala, že žádá, aby jí úrok z těch peněz jmenovitě z těch 15000, kteréž v věně od otce jejího při smlouvách svadebních byly

¹⁾ Byl to sněm dne 15. máje v Brně zahájený.

²⁾ Umřel 31. máje 1599. Viz str. 3.

jmenovány, a jí od nebožtíka pana manžela jejího ujistěny nejsou, také přisouzen byl. Trvalo její přednášení přes 4 hodiny, nebo s čtením svědkův, kterýmiž, že klinoty své pánu svému jest k zastavení půjčila, dokazovala, a s dlouhým a častým panův soudcův uvažováním, jest mnoho času stráveno; avšak když konec tomu byl, chtěla paní z Rožemberka na místě paní matere a sester svých také dáti promlouvati. Ale rukojmové tomu odpírali, žádajíce se paní vdovou slyšání býti, a ohlašující se, že nebudou povinni paní odpovídati, a tak jest jí mluvení zastaveno, a rukojmím dovoleno. Ale brzo potom, poněvadž se již připozdívalo, kázal se pan hejtman stoupiti. A po dlouhém uvažování oznámil, že J. M. ráčí této věci až do Holomouce odkládati, nad kterýmž odkladem jistě jsme se všickni a zvláště strany ulekli. Ty paní proto že jízdam a útratám jejich ještě konec učiněn není; rukojmové pak, že se škodou a těžkostí jejich věci této tak dlouho na probřislich zůstávají, avšak darmo bylo proti tomu. Příčina, proč jsou to učinili, jakž jsem se potom dověděl, byla, že dnes dvě neděle vyšly, jak soud jest zahájen, a že je nejvyšší pan pisář navedl, k němuž jsou na dotázku vyslali, žeby bylo proti pořádku, kdyby měl soud mimo dvě neděle držán býti. Ale zle se stalo; nebo i s tím odkladem přece pro mnohé práce, kteréž ještě k vyřízení pozůstávaly, musel zejtřejší den k soudu přidán býti, a tak jejich příčina v nic vyšla. Mezi jinými věcmi, které v dnešním processu prošly, bylo i to, že paní z Pernštejna žádala po panu Blektovi a Šarovcovi, jakož předešle byla také učinila, aby jí svědomí dali o tom, že jim vědomé jest, že neb. pán jí daroval 15000 zl. a což více v tom listu, k němuž jsou přitiskli, zapsáno jest. Item že prodavouc to manství, které jí v statku Tovačovském náleželo, jest za to peníze přijal, a paní jich nenavrátil. Blekta přítomen nebyl, skrze přítele dožádaného dal oznámiti, že pro nemoc přijiti nemoha svědomí posílá, avšak poněvadž pečet jeho, i k listu dání i k listu trhovému jest přivěšena, že prosí J. M. za naučení, měl-li by to svědomí dáti či ne? Šarovec pak sám promluvil, že pečet jeho tolikéž při tom dání jest, než o prodeji ačkoli ví, avšak dostal-li jest neb. pán jakých peněz za ně, nebo vrátil-li jest je paní manželce své, či nenavrátil, o tom že vědomosti nemá. Paní, když se sestoupili, uvážili, že Blekta není povinnen svědomí dáti, týmž způsobem Šarovec o tom, kde prvé pečet jeho jest, než poněvadž zapírá, aby co o zaplacení manství věděl, aby zachoval pořádek. A tak když dva prsty zdvihna přísahu učinil, jest také prázdna dání svědomí učiněn. Stalo se pak tu spravedlivě, nebo Blekta maje svědomí dáti, nebo byl by musel dosvědčovati to, k čemuž prvé pečet svou na svědomí přitiskl, což zbytečné a poněkud na zlehčení jeho prvnějšího přitisknutí bylo by, nebo byl by musel proti tomu, a tak proti pečeti své svědčiti, skrze což byl by v nebezpečenství hrdla a poctivosti upadl.

Fol. 106.

Úterý.

Nejvyšší pan hofrychtýř vznesl na J. M., že jsa poručníkem od neb. pana Zdenka Kavky z Říčan v poručenství postaveným, a již sám toliko v živnosti pozůstalým, chtěl se podlé téhož poručenství zachovati, a po smrti paní Johanky Trékovny z Lípé, manželky téhož pana z Říčan v statek Broumovský se uvázati, a jej vedle znění téhož poručenství, komužby náleželo, odvézti; v tom že mu překážku činí paní Manda z Lomnice, manželka pana Tikovského, kteráž v držení

téhož statku vešla, prosíc, poněvadž neví, jakým právem to činí, aby nad ním, jakožto nad obyvatelem a landfrydníkem ruka držána byla. Dána jest mu odpověď zjevně, že J. M. ráčí ho chtíti vedle náležitosti opatřiti. Než v potazu mezi námi jest zůstáno, aby pan hejtman touž paní Mandu (poněvadž na několikero obeslaní, k tomuto soudu přijeti, svou nemocí se vymlouvajíc, zbraňovala) k sobě obeslal, příčiny proč panu hofrychtyři statku postoupiti nechce na ní vyzvěděl, a pokudž by jich slušných neuznal, aby jí statku postoupiti poručil, pakli by slušné je uznal, tedy aby paní k soudu příštímu do Holomouce před J. M. obeslal.

Včerejšího dne byli mi J. M. dovoliti ráčili, abych dnes ještě některou sirotčí věc přednesl; protož vstoupíc do šraňkův, přednesl jsem J. M., že pan Kataryn po mně žádá, abych mu statek Pernštejnský do desk vložití dal, poněvadž neb. pan z Pernštejna za živnosti toho nevykonal, a mně jakožto poručníku sirotkův po něm pozůstalých to učiniti náleží; ráčili J. M. k tomu dovoliti, a nejvyššímu panu komorníku skrze naučení, aby takový statek do desk vložití mohl, poručiti.

Potom jsem přednesl, že neb. Gbelský umřel, a statku i sirotka po sobě zanechal; ale jest mi to po přečtení inventáře odloženo, jakož i panu Krajífovi přednesení, které chtěl na místě paní sestry své učiniti, a jsme oba mezi J. M. povoláni.

Potom jsou vázeny některé supplikacie jako Jiříka Dorfingera z Hodonína sem přivezeného, kterýž se mnoho vymlouvá; ale jest jeho věc do Holomouce odložena, a Brňanům, aby ho vézením náležitým opatřili, poručeno. Též hraběnky Pešické, kteráž o dluh od země jí povinný napominá; ale jest mi poručeno, abych jí nic neplatil, poněvadž dluh ne na ni, než na neb. pana jejího svědčí, a tu by se sirotka, o něhož ještě žádné naučení dáno není, dotýkati chtělo. Item Ostrackého ňakého, který žaluje na pana Dozý, že ho chtěl dáti zamordovati, kteráž jest pro zprávu jemu odeslána. It. Petra Pražmy o jeho věc, ale i ta pro krátkost času do Holom. odložena jest.

Po uvazování těchto věcí jest vyhlášen za hejtmana pan sudí nejvyšš. pan Jáchym Haugvic z Biskupic; vyhlašoval ho pan z Doubravice a pan hofrychtyř, jakožto kommisari od císaře k tomu nařízení. Mluvil pan z Doubravice, ale vedle svého způsobu. Pan hejtman po učiněné přísaze pěknou a vážnou odpověď dal s mnohým se stavům i všechněm obyvatelům zakazováním. A tak po malém stoupení a rozstoupení se zase jest soud vzdán.

Soud Holomoucký svatotříkrálský léta 1599.

Mimo pana hejtmana, a nejvyššího pana komorníka dvanácti panův soudcův k dnešnímu dni se sjelo, pan Krajíř s dovolením císařským jel do Vlach, pan Hodějovský svou nemocí se omluvil, pan Jan z Vrbna a pan Frydrych z Náchoda se očekávají, pan Jetřich Podstatský umřel. Když jsme se sešli, pan hejtman po vinšování štěstí na nový rok panům soudcům k uvázení podal, poněvadž vědomo jest, že od několika nedělí zde promírají, měl-li by soud držán býti, a poněvadž císař ještě žádného na úřad nejvyššího sudství nedosadil, mohl-li by bez něho držán býti? O tomto pak žádný nepochyboval, než podlé pořádku všickni jsme se na tom snesli, že bez nejvyššího sudního jakožto hospodáře soudu ¹⁾ aneb místodržícího jeho, soud držán býti nemůže, poněvadž při soudu vsickni úředníci neb osobami svými neb místy osazenými přítomni býti musejí, avšak ještě tak, aby, pokudž by dva býti nemohli, jeden aspoň sám osobně na soudu seděl.

Strany pak moru bylo obšírné rozmlouvání; nebo někteří jej zmenšovali, někteří zvětšovali; pan hejtman zprávu dával, že bedlivě se na to vpytávaje i skrze vyslané své, které tajně zde měl, i na úřadu vjezdům nemohl vyzvědět, než že asi po pěti neb po šesti za den pochovávají. Pan hofrychtýř a jiní proti tomu, že po 15. po 20. i po 30 schovávají. Někteří také na to se ohledali, že vůkol jako v Přerově, v Prostějově, v Litovli, v Štemberce a jinde všude mrou, tak že by i zde nakažení nebylo, mohlo by od těch, kteří sem z těch měst k soudu a k svědomí dání přijedou, přinešeno sem býti. A tak v tom, že mor a nebezpečnost jest, všickni se snažejíce také téměř všickni k tomu svědčovali, aby soud odložen byl; než v tom byl rozdíl, že někteří chtěli dnes, někteří do zejtrka s tím prodlíti. Ti, kteří k dnešku se přimlouvali, ukazovali zjevné nebezpečnosti; kteří k zejtrku, ohlíželi se na to, zdáli by císařská resolutio strany dosazení nejvyššího sudního mezi tím přišla; a tudy obdrželi. A tak po tomto i po jiných věcí uvažování oznámil pan hejtman, že se očekává na to, aby J. M. cis. podlé hlasů odeslaných úřad nejvyššího sudství osaditi ráčil, a proto že se soud zahájit nemůže.

Před tímto pak vůbec oznámením vznesl na nás v potazu pan hejtman, kterak ňaký knihař z Prahy měl zde v zemi mezi lidmi roztrušovati, že císař na Poděbradech od ňakých Tatarův vyhledaje z okna jest zastřelen, kterážto lživá novina, že tak se v tomto městě znesla, a rozmohla, že za několika dni jináče než že to věrná pravda jest, smýšleno nebylo. Poněvadž se pak jemu vidí, že kdyby takové lži průchod měly, obzvláště pak o pánu našem, žeby z toho mnoho zlého pojiti mohlo, (jakož pak samo v sobě jest) že se nás dotazuje, coby v této věci činiti měl? Všickni jsme se na tom snesli, aby pánu našemu nic o tom nebylo oznamováno, než dělili jsme v jiném.

¹⁾ Slovo to vzato z knihy pana z Drnovic str. 27. „Sudí vyšší . . . jest jako hospodář soudu zemského.“ . . .

Jedněch zdání bylo, aby pan hejtman to vznesl na tejně rady. Mě pak zdání bylo, aby to vznesl na nejvyšší úředníky království českého, s nimiž předkové naši korespondenci mívali, a ne s tejnými radami, kteří jsou všecko cizozemci. A jestliby mu se vidělo ad partem o to místo kanclíři psáti pro tu lásku, kterou k němu císař má, to že také učiniti může. K mému zdání jiní všickni přistoupili.

Fol. 107. Za druhé vznesl na nás, kterak pan Bartoloměj Rejsvic, syn sudího knížectví Opolského, jest mu psaní učinil, stěžuje sobě do Stanislava Stadnického, Poláka, který máje nepřátelství s ňakým panem Semeckým, Slezákem, tchánem svým, dovědévši se, že by u něho Rejsvice na Petrovicích i s ženou býti měl, jest mocně do dotčených Petrovic s mnohým zbrojným lidem vpád učinil a po provedení své všelijaké vůle, jest jeho Rejsvice, aby mu o panu Semeckém, kde by byl, oznámil přinutil, a nalezna ho, mocně i s ženou jal, odvezl, dům pak poplundroval, peníze, klenoty, a co v něm dobrého bylo pobral, a tak odjel, od kteréhožto křiku a násilí učiněného v tom domě jest dcerka jedna Rejsvicova, čtyr let stáří strachem umřela, druhá pak o některý rok starší, tak předěšená, že až posavád na smrt leží; poněvadž pak týž Petrovice v Moravě jsou, a taková moc v této pokojné zemi se provedla, že prosí, aby jakožto jeden landfrydník ochráněn byl. Za kterouz příčinou dotázal se pan hejtman poněvadž Rejsvic na dědictví nic nemá, měl-liby se o něho ujíti, čili na hofrychtýře manského jemu ukázati? Slyšice toto přednesení nad takovou nešlechetností nemálo jsme se podivili, a všickni se na tom snesli, poněvadž manové tak dobře jako my, při landfrydu pečeti své mají, a v tom se od nás nedělí, že slušné pan hejtman vedle něho státi a na J. M. cis. tu věc skrze psaní vznésti. Ač pak jsme uznávali, že by bylo podstatněji, kdybychom my psali, ale poněvadž Rejsvic k samému panu hejtman. o pomoc se utekl, samému pánu také jest od nás poručeno.

Pátek.

Když jsme se stoupili, oznámil nám pan hejtman, že Kurier ode dvora žádný nepřijel, a sudího žádného že nemáme, a tak jsme se jednomyslně na tom snesli, aby soud byl odložen. Avšak nežli to v ubec vyhlášeno bylo, radili jsme se, jak se to má na J. M. C. vznésti, poněvadž ten obyčej i pořádek jest, když se soud z jakýchkoli příčin nedrží, že se panu země omluva učiní. Kteří přede mnou mluvili, na tom se snášeli, aby skrze psaní omluva učiněna byla; než když na mne přišlo, já jsem radil, aby k J. M. komissari z prostředku našeho vypraveni byli, a to jedno pro vážnost p. našeho; druhé proto, abychom sobě tím svobodněji, co nás teď podruhé již potkalo, že pro nedosazení úřadu soud držán nebyl, stížeti, a tím příležitěji jiné naše stížnosti předložiti mohli, a třetí, abychom zase odpovědi dostali, a to prvé nežliby sněm držán byl; nebo jestli toliko psáti budeme, že jistá věc jest, že se psaní naše založí, a my žádné odpovědi nedostaneme, jakož se i na oko vidí, že na stížnosti od soudu Brněnského ke dvoru odeslané, žádné odpovědi nám dáno není, čemuž i pan hejtman přisvědčil. Proti tomu jiní ukazovali, že poněvadž pro morové pověť pán náš nyní k sobě žádného nepouští, a netoliko od svých poddaných, než také od jiných potentátů a knížat poselství audience nepřijímá, že naši na darmo tam pojedou. Ale na odpor tomu, ačkoli jest té příčině místo dáno, avšak zase to vedeno jest, jedno, žeby pak pán náš poslů našich k sobě nepustil, že nicméně může jim

buď na úředníky kr. českého neb na tejně rady, neb na mistokancelře ukázáno býti, a tak oni k slyšení přijiti; druhé že přijd jak přijd aspoň z strany naší povinnost svou vykonáme, a před stavy a jinými obyvateli zemskými očistěni budeme. A tak na tom zůstáno, aby poslové vypraveni byli, a po dlouhém rokování volili jsme k tomu pana Jiřího Kryštofa Teufle, a pana Václava Zahradeckého, a jest onomu povoleno 16 tomuto 12 koni, oběma na jeden měsíc. Psaní pak instrukcie sám na sebe jsem přijal.

Když to zavříno bylo, pan hejtman nás se dotázal, poněvadž předešle roky od samého hejtmána souzeny bývaly, a výsada úřadu hejtm. na to svědčí, jakž list krále Václava na úřad hejtmanský panu Petrovi z Kravář daný, toho dokazuje, mohlo-li by to ještě býti? nevsak aby tu jurisdicci soudu odníti chtěl, než aby, cožby sám spokojiti nemohl, to teprv na soud vznešeno bylo. Viděli jsme, že ačkoli toto přednešení pěkně přikryté bylo, avšak že výš směřuje, a protož pánu odpověď dána, že ačkoli tomu tak jest, že to někdy vlastně soud hejtm. byl, avšak že potom to změněno jest, jakž i z sněmův starých i také z řízení zemského tomu rozuměti jest, a protož aby pán sobě více práce nepřidával, a což tak od množství lét již při soudu trvá, při tom aby toho zanechal. Dotázal se také, mohl-li by sobě list na spolky od císa. jednati, tak jakž ho předešlí hejtmanové mívali, ač ho od p. Václava z Ludanic času žádný hejtman neměl¹⁾; dovolili jsme k tomu, i zakázali jsme se k J. M. vedle něho, pokudžby potřeba byla, přimluviti.

Zatím oznámil, že nejstarší syn nebožtíka pana z Tiefenpachu, již svá léta má, statek pak po nebožtíku v Moravě pozůstalý, že jest z poručení jeho inventován, a protož že rady žádá, pokudžby týž syn k němu přijel, a statku otcovského žádal, jak by se v tom měl zachovati? Dána jest mu rada, aby ho k soudu Brněnskému odložil a jemu oznámil, aby se před J. M. postavil, a že léta svá přirozená má, se ohlásil, a tak že se naučení panu hejtmanovi dá, že mu tu nic k opatrování nenáleží.

Více na nás vznesl, že neb. Max, jehož sirotek úřadu hejtmanského k opatrování náležel, na pana Jana Jetřicha z Kunovic do ležení napomenul, zápis že až posavad v hospodě zůstává, o škody že odpor jest, kterým pan z Kunovic místa nedává; poněvadž pak těch škod vždy více a více přibývá, že se obává, jestli by nepořádné nalezeny byly, aby potom jich sám nemusel platiti, a proto že zdání našeho žádá. Jiní jinak se přimlouvali; mé zdání bylo, aby se s panem z Kunovic o den snesli, a tu přivezmouc přátely z obou stran, aby ty škody rozeznány byly, a pokudžby se nalezlo, žeby škody pořádné byly, aby je pan z Kunovic spokojil, pokudžby pak nepořádné byly, aby je sám splatil, a ležení přetřhl, a nechtěl-li by pan z Kunovic tomu místa dáti, aby ho pořádkem práva obvinil.

Dále i to nám předložil, že vedle našeho poručení paní Tikovskou k sobě obeslal, a s ní u přítomnosti některých z prostředku našeho, aby statku Broumovského panu hofrychtýři postoupila, jednal, a jí vyrozuměje, že žádného podstatného základu nemá, s dodatkem k tomu napomínal, předkládaje, co jí z toho pojiti může; avšak že jest jí k ničemu slušnému nakloniti nemohl, nýbrž že se ona předce k soudu

¹⁾ Václav z Ludanic byl hejtmanem od 1541—1556.

volala, čehož jí zabrániti nemohl. Seznali jsme, že jest baba své hlavy, a že proto se na pořádek volá, aby průtahu užila; avšak viděli jsme, že jí na ten čas nic poručeti nemůžeme, protož na tom se snešení stalo, aby jí toliko napomenutí učiněno bylo, a pokudžby nechtěla tomu povoliti, aby k ničemu nebyla nucena, než aby k soudu do Brna byla obeslána.

Na posledy stížil sobě to, že p. Krajíř bez povolení soudu do Vlach odjel, a k soudu se nedostavil, a tak kdyby byl soud měl držán býti a obzvláště pak věc Pernštejnská k slyšení přijíti, žeby za příčinou nepřítomnosti jeho zase odložena býti musela, dotazujíc se coby v té věci činiti měl? Pripominali jsme sobě pořádek, o němž také i v řízení zemském zmínka. Ale poněvadž k jeho štěstí soud držán není, bylo zdání naše, aby při soudě Brněnském kapitola t. domluva jemu učiněna byla, než na závazek aby brán nebyl.

Když pan hejtman přestal vznášeti, pan komorník žaloval na menší písaře, že žádný z nich o slunečných pňhonech v Brně nebyl, a tak že svědkové nemohli slyšáni býti; poručeno jest pánu, aby to na J. M. v Brně vznesl.

Přednesl také o úředníky menší, poněvadž pořádek jest, kdyžby soud k odložení přišel, aby předce svědky vyslejšchali, jak se má v tom postupovati. Dána jest odpověď, aby v to za příčinou morového povětří potahování nebyli.

Dáno jest mi také místo k mluvení a tak já J. M. jsem oznámil, kterak léta minulého o posudku Brněnském Jana Bachtistu Pieria z Benátek na patent pana hejtmána jsem vyzdvihl, a na poručení téhož pana do Jihlavy dovésti dal, kdež ještě zůstává. A poněvadž kdyby soud byl držán, byl by týž Bachtista sem musel přivezen býti, nyní pak za příčinou odložení soudu v témž vězení zůstati musí, že J. M. prosím, aby se ku panu hejtmanovi přimluviti ráčili, aby Jihlavským strany opatřením jeho vězením poručiti ráčil, a to naříditi, aby k němu žádný choditi, a s ním mluviti nemohl. Kázali mi vystoupiti, a potom oznámili, že Jihlavským, aby do soudu Brněnského dodržán byl, poručeno bude, strany mluvení pak s ním, aby osoby přísezné k vyslejšchání toho, kdyby kdo s ním oě mluviti chtěl, nařizeny byly.¹⁾

Soud Brněnský postní téhož léta (1599.)

Jak jsme zasedli a do potazu se stoupli, p. hejtman p. Karlovi z Lichtenšt., aby povystoupil, návštěji dal, a když tak učinil, přednesl nám dvoje psaní J. M. císaře, jedno, kteréž jemu nejv. p. kom. a nejvyššímu

¹⁾ Tento Vlach maje bezpečný gleit (salva guardia) od císaře dopustil se mnohých prostopášností a násilí, tak že na rozkaz hejtmanův od Karla z Ž. nevědoucího o gleitě císařském vyzdvížen byl, ačkoli zbrani tomu odporoval. Byl to bohaprázdný šelma, jenž tejným raddám císaře za špeha se propůjčoval. Z toho zatknutí učiněn pak Karlovi z Žerotína proces, o němž viz Chlumeckého dílo,

panu hofrychtýři svědčilo, o jednání s dotčeným panem z Lichtenštejna o přijetí na sebe úřadu sudského, a pokudžby jej přijal, o vyhlášení jeho; druhé svědčící do soudu, v němž J. M. oznamovati ráčí, že podle hlasů odeslaných ráčil jest pana za nejvyššího sudího voliti, a protož že jej nám za toho vystavovati, a aby za toho držán byl, poroučeti ráčí. Tomu když jeden každý povolil, zasedli jsme zas na svá místa, a tak po přečtení vůbec dotčeného psaní pan hejtman řeč učinil, že J. M. cí. z té otcovské péče, kterouž o nás a zemi tuto míti ráčí, chtěje aby při soudech rád zachováván a spravedlnost udělována byla, úřad nejvyššího sudství dosaditi a jej na osobu panskou vložiti ráčil, dotýkaje při tom obšírně jak se panem prvé jednáno, jak se pán v to uvolil, jak se jeden každý k němu chovati má. Odpověděl pan z Lichtenštejna, a v řeči své zavřel, jakými příčinami se přijetí toho úřadu bránil, proč jest potom k němu povoliti musel, a žádal, jestli by koho v tom úřadu z povinnosti své urazil, aby to ne jemu než úřadu jeho přičítáno bylo. Konalo se to od obou sedě, ač pan z Lichtenštejna při začátku svého promluvení povstal, potom když měl přísahu k úřadu vykonati, odložil svou braň, a po vykonané přísaze na sudské místo od pana hejtmana uveden byl.

Zůstáno potom na tom, poněvadž J. M. cí. o dosažení soudu a osoby k tomu od nás obrané povoliti ráčil, jmenovitě o pana Viktorina z Žerotína, o hrabě Vejkharta z Salmu a o pana Kašpara Pruskovského, aby jim psaní, aby se sem k soudu najíti dali, učiněno bylo.

Po přinešení desk, a otevření jich vkladové čtení a nejprv poroučenství neb. pana hejtmana, po kteréhož přečtení vstoupila paní Černikovská do šraňků, a dala od sebe promluvíti, že žádá, aby J. M. poroučiti ráčili, aby jí poroučenství dotčené od pana místopisaře aneb pisaře, znovu čteno bylo. Dána jí odpověď, že soud zahájen není, a že J. M. před zahájením soudu žádnému poroučeti neráčí. Ale by pak byl i soud zahájen, nebyloby jí mohlo k tomu podle pořádku povoleno býti, poněvadž se jí o minulém zdejším soudu již prvé bylo ukázalo, a více se ukazovati nemůže; než kdyby dky otevřeny byly, tedy může za přečtení žádati, avšak toliko toho artykule, který se dcery její dotýče, a jsou povinni p. úředníci vyšší, dáti jí je třikrát pořad, pokudž toho žádá, na šraňku přečísti.

V tom zahájen soud; začali se zatím pňhonové vyhlašovati. Nejprvé jsme se stoupili o ten, kterýmž dvořáci z Rojetína jmenujice se manové svobodní, pohnali pana Pleského o postavení svědkův; nebo při minulém soudu, když Plesky na to nastupoval, aby rok svůj prokazovali, nemajice oni žádných svědkův, jest jim poručeno, aby se svědky opatřili, a dán jim odklad do druhého soudu. Bránil se Plesky těch svědkův stavěti, dokládaje, že jsouce oni poddaní jeho, a nenáležejíce k tomuto právu nemohli jsou jeho poháněti, načež oni odpověd dali, že poddaní p. Pleského nejsou, než svobodní lidé, a že dvory své ve dckách mají; nadto že jsou člověčenství¹⁾ nikdy neslibovali. Uvažovali jsme, že jest pňhon o svědky a protož že se dobře netrefí, odkládati ho do druhého soudu, jakž proto, že ti dvořáci jich k pátku příštímú potřebovvati budou, tak také žeby s nebezpečstvím Pleského bylo, tak dlouho je chovati; protož jest dán odklad až do středy

¹⁾ Toto krásné slovo zohyzděno jest, v zvaši na sebe smysl latinského „homagium“ a znamenajíc tedy: poddanost, nevolnictví, otroctví.

a poručeno dvořákům, aby to, že poddaní pana Pleského, nejsou, a dvory své ve děkách mají, ukázali.

Tiž dvořáci pohnali opata Ždárského o svědky, nestal, ani se žádný na místě jeho neohlásil, proto bez pochyby, že jsouce ten klášter směnou mezi neb. biskupem a knížet. Karlem Minstrberským, s povolením J. M. cis. a stavův v manství biskupské uveden, k tomuto právu nenáleží. Ale poněvadž pro uctivost soudu zemského jedenkaždý má ku pūhonu svému státi, a má-li se čím odpovídání brániti, to předložiti, a tento toho opominul, oznámeno jest, nestane-li do vzdání soudu, že se ví, co za pořádek.

Johanka Hadburkovna, panna, pohnala Rechmberka o svědky; Rechmberk odpověděl, že je má, než že jsou v šatlavě, a že je postavití chce. Při tom žaloval na tu pannu, že jest ho o svědky pohnala, a mezi tím jich, aby utekli, ponukla, a to že na ni dokázati chce; oni že jsou tak učinili a utekli, pročez je on s velikou prací a nákladem shledávati musel, a sotva jich zase dostal. Tandaryáš na místě panny tomu odpíral, a ona sama v usmívání se, v mluvení, v odpírání tak svobodně sobě počínala, že jsem já od panny nic všetečnějšího jak živ neviděl. Oznámeno mu z potazu, aby ty svědky postavil, a jestli co na Johanku sobě stížiti má, když na při přijde, aby toho dotkl a dokázal.

Anna Hadburkovna téhož Rechmberka o svědky; bránil se Rechmberk jich stavěti, poněvadž nevěda jestli Nos osoba stavu rytířského a ona jsouc manželka jeho, a vedle pořádku této země stavu manžela svého užívajíc, neví, jestli k tomuto právu náleží, odloženo jest toho pūhonu, až Nos při sněmě ukáže, že osoba stavu ryt. jest, a Rechmberkovi poručeno, aby ty svědky do toho času dochoval.

Prosil potom Rechmberk, poněvadž starou jednu ženu přivěsti dal, kteráž jest velmi nemocná, aby J. M. ráčili panně Johance, aby ji dověsti dala, poručiti. Oznámeno jest, že panna Johanka má se vedle vyměření zřízení zemského zachovati, a vyměření zřízení zemského jest aby dala od milé 4. gr. a z toho aby se furmanu zaplatilo.

Pan hofrychtýř nejvyšší pohnal několika pūhony mého bratra o postavení jemu ne k svědomí než k obvinění Pichlera mladého, kterýž ho nazval, že jest tak dobře chlapem jako on. Můj bratr oznámil, že ho před rukama má, a že ho staví; pan hofrychtýř odpověděl, že čas k obvinění jeho ještě nepřišel, můj bratr zase replikoval, žeby jemu s nemalým nebezpečenstvím bylo dotud jeho chovati; pan hofrychtýř ukazoval na pořádek, a přivodil příklad nebožtíka p. Jiříka z Lipého, který pohnal kníže Karla Minstrberského o Dolanského poddaného jeho, ježto musel kníže týmž způsobem dochovati; poručeno jest bratru mému od J. M. aby ho do toho času opatřil.

Prokop Lhotský pohnal Jiříka Rogojského o svědomí, a zatkl ho v městečku Tišnově pod Abatyší. Ohlásil se Čejka menší pisař, že jest ten pūhon zase ku právu dodán, a Lhotskému odeslán; ptali jsme se kdy? odpověděl, že při druhých pūhonech. Žádal Lhotský, aby ten pūhon zase abatyší odeslán byl; ale poněvadž takový pořádek není, oznámeno mu z potazu: poněvadž ten pūhon, kterýmž Jiřík Rogojský pohnán jest od abatyše Tišnovské zase ku právu odeslán jest, že bude věděti původ pūhonu podlé vyměření zřízení zemského jak se zachovati. Čemuž ani on bluma¹⁾ ani Pergar jeho prokurator nerozuměl,

¹⁾ t. j. blb.

tak jsou pořádku povědomí; pročez žádal, aby ten půhon vymazán byl, tak aby znovu pohnati mohl; divili jsme se, že blázní, a tak jest mu oznámeno, že ví, co mu z potazu povědíno jest.

Přišlo zatím na můj půhon s Brňany o svědky, uvolili mi se jich díl dnes, díl, když je sobě vyslyší, postaviti; přijal jsem to od nich.

Bernart Sirna svobodný dvořák pohnal purkmistra a raddu města Jihlavy o položení smlouvy ňaké, kterou s nimi učinil; oni oznámili, že žádné nemají, Vilím Dubský poručník Sirny dotíral na ně, aby položili tu smlouvu, kterou jest jim po svém poslu odeslal; oni se půhonu drželi, a prosili, aby tohoto půhonu odloženo bylo, až na při přijde, že tehdaž dokázati toho chtějí; dán jest jim odklad do čtvrtku a poručeno, aby toho dokázali, že jí nemají. Ale stalo se to proti pořádku, než pan hejtman jest tím vinnen.

Prvé než jim to od pana sudího oznámeno jest, přednesl nám p. hejtman poručení císařské, aby se 20000 z kontribucie Sejdlovi Rentdienerovi odvedlo, a on aby je do Trnavy neb Prešpurku, na splacení peněz od Januše locum tenentis personalis presentis v Uhřích vypůjčených, dovezl, kteréžto poručení se potom změnilo, a poručeno, aby se do Vídně avšak za touž příčinou vezly. Uvážili jsme to mezi sebou, že nám nenáleží sněmovního snešení rušiti, protož na tom zůstáno, aby Dubský s penězy do Ostřehona jel, a tam knechtům zaplatil, a pokudž knechtům zaplacen jest, aby peníze, komuž poručeno bude, odvedl, a pan hejtman aby J. M. císařské o tom spěšně oznámil. Fol. 109.

Dodal jsem J. M. psaní od pana z Rožmberku, v němž žádá, poněvadž poháněti některé obyvatele chce, a do Moravy jezdit nemůže, aby k němu na hranice úředníci menší odpuštění byli. Odloženo jest uvažování až do zejtrka, a poněvadž již pozdě bylo, a půhonové všickni k vyhlášení přijíti nemohli, odloženo jest ostatku do zejtrějšího dne.

Outerý.

Pozdě jsem trochu nahoru přišel, neb mne byli v domě zdrželi pani Slavatové a pan z Hradce se panem Karlem z Vartemberka, kteří ke mně o věci své některé byli přišli. Mezi tím jest vyhlášen půhon můj na opata Zabrdovského o svědomí, a když jsem ani já nestal, ani žádný z poručníků mých, jest ukázáno na pořádek; ale dal mi potom svědomí opat, jak jsem se nahoru dostal.

Naslechl jsem také, že v tom pani z rytířstva podali tři osob, z nichž by jedna na místo nebožtíka pana Jetřicha Podstatského do soudu vzata byla jmenovitě pana Arkleba z Vičkova, pana Jana Bukuvku, pana Hanuše Petrsvaldského; ale není z nich žádný vybrán, než jest vložena žádost na pany z rytířstva, aby více osob přidali; slíbili tak učiniti.

Když jsem mezi J. M. vstoupil, vyhlášen jest půhon Jiljího Vranovského na opata Louckého o svědky. Nestal opat, ani svědka nepostavil, než pan prokurator a služebník téhož opata ohlásili se, že o tom půhonu žádné vědomosti nemají, avšak že se uvolují, pokudžby týž jistý, o nějž jest pohnáno, na gruntech opata byl, že ho prvé, nežli na při přijde, k vyslyšení postaviti chtějí.

Vranovský nechťel toho přijíti. A tak když jsme se o to stoupili učiněna jest otázka na úředníky menší, mají-li o tom vědomost, žeby ten půhon opatu dodán byl? Odpověděl Volf Koňas, sudí menší, že jest dodán, a že posel, který je nosil, vysvědčení toho na ceduli vedle pořádku přinesl, a že ho ještě včera před sebou měli, že předce praví,

že jest tam byl a pŕihonu dodal. A protož ukázáno na pořádek, jestli svědka nepostaví do vyhlášení všech pŕihonů.

Týž Vranovský pohnal purgmistra a raddu města Znojma tolikěž o postavení svědka. Bránili se odpovídati pŕihonu, poněvadž proti smlouvám jest učiněn. Vymlouval se Vranovský, avšak ne v tom, že jest je pohnal, než že jsou se oni uvolili, jemu jej na žádost jeho a otce jeho postaviti. Odpírali tomu Znojemští, a tak po rozstoupení učiněna mu tuhá domluva, pŕihon vymazán, a on že na rathous se postaví, vzat na závazek, z něhož potomně na přímluvu pana sudího nejvyššího, a jiných panův a z rytířstva jest propuštěn.

Mé pŕihony potomně jsou pořád vyhlašovány, a dána mi svědomí. i také svědkové postavení. A s tím jest pŕihonům konec učiněn, a Vranovský dal stanné na opata Louckého na pět tisíc kop hřiven českých, to jest okolo patnáctetisíc tolarů. (Smlouvou potom vzal něco a pustil od staného.)

Vzat potom první pŕihon vedle pořádku mezi panem Ladislavem Fl. 109. b Berkou nejvyšším komorníkem a Janem Venzíkem z Osyn, zatknutým pod mým bratrem v dědině Ostradicích z jednoho sta kop gr. v němž mu vinu dal, že jest Salomynu poddanou jeho, jedu z Mezeříče posekal a raněním tím na zdraví jí nemálo ublížil. Venzík nejprv pána prosil, aby ho z pŕihonu propustil, ale nechtěl toho učiniti; potom znal se k tomu, když jest mu táž Salomena, proto že mejta, nejsa tím povinnen, spraviti nechtěl, zle nalála a jemu zrádců a lotrů nadala, že jest jí hruškou od kordu uhodil. Mluvil od něho Pergar.

Proti tomu Šponar na místě pana komorníka odpovídal, jedno že sám se k tomu, že jest tu ženu ubil, zná; druhé, že sám sobě nápravu učinil, maje v městě úřad, a nad to i úředníka i pána, na kteréžto prvé křivdu, jestli mu se která stala vznésti měl. A zatím dal svědky čísti; ale nebyli než dva, z nichž jeden svědčil, že jest Venzík na bráně do světnice té Salomeny kordem pichal, a ona že zraněná odtud vyběhla; druhý, že jest jí Venzík kordem bil, ale ranil-li ji, že neví. A tak když v pŕihonu stálo, že jest jí posekal, a svědkové toho nedosvědčovali, učiněn jest nález, poněvadž pan Ladislav Berka etc. aby Venzík Salomennu posekati měl, vedle pŕihonu neprovodí, že Venzík tomu pŕihonu odpovídati povinen není. R. Pan Arkleb z Kunovic, pan Frydrych z Náchoda, p. Václav Zahradecký.

Prvé než se dal v odpovídání Venzík aneb Pergar, prokurator jeho nebraně prožalování pŕihonu, a za právo žádaje, dal se teprva v prošení za odklad, a příčinu sobě bral, že svědkův potřebuje, ale nejmenoval žádných. Proti čemuž Šponar ukázal, že tento pŕihon jest nejprvnější ze všech při tomto právě dodaných, od toho času že troje sedění šlo, že mohl dobře pohnati a svědky se opatřiti. It. proč žádal za právo, když chtěl odkladu žádati. It. proč žádných svědkův nejmenuje. Vymlouval Pergar Venzíka mladostí a nepovědomostí pořádkův. Ale poněvadž právo ani neučí žádného ani nešetří, není to váženo, než kázali jsme mu, aby odpovídal, sice kdyby byl časně se ohlásil, a svědky jmenoval, byli bychom mu odkladu přáli, jako se jiným stalo.

Dříve než vyhlášen nález uvažováno v potazu včerejší psaní pana z Rozemberka a dovoleno k tomu, aby úředníci k němu na hranice, kdyby se s nimi o den snesl dojeli.

Panu Volfovi Koňášovi, který odpuštění z úřadu žádal, dána odpověď skrze p. hejtm. že J. M. ráčí žádost jeho v paměti míti, a příležitým časem odpověď dáti. Ale to se stalo po ná: (lezu).

Čteno zatím psaní J. M. arcikn. Matyáše, v němž nám ráčí oznamovati, že Preinerův regiment domů táhne a v Moravě obdankován bude; protož že nás napomíná, abychom časné proti nim komissaře vypravili, a profanty je opatřiti dali. Uznali jsme, že jest to klička na nás, abychom uvedouce je sami do země neměli potom příčiny sobě do nich stěžovati. Protož jsme se snesli o odpověd, že nám náleží¹⁾ bez poručení J. M. cis. lid válečný do země uvozovati, ani jeho na komoru J. M. cis. klásti, na naše pak statky, poněvadž prvé poddaní naši znuzeni dosti jsou, že jich klásti nemůžeme, a protož že J. M. prosíme, aby jim někde jinde místo k obdankování jich ukázati ráčil.

Supplikacie p. sudího kr. českého, v níž žádá, aby Radešinskému poručeno bylo, s ním státi, jest temuž Radešinskému pro zprávu podána.

A paní Broumovské, aby jak moha sem přijela, psaní učiněno.

Středa.

Poněvadž od pondělka dvořákům z Rogetina do dnešního dne, Fol. 110. aby to, že jsou svobodní lidé, a své dvory ve dekách mají, prokázali, odloženo jest; protož hned z počátku k tomu se přistoupilo. Mluvil od nich Tandaryáš Bule, a žádal odkladu pro svědky, kterýchž jim ještě pan Pleský nepostavil; ohlasoval se také, že ty listy, kterýmiž, že dvory své ve dekách mají, ukázati mohou, před rukama jsou.

Pleský bránil se jako prvé, těch lidí stavěti, a na příčiny, předešle oznamené, se tahl. Pročež když jsme se stoupili, učiněna na ně dotázka, kterých svědkův potřebují, a k čemu, k tomu-li, co jim jest rozkázáno prokázati, čili k roku, který se panem Pleským mají? Odpověděli, že k roku, a svědkův poddaných pana Pleského; což když jsme uslyšeli, a že bezpotřebně odkladu žádají, uznali, dána jim odpověd, že mají prokazovati, co jim odloženo jest a več se uvolili. Podali těch listů, kteříž nejprv do potazu vzati, a potom na horu podání, i také po prozalování púhonů čtení jsou. Byl jeden pana Jana z Pernštejna, jemuž bylo datum leta 1475 v němž týž pán svědčil, že dvůr svůj vlastní a dědičný k pravému dědictví a dědičnému užívání prodal ňakému opatrnému, jestli se dobře pamatují, Mackovi, aby on i potomci jeho držeti jej mohli; avšak s tou výminkou, aby sobě žádného za pána nebrali, ani k jinému pánu v ničem se neutíkali, kromě panů Pernštejnských; ty aby za pány měli. Druhý byl ňakého Mikuláše z Rogetina, a třetí Jana z Rogetina, v nichž dobrá vůle osázena byla na jiný a ke dekám zejména svědčili. Po přečtení počal žvati Tandaryáš, a právě žvátí, nebo se ani na deky neodvolal ani výpisy z rejster zemských, že prvé poháněli a pohánění bývali, neukazoval, než toliko to, že jsou nikdy žádnému pánu člověčenství neslibovali, vedl, ale ani toho neprokazoval. Pleský proti tomu dal promluvití, že ačkoli ty dvory k dědičnému užívání puštěny jsou, avšak že svobodství osobám žádného dáno není, nýbrž že paní z Pernštejna panství sobě na nich pozůstavili, a také že není nyní o to činiti, mají-li oni svobodné dvory či nemají, než o to, mohli-li jsou, neužívající stavu, k tomuto právu přikročiti neb ne? Oni že jsou jemu prodáni, že je v rejstrích i s povinnostmi jejich zapsáni má, že jsou prvé na gruntech jeho byli, a odtud nikdy vyhostěni nebyli, a na to dal čísti svědky, že jsouce na gruntech Bystřických zosazovali, a odtud se potom po smrti svých rodičův na ty dvory odebrali. Rejster pak ani neukazoval, ani z nich

¹⁾ Ač v rukopisu stojí „náleží,“ má bezpochyby státi „nenáleží.“

nic čísti nedal. Item, ačkoli sami člověčenství neslibovali, avšak že to učinili rychtáři na jejich místě, kterýmiž jsou se vždycky spravovali. Ale toho také ničím neukazoval, a oni ač odpírali, avšak také ničím neodvozovali, a tak z obou stran, jednom ho lá slova bez průvodův mluvili. Protož nemajíce, co jiného krom vejš psaných listův uvažovati, uznali jsme z nich, že oni majíce dvory svobodné, a osobami svými ku panu Pernštejnskému přináležící poddaní Pleského nejsou, avšak nic méně z ničehož, aby ku právu náleželi, a poháněti mohli, jsme usouditi nemohli. Ale aby jim cesta dokonce k tomu zavřina nebyla, a mezi tím ani Pleskému ani pořádkům ublížení se nestalo, promluveno z potazu od pana sudího: „poněvadž ti lidé na ten čas, aby ku právu zemskému náleželi, neukazují, nejste povinni pane purkrabě Karlstejnský, těch svědkův stavěti; pane písaři vymažte půhon.“

F. 110. b.

Jan Pergar Jana Muňku několikera půhony; odloženy do druhého práva. (Vide fol. 100.)

Půhonové pana Kataryna s Brňany jsou na přátelském jednání. Hrabě Jeroným z Turnu pana hofrychtyře i na místě paní manželky jeho; před prožalováním žádal hrabě svědomí od pana Václava z Zástřizl; pan hofrychtyř toho bránil tím, že jsa ten půhon umrlý pro smrt paní manželky jeho, již více svědomí k němu potřebovati nebude. Tím se také hájil pan Václav z Zástřizl. Stoupili jsme se, a nevázice na ten čas té obrany, kázali jsme půhon ten, kterým pan Václav z Zástřizl pohnán jest, prožalovati; nebo byl od minulého soudu odložen, až na při přijde. Po prožalování bránil se zase pan z Zástřizl, 1. že poněvadž paní hofrychtyřova umřela, nemůže svědčiti proti umrlému. 2. Že nenáleží mu svědčiti proti smlouvě, kteráž ve dekách jest, a že jest mu to s velikým nebezpečenstvím, a dal čísti nálež mezi panem Jindřichem z Lichtenburku a Adamem z Boskovic o smlouvu mezi týmž panem Jindřichem a panem Smilem, bratrem jeho učiněnou, v kterémž stojí, že Adam přes sepsanou smlouvu není povinen svědomí dáti. Pan hrabě skrze Odkolka dal promluvíti, že nežádá svědomí proti smlouvě, než o řečích, které před smlouvou učiněny byly. Stoupili jsme se, a přivodivše sobě ku paměti předešlé uvažování na tom jsme se usnesli, že pan Václav, poněvadž ani smloucem není, ani k smlouvě nepřitiskl, ani tomu, aby, když se ta smlouva konati měla, přítomen nebyl, neodpírá, nýbrž k tomu se zná, nad to proti smlouvě nic svědčiti nemá, než toliko o řečích před tím mluvených, jest povinen to svědomí dáti. Protož k němu pan sudí promluvil: „pane Václave z Zástřizl, poněvadž tomu, aby jste léta 89ho, když se mezi panem hrabětem Hans Jakubem z Turnu smlouva o ves Odřovice na Pršicích stala, přítomni byli, neodpíráte, a pan hrabě vás, aby jste mu proti smlouvě jaké svědomí dali, nebo proti umrlým svědčiti měli, nepohnal, máte to svědomí dáti. Dal je hned.

A jak je hrabě přijal, hned dal svůj půhon prožalovati, a pan prokurator na místě pana hofrychtyře za právo žádal. Stalo se oboje proti pořádku, nebo poněvadž půhon umrlý jest, nemůže se vážiti a souditi, protož poručili jsme, stoupíce se, aby zapsáno bylo, že jest umrlý, a stranám povědino skrze pana sudího, aby se více nedopouštěli domlouvati proti pořádku. Při čemž přiveden jest příklad na témž panu prokuratorovi, že jsouce pan Frydrych z Žerotína od sester Paumgartnerek, od nichž pan prokurator při vedl, pohnán, jedna z nich byla umřela, a pan prokurator nicméně jej žalovati dal, a když na to

pan Frydrych nastoupil, a že proti pořádku činí, a J. M. zkouší, oznámil, dostal znamenité od J. M. domluvy.

Zatím jsem já v potazu přednesl svou žádost strany Baptisty Pieria, aby z Jihlavy sem přivezen byl, tak abych ho obžalovati mohl It. aby Hinkonioví pisaři Jihlavskému dovoleno bylo, při vyslechání mých svědkův pod závazkem přísahy přítomnu býti, a německé svědky vyslechnati. It. aby mi patent dán byl od pana hejtmána na Martu Šponarku, aby mi svědomí proti Baptistovi dala. Kázali, abych svou žádost v spis uvedl, a zejtra bohá ji podal.

Mikulášovi Tanovi, kterýž opět na Jiříka Dorfingera, který zde Fol 111. u vězení jest, žaluje, dána na supplikacii jeho odpověď, aby svou žalobu v spis uvedl, a svědky i jiné průvody, kteréby měl, k ní přiložil a J. M. toho podal, že to vážití chtějí. Přinesl týž Tan commendacii od pana Zibřidovského, maršalka koruny polské.

Na supplikacii Krzovou, v níž žádá o rest své služby v Uhřích zasloužený, dána odpověď, aby své hanby sám více neodkrýval, neb jest mu tam práporec vzat pro jeho zlé chování; když měl k šturmu běžeti, zůstal v stanu s kurvou.

Včerejšího dne, když pan Volf Koňáš odpuštění žádal, bylo oznámeno nejvyššímu panu sudímu, aby jiného na místě jeho obral, a s ním jednal; i oznámil nám dnes, že jest jednal s panem Janem Zahradeckým, kterýž také ten úřad k sobě přijal. Snegli jsme se na tom, aby jim kázal pán sudí oběma zejtra do soudnice přijíti.

Čtvrtek.

Při s. Jáně v Holomouci, když za příčinou nedosazení nejvyššího sudího nemohl soud držán býti, volení jsou kommisari k J. M. císař. Ti dnes přede všemi věcmi relacii svou učinili; jest jim z práce poděkováno, a poručeno, aby svou odpověď v spis uvedl; tak aby mohla i s instrukciami i s reversem do knih sněmovních vepsána býti.

Ačkoli pan Volf Koňáš měl dnes z úřadu propuštěn býti, a pan Jan Zahradecký přísahu k němu učiniti, avšak pro smrt Klouzala, který v Třtěníci na gruntech pana Jana umřel, jest toho do pondělka odloženo, a panu Janovi, aby k tomu dni sem se navrátil, od pana sudího poručeno.

Poněvadž k dnešnímu dni poručeno bylo Jihlavským, aby, že té smlouvy, o kterou od Bernarta Sirny pohnání jsou, nemají, prokázali, vstoupili hned po zasednutí našem do šraňku, a když svrchupsaných věcí uvažování skončováno bylo, dali od sebe ještě promluvití, že té smlouvy nemají, a k důvodu toho, ukázali smlouvu mezi nimi a paní Kateřinou z Kunštatu na Brtnici, těch časů ochrannou paní téhož Sirny, učiněnou. Radešinský a Dubský na místě Sirny oznámili, že jest to ta smlouva, které žádají, a ačkoli jináče v pňhonu křtena jest, avšak že obrany v podobných pňhonech nepostačují. Proti tomu pan prokurator promluvil, že se pňhonové v šraňcích nenapravují, než každý jak napíše tak toho užive. Radešinský tím šel, že podobně jako v svědcích, když se v jmenech jich pochybí, nic se proti pořádku strana nedopustí, jestliže je předce postaví; tak podobně i tuto, chtějí-li tu smlouvu dáti, že proti J. M. nebude, a Sirna že to od nich přijme. Pan prokurator nechtěl k tomu povolití, a za opatření žádal. Stoupili jsme se, a ač někteří chtěli glosovati ten pňhon, a proti Jihlavským napomahati; avšak nemohli toho spůsobiti, nýbrž o tento nález jsme se snegli, kterýž také po přečtení začátku smlouvy

od Jihlavských podané, aby přistojící mezi kým svědčí, slyšeti mohli, a po přečtení psaní některých mezi Dubským a Jihlavskými prošlých, publikován jest, v talo slova: poněvadž Bernart purgmistra o smlouvu, která se mezi ním a týmž purgmistrem stala, pohání, a aby taková smlouva za nimi byla, neprovodí, že purkmistr a radda tomu odpovídati nemají. R. pan Krajíř, pan Teufl, pan z Zástřizl.

Po tomto nálezu jest mnoho umrlych a spokojených při přeběhnuto.

Dán také odklad na půhony Barského a Krušinského za příčinou, že jest toho, aby osoba stavu rytířského byl, ještě neukázal.

Jiřík Ranofrej Jana Muňku; nechtěl se Vílém Muňka zmocněný v odpovídání dáti, pravě že by tento Ranofrej byl zlopověstný člověk a cti zbavený, a k dokázání toho podal drahně svědomí, některých zde některých v Čechách vyslyšaných, z nichž jedna proti němu samému, jiná proti němu a Kačí Bílé košili svědčí, kterážto Kača manželka jeho jest. Prosil Ranofrej, aby ta svědomí, kteráž proti manželce jeho svědčí, poněvadž pan Muňka s ženou jeho při žádné při právě nemá, čtena nebyla.

Stoupili jsme se o to, a někteří to uvažovali, že poněvadž tak samo v sobě jest, že při právě žádné pře s tou Kačou nemá, že by nesměla čtena býti. Druzí pak uvažovali, že ačkoli directe žádné pře s ní nema, avšak per indirectum, poněvadž skrze ni na muže jejího, to, že není hoden, aby v těchto místech jemu odpovídáno bylo, vésti chce, že jest ta pře společná; kterých když více bylo, rozkázáno jest, aby ta svědomí čtena byla, nebo i na to se ti ohlíželi, že ne proti Kačí samé než proti Ranofrej-ovi tolikéž ta svědomí dána jsou. Kázáno Fraucimoru a pacholatům vystoupiti, a jsou potom čteny přes hodinu a více hanebné věci, jejichž summa byla, že Ranofrej utekší z Zábřeha od nebožtíka pana z Boskovic pojal sobě zoumysla zjevnou a nešlechetnou kurvu a lotrkyni. Po přečtení těch svědkův dal čísti dva nálezy jeden mezi Kryštofem Šenem a Vencelíkem, a druhý mezi Markvartem Rajeckým a farářem Běhařovským, tolikéž výpis z rejster půhonných, že jest pohal Jiřík Chyba probošta a kapitulu Brněnskou; ale když naň ukázáno bylo, že jest sobě zjevnou kurvu pojal, že půhon jest vymazán, a Chybovi poručeno ven z šraňku vystoupiti. Dotkl k posledku, toho nářku, který o podání nepravdivé a nedůvodné supplikatie J. M. císa. o minulém soudu pana Jana otce jeho nařkl, a jakž v tom také v jiném za opatření žádal. Proti tomu jest Ranofrej podal hrubý svazek věcí, ale poněvadž se již připozdívalo, odložino jest slyšání jich až do středy příští.

Prvé pak nežli jest to v ubec oznámeno, dána jest mi odpověď na spis můj, který jsem vedle věcerejšího poručení J. M. podal, a to taková, předně, že ráčí chtějí poručiti Baptistu sem přivésti, a jeho vézením zde opatřiti; však tak, abych ani já ani Brňané k němu nemohli, nýbrž aby oni tři osoby dali, a já tři osoby, kteří by ho hlídali. Strany Hinkona že ráčili poručiti panu sudímu, aby se na úřednicích menších vpytal, jsouli povědomi jazyku německého, a pokudžby nebyli, aby k sobě pod přísahou vydanou jeho k vyslyšání těch svědkův přijali. Naposledy pak, že mi patent dáti ráčí, kdykoli Baptistu před J. M. prvé obviním.

Pátek.

Hned po zasednutí pan Viktorin ze Žerotína do soudu vzat a přísahu učinil.

Potom vstoupil do šraňku pan Vojsko, a oznámil, že ten svědek, o kteréhož pohnal Jilji Vranovský, před rukama jest, a že ho tu staví, nad to také že předešlý opat Loucký již více opatem není, nýbrž jiný volen jest, protož že J. M. prosí, aby ta pamět pro budoucí potřebu zaznamenána byla. Dána mu odpověď z potazu, že J. M. neráčí žádné slušné příčiny nacházeti, pročby tu pamět zapsati poručeti míti ráčili.

Zatím jsem já se před J. M. ohlásil, že vedle poručení, které mi o soudu svatokunhutským dáno jest, žalobu svou na Lukáše Račinského učiněnou svědky provésti chci, a ty že J. M. pokudž je slyšeti chtějí ráčí, k otevření podávám; však poněvadž týž Račinský uznává se křivého, přede mnou se kořil a mne se odprosíl, že i já jemu provinění jeho odpouštím, a podlé něho k J. M., aby mu to, čeho se z nerozumu dopustil milostivě vážití ráčili, přimlouvám. On také sám prosil; odloženo mu až do druhého pátku.

Po mně vstoupil do šraňku pan sudí nejvyšší kral. českého, a oznámil, že J. M. ku paměti přivozuje svou předešlou žádost v spisu podanou strany Radešinského, aby mu poručeno bylo, při od něho věsti, a poněvadž na poručení J. M. cís. pilně odjeti musí, a den sobě, v kterýby v Praze byl, pondělek přístí jmenovaný má, že J. M. za láskavou odpověď prosí, a při tom ukázal, a do potazu podal psaní cís. Dána mu odpověď, že J. M. ještě žádosti panské neráčili vážití, než dnes že ráčí pánu na to odpověď dáti. Mezi tím jsme prosili všickni pana Ladislava, bratra jeho, aby k tomu povolil, aby ho pan Václav mohl propustiti z pūhonu bez pohoršení práva. Ale nemohli jsme nic v tu chvíli obdržeti, než potom když jsme se rozjíti měli, teprv k tomu povolil.

Když pan sudí vystoupil, přednesl svou žádost pan Jáchym z Hradce, proše, aby mu toho dovoleno bylo, aby mohl zmocniti k soudu Strance, Lipovského a Strachovského, menšího pisaře do tří let. Neráčili chtějí k tomu dovoliti, než poněvadž pán má pūhon jeden, nimž od Kryštofa Vencelíka pohnán jest, dáno mu k němu zmocnění, než aby toliko na samého Strance a Lipovského svědčilo; k Strachovskému, poněvadž při právě jest, neráčili chtějí dovoliti.

Po těch všech přednešeních začali se žalovati rokové.

1. Rok mezi Markem Mezenským a Štislem; umřel Štisl, Mezenský žádal opatřen býti na poctivosti; stoupili jsme se o to, a ačkoli jsme uvážili, jaká odpověď po dvakrát dána jest panu Janovi z Vrbna v příčině takové; avšak když jsme sobě ku paměti přivedli, že podobným způsobem také předešle žádosti takové na předky naše vzloženy bývaly, promluvil k němu pan hejtman, poněvadž na něj nic vedeno, ovšem ukázáno není, nýbrž on po poctivosti své stal, k rokům se stavěl, a sic jináč poctivě se choval, že jemu ten nářek na ujmu jeho poctivosti býti nemá, a protož že J. M. ráčí jeho chtějí v tom opatřiti, a toto promluvení zapsati; a panu pisaři poručeno, aby tuto pamět v spis uvedl, a J. M. k přehlídnutí prvé, nežby do knih pamětných zapsána byla, ukázal.

Fl. 112. b.

3. Mezi Pleským a poddanými jeho, ačkoli velmi tomu bránil Pleský, avšak odloženo jest proto, aby mohli poněvadž pūhon jejich

přemazán onehdejšího dne, vedle pořádku patent sobě od pana hejtm. na svědky vyžádati. Nejsou poddaní, než jsou ti dvořáci z Rojetína.

4. Mezi Mengsreiterem a Stařinským; jest na přátelském jednání.

5. Mezi Čechočovským a Mošvicem; ukázáno na pořádek, poněvadž Mošvic nestal.

6. Mezi Vencelíkem a Šenem několik jich bylo; jsou vymazáni¹⁾.

7. Mezi Annou Vrublinskou a Johankou Martinkovskou z Rychnova; propustila Anna z roku skrze Jiříka písaře někdy nebož. pana Maršalka. V tom vstoupil Jiřík Martinkovský do šraňku, a prosil J. M. aby jí to zahájeno bylo, aby se ona Martinkovskou jmenovati měla, poněvadž toho rodu není; ona se k tomu znala, že ani rodu jeho ani přítelkyně jeho není, než že se tak po svém otci jmenuje; dána mu odpověď, aby J. M. nepřekážel.

8. Mezi Annou Lukaveckou a Frydrychem Jordanem; propustila Anna Frydrycha.

9. Mezi Jiříkem Pogrelem a Jiříkem Dorfingerem rok vymazán, poněvadž žádná strana nestala, ač Dorfinger jsa zde u vězení státi nemohl, avšak když se zpráva J. M. dala, že Dorfingerovi rok dodán není, promluvil pan hejtman: poněvadž původ nestojí, a Dorfingerovi rok dodán není, vymažte ten rok.

10. Mezi Johankou Martinkovskou z Rychnova, a Jiříkem Rechmberkem z Želetic; jest o to vyžádán, že jest Rechmberk psaní Johance učinil, a v něm jí zvyjebenou kurvou jmenoval. Bránil se nejprv Rechmberk odpovídati tím, že v tom roku jest dotknut; nebo při konci doložena byla tato slova, „a mi tím nedůvodným psaním nemálo na poctivosti ublížil.“ Ukazoval potom psaní, kterým jest téměř k tomu, aby ji nařkl, přinucen. Nebo Johanka mu psala, poněvadž tomu srozumívá, že zde i onde ji pomlouvaje, na poctivosti dotýká, jest-li v něm dobrá žila, aby ji zjevně nařkl, že ona jemu, že všude tak dobrá jako on jest, dokázati chce. Z toho učinil omluvu svou, že ne zomyslně než z přinucení v tuto rozepři s ní vešel, a k dokázání toho, že jest jí tím nářkem křivdu učinil, dal čísti svědky, z stavu panského pana Voldřicha z Řičan, a pana Henrycha Trčku, ze stavu ryt. Pavla Plesa Heřmanského z Sloupna; ze stavu městského pak mnohých osob pod přísahou vyslyšených a pečeti starého i nového města pražského, ztvrzených, též také výpisy z rychtářských knih města Brna, z kterýchž toto na ni dokazovalo: 1. Že jest zjevně kurvila, a kdokolivěk chtěl, tomu života svého za peníze propůjčovala. 2. Že jest s kurvami a svodnicemi v domácích a v jiných místech nepoctivých obcovala, a sama svodnicí byla, kurvy z Prahy do Moravy a z Moravy do Prahy vozila. 3. Že se nějakého Jana Janíka, který potom v Praze stát jest, několik lét přidržela, a jeho kubínou byla. 4. Že v šatlavé v Praze sedávala, 5. Že se rozdílnými jmeny jmenovala, jednak Rychnovskou, jednak Vičkovskou, jednak Martinkovskou se nazývala, 6. a na posledy když se Tandaryáše Bule chytila, že jest s ním prvé, nežli zdána byla, líhala. Ona proti tomu nařkla ty svědky některé, a jmenovitě ty, kteří tento poslední artykul o líhání s Tandaryášem, prvé nežli jeho žena byla, svědčili, o jiných pak, že jich nezná pravila; ale toho, aby, co oni svědčí, pravda nebyla, ničím neodvodila, krom že pouhými slovy všemu odpírala, a aby se jí toho roku až do druhého práva odložilo, žádala.

Fol. 113.

¹⁾ Protože Šen z stavu ryt. se vyvedl a tudíž více k sondu panskému nenáležel. Viz na hoře str. 189.

Stoupili jsme se, a poněvadž žádné slušné příčiny, pročby jí odkladu přino býti mělo, neukazovala, oznámil jí pan hejtman po rozstoupení, že J. M. ráčí chtíti tu při slyšení, máli co ukazovati, aby ukazovala. Dala čísti list od rodu, v němž úřad Rychnovský vysvědčuje, že otec její, kteréhož Janem Martinkou jmenují, a matka rádně se spolu sešli, a ona že z nich rádně zplozena jest. Item svědomí kněze, který jí s Tandaryašem oddal, což se teprv před některým málo létem stalo. A jiného nic, než znovu o odkladé zmínku učinila. Když jsme se stoupili, nejprynější uvažování bylo, měl-liby jí odklad dán býti? A na větším díle jsme se na tom snesli, poněvadž ona původem jsouc, roku sobě vyžádajíc, že za kurvu narčena jest věduc, toho ničím neodvodí, své dobré chování žádným svědkem neukazuje, svědkův od Rechmberka vedených jináče, nežli toliko že jich nezná, nenařká, a nad to, jak by to s sebe svěsti, a jak ta svědomí svrci chtěla, nic nepřednáší, a tak sebe zoumyslně zameškala, aneb zle svědomá sobě jsouc, odvodů žádných hledati nesměla, že jí nemá odkládáno býti. Druhé uvažování bylo, jestli na ni to, že kurvou jest dostatečně provedeno? Na čemž když jsme se srovnali vedlé množství svědkův čtených, nastal odpor o nález, k němuž všickni kromě mne přimlouvali a chtěli, aby byl napsán, že Rechmberk tomu roku odpovídati povinnen není; důvod sobě brali z toho že mezi Kryštofem Šenem a Janem Václavem Vencelíkem nález se stal. Item mezi opatem Velehradským a Jankou. Item mezi Markvartem Rajeckým a farářem Béhařovským. Já proti tomu jsem vedl toto, že Rechmberk nebrání se odpovídání, než odpovídá, a netoliko odpovídá, než prokazuje, kudy by tedy mělo položeno býti v nálezu, že odpovídati povinnen není? 2. poněvadž rok jest o nárek a ne o účinek, že se příkladové přivedení sem trefiti nemohou; nebo Šen vinil Vencelíka, že moc nad ním provedl, farář Béhařovsky Markvarta tolikéž, a protož oni nechťíce tomu, z čeho obvinění byli, odpovídati, že na to sub te refugium nastoupili, aby jim jakožto lidem na poctivosti zmařeným odpovídati povinni nebyli, a ačkoli mohl-by nález takový učiněn býti, že poněvadž na ní provodí, že jest zle zachovalá a cti zbavená; avšak, poněvadž sobě tak často jméno proměňovala, jakým jménem v nálezu bude moci postavena býti? Nadto že zjevné jest, že obyčejně takoví hanební rokové vytrhování, aneb vymazování bývají, vedle kteréhož obyčeje, že mně se vidí, aby postupováno bylo, rok aby se přemazati poručil, a jí kázáno bylo z šraňku vystoupiti. Trhali jsme se o to nemalou chvíli, naposledy na Fl. 113. b. mé přišlo, a přitom i to usouzeno, poněvadž ona i v roku i v psaní Rechmberkovi nemálo ublížila, aby o to trestána byla, a do vězení Brňanům k opatření dána. Protož když jsme se rozstoupili, učinil pan hejtman řeč k obci, ačkoli měl k ní Johance ji obrátiti, a to téměř v tato slova: J. M. ráčili jsou roku tohoto pře vedení bedlivě poslouchati, a je také v uvážení svém míti, a ráčí nacházeti, že Johanka, která se Martinkovskou z Rychnova jmenuje, jest se od věku mladosti své až v létech dospělých nevážně, lehkomyšlně, bezbožně chovajíc, proti Bohu, dobrému rádu, a dobrým mravům nenáležitě živa byla, s lidmi nešlechetnými a na poctivosti zmařilými v místech nehodných a nížádnému dobrému svěděcích obcování své měla, obchody zlými, a na dobré náležitými (sic) se živila, jména sobě proměňovala a tak nad Bohem a nad poctivostí svou se zapomenuvši, neřádne a v hrozných nřích se zmařila, a se cti i práva zbavila, za kterýmiž příčinami ráčí jí uznávati nehodnou býti, aby v těchto slavných místech více státi, mlu-

viti, žalovati neb odpovídati měla, a protož aby z šraňku jako osoba lehká a nevážná vystoupila. A poněvadž jest pana Jiříka Rechmberka člověka poctivého a rytířského nepravdivými slovy dotknouti směla, že J. M. ráčí ji v trestání své bráti, a hned zavolání Brňané, a poručeno jim, aby ji vězením jakž na takovou osobu sluší, opatřili, a do dalšího poručení J. M. dochovali. Dána jest do šatlavy.¹⁾

Sobota.

Držel jsem místo hejtmanské a nejprv vůbec oznámil, poněvadž pan hejtman věci sirotčí dnešního dne vedle pořádku přednášeti ráčí, aby žádný J. M. nepřekážel.

1. Nejprvé oznámil, že jest pan Kryštof z Tiefenpachu umřel, a dítěte i statku po sobě v tomto Mark. zanechal, kterýžto statek, poněvadž nevěděl, aby který syn nebožtíka léta svá měl, jest zinventovati dal, avšak v nic se neuvázal. Nyní pak tomu srozumívá, že nejstarší syn nebož. již léta svá přirozená má, a v držení statku vjíti žádá; protož že mu se vidí, že jemu tu vedle úřadu jeho nic k opatrování nenáleží. Ohlásil se potom pan Rudolf z Tiefenpachu a dal od sebe promluvíti, že léta svá má, a protož že J. M. prosí, aby mu statek od pana hejtmána postoupen byl. Pan hejtman oznámil, že on se v nic neuvázal, a také že mu nic postupovati povinen nebude; než jestli J. M. to, že pán svá léta má, uznati ráčí, že se bude moci sám v statek uvázati a což zinventováno jest, a zpečetěno to sám k sobě přijíti. Podal potom pan z Tiefenpachu svědkův, kteří vysvědčovali, že jest se narodil léta 82. Chtěl také ukazovati kalendář, v němž vlastní rukou nebožtíkovou bylo, že jest se toho léta narodil, poznamenáno jest. A tak jsme dali naučení, poněvadž pan Rudolf z Tiefenpachu předstoupil před J. M. že léta svá přirozená má, se ohlásil, a svědky provedl, že tu panu hejtmanovi k opatrování nic nenáleží, a p. Rudolf že bude moci v statek svůj po otci pozůstalý, se uvázati, a jej k dobrému svému a bratří svých spravovati.

2. Přednešeno o sirotky neb. Ekhearta Šreiberstorfa, který umřel v dědině Račečovicích na gruntech pana z Doubravice, a nechal po sobě syna a dceru, a statku téměř žádného. Čten inventář, v němž špatné věci poznamenány byly a dluhů dráhné. Pan hejtman žádal, poněvadž všecko, co po sobě zanechal na purgrechtu jest, aby mu naučení dáno bylo, že mu tu nic k opatrování náležeti nebude; odložili jsme až do soboty příští, poněvadž vdovy tu nebylo, zdáliby přijedou v tom čase strany véna svého se ohlásila.

3. Přednesl, že Frydrych Max, oženíc se v Čechách, tam umřel, a dvě dítěte, kterých zde v zemi není, po sobě zanechal, statek pak pozemský, který měl, že jest dávno prodal, a co zde v zemi od peněz, klinotů, zápisů, a jiných svrškův měl, to že za Jagrem pod důvěřením zůstává. Poněvadž tedy ti sirotčí zde neosiřeli, a za živnosti otce svého jeden do Čech, druhý do Brunšvíku dáni jsou, a statku pozemského žá-

¹⁾ Následkem podobných ostudných skandalů snesl se sněm léta 1612 držaný na tomto ustanovení: „Na tom jsou se J. M. všickni čtyři pani stavové (ačkoliv prvé ten starobyle zachovávalý pořádek jest) znovu sněsti ráčili: Jestližeby sobě kdo zomyslně a vědomě kurvu za manželku pojal, aby předně podlé téhož starobylého pořádku i nynějšího sněmovního snešení o poctivosti přišel; potomně pak z země této vypovědán a jí prázen byl. Tento pak artikl nejprvé do paměti zemských, potom také do nového zřízení zemského aby vešel.“

dného nemají, že se naděje, že mu tu k opatrování nic náležeti nebude. Proti tomu bratr nebož. skrz Pergara od sebe promluví dal, že jest nebož. Frydrych Max bytem v Čechách nebyl, než toliko k otci manželky své, jej navštěvuje, na chvíli odjel, a tam smrtí jsa zastížen umřel; dítek pak, že jest jináče než v službu, nerozdal, a protož že J. M. prosí, aby panu hejtmanovi naučením k opatrování poručení byli. Pan hejtman oznámil, jak mu koli od J. M. poručeno bude, že se vedle toho zachovati chce, a při tom že před námi netají, poněvadž tomu srozuměl, žeby nebožtík bratří v Čechách míti měl, že jim psal, aby se sem k soudu najíti dali. Počali jsme to uvažovati, ale potom za příčinou dotčených bratří odložili jsme naučení až do soboty.

4. Přednesl o smrti Adama Falkenhana, který také po sobě sirotků zanechal, ale statku dědičného žádného, než mlýn, dvůr a chalupu na gruntech kapitolních na purgkrechtě v dědině Uherčicích. Čten inventář, v němž více cizích věcí poznamenáno bylo, kteréž mu k věrné ruce k schování dány jsou, než jeho vlastních. It. dluhů velmi mnoho, pro kteréž pan hejtman žádal naučení, aby mu tu nic k opatrování nenáleželo, a bylby to obdržel, kdyby v jistotě to byl předkládal, než poněvadž v pochybnosti o tom mluvil, dáno jest naučení takové: Poněvadž jest Adam Falkenhan z tohoto světa sešel, a po sobě nic na dědictví než toliko mlýn na purkrechtě zanechal, že tu panu hejtmanovi, krom sirotků, pečetí stříbrných a měděných a cožby od stříbra neb klinotův bylo, k opatrování nic nenáleží, než úřad dědiny Uherčic mají to, což mezi nimi pozůstalo, platiti, věno a dluhy spravedlivé, pokudž statek stačí platiti, a jestliby co zbylo, panu hejtmanovi odvésti, a p. hejtm. má to k dobrému sirotčímu opatřiti. R. p. z Doubravice, p. Václav z Zástřizl.

Pondělí.

Fl. 114. b.

Úterý.

Středa.

Po tyto tři dny přednášela a uvažovala se věc Pernštejnská, v pondělí Šponar přednášel na místě paní vdovy, to což při předešlých soudech bylo přednášeno; v úterý dala se od rukojmí na to odpověd a potom se začala uvažovati, dnes pak ve středu hned od rána až do samého večera uvažovala se, a naučení dáno rukojmím, aby se ve všelijaký statek po nebožtíku pozůstaly uvázali, vdovu věnem i jinými věcmi od ní prokázanými, čehož se všeho nedaleko devadesát tisíc zběhne, vybyli a ostatkem se z rukojemství vyvazovali.

Po přečtení naučení, když jsme zase na svá místa zasedli, pan hejtman sobě stěžoval do pana komorníka, že ačkoli třikrát pro něj posylal, však nahoru přijíti nechtěl, a tak nemálo sobě netoliko osobu jeho a úřad zlehčil, než i pořádku opominul, v tom že k naučení, kteréž se mezi jinými rukojměmi jmenovitě na osobu jeho vztáhlo, nestál. Zůstáno na tom, aby se mu zejtra domluva v potazu učinila.

Čtvrtek.

Ačkoli bylo včera na tom zůstáno, aby se panu komorníkovi domluva učinila, avšak pan hejtman chtěje to obaliti, a panu komorníku zase se připočlebiti, zmínil to, ale sobě k horšímu; nebo pan komorník se mu tak odbroukal, že se téměř svadili.

Hrabě Vejkhart z Salmu a na Hodoníně vzat do soudu.

Pan Volf Koňas z Vydří, který v úřadu sudství menšího přes třiceti let pracoval, jest dnes z něho propuštěn s poděkováním jemu učiněným, a pan Jan Zahradecký na místě jeho k úřadu povinnost vykonal.

Po tomto, když jsme se stoupili, já jsem žalobu svou na Baptistu v spisu přednesl, a svědkův jsem podal; stáli dlouho v potazu; na posledy jsou se na tom snesli, aby pana Jana Rajeckého a pana Jiříka Hodického k němu do vězení poslali. Svědky pak zapečetěné mi zase navrátili, za tou příčinou, že ne proti Baptistovi než proti Brňanům jsou vyslyšáni.

Vystoupil jsem potom od nich a stoupil jsem do šraňku k přednášení věcí sirotčích.

1. Jsem přednesl strany sirotka a statku hraběte Hans Jakuba z Turnu na Pršicích pozůstalého, k čemuž se ohlásila vdova, že jest jí nebožtík na spolek přijal, a to ukazovala spolkem z desk vypsáným, v němž to znamenitě obsaženo jest, že jí přijímá na spolek na všecko to, což má, a což míti bude. A protož dáno jest naučení mně a panu Katerynovi, jakožto zmocněným, že nám tu nic krom sirotka k opatrování nenáleží. Jest ten sirotek pachole v létech asi 11.

2. Přednesl jsem o sirotka (jest dcera asi v. 7. létech) po nebožtíku Hanušovi Gbelském pozůstalého; čten nejprv inventář, potom jsem žádal za naučení, a při tom jsem doložil, že jsou tu přátelé nebožtíka, kteříž žádají, aby jim ručení sirotka a statku puštěno bylo. Fol. 115. A tak nejprv dala od sebe promluvití sestra nebožtíka, paní Manda, kteráž v Rosicích za Šmerhovského vdána jest; potom pan Jan Rajecký, ujec nebožtíka, kterýž byl od sestry otce Rajeckého, a žádali oba ručení. Dáno jest naučení, že mně a spoluzmocněnému mému ten statek k opatrování náleží, avšak abych jej pod dostatečné vedle pořádku uručení sestře nebožtíka postoupil.

Paní z Roupova smlouvu, kterou se pánem svým učinila, J. M. přednesla.

Když jsem se mezi J. M. navrátil, uvažovány byly některé supplicacie; potom kázáno mi, abych sobě svědky proti Baptistovi dal obnoviti.

Pátek.

Po zasednutí nejvyšší pan sudí vstoupil do šraňku a oznámil, že jest od J. M. císaře Hustopeč s jejím příslušenstvím a ves Příkluky za jistou summu peněz koupil, na kterouž že jest mu od J. M. císaře majestat odeslán, a protož že J. M. žádá, aby naučení panu komorníkovi dáno bylo, aby ten majestat do desk zemských vložil. Vystoupil od nás pan komorník a oznámil, že jakkoli naučíme, že se tak zachovati chce. Stoupili jsme; nejprve se přimlouval pan hejtman, že ten majestat do desk zemských vjítí nemůže, a to za příčinou tou, že pořádek ten jest, když kdo jinému co do desk vkládá, že tomu přítomen sám býti musí, a ačkoli rozdíl jest mezi pánem země, a jinými obyvateli, avšak poněvadž pan náš má zde v zemi podkomořího a prokuratora, že oni na místě J. M. žádati měli, aby ten majestat do desk vešel. 2. Že pan sudí ještě v držení statku nevešel, postoupen mu není, a tudy žeby spravedlivě nemohl jemu do desk vjítí. 3. Abychom sebe nezavedli, kdyžbychom toho dopustili, aby nám pán náš statky naše, k nimž práva nemá, o své ujmě prodával, a do desk vkládal. K jeho

zdání přistoupil pan Voldřich Krajíf. Jiní všickni jsme se na tom snesli, že do desk vjíti může, nebo ačkoli pořádek jest, že ten, kdo do desk vkládá, přítomen tomu býti musí; avšak že při tom ta výminka jest, když kdo zjevného naučení na to nebeře; nebo že se to pro nic jiného neděje, aby ten, kdož vkládá, při tom byl, než pro uvarování podvodu, a pro větší bezpečnost, že vůle toho, kdož vkládá, taková jest, tak aby dcky falšování nebyly. Tuto že zjevného naučení žádá, a tak že při dckách ani J. M. cí. ani úředníkův jeho, při tom netřeba. O vůli pak J. M. že nikoli pochybovati se nemůže, poněvadž v tom majestatu zjevně vysloveno jest, že J. M. ráčí poroučeti, kdyžbykoli takový majestat nejvyšším úředníkům přednešen byl, aby jej do desk vložili, že jej pak pan sudí sám přednáší a tudy jako sám sobě do desk vkládati chce, to že nic není neobyčejného ani prvé nebývalého, při čemž i příklad pana hofrychtyře, který sám sobě dvůr Cvrčovský do desk vložil, přiveden jest. Nad to že jest rozdíl mezi pánem země a obyvateli; tito že žádají aby do desk klásti mohli, pán že poroučí, a poněvadž při vkládání do desk listů mocných na tom, že J. M. přítomen býti neráčí, žádného rozmyslu nemáme, nýbrž na samém poručení J. M. kteréž těmi slovy jako v tomto majestatu obsaženo jest, přestáváme, pročbychom se tuto za jedno stejnou příčinou rozpakovati měli. Že pak pan sudí v držení toho až posavad není, v tom že překážky žádné se nevidí, netoliko proto že ani na J. M. cí., aby statků těch postoupiti, ani na panu sudím, aby jich užiti neměl, nic zprosta, než na samém neposlušenství opata a abatyše jest sešlo; ale také že se toho mnoho děje, aby statkové před postupováním do desk vkládání byli, jako p. hofrychtyři Odrovice a věřejšího dne panu z Roupova Mladonovice, kterémuž také ještě nejsou dokonale v moc uvedeny. Co se pak zavedení dotýče; tu že se nám netřeba nic obávati. Strany nás, poněvadž komora nejsme, strany opata a abatyše, poněvadž jim cesta k odporu vkladu zavřena nebude, a J. M. cí. v tom majestatu, že jej očišťovati chtějí ráčí, se zakazuje. Než spíše žebychom sebe i je zavedli, kdyžbychom tomu vkladu překáželi; sebe proto, žebychom sobě pře s císařem učinili, a je, žeby se neměli podle čeho k stavům při sněmě za přímlovu podstatně utéci.

A tak když na tom zavřeno bylo, žádal pan hejtman, aby naučení do zejťka odloženo bylo, tak aby tu přítomen nebyl, poněvadž mu svědomí zbraňuje tu býti. Odpověděli jsme mu, že by to byla nová věc a velmi zlý příklad, kdyžby ti, kteří by se v čem od druhých v přímlovách dělili, měli vždycky vyvstávati; on poněvadž mluvil, co mu svědomí kázalo, že jest před Bohem i před lidmi očištěn, pročež zůstal, a po zjevném přečtení majestatu jest naučení dáno panu komorníkovi, aby ho do desk vložil.

Hned potom vedle onehdejšího odložení o Rašinského jsem J. M. v šrafcích připomenul, a za něj se přimloulal. Ráčili mu J. M. odpuštění na mou přímlovu.

Předstoupila zatím před J. M. dcera nebož. Jana Hrubšického s strejcem svým Václavem, a žádala dílu po bratru svém panu Zdeňkovi Žampachovi. Pan Žampach se bránil mnohými výmluvami. 1. Že ještě vdána není. 2. Že poněvadž při něm jakožto nejstarším bratru nezůstává, že jí není ničím na ten čas povinen. 3. Že mu po splacení dluhu po nebožce paní Bohunce z Žerotína, mateří obou, téměř nic nezůstalo, a na posledy že nevěda, aby toho po něm žádati měla, ničím se, čímby toho dokázati mohl, se nepřihotovil. Stoupili jsme se a po

uvažení toho, odložili jsme té věci do Holomouce, a panu Žampachovi i druhé straně, aby s průvodou svými pohotově jsouce hned při začátku soudu se ohlásili, a panna aby, že léta má, prokázala, jsme poručili.

Po těchto všech postranních věcech kázal pan hejtmán roky vyhlášovati, a jest vyhlášen ten, kterým pivovarníci z Bojkovic pohnali pana Jana Jetřicha z Kunovic pána na onen čas svého. Bránil se pan z Kunovic odpovídati za příčinou, že v držení statku není a že jest jej směnou převedl na p. Zampacha švagra svého t. že jest jej dal za oddíl sestře své, manželce téhož pana Žampacha. Ti chudí lidé připomenuli, že jest předešle také se tím bránil, avšak že mu to postačiti nemohlo, než toliko že jest mu odklad dán pro svědky a pro volnější vyhledání některých potřeb k té při sloužících, které na Banově po smrti nebožtíka pana Václava Tetaura zůstal a poněvadž již pře tato několik let při právé trvá, že J. M. prosí, aby ji více odkládati neráčili. Stoupili jsme se a připomenuvše sobě předešlá minulých let této věci uvažování kázali jsme, aby odpovídal. A tak jest prožalován rok a po prožalování čteno obdarování nebožtíka pana Václava Tetaura, které dal Bojkovským na vaření piva. Pan z Kunovic, aneb Šlivic na místě jeho žádal, aby Bojkovští položili smlouvu, o které se v obdarování zminka činí; položili ji; byla o tři léta starší než obdarování, v níž se pan Václav Tetaur týmž Bojkovským, že jim takové obdarování dáti chce, zavázal, a oni že mu za ně čtyry sta zl. dáti mají. Po přečtení té smlouvy Šlevic nastupoval, že jest pan Tetaur více neměl té moci, obdarování takové jim dávat, poněvadž je dal tehdáz, když je již prodal. It. By pak byl dal prvé, poněvadž toho ničím neukazují, aby ty peníze, kteréž se mu uvolili dáti, od sebe odvedli, žeby tudy z toho obdarování sešlo. Ale však že to ukázati chce, že jest nedal toho obdarování, nýbrž že pisar v nebytnosti jeho v domě pro ňaký úplatek, máje pečeť panskou ve své moci, k tomu obdarování ji přitiskl, a těm lidem dal bez vědomí pána, očež se, když se z cesty domu navrátil, velmi hněval, a místa obdarování dáti nechtěl, nýbrž aby je zase dostati mohl, ti lidi vézel. Bojkovští na to odpověděli, že jsou obdarování dostali prvé, nežli pan Tetaur se panem z Kunovic se dal v jakou smlouvu a teprv, když se z Třebové navrátil, z jednání s týmž panem z Kunovic že jest mu místa dáti nechtěl, oni že jsou před tím peníze na větším díle všecky vyplnili, a pan Tetaur že z nich k sobě 320 zl. přijal, ale že J. M. ráčí moci souditi, že poddaní od panů svých kvitance neberou a protož že prosí, aby při témž obdarování zachování byli. Šlevic opáčil svou předešlou řeč, a dal na ni čísti troje svědomí, Jaroslava Saka, Vítu Felndorfa a Otíka, kteří téměř v jedna slova svědčili, že jest pan Václav Tetaur, když se z Třebové domů navrátil, kdež mezi nim a panem z Kunovic jednání o Vizovice a Světlov bylo, na pisare svého, kterýž v nebytnosti jeho to obdarování vydal, se hněval a to proto že Bojkovští peněz za též obdarování připověděných ještě nebyli vyplnili, z kterýchžto bylo znáti, že pan Tetaur obdarování neodpíral, než toliko penězům chtěl. A protož když jsme se stoupili, a věc tuto všecku v uvažení své vzali, téměř jednostejně o tento nález jsme se snesli: Poněvadž pivovarníci a spoluobyvatele městečka Bojkovic, nadáním od pana Václava Tetaura pána na onen čas svého, již nebožtíka, to provodí, že k tomu aby piva vařiti, šenkovati, mezi sebou vystavovati, slady dělati mohli, právo mají, a p. z Kunovic toho, aby jim to obdarování kdy odňato bylo, ničím neukazuje, nýbrž to se nachází z smlouvy mezi týmž panem Tetaurem a

jimi Bojkovskými léta 89 učiněné, i tolikéž z svědkův dobrých lidí, že jest pan Tetaur takové nadání jim vykonati se zavázal, a na to i peníze přijal, že mají při tom nadání zachováni býti, a ku pánům svým podle něho se chovati. R. Já a pan Václav Zahradecký.

Po přečtení nálezu a uvažování některých supplikací kázáno mi vystoupiti, a povolání mezi J. M. pan Rajecký a pan Hodický, aby odpověd Baptistovu přednesli, kteráž byla taková, že jsou mu žalobu mou v známost uvedli, ale on že se v žádné odpovídání dáti nechce, než že se glejtu J. M. cí. drží, a když podle téhož glejtu bude na svobodu postaven, že všechno to s sebe chce svést, sice, že ani jediným slovem k žádné odpovědi nechce přistoupiti, a žeby raději hrdlo stratil, nežli by se toho dopustil. Poněvadž tak spurná odpověd byla, poslání zase k němu též osoby, a poručeno jim, aby mu oznámili, aby hned na tu žalobu odpověd dal, sice že na žebříku bude.

Vilém Zoubek ze Zdětína jest povinnost k úřadu menšího komornictví v kraji Holomouckém učinil, a pan hejtman k němu promluvil. Fl. 116. b.

Sobota.

Paní Černikovská i na místě pana Mikuláše z Bubna, druhého poručníka Elšky z Žerotína dcery nebožtíka pana Jana Jetřicha z Žerotína, vložila odpor poručení nebožtíka pana Frydrycha z Žerotína.

Pan Rudolf z Tiefenpachu zmocnil ku právu s dovolením J. M. do tří lét pana Sigmunda z Dytrychstejna podkomořího, a pana Václava Hrubšického.

Zatím pan hejtman počal přednáseti sirotčí věci.

1. A nejprv což oehda odloženo bylo o Šreiberštorfa; čten zas inventař a naučení dáno, že tu panu hejtmanovi k opatrování krom sirotka nic nenáleží, než co jest na purkrechtě, to aby dědina opatrovala, vdovy vybyla, dluhy spravedlivé pokudž statek stačí z něho platila, a jestli co zůstane panu hejtmanovi odvedla.

2. Potom zase přednesl o sirotky a pozůstalost neb. Frydrycha Maxa; čten tolikéž inventař, a po přečtení opáčil pan hejtman to co ondy. Bratr nebožtíka jmenem Jiřík, ohlásil se, žeby to ručiti chtěl; pan hejtman mu ohlášení bránil, až mu naučení dáno bude. A tak jsme se stoupili a uvažovali, že nebožtík Max ačkoliv ven z země umřel, avšak že se země nevystěhoval, jinde sobě žádného zakoupení neučinil, v statku pozemském, který prodal, ještě peníze své měl, jiné věci a svršky jeho že všechny v zemi zůstaly. It. přivedli jsme sobě ku paměti příklady těch, kteří v Čechách statky pozemské, a zde toliko živnosti purkrechtní měli, jako nebožtík Valkoun, který v Stříbrnicích dvůr měl a v Čechách statek; i několikerych jiných, a nadto i to jsme vážili, že bratr nebožtíka, který naschval z Čech přijel, tu stojí, ničemu neodpírá, než tím ohlášením svým strany ručení že panu hejtmanovi to k opatrování náležeti bude se přiznává. A protož jsme naučení dali že pánu to k opatrování cožkoli pozůstalo i s sirotky náleží.

3. Jiřík Max žádal, aby mu ručení jakožto nejstaršímu bratru puštěno bylo, a při tom doložil, že manželka nebožtíka Frydrycha mezi těmi svršky mnoho svého má, že žádá, aby pan hejtman ji vybyl, a potom jemu což sirotkům náležeti bude, odvedl. Pan hejtman tomu odpíral; obránil se, že ten pořádek není, než chceli ručiti, aby také vdovu vybýval, a odvolával se na naučení, dané panu Hynkovi z Valdštejna o sirotky a statek nebožtíka Bohuslava Krémy, Benešovi Krémovi k ručení puštěné v němž jmenovitě obsaženo jest, aby Beneš, přijma k

sobě sirotky a statek Elšku z Zástřizl vdovu tím, což jí věnným právem i jináče náleží, vybyl. Když jsme se stoupili po uvažení toho, že pan hejtman slušně odpírá přednesení Maxovu, dali jsme naučení, že pan hejtman má Jiřkovu sirotka a statek pustiti, pod dostatečné třetinou vejš ujištění a on že má vdovu vybyti.

4. Přednesl o Kotulinského, který v Kojetině umřel, a dal čísti inventář od starších Kojetenských vykonaný, a zpečetěný, avšak na poručení panské; nebo poněvadž v Kojetině hrubě mřelo, nemohl žádného stavu rytířského, kterýby svůj život na to vážit chtěl, najíti. Dáno naučení obyčejné, že jemu sirotek, zápisy, hotové peníze, a svršky, dědině purkrecht k opatrování náleží.

5. Václav Kotulinský, strýc nebožtíka a bratra jeho syn, žádal ručení a poněvadž dva starší bratři má, kterýmž to ručení vedle práva před ním by náleželo, ukázal zmocnění od nich, že oni od toho pouštějí. A tak jest mu naučení dáno.

6. Přednesl o sirotky Karla Abrahama Covagna z Vogery; čten inventář a poručení, které nebožtík na papíře učinil pod svou pečeti, bez mocného listu královského, v němž poručníky nařídil pana Bernarta Pražmu, pana Vilíma Zoubka a Dembinského, úředníku na Kroměříži. Čteno to všecko a dáno naučení, poněvadž poručení pořádného Abraham neučinil, že pan hejtman což k úřadu jeho náleží, opravovati má; ostatek dědina přichrániti.

7. Zatím přednesl o sirotky neb. Václava Šarovce. Čten inventář, v němž k mnohému a téměř ke všem věcem vdova se právo míti pravila, a odvolávala se jakž na smlouvu, kterou s nebožtíkem manželem svým učinila, tak také na bratři nebožtíka, kteří svědčili, že tak jest, co mluví. Po přečtení inventáře Jiřík Šarovec žádal ručení, jakožto nejstarší bratr; dáno spolu jedno naučení, že sirotek i statek panu hejtmanovi k opatrování náleží, a pan hejtman, že jej má Jiřkovi k ručení pustiti, a Jiřík vdovu podlé pořádku věnným právem, i což jí více v tom statku náleží, vybyti.

Po tomto naučení zavolali jsme mezi sebe pana hejtmana, a nejprvé se radili o paní Broumovskou, co činiti, poněvadž na poručení naše, nemoci se vymlouvaje, nepřijela. A ačkoli mnozí se k tomu přimlouvali, aby úředníkům menším kraje Holomouckého poručeno bylo, aby se v statek Braumovský uvázali, a lidi v poddanost panu hofrychtyři, jakožto poručníku uvedli; avšak na tom zůstáno, aby byla k sněmu obeslána, a tu aby pan hofrychtyř na ni žaloval, a ona jemu odpovídala, a jestliby stavové k rozsouzení toho na sebe přijíti nechtěli, aby to J. M. hned při začátku soudu k uvážení do Holomouce v moc dali. Zatím kázáno mi vystoupiti a pan Jan Rajecký a pan Hodický mezi J. M., kteří oznámili J. M. odpověd Baptistovu včera danou. Ale poněvadž obšírná byla, ráčili J. M. poručiti, aby jí v spis uvedli, a hned po zasednutí, J. M. přednesli v pondělí příští.

Když jsem zas byl zavolán, čteny supplikacie a mezi nimi Vilíma Dubského, aby mi poručeno bylo, statek Rudolecký jemu postoupiti; oznámil jsem, že mi to učiniti nenáleží, než že se k tomu podvoluji, poněvadž Jana Chroustenského poručení, v němž on Dubský za poručníka postaven jest, chci rušiti, jestli ráčí J. M. chtíti, při začátku soudu svatokunhutského nás slyšeti, že ráčí moci mezi námi nález na mocné přestání učiniti.

Pondělí.

Pan Pavel Kataryn dodal J. M. supplikatie, a prosil aby z úřadů svých místopisařského a purkrabského propuštěn byl; dána mu odpověď, aby J. M. o to připomenul o s. Janě v Holomouci.

Pan Arkleb z Vičkova vzat do soudu v létech 38. tak se lekl v přísaze, že i na to, aby matce Boží a všem svatým nepřisahal, zapomenul.

Pan Jan Králický žádal, aby poručenství otce jeho vymazáno bylo; odloženo mu toho až do příštího soudu svatokunhutského.

Potom vstoupila paní Černikovská do šraňku a žádala spolu s F. 117. b. panem Mikulášem z Bubna, aby jí dán byl výpis kšaftu nebožtíka pana Frydrycha z Žerotína. Já, bratr můj a strýcové moji, kteří tomu jsme přítomni byli, také jsme do šraňků vstoupili, a odporovali jsme tomu, ukazující dostatečně na pořádek i příklady od strany přivedené jsme svrhli; toho jsme toliko pominuli, že jsme k dotvrzení mluvení našeho žádných příkladů neukázali, kterých sice dosti bylo, jako pana Strážnického, jemuž není vydáno poručenství neb. pana Břeclavského, ačkoli v něm byl postaven za nápadníka; panů Martinovských, kterýmž není vydáno poručenství paní n. z Tavíkovíc, manželky pana Jiříka Kryštofa Teufle; pana Pavla Niari, jemuž jest odepřeno poručenství nebožtíka Lorenta o statek Bzenecký; panů Mošův, kterýmž i na poručení neb přímluvu J. M. císař. není k tomu povoleno a drahně jiných. Protož když se stoupili paní soudcové, a rozstoupili se, oznámil pan komorník, že jí bude vydán výpis, aby se ke dekám dala na horu najítí. Obdržel pan komorník, k němuž přistoupili paní soudcové mladí a pořádkův nepovědomí, než co rozumnějších bylo, mezi nimiž pan hejtman, ti tomu odporovali, avšak přivést k tomu nemohli. A tak pořádek v tomto přetržen.

Onehdejší odpověď Baptistova, jsouc od pana Hodického v spis uvedená, jest mi včera od pana hejtmana dodána, na níž jsem ústně odpověď dal, kteráž při mé při s Brňany zůstává, a zde ji opakovati potřeba není. Vážili ji přes hodinu; na posleady povolavši mne mezi sebe, dali mi tuto odpověď, že J. M. ráčili jsou mou odpověď na zprávu Jana Baptisty v bedlivém uvážení míti a poněvadž srozumívati ráčí, že Baptista se na svědky volá a čas krátký již jest a nastává k tomu vzdání soudu, že ráčí J. M. této věci do soudu Holomouckého odkládati. Já při začátku soudu abych J. M. svou žalobu přednesl, jemu také, aby ji odvozoval, a nevinu svou ukázal, že poručeno bude, mezi tím že pan hejtman rozkáže Brňanům, aby ho na zemský náklad dovésti bezpečně do Holomouce dali, a já jestli že chci koho z svých s ním až tam poslati, že toho na vůli mám. Holomoučané, že ho v dostatečném vězení chovati budou, a když se kdo k němu ku potřebě jeho pustí, že přísežné osoby tomu přítomny býti mají. Odpověděl jsem na to, poněvadž J. M. ráčili to bedlivě uvážiti, že mi nenáleží, k tomu ani proti tomu co mluvití. Abych já s Baptistou koho posýlati měl, že já nemám čeládky pro něj než pro sebe, jak mne J. M. opatří, že to sobě tak schovám.

Pře Jana Munky s Ranofrejem odložena nejprv do středy, a potom za příčinou krátkého času odložena do druhého práva, avšak když Vilím, syn Janův, předložil, že jest na místě otce svého svou žalobu přednesl, a ta při právě že zůstává, prosíc, aby Ranofrej co předložiti má a ukazovati tolikéž ku právu podal, jest poručeno obou stranám, což by koli ukazovati chtěli, toho aby ku právu podali.

Naká panna Dorota Dobrovodská, nemá a hluchá, vstoupila do šraňků s přátely svými. Promluveno jest od ní, že svůj stateček, kterýž dosti skrovný jest, prodala Strachovskému, menšímu písaři, a že žádá, aby naučení dáno bylo panu komorníkovi, aby smlouva mezi nimi učiněná, v níž pan Hodějovský a pan Václav Hodický za smlouvčí postaveni jsou, do desk vložena byla. Předloženo jest také naučení dané panu Maximilianovi Lvovi, jakožto synu pana Zdeňka Lva hejtmána, aby jí statku postoupil, v němž to bylo doloženo, že jest znamení před J. M. dala, že toho žádá. Proti tomu ohlásil se Fejrar, a prosil J. M., poněvadž jest on ručil statek strýcův krevných té panny, aby neráčili dopouštět, aby tato smlouva, která jest na škodu těm sirotkům jakožto od panny němé a hluché učiněna, od níž statek jest lacino prodán, do desk zemských vjíti měla, aby sirotci o nápad, který jim náleží, nepřišli. Na to přátelé panny odpověděli, že tu není činiti o nápad, poněvadž panna ještě živa jest, a statkem v nějž řádně naučením J. M. uvedena jest, vládnouti může, než o vložení smlouvy do desk. Stoupili jsme se a uvázili jsme to, poněvadž předešlé naučení dáno jest, aby statkem vládnouti mohla, žeť i nyní jej prodati může; toliko o způsob, kterýmby naučení psáno býti mělo, byl odpor, nebo někteří chtěli následovati předešlého naučení, a vztáhnouti je na to, že Dorota předstoupíc před J. M. návštěj dala, že žádá, aby ta smlouva do desk vešla. Jiní pak poněvadž ani ona žádného znamení nedala, ani jí tázáno na to nebylo, chtěli, aby na přátely její, a na smlouvčí vztažena byla. A tak se stalo, ale velmi spletené, nebo já hněvaje se tehď jakž o vydání výpisu poručenství, tak o odklad strany Baptisty nechtěl jsem svého zdání jednou pověděného opáčiti. Mělo pak takto státi: Naučení panu komorníkovi. Poněvadž Dorota Dobrovodská, panna hluchá a němá, před J. M. předstoupila, a smlouvou pořádnou dobrými rytířskými lidmi učiněnou o statek N. skrze přátely své ukázala, a oni znajíce v tom vůli její, aby do desk zemských vložena byla, na místě a jménem jejím žádali, má pan komorník atd. Protož měla se nejprve dotázka, kdo jsou tu z přátel jejich učiniti, a potomně kdyžby se, jací tu přátelé jsou, dovědělo, mělo se jich ptáti, jak oni o tom vědí, že panny v tom vůle jest, aby ten statek prodán byl, a teprv se naučení psáti. Ale všeho toho se opominulo.

Fol. 118.

Jsou potomně supplikacie přehlídnány, mezi nimiž sirotkův nebožtka Šlahera, kterým země sedm set zl. rejských dlužna jest. Tu jsem příčinu sobě vzal, abych o dluhy zemské připomenul, a oznámil, že bych okolo 15. neb 20. tisíc zjednati mohl, kdyby mi dovoleno bylo, po 8 zl. ze sta platiti. Ráčili J. M. k tomu povolití toliko, aby dluh ten ven ze země byl.

Dáno potom naučení témuž panu komorníkovi, jakožto místodržícímu úřadu hejtmanského při předešlém soudě o sirotky n. Borka z Rostropic, který v dědině Kloboucích umřel, poněvadž statek na purkrechtě zanechal, že tu úřadu hejtmanskému krom sirotkův k opatrování nic nenáleží.

A zatím naučení druhé dáno mně a panu Katarynovi o postoupení statku sirotků po nebožtíkovi Jindřichovi Věžníkovu pozůstalého, který netoliko svá léta má, ale již se i vdal.

Po těchto naučeních ještě některé supplikacie uvažovány, a pře Jiříka Derfingera jest odložena do příštího sněmu, aby dokázal, že jest

osoba stavu rytířského, a pokudž by toho dokázal, aby se k němu chovalo jakožto k osobě stavu rytířského, pokudž by pak nedokázal, jako k osobě prostého řádu, avšak jednak aby do Holomouce k soudu dodán byl.

A s tím jest soud vzdán.

Soud Holomoucký svatojanský téhož léta (1599.)

F. 118 b.

Pátek.

Pan hejtman, pan komorník, a z panův soudcův 10 dali jsme se sem najíti, pan sudí nejvyšší a pan Václav Záhřecký jsou do Prahy od stavův vypraveni, pan z Roupova a pan Arkleb z Kunovic nedostatkem zdraví svého, pan z Doubravice odjezdem svým do království českého, pan Teůfl jsa od nás za nejvyššího volen svými zaměstkánnými se omluvili, pan Jeroným hrabě z Turun a pan Hodějovský, ani nepřijeli, ani se omlouvena neučinili. A poněvadž jakž dotčeno, pan sudí přítomen býti nemohl, já jsem na žádost jeho ten úřad na sebe k spravování přijal.

Když jsme se sešli a zasedli, nejprvnější rozmlouvání bylo mezi námi o pány ty, kteří nepřijeli, a jest oznameno panu hejtmanovi, aby se k nim vedle pořádku zřízení zemským vyměřeného zachoval. Zatím jsme uvažovali, poněvadž morová rana na několikera místech v tomto městě se ukázala a drahně osob z některých domův vymřelo, (o čež sami Holomoučané jsou panu hejtmanovi psaním svým oznámili, ano i dnes k tomu se znali) měl-li by soud držán býti? A teměř všickni jsme se na tom snesli i také na tom zavřeli, poněvadž ne tak valně nějak ta rana se rozmáhá, abychom soud držeti začali, a to nejvíce pro to, aby pūhonové mohli vyhlašování býti, poněvadž již pro nedržení dvou soudů předešlých troje právo se shrnulo, a kdyby ještě pro odklad tohoto soudu čtvrté právo k těmto přistoupiti mělo, žebychom na potom celý týden se samým vyhlašováním pūhonů stráviti museli. Nadto poněvadž mnozí pūhonové jsou o postavení svědkův, kdyby ti staveni býti neměli, a mezi tím zemřeli, žeby se těm, kteří při právě činiti mají, a jich k svědomí potřebují, nemalé zkrácení stalo. A ač někteří k tomu radili, abychom jej, jak se předešle někdy dávalo, do některého jiného času odložili, avšak na tom předce zůstáno, aby se držeti začal, poněvadž nejisté jest, kdyby ta rana přestati mohla, a na svobodě naši bude soud vzdáti, kdyžbychomkoli toho potřebu uznali.

A tak pan komorník a já jeli jsme pro děky, kteréž když byly přinešeny, a otevřeny od pisaře, vyňati jsou vkladové a čtení, potom soud zahájen, a já kázal pūhony vyhlašovati. Pro tyto jsme se nejvíce stupovali.

Kryštof Pruckner pohnal pana Jana Bukuvku o postavení svědka Jana Kergera služebníka svého; pan Bukuvka se bránil, že takového

svědka nemá, kterýby služebníkem jeho byl, než že ho má ve vsi své jedné usedlého a že poddaným jeho jest a přitom předložil J. M., že předešle již dvakrát jest pûhonem k němu o toho člověka přistoupil, avšak když na pûhon přišlo, po každé z něho propustil; nyní pak že se na něj zas navrácuje, a tak ho toliko trápí. Nebyla by, jakž smejšlím, ta obrana pana Bukuvkovi postačila, ačkoli natahoval to, že jest jej na klisku pohnal. Ale Šmerhovský, prokurator Pruknařa, dobré mlčení zkazil a pověděl, poněvadž Pruknařovi na tom svědku málo záleží, že pana Bukuvku z pûhonu propouští, což on hned ujal, a odvolal se na J. M. že ráčí slyšeti, v čem se ohlašuje, že mu na tom svědku málo záleží, odkudž jest viděti, že nic jiného neobmyslel, než aby jej daremně trápil, a protož že J. M. za opatření žádá.

Fol. 119. Stoupili jsme se a uvažovali, že Šmerhovský mohl bez toho mluvení býti a že summou svým jazykem sám se ubil, a ačkoli byl více on, než jeho cliens, rathousu zasloužil, avšak neštěstí padlo na Pruknařa, a po přečtení artykule z zřízení zemského v listu 15. a učiněné jemu domluvě jest dán na rathous, jsa prvé ode mne slibem vedle pořádku zavázán. Včemž u mně se snaší, že pochybeno jest, a že neměl slibem zavázán býti, poněvadž to toliko na osoby stavu panského a rytířského náleží, než že měli Holomoučané povolání, a jim poručeno býti, aby ho do vězení dali a z něho bez vůle J. M. nepropouštěli. Ale ačkoli jsem já se k tomu tak přimlouval, avšak nemohl jsem toho obdržeti pro ty, kteří se zřízením zemským zastírali, v němž stojí, aby každý, kdyby druhého bezpotřebně pûhonem trápil, rathousem kázán byl, a poněvadž každý, tedy i měšťané, kteří také ku právu náležejí; ale v pravdě byli na omylu; avšak větší počet krále volí.

Panna Kateřina Krušinka pohnala Viktorina z Žerotína a na Holešově několikera pûhony o peníze ňaké, které ji náležejí po paní Ludmile z Miličina, a poněvadž tu sám přítomen nebyl, ohlásil se a žádal na místě jeho roku nemocného pan Losynský, kterýž i dán jest. Ale že byl mezi jinými pûhon o položení poručení, pro kteréž nebylo potřeba jemu samému státi, nastoupili na to poručníci panny šlechtičny, aby položeno bylo. Pan Losynský ohlásil se, že ho nemá; oni žádali za opatření, avšak doložili, pokudžby p. Losynský se uvoliti chtěl, na místě pana Viktorina, že pán, když na při přijde, chce to poručení položit, že nechtějí pánu na těžkost nastupovati. Pan Losynský bránil se toho učiniti, tím se vymlouvaje, že neví, má-li pan Viktorin takové poručení neb nemá, a pokudž má, bude-li chtíti k tomu pûhonu co říkati neb nebude. Oni zase proti tomu ukázali, že jestli pán poručení míti nebude aby to zpravil podlé pořádku, t. aby přísahu vykonal, že ho nemá. A chtěl-li jest co proti pûhonu mluvit, že jest se v tom mohl skrze psaní před J. M. pronésti, a odkladu, ažby na při přišlo žádati. Naposledy po dlouhé tahanici pan Losynský, nerozuměje tomu dobře, uvolil se v to. A tak jsme my se stoupili, a dlouho, jestli bychom toho při tom uvolení zanechati měli, jsme vážili; naposledy na tom se snesli, poněvadž pan Losynský, toliko jako přítel panu Viktorinovi roku nemocného žádá, od něho pak k této při, neb k jakému uvolování žádného zmocnění nemá a jej v ničemž zavazovati nemůže, že to uvolení pořádné není, a protož ukázal jsem poručníkům panny z Lichtenburka na pořádek. Byl také pûhon o položení dobré vůle na zápis ňaký. Ale poněvadž nebylo o položení jeho před J. Mmi, než o položení a v moc uvedení

jí šlechticně, čemuž se snad pan Viktorin brániti může, dán jest rok nemocný.

Ňaký Jan Ostrašický pohnal pana Emericha Dozýho o svědky; dal od sebe promluviti pan Dozý, že ty svědky před rukama má, ale že se mu vidí, že by nebyl povinen jich stavěti, poněvadž neví, jestli ten Ostrašický osoba stavu rytířského neb není. On k tomu mlčel, a tak jsem já se ho dotázal, jestli osoba stavu rytířského, neb není? Odpověděl že jest, a že to dokázati může. Stoupili jsme se, a poručeno jest mi znovu naň dotázku učiniti: kdy to ukázati může? Dal odpověď, že toho nemůže tak brzo ukázati, než že musel by se svědky opatřiti, než majestát že má před rukama. A tak jest mu oznámeno, aby to při druhém právé před J. Mmi ukázal, nebo pan hofrychtyř přivedl příklad nebožtíka Floriána Pravěťkého a zase ňakého Ra-faele Pruského, kteří to na šraňcích před J. Mmi ukazovali.

Pan Vojsko pohnal pana z Kunovic Ostrovského o svědky: postavil mu je krom jednoho, o kterém pravil, že by umřeti měl. Nechtěl toho pan prokurator bez prokazování přijíti. A tak jest odloženo to panu z Kunovic až do středy.

Paní Alina z Glošů mnohé osoby pohnala; mezi nimi také pana Mikuláše Kobylku, a to vše o svědomí proti Jaroslavovi Vlachovskému, který letos umřel, a poněvadž věděla, že by jí ta svědomí nic platná nebyla, poněvadž půhon hlavní jest umrlý, propustila je všecky bez pohoršení práva, tak aby poženouc znovu dědice Vlachovského mohla znovu o svědomí poháněti. Všickni to přijali, krom pana Mikuláše Kobylky, který se hájil tím, že není povinen proti umrlému svědomí dáti; poručník její dokládal, že ona ho proti umrlému nežádá, a proto že ho propouští, avšak, potřebujíc jeho svědomí v též věci proti jinému, že ho propouští bez pohoršení práva. Stoupili jsme se a uznavše, že se pan Kobylka daremně brání, jest mu z potazu ode mně oznámeno, že má to přijíti.

Táž pohnala Kočovského ňakého o svědomí; znala se k tomu ta paní; než oznámila poněvadž jí to svědomí pro smrt toho Vlachovského k žádné platnosti není, že mu je zase vracuje; on ho přijíti nechtěl; stálo to na našem uvážení. Promluveno potom z potazu, že má to na vůli, buď přijíti neb nechati. A tak ho nepřijal; ale mohl to učiniti, nebo by mu k lepšímu bylo, když podruhé svědomí dávati musí, aby toto za sebou měl, nebo nebezpečná jest věc dvoje svědomí dávati, aby se z nepaměti nepochybilo něco, a jedno proti druhému nečelelo.

Sobota.

Pan Losynský podal poručenství, o kteréž včera mezi ním a pannou šlechticnou z Lichtenburku činiti bylo, nebo hned v noci jest jeden pro ně na Holešov vypraven, který je ranním jitem přinesl; přinešeno nejprv do potazu, a potom ku právu podáno i s mocným listem, aby tu, až na při přijde, zůstávalo.

Když se mezi nás navrátil, pan hejtman knížectví Opavského s povolením naším jest od pana hejtmana k nám povolán; dáno mu místo vedle pana hejtmana, tu kdež biskup obyčejně sedává. Dodal nám psaní od soudcův knížectví Opavského, kteréž svědčilo stavům Mark. tohoto, a byla v něm, jakž nám potom oznámil,

odpověď o naši stížnost, kterou jsme jim o minulém sněmě strany nenařizování kommissarův mezi poručníky statku Fulneckého a panem z Zvole, předložili. Ale poněvadž jsme ho za příčinou tou, že nám nesvědčelo, přijítí nechtěli, a pánu je zas navrátili, pán ústně nám oznámil, že ta kommissie toliko za tou příčinou odložena byla, poněvadž pan Skrbenský nebožtík, pán statku Fulneckého, jest pana z Zvole o vyvazení s ním gruntův těch zapohнал. A proto že na ten půhon nebylo ještě přišlo, že se jím nevidělo, pod půhonem kommissarův nařizovati. Když pak o tomto soudě svatodušním ten půhon k prožalování přišel, a pro smrt pana Skrbenského za umrlý poznamenán, že jsou se již o kommissaře snesli. A kdyžkoli jemu od nejvyššího pana pisaře nebo Jaroslava Skrbenského jakožto poručníkův, oznámeno bude, že se chce s nimi o den sněsti, a kommissaře knížectví Opavského k kommissarům nasim vypraviti.

Vznesl také na nás, jaké mu se příkořisti a vpády do knížectví Opavského od pana Balcara Čety se dějí, prosíc aby mu to zastaveno bylo, tak aby něco horšího z toho nepošlo. Prosili jsme pána, aby to v spis uvedl, že chceme pánu na to náležitou odpověď dáti.

S tím když od nás vystoupil, já jsem kázal půhony vyhlašovati. A tak se dnes vyhlásilo dvoje právo lonské svato-Martinské a letoší svato-Jirské.

Pan Jan Odkolek pohnal pana Losynského několikerymi půhony; když ná ně přišlo, prokurator Odkolkův, který strýc jeho jest, nařkl pana Losynského, že pod těmi půhony se moci proti panu Janovi dopustil, že mu poddaného vzal, s vozem s koňmi a velmi svou řeč rozšířoval a ji tuze vedl. Stoupili jsme se a vědouce, že daremně nyní na to nastupuje, a že takové věci ne soudu než panu hejtmanovi k opatření náležejí; poručeno mu oznamiti, aby J. M. nezaměstknával. A hned potom pan Losynský tu řeč jeho sobě stížil, a zapsání paměti žádal. Ale jest jemu týmž způsobem odkrojeno, a oznámeno, že J. M. neráčí se nyní jinými věcmi než vyhlašováním půhonů zaměstknávati, aby některý jiný den J. M. o to připomenul.

Pan hejtman knížectví Opavského pohnal ěakého Bernarta z Dobřic zatkný a zatkl ho pod p. Jetřichem z Kunovic; nestal Bernart; pán se přiznal, že jest pořádku nezachoval; avšak uvolil se Bernarta s panem hejtmanem srovnati, anebo pokutu v půhonu položenou zaplatiti. Pan hejtman to od něho přijal, a žádal aby to uvolení a připověď pana z Kunovic zapsáno bylo. Ale my stoupivše se uvážili jsme, že takové smlouvy a uvolování k ničemu neslouží, než k zaměstknání soudu; a protož jest ode mne oznámeno, poněvadž pan z Kunovic pořádku opominl, a Bernarta z Dobřic, aby ku půhonu stal, slibem nezavázal, jestli Bernart před vyhlašením půhonův nestane, že pan hejtman bude věděti, jak se vedle pořádku zachovati, t. ústané na něj dáti, jakož pak potom i dal.

Pan Losynský pohnal Odkolka o smlouvu mezi Frydrychem starším z Onjezdce, a Felicianem z Hrabového o ves Radimilov učiněnou; item o správní list na touž ves; odpíral pan Odkolek oběma půhonům, právě že žádného Frydrycha staršího Odkolka neznal, ani o něm neslyšel, ale to byla toliko cavillatio, proto že Frydrycha Odkolka jsme všickni znali, který bydlel na Temenici, a po němž Jan statku dostal, než to samo, že starším se nepsal, víme. A tak jest poručeno panu Losynskému aby ve čtvrtek příští toho, že Odkolek tu smlouvu i ten list správní za sebou má, dokázal.

Pačlavský starý, pohnal pana Emericha Dozýho o člověka ňakého, kterýž zabivše mu řezníka a vylámavše se z vězení na grunty pana Dozýho utekl, aby ho, poněvadž se ním neujistil, před J. Mmi postavil. Dal pan Dozý od sebe promluvíti, že by to byl rád učinil, než že ten člověk na gruntech jeko nebyl, my pak, když jsme sestoupili, uvážili jsme, že ten půhon jest nepořádný, jedno proto, že vyměřeno jest zřízením zemským, o kterých lidí postavení před J. M. se poháněti má, a druhé, že jest toliko vyměřeno, kde kdo o zbití lidí má obviněn býti, a poněvadž tento půhon proti tomu jest ku právu dodán, kázal jsem ho vymazati, a Pačlavskému jsem učinil tuhou domluvu. Čten také zjevně artykul v listu 36.

Mikuláš Šmerhovský pohnal ňakou vdovu a zatkl ji pod panem Václavem z Zástřizl a na Boskovicích. Půhon ji nezastihl, nebo byla do Čech ujela, a tak pan z Zástřizl po nejposlednějších půhonech, poslal jej zase úředníkům menším. Úředníci majíce jej navrátiti původu, navrátili ho zase panu z Zástřizl, kterýž až do této chvíle za sebou zanechal, a Šmerhovskému pak teprv při začátku soudu tohoto jest přípis půhonu dodán. Až pak pořádek s sebou přináší, že původ půhonu, když mu po nejposlednějších půhonech zase půhon jeho navrácen bývá, má hned pana hejtmana o list otevřený žádati, tak, aby pohnaný byl donucen ku půhonu svému při vyhlásování se stavěti, a když toho obmešká, potomně půhon bývá vymazován. Avšak tuto šetřili jsme toho, což úředníci vysvědčovali, že p zemi nebyl Šmerhovský, a jest jemu na pořádek ukázáno, a mistopisari na dotázání jeho poručeno, aby ten půhon vymazán nebyl, než poněvadž na tento půhon v několika létech nepřijde, bylo potřebí pamět ňakou při něm zapsati, což se nestalo. Ale pani soudci musejí to v paměti míti, aby pan z Zástřizl, aneb úředníci menší skrze to v ňaké těžkosti nepřišli.

Jindřich Blekta Mikuláše Želeckého; poněvadž Mikuláš na manství má, na dědictví pak nic nemá, ačkoli hrubě to natahoval Želecký, že ho daremně půhonem trápí, avšak jest půhon toliko vymazán.

Macák měštenin Holomoucký pana Jana z Fulstejna z zatkyne pod purgmistrem a raddou města Holomouce; nestál pan z Fulstejna. Ohlásil se pan prokurator na místě Holomoučanů, a přiznal se k tomu, že nezachoval pořádek. Ale obaloval to jak nejvíce mohl. Stalo se pak takto, že Holomoučané k němu vyslali do hospody jeho některé osoby s půhonem, aby ho na závazek vzali; on bránil se nejprve slíbiti, potom když viděl že zbytí není, prosil jich, aby mu maličkou chvílku dali, aby se mohl s některým dobrým přítelem svým poraditi, k čemuž oni bloudi povolili, a odešli. A v tom on na koně vsedl, a ujel jim pryč. Protož když pan prokurator tak barvil tuto jejich nesmyslnost, dotázal jsem se jich, jak jsou se pak ku panu z Fulstejna zachovali? Pověděli jak samo v sobě. Ale oznámili, že jim F. 120. b. Macák na těžkost nastupovati nechce. Macák také se k tomu přiznal. Avšak my hledíce, aby potom ňakých zmatků o to nebylo, ukázali jsme Macákovi na pořádek, podobně jako panu hejtmanovi kníž. Opavského. Ale nedal Macák staného.

Mikuláš Želecký pohnal pana Štefana z Illezhazu o postavení svědka poddaného svého; pan Illezhazý bránil se tím, že svědek není poddaný jeho, než že jest poddaný pana Jindřicha Blekty, k čemuž se také pan Blekta přiznal, a podvolil se, že mu Želeckému chce toho

poddaného k svědomí postaviti. A tak Želecký propustil pana Illehazy z pŕhonu, sice byl by musel tento pŕhon do nĕkterého dne odložen býti, aby se podlé pŕvodu pana Illehazy mohl nález státi.

Když byl konec pŕhonů, vzali jsme do potazu rejstra pŕhonová svatojirská od léta 98ho. Nejprvnĕjší pŕhon mezi panem z Illehazu jest srovnán, a tak jsme vzali jiný mezi panem Jiřikem z Vrbna a panem Janem Jetfichem z Kunovic o bití laní ¹⁾; žádali odkladu obĕ strany pro svědky; dán jest až do čtvrtku; ale proti pořádku, nebo toliko nejprvnĕjší pŕhon se odkládá, než jiné zanechávání bývají, až pořádek na ně přijde.

Vzat potom pŕhon mezi Drahnovským a Janem Pergarem; odložen tolikéž pro svědky, a tolikéž proti pořádku až do čtvrtku.

Naposledy, abychom vĕdy nález učinili, vzat pŕhon mezi panem Václavem Nekšem a panem Jiřikem Martinovským. Nestal pan Martinovský; kázal jsem proň poslati. A mezi tím, abychom nezaháleli, svolal nás pan hejtman, a předložil, že J. M. císař ráčil jemu psaní učiniti, jehož datum v outerý po sv. Vítě, v kterémž mu poroučeti ráčí, aby Jana Baptistu Pieria, neprodlévaje dal do Prahy odvésti, a Holomoučany, kterýmž ráčí tolikéž o to psaní činiti, aby k tomu přídržel. Protož ponĕvadž z jedné strany nerádby císaře rozhněval, z druhé nerádby zemi ublížil, že M. za radu žádá. Dána mu rada, aby J. M. oznámil, že Baptista není věznĕm jeho, než jest věznĕm soudu, a protož že prosí, aby J. M. ráčil jeho v tom omluvena míti, že poručení J. M. vykonati nemůže. To když bylo uvažováno, já jsem byl vystoupil, potom když jsem zas vstoupil, prosil jsem J. M. aby mi ráčili jmenovati den k obvinĕní téhož Baptisty, ponĕvadž J. M. při vzdání soudu Brněnského ráčili mi o tom, abych svou žalobu naň při začátku soudu přednesl, poručiti; jest mi odložena odpověď do pondĕlka.

V tom pan komorník také na nás vznesl, že pan sudí nejvyšší, bratr jeho, nepřestává právem českým k němu pokračovati, a obvinivše ho znovu, před úředníky menšími proti připsání, které jsme nejprvé J. M. císař., potom panu komorníku král. českého, až naposledy do soudu zemského všickni stavové učinili, když jest k obeslání, jakož ten, který nic v Čechách nemá, státi a odpovídati nechtĕl, jest sobĕ naň zatykač vyžádal, kteréhož každodennĕ očekává, a jehož kdyžby dostal, musí se před úředníky stavĕti, anebo tomu, oč jest obvinĕn, dosti činiti, nebo na černou věž jíti, a pakliby se nestavĕl, o poctivost přijíti, anebo do černých knih zapsán býti, nebo zradného zatykače čekati, prosíc nás v tom za ochranu. Snesli jsme se na tom, abychom uvažování této věci až do pondĕlka odložili.

A ponĕvadž Jiřík Martinkovský mezi tím se dostavil, učinil se nález mezi nimi na uvolení.

Pondĕlí.

Když jsem do soudnice šel, dodáno mi psaní od Matyáše Šva-Fol. 121. benského, v němž mne žádá, abych ho z rathouse propustil, tak aby

¹⁾ Snĕm Brněnský držaný l. 1594 (aĕ již i dřívĕjší snĕmové) snesl se na článku: „o nebití laní.“ Zní takto: „Na tom jsme se také všickni čtyři stavové snesli, aby od toho nynĕjšího snĕmu do pěti lét pořád zbĕhlých žádný obyvatel na gruntech svých žádných laní biti a štřiletí nedal a kdožby se toho dopustil a na něj to osvědĕeno bylo, aby mohl od toho, kterýby naň to osvědĕil, od každĕ lanĕ, koliko jich zabiti dal, z jednoho sta kop gr. pohnán býti, z kterĕto pokuty k zemi 50 kop gr. a tomu, kdožby pohnal též 50 kop gr. přijíti a dáno býti má . . .“ Nařizení toto obnoveno při snĕmu l. 1599.

při tomto soudu mohl ku pŕihonŕm svŕm stŕti, a s vŕřiteli svŕmi se urovnat; vznesl jsem to na J. M. a kdyŕ rŕřili k tomu dovoliti, povolal jsem dvŕ osoby stavu ryt. a poslal jsem je na rathous, aby Ővabenskŕho z slibu na mŕstŕ mŕm propustili, na ten spŕsob, aby se pŕede mne postavil, a slŕbil, ŕe chce pŕed vzdŕnŕm soudu zase na rathous se postaviti.

Pan Jan Zahradeckŕ oznŕmil, ŕe vedle dovolenŕ J. M. jest se ku panŕ z Pernŕtejna do Svitav najŕti dal, a od nŕ zmocnŕnŕ pŕijal, kterŕŕ J. M. v spisu ruvenŕnŕ podŕvŕ. Vzali jsme ten spis, a ponŕvadŕ nebyl zpečetŕnŕ, aĕ toho pŕtŕeba nebylo, avŕak vzali jsme to sobŕ na rozmyŕlenŕ, a odloŕili jsme toho pŕedneŕenŕ panu Janovi Zahradeckŕmu aŕ do stŕedy.

Mezi tŕm pŕednesl p. hejtm., ponŕvadŕ dnes sirotĕŕ vĕci pŕednŕŕeti mŕ, ŕe jest tomu srozumŕl, kterak by Jiřŕk Max, kterŕ o minulŕm soudu Brnŕnskŕm ruvenŕnŕ ŕŕdal, jŕž se zpŕřiti a druhŕmu bratru svŕmu mladŕŕmu takovŕ ruvenŕnŕ pustiti chce, a ŕe se on pamatuje, ŕe kdyŕ kdo pŕedeŕle nemaje nic na dŕdictvŕ ruĕiti chtŕl, ŕe musel nebo slibiti nebo rukojmnŕ zastaviti, ŕe nauĕenŕ chce zadosti uĕiniti; pŕoĕeŕ ŕe by i nynŕ tak bŕti mŕlo. Aĕkoli tak jest, ŕe by to bŕti mŕlo, i takŕ pŕedeŕle bŕvalo, a to pro polehĕenŕ ŕřadu hejtmanskŕho, avŕak pŕnu jest oznŕmeno, aby tŕm na ten ĕas nehŕbal, a ukŕzŕno na pŕŕklad Matyŕŕe Ővabenskŕho, na kterŕhoŕ kdyŕ se nauĕenŕ vztahlo, a on jemu za dosti uĕiniti nemohl, puŕŕeno jest potom ruvenŕnŕ Bernartovi Podstatskŕmu.

Pŕedstoupil potom pan Hrubŕickŕ s tetkou svou, ŕŕdaje pŕednŕmŕ, ŕeti, co mu z Brna sem odloŕeno bylo. Ale ponŕvadŕ p. hejtman pospŕchal s pŕednŕŕenŕm sirotĕch vĕci, jest mu toho aŕ do soboty odloŕeno.

Povolal jsem zatŕm pany Holomuĕany, a aby Kryŕtofa Pruknera z zŕvazku propustili, jsem poruĕil, a ŕe mu se vĕce pŕede mne stavŕti pŕtŕeba nebude, oznŕmil. Panu Illiezhaŕŕmu z sluŕnŕch od nŕho pŕedloŕenŕch pŕiĕin jest dovoleno, aby k soudu do dvou lŕt zmocniti mohl pana Emericha Dozŕho, a pana France z Malŕho Őerŕnu.

Vyvstal potom od nŕs p. hejtman (nebo ponŕvadŕ v sobotu, kterŕŕ den vlastnŕ jeho jest, nemohl pro vyhlaŕovŕnŕ pŕihonŕv o sirotĕŕ vĕci nauĕenŕ brŕti, jest jemu vedle pořŕdku nejprvnŕjŕŕ po sobotŕ den puŕŕenŕ) a mŕsto svŕ panem Janem z Vrba osadil, kterŕŕ dle obyĕeje zvyklŕho, aby panu hejtmanovi pŕekŕŕeno nebylo oznŕmil.

Pŕednesl nejprvŕ o sirotky neboŕtŕka Mikulŕŕe Klousara, a oznŕmil, ŕe jest poruĕenstvŕ uĕinil, kterŕŕto poruĕenstvŕ jest od pana Jana Zahradeckŕho, jakoŕto jednoho od neboŕtŕka nařŕzenŕho poruĕnŕka pŕedneŕeno, a potom od nŕs na horu ku pŕĕĕtenŕ podŕno. Ćten nejprv list mocnŕ, potom poruĕenstvŕ, jemuŕ kdyŕ pan hejtman neodporoval a pořŕdek takŕ v niĕemŕ uraŕen nebyl, jest dŕno nauĕenŕ, kterŕm i poruĕenstvŕ stvrzeno jest, i pan hejtman opatrovŕnŕ sirotkŕ zbaven.

Zatŕm oznŕmil o smrti Kryŕtofa Hokovskŕho, kterŕ dvou sirotkŕ po sobŕ zanechal, a dvou dvorŕv na purkreĕtŕ. Ćten inventŕř, v kterŕmŕ, cokoli bylo pŕednŕho, sirotkŕm Őleglovskŕm nŕleŕi. Aĕ se pan hejtman v tom ozval, a aby jemu to k opatrovŕnŕ pŕisouzeno nebylo, ŕŕdal; avŕak uvaŕujŕce my, ŕe bez pŕŕce pŕnŕ hejtmanovy rukojmnovŕ za neboŕtŕka Hokovskŕho, budou k tomu, jakoŕto k svŕmu zŕkladu hleĕŕti, dŕno nauĕenŕ obyĕejnŕ, v nŕmŕ sirotci, peĕeť, klenoty, zŕpisovŕ, a coŕ k ŕřadu hejtmanskŕmu nŕleŕi, tŕŕ i placenŕ dluhŕ panu hejtm. purkreĕtovŕ dŕdinŕm, v nichŕ leŕi, k opatrovŕnŕ poruĕeny jsou. ŕŕdal

potom naučení o sirotky po panu Mikulášovi Kobylkovi mladším pozůstalé. Ohlásil se pan Mikuláš starší, že jest nebožtík poručenství učinil, a žádal za přečtení. Počalo se čísti. V tom pan Arkleb z Vičkova a pan Vilím Zoubek, jakožto přátelé vdovy po nebožtíkovi pozůstalé, promluvení k J. M. učinili, a prosili, poněvadž vdova dotčená, jsouc těžkou nemocí od pana Boha navštívena, sama před J. M. státi nemůže, a poručenství toho, které se jí nemálo dotýče, doslechnouti, že J. M. ráčí tohoto poručenství až do druhého soudu, tak aby ona tolikéž přítomna býti mohla, odložití. Odporoval tomu pan hejtman a za naučení žádal; ale jest (avšak nehrubě potřebně) až do nejprv příštího soudu, který v tom Mark. držán bude, odloženo.

Naposledy přednesl pan hejtman o Jiříka Maxa, že nemoha ručení zadosti učiniti, pouští je bratru svému Henrychovi, a s tím podal psaní od téhož Jiříka, v němž ukazuje příčiny, proč ručení nemůže; jedno proto, že nemaje nic v Moravě rukojmí shledati nemůže, druhé, že jsa službou zavázán a daleko od Moravy, nemohl by pilně k pozůstalosti těch sirotek dohlídati, pročež že prosí, aby bratru jeho mladšímu Henrychovi, kterýž v Moravě bytem jest, puštěno bylo. Podána jsou také psaní druhých dvou bratrů starších, kteří tolikéž od práva svého puštějí, a za Henrycha se přimlouvají. Všecka ta psaní jsou přečtena zjevně, pan hejtman nenastupoval na žádný odpor, než toliko žádal, aby naučením, že vdovy vybývati povinen není, opatřen byl. Dáno jest naučení takové, avšak proč se ručení na Henrycha převozuje, nic není dotčeno, ale mělo býti, tak jakož se stalo v naučení o sirotka Praksického.

Po tomto naučení pan hejtman mezi nás přišel, a poněvadž mně dovoleno, sirotčí věci po nebožtíku panu hejtmanovi pozůstalé přednášeti, vystoupil jsem od J. M. a místo své panem Losynským osadil. Ale prvé než jsem počal přednášeti, pustil jsem pany Kavky z Řičan, syny nebožtíka pana Heralta Kavky, kterýž na věži až do smrti seděl, do šraňku, kteří supplikatii J. M. podali, o postoupení jim dílu náležitého z Broumovského statku. Oznameno jim, že J. M. ráčí je v paměti míti, a odpovědi dlouho zdržovati nechťiti.

Přednesl jsem, po vystoupení těchto pánův z šraňkův, věci nebožtíka Matyáše z Honbic a sirotek po něm pozůstalých; dal jsem čísti inventář; vdova se také začala ohlašovati, a potom sestra nebožtíka chtěla tolikéž mluvit; ale Všečovští, kteří při její na sebe vzali, přítomní nebyli, a tak J. M. ráčili mi toho odložití do soboty příští.

A poněvadž mne hned mezi sebe povolati ráčili, začali uvažovati věc Broumovskou, a na tom se snesli, aby pan Tikovský, i úředník Broumovský, i poddaní z toho statku do Holomouce obesláni, a kdyžby se postavili, z poručení J. M. panu hofrychtýři aby v poddanosti slib uvedeni byli. A protož hned poručeno taková psaní přiřhotoviti.

Úterý.

Byl svátek svatých apoštolův Petra a Pavla, protož oznámeno včera, že se nebude souditi.

Středa.

Nejprvnější uvažování jak jsme zasedli, bylo, poněvadž se rana morová nemálo rozmáhá, měl-li by soud držán býti, neb neměl? Ač jsme se všickni na tom snesli, že nebezpečnoství jest nemalé, a daremné v něm se zdržovati, že jest podobnější k všetečné smělosti, nežli

k náležitě doufanlivosti k Bohu, avšak poněvadž někteří jsouce daleko od domů svých koně byli domů vypravili, jest na tom zůstáno, abychom ještě za dva dni poshověli, ažby se jeden každý, jakby se domů navrátil, opatřiti mohl.

A poněvadž vedle onehdejšího snešení není žádné rady včerejšího dne o věc nejvyššího pana komorníka držáno, zasedli jsme dnes na ni a soudili to, žeby nemohlo bez našeho ublížení, a budoucího všech nebezpečení býti, kdybychom v tom pana komorníka opustili; nebo poněvadž on statku žádného v Čechách nemá, a tak ku právu odpovídati povinen není, že pod tím zámyslem, a za tím příkladem mohli by na potom všickni jiní obyvatelé zemští tam odsad potahování a daremně trmácení býti, odkudžby netoliko naše právo se zlehčilo, než i obyvatelům nemaláby těžkost nastati musela. A tak na tom zůstáno, abychom psaní jedno J. M. císaře prosíce aby takové ústané na pána od bratra jeho dané, přemazati, zatykač vyzdvihnouti, a takové nepořádné nás do království Českého potahování na potomné časy zastaviti ráčil; a druhé nejvyššímu panu sudímu král. českého napominajíce pána, aby na to, že Landfrydníkem jedním, a čím zemi povinen jest, pamatoval a bratra svého, tak jakž započal, zde v zemi hleděl, učinili a jakž J. M. císař tak i pana sudího za spěšnou odpověď, kterou bychom se spraviti mohli, žádali. Povstal potom odpor malý mezi mnou a panem hejtmanem, kdoby o ta psaní pisařům menším poroučeti měl, a na posledy jsme se tak snesli, aby pan hejtman věci úřadu svého se dotýkající, a já věci k úřadu sudskému náležející vypravoval.

V pondělí, prvé než jsme se rozešli, přednesl pan komorník, že se pisařův menších nedostává, poněvadž ten Strachovský odpuštění vzal, a tak že již jedním dva zůstávají; jeden z nich že jedním psaní odpravovati musí, a druhý že nemůže postačiti s oběma úředníky svědkův vyslyšati, a tak když jsem já pana Žalkovského proponoval, jiní pochybující o tom, aby ten úřad na sebe přijíti měl, snesli se strany Jana Remiše, který o minulém sněmě do stavu ryt. jest přijat a oznámeno panu komorníkovi, aby strany jeho s panem pisařem nejvyš. promluvil, a skrze něho s ním jednati dal. Což se i stalo včerejšího dne, a když Remiš jest k tomu povolil, povolali jsme ho do šraňku; mluvil k němu pan komorník sedě na svém místě, ač prvé se to obyčejně zachovávalo, že pan komorník do šraňku vstoupě jeho komendoval a pan hejtman na místě soudu jeho přijímal; ale poněvadž není věc, na nižby pořádek záležel, než sama cerimonia, necháno toho při tom, jakž oznámeno. A tak když pan komorník domluvil, on po malé učiněné omluvě vstoupil do šraňku a učinil povinnost; potom mu, jakž toho ten způsob jest, poručeno na katedru jíti.

Podlé onehdejšího odkladu p. Jan Zahradecký vstoupil do šraňku, a oznámil ústně, že jest k staré paní z Pernštejna do Svítav sjel, a tu že jest paní i na místě panen deer svých k soudu zmocnila pana Sigmunda z Ditrichštejna, podkomorího, pana Maximiliana z Lichtenštejna a pana Zdeňka Zamrského; kázal jsem to sepsati.

V pátek při vyhlášení půhonův, když pan Jetřich z Kunovic svědka jednoho, o kteréhož pohnán od pana Vojsky byl, pravíc žeby umřiti měl, nepostavil, jest mu poručeno, aby dnes toho dokázal; učinil tak, a provedl to několikerymi svědky, kteří, když zjevně přechtení byli, ohlásil se pan prokurátor, že nemá proti nim co mluvit, pročž já z potazu jsem mluvil, poněvadž jedna strana prokazuje a druhá tomu místo dává, že J. M. ráčí také toho při tom zanechávati.

Když více žádného nebylo, kterýby co přednášel, kázal jsem půhony žalovati. Prožalován jest nejprv pana Havla Kurovského na p. Dožýho že slíbic on za pana Tetaura nebožtíka za ňakou summu, musel zaň, což na oddíl jeho přišlo, položiti, a on p. Dožý maje za sebou 16000 zl., paní Anně z Kunštatu manželce pana Tetaura naležitých, kteráž se jemu za manžela svého za podpůrcí postavila, a zápisem na sebe učiněným, jemu, že dotčeného manžela svého v tom zastoupiti chce, se zavázala, nechce jemu z nich, to což tak za pana Tetaura dáti musel, položiti. Pan Dožý nechtěl se v odpovídání dáti, než kázal prožalovati půhon, kterýmž pana Jana Jetřicha z Kunovic o zastoupení pohání. Jest hledán ten půhon velmi dlouho, a všecka rejstra zvertována. Naposledy nemohl se najít; staly se časté dotázky na pana Dožýho, při kterém sedění jest půhonu dodal, má-li přípis půhonu, a podobné; ale on málo k čemu odpovídal, ač se p. prokurator, který od něho mluvil dosti na něj tuze dobýval, a když málo čeho se doptati mohl, omluvu svou, že to ním neschází, a že se teprv dnes pan Dožý s ním radil, učinil; také jeho pana Dožýho jakožto pořádku nepovědomého omlouval, pročež vída já, že se toliko čas daremně maří, kázal jsem se stoupiti. Račili J. M. nedbanlivost pana Dožýho těžce vážiti, avšak

F. 122. b. aby se naň neukvapili, poručeno jest mi, dotázati se ho, pohnal-li jest pana z Kunovic neb nepohnal? Přiznal se, že nepohnal a pan z Kunovic také se ozval, že mu žádný takový půhon dodán není. A tak jest mi poručeno domluvu jemu učiniti, kterou jsem učinil dosti obšírnou a ztuha, a poručil jsem mu jmenem J. M., aby panu Havlovi odpovídal. Nebránil se Dožý toho učiniti, nýbrž pokornými slovy označoval, že se chce vedle poručení J. M. zachovati; než že před J. M. netají, že cožby na něm bylo, ty peníze p. Kurovskému nebo komukoli jinému by rád odvedl, zvláště poněvadž jich nezdržuje, nýbrž vedle smlouvy jich na rathouse skládá, kdyby jej paní Janaurové, pravíce se k nim po paní Anně z Kunštatu tetě své právo míti, o ně nepoháněli, proti kterýchž půhonu je z moci své vydávati, že J. M. sami ráčí moci znáti, že se jemu netrefí. K čemuž se Janaurové ohlásili, prosíce aby půhonové jich žalování byli. Stoupili jsme se, a ačkoli jsme to mezi sebou soudili, nežliby se této při konec učinil, že musí, komu ty peníze náležejí rozeznáno býti; avšak abychom proti potazu prvnímú ne učinili, a věduce, že všecky té pře do druhého soudu odložiti se musí, oznámil jsem mu, poněvadž jest mu z potazu oznámeno, aby odpovídal, aby se podlé toho zachoval. A tak dal čísti smlouvu, kterou jest se p. Vácslavem Tetaurem o Vyzovice učinil, v níž znamenitě obsaženo bylo, jak těch 16000 zl. a komu platiti má; potom překládal, že jest se vedle té smlouvy zachoval, a poněvadž paní Anna z Kunštatu, které ty peníze klásti měl, umřela, že nevěda, kdoby dědicem jejím byl, od smrti její na rathous je klade. Pan Pavel Kurovský na to dal odpověd, že smlouvě místo dává, ohlášení pana Dožýho že neodporuje, než to toliko že vede, že jest mu se p. Anna z Kunovic zapsala, pokudž by co za manžela jejího dal, že ona mu chce platcem býti, a dal čísti to zapsání, potom i svědkův podal. Ale Janaurové se ohlásili, žeby měli proti tomu zapsání něco mluvit, protož že J. M. k uvázení toho podávají, měli-liby ti svědkové čtení býti. Kázal jsem se stoupiti, a oznámíc, co od stran promlouváno bylo, snesli jsme se, abychom té pře odložili až do druhého soudu; avšak stranám aby bylo povědino, že ji odkládáme do zejtrka.

Prvé pak, než jsme se rozstoupili, pan hejtman podal k uvázení

dvou supplikatí panů Holomoučanů. V jedné žádali, poněvadž Jiříka Dorfingera od sněmu až do tohoto soudu ve svém vězení chovali, aby J. M. ráčili, coby s ním dále činěno býti mělo, zavřítí. Po přečtení jí, kázali jsme podati sobě žaloby a svědomí, které Mikuláš Tani, Vlach, předešle byl naň podal. Má se pak předně věděti, že týž Dorfinger, měl z uvážení soudu k sněmu se postaviti, a tu jestli osoba stavu ryt. dokázati; v tom jest se pomocí nějakého Poláka z vězení dobyt, a ušel, ale Brňané dověděvše toho dali ho honiti, a na druhý den zase ho dostali, a potom na poručení pana hejtmana do Holomouce k sněmu dovezli; když pak při sněmě na pany soudce, coby s ním činiti měli, se dotázali, J. M. ráčili toho podati na stav ryt. Ale páni z rytířstva hned oznámili, že do něho nic míti nechtějí, poněvadž jest se nad svou poctivostí zapomenul, z vězení vylámal a nad právem zradil, že ho nemají za osobu rytířskou než za lotra a za zrádce, a tak jest Brňanům poručeno, aby ho p. Holomoučanům odvedli aby ho do svého vězení přijali, a do tohoto soudu dochovali. Otevrouce tedy ty svědky, a co při těch bylo, a nahlídnouce v ně, našli jsme nejprve vyznání nějakého Němce v Znojmě utraceného, kterýž jest vyznal, že spolu s jinými desíti, mezi nimiž i Dorfinger byl, jehož však Jakubem jmenuje, tohoto Mikuláše Tana na silnici, když do Znojma jel, mezi Olbramicemi a jinou dědinou obloupili, jemu peníze pobrali a potom se rozjeli. Potom našli jsme některé svědky, kteří toliko vyznávali, že Dorfinger v Znojmě dutky polskými platil, a někteří že před tím žádných peněz neměl, jeden pak zejména vyznal takto, že jest k němu jedenácte rejtharů, mezi nimiž Jiřík Dorfinger byl, na noc do Olbramic do hospody Fol. 123. v veliký pátek přijelo, a na zejtří v sobotu raničko že jich devět z hospody vyjelo, kterých když se on hospodář kam jedou dotázal, že jsou mu odpověděli že na picování jedou, a že zase přijedou, a jestli co dostanou, že u něho přes svátky zůstatí chtějí. Okolo poledne pak, že jest jeden z těch devíti zase stěžně přijel, a koně svého upoceného před domem uvážíc že jest do domu k těma dvěma vešel, a do ucha s nimi mluvě tak že na něm, že v strachu jest, znáti bylo, něco jim tajného povídal, načez oni hned koně své osedlavše s ním spěšně odjeli, a hospodáři za útratu koliksi gr. dali. Po některém pak času, když již Dorfinger v Brně u vězení seděl, že jest k němu přišel a jeho navštívil, a mezi jiným mluvením že se ho ptal, kam jsou se v bílou sobotu když od něho odjeli, poděli? Tu že jest mu Dorfinger odpověděl že jsou jeli na picování, a že jsou napadli kupce nějakého Vlacha z Krakova, tomu že jsou drahně peněz vzali a v jakémsi údolí mezi Olbramicemi a silnicí Znojemskou nimi se rozdělili. Jiní potom svědkové svědčili, že téhož Dorfingera v Znojmě s jinými tovaryši jeho, a zejména s tím, kterýž potom utracen jest vidali. Kteréžto věci vezmouce v uvážení naše nejprvnější odpor mezi námi povstal, poněvadž jest Dorfinger pro vylámání se z vězení stavu ryt. (ač pokud prvé ním byl) se zbavil, náleželi-li k soudu našemu, čili ne? Ti, kteří pravili, že nenáleží, měli důvod tento, že před námi žádný souditi se nemůže, kdo stavu neužívá, ale jiní jim to svrhli tím, nejprv, když která osoba obecná pych neb gvalt osobě stavu ryt. učiní, že může se o ní, aby před soudem postavena byla, poháněti, odkudž znáti jest, poněvadž má k soudu státi, že má i soud trpěti, a tak že soud náš může osoby obecné souditi. 2. že mnohé osoby, které od soudu stavu i poctivosti zbaveny byly, že jest jim také trestání na životě přisouzeno, ješto kdyby soud té moci neměl, žeby je hned, jakby poctivosti aneb stavu

odsouzeny byly, k jinému právu podati musel, a přivedeni jsou příkladové Junky Hejdy, Panvice, Vlasatého a jiných. 3. Žeby soud velice tím zlehčen byl, kdyby to na sebe uvedl, že nemá moci všelijakých osob souditi, a žeby města nad nás mnohem svobodnější byla, a poněvadž pak prvé vždycky se to zachovávalo, že i nyní nemáme od toho upouštěti. A tak když na tom zůstáno bylo, že může při právě našem souzen býti, povstal druhý odpor, jsou-li ty průvody, které se na něj vedou, tak dostatečné, aby mohl pro vyzvědění pravdy zmučen býti. Ti, kteří pravili, že nejsou, měli důvody tyto: 1. Že v tom vyznání, které se v Znojmě stalo, nejmenuje se svým vlastním jmenem než Jakubem, a tak že se to vyznání snad na někoho jiného mohlo státi a ne na něho. 2. Že není k tázání puštěn, jakž se toho při osobách stavu panského neb ryt. zachovávatí obyčej jest. 3. Že toliko jeden svědek proti němu zjevně svědčí, jiní že nic podstatného nesyvědují. Ti zase, kteří přimlouvali se, žeby měl zmučen býti, toto ukazovali. 1. Aby se hledělo na počátek, proč jest se Dorfinger do našeho vězení dostal; jmenovitě že jest Čechočovskému hrozil, odpověděl, že se nad nim mstítí chce, pohružky činil. 2. Že když potomně žaloba druhá od toho Vlacha kupce přistoupila, tu že jest jemu ukázáno bylo na pořád práva t. aby dokázíc že jest osoba stavu ryt., byl tak jakž na takovou osobu náleží, obviněn, on pak pohrdše právem a před ním uběhší, že jest se sám vinen učinil, a tak kdyby žádné jiné příčiny nebylo, proč by se mělo útrpným právem k němu přistoupiti, že na té dosti jest, aby se přezvědělo proč utíkal. 3. Co se průvodův dotýče, aby se šetřilo, jak pořád všecky věci jdou; nejprvé, že svědek jeden svědčí, že jest v tom tovaryštvě býval, o kterém se ví, že toho kupce obloupl. 2. Že jest málo předtím žádných peněz neměl, a potom že jest mincí polskou platil, kteréž bezpochyby jinde než od toho kupce vlaského, z Polsky jedoucího, nedostal. 3. Že hospodář, u něhož v Olbramovicích přes noc byl, i s tovaryštvem svým ovšem pořádně, jak se dalo, vysvědčuje, a přiznáním vlastním Dorfingerovým toho potvrzuje, a ačkoli jest jeden svědek toliko, avšak in criminalibus, zvláště když jest činiti proti osobě podezřelé nadto pak na poctivosti zmařilé, et accedentibus aliis conjecturis postačuje. A tak za těmi příčinami usouzeno, aby byl zmučen. A hned zatím třetí odpor povstal, sám-li má zmučen býti, čili ten Polák, který mu z vězení pomohl, tolikéž? Uznáno za dobré, aby byli oba zmučeni, avšak Dorfinger nejprvé, a tak když jsme se již na tom všickni snesli, nařízeny jsou osoby z soudu: pan Vejkhart hrabě z Salmu, a pan Arkleb z Víčkova; z ubce: pan Ždeněk Žampach, p. Blekta, a pan Odkolek, aby toho přítomni byli.

Fl. 123. b.

Když tomuto konec byl učiněn, jest předsevzata druhá supplikacie Olomoučanův, v níž žádají naučení od J. M., poněvadž J. M. cí. jim psáti a přísně poroučeti ráčí, aby Jana Baptistu vězně do Prahy na hrad v ruce hejtmana hradu Pražského dodali, jakby se v tom, poněvadž on jest věznem J. M. chovati měli? Kteráz supplikacie když přečtena byla, já jsem připomenul J. M. poněvadž mi odpověď strany Baptisty obvinění v pondělí minulé dána býti měla, což se nestalo, aby J. M. ráčili mi den k tomu jmenovati. Kázali mi vystoupiti, což jsem učinil; ale stalo se z nepaměti, že jest prvé v ubec odklad mezi p. Dozým a p. Kurovským vyhlášen nebyl, než jsem já vyvstal, což se státi nemělo. Byl jsem nemalou chvíli vně, avšak ze šraňku nevycházeje; potom když jsem zase mezi J. M. povolán, oznámeno mi, že dobře vím, jaké jest snešení J. M. strany vzdání soudu, a z toho že

souditi mohu, poněvadž toliko zejtrejší den pozůstává a v něm drahně pilných věcí k uvážení, že jest příliš krátký čas aby ta věc předsevzata nějak podstatně býti měla, než že J. M. ráčí této věci do Brna odkládati, a mně nejprvnější pátek po zasednutí soudu před roky s ním slyšeti, protož abych se všemi průvody pohotově byl, že J. M. déle této věci odkládati chtíti neráčí. A poněvadž také supplikatii Olomoučanův vážili, chtěli je povolati, ale já nechtěje abychom podruhé proti pořádku pochybili, kázal jsem se rozstoupiti, a oznámil jsem že J. M. ráčí pře mezi p. Dozým a p. z Vrchlabé z slušných příčin do zejtrka odkládati. Potom jsou povoláni pani Holomoučané a poručeno jim, aby Baptistu na žádný způsob nevydávali, že J. M. ráčí při jeho, kterou se mnou má, do Brněnského soudu odkládati. A když prosili, aby u J. M. cis. v tom omluveni byli, povoleno jest, aby se psaní J. M. v té příčině učinilo, kteréž a dosti podstatně napsáno jest. Písař městský hrubě panu hejtmanovi na odpor nastupoval; naposledy muselo tak jíti. Jest ten písař velmi veliký lotr. Léta 1611 tento písař, který svadiv se před tím s Olomoučany od nich se odebral, a do Českých Budějovic se dostal, a tam až do léta jmenovaného písařem zůstával, když¹⁾

Čtvrtek.

Sigmund z Zástřizl nebožtíka Jindřicha Praksického a Kateřiny z Mírova syn,²⁾ kterýž až posavad i s statkem svým Buchlovským v opatrování pana Václava z Zástřizl byl; poněvadž již lét svých přirozených došel, žádal zmocnění, a jmenoval osoby pana Václava z Zástřizl, a pana Pavla Kataryna; dáno mu jest do dvou lét.

Pan místopisář J. M. připomenul vedle poručení v Brně jemu učiněného o propuštění z ouřadů svých; dal mu odpověď pan hejtman, že chceme jeho žádost v paměti míti a jemu o soudu příštím místnou odpověď dáti.

Přečteno potom v potazu psaní pana Petra z Rožmberka (kterémuž předešle dovoleno bylo, aby úředníci menší k němu sjeti a na hranicích zemských od něho zmocnění vzíti mohli) v němž žádá, aby jemu dovoleno bylo, poněvadž manželka jeho na zdraví velmi nestatečná jest, aby na místě jejím zmocniti mohl. Mnozí se na tom zastavovali, že poněvadž každý osobně před úředníky se přiznati k tomu, že zmocňuje jiného, musí, že to podle pořádku býti nemůže, a ukazovali, že bezpotřebně pán toho žádá, poněvadž jsa společníkem může na místě paní poháněti i odpovídati. Druzí tomu odporovali pravice, že ačkoli pan jakožto společník na místě paní jakožto společnice může ku právu státi, avšak zmocnění panští, jestli také obzvláštního od paní zmocnění nemají, že nemohou na místě jejím poháněti, ani odpovídati, a protož že pán dobře na tu cestu nastupuje, a žádá, aby na místě

Fol. 124.

¹⁾ Tato poznámka „léta atd. jest na straně co commentum rukou Žerotínovou připsána, avšak nedokončena.

²⁾ Podle zápisků Jindřicha Praksického z Zástřizl zachovaných v archívě Buchlovském narodil se syn jeho Zykmond 30. dne měsíce ledna 1582. Jelikož podobné zápisky toho času téměř v každé rodině byly obvyklé, podáme zde na ukázkou vyňatek z nich: „Léta Božího 1582 šťastně počítajíc 30 dne měsíce ledna, ten outerý před hromnicemi . . . od paní Kateřiny Rájecké z Mírova, manželky mé milé narodil mi se syn můj Jiří Zykmond . . . a pokřtěn jest tu v Buchlovicích v sobotu před nedělí první postní, kteráž slove Invocavit, nebozližto 3 den měsíce března, od bratra Pavla Eliášového, pomocníka bratří starsích ku sboru Buchlovsk. přidaného, Kmotrové byli . . .“

jejím zmocnění mohl. A proti tomu pořádku, že každý osobně k zmocnění svému se má přiznati, přivedli, že jest paní z Pernštejna staré dovoleno bylo, aby i na místě dcer svých panen zmocnění mohla, což jestli jí dovoleno bylo, že tuto mnohem více, poněvadž se o tom ví, že paní smyslem se pominula. A tak jest poručeno odpověd panu z Rožemberka psáti, že J. M. ráčí k tomu dovolovati, a jemu toho, aby na místě paní manželky své zmocnění mohl, příti. Ale mé zdání jest, že se nemělo povolovati, jedno proto, že sám rozum to ukazuje, že kdo může na místě druhého ku právu státi, že může také na místě jeho ku právu jiného zmocnění, nebo jedna jest věc, a jedinstevná společníkův vůle, a ve všem spolu trpí i zisk i ztrátu. Druhé jestli pan z Rožemberka právem společnosti nemůže na místě paní zmocňovati, než toliko na dovolení J. M., tedy musí také o vůli její, že ona ku právu zmocnění chce, věděti; ale to jak věděti může, poněvadž ona se smyslem pominula, a neví co dělá. Příklad pak ten jest dosti jalový, a ačkolivěk se to stalo, však nevím jak dobře. To samo postačuje, že ony jako dcery v opatrování mateřiném jsou, a podlé neb. pana Vratislava poručení ještě mocnou jich poručnicí zůstává.

Po tomto uvažování přehlíduta jsou psaní, která se o nejvyššího pana komorníka J. M. císa. a panu sudfmu království českého učinila.

Žádal zatím pan hejtman, poněvadž roků velmi mnoho mezi pány a poddanými jest, a ti skrze odložení soudu k slyšení přijiti nemohou, za naučení, coby činiti měl; nebo že se obává, aby se potom nějaké pozdvižení nestalo. Radili jsme mu, aby přivezma k sobě některé osoby z sousedů nejbližších těch dědin, které s pány svými činiti mají, strany k sobě obeslal, a je nějak porovnatí spolu, pokudžby možné bylo, se snažil.

Vážena zatím žádost pana hejtmána knížectví Opavského, strany stížností do pana Balcara Jetryše předešle od něho položených. Protož poněvadž jsme uznali, že pan Jetryš kriv jest, oznámeno panu hejtmánovi, aby mu poručil, aby se toho více nedopouštěl, a vpádu do knížectví Opavského nečinil, nýbrž pokojnou spravedlností svého práva dobýval.

Když jsme všech těchto věcí odbyli, pan Vejkhart hrabě z Salmu a pan z Víčkova, učinili svou relatií o Dorfingera a jeho tovaryše, že jsou je i včera k víčerou i dnes ráno zmučiti dali; oni pak je jsou se nic nevyznali. Dorfinger že se zná, že jest v Znojmě s těmi, kteří toho kupce obloupili, byl, než při té loupeži že jest nebyl, nýbrž, když se toho dověděl, že jest i pacholek jeho při tom byl, že jest jak jej tak jiné z toho skutku trestal, a sto zl. z týchž peněz, které jest pacholek jeho utíkaje v maštale povrhl, dostal, a těmi v hospodě platil. K tomu pravili, že jest velmi broukal, a nad křivdou, která se mu děje, naříkal, a toho toliko žádal, aby poněvadž jest již poctivostí zbaven, také hrdlo mu odňato bylo bez dalšího trápení, že nežádá sobě na tomto světě živ býti. Ten pak Polák že nic jiného nevyznal, než toliko, že jest Dorfingerovi na žádost jeho z vězení pomohl, sice že se vždycky dobře choval, a proto do Moravy se dostal, aby sobě služby hledal.

F. 124. b. Nad touto relatií nemálo se paní soudcové skormoutili, a zvláště ti, kteří proti tomu zmučení včera byli mluvili, a kdyby pan Báh nebyl některým v mysl dal, aby předce na svém stáli, smýšlím, žeby bylo k tomu přišlo, aby vypuštěn byl, a snad aby mu se ještě nějaká náprava

stala. Ale ti přivozující sobě ku paměti, čím včera hnutí byli, radili, aby zase některé osoby k Dorfingerovi poslány byly, a jemu předložily, poněvadž J. M. o tom jistou vědomost míti ráčí, že jest on spolu s jinými té loupeži přítomen byl, aby duši své neublížoval, svědkové také, kteří proti němu vysvědčují, aby mu přečtení byli, a ten Vlach aby se k němu, aby ústně s ním mluvití mohl, pustil. A tak jsou zase k němu posláni pan Žampach, pan Blekta, a pan Odkolek, kteří asi hodinu u něho se zdrževše, oznámili nám, že jsou mu to všecko předložili, svědky ukázali, Vlacha k němu pustili, který mu vůči, že jest jeho obráti pomáhal, mluvil, on pak že dlouho řeči pletl, a divně jim vycházel, na posledy že se dobrovolně přiznal, že jest tak, že jest při tom byl, a že se jemu 300 zl. a některý na díl jeho dostalo, při tom že za milost prosí a žádá při hrdle zachován býti.

Když od nás odstoupili, a mezi námi o provinění jeho již žádné pochybnosti nebylo, uvažováno, co činiti? Někteří k tomu se přimlouvali, aby pro větší dojištění a pro dosti učinění právu, po třetí zmučen byl, a potom aby mu hlava vzata byla; jiní zase aby mu se milost stala, při životě aby byl zachován, a na galéry odeslán, kterýchž když více bylo, na tom zůstáno. Avšak vidělo se tomu Vlachu, který ho obžaloval, prvé o tom oznámiti, a co on k tomu říká, slyšeti? Protož jsou zase mezi nás pan Žampach a druzí dva povoláni, a jim poručeno, aby tomu Vlachu oznámili, že Dorfinger milosti žádá, a J. M. že proti tomu, aby mu se výš psaným způsobem státi neměla, býti neráčí; avšak poněvadž on jest ten, který ho viní, že J. M. žádati ráčí věděti, stojili mu na hrdlo neb ne?

Vlach zkázal, že o hrdlo jeho nestojí, než poněvadž jest velikou škodu vzal, že žádá, aby mu z statku jeho, což ho na panství Hodonýnském má, pokudžby ten vystačil, nahrazena byla. A protož toto snešení se stalo; předně panům Holomoučanům aby pan hejtman poručil do Vídně jej dovésti; do Vídně pak aby se od soudu psaní tomu, který nad galérami jest, učinilo, a žádost naň vložila, poněvadž tento Dorfinger jest měl hrdla odsouzen býti, a milost se mu stala taková, že až do smrti na galérách tahnouti má, aby jej buď na galéry J. M. ukovati, neb do Vlach při příležitosti na galéry dovésti dal; panu hraběti pak poručeno, cožby koli statku jeho na panství Hodonýnském se našlo, aby tomu Vlachu odveden byl.

Mezi tímto tak častým vysláním a mezi nás vstupováním, aby se čas nemařil, a abychom předce soud vzdáti mohli, jsou jiné věci uvažovány, a předně o Broumov. Poněvadž p. Tikovský úředník Broumovský, a poddaní z toho statku, jsouce sem obesláni, nebudou se moci před vzdáním soudu dostaviti, co tu činiti? I zůstáno na tom, aby pan hejtman to opatřil, aby těm, kteří by se dostavili na Rokytnici za pánem ukázáno bylo, a jim tu ode pána předloženo, že vůle a poručení J. M. jest, aby panu hofrychtyři slibovali; pakliby slibovati nechtěli, a vždy spurně na svém stáli, aby pan hejtman některé z předních panův soudcův k sobě obeslal, a s nimi další radu vzal, a pobudžby potřebí bylo, zemí vyzdvihnouti, aby o tom J. M. cis. jakožto nejvyššímu a nejřednějšimu Landfrydníku oznámeno bylo, tak abychom všickni společně, podle artykule zjevného v Landfrydu obsaženého, mohli ty svevolníky k poslušenství náležitému přivésti.

Zatím jest čtena supplikacie ňakých von Elsen, kteří žádali, aby jim prokurator jakožto cizozemcům dán byl proti panu z Fulštejna, jehož z mordu viniti chtějí, že jim bratra zamordoval. Čteno také psaní pana z Fulštejna, v němž nemocného roku žádá, a prosí, aby omluven byl, že se k závazku svému pro nedostatek zdraví staviti nemůže. Jest pak taková věc. Tento pan z Fulštejna od toho času, jak z pacholectví od nebožtíka biskupa Stanislava propuštěn byl, a svého dostal, mnoho zlých kusů se dopustil, a dráhně neřádů začal; mezi jinými jednoho času když byla processi Božího těla, z pokoje svého na kněze cihlou hodil, pročež také ke dvoru obeslán byl, ale se nestavěl. Zastřelil také z dobré vůle ňakého kočího, jestli se dobře pamatují, páně Nekšového, a mimo to asi dva mordy ještě spáchal; v Holomouci pak jako v ňakém domku svou vůli sobě provozoval. Teď pak nedávno ňakého študenta stavu ryt. po rodu z Elsen hanebně zamordoval, a to tak. Bylo mezi nimi předešle ňaké záští o jednoho měšťana ženu, kterou oba milovali, a několikráte se slovy potkali, i také braní na sebe se potrhli. Ale ten študent byl panu z Fulštejna příliš bystrý, tak že nemohl na něm nic míti. Pročež chtěje se nad ním vymstíti, jednoho rána s čeládkou svou na předhradí šel, a do domu, kdež ten jistý byl, moci se dobyl, a vyrazil na něj v pokoji dveří, jak z lože nahý vyskočil, a před ním, pro milosrdenství Boží, aby mu moci nečinil, na kolena padl, tak braň svou do něho vstrčil, a jej zabil. Čehož když se Holomoučané dověděli, ku panu hejtmanovi na radu jeli, pán ho poručil slibem zavázati, že k soudu státi, a jestli ho kdo z toho mordu obviní, odpovídati bude. Slíbil; ale pod tím závazkem tak sobě nespůsobně v městě počínal, že museli naň z novu panu hejtmanovi žalovati. Tu pan hejtman kázal ho na závazek vzíti, že z kláštera bosackého, kdež se moci mimo vůli mnichů byl foriroval, až do budoucího soudu vycházeti nebude, v kterémžto závazku za některý čas zůstával; ale potom na velikou žádost a mnoho připovídání, a na některých přátel jeho přímluvy, jest z něho od pana hejtmana propuštěn; avšak na ten způsob, aby předce prvnímú slibu zadosti učinil. Mezi tím sněm jest držán, při němž on nočními musikami, střilením, a všelijakých povyků provozováním tak sobě povoloval, až hanba byla; pročež když Holomoučané pánům stavům naň žalovali, jest z poručení J. M. na rathous dán, aby na něm až do soudu zůstával; ale potom jest na přímluvu nejvyššího pana sudfho propuštěn. O tom čase ještě pūhonové šli, a tu on ten kousek, o němž na hoře, panům Holomoučanům vyřídil, a odjel, toulal se za některou neděli sem i tam, až teď nedávno tak se hrubě ožral, a ožera se koně v poli tumloval, že jest s koně spadl, a tak hrubě se potloukal, že se v jistotě neví, zůstane-li živ neb ne. A za touto příčinou psaní to omluvné do soudu učinil; protož jest jemu odpověď dána a poručeno, aby pod týmž závazkem, k nejprv příštímu soudu stál, Těm pak z Elsen jest oznámeno, budou-li při témž čase chtíti na něj co žalovati, že jim bude povinnen odpovídati.

Jest také čtena supplikacie poručníkův dítek Filibertových, v nž žádají aby mi ¹⁾ poručeno bylo, dluh nebožtíka p. maršalka jemu povinný spokojiti. Ohlásil jsem se, že se chci o to přičiniti, abych se s nimi porovnal; pakli bych se porovnatí nemohl, že žádám při po-

¹⁾ Karel z Ž. byl totiž poručníkem mladého pana z Lípé syna zemřelého maršalka.

řádku zachován býti; jest k tomu povoleno, a ta odpověď na suplikatii napsána,

Alina z Glosu žádala J. M. aby pŕihonové její, poněvadž umrlí jsou, byli z rejster vymazáni, tak aby ona z novu pohnati mohla; jest jí dána odpověď, poněvadž na ty pŕihony ještě nepřišlo, že J. M. k tomu povoliti nemohou, žeby bylo proti pořádku.

Pan Čajovský opět se s suplikatii utekl pŕičinou nepořádného zvodu, od n. pana Buriána Tetaura zastaveného; ačkoli o soudu svatotříkrálském Holomouckém 98. bylo mu dovoleno, aby po právu šel, a panu sudímu poručeno, aby mu právo pustil; avšak přišlo to potom k změnění, tak že do této chvíle ta věc spokojena není. Protož jest poručeno, aby Sokolovskému starému, a synu neb. Tomanykle psaní učiněno bylo, aby se k soudu do Brna dostavili.

Pan Losynský vstoupil do šraňku, a nemoha na Odkolka, aby ta smlouva a správní list, o které ho pohnal, za ním býti měly, dokázati, propustil ho z pŕihonu, a Odkolek to od něho přijal. Týž žádal, aby pamět mluvení toho, kterého se Odkolek proti němu při vyhlašování pŕihonů dopustil, zapsána byla. Odkolek tomu neodporoval, než žádal, aby pánu poručeno bylo, pokojně se chovati, i gruntů těch, o něž činiti jest, prázdnu býti. Oběma povoleno; panu Losynskému aby pamět zapsána byla, při čemž jest pořádek obyčejný zachován; Odkolkovi, aby pan Losynský těm gruntům na ten čas pokoj dal, jemuž jest také zjevně poručeno.

Přišlo potom na pŕihony do dneška odložené, mezi panem Jiříkem z Vrbna a panem z Kunovic, mezi Drahnovským a Pergarem; ale ti to sebe spokojili, onino se propustili.

Vedle včerejšího odkladu pan Dozý a pan Kurovský, též i Janaurové postavili se do šraňku; ale když již pozdě bylo, kázal jsem se stoupiti, a po rozstoupení oznámil jsem, že J. M. ráčí této pŕe až do druhého práva odkládati.

V tom pan hejtman na ubec podal, měl-li by soud pŕedce držán býti, poněvadž ta rána moravá tak se hrubě rozmáhá, a obzvláště pak k těm svou řeč obrátil, kteří při soudě činiti mají; povolili k tomu, aby soud vzdán byl.

Prvé pak nežli se vzdal, Matyáš Švabenský do šraňku vstoupil, a oznámil, že věřitele své spokojil, až i to, oč se panem Janem Pergarem činiti měl, s nímž že i smlouvu učinil, toliko že ještě k vykonání nepřišla. Stal tu Pergar; ptal jsem se ho, co k tomu říká? Přiznal se, že jest tak. Podal potom týž Švabenský psaní od paní Johanky Otikovny z Pěncic, v němž dovoluje, aby z rathouzu však pod předešlým závazkem propuštěn byl, aby tím volněji s ní až do soudu svatotříkrálského o spokojení svých věcí jednati mohl. Ptal jsem se ho zatím, má-li s kým více oč činiti? Odpověděl, že nemá; ptal jsem se ho znovu, dobře-li se v tom pamatuje? Odpověděl že dobře, a že není nic více žádnému povinnen. Také jsem se Pergara optal, poněvadž se k tomu zná, že s ním smlouvu učinil, dovoluje-li k tomu, aby byl z závazku propuštěn? Dovolil. Pročez jsem kázal Švabenskému do šraňku vstoupiti, a nejprv jsem ho propustil z závazku pro tu paní Otikovnu, až do tří králů; potom jsem ho zas slibem zavázal, jestli že jí nespokojí až do toho času, že se tehď zas na rathous postaví. Propustil jsem ho také ze závazku ve věci Pergarové, a potom zas slibem zavázal, pokudž té smlouvy s Pergarem nevykoná, že se zas na rathous postaví, a odtud vycházeti nebude,

dokud od nejvyššího pana sudího, aneb jeho náměstníka propuštěn nebude.

O minulém sněmě bylo panům z kapitoly poručeno, aby při tomto soudě ukázali, zač ještě statku svého na dědictví prodati mají. Pročež teď účet podali, a ukázali, že ještě zůstává za 1800 zl. žádajíc aby jim to prominuto bylo; ale oznámeno jim, že to býti nemůže, aby se podle snešení sněmovního zachovali, ¹⁾

Naposledy pan komorník v ubec oznámil, kteří svědky stavěti neb je sobě vyslyšeti dáti mají, aby je do Litovle stavěti, že tam od úředníkův menších slyšání budou.

A s tím jest soud vzdán.

Soud Brněnský svato-Kunhutský téhož léta (1599.)

Fol 126. Odložen za příčinou rány morové, ač jsem já pro svou nemoc nereili tomu odkladu přítomen býti, než ani do Brna sjeti nemohl.

Soud Holomoucký svato-Tříkralský léta 1600.

Fl. 126. b. Není držán tolikéž za příčinou morového povětří, které se až dosavád v Holomouci rozmáhalo.

¹⁾ Vyjmouc biskupa Olomouckého bylo právo klášterův a jiných duchovenských korporací, statky deskové držeti a kupovati velmi omezené. L. 1518 a 1575 rozkázáno, že knězi žádných statků pod pokutou konfiskací kupovati nesmějí leč pod tím, že kupující nový statek, od statků, které již drželi, tolik odprodají, zač novo koupený statek stojí. Když kapitola Olomoucká koupila statek Bystřický, musela následkem toho od ostatních statků takovou část, která se kupní ceně Bystřice vyrovnala, odprodati a sněmově l. 1596 a 1599 úsilovně na ni o to doléhali, anť poslednějši již kanovníkům hrozil, že neúčinní-li toho, „úředníci menší mají se na díl statku Bystřického, což by za šest tisíc stálo, na místě panův stavův zvésti.“

Soud Brněnský postní téhož léta 1600.

Odložen pro mor, o kterém Brňané sami vysvědčili, snešením Fo l. 127 panův stavův na sněmě obecním v Znojmě o hromnicích držaném.

Soud Holomoucký svato-Janský léta 1600.

Pondělí.

Poněvadž v sobotu bylo s. Jana, nesjeli se páni soud-^{F. 127. b.} cové na ten den vedlé starobylého pořádku, než teprv v neděli a někteří v pondělí ráno, mezi nimiž jsem i já byl a téměř nejposlednější, vystříhaje se, aby na mně nebyl vložen ouřad sudský, čehož jsem i dovedl; nebo pro mé prodlívání dány jsou klíče od desk panu Janovi z Vrbna, ažby se nejvyšší pán sudí z Vídně navrátil.

Nesjelo se mnoho pánů soudcův; někteří se vymlouvali nemocí, jako p. Arkleb z Kunovic a pan Jan Hodějovský; někteří pak za příčinami slušnými postaviti se nemohli, jako nejvyšší pán komorník, kterýž jsa zatčen od pana Václava bratra svého nenadále v Polně musil se na poště do Prahy vypraviti a místo své panem Smilem z Doubravice osaditi. O panu Voldřichovi Krajířovi nevědělo se v jistotě, jest-li živ či mrtev. A tak ti, kteří se sjeli, byli: Pan hejtman, pan Smil z Doubravice, pan Jan z Vrbna, pan Jan starší z Žerotína, pan Vilím z Roupova, pan Jeroným hrabě z Turnu, Já, pan Viktorýn z Žerotína, pan Vikhart hrabě z Salmu, pan Kryštof Teuffl; a z vládyk: pan Bernart z Drnovic, nejvyšší hofrychtýř, pan Mikuláš Kobyłka, pan Václav z Zahrádek, p. Arkleb z Vičkova.

Prvé než jsem já mezi J. Mti přišel, přinešeny dcky na horu a půhonové se vyhlašovati začali, mezi kterýmiž byl pana Jana Odkolka z Oujezde na p. Mikuláše staršího Kobyłku o ňaké svědomí. Ohlásil se pohnaný, že mu půhon dodán není a nalezeno, že to sešlo půhončím z těch neprodaných jedním, kterýž dal druhému půhončím již prodanému ten půhon nésti a on toho obmeškal. Protož poručeno od pana sudího, aby se k němu zachovalo vedlé zřízení zemského, t. aby byl kyjem bit před právem a seděl dvě neděle na rathouze.

Vyhlášen také pan Jan Čejka za purkrabího zemského na místě nebožtíka pana Kataryna; vyhlašoval jej pan hejtman sedě na svém místě a kubci nejprv že ho sobě za purkrabího volil, oznámil; potom i k němu promluvení učinil

a když on na to odpověď dal, kázal mu do šraňku vstoupiti a povinnost vykonati.

Když jsem já se potom na horu dostal a na místo své dosedl, vyhlášen půhon pana Voldřicha z Kounic, kterýmž pana Jana Krěmu pohonil a postavil v něm za poručníky p. Vilíma z Roupova a Daniele Šponara, kteří se ohlásili, že o tom půhonu nic nevědí; pan Krěma taky oznámil, že na dědictví nic nemaje k tomuto právu nepřísluší, nebo statek svůj dědičný prodal a manský toliko zachoval. Kázali jsme ten půhon vymazati, nebo takový jest pořádek, aby se jedno právo s druhým t. manské s zemským nemíchalo.

Fol. 128. Vyhašovali se potom pořád jiní půhonové, a když jsme se jednou za příčinou nestání původní strany sstoupili, pan hejtman nám přednesl strany pana kadynála, mělliby do soudu vzat býti? Ti, kteří se přede mnou přimlouvali, krátce toho odbyli; když potom na mne přimluva podána jest, oznámil jsem své zdání takto: Předně, že bych se k tomu přimlouvatí chtěl, poněvadž dvou ouředníkův nejvyšších při soudu není, abychom toho až do příjezdu některého z nich uvažování odložili; avšak poněvadž by snadno pan kardynál jakož ten, který snadno pohnut býti může, a ledajakými domněnkami se spravuje, náš odklad k něčemu jinému připisovati mohl, že vidí mi se, abychom s tou věcí neprodlívali; pořádek náš že s sebou to přináší, aby biskup, byl-liby pán, z práva v soudu sedal, ne proto, že biskupem jest, než proto, že pánem jest, poněvadž soud náš od starodávna jest soud panský a páni v něm sedati mají. Ač pak koli v knize pana Stibora z Čimburka, jináč Tovačovského zjevně se dokládá, že biskup má v soudu sedati, byl-liby pán zemský a to slovíčko „zemský“ bezbochyby se vztahovalo na rody panské Moravské, dokud ještě Rakušané a jiní Němci tak mezi nás se nezmišeli a za tou příčinou i strany osoby pána kardynála, byl-li by on pán zemský, neb ne, mohla by ňaká pochybnost vzniknouti, avšak poněvadž nyní není čas na subtilní hádky nastupovati a k tomu jest věc vědomá, že otec jeho, pan Adam z Dytrchšteina do země za obyvatele stavu panského přijat jest, v zemi statek měl, který po smrti jeho synové zdělili, on pak kardynál sám, že dlouhý čas díl toho držel, bratr jeho pan Zikmund taky do rodův starožitných přijat jest, z čehož všeho více se souditi může, že by pánem zemským byl, než-li žeby nebyl, že vidí mi se, že má do soudu vzat býti a v soudu sedati. Ač kdyby na to hleděti chtěl, že pánem jest mladým, pořádků našich nepovědomým a k tomu, že jazyku našemu nerozumí, neměl by hrubě očí státi, aby do soudu dostati se měl, věda, že bude museti k němu přísahu velkou učiniti a podlé té přísahy taky se chovati. Ale když malá naděje o tom jest, aby více na to, že přísaze své v nepovědomosti jazyka a zřízení našeho dosti činiti moci nebude, než na to, aby skrzevá nesedání jeho v soudu důstojenství a slávy jeho něco neubylo, mysliti měl, že musíme my s strany naší opatrovati, aby pořádkům našim a starobylym obyčejům skrzevá pýchu jeho z jednné a ignorantii z druhé částky ňaká přítrž se nestala. Protož že zdání mé jest, aby dvě osoby z soudu k němu poslány byly, kteréžby mu od nás, jakýž pořádek v zemi této strany přijímání biskupův Olomouckých do soudu se zachovává, t. že biskupové, kteří jsou páni zemští z práva,

kteří pak nejsou páni zemští, z samé toliko milosti do něho brání bývají, oznámily, my pak že majíce, jeho za pana zemského jakožto landfrydníka, že nejsme proti tomu, pokudžby chtěl (neb toho na vůli má), aby neměl mezi námi sedati, než že se mu v tom ohlašujeme, poněvadž od starodávna v zemi této při právě jazyku českého se užívá a žádnému až posavád aby v potazu jiným než českým jazykem mluvíti měl, trpíno nebylo, žebychom tolikéž jemu, aby mezi námi německy mluvíti měl, dopustiti nikoli nemohli, jakž pro zachování starobylého pořádku, tak pro nezlehčení vlastního našeho jazyka. A protož aby se na to rozmyslil, taky bychom s ním skrze to v odpory nějaké vjíti nemuseli; nebo jestli žeby jiným jazykem než Českým mluvil, bychom ho pak slyšeli, že by hlas jeho nic neplatil ani mezi jiné počítán nebyl. Ku kterémuž zdání mému když všickni jiní přistoupili a pan hejtman taky je schválil i opáčil obšírně, přimlouvali jsme se k času a k osobám, kdy a skrze které by to vykonáno býti mohlo: někteří se přimlouvali ku panu Teufflovi, protože dobře německy mluví a že tyto věci dobře jemu přednesti moci bude; jiní ku panu z Roupova a ku panu hraběti z Turnu, také pro německou řeč. Já pak když na mne přimlůva přišla, promluvil jsem, že co jiné k tomu přivodí, aby se přimlouvali ku panu Teufflovi, to že jest výmluvný v německém jazyku, to že mne od toho odvodí, znaje jej býti poněkud takové věci nedokonalým v jazyku Českém; my že budeme míti činiti s pánem kardynálem o jazyk český neb moravský, vyšleme k němu z soudu moravského, jsme v zemi moravské, a že chceme k němu vypraviti osobu tu, která by s ním německy mluvila? Aby se posoudilo, co on k tomu řekne, jaká consequentí z toho půjde, a nebude-li on mysliti snad taky (přijde-li kdy s ním o to k nějaké rozepři) mluvíti, že nechceme jemu trpěti v soudu německé řeči užívati a že k němu sami s německým poselstvím vypravujeme? Abychom nečinili hanby své vlasti a svému jazyku a poněvadž ještě máme lidí, kteří umějí česky mluvíti, bychom z těch některého k sobě vybrali a k němu vyslali. Já že se přimlouvám pro vážnost soudu, pro vzácnost osoby jeho, aby k němu pan z Doubravice jakožto místodržící nejvyššího komorníka a nejvyšší pan hofrychtýř vypraveni byli. Po mé přimlůvě všickni pustili od pana Teuffla a ke mně se přimlouvali. Ale já jsem se vymluvil nepřátelstvím tím, které jest mezi mnou a bratrem jeho podkomořím, tolikéž aby pro mé náboženství soud v nějaké domnění nepřišel, že se (jakž oni mají obyčej říkati), Pikhartům namluviti dal. Přispěl mi také v tom pán hejtman a pomohl mne omluviti. A tak když o osobu, která by se k tomu poselství hodila, byli v starosti, já jsem zase promluvil, že jiného se nám vyslati netrefí, než ty dva ode mně jmenované pány ouředníky; avšak že se v té věci tento prostředek vyhledati může, poněvadž pán hejtman, jak jsem z něho srozuměl, jest té vůle, zejtřejšího dne pána biskupa navštívití, aby s sebou vzal pana hofrychtýře a pod spůsobem navštívení, aby mu tyto věci předložil a nějak pěkně jej v tom oblomil, aby nám potom nebylo potřebí v nějaké odpory s ním vcházeti. Všickni tu cestu schválili a pán hejtman i pán hofrychtýř to k sobě přijali. A tak rozstoupivše se vyhlašování zase byli púhonové.

Jakub Hroch Jaluvka Bernarta Pivče z zatkyně; ohlásili se

Holomoučané že jsou se k němu zachovali podle pořádku. Nestal Pivče, ukázáno na pořádek.

Pan Parchvic pana Honse Vladislava z Fulnšteina z zatkně pod Holomoučany. Nestál; když pŕhon byl tŕikrát vyhlášen a Olomŕčané oznámili, že ho vzali na závazek cti a víry, že ku pŕhonŕm svŕm státi bude, ukázáno na pořádek; a tak ti oba, kdyby strany jejich po vyhlášení všech pŕhonŕv byly chtĕly dáti stanĕ na poctivost jejich, byli-by o poctivost pŕišli; ale nedaly neŕ toliko na peníze.

Pavel Doumbravský z Dolní Doumbravy pana Ondŕeje Tikovského z zatknĕ a zatkl jej pod pánem hofrychtyřem na panství Broumovském. Nestál pan Ondŕej. Ohlásil se pán hofrychtyř, že jest ho pŕhon na panství Broumovském nezastihl a tak že vedle pořádku když bylo po nejposlednějších pŕhonech, jest zase jej pánŕm ouředníkŕm odeslal. Zoubek komorník menší ozval se k tomu, že tak jest, ale že jest on zas pŕvodu pŕhon navrátil. Pŕvod dal od sebe promluviti: že tomu srozumívá, žeby Tikovský byl zde v Holomouci a proto že za opatření žádá. Ačkoli byli o to mezi námi odporové, však když jsem já pŕivedl pŕíklad pana Karla Křineckého s Bernartem Lhotským a i pŕčinu tu oznámil, že Tikovský, ponĕvádž ho pán hofrychtyř v Holomouci zatknouti nemŕže a Holomoučanĕ, ponĕvádž pod nimi zatknutí není, pŕhonu pŕijiti povinni nebudou, jináče k stání pŕiveden nebude, zŕstáno na tom, aby mu pan hejtman dal list otevřený podlé pořádku: a tak mu pán hejtman oznámil, aby se k němu dal najiti, že chce se zachovati vedle pořádku.

paní Anna Marie z Kunovic pana Jana Jetricha z Kunovic bratra svĕho o položení smlouvy z sumy 13 tisíc hřiven; platí hřivna 64 gr. ĕ. Šlivic promluvil, že jest panu z Kunovic rok nemocný dán; Radešínský na místě paní proti tomu, že se proti položení listŕv rok nemocný nedává, že jest pan z Kunovic smlouvu mohl poslati, že mu nebylo potŕebí k ní státi. Stoupili jsme se a ponĕvadž zjevný jest v tom pořádek, ukázali jsme Radešínskému: jest-li pan z Kunovic nepoloží smlouvy do vyhlášení všech pŕhonŕv, že bude vědĕti, co za pořádek. A rovnĕ se trefilo, že to byl nejposlednější pŕhon, a tak Radešínský dal stanĕ na sumu tu všecku, kteráž vynáší málo ménĕ neŕ 40 tisíc zlatých. Když všickni pŕhonové obojího práva i Svato-Martínského i Svato-Jířského byli vyhlášeni, vzat podle pořádku pŕhon nejprvnĕjší z Svato-Martínských mezi panem Prokuratorem a opatem Velehradským a ponĕvadž se to dotejkalo hranic, žádal opat, aby ouřad na to veden byl; a tak učinĕn nález na ouřad: mezi N. a N. páni nalezli, aby na to ouřad veden byl a páni slyšice ouředníky menší, svĕdky a pŕvody obojí strany na to nález učiniti ráčí.

Fol. 129.

Outery.

Hned po zasednutí pán hejtman svolal potaz a oznámil, že vedle vĕcerejšího snešení našeho maje s sebou pana hofrychtyře jest dnes pána biskupa navštívil, a po jiných řečích taky to, oĕ vĕera mezi námi promlouváno bylo, jemu obšírnĕ a však pěknĕ a povlovnĕ pŕedložil, ukazuje pŕedně rozdíl mezi biskupy, že jedni z práva, druhí z milosti v soudu sedají a k tomu na místě našem, že on jakoŕto pán z země této z práva mezi námi, pokudžby chtĕl, sedati mŕže, se ohlašuje, a co dále strany mluvení v potazu jazykem německým neb jiním cizím mezi námi uvažováno bylo, v známost uvozuje, a tudy z daleka návĕští dávaje, aby se pŕvé řeči naší vyučil, neŕli by se do pŕostředku

našeho dostal, však s tou zjevnou protestací, že bude-li německy neb jinak než moravsky mluvit, že mu toho trpěti nebudeme, a že bychom ho pak slyšeli, hlas jeho nic platiti nemá. Na to že jest nejprve dosti mírně odpovídati začal, než potom že se hněval a sápal, suma pak odpovědi jeho že tato jest: že ačkoli ví, kterak při uvozování do soudu biskupa Albína ¹⁾ mezi ním a pány soudci odpor o to byl, aby biskupové, kteříby páni nebyli, měli z milosti do soudu bráni býti; avšak že on, věda o pořádku našem a maje také knihu pana Tovačovského sám to uznává, že v tom právi jsme a že sami biskupové z rodův panských mezi námi sedati mají, on pak, poněvadž pánem jest, že práva svého se držeti chce, zvláště maje toho příklad na předcích svých a poručení od JMti Císařské, aby v soudu sedal. Moravsky že neumí, k tomu že se zná, na větším díle že rozumí, avšak pronunciací že nemůže dosáhnouti; ale že se pomalu učí a učiti chce, nicméně že to jemu k žádné překážce býti nemůže a nebude, poněvadž ukázati to může, že jiným dovolováno bylo německy mluvit, ano že i před právem německy čteno bylo. Aby pak německy mezi námi mluvit nemohl, že v latině bude mluvit poněvadž to provede, že se prvě latinským jazykem všecko právo řídilo. Mezi námi že jako špalek seděti nechce, než čemu rozuměti bude podlé dobrého svědomí že se k tomu přimlouvati chce; budeme-li mu toho brániti, že se uteče k J. M. C., kteráž jako vrch a hlava práva mezi námi rozsudek učiní. Při čemž bylo, jakž od p. hejtmana tak od p. hofrychtýře nemálo specifice vypravováno, jak sobě v řečích a spůsobích počínal. Po kteréž relací p. hejtman podal na nás, co činiti? Pan z Doubravice a ti, kteří přede mnou hlas měli, přimlouvali se, poněvadž sám sobě srozuměti nechce, abychom ho tak nechali a do soudu nebrali. Ale já a všickni jiní po mně na odpor jsem tomu nastoupil a radil, abychom mu to, co jeho jest, nebrali t. v soudu sedati jemu nebránili, než taky, abychom sobě toho, což naše jest, bráti nedali t. jinak než moravsky mluvit nedopouštěli a na tom abychom stáli, by cokoli z toho pojít mohlo, že pán náš, poněvadž nám přísahu učinil, taky nad našimi zvyklostmi a starobylými obyčejí ruku držeti ráčí. Při čemž někteří se tak rozhorlili, že pravili, nežliby dopustili, aby se v potazu jinším než naším vlastním jazykem mluvilo, žeby raději vlast opustili, k čemuž pan hofrychtýř připomenul, že jeden z starých pánův z Pernštejna měl praviti, že kdyby věděl, že který z jeho synů má německy mluvit, žeby mu přál, aby raději štěkal jako pes. A pan hejtman k tomu se přimluvil, že jednoho času pan Zděnek Kavka z Říčán, který byl velmi šprýmovný pán, přišel do Prahy a tam jsa, navštívil pana Vratislava z Pernštejna, nejvyššího Českého kanclíře, u něhož když byl, přitrefilo se, že pan kanclíř musil za příčinou nějakých zaměstknání odjíti a odcházaje poručil synu svému panu Janovi, aby za tím, ažby přišel, s p. z Říčán rozprávěl, tak aby mu chvíle dlouhá nebyla. Ale pan Jan místo rozprávění s pánem dal se v tlachání s Vlasy a s Španěly, kteří tu byli, a poněvadž vlastnost toho jazyka to často s sebou přináší, aby se užívala particula affirmationis „si, si pan z Říčán rozhněvav se, převrátil mu to a řekl: si, si, si jeb svou mater, ši jenom tak, aby potom páratí mohl a uměl. A tak když na tom zůstáno

¹⁾ Byl to biskup Tomáš Albin z Helfenburku, narozen v Strakově v Čechách. Byl volen na biskupství 8. března 1574 a zemřel 10. března 1575. Viz *Volného kirsch. Top. Ol. Erzđ. I. pag. 74.*

bylo, poručil pan hejtman z potazu pannu Jiřkovu z Vrbna a panu Emerichovi Dozymu z pánův a panu Vilimovi Žoubkovi komorníku práva menšího v kraji Olomouckém a panu Janovi z Bukuvky a promluvil k nim, aby došli k J. Mti panu biskupu Holomouckému a oznámili od J. Mti přátelství jejich a povolné služby a žádali, aby ráčil mezi J. Mti přijíti. ¹⁾

Když oni odešli, kázal pan sudí, aby se začaly půhony vyhlášovali a jest vyhlášeno pořád několik půhonů pana Karla z Lichtenštejna i na místě dvou pánův bratří jeho mladších a nedílných na p. Arkleba z Kunovic, k čemuž pan Vojsko poručník panský v půhonu ohlásil se, že jest věc srovnána. Stoupili jsme se o to, kdež nám oznámil pan hejtman, že má psaní od pana Arkleba z Kunovic nám svéděcí; otevřeno jest. Píše v něm, že s raddou doktora svého dříve pil a že nyní do teplice Trenčanské jeti musí a že žádá, přišlo-liby na půhony a roky jeho, odkladu; roku pak nemocného, jakž toho pořádek jest, nežádal. Nieméně podáno na horu ku přečtení zjevné a oznámeno potom, aby se po třikráte půhon vyhlásil, což když se stalo, ukázal pan sudí druhé straně na pořádek t. nevstane-li do vzdání soudu, že se bude moci na při stané dáti.

Janovi Kokorskému, který skrze Zykunda Onše žádal roku nemocného, dán jest rok nemocný. Vyhlášeny potom půhony Havla Kurovského z Vrchlábí na pana Emerycha Dozyho; ale poněvadž p. Dozy jsa od J. M. poslán ku panu biskupovi tu nestal, jsou z poručení p. sudího odloženy, ažby se zase navrátil.

V tom přišel pan kardynál do soudnice a jak jsme šust veházecí čeládky jeho uslyšeli, hned nás pan hejtman svolal a dotazoval se, jak má k němu promluvíti? A jest společně od nás na dolepaných slovech zůstáno, kterýmiž, když jsme se rozstoupili, na svá místa zasedli a on před šraňkem se postavil, krátkou řeč jest k němu učinil: „Pane biskupe Holomoucký! Poněvadž starobylý chvalitebný obyčej v této zemi se zachovává a zřízení zemské to vyměřuje, aby biskup Holomoucký, bylliby osoba stavu panského z této země, mohl, ačby chtěl, v soudu zemském sedati a J. M. ráčí Vašnosti za pána zemského míti a držeti, ráčí Vašnost, pokudžby vůle Vti v tom byla, do soudu bráti, v té naději a důvěrnosti, že ráčíte J. M. v dopomáhání a vyhledávání spravedlnosti lidských nápomoeni býti. Račte do šraňku vstoupiti a povinnost obyčejnou vykonati.“ Dal od sebe skrze Šponara promluvíti,

Fol. 130. že tu lásku od nás vděčně přijímaje nám z ní děkuje a pokudž rozum jeho postačovati moci bude, že chce pánův předkův svých nasledovati a nám v práci této při soudu věrně pomáhati a že té poctivosti, kterou jsme mu učinili, nám jako svým milostivým pánům rád se chce odsluhovati (v čemž podlé zdání mého Šponar přimluvil.) A tak jsme mu kázali do šraňku vstoupiti a jest mu přísaha vydána, kteráž mu čtena jest od Zykunda Onše, jednoho z pisařův menších, poněvadž po smrti Katarynové žádný ještě za mistopisaře není vystaven a p. pisař maje nos zarostlý tak mluví, že mu žádný nemůže rozuměti, kdo okolo něho ustavičně není. Avšak tu byl přítomen, bez čehož by se sice ta přísaha nebyla mohla vykonati. Když přísahal, držel pravou ruku na prsech podlé spůsobu kněžského, až pod tou kardinálskou

¹⁾ Příběh ten podlé přepisu p. Fr. Palackého vytištěn jest v Čas. čes. mus. roč. 1829 sv. IV str. 104 s vynecháním ovšem všeho, což tehdejší censure zavadné se zdálo. Tamtéž vytištěna jest zpráva Žerotína o přijetí jeho do soudu, v našem vydání na začátku podaná. Viz str. 1.

sukničkou které mozzeta říkají a naši enunciaci českou dosti dobře zachovával, ač v některých těžších slovích chyboval.

Po přísaze pak nedočkaje, ažby ho pan komorník vzal a na jeho místo uvedl, šel a usadil se sám. Jak dosedl, pan hejtman nás svolal a u přítomnosti naší předně mu štěstí vinšoval a potom vedlé snešení našeho jej žádal, aby česky mluvil mezi námi, poněvadž to prvé nikdy nebývalo, aby se v potazu jinšího jazyka užívalo a my pro neprotření pořádkův našich nemohlibychom toho snášeti ani dopouštěti. Na vinšování a gratulacii odpověděl dosti jalově; na druhý pak artykul týměř zuřivě. Suma byla, že on česky mluvíti neumí, latině neb německy že mluvíti chce, zvláště pak latině, poněvadž to prvé se při právě našem zachovávalo, aby se latině mluvilo. Pan hejtman mu dal odpověd, že my Moravci jsme, latině a německy že nerozumíme; jsou-li někteří, kteří rozumějí, že jiní jsou zase, kteří nerozumějí a poněvadž jest ten jeden z našich starobylých zvyklých obyčejův, k nimž pán náš jest nám přísahu učinil, aby při našem právě naším jazykem všecko jednáno bylo, že my také nechceme od toho pustiti. Popudil se a pověděl, že on nechce mezi námi býti špalkem, načež mu pan hejtman řekl, že my také nechceme seděti tu jako blázni a hluší, aby se k nám mluvilo a my abychom nevěděli, co se mluví. A tak otázal se p. hejtmana, jest-li jsme se na tom ustanovili, abychom mu nedali mluvíti latině neb německy? Odpověd dal pan hejtman, že jsme se ustanovili na tom, aby mezi námi nebylo mluveno jináč než moravsky. Otázal se podruhé; pan hejtman touž odpověd dal. Otázal se po třetí. Tak pan hejtman ohlídl se na nás a řekl k němu: „proč se mně tak často ptáti ráčíte, zdalíž já sám od sebe mluvím? Já Vašnosti pravím co mi od J. M. poručeno jest, k čemuž jsme my se všickni ochotně přiznali. A tak biskup přestal a tím zavřel že bude věděti, co činiti a jak a kam to vzněsti. Oznámil pan hejtman, že jest v tom naše dobrá vůle.

A tak když jsme zasedli, navrátil se pisař na půhony Kurovského s Dozým; oč jej viní o tom jest zapsáno nejednou v této knize. Ale nenastupoval nyní Dozy na prvnější obrany, nýbrž toliko se tím hájil, že to věc jeho není, že jest nápadníkem n. p. Anny z Kunštatu a přivozoval ku paměti J. M., jakž předešlé ohlášení p. Janaura tak i supplikací sester nebožtíka pana Václava Tetaura. A při tom oznamoval, že jest se on podlé smlouvy zachoval, co mělo na hotově položeno býti, pokládal, co na termíny, to také že již vyplnil a nejposlednější termín k tomuto soudu že s sebou přivezl a tak že již nic více za ním nezůstává. Když J. M. rozsouzeno bude, kdoby byl nápadníkem paní Anny z Kunštatu a komu ty peníze náležeti nápadem budou, že pan Havel bude moci toho hleděti; při čemž žádal, aby ta smlouva, kterouž učinil s panem Václavem Tetaurem o Vyzovice čtena byla. Pan Havel proti tomu dával svou zprávu, že jest mu se p. Anna z Kunštatu zapsala, pokudžby co za pána jejího, p. Václava Tetaura více dal, nežli se 20 tisíc, které za Vyzovice položeny jsou, vyplatiti mohlo, aby mu to z sumy 16.000 jí na tom statku vlastně náležitých, poráženo bylo. A poněvadž on ví, že takových 16.000 za panem Dozým jest, že neví koho jiného o to poháněti a na kom se hojiti a podlé toho žádal, aby zapsání paní z Kunštatu a svědkové jeho čtení byli. Oboje strana své mluvení nejednou opakovala a tak jsme se stoupili a uvažovali, měly-li ty věci, které strany ukazují t. smlouva o Vyzovice, zapsání paní z Kunštatu a svědkové Havlovi čtení býti? Když přímluvy okolo šly

a na kardinála přišly, nechtěl mluvit, než dal se s námi v novou svadu a vykal nám německy Aller Herrn es habt mitt mir a t. dále. Suma jeho mluvení byla: poněvadž jsme mu zapověděli mluvit, že on nechce více mezi nás přicházeti a ku posměchu sobě tu seděti; než poněvadž mu jest oznámeno o sněmě Znojemském aby ukázal, jaké na to svobody má, aby mejta vysazoval, že jest ty listy s sebou přinesl, aby to ukázati mohl. Za druhé, že mu pan hejtman v svém k němu promluvení dvakráte toliko Vašnost dal a titul knížecí vypustil a že on kníže jest, aby pak knížetem nebyl, jako biskup, že jest knížetem jako kardinál a ujav tu svou mozzettu řekl der ist fürstlich. Krátce jsme ho odbyli, že mu od nás nič ublíženo není, že on nesedá v soudu jako biskup, než jako pán. A hned zase jsme se k přimluvám svým navrátili a zůstáno na tom, aby smlouva o Vyzovíce čtena byla. Po přečtení ji žádal Havel, aby jeho svědkové a zapsání to, které paní z Kunštatu na sebe učinila, čteno bylo. Ohlásil se Dozý, že daremně více žádá, že on tomu neodporuje, aby paní z Kunštatu neměla se jemu zapsati; tomu také že věří, že on jest své za pana Tetaura dal o to že s ním nic činiti nemá, než toliko o to, poněvadž jest on podle smlouvy peníze položil, že není povinnen, nejsa ani přítelem ani nápadníkem paní Anny z Kunštatu, tomu odpovídati, než on Havel aby sobě hleděl koho chce. Nechtěl na tom Havel přestati, než vždy předece na svém stál. A tak jsme se znovu sstoupili a oznámeno jest Havlovi z potazu, že slyší, že pan Dozý se brání odpovídání; má-li co více k tomu mluvit, aby ukázal, že pan Dozý jest povinnen jemu oddíl z těch 16.000 položiti? Odpověděl že nemá nic jiného než to, co J. M. podává t. zapsání paní z Kunštatu, kvitanci a svědky. A tak jsme se znovu sstoupili a učinili nález: Poněvadž Havel toho neprovedí, aby 16000 zl., které paní Anně z Kunštatu náležely, za Dozým byly, ani neukazuje, aby mu Dozy povinnen by byl z též summy co platiti, že Dozý tomu půhonu odpovídati nemá. Proti jsme pak položili tomu půhonu předně: že Dozý také toho neprovedl, aby všecku tu sumu 16000 na rathouz položil (nebo ačkoli se na pamět p. hejt. tahl a p. hejtm. předece na svém místě sedě jemu ji dal, avšak ta pamět toliko na díl a ne na položení všecké sumy se vztahovala). Druhé: pokudžby žádný nápadník k těm penězům se nenalezl anebo odemřely, anebo peníze od Dozyho zle opatřeny byly, aby mohl zase Dozyho jiným půhonem avšak mutatis mutandis pohnati.

Když se nález psal, čteno psaní Císaře, v němž se za pana Albrechta Šedlnického a Feliciana Moše přimlouvá, poněvadž jsouce od J. M. C. do Prahy povoláni a majíce tam před J. M. rok spolu, nemohou k soudu zdejšímu postačiti, aby jim roků a půhonů jejich až do druhého práva odloženo bylo. Odloženo toho, až na při jejich přijde.

Čtena také supplikacie Hradištských, v níž sobě do Revaiových husarů stěžují; odložena ta věc až do příjezdu pana Illešazyho, jakož toho, který prvé k vyslyšení té věci nařízen jest.

Středa.

Fol. 131.

Nejprvnější uvažování, jak jsme se sstoupili, bylo o Václava Žalkovského, s nimž p. z Doubravice byl jednal, aby byl písařem menším; ale poněvadž to pán udělal bez našeho vědomí a sám o své ujmě nechtěli jsme k tomu povoliti, nýbrž dána jest panu z Doubravice kapitola.

Zatím kázal pan sudí, půhony před sebe vzíti.

Bohuslav Janaur pohnal pana Dozýho; nestal původ a poručník Šmerhovsky odepřel poručenství. Ale poněvadž již prvé na tom snešeno jest, aby poručníci při vyhlášení půhonu, chtějí-li v nich státi, se ohlašovali; nechťejí-li pak, aby se vymazati dali a to vůbec nejednou jest z potazu oznámeno, promluvil pan sudí, nebude-li původ neb poručník půhonu žalovati před vzdáním soudu, že ví strana, co za pořádek.

Havel Kurovský pohnal pana Emericha Dozýho o zastoupení proti panu Janovi Jetřichovi z Kunovic; ale, poněvadž panu z Kunovic jest dán rok nemocný, odloženo.

Týmž způsobem také Václava Hřívina a drahně jiných. Jan Korský pohnal pana Emericha Dozýho; nestal poněvadž nemocen jest a roku nemocného žádal i dán jemu jest; avšak poněvadž rok nemocný se dává ku půhonům, kterými někdo pohnán jest, a ne k těm, kterými pohání, protože může poručníka položiti, ukázáno jest na pořádek, jako Janaurovi, aniž to pomohlo, že poručník Šlivic odepřel poručenství.

Bohuslav Drahnovský pohnal Jana Pergara, že jest uveden v rukojemství od Adama syna jeho již nebožtíka a že jest oddílu svého musil zaň položiti sumy hlavní 90 zl. ouroků a škod 10 zl., čehož všeho učiní 100 zl. a on Jan Pergar uvázic se ve všecek statek po témž Adamovi pozůstalý, že mu zase sumy útrat položiti nechce. Bránil nejprvé Pergar půhonu, že o trojí věci pohání o sumu, o ourok a o škody.

Drahnovský proti tomu ukazoval, že v rukojemských věcech podlé snešení všech stavův žádné obrany nepostačují. Pročež jsme se sstoupili a věduce o tom všickni, že tak a nejináče jest, kázal pan sudí z potazu Pergarovi aby odpovídal. Pročež Bohuslav dal čísti kvitanci od hospodáře, že jest tu sumu za Adama Pergara položil, dal taky čísti svědomí vdovy po Adamovi pozůstalé, že jest Jan v vína, obilí, vinohrady a jiné věci Adamovy se uvázal; item dal čísti svědky, že jest jiným dluhy Adamovy platil. Jan proti tomu dal od sebe promluviti, že Adam syn jeho nevybytý byl, ačkoli mu živnost ukázal; avšak že ho nikdy nevydělal, nýbrž že jest mu pomáhal, že jest mu dobře činil; vzal-li jest co po jeho smrti, že jest vzal své vlastní; nýbrž dítky jeho že jest k sobě přijal, kteří v statku jeho na místě otce svého spolu s jinými syny jeho rovný díl mají, a totéž k nápadu jako otec jejích právo. Adam že jest neměl té moci na statek jeho se dlužiti, poněvadž synové otcům svým, jakž zřízení zemské ukazuje, nemohou statku zavazovati. Drahnovský zase na odpor tomu ukazoval, že Adam v svém chlebil, svou obzvláštní živnost že měl, v Lošticích purkrecht, v Kounicích vinohrady, na statku otce svého že nesešel, vína a obilí, které Jan pobral, že jest z svého utěžil a tak jest-li se dlužil, že se na své dlužiti musel a poněvadž Jan v pozůstalost jeho se uvázal a jiným dluhy platil, že to J. M. jest-li mu také platiti povinen neb není, k uvázení podává. Pergar zase nastupoval na své důvody a nadto pravil, jestli syn jeho co kupoval, že jest z toho, což on mu dal, kupoval; avšak toho niěm neukazoval a tolikéž k nálezu se volal. Stoupili jsme se a ačkoli o to, že syn otcí statku zavazovati nemá, žádného odporu mezi námi nebylo; avšak slyšice od Drahnovského a majíce o tom také vědomost, že jest Adam, když mu otec jeho živnost ukázanou rozhněvav se naň zase pobral, o své živ byl a což po něm zůstalo a v což se otec jeho po smrti jeho uvázal, vlastní jeho nábytek byl, nad to že

F. 131 b. jiným platil a tudy se za platce vystavil, učinili jsme nález, že jest povinnen Drahnovského podlé půhonu upokojiti.

Kryštof Prukner měšténin Olomoucký pohnal Jana Bukuvku, že o minulém soudě, když přišlo na jeho půhon s týmž Bukuvkou a on ku půhonu nestál, jest na něj vedlé pořádku stané dal na 5 kop groší, kteréžto sumy jest jemu až posud nespravil a protož, že jej z té sumy pohání. Bránil se Bukuvka tomu půhonu odpovídati, poněvadž k soudu zemskému z menší sumy než z 14 kop groší se poháněti nemůže, než k menšímu soudu, lečby pán poháněl aneb pán poháněn byl, poněvadž stav panský k žádnému jinému soudu než k tomuto nepřisluší. Učiněn na to nález: poněvadž z menší sumy viní než k tomuto právu náleží, že Jan Bukuvka není povinnen, tomu půhonu odpovídati.

Adam Martinkovský Petra Pražmu, že zaň v rukojemství dáti musel. Čtena kvitancí, uvolil se Pražma. Učiněn nález na uvolení a poněvadž byl z zatkyne pohnán a rukojmí neměl a již do šraňku, aby panu sudímu, že nálezu zadost učiniti chce, slíbil, já jsem se zaň a p. z Roupova se mnou za rukojmí postavil.

Václav Janaur Bohuslava Janaura o zastoupení proti Nekšovi Vilímovi. Bohuslav se uvoloval zastoupiti; ale poněvadž nikdež nic nemá, Vilím ho nechtěl přijíti, než ohlásil se, že se chce rukojmí svých držeti. Ohlásil se také při tom že půhon jeho, kterýmž Václava Janaura a jiné rukojmí pohnal, měl napřed jíti, nebo prvé se pohánívají rukojmové, nežli zástupce od rukojmí pohánin bývá. Dotázal se pan sudí Onše, menšího písaře, který půhony vyhlašoval v nebytí p. písaře nejvyššího, kdeby ten půhon byl? Odpověděl Oněš, že ho v rejstřích není. O čez když jsme se sešli a tu věc, kam by se ten půhon děl, uvažovati začali, Oněš promluvil, že již ten půhon nalezl a že se omejlil. Rostoupili jsme se a s učiněním jemu veliké domluvy napomenut jest k větší bedlivosti.

A tak jsme poručili půhony Nekšovy vyhledati. Vyhlášen nejprv na pana Žampacha. Ozval se zase Bohuslav Janaur, že ho chce jakožto rukojmí svého zastoupiti; ale Vilém pověděl, že se nechce svých rukojmí spustiti a na něm přestati. Bylby musel pan Žampach, kdyby přítomen byl, odpovídati; ale poněvadž jest mu rok nemocný dán, odložili jsme tohoto i všech jiných této věci se dotýkajících půhonů až do druhého práva. Potom jsme se sstoupili na zavalání páně hejtmanovo.

Nejprvé pan sudí žádal, poněvadž zde bude míti nemalá zaneprázdňení, aby mu dovoleno bylo místo své osazovati; jest dovoleno, ale když jsme se o to radili, on vystoupil.

A mezi tím pan hejtman přednesl, poněvadž pan sudí již dosahl ouřadu tejně raddy, že srozumívá, žeby nad nim i zde v zemi místo chtěl míti, radíc se nás, jakby se měl v tom chovati. Rozličné příklady v tom od nás připomínány byly: Pana Vratislava z Pernšteina, který jsa nejvyšším kanclířem českým a tejná radda nechtěl k landfrydu pečeti pod komorníkem a sudím moravským, než raději obzvláštní list příznávací k landfrydu dal; pana Adama z Dytrychštejna, nejvyššího hofmistra a tejnou raddu, který nechtěl sedati pod panem Vilémem z Rožmberka, ačkoli nejpřednějším panem českým; pana Pavla Trautsona a jiné, kteří taky nad jinými ouředníky českými místo chtějí míti. Avšak jsme mu tuto raddu dali: předně aby zde v zemi, poněvadž jest místodržícím císařským, žádnému neustupoval, v Čechách pak aby hleděl ucbázeti příčin competencie pokudž nejvyšše možno; pakliby nemohl,

aby ustupoval nejvyššímu hofmistru císařskému, který taky vždycky jest tejná radda, jiným pak aby neustupoval.

Za druhé přednesl, poněvadž p. sudí již má dotčený ouřad Fol. 132. tejně raddy, že musí svůj ouřad nejv. sudství vzdáti a poněvadž J. M. C. ráčí hlasy k témuž ouřadu poroučeti, že se nás dotazuje, mohl-liby takové hlasy od nás vzíti a ke dvoru odeslati? Ač mohlo to dobře býti, avšak větší díl se na tom snesl, aby prvé odpuštění vzal p. sudí od ouřadu a poněvadž ho vzítí nemůže prvé než mu od císaře dán bude, aby stržně do Prahy poslal o psaní, kterýmžby J. M. C. ráčil nám v známost uvoditi, že s něho ouřad nejvyššího sudství snímati ráčí. Při čemž taky přiveden příklad nebožtíka pana Jana z Boskovic, kterýž byv v Praze a jsa tehdáž nejvyšším sudím, chtěje ho císař za hejtm. míti, poručil mu v komoře své přísahu vydati a měl při nejprvnějším soudu z ouřadu sudského propuštěn a za hejtm. vyhlášen býti; ale umřel v tom.

Čtvrtek.

Bylo S. Petra a Pavla; nesešli jsme se, poněvadž se v svátky a poštolské nesoudí, jakž to hned včera od pana hejtm. vůbec oznámeno bylo.

Pátek.

Poněvadž pan Václav z Zástřizl jeden z prostředku našeho z světa sešel, páni z rytířstva vedlé starobylého obyčeje podali nám tři osoby z stavu svého, pana Jana Bukuvku, pana Hanuše Petrsvaldského, pana Václava Nekše, z nichž jsme vybrali pana Václava Nekše, kterýž zvyklými mezi námi ceremoniami jest uveden po učiněné přísaze do soudu.

Pan hejtm. stížil sobě do pana Jiřího Kolnitše kterýž sobě pojal paní Johanku z Kačova, ženy jeho máter a vdovu po nebožtíku panu Karlovi z Žerotína a na Starém Jičíně pozůstalou. Příčina stížnosti byla nevážná odpověď, kterou p. Kolnitš pánu dal, jakž v českém tak v německém jazyku na psaní jeho, k žádosti dotčené paní Johanky jemu učiněné. Neb když sobě táž paní do svého muže stěžovala, že s ní nemanželsky zachází a summou se v tom panu hejtm. zeti svému, pronesla, že s nim býti nechce a pro Boha, aby mu to v známost uvedla, žádala, pán na velikou nezbednou¹⁾ prosbu její tak učinil a vůli a oumysl její skrze krátké a povlovné psaní jemu oznámil, podaným také Kunovským poručil, aby k ní, jakožto ku paní své dědičné, všelijaké náležitě poslušnosti zachovávali. Načež pan Kolnitš v obojí řeči velmi švabskou²⁾ odpověď dal, jejížto summa a hlavní artykule 1. že by se od pana takového nepotřebného a zbytečného psaní nenadal; 2. že ačkoli jeho jakožto mistodržícího císařského v věcech slušných poslouchati chce, avšak aby ukazoval svým chlapům a ne císařským poddaným; 3. že ho napomíná, aby se neujímal, co se ho nedotýče a oheň, který hoří, raději hasil než rozdmýchal. 4. aby ženy jeho proti němu nepopuzoval a poddaných, kteří jsou mu od manželky jeho až do živnosti jeho odvedeni nepozdvíhoval; 5. a na posledy, aby mocí proti němu nic nebral, jestližeby pak co učinil, že raddou pánů a přátel svých bude věděti, jak se v tom chovati a jak se brániti.

¹⁾ Slovo to zde má smysl: důtklivý, neustupný. Viz Jung. slov.

²⁾ Slova toho n. př. švabské mravy, švabské psaní, švabská odpověď, užíváno onoho času ve smyslu: nehorázný, hrubianský.

To psaní když mezi námi rozjímáno bylo a ode všech s nemalým podivením nad neuctivostí toho cizozemce k ouřadu hejtmanskému váženo, všickni jsme se na tom snesli, aby mu to tak lehce prominuto nebylo. Ale rozdílné jsme se přimlouvali k trestání; jedni, aby sobě s ním pan hejtman roku vyžádal a nálezem aby na rathouz byl odsouzen; Fl. 132. b. druhí abychom na něj císaři žalovali; třetí, aby byl sem obeslán a před J. Mtmi aby panu hejtmanovi odpovídal, ku kterémuž zdání větší díl panů soudci přistoupil a tak jest mu psaní učiněno od soudu, aby se v outerý příští před J. M. postavil.

Za tím rokové vyhlašování.

Rok mezi Janem Krtem jinak Středkou a paní Johankou z Kačova odložen do příštího pátku, protože pan hejtman to na sebe vzal, aby je srovnal.

Rok mezi Dlouhonickými a proboštem Olomúckým, panem jejich; propustili Dlouhoničtí probošta; kněz Lukáš na místě jeho se ohlásil, že ačby měl pan probošt co proti těm lidem věsti a mluvit, avšak že k tomu povoluje.

Oznámeno jest z potazu, že J. M. ráčí toho při tom zanechávati.

Rok mezi Čechočovským a Koštickým; nestal Koštický; po trojím vyhlášení žádal Čechočovský za opatření.

Oznámeno, nebude-li státi do vzdání soudu, že bude Čechočovský věděti, jak se chovati podlé pořádku.

Rok mezi Albrechtem Křenem a Vlasatým. Ohlásil se Křen, že Vlasatý umřel a k tomu, že jest naň v Brně stané na poctivost dáno. Odloženo toho až do pátku a poručeno Křenovi, aby to ukázal.

Rok mezi Eivanovským a panem Janem Bukuvkou, pánem jejich. Odloženo až do druhého pátku, protože pan Bukuvka pohnal pana Jana z Vrbna o zastoupení a má s ním zejtra rovnání míti.

Rok mezi Vsetinskými a panem Václavem Nekšem, pánem jejich. Byl se předešle bránil pan Nekeš odpovídání za příčinou tou, že když se málo těch lidí do šraňku vstoupilo, pravil se nevědět, oni-li sami od osob svých či také na místě jiných Vsetinských roku sobě s ním vyžádali? A když se ohlásili, že na místě jiných, žádal pan Nekeš, aby ukázali zmocnění. Neměli ho teház, protož jim bylo odloženo až do příštího soudu: když pak nyní na ten rok přišlo, pan Nekeš opět se na zmocnění dotazoval. Neměli ho tolikéz, vymlouvali se tím, že pečeti nemají a jiní že nechtějí jim ho zpečetiti a prosili p. hejtmána za poručení; povoleno jest jim k tomu a odloženo rok až do pátku.

Rok mezi Hoštickými a panem Janem Bukuvkou panem jejich. Odloženo podobně jak mezi Eivanovskými.

Rok poddaným kapitolním s officialem panem jejich: Nechtěl se opět official v odpovídání dáti, zastíraje se majestátem císařským, kterýž na to mají, aby před jiným než před svým biskupem v odpovídání se nedávali a strkaje na ty lidi, že, strhnouce se soudu, k císaři se utekli; pročez i páni z kapitoly že musili svou zprávu J. M. dáti, na kterouž také dekret vyšel, aby ti lidé pánům svým v poslušenství stáli, jakož pak i tohoto dekretu nám podali. Svolal nás pan hejtman, a oznámil, že jest psaní císařské před rukama, kterým J. M. poroučeti ráčí, aby ti lidé před námi slyšáni byli; ale poněvadž to psaní založeno bylo, odložili jsme té věci do pátku.

Rok Kyselovským s proboštem Štemberským pánem jejich. Kyselovští dali čisti smlouvu, která asi před 15 lety jest učiněna mezi Fridrichem proboštem a nimi, v níž je propouští ze všech robot proti

placení ročnímu koliksi zl. stále. Probošt kazil tu smlouvu jedno tím, že nemá žádný duchovní a podle toho ani probošt Štemberský té moci, aby duchovenství zavazovali, smlouvy jaké činiti, nadto obdarování dávati měl bez dovození své vrchnosti; probošt Štemberským že obzvláštní přísahu na to činí biskupu Holomouckému collatorovi svému, kteréžto přísahy přepis dal čísti z kanceláře biskupské zpečetěný. Druhé, že smlouva svědčí mezi poddanými všecky obce Kyselovic a věc vědomá že jest, že polovice té obce panu Jindřichovi Blektovi náleží a tak žeby ta smlouva budoucně panu Blektovi ke škodě býti mohla. Stoupili jsme se a promlouváno jest o to v potazu, že fundatorem toho kláštera jest kníže Minstrberský jako pan Štemberský a podle toho fundatorství že pani Berkové, předešli pani Štemberští, jsou nikdy dopouštěti nechtěli, aby proboštové Štemberští v sněmích bývali jako jiní duchovní svobodní, nýbrž když jsou co provinili, že jsou je vězením trestávali, jakož pak i tento za tou příčinou strhl se pána svého knížete Minstrberského a poddal se nebožtíkovi biskupovi Stanislavovi. Ale poněvadž jsme v jistotě nevěděli, co k tomu kníže Minstrberský říká, abychom mu nic v tom neublížili, odložili jsme tohoto roku a oznámeno jest, že z hodných příčin odkládáno ho až do pátku příštího.

Fol. 133.

Rok mezi Florianem Dubčanským z Račic a Bernartem Janaurem z Strachnova. Poněvadž Florian nestál, ukázáno na pořádek. Není ten Florian stavu rytířského, než jest rodič z Fulneka a jmenoval se prvé, dokud u mně i u jiných za forira sloužil, Florianem Fulneckým; než potom ho jeden z těch Dubčanských, protože ho peníze zakládal, za strejce přijal. Ale nic to neplatí, poněvadž ho stav rytířský nepřijal do stavu.

Rok položen Pavlovi Katarynovi na místě jiných poručníkův sirtoka Bétovského; poněvadž Pavel Kataryn umřel, ačkoliv pan hofrychtýř, druhý poručník ještě živ jest, usouzen jest rok ten za umřelý.

Rok položen poddaným z panství Sovineckého a panem Janem Kobylkou pánem jich. Nestála žádná strana, než p. Mikuláš Kobylka ohlásil se, že jest srovnáno; pročez není ukázáno na pořádek, než věřeno jemu jako jednomu z panův soudečův.

Rok mezi many svobodnými z dědiny Čech a Janem Maluškou panem jejich. Ukazovali manové obdarování nebož. pana Vratislava z Pernšteina, kterýmž jisté roboty jim vyměřuje; potom dali čísti nález zpečetěný od pana písaře Nejvyššího (nebo co se z rejster zemských vydává, vydává se pod pečetí, co z knih půhonových a nálezových pod podpisem Nejv. písaře) mezi nimi a panem Závišem Nekšem někdy pánem jejich, kterýmž to obdarování potvrzovati, a že pánu svému žádnými robotami více povinnými nejsou, nacházeti ráčí. Maluška proti tomu ukazoval rejstra trhová, v kterých některé roboty, jako jmenovitě osumnácte fur dříví k opevňování stavu u mlejnu Českého, položeny jsou, oznamujíc, že jsou mu s tím od pana Jana Saka prodáni a při prodaji, když reistra jim čtena byla a jmenovitě k nim promlouváno, aby se ohlásili k tomu, čím nejsou povinni, že když na tento artykul přišlo, že jsou k němu mlčeli, ačkoli když na artykul vedení hnoje přišlo, jsou se ozvali, že jim povinni nejsou, podle kteréhož ozvání jsou jim také ty roboty vymazány. Vymlouvali se manové, že jsou tomu nerozuměli a že jsou nedoslechli toho, aby na ně obzvláštně podáváno bylo, než když se o tom dříví zmínka stala, že jsou mínili, že ta dotázka na jiné poddané svědčí, poněvadž p. Sak hned z začátku k nim promluvil, že oni mají svá obdarování, podle kterýchž mají zachování

býti, anobř když jiní poddaní vystupovali, že jim toho ani dopuštěno nebylo. Po provedení pře sstoupili jsme se a ačkoli jsme se dělili v přímluvách, však předce obdržel jsem podlé spravedlnosti, že ti chudí lidé při svém obdarování zůstaveni jsou a nález na to učiněn, kterýmž
F. 133. b. Maluška odsouzen.

Sobota.

Po oznámení v ubec včerejšího dne, že pan hejtman sirotčí věci přednáseti bude, dali se toliko ti na horu najíti, kteří o sirotky činiti měli. Prvé však, než pan hejtman vstoupil do šraňku, dáno zmocnění nové na dvě léta panu Jiřímu Zigmundovi z Zástřízl, jehož předešlé zmocnění Pan Václav z Zástřízl a pan Pavel Katarýn již zemřeli. Já také skrze Šponara dal jsem od sebe na hlas promluvití a J. M. ku paměti přivésti, kterak roku minulého při soudě zdejších jest mi z potazu op J. M. oznámeno, abych v pátek první po zasednutí soudu nejprvnějšího, který v tomto markrabství držán bude, Jana Baptistu Pieria Vlacha před J. M. obvinil, že mne J. M. slyšeti ráčí. Poněvadž pak od toho času žádný soud držán nebyl, že jsem nemohl jinak učiniti, než J. M. to ku paměti přivésti a za naučení, co bych dále činiti měl, žádati. (Jest pak ten Baptista hned brzo po sv. Bartoloměji léta minulého od Olomoučanův na poručení, jakož oni praví, císařské do Prahy odeslán, ačkoli jim z potazu přísně poručeno bylo, aby ho bez dovolení J. M. žádnému v moc nevydávali.) Ráčili se sstoupiti a potom mi odpovéd dali, že J. M. ráčí té věci do nejprv příštího soudu odkládati, abych J. Mtem při začátku soudu o tom připomenul (bez pochyby proto, poněvadž poslové mají od země k J. M. vypraveni býti a o postavení k soudu a navrácení do země téhož Baptisty žádati). Žádal jsem také J. M. aby mi jakožto zmocněnému panův z Žerotína k vyřízení sirotčích věcí po neb. panu Frydrychovi z Žerotína pozůstalých den jistý k přednešení jich jmenovati ráčili. Jest mi jmenován outerý příští. Když jsem tyto věci přednesl, navrátíl jsem se mezi J. M. a p. hejtman osadíc mnou své místo do šraňku vstoupil.

Nejprvé přednesl o sirotka neb. Slavikovského a při tom oznámil, žeby jej zpráva docházela, že ten sirotek svá léta má, o čemž také pan Vojsko vysvědčení dal. Odložili jsme té věci a panu hejtmanovi hejtmanovi poručili, aby témuž sirotkovi oznámil, aby se před J. M. najíti dal v sobotu příští; pakliby postačiti nemohl, aby se k brněnskému soudu anebo nejdéle do holomouckého o třech králích postavil.

2. O sirotky Alše Bošovského z Polanky. Poněvadž Barbora Štercovna z Celtenperku manželka jeho všecko věnem i nad věno obsahla, pan hejtman s ní smlouvu učinil, čten nejprv inventář, potom smlouva; dáno naučení na schválení jí.

Když se naučení psalo, uvažována supplikacie Jana Kralického z Kralic, v níž sobě ztěžuje do pana Václava Hrubšického, svého při opatrování sirotka po neb. panu Jindřichovi z Náchoda pozůstalého pomocníka v mnohých artykulích. Jest oznámeno aneb napsáno na supplikacii, aby svou zprávu na to obžalování dal. To jest užitek těch milých lét, která se sirotkům nedospělým a nedorostlým dávají, že potom opatrovníci jejich více sebe než je opatrují a mezi sebou se žerouce obecné dobré obmeškávají a sirotky opouštějí a zanedbávají, jakož se tuto děje. Tímto neřádem jest vinen pan Frydrych z Náchoda nebožtík, který tomuto sirotku léta tejně vyjednal.

3. O sirotky Mikuláše Kobylky mladšího. Byla ta věc pro nemoc a nepřítomnost vdovy po neb. pozůstalé při minulém soudě zdejším odložena. Nyní pak ohlásil se pan Mikuláš starší Kobylka, že jest vdova s tím poručenstvím dobře spokojena. Přiznal se k tomu také pan Arkleb z Víčkova zmocněný její a tak čteno poručenství, v kterém jsou nařizeni za poručníky pan Mikuláš starší Kobylka, pan Jan starší Kobylka a pan Lukáš Dembinský a vdova. Po přečtení ohlásil se pan Mikuláš i na místě jiných dvou a pan Arkleb z Víčkova na místě vdovy, že to poručenství k sobě přijímají. Pan hejtman mu neodporoval a tak dáno naučení: poněvadž neb. poručenství pořádné atd. že tu panu hejtmanu hejtmanu k opatrování nic nenáleží.

4. O sirotky Jana Esterreicha. Odloženo až do soboty, protože vdovy přítomné nebylo.

5. O sirotky Světichlovského z Světichlova, který zemřel na gruntech převora Kartonského. Byl odpor o něj, bylliby osoba stavu rytířského, protož aby naučením stvrzen nebyl, učiněn jest ode mně dotaz na pana hejtmana, byl-li jest ten jistý osoba stavu rytířského neb ne? Odpověděl pan hejtman, že jiného neví, než že jest ho převor v psaní svém pánu učiněným urozenou vládou jmenoval. Stoupili jsme se o to a odložili této věci až do soboty a panu hejtmanovi oznámeno, aby poručil převoru v sobotu před J. M. postaviti a toho, že Stanislav vládou byl, prokázati.

6. O sirotky Václava Oty z Losy; čten inventář. Po přečtení vstoupily do šraňku dvě sestry nebožtíkovy, ňaká paní Asryna vdaná za N. Šturma a ňaká paní Lucie vdova. Paní Lucie jsa mladší pravila se býti sestrou nedílnou nebožtka a podlé toho žádala těch sirotkův k opatrování. Paní Asryna tomu odporovala, aby Lucie byla nevybyta a pravila, že jest věno po ni jmenováno a jako starší žádala, aby jí sirotci k ručení puštění byli. Lucie zas, že jest věna žádného nepřijala a po mateři své nic nedostala, k tomu že jest bratra svého v nemoci opatrovala a na pohřeb nakládala, čehož se Asryna v ničem neujímala. Ozval se pan hejtman, co se paní Asryny dotýče, že když mu bude naučení dáno, budeli chtějí ručiti, že bude dosti k tomu času míti; co pak paní Lucie, ačkoli ví, že proti bratřím nedílným žádné naučení se panu hejtmanovi nedává, avšak že neví, aby ten pořádek při sestřích se zachovával a protož žádal za naučení. Uvažovali jsme, že Lucie svou nedílnost ničím neprokazuje a paní Asryna, že žádného zmocnění od strýcův svých, kteří k ručení právo mají, nemá ani neukazuje. A tak dáno panu hejtmanu naučení obyčejné a těm dvěma sestřím jejich odpory odloženy do budoucího soudu.

7. O sirotky Václava Langa. Naučení obyčejné dáno. Až potom mi pověděl pan Losynský strýc můj, žeby ani on, ani David bratr jeho osobami stavu rytířského býti neměli.

Když jsme se sestoupili, vstoupil do šraňku ňaký Mikuláš Příleský st. rytířského, ležák a když jsme se rozstoupili, promluvil, že se podlé závazku stává. Jest pak od panů Holomoučanů (kteří se také v tom ohlásili v šraňcích) za tou příčinou, aby se před J. Mtmí postavil, na závazek vzat, že jest zranil Matyáše Čandalského, tolikéž osobu stavu rytířského těžce a na smrt. Měli jsme o to potaz a přiveden jest příklad ňakého Bukovanského, který ňakého Veisingra při zahájeném soudu zabil, ačkoli veliké příčiny ukazoval avšak že na rathouze více než půl léta seděti, braně za dlouhý čas nenositi, tolikéž vína nepít a potom

Fl. 134. b.v. Uhřích sloužiti musel. Učiněna mu velká domluva od pana hejtmana a předložena mu nevážnost jeho a potom od něho jest na závazek cti a víry vzat, že se před západem slunce na rathouz postaví a odtud vycházeti nebude, až od pana hejtmana neb zmocněného jeho rukou daním neb skrze psaní propuštěn nebude.

Pondělí.

Poněvadž pan hejtman pro nedostatek zdraví svého nemohl na horu přijíti, osadil mnou své místo.

Jak jsme zasedli, hned jsem svolal potaz a přednesl jsem J. M., kterak asi před dvěma nedělemi jeden z půhončích mně prodaných, ze vsi Nelešovic, jmenem Staněk měl mluvíti, že i ti, kteří jej prodávali, i ti, kteří jej kupovali, lháři jsou, i já také že lhář jsem a soukopa svého že p aví býti podkomořím: ten že u vězení zůstává. Kdyby se mně samého dotýkala, poněvadž mám dostatečné na něj svědky, a že bych věděl co činiti; ale poněvadž se dotýče všech stavů, jako těch, kteří usoudili, že ti půhončí mají prodání býti, celého soudu, jako toho, který osoby ku prodaji vydal, těch pöctivých pánů a rytířských lidí, kteří smlouvu trhoou o ně z poručení soudu učinili, ano i dobré paměti nebožtka pana hejtmana, pana Jetřicha Podstatského a toho, který ještě u živností zůstává, pana Mikuláše Kobylky; že jsem nesněl bez vůle a uvážení J. M. nic až posavad předsevzíti, avšak že prosím, aby J. M. ráčili to nejdříve vážiti a souditi. A to promluviv i také psaní Přerovských mně v té příčině učiněné a poznamenání paměti svědkův jim podav, vystoupil jsem a oni po rozmluvení zase mne mezi sebe povolali a odpověd dali, že jsou ráčili k tomu pany z Doubravice a z Vrbna naříditi, aby s panem hejtmanem, jak by nejlépe ta věc předsevzata býti mohla, rozmluvili a J. M. svou zprávu dali a poněvadž se tu ne jich samých než všech stavů dotýče, žeby chtěli veškeré osoby z obce k sobě přizvítí a s nimi po slyšení zdání páně hejtmanova tu věc vážiti.

Potom vystoupil od nás pan z Doubravice, jakožto místodržící nejvyššího komornictví a z šraňku skrze Šponara k nám promluvil, že vida jaký veliký nedostatek jest pisařův menších a skrze to nemalé meškání při slyšení svědkův, že jest s panem Vilímem Muňkon, jakožto osobou hodnou a k tomu ouřadu způsobenou, jednal, aby ten ouřad menšího pisařství na sebe přijal, což jest také na žádost jeho učiniti se uvolil, o čemž že nám oznamuje, aby, pokudž bychom to schválili i v ten ouřad uveden byl. Kázal jsem se stoupiti a když to J. M. schválili, promluvil jsem k Muňkovi, že J. M. ráčili jsou z řeči pana z Doubravice, co jest s nim jednal, porozuměti a poněvadž o tom nepochybují, že jest pán s dobrým rozmyslem a soudem strany osoby jeho se ustanovil že J. M. také k tomu povolovati a jej za pisaře menšího přijimati ráčí v té naději, že se při povinnosti své netoliko snažně a bedlivě, než také věrně, upřímně a všelijak náležitě chovati bude a protož aby vstoupil do šraňku a povinnost vykonal. Učinil nejprvé omluvu, potom přísaha mu vydána a nahoru uveden.

Když se pan z Doubravice navrátil, kázal pan sudí půhony před sebe vzíti.

Elška Falkenhonka z Glošku, vdova pozůstalá po Václavovi Lhotském a nyní již vdaná za nějakého Jelitovského pohnala pana Pergera z Perku o věno, jakožto jednoho rukojmí. Nestála sama a poručník její Radešímský jsa nemocen nestál tolikéž než dal se omluviti. Pergar oznámil, že jest prvé byl pohnán od Adama Falkenhona o touž věc, jakožto otce a věrné ruky též Elšky a za tou příčinou že jest pohnal Jana Muňku o zastoupení proti dotčenému Adamovi, jakožto držiteli statku nebožtíka Václava Lhotského; poněvadž pak Jan Muňka nechtěl se až posavád v žádné odpovídání dáti, protože o sirotka a statek Lhotského až posavád žádné nařízení nevyšlo a on žeby se své škody neměl na kom hojiti, že jest J. M. vždycky za odklad žádal a odklad že mu přinil byl; mezi tím že jest Adam Falkenhon zemřel, Elška jej zase pohnala, on pak Pergar, aby pūhonu na pūhon neučinil, poněvadž pūhon na Jana Muňku o zastoupení proti Adamovi Falkenhonovi ještě při právě zůstává za příčinou odkládání J. M., že jest nemohl druhého pūhonu na téhož Muňku o zastoupení proti Elšce Falkenhonce učiniti a za tou příčinou že odkladu žádá. Bylby dán do druhého práva spravedlivě; ale poněvadž J. M. ráčili mi den zejtřejší k přednesení sirotčích věcí jmenovati v té naději, že si o ty sirotky naučení vezme a skrze ně při této konec se stane, ráčili J. M. odložiti až do čtvrtku a na poručníka vztáhnouti.

Fol. 135.

Pan Arkleb z Kunovic pana prokuratora. Vystoupil pan Losynský a pan z Doubravice jakožto rukojmové za statek Veselský, na nějž se v Brně nález stal, že jsou povinni pana prokuratora zastoupiti, a žádali ho, aby k odkladu povolil, že oni se také uvolují, jeho v tom zastoupiti. Učinil tak na jejich žádost a povolil k odkladu; avšak žádal, aby pamět uvolení jejich při tom pūhonu zapsána byla. Stoupili jsme se o to a po rozstoupení oznámil pan sudí, poněvadž pan prokurator k odkladu do druhého práva povoluje a páni rukojmové se uvolují, jeho v pūhonu proti panu z Kunovic zastoupiti, J. M. ráčí toho stranám příti a obrátiv se k Onšovi, kterýž držel místo pana písaře, řekl mu, „poněvadž pan prokurator žádá, aby to uvolení panů rukojmů pro pamět zapsáno bylo, zachovejte se tak a zapište.“

Týmž způsobem jiných mnoho pūhonů mezi těmiž osobami odloženo.

Kryštof Pruknař Jana Bukuvku; vinil ho z moci a kvaltu, který léta 90ho nad nim provedl v domě Jiřka Fišra měštěnána Holomouckého. Zběhla se pak taková věc, že jest nař Karel Bošovský z Polanky u Jana Bukuvky v službu se za pachole dal a po některém času, když se p. Bukuvka dověděl, že ženatý jest, viděv že ho chovají nebude od něho ušel a některé věci že pobral a mezi jinými zárukávi pancířové, kteréž jest tomuto Kryštofovi Pruknařovi za 1½ zl. prodal. Toho když se Bukuvka doptal, že přijeda do Holomouce k němu jest poslal a oznámiv, kudy a jakým způsobem jest mu se ta ztráta stala, jeho, aby mu jej navrátil, žádal; on pak toho se zbraňoval právě, že jest jej koupil, a že by tudy o své peníze přijíti musel a na rychtáře, aby naň žalováno před nim bylo, ukazoval. Na tom když Bukuvka přestati nechtěl, poslal sobě pro něho a on když k němu přišel do hospody, povadivše se spolu na díle strachem, který naň pustil, k tomu ho přivedl, že mu to zárukávi navrátil. Vinil pak Pruknař Bukuvku z moci v pūhonu, že jest ji nad nim bitím a zastoupením mu dveří provedl, čemuž Bukuvka odpíral a k tomu toliko se

přiznal, že s vadiv se s nim trochu jim postrčil, A tak přišlo na ukazování. Čteno nejprv svědomí Jana Talousa a potom jiní svědkové, jak jedné tak druhé strany. Všickni jednu věc svědčili, totiž že když Kryštof Pruknař k Bukuvkovi do hospody přišel, že jest ho Bukuvka žádal, aby mu ty rukávy navrátil; on pak že se tím vymlouval, že jest je koupil a když jest Bukuvka předce je od něho míti chtěl, že jest se k rychtáři volal a čehož že jest Bukuvka přijíti nechtěl, nýbrž že ho za krk chytil a braně sobě podati rozkázal, při čemž hned rukou daním že Pruknař slíbil ty rukávy navrátiti. O bití pak a zastoupení dveří žádný žádný zmínky neučinil. Jest dlouho ta pře vedena; od Pruknařa mluvil Kozninský, od Bukuvky Bohuslav Pergar, kterýž mezi jiným mluvením odvolával se na artykul ve zřízení zemském, jak ti trestání bývají, kteří z moci a kvaltu pohánějí a jeho nedokazují, kteréhož artykule poněvadž ve všem zřízení se nenachází, jest Pergarovi domluva učiněna, že soud daremně zaměstknává. Ukazoval také nález, že když kdo z moci a z kvaltu viní a jeho neprokuje, že se tomu neodpovídá. Ač pak koli jsme viděli, že Bukuvka přečinil a soudili to, kdyby byl Pruknař jináče ho vinil, žeby byl mohl něco na něm obdržeti, avšak když z moci vinil a toho neprokoval, učinili jsme nález, že tomu odpovídati nemá a panu sudímu poručeno, aby Kozninskému oznámil, poněvadž osobou rytířskou není, bude-li více před právem mluvit, že bude šatlavou trestán. Oznámil mu to potom v své hospodě.

F. 135. b.

Mezi tím, když se nález psal, vážena supplikacie nejvyššího pana písaře; žádá, aby od něho byl přijat počet z peněz zemských, které za nim byly, a aby z nich vykvitován byl; item radí, aby se zápisové panům stavům svědčící na jisté sumy, kteréž se za purkrabím a písaři menšími na zaplacení služby jejich zanechávají od těch, kteří již v ouradech nejsou, zase navrátili. Nařízení jsou k tomu p. Jindřich Blekta pan Jan Bukuvka, p. Bohuš z Zástřízl.

Mikuláš Kobyłka Jana Pergara z 50 kop groší vinu mu dává, že koupil v gruntech jeho od hejného jeho 20 drev jedlí za 3 zl. a některé gr. a z haluzí že dal nadělati 18 sahů drev a on Pergar že mu to dříví sahové pobratil dal. Pergar se bránil půhonu, že sumou převyšil proti zřízení zemskému, všecko dříví že nestojí než za 3 zl. a některé gr. a on že pohání z 50 kop groší, toliko o to, což ho vzděláno bylo. Kobyłka proti tomu, že není činiti o dříví, než že jest činiti o skutek, že on peníze svými zaplatil. Udělali jsme nález: poněvadž sumou přesahl, že tomu půhonu odpovídati nemá.

Když se nález psal, pan Teuffl žádal nás za dovolení, poněvadž vidí, že jakáz takáz těžkost p. Jiřího Kolnitše očekává příčinou toho nevážného psaní panu hejtmanovi učiněného, aby mohl s nim jakožto zpřízněným svým a krajanem promluvit a jemu k tomu raditi, aby se panu hejtmanu pokořil a jeho spokojil a tudy hanby, kterouby podniknouti musil, ušel. Povolili jsme k tomu.

Mikuláš Kobyłka téhož Jana Pergara, že mu na gruntech jeho honiti dal. Bránil se Pergar půhonu titulem, že se Kobyłka komorníkem práva menšího jmenuje a již jim není a že tento půhon jest starší než snešení sněmovní, kterýmž ta obrana vyzdvižena jest. Nehrubě odporoval Kobyłka a tak jsme učinili nález: Poněvadž Mikuláš Kobyłka poháněje Jana Pergara komorníkem práva menšího se jmenuje a již toho titule neuzívá a půhon tento starší jest, než snešení všech stavův Mark. Mor. leta 98 na sněmě obecním v městě Brně

držaném, svolené, kterýmž obrana titulem pŕihonu se vyzdvihuje, že Jan Pergar tomu pŕihonu odpovídati nemá.

Když se nález psal, čtena supplikacie Uršily z Vajenic manželky Matyáše Čandalského, jehož zabil Mikuláš Přileský, prosící pro Boha, aby nad ní chudou osiřelou vdovou ruka držána a krev manžela jejího nevině vylitá mstěna byla. Mnoho mezi námi o to promlouváno bylo, protož aby se žádné straně neublížilo, poručeno jest panu z Roupova, který místo pana hejtmana dnes nemocného držel, aby tuto supplikacii Přileskému na rathouz odeslal a podle toho jedné i druhé straně poručil, aby se svědky k pŕívodu svému opatřily a p. komorník ouředníkům menším aby poručil, aby svědky z obou stran vyslyšeli.

Fol 136.

Úterý.

Poněvadž mi dnešní den od J. M. k přednesení věci sirotčích jest jmenován, přednesl jsem nejprv J. M. o sirotky po nebož. Antonínovi Pilarovi pozůstalé, na něž naučení až posavád se odkládalo za pŕičinou nějakých vín od nebožtíka Frydrycha Maxa pobraných. Oznamila vdova, že v tento minulý mor ti sirotci všickni pomřeli a tak jest mi naučení dáno, poněvadž sirotkův není, že mi tu k opatrování nic nenáleží.

2. Jsem přednesl o sirotka a pozůstalost nebož. Václava Lhotského. Odloženo do druhého soudu.

3. O sirotky nebož. Matyáše Ořečovského z Honbic. Čten nejprv inventář, potom prokazování paní vdovy paní Zuzany z Zástřizl. Ukazoval jsem, že jest více dluhu než statku, nebo na samém statku měla 7000 zapsáno a statek nebyl koupen než za 6800. Předstoupila také před J. M. Bohunka sestra nebožtíka, která se pravila mít 2000 zl. v tom statku, jí po vlastní materi její náležitých. Dal jsem čísti naučení předešlá, která se v podobných věcech stala. Po tom se páni stoupili. Dáno jest mi naučení, že mi tu nic tomu sirotku k opatrování nenáleží; ale poněvadž v tom naučení špatná zmínka se stala o vdově a žádá o Bohunce, vidí mi se a bojím se, že z toho ňaké spletky povstanou.

4. O sirotky nebož. Kryštofa Bačtorfa. Ukazovala vdova Kateřina Vojenická, že ten statek po nebožtíku pozůstalý její vlastní jest a že nebož. nic neměl, a také tuto jest mi naučení dáno, že mi krom sirotkův nic k opatrování nenáleží.

5. O sirotky nebož. Moušvice. Nezůstalo po něm než na purkrechtě; protož mně sirotek toliko k opatrování pŕisouzen, purkrecht dědině.

A poněvadž se již bylo pŕipozdilo, ráčili mne J. M. mezi sebe povolati.

Středa.

Velmi mnoho umrlých pŕihonů a těch, které pro dání roku nemocného odloženy jsou, jest pŕeběhnuto. Hned po zasednutí vstoupil do šraňku ňaký pan Jan Hanuš z Šeratic a žádal, poněvadž strýc jeho, který za pana Jana Hynka z Vrbna osiřel a jemu k opatrování naučením J. M. pŕináležel, již umřel, aby mu pozůstalost jeho, která za panem Janem z Vrbna synem nebožtíka zůstává, vydána byla. Proti tomu se ohlásil pan Šponar, že nějaký Augustin Buka a sestra jeho, toho nebožtíka se bližší pŕátelé býti praví, a poněvadž jsou se nedomnívali, aby na sirotčí věci dřív soboty pŕijítí mělo, že jsou odjeli,

ale že dnes neb zítra zase zde budou, prosie J. M., aby je v lásce na paměti míti ráčili. Pan Jan z Vrbna dal od sebe mluvíti, že jakékoli naučení jemu dáno bude od J. M. že se podlé něho zachová. Odložili jsme té věci až do soboty. Potom vzati před se pūhonové.

Jáchym Bítovský Mikuláše Šmerhovského, že se zaň v rukojemství postavil a zaň své dáti musil. Uvolil se Šmerhovský zaplatiti; a tak se stal nález na uvolení.

Mezi tím přednešeno od pana z Roupova na místě pana hejtm., že věřejšího dne pan Havel Kurovský, jsa vožralý jeda domů na předměstí jednoho měšťana zastřelil. Usoudili jsme, poněvadž předměšťané F. 136. b. poddaní jsou a stavu neužívají a pan Havel jest v zemi usedlý, aby ho Olomoučané na místě poddaného svého právem vinili.

Čteno také psaní císaře, v kterém nám poroučeti ráčí, poněvadž pan z Kunovic Jan Jetřich jest se mu uvolil léta 92. minulého ňakou sumu darovati, čemuž jest až posavád za dosti neučinil, abychom ho k tomu přidrželi, aby se podlé podvolení svého zachoval. Jest mu o to psaní učiněno.

Pan Ondřej Tikovský předstoupil před J. M. a ohlásil se, jakož jest vzat na závazek od panův Olomoučanův, že k tomu pūhonu, kterým jest pohnán od pana Pavla Dumbravského státi chce, že se k němu staví; avšak že jest jemu s podivením, co ten pan Dumbravský před se beře, věda že on statek svůj Groběšice v Polště má a již při s ním zalomenou maje v Polště, teď jeho znova pohání v této zemi proti zřízení zemskému. Dal od sebe mluvíti Dumbravský, že pan Tikovský v Polště nic nemá, že statek jeho všecek jest rukojmům postoupen, oni že jej mezi sebe rozebrali, a kdyby co v Polště měl, žeby se nebyl sem na tak dalekou cestu vydal, aby ho poháněl, než sám žeby k statku jeho byl hleděl a na něm se hojil. Ale poněvadž tam nic není, že se musil sem obrátiti. Odporoval pan Tikovský a odvolával se na psaní krále polského, které nám do soudu přimlouvaje se za ním učiniti ráčil. Stoupili jsme se o to a psaní královské otevřeli; ale poněvadž jazykem polským psáno bylo a žádný mu z nás nerozuměl, snesli jsme se, abychom jej sobě dali přeložiti; a z potazu jest p. Tikovskému oznámeno, poněvadž se volá na psaní královské a to J. M. ještě přednešeno není, že toho do zejřka odkládáme.

Jindřich Miňovský Matyáše Švabenského o rukojemství. Uvolil se Matyáš a tak se stal nález na uvolení.

Po tom nálezu vystoupil jsem ven a vstoupil jsem do šraňku s bratrem mým a panem Bohušem z Zástřizl a prosili jsme pana hejtmána, aby dal čísti mocný list J. M. C. panu Janovi Jetřichovi z Žerotína daný a jeho na něj učiněné poručenství. Čteno jest. Potom jsme žádali za posly ke dckám; dáni jsou pan Jan z Vrbna, p. Jeroným hrabě z Hardeku, kteří vedlé pořádku jsou obyčejnými slovy ku panu komorníkovi promluvili.

Když jsme se zase do šraňku navrátili, pan hejtmán nás svolal a tu oznámil pan komorník, že pan Vilím Zoubek k němu přišel a dal mu zprávu, kterak by se toho dovědět měl, že nějaký člověk z z panství Zábřežského měl navozovati jednoho poddaného pana Jana Bukuvky, aby proti němu svědčil. Povolali jsme Zoubka do potazu. Oznámil nám totěž a o druhé věci také nám pověděl, žeby Ostražický měl hroziti jednomu, který svědčil proti němu v té při, kterou s p. Dozým má a podal nám to oboje v spisu. Strany prvního poručili jsme panu hofrychtyři, jakožto poručníku sirotka Břeclavského a panství

Zábřežského, aby toho člověka co nejdříve kázal postavit. Strany pak Ostražického, poněvadž toliko zapsáno bylo, že mu hrozí šatlavou a nic nebylo doloženo, aby to bylo proto, že proti němu svědčí, nevážili jsme toho více.

Mandalena Otikovna z Pěňčic pohnal Vratislava Otika bratra svého z 60 zl., které jí nápadkem po Hynkovi, otci její, náležejí. Muž její a poručník v půhonu Jindřich Ketndorf k dokázání toho nápadu podal dvou škarot, na nichž, jakž pravil, smlouvy svadební druhých dvou sester od Vratislava vybytých přepsány byly. Ale poněvadž nic nebylo zpečetěného a k tomu ty škarty velmi ušismány byly, navrátili jsme mu je zas a pověděl pan sudí, že páni škarot a na škartu nesoudí, má-li co ukazovati, aby ukázal. Neměl nic, než pravil, že jest Vratislav po druhých sestřích svých mimo mateřin díl, kteréhož přišlo na každou po 200 zl., jmenoval otcovského dílu po jedné 50, po druhé 75 zl. a po ženě jeho že nejmenoval, než z nápadu otcovského, ale toho ničímž neukazoval. Vratislav pak oznámil, že neví, aby jí jakým nápadem po otci povinnen byl, o véno pak že se domlouvati nemůže na ten čas, poněvadž ho jiným půhonem o něj zapohnal. Opakoval Jindřich svou předešlou řeč a Vratislav tolikéž. Stoupili jsme se a učinili nález: poněvadž poručník nic neprovádí, že tomu Vratislav odpovídati povinnen není.

Fol. 137.

Když se nález psal, čtena supplikacie Přeleského, v kteréž žádá, aby naň kvapeno bylo, že to chce s sebe svěsti, aby měl nebož. Čandalského nenáležitě zabiti, než že jest mu k tomu příčiny dával a že se mu musil brániti a poněvadž v zemi přátely má, žeby se s nimi rád poradil, že prosí, aby mu dán byl odklad do druhého práva. Dána pro zprávu Uršile z Vajenic.

Čtena také supplikacie Kryštofa a Ludvíka z Elzu na pana Jana Ladislava z Fulšteina, který minulého roku zabil bratra jejich pana France. Suma jejich žádosti byla, že nechťice panu z Fulšteina na téžkost nastupovati, že jsou k přátelské smlouvě povolovili, podlé kteréž pan z Fulšteina uvolil se jim za bratra jich zamordovaného 1500 zl. dáti a to ukazovali i smlouvou i psaními několikerymi téhož z Fulštejna, v nichž se zamlouval takovou sumu položiti, jak ho peníze jeho dojdou; nyní pak že tomu ničemu za dost učiniti nechce, prosíce, aby chom mu poručili podlé smlouvy dosti činiti. Napsáno na supplikacii, kdyby pan z Fulšteina zde byl, žeby mu dodána byla supplikacie pro zprávu, ale poněvadž se podlé závazku svého ku půhonům nestaví a J. M. věděti neráčí, kdeby byl, aby se naň ptali a tu kde ho dopadnou, aby ho vinili pořádkem práva.

Jindřich Ketndorf Vratislava Otika; ale žádal Otík odkladu pro svědky a jmenoval Borejčku a Bošovského; jsou mu dáni.

Týž Borejčku o ňakou sumu na zápis pod sekrytem jeho, uvolil se Borejčka zaplatiti. Stal se nález na uvolení.

Čtvrtek.

I dnes tolikéž velmi mnoho umrlých půhonův přeběhnuto.

A poněvadž půhonové, kterými paní Elška Falkenhonka pohoní, Jana Pergara jsou odloženi až do dneška, vzal je hned s nejprvku, pisař před sebe; ale když Pergar slušně nastupoval na svou první obranu že pohnal o zastoupení pana Jana Muňku a ten půhon že v nic přichází a mně tolikéž že naučení není dáno o sirotky Václava Lhotského, odloženo jest těch půhonů až do druhého práva.

Kateřina Brandejská pohnala Václava Otíka o sumu 500 zl, za kterou se podle jiných jmenovitě Mikuláše Štoše, Matyáše z Honbic a N. z Podmostí v rukojemství postavil materi Kateřiny za Jana Otíka a nyní že jí z té sumy 500, což by na oddíl jeho a dvou zmřelých rukojmí totiž Štoše a z Honbic přišlo, jí zpravili a položiti nechce. Bránil se Vratislav odpovídání, poněvadž zde za právo jest, aby kdo
 F. 137. b. jakým právem začne, tím také konal a ukazoval, že otec Kateřiny jest ho do ležení napomínal i láním hrozil; a na to dal čísti několik listův, kterýmiž do ležení napomínán byl.

Pergar, poručník Kateřiny, ukazoval, že ačkoliv ten pořádek jest, i také zřízení zemské to ukazuje, avšak že se toliko na jednu osobu vztahuje, totiž když kdo začne jedním právem, aby nemohl s toho na druhé nastupovati; tuto pak že jistec, který do ležení napomínal, jest umřel, Kateřina pak, nynější jistec, že není povinna tím právem postupovati, nýbrž máje na svobodě to že jej raděj před právem obviniti chtěla a tak ne dvojím než jedním právem že jde. Ačkoli proti tomu Vratislav mluvil i také dal nález čísti, mezi ním a Petrem Pražmou učiněný, avšak poněvadž i toho nálezu i toho zřízení rozum jest na jednu osobu, kteráž když se jednoho práva strhne, nemůže druhým začítí, stoupivše se o to, kázali jsme mu odpovídati. A tak Pergar dal čísti zápis, proti němuž když Vratislav nic podstatného ukazovati nemohl, svolal nás pan sudí nejvyšší. Uvažování bylo strany Mikuláše Štoše, který v púhonu za umřelého postaven jest, avšak ještě v živnosti zůstává. Někteří se přimlouvali, žebychom měli púhonu zdvihnouti, že tomu púhonu odpovídati povinen není, poněvadž se v něm klade za umřelého ten, který ještě živ jest, a bylaby jistá obrana, kdyby Vratislav na ni byl nastoupil. Ale poněvadž o to odpor byl, mohou-li páni sami bez domlouvání se o to strany púhony zdvihati a obrany nalézati, ačkoli by se to bylo mohlo dosti ukázati, že to prvé bývalo, avšak není na to nastupováno a když větší díl se k tomu přimlouval, že jest povinnen Otík slibu svému za dosti učiniti, jest na to nález učiněn, avšak v něm doloženo, aby oddíl svůj zpravil a polovici oddílu Matyáše z Honbic; než poněvadž Mikuláš ještě živ jest, že za něho není povinnen platiti. Mnozí se také k tomu přimlouvali, že k poručníkům Kateřiny mělo se nějakým trestáním přikročiti že toho, který živ jest, za umřelého položili. Ale poněvadž jsme měli místo držícího sudího, kterýby nebyl umřel toho vyvésti et cum dignitate od soudu promluviti a jim to, že jsou se měli o to, aby soud podvedli, pokusiti, předložiti, zanecháno tak et sic per ignaviam et ignorantiam nostram paulatim perimus.

V tom když se nález psal, přednesl jsem na místě pana hejtmana, že jest psaní J. M. pana Kolnitše došlo, ale on že nechtěl dáti žádné odpovědi, ani vysvědčení toho, že jest psaní přijal, než že pověděl, že po naschválním poslu chce odpověd dáti. Vidělo se to dosti veliká věc a nebývalá prvé, aby na poručení soudu neměl se kdo bez hodné příčiny dostaviti a protož hned jest psaní panu Jířkovi z Hodic, který v Hradisti s svým lidem leží, učiněno, aby k němu přivezma k sobě jeden neb dvě osoby z stavu rytířského na Kunovice dojel a jej slibem zavázal, že se v pondělí před J. M. postaví.

Táž Kateřina Brandejská téhož Václava Otíka o ourok od datum zápisu. Bylaby obdržela, kdyby zápis byl svědčil pod ourok; ale poněvadž byl bez ouroku a svědčil k zaplacení do jistého času, kdyby od

téhož času byla pohnala o týž ourok, tolikéž by byla obdržela: ale že pochybila pořádku jest nález učiněn: poněvadž bez ouroku svědčí zápis, že není povinen tomuto pňhonu odpovídati.

Ebnštolar paní Johanku z Zástřizl o Jíříka Roučku pisaře. Propustil ji z pňhonu na mou žádost.

A hned za tím pan Ondřej Tikovský vzat na závazek; nebo vstoupíc do šraňku připomenul J. M., že vedle svého včerejšího ohlášení se zase staví a J. M. žádá, aby ti pňhonové, poněvadž jsou proti pořádku země této na něj vyšli, vymazáni byli a on aby vedle přimluy J. M. krále polského při právě svém v Polště zůstaven byl. Pavel Dumbravský dal od sebe promluvíti, že pan Tikovský žádného statku v Polště nemá, že co tam prvé měl a jmenovitě Groběšice že jsou rukojmím jeho zavedeny a to žeby byl dostatečně ukázati mohl, kdyby se byl nadal, že pan Tikovský na tuto obranu nastupovati bude a ještě že se uvoluje, když na při jeho přijde, to ukázati; k tomu že pan Tikovský daremně na to nastupuje na ten čas, že dosti času bude tehdáž odpovídání se brániti, když na pňhon ten se přijde. A protož že J. M. prosí, aby ho v tom milostivě opatřiti ráčili. Stoupili jsme se, a bylo čteno psaní krále polského již přeložené, v kterémž žádné zminky o tom, aby Tikovský jaký statek v Polště měl, se nečiní, toliko ho král na Groběšicích jmenuje a za nim se přimlouvá, aby jemu k spravedlnosti jeho dopomoženo bylo, ale ještě dosti nemastné a neslané. A protož uvažujice jakž jedné strany promluvení tak druhé, nemohli jsme toho najíti, aby Tikovský čím toho dokazoval, že statek pozemský v Polště má a skrze to aby artikule zřízení zemského užiti mohl a aby se druhé straně zkrácení nestalo, snesli jsme se na tom, aby byl vzat na závazek, že ku pňhonu státi a odpovídati chce. Protož jest nejprv naň podáno, má-li rukojmí? a když žádných neměl, vstoupil do šraňku a slíbil rukou dáním panu sudímu, že státi chce, a poněvadž těch pňhonův více bylo, slíbil toliko na hlas ven z šraňku, že pod týmž závazkem připovídá k nim státi.

Kněz farář Předmostský děkana a kapitolu Olomouckou. Prosil farář, aby mu té pře odloženo bylo do pondělka, aby sobě mohl dáti svědomí obnoviti. Dovoleno jest.

Jáchym Pivče převora Kartauského. Ohlásil se pan prokurator, že jest ta věc na komisí a k tomu že se měla smlouva dnešního dne mezi stranami státi, a to že jest odloženo až do druhého dne. Stoupili jsme a odložili jsme ji až do druhého práva.

Kněz Valentin farář Moravičanský kněze Desideriusa Levu převora Kartouského a konvent o pobraňi desátku. Nestal kněz Desiderius, než ohlásil se pan prokurator, že se zpráva dává, že by tu více býti neměl, než že jest ssazen s převorství svého. Proti tomu promluvil kněz Valentin, že nepohnal samého převora než konvent; stoupili jsme se a oznámeno z potazu, nestane-li do vzdání soudu, že bude věděti kněz Valentin co za pořádek. A hned potom oznámení vstoupil do šraňku nynější převor Kartouský a dal od sebe promluvíti, že kněz Desiderius jest před třema léty ssazen s toho převorství a on že jest na jeho místo řádně dosazen a poněvadž pňhon na něj nesvědčí, že J. M. prosí za ochranu, aby nebyl povinn tomuto pňhonu odpovídati, poněvadž i jiní preláti toho užili, jakž i to nálezové jsou, že když pohnaný ouřadu pozbyl, že potomek jeho nebyl povinnen zaň odpovídati. Kněz Valentin na odpor tomu ukazoval, že ten pořádek mezi nimi jest, že každý tři léta se mění a noví převorové se dosazují a žeby

on tím spůsobem nikdy k spravedlnosti své přijíti nemohl a že také nás pro průchod spravedlnosti za ochranu prosí. Stoupili jsme se a ačkoliv mělo se poručiti, aby pŕhon žalován byl a potom nálezem jej za příčinou dotčené obrany zdvíhnouti; avšak vidělo se pro všecko za lepší z potazu oznámiti, že se oznámení předešlé J. M. vztahuje na kněze Desideriuse Levu a ne na nynějšího převora a protož že J. M. ráčí toho při svém zanechávati. Ale opět se domlouval pan prokurator a vždy komoru J. M. C. nám poroučel. Stoupili jsme se po třetí a srozuměli jsme dobře, že se prokurator bojí, aby kněz Valentín nedal staného a tak aby se na statek nezvedl, ale vědouca, že komora promluvením z potazu nic není zavedena, nýbrž že kdyby se podle něho kněz Valentín zvedl, žeby se nopořádně zvedl a to proto, že se žádný na osobu vésti nemůže, než na statek, a převor žádného statku nemá, když z ouřadu sazen jest; nedali jsme mu, ač zasloužil domluvy proto, že ku potazu mluvil, žádné domluvy, než kázali jsme jiné pŕhovy před sebe vzíti.

F. 138. b.

Protož jsou vyhlášeni jiní pŕhonové mezi těmiž, ale jsou odloženi do druhého práva.

Zatím svolal nás p. hejtmana mistodržící a čtena supplikacie nejvyššího pana písaře, v kteréž o svých jistých nemocích a z nich poslých velikých na zdraví nedostatecích, mezi nimiž jeden nejpřednější na řeči, že mluvíti nemůže, oznamuje a že za tou příčinou jest odpuštění od J. M. C. vzal, ale žádné až posud odpovědi na ni nedostal; nicméně že jest i pana hejtmana v tom pohledával a časné aby hlasové k ouřadu nejvyššího písařství dáni byli a ke dvoru odesláni žádal; poněvadž pak neví, stalo-li se to neb ne a o sobě, aby k soudu brněnskému pro svou nemožnost dostaviti se mohl, pochybuje, aby skrze to soud k odkladu nepřišel, že J. M. v tom za časné opatření žádá. Uváženo jest, aby pan hejtman hlasy císaři odeslal a žádal, aby se J. M. brzy v tom ráčil resolvirovati.

Pátek.

Když jsme na své místo dosedli, pan prokurator spolu s převorem kartouským před J. M. předstoupil a žádal, jakož věřejšího dne, když na pŕhon kněze Valentína s knězem Desideriusem Levou přišlo, jest se ohlásil, že týž kněz Desiderius, již odpraven a jinam podán jest on pak že stojí a J. M. za opatření, aby tomu pŕhonu odpovídati povinnen nebyl, žádá, nacež že jest mu z potazu dána odpověd, že promluvení J. M. pana sudího, kterýmž knězi Valentinovi na pořádek jest ukázáno, nevztahuje se na něj převora, než na kněze Desideria, aby J. M. ráčili k tomu milostivě povoliti, aby ta pamět zapsána byla. Ač byli o to odporové, nebo se někteří tahli na příklad, který v Brně se stal o soudě postním léta 99 avšak pro uvarování větších nesnází dovoleno jest k tomu a oznámeno, aby ta pamět zejtrejšího dne do potazu sepsaná podána byla a J. M. v ni nahlednouce a co za potřebné bude opravíce, že ji zapsati poručiti ráčí.

Když on vystoupil, dal od sebe p. Bohuš z Zástřizl promluvíti: poněvadž jest onehdejšího času pán Bůh p. Václava z Zástřizl bratra jeho prostředkem smrti z tohoto světa povolati ráčil, za kterýmž jsou klíče od svobod zemských byly, že J. M. podává a prosí, aby ta pamět zapsána byla. Stoupili jsme se o to: poněvadž tu pana hejtmana ani pana hofrychtyře nebylo, nevěděli páni soudcové co činiti, než já jsem jim oznámil, že pořádek při tom takto se zachová: že jsou klíče dvojě

od svobod, jedny za stavem panským, druhé za stavem ryt. že zůstávají, a když osoba ta, které svěřeny jsou, déle jich za sebou míti nechce, ta že při obecním sněmu stavu svému je oddá a stav že osobu z prostředku svého vybere a té je svěří a to že do sněmu vchází pro budoucí pamět. Když pak osoba která od nich odumře, tedy že nápadníci soudu je přednášejí a soud je přijma, jest-li stavu panskému náležitě jsou p. hejt., jestli že stavu ryt., p. hof. je odevzdává k dochování jich ku příštému sněmu nebo sjezdu nějakému všech stavův. A tak ráčili J. M. mého zdání uposlechnouti, ty klíče od p. Bohuše přijíti, pamět toho dáti zapsati a dvě osoby rytířské z prostředku svého vybrati, kteréby je p. hofrychtyři k vícérou donesly.

Pan Václav Nekeš J. M. oznámil, že ten člověk z Zábřeha, o kterého J. M. ráčili panu hofr., aby postaven byl, oznámiti, již zde jest. Protož J. M. ráčili poručiti panu Zoubkovi, aby toho člověka vyslyšel a potom do vězení dal a J. M., bude-li se k tomu znáti, v známost uvedl.

Fol. 139.

V tom se dal přiněsti p. hejtman, který se dnes lépe než těchto pomínlých dni měl.

Pan Bohuš z Zástřizl a pan Jiřík Čechočovský žádali, aby čteno bylo poručení pana Albrechta Čertorejského; dovoleno k tomu; čteno jest a poslové vydání k dečkám. Zatím kázal p. hejt. roky vyhlašovati.

Rok mezi Janem Krtem a paní Johankou z Kačova. Nestal Krt, paní pak žádala slyšána býti. Ačkoli pan hejtman, zeť paní, žádal ji, poněvadž k přátelskému jednání povolila, aby při tom toho pozůstavila, ale ona poslouchaje své pošetilé hlavy nechtěla k tomu povolit, než žádala za opatření. Stoupili jsme se a pan hejtman nám oznámil, že jest nemocen na dna. Jedni se přimlouvali k odkladu, druzí k ukázání na pořádek; ale proto, že se odklad nedává, leč se obě strany ohlašují; a tak oznámil p. hejtman: nestane-li do vzdání soudu, že bude věděti paní, co za pořádek.

Rok mezi Čechočovským a Koštickým; opět nestal Koštický: bylo před týhodnem oznámeno a tolikéž na pořádek ukázáno, a protož neměl toho roku pisať žalovati, za kterouž příčinou jest panu komorníkovi i pánu sudímu poručeno, aby mu tuhou domluvu učinili, povolajíce ho k sobě do domu. Čechočovský žádal za opatření.

Ukázáno znovu na pořádek, při čemž připomenuto jest, že minulých lét za otcův našich pan Václav z Valdštejna vyžádal sobě roku s jedním Broncem. I stalo se, že se Bronec k roku nepostavil; J. M. ráčili uvažovati to, že Bronec vždycky se poctivě choval a že nemusí bez příčiny býti to, že se k roku nestaví a zvláště se to trefilo toho času, když ta proměna a překládání soudu byla nastala, pročež tím více k tomu se ráčili nakloniti, aby s tím kvapeno nebylo a on aby nebyl o poctivost připravován, a tak se snesli, aby toho roku sami ze sebe odložili do druhého práva a z potazu na hlas oznámeno jest, že J. M. ráčí toto roku za tou příčinou, že se soudové proměnili, odkládati, a toho nestání Broncovo k nevědomí jeho přičítati, protož jest-li by tu kdo z jeho přátel byl aneb z jeho známých, aby mu o tom, aby se konečně k druhému právu postavil, oznámil, že J. M. více jeho ušetřovati neráčí. Jakož pak to potom učinil, svou omluvu přednesl a svědky provedl, že jest se chtěl k roku stavěti a stavěl k časům od starodávna k soudu vyměřeným, ale o tom přeložení soudu že nic nevěděl.

Mezi Albrechtem Křenem a Vlasatým. Ukazoval Křen vedle onehdejšího poručení J. M., že jest, naň stané dáno na poctivost o soudu brněnském a to výpisem z rejster rokových pod pečeti pana hejtmána a žádal za opatření. Stoupili jsme se a po rozstoupení oznáměno mu, poněvadž jest se k roku svému stavěl, poctivosti své hájil, nápravu sobě proti křivdě učiněné podle práva učiniti chtěl, že jest se v tom zachoval jak na poctivého sluší a že J. M. neráčí uznávati žádné potřeby, aby ho měli na poctivosti proti tomu, který jí zbaven jest, ochrániti, než že ráčí dáti rok vymazati a příčinu vymazání pod ním zapsati. Jakož se pak i stalo a místopisaři o tom poručeno.

Mezi Ejvanovskými a Janem Bukuvkou panem jich. Nejprv oznámil, že se s paní Krystynou z Rogndorfu, vdovou pozůstalou po neb. panu Hynkovi z Vrbna v jednání dal, zda-liby o to, oč s ní a na místě jejím s panem Janem z Vrbna činiti má, přátelským způsobem porovnan býti mohl, to že se minulého týhodne začalo avšak ještě k konci nepřivedlo. Druhé nařikal řečníka těch lidí, že není hoden při F. 139. b. právě J. M. mluvit, jako ten, který se nad svou přísahou zapomenul a jsa rychtářem peníze gruntovní pobral a nočně se z gruntův pána svého vykradl. Řečník proti tomu odpovídal, že pan Bukuvka s nim žádného roku nemá, avšak že ho tu před J. M. nařiká a prosil, aby mu překáženo nebylo, poněvadž mu prvé i před právem J. M. i před právem J. M. K. pana biskupa mluvit dopráno bylo. Přestal p. Bukuvka na něj dále tisknouti; než žádal odkladu, ažby s panem z Vrbna zmocněným paní macochy své, kterého o zastoupení pohnal, konec měl. Dán jest odklad, avšak poručeno panu Bukuvkovi skrz pana hejtmána, aby těch lidí mimo povinnost nepotahoval a poddaným tolikéz, aby to, čím povinni jsou, vykonávali a jest-li která strana proti tomu učiní a bude to na ni ukázáno, že J. M. žádnému toho lehce vážiti neráčí.

Mezi Vsetinskými a panem Václavem Nekšem panem jich. Dali rok žalovati a po prožalování prosili, aby smlouva, kterou o roboty s předešlou vrchností mají, čtena byla. Já pak vyvstana s svého místa připomenul jsem panu hejtmanovi o zmocnění, kteréž dnes ukázati mají; pročez se jich pan hejtman optal, jaké zmocnění mají od jiných k obvinění pána svého? Promluvil řečník jejich, že zmocnění mají zpečetěné pečeti městečka Vsetína, než že napsu žádného na nem není, prosíce, aby J. M. ráčili jim to, jako sprostým lidem dobrotivě vážiti. Vzato zmocnění to od nich a otevřeno i čteno nejprv v potazu. Bylo velmi nepořádné, nebo v něm ani osoby k roku zmocněné poznamenány ani datum položeno, ani podpisu na svědomí dostaveno, ani místa, kde se jest vykonalo, jmenováno nebylo. Avšak dali jsme jej zevně čísti, zdá-li by druhá strana proti němu chtěla mluvit? A nic nemluvila, jednom nastupoval na to Šponar, že ti lidé netoliko od sebe, než také od cizých viní, protože se v roku zmínka učinila o některých cizopanských. Stoupili jsme se a uznavše, že to zmocnění nikoli obstáti nemůže, odložili jsme toho roku do druhého práva; avšak aby ti lidé opatření byti mohli, zůstano na tom, aby jim pan hejtman, jaké zmocnění přinéstí mají, ukázal, a protož při oznámení odkladu poručil jim pan hejtman, aby se k němu do domu jeho najíti dali.

Mezi Hořtickými a panem Janem Bukuvkou. Odložen tím vším způsobem, jako s Ejvanovskými.

Prvé pak, nežli se stranám ten odklad oznámil, čteno psaní pana Kolnitše, v kterém oznamuje, že jest psaní našeho, jimž ho, aby se před námi postavil. povoláváme, dostal: ale poněvadž při právě činiti

nic nemá, že neuznává žádné slušné příčiny, proč by se nám stavěti měl; bude-li ho kdo viniti, že má pořad práva, že každému bude odpovídati. Divili jsme se všickni takovému nevážnému psaní, kterémuž podobné snad nikdy se do soudu nedostalo: ale poněvadž jsme včerejšího dne panu z Hodic, aby ho slibem zavázal, poručili, nechali jsme toho při tom.

Rok poddaným kapitolním lidem z dědiny Velikého Tynce a pány jejich z Kapitoly. Předkládal děkan na místě kapitoly tři příčiny, proč odpovídati před námi nemůže 1. že nechtějí majestátů svých a nadání, které mají od J. M. císařské, rušiti 2. že se ti lidé odtrhli již od soudu našeho a k J. M. C. se utekli; 3. že jsou i oni přinuceni byli k J. M. C. pro ochranu se utéci a že jsou psaní od J. M. C. dostali, v kterém jim slibovati ráčí, aby toliko malé strpení měli, že je ráčí chtíti J. M. v brzkém času spravedlivou výpověď podělití. Lidé pak tomu odpírali, aby se práva našeho spustiti měli, než vědouce, že se páni z kapitoly v žádná odpovídání s nimi dáti před námi nechtějí, že jsou se musili k J. M. Císařské utéci, aby nám poručiti ráčil je ochrániti a odvolávali se na psaní císařské do soudu učiněné. Stoupili jsme se a poněvadž tento rok byl dnes týden za příčinou toho psaní odložen, otevřeli jsme jej. Posílá císař supplikacii těch lidí a poručí, abychom je ochrániti a jim k spravedlnosti jejich dopomohli: protož dali jsme to psaní zjevně přečísti a potom jsme toho roku odložili až do druhého práva, a děkana napomenuli, poněvadž J. M. Císařská ráčí chtíti, aby ti lidé přechráněni byli, aby s nimi tak zacházel, aby příčiny neměli, více sobě do něho ztěžovati. Prosil děkan, poněvadž ti lidé v žádném poslušenství jemu státi nechtějí a žádných robot ani k stavení (ježto těmi všichni poddaní panům svým povinni jsou) vykonávati, aby jim tolikéž poručeno bylo, to, čím jemu povinnými jsou, odbývati. Stoupili jsme se o to, a ač veliký byl odpor, neb se komorník (který se dnes z Prahy navrátil mezi nás dostavil) vedle kapitoly velmi zasazoval, však jsme se snesli o tuto odpověď, kterouž těmito slovy pan hejtman k němu vynesl: „Poněvadž pane děkane vy se před J. M. lidem vašim odpovídati zbraňujete a J. M. věděti neráčí, oč mezi vámi činiti jest a jaká se vám křivda děje, J. M. neráčí věděti na ten čas jak vás chrániti; než kdyžkoli před J. M. odpovídati budete, J. M. ráčí vás v tom jako i jiné náležité ochrániti.“

Mezi Kyselkovskými, a proboštem Štemberským, který do tohoto pátku jest odložen; není čten, nevím naschválně-li ho pisař přskočil, čili naň zapomenul.

Mezi Florianem Dubčanským a Bernartem Janaurem. Stal Florian, než pan Janaur od pana hejtmana jest v komisii k provázení lidu válečného; odložen a poněvadž pro zemskou potřebu odjel, odložen jest do druhého práva.

Mezi panem Janem Bukuvkou a panem Davidem Langem. Povolil pan Bukuvka na žádost k přátelskému jednání a má se vykonati o soudu brněnském.

Mezi Vizovskými a panem Emerichem Dozým. Ráčili J. M. naříditi osoby k učinění mezi nimi mocné výpovědi pana Arkleba z Kunovic, pana Viktorina z Žerotína, pana Václava Nekeše a pana Arkleba z Vičkova z panův soudečův a z ubce pana Zděnka Žampacha a pana Prokuratora.

V tom vystoupili pan Viktorin z Žerotína a pan Vaclav Nekeš a oznámili J. M., že jsou pana Dozého s poddanými jeho z městečka

Vizovic porovnali. Oznámeno jim po potazu, že J. M. ráčí to vděčně od nich přijímati.

Mezi lidmi z dědiny Častkova a p. Václavem Hřivínem, pánem jich. Vinu mu dávali, že je v nenáležitě roboty potahuje a dali čísti smlouvu, kterou mezi nimi a pánem jejich pan prokurator učinil. Nastoupil Hřivín na tu obranu, že neví jsou-li tu všickni přítomni, aneb mají-li plnomocenství od jiných? Ozámili, že nejsou a nemají. Odloženo jim toho až do druhého práva a poručeno, aby nebo všickni stáli, nebo pořádné zmocnění ode všech přinesli. A poněvadž se již připozdívalo, svolal nás pan hejtman a žádal, a by mu povoleno bylo, některé obecné věci přednáseti; dovoleno jest.

Po tom přednesl pan hejtman, kterak pominulých dnův na poručení J. M. pan z Doubravice a pan z Vrbna jsou k němu přišli a jakž přednesení mé strany Staňka pūhončího, a tak i snešení J. M. oznámili, k němuž svým zdáním přistupuje a to, aby osoby z ubce na dědictví mající k J. M. přivolány byly, schvaluje. Protož když jsme se rozsedli, promluvil pan hejtman, aby ti, kteří statky dědičné mají, tu zůstali a k J. M. do šraňku vstoupili, jiní pak aby z světnice vystoupili. Stalo se tak, a když všickni usedli a se utišili, kázal mi pan hejtman mluvit. Pověděl jsem totéž ač trochu obširnějšími slovy, co jsem onehda v potazu přednesl a podal jsem jim spis, v kterém bylo poznamenáno, co někteří Přerovští i také někteří poddaní kapitolní proti němu chtějí svědčiti. Kázali mi vystoupiti. Uvažovali tu věc na hodinu, potom povolavše mne zase mezi sebe oznámil mi pan hejtman na místě všech, abych to opatřil, aby ten Staněk a poddaní moji sem ranním jitem přivezeni byli, a když zde budou abych je ku panu Vilímovi Zoubkovi komorníku práva menšího postavil, on že poručení má, jak se dále k nim chovati. Strany pak těch poddaných kapitolních že chce panům z kapitoly psáti, aby je také dostavili tím raněji. Pověděl jsem, že chci tak učiniti, jakož jsem pak hned navráťe se domů učinil a do Přerova pro ně poslal.

Sobota.

Postavil se zas převor Kartoušský a podal té paměti zapsané; vzali jsme ji nejprv do potazu a shledavše, že se tím, což mluveno bylo, srovnává, dali jsme ji na hlas čísti a potom poručili jsme ji zapsati. Čteno poručenství pana Jana Sedlnického z Choltic a poslové vydání ke dckám.

Potom čteno poručenství neb. pana Jana z Vartenberka, kterým statek svůj Napajedelský panu Vilímovi z Roupova poručí. Nesvědčilo ke dckám, žádal nieméně za posly, a když žádný tomu na odpor nastupoval, dáni jsou. Nebo ačkoli pan z Vartenberka prosil, aby mu ku přečtení dáno bylo, avšak proti tomu aby do desk vjíti nemělo, nic nemluvil, protož také tím nic není od nás hýbáno, než krátce mu povédino, poněvadž ještě poslové ke dckám vydání nejsou, aby nepřekážel panu z Roupova, než budeli chtějí potom co mluvit, že J. M. ráčí ho chtějí slyšeti. A tak vydání poslové ke dckám pan Jan z Vrbna a hrabě Veickhart z Salmu. Za tím pan z Vartenberku zase prosil, aby mu dáno bylo ku přečtení; dovoleno k tomu, avšak aby s nim z světnice nevycházel, z něho nic nevypisoval ani vypisovati nedal v celosti aby jej zase navrátil a braň (kterouž jak radda císařská poněvadž v soudu komorním sedá při boku v soudnici nosil) aby odpásal a nic brani podobného při sobě neměl.

Byl mezi námi o tu braň veliký odpor, nebo se komorníkovi do toho nechtělo, avšak na posledy o to jsme se snesli a když mu to oznámeno bylo, dal mu poručení pan Nekeš před šraňk.

Svolal nás pana hejtmana místopředsí a já jsem J. M. oznámil, že jsem se podlé poručení J. M. zachoval, Staňka pňhončího i svědky dnes ráno panu Zoubkovi postaviti dal, on pak vyslyšev Staňka, že ho zase ke mně odeslal a do svědkův že nic míti nechce. Za druhé, že jsou páni z kapitoly přijavše včera pana hejtmana poručení pro své poddané neposlali, nybrž psaní do dědiny toliko učinivše je panu hejtmanovi dnes ráno odeslali a kdys jim znovu pán psal, aby je postavili, že jsou zkázali, poněvadž do Raclavic a Sušic, kdež ti usedlí jsou, tři veliké míle jest, že není možná, by sám Bůh s nebe stoupil, k tomu času je zde míti. Ráčili pana Zoubka do potazu povolati a na tyto věci se ho dotázati. Oznámil, že ten Staněk se k ničemu nezná a že praví, že toho nepamatuje a že byl ožralý a že když jest ožralý že ledacos mluví a že podkomořního jak živ neviděl, svědkův pak že neslyšel a protož hned mu poručeno, aby jim přísahu vydal a podlé pořádku je vyslyšel. Fol. 141.

Mezi tím pan z Vartenberka přečta poručení zase J. M. prosil, aby mu ho výpis dáti ráčili. Stoupili jsme se o to a jest mu oznámeno, poněvadž to poručení ještě ve dckách není, že J. M. neráčí moci k tomu na ten čas dovolovati. Když jsme v potazu byli a o této odpovědi rozmlouvali, stala se zmínka o vydání poručení neb. pana hejtmana paní Černikovské. kdež někteří mluvili, že se jí proto vydal ten výpis, že jest poručení prvé odpor vložila, než-li výpisu žádala. Ale já jsem k tomu mlčel nechtěje tím na ten čas hýbati; než znamenitě jistě to musili tehdáž uvážiti a kdyby každé poručení toho se dotýkalo, který mu odpor klade, musilo by se každého dotýkati: nebo řídko které poručení nyní obstojí, aby se mu odpor neuložil.

Za tímto uvažování vstoupil p. Jan Diviš bratr můj do šraňku; neb se ho pan hejtman, který dnes těžek byl, dožádal, aby na místě jeho sirotčí věci přednášel.

A nejprvé žádal naučení po neb. Pavlovi Slavikovcovi, kteréž za příčinou zprávy paně hejtmanovy odloženo bylo dnes týden a oznámil podlé toho, že ten mládenec není u pana Jírka Hodického, než že se zdržuje u matere své v Napajedlich; dal také psaní téhož p. Hodického p. hejtmanovi učiněné do potazu, v kterémž se táž zpráva dává. Oznámeno, aby ho pan hejtman obeslal k soudu brněnskému Svato-Kunhutskému.

2. O sirotky Jana Esterreicha. Bylo před týhodnem naučení odloženo za příčinou, že vdovy po neb. přítomné nebylo, ale i dnes muselo k odkladu přijíti, protože smlouv svadebních neměla a na ně se odvolávala, ano i také k purkrechtu právo se míti pravila a při něm zůstavena býti žádala, oznamujíc, že jest daleko více k muži svému přinesla, než po něm statku zůstalo, avšak toho ničímž neukazovala. Protož po odložení jest jí poručeno, aby se do Brna najíti dala, a smlouvy svadební s sebou přinesla, i k čemu se sice právo míti praví, to před J. M. ukázala.

3. Přednesl o sirotka po neb. panu Zdeňkovi Martinkovském zůstalého a podal smlouvy, kterou pan hejtman o něj s matere jeho učinil; schváleno jest a dáno naučení obyčejné na schválení smlouvy, když se nejprv zjevně na katedře přečtla.

Když se psalo naučení, přednešena zpráva Uršuly z Vajenic, kterouž dala na supplikaci onehdejší Příleského, v níž žádá, poněvadž jest chudá a osířelá vdova a nemá nač trávit, aby s trestáním nebylo prodléváno, tak aby ten hanebný mord pomstěn býti mohl: čtena také zase jiná supplikace téhož Příleského, v kteréž vždy nepřestává odkladu žádati. Snesli jsme se na tom, aby oběma stranám bylo poručeno, aby se svědky a všelijakými průvody ku při své opatřili, že je chceme v pondělí příští slyšeti.

4. O sirotky Stanislava Světichlovského. Postavil se převor vedle onehdejšího poručení a dal od sebe promluvit, že rodu nebožtíka nezná, aniž se ho doptati mohl, než že za toho jej měl, za koho se vydával a že se pak za toho vydával, dokazoval zápisem nebožtíku svědčícím, v kterém se za vladyku postaviti rozkázal. Nebyl to od nás souzen dostatečný důvod, nebo kdyby to platiti mělo, aby jakého kdo tytule užívá, takového stavu zůstati měl, nebylo by žádného chlapa na světě, než všecko páni a zemané. Protož jsme dali naučení na ten rozum, poněvadž se ničím v jistotě neprokazuje, aby Stanislav osoba stavu rytířského byl, že tu na ten čas panu hejtmanovi k opatrování nic nenáleží; avšak pokudžby se budoucně to našlo a prokázalo, že dotčený Stanislav stavu rytířského byl, toto naučení sirotku a rodu jeho k žádné škodě a ujmě býti nemá.

V tom čase, co se naučení psalo, čtena supplikace Linhartu Lapařky, v kteréž žaloval na p. Znojemské, že jest ku právu jich podal draba ňakého, čeledína abatýše králové kláštera, který minulého roku bratra jeho Hynka za špatnou příčinou v Miroslavi zastřelil, teď pak že do něho nic míti nechťejí, zastírajíce se tím, že jest jim od podnikomořho poručeno, aby mu k hrdlu nesahali. Poněvadž pak v tom nemalá se mu lehkost děje a skrzeva to v nebezpečenství zůstává, aby ten drab z vězení vypuštěn nad ním se mstil, že nás prosí, abychom panům Znojemským poručili k němu dále podlé práva přistoupiti a jemu konec učiniti. Přimlouval se k tomu nejprv pan Ladislav Berka nejvyšší komorník, který nebožtíka Hynka Lapařka na nejvyšší křivého činil, jak jest byl hlava divná a zvláště když se ožral potvorná, a v této věci jaké příčiny jest dával, kurev a šlunder abatýši nadávaje, na bratra jejího, který před vozem jel, mocí sahaje k bráni se potrhaje a tak svou moc provozuje, že jest týž na retuňk volati a abatýše sestru jeho brániti ho poručiti musela. Proti tomu pan z Roupova Lapařka vymlouval, že jest k tomu neřádu žádné příčiny nedal, dosvědčoval a to ukazoval, jak jest ho ten dráb nenáležitě, pozadu když se on nejméně nadal z ručnice k němu vystřeliv, zabil, příkládaje při tom, jaký by hrozný neřád a zmatek z toho povstati mohl a jaké každému z nás nebezpečenství nastávalo, kdybychom před takovou luzou hrdlem svým bezpečni býti nemohli. K jehožto zdání všickni přistoupili a to obsírně vyvedli; snesli jsme na tom, abychom panům Znojemským psaní učinili a supplikaci Lapařkovu v ni zavřenou odeslali a poručili, pokudž by tomu, tak jakž na nás vznešeno bylo, aby tomu drabu konec učinili.

Po přečtení naučení vstoupil do šraňku Michal, syn nebožtíka Bohuslava Krémy a oznámil, že svá léta přirozená má, žádaje, aby mu pozůstalost jeho otce od pana hejtmana vydána byla. A poněvadž jeho věci za nebožtíkem panem hejtmanem zůstaly, já jsem vystoupil a dáno jest naučení mně, abych mu, což mu náleží, odvedl.

Čtena zatím poručení p. Mikuláše Kobylky, p. Buriana Ořechovského, p. Václava z Zástřizl a všechněm poslové dáni ke dckám.

Potom svolán potaz a povolán mezi nás pan komorník menší, který oznámil, že ten člověk z Zábřeha k ničemu znáti se nechce a že tomu zjevně odpírá, aby on koho k svědčení navozovati měl. Ptali jsme se ho, jest-li tu ten druhý člověk, kterého nařiká? Odpověděl, že není. Protož jsme odložili té věci do Brněnského soudu a poručili panu hofrychtyři, aby toho člověka na rukojmí dal a do Brna k soudu postavil.

A jakož ve středu minulou věci Šeratického poodloženy do dneška byly, postavil se zase k přednášení jich. Ale učiněna mu překážka od ujce jeho, kterýž se bližším nápadníkem býti pravil a žádal odkladu k dokázání toho. Dán jest do Brna.

Pondělí.

Jak J. M. ráčili zasednouti, hned já a bratr můj a pan Bohuš Fol. 142 z Zástřizl jakožto mocní otcovští poručníci sirotka a statku po neb. p. Janovi Jetřichovi z Žerotína pozůstalém, vstoupili jsme do šraňku a prosili jsme J. M., aby nám ráčili dovoliti, z prostředku našeho pana Jana Diviše ku pūhonům zmocniti, tak aby na místě našem poháněti a odpovídati mohl. Ráčili J. M. k tomu dovoliti.

Když jsme ještě v šraňcích stáli, přišel do soudnice kníže Karel Minstrberský a hned po našem vystoupení ráčil do šraňku vstoupiti a za to žádati, aby smlouva, kterou učinil s Jáchymem Pivčím o kollaturu fary Moravičanské a jiných, kteréž jsou v dědinách některých klášteru Kartouskému náležitých, k nimžto jako pan Štemberský právo měl, do desk zemských vložena byla. Svolal nás p. komorník a žádal za radu, měl-li by zjevného naučení žádati? Snesli jsme se na tom, poněvadž jest smlouva obyčejná a kníže, jsa na spolek vzat od paní Kateřiny Berkovny z Dubé a z Lipého manželky své prvnější již nebožky, dědičným již panem jest panství Štemberského a tak může s tím statkem jako svým vlastním dědičným, co se mu dobře líbí, činiti, že tu přitom panu komorníkovi žádného nebezpečení není a tak že zjevného naučení nepotřebuje. A protož po přečtení smlouvy od písaře promluvil k němu pan komorník: „Milostivé kníže! J. M. na přednesení a žádost V. K. M. ráčili mi poručiti smlouvu tu, kterou jste s panem Jáchymem Pivčím o kollatury ňaké své učiniti a J. M. předložiti ráčili do desk zemských vložiti, kteréž když otevřeny budou, račte se k nim dáti nahoru najiti; chci se podlé poručení J. M. zachovati.“

Předstoupil potom pan Adam Vičník a s ním N. Podstatský, kteří žádali, aby smlouva o Trnavku učiněná do desk vložena byla a poněvadž v té smlouvě zjevně dostaveno bylo, aby při panu komorníkovi obapolně toho hledali, aby naučení od J. M. vzíti ráčil, vystoupil pan komorník od nás a naučení žádal, kteréž mu také dáno jest. Ale i jiná příčina v tom byla, že pan zjevného naučení potřeboval a to ta, že bratr starší toho Podstatského do Prahy se odstěhoval a tam živnost městskou provozujíc již zchlapěl, aby se pak nikdy na bratra mladšího nenavrátil a tudy panu komorníkovi zaměstknání nečinil. vidělo se nám pána tak opatřiti. Za tu chvíli, když se naučení psalo, četlo se psaní pana Jiřího Kolnitše, již velmi netoliko uctivé, než pokorné a hrubě rozdílné od prvnějšího, v němž se omlouvá, že za příčinou velikých a nenadalých vod, které jsou té noci přišly, nemohl se před nás postaviti a závazku svému za dosti učiniti. Dává mu toho tolikéž vysvědčení pan Jiřík z Hodic a dokládá, že jest k němu do Hradiště na lodi přejeti musel a že i reitaři jeho někteří k mustrunku se pro veliké vody dostaviti nemohli. Dána

mu odpověď psaná, že omluvu jeho přijímáme a poroučíme, aby se pod tímž závazkem do Brna v pondělí po zasednutí soudu postavil.

Po vyhlášení naučení, když se pan komorník na své místo zase posadil, Šlivic promluvil k J. M., že jest ta smlouva, o kterouž jest paní Anna Marie z Kunovic pana Jana Jetřicha bratra svého pohnala, před rukama a ačkoli za příčinou tou, že pan Jan Jetřich o jakou smlouvu, poněvadž v pŕihonu ani na papíře ani na pergameně postaveno nebylo, se pohání, jest nevěděl, při vyhlásování pŕihonu jest položena nebyla; avšak když ještě na při nepřišlo a paní skrze nepoložení té smlouvy škody žádné nevzala, že ji před J. M. pokládá a prosí, aby ji ráčili J. M. přijíti a pamět toho zapsati dáti. Sstoupili jsme se a vidouce, že tu druhé strany není, aby se k tomu ohlásila, nechtíce jí ublížiti ani také pořádků našich měniti a k tomu majíce v pochybnosti, ta-li by byla smlouva, o kterou se pohání neb jiná, dána mu odpověď: poněvadž tu druhé strany není a J. M. vědomo není, co by k tomu říkati chtěla, že neráčí žádné slušné příčiny uznávati, aby tu smlouvu měli od něho přijímati a tu pamět zapisovati.

Střídka, kterýž k svému roku v pátek nestál, stavil se a opáčil oznámení onehdejší páně hejtmanovo i se ohlásil, že se staví před J. M., omlouval se také svou nemocí a že ji dostatečně chce svědky prokázati, žádaje za opatření. Dána mu odpověď, že jeho ohlášení přijímáme a dovolujeme, aby je sobě při svém roku zapsati dal, avšak bude-li toho druhá strana žádati, aby pořádek zachoval t. přísahou svou nemoc neb svědky prokázal.

Dozý také dal od sebe promluviti, že Ostražičky mu zjevně hrozí, že ho chce zabiti neb zabiti dáti, nad to že i svědkům, kteréž proti němu ku při své vede, pohrůžky činí a poněvadž jest osoba nepovážná a prvé již na honech stával a na něj čekával a jednou i k němu vystřelíc málo se ho chybíl, že se obává, že když tedyž nějak zradně a lehkomyšlného z světa svede. Oznámil mu pan z Roupova, který místo hejtmanské držel, z potazu, aby se k němu do hospody postavil, že mu chce snešení J. M. oznámiti. Snešení pak takové bylo, aby pan hejtman stranám den položil, je spolu vyslyšel a pokudžby to tak, jakž pan Dozý předkládá, v skutku nalezl, aby to, jakž nelépe a nejbezpečněji uzná, podlé dobrého zdání svého opatřil.

Faráře Předmostského pŕihony s kapitolou Olomúckou odloženy do druhého práva.

Rozina Valdovna Mikuláše Přileského viní z mordu; poněvadž pak jsme měli ještě mnoho společně rozmlouvati o věci jiné, zemi potřebné, ano i také k dnešnimu dni odložené, odložili jsme toho pŕihonu až do druhého práva; než hodné jest ku pamatování, že ten Přileský tehdáž spolu s Havlem Kurovským toho neb. Valda zabili a teď při tomto soudu oba zase mordu ač při rozdílných osobách se dopustili.

Potom nás svolal pan z Roupova a předně poslán Čejka ku panu hejtmanovi, chce-li se dáti mezi nás přiněsti? A mezi tím přehlíдали jsme suplikacie.

A nejprvé odpověď Václava Hřivína, kterouž dává na vznešení sester Janaurek nám pominulých dnův podané a jemu pro zprávu odvedené, v kteréž ze zná, že má zápis na 900 zl. jim náležitý za sebou; ale poněvadž má sečtení nějaké učiniti s panem Jetřichem z Kunovic, že jak se domů navrátí, že je chce učiniti a jim ty peníze ujistiti; řetězy pak a prsteny a jiné věci že za sebou má, ale k těm že dcera jeho tak dobře jako ony právo má, poněvadž jsou od jedné matere

pošly. Dali jsme napsati na suplikacii: poněvadž se zná, že ty věci k sobě přijal a je za sebou má, aby jim je navrátil a jestli že se k čemu buď on sám buď na místě dcery své právo míti praví, aby je pořádkem práva vinil.

Za tím čtena žádost nejv. p. pisaře v kteréž příkládá že obávaje se, že pro své těžké nemoci nebude moci nikterak k soudu Brněnskému přijeti a skrze to kdyžby ani jeho přítomného nebylo, ani žádného mistodržícího neměl, že by musil soud k odkladu přijiti; že prosí J. M., aby k tomu povoliti ráčili, aby mistodržící jeho mohl při tomto soudu vyhlášen býti a poněvadž pak ví, že Sygmund Oneš menší pisař mohlby se k tomu ouřadu hoditi, že J. M. prosí, aby k tomu dovoliti ráčili, aby s nim jednal. Žádný z nás nebyl proti tomu, ač jsme se někteří, mezi nimiž jsem i já byl, na mladosti osoby jeho zastavovali a raději bychom byli viděli, aby někdo starší v tom ouřadu pracoval; avšak věduce, že dosti jest pracovitý a pořádků také že nemalou povědomost dosahl, povolili jsme k tomu všickni, než toliko zdání pana hejtmana také při tom slyšení žádostiví byli a poněvadž v jistotě se věděti nemohlo, dá-li se pan na horu přiněsti neb ne, ráčili J. M. mne a pana Václava Nekše k němu vypraviti, ačkoli pan komorník a rota jeho velmi tomu odporovali.¹⁾ Fol. 143.

Když jsem se s tovaryšem svým zase na horu navrátil, a oznámil že pan hejtman tolikéž strany osoby Onšovy zdání své s zdáním J. M. srovnává a že na tom jest, aby se na horu přiněsti dal, ráčili J. M. pro nejvyššího pana pisaře do hospody jeho poslati, aby se do soudnice najíti dal.

Nalezl jsem je pak při veliké hadce a odporu a to příčinou osoby Čejky purkrabího, proti němuž nejvyšší pan komorník a nejvyšší pan sudí velikou stížnost vedli, že jest o sněmě Znojemském stavu podvedl a artikul ten strany novokřesťencův, na němž se stavové byli snesli, vypustil, chtěje bezpochyby k tomu přivěsti, aby do sněmu tištěného nevesel, a ačkoli (když při korigování sněmu v přítomnosti všech stavův jiné všechny artykule přeběhl) tážán byl, jest-li který artykul ještě k přehliďnutí zůstával, však tomu dvakrát i třikrát odepřel, až teprv, když se stavové na něj ptali, stavě se jako by byl prvé na něj zapomenul, je vyhledal: za kterouž příčinou že se stavové na tom snesli, aby oni dva páni, poněvadž Čejka, jako tehdáž menší pisař pod správu jich náležel, při nejprvnějším soudu do šraňku vstoupili a zjevnětu věc panům soudcím přednesli, tak aby pro dopuštění se jí náležitě trestán byl a pan hejtman že jest k tomu doložil, že se prvé nemalých věcí dopustil, pro něž by slušně i na hrdle měl kázán býti. A byli na tom, aby do šraňku vstoupili a jeho zjevně narikli; ale dal to p. Bůh, že jsem se rovně k tomu navrátil se od pana hejtmana natrefil a tomu překážku učinil; nebo když již byli všickni hlasové obešli, pan z Roupova na mne to podal, a na díle on, na díle pak ti dva páni, to, což na hoře psáno, přede mnou opáčil. Suma přímluvy mé

¹⁾ Komorníkem byl Ladislav Berka od stavův nenáviděná osoba a v skutku nepoctivec, který za nástroj ku všemu povolný císaři a dvorské kanceláři se propůjčoval. K jeho přívržencům náležel přede všemi Vilém Dubský, jemuž, když r. 1612 žádal, aby do stavu panského přijat byl, tato okolnost téžce vážena byla. Viz o tom „sněm dráňaný léta 1612“ ode mně vydaný na str. 99.

byla, že jsem při sněmu Znojenském za příčinou svého těžkého zármutku, a při zdraví nedostatku, nebyl, o tom, čeho se Čejka dopustil, vědomosti nemám; může-li se to na něj dokázati, že jest to naschválně učinil, že jest hoden velikého trestání, avšak poněvadž tu běží o hrdlo a o poctivost, že mi se vidí, aby tím kvapeno nebylo, a obzvláště pak na pana hejtmana, na něhož se ti pani odvolávají, aby bylo počkáno, že častokráte se člověku něco nenadále z přehlídnutí neb nerozumu natrefí, pročez kdyby hned měl hrdla a poctivosti odsouzen býti, žeby to přílišně příkrá spravedlnost byla; a tak na tom zůstáno, aby se s tou věcí prodlélo, ažby se pan hejtman na horu dostal.

A mezi tím Jan Humpolecký jest za menšího pisaře od p. kom. (kterýž na svém místě sedě k němu, že jest osobu jeho, J. M. přednesl a J. M. že ho přijímati ráčí, promluvil) vyhlášen a když do šraňku vstoupil, jest mu přísaha vydána a kázáno mu na katedru jíti.

A té chvíle přinešen jest na horu pan hejtman, kterýž když na své místo byl usazen, stoupili jsme se a tu se zas počalo o Čejku touže než prv mleti; nebo p. hejtman nechtěl se k tomu znáti, aby se v tom pamatoval, že jest dotčeným dvěma pánům ouředníkům od stavův bylo poručeno, aby mu domluvu učinil, podlé čehož se také zachoval a ačkoli těch slov nezapíral, že jest o Čejkovi mluvil, že jest se prvé nemalých věcí dopustil, jimiž by sobě i na hrdle trestání zasloužil, avšak tomu tuze odpíral, aby to bez výminky mluvití měl, než že jest dokládal, pokudžby tomu tak bylo, co se o něm praví (neb byl jednou o něm hlas povstal, že jest měl psaní od stavův Císaři příčinou p. Ladislava Berky nejv. kom. učiněného přepis bratru jeho p. Václavovi bez dovolení stavův komunikovati, ale ničím se toho naň neukázalo.) Nad to pak, že on se Boha dokládal, že jest v tom žádných obmyslův nevyhledával a že neví, kterak jest mu se to přihodilo, pro kteroužto jeho omluvu i také proto, že již prvé udomlouván jest, že se mu nevidí, aby mělo čím více k němu přikročeno býti. Načemž také jest zůstáno, ačkoli pan komorník i pan sudí velmi proti tomu byli, jimž dobře napomáhal pan kardynál; ale nebolelo je tak, jakž se domlouvali, než více, že Čejka purkrabím zůstal, a oni byliby to raději Šimonskému přáli.

F. 143. b.

Když se tato nesnáž upokojila, pan hejtman přečetl v potazu přípis psaní, kteréž jest císaři strany půhončích od soudu učinil; nebo opět na mne císaři žalovali a císař pro zprávu žalobu jich do soudu odeslal; já jsem pak mezi tím vystoupil.

Za tím pan pisař dal od sebe skrze Pergara promluvití dosti obšírně. Suma toho byla, že jsa nedostatečen na zdraví a obávaje se, že k soudům již více jezdití moci nebude, jest s Sygmundem Onšem o to jednal, aby ouřad písařství nejvyššího na sebe přijal a že nás prosí, abychom ho přijali a služby také jeho, které až posavad zemi činil, vděčně od něho přijali. Ač se Oneš omlouval, avšak pan hejtman na místě nás odpověd dal, že ho přijímáme a při tom mu obšírně napomenutí učinil a do šraňku mu vstoupiti kázal. Učinil přísahu k ouřadu.

Z té přísahy opět nemalý odpor mezi námi povstal. Nebo pan kardynál o to se tuze domlouval, že matce Boží a všem svatým nepřisahal, s tím doložením, žeby se pak to některým pánům trpělo, však že se to těmto jakožto služebníkům soudu přehlídati nemá, a poněvadž v jiných věcech tak tuze nad pořádky našimi držeti chceme, že bychom slušně nad tímto také jakožto nejpřednějším ruku držeti měli, k čemuž že nás napomíná, sice žeby on to pro svědomí snášeti nemohl,

a žeby musil to na J. M. C. vznésti a žalovati, aby J. M. C. ráčil v to nahlídnouti. Podával p. hejt. o tu věc přimluvu vůkol. P. kom. schválil přimluvu p. kard., než krátce, ale p. sudí¹⁾ obširněji s tím doložením, že p. Bůh snad proto nám nežeňná a pořádky naše jiné přetrhuje, poněvadž my od něho odstupujeme a co od předkův našich nařizeno bylo, sami rušíme, v čemž dokázal, že přísloví pravé jest: Omnis apostata persecutor sui ordinis. Jiní málo co k tomu mluvili, než každý na druhého hleděl. Když na mne pořad přišel, jsem toho také krátce odbyl těmito slovy: že neuznávám toho žádné příčiny, na toto promluvení J. M. odpovídati, věda že sobě zde v této zemi svědomím svobodní jsme; bude-li kdo na nás žalovati, že budeme jemu odpovídati. Jiní, kteří po mně hlasy měli, také ke mně přistoupili. Potom pan hejtman velmi mírně zavřel oznámiv, žeby každému přál, aby spolu s ním v náboženství jednomyslný byl a víry katolické se přidržel; ale poněvadž to není člověku dáno, aby víru svou druhému udělovati mohl, že se musí očekávati, ažby Bůh jednoho každého osvětil, a mezi tím žádného neutiskovati. Strany pak pořádku, že co v sondu sedá ano i prvě vždycky dobře se v tom pamatuje, že se jináče nikdy nezachovávalo, než aby každý tu přísahu konal, jak mu svědomí jeho dopouštělo a od starých že totéž slyšal, anobřz poněvadž ta přísaha teprv za krále Jiřího povstala, kterýžto byl pod obojí, že se souditi může, že více těch jest bylo, kteří ta slova „Matec Boží a všem svatým“ vypouštěli, než kteří je vyříkali. A poněvadž to starodávny pořádek jest, aby každý svým svědomím a náboženstvím byl svoboden, že se mu vidí, aby při tom pozůstaveno bylo. Ačkoli viděti bylo na biskupu, že se hněvá, avšak snažoval se zas zaobaliti tu pohružku strany žaloby, a bylby ji rád zapřel, ale bylo příliš mnoho svědkův.

Fol. 144.

Čtena potom suplikacie pana Tikovského. Opět sobě do p. hofr. stěžuje a žádá s ním slyšán býti.

Potom čtena suplikacie Jiříka Čechočovského, v niž oznamuje, že ten Jiřík Dorfinger, kterého jsme taktó rok na galéru odsoudili v žádném vězení není, než v arciknížecí maštali že koně hlídá, skrze což že v nemalém nebezpečení života svého zůstává a to vše že jest sešlo pany Holomoučany, kteří ho do Vídně dovezli a hned odtad odjeli. Dána jest ta stížnost jeho Holomoučanům pro zprávu s poručením, aby při začátku soudu Brněnského na ni odpověd dali.

Po uvažování všech těchto věcí připomenuli jsme sobě mord Příleského a na tom se snesli, poněvadž již pozdě jest, abychom slyšání té věci odložili do příštího soudu Brněnského a jemu aby byl dán patent od pana hejtmána, aby každý, kohožby za svědomí žádal, byl mu povinnen jej dáti, též také svědky, kterýchžby potřeboval, před ouředníky menšími postaviti, mezi tím pak aby u vězení na rathouze zůstával a pod závazkem slíbil, do Brna se postaviti; vdově pak toho nebožtíka aby poručeno bylo, poněvadž chudá jest, z obecných peněz 40 zl. darovati. Protož když jsme se rozstoupili, zavolal pan hejtman na Příleského, a když do šraňku vstoupil, otázal se ho, již-li jest se na poručení J. M. k odpovídání vdově po nebožt. Matoušovi Čandalském postavil a již-li se svědky opatřil? Odpověděl nejprv velmi jalově; potom oznámil, že jest žádných svědkův až posavád dostati nemohl, že jsou mu se rozjeli, a také že mu žádný dobrovolně svědomí nedá;

¹⁾ Byl tehdež Karel z Lichtenšteina. Byl tehda již katolíkem odpadnuv od víry bratrské.

vdova pak nebož. velmi prosila, aby ten nevážený skutek nad mužem jejím provedený náležitě strestán byl a že se J. M. cele důvěruje, že jemu toho prominouti neráčí: tak on teprv jsa pobídnut od strejce svého odkladu žádal do druhého práva. Stoupili jsme se a poněvadž již prv na všem zůstáno bylo, hned jsme se rozstoupili a oznámil p. hejtman Příleskému: ačkoliv skutek ten, kterého se při zahájení soudu dopustil, takový jest, že by J. M. slušnou příčinu míti ráčili k němu bez dalších odkladův trestáním přikročiti; avšak aby neřekl, že mu se zkrácení děje, že J. M. ráčí mu do příštího soudu, který v Brně držán býti má, odkladu příti, avšak aby na rathouze zdejší zůstával a odtud nevycházel, leč od pánů rukou dáním neb skrze psaní propuštěn bude, mezi tím aby se svědky i všemi potřebami opatřil, a že mu na svědky chce patent dáti a s tím ho znovu slibem zavázal. K vdově pak promluvil, aby se k němu do hospody najíti dala. (a to pro to, aby jí strany těch 40 zl., kde je vzíti má, oznámil.)

Naposledy zavolal zase na pány obyvatele, kteří statky na dědictví mají a když k J. M. vstoupili a jiní ven z světnice vystoupili, mně také návštěvi dáno jest, abych vystoupil. Potom asi po půl druhé hodině zase pro mne poslali a tu mi p. hejt. ode všech oznámil, že jsou J. M. ráčili to v skutku shledati, že co jsem J. M. strany Staňka z Nelešovic někdejšího pūhončího přednesl všecko v pravdě, v jistotě a v celosti se tak našlo a že J. M. to ode mně, jakožto od pravého milovníka vlasti vděčně přijímati ráčí, a žeby na jiném nebyli, než slušným trestáním k tomu pūhončímu přikročiti; než poněvadž se z svědkův nachází, že týž Staněk svých nevážných lehkomyšlných řečí pana podkomořího pūvodem učinil, a jeho v zemi na ten čas není, aby říci nemohl, že se mu zkrácení stalo, že J. M. ráčí této věci dalšího slyšení odkládati až do Brněnského soudu a že jsou mu poručiti ráčili, aby téhož podkomořího k témuž soudu do Brna obeslal; mně pak že poroučeti ráčí, abych toho Staňka panům Holomoučanům dal odvésti a oni že poroučení míti budou, do Brna ho postaviti, svědky své že odpraviti mohou; kapitolní tolikéž, poněvadž již vyslyšáni jsou a s nimi se srovnávají, že mohou odjeti (nebo je včera večír děkan postavil a dnes ráno jest jim přísaha vydána). Krátce jsem odpověděl, že poněvadž J. M. ráčili se na tom sněsti a tak tu věc uváziti i já při tom toho pozůstavuji, toliko aby Holomoučané jeho ode mně přijali. Bojím se, že to tak se udusí, nebo podobným způsobem jako Baptistova věc, nebo otrávením toho Staňka.

Outerý.

Ač měl vedlé pořádku a mohl soud vzdán býti včera, avšak pan hejtman na tom stál, že má ještě některé pilné věci přednáseti, protož jsme se dnes ještě sešli.

Nejprv vstoupil do šraňku pan Blekta a oznámil, kterak J. M. pominulých dnův ráčili jsou jeho s panem Janem Bukovkou a panem Bohuší z Zástřizl k přijímání počtův od p. pisáře nejvyššího naříditi, to že jsou podlé poroučení J. M. vykonali, počet pořádně přijali, pana pisáře vykřivovali a počet ten že J. M. odvozuje a prosí, aby toho pamět zapsána byla. Stoupili jsme se a škatuli tu, v níž ten počet zavřen byl, přijali a panu hejtmanu k schování ho odvedli; strany pak zápisů, které zemi svědčí od purkrabího a pisářův menších, z nichž jim ourok jde, a tudy se jim služba platí, snesli jsme se, aby za panem

zůstávaly a kdyžby jiný na ouřad nejvyššího pisařství dosazen byl, aby tomu odvedeny byly.

Když jsme to uvažovali, přišel do soudnice kníže Münstrberský, aby Pivčovi do desk ty kolatury vkládal (nebo desky dnes ráno byly na horu přineseny); kteréhož když uzřel pan hejtman, pověděl nám, že tomu srozumívá, že jsme knížeti včera neučinili té poctivosti, která se mu od předešlých panův soudcův činivala, a to, že jsme ho za šraňky seděti nechali, kdež jiní páni (ačkoli na nej přednější místo seděl) místo své mají a nepovolali do šraňkův mezi nás, kdež mu prvě vždycky místo na obzvláštní stoličce k sedění dáváno bývalo. Ohlásili někteří z nás, že se v tom, aby kdy do šraňkův povolán býval, nepamatujeme, než to víme, že jsme ho několikráte vně sedati viděli. Ale pan hejtman sebou to a některými staršími osvědčoval, a tak jsme k tomu povolili, aby mu místo v šraňcích ukázáno bylo a jest mu postavena stolička blízko šraňku podál od tabule, na kterouž jsa povolán od p. hejtmana sedl, jsa obrácen hřbetem ku katedře.

Za tím přišel na instrukcii, kteráž naň a jeho spolutovaryše od stavů do Prahy svédčí, o kteréž poněvadž při závircu dostaveno stojí, že o artykule v instrukcií zavřené i jiné potřebné poslové s císařem jednati mají, dotazoval se, jakéby to artikulové byli? Povědino mu od nás, aby je sobě z předešlých sněmů a instrukcií nejv. p. pis. vytahnouti dal.

O opatření hranic proti Uhrům ležícím vedle snešení sněmovního Znojemského a jiného s osobami nařízenými v Brně uvažování, poněvadž to nyní nemohlo přednešeno býti, jest odloženo do Brněnského soudu.

A s tím soud jest vzdán.

Vložena jest mi do desk smlouva o pūhončí.

Soud Brněnský Svatokunhutský téhož léta (1600.)

Fol. 145.

Jest držán, ale¹⁾

Soud Holomoucký svato-Tříkralský léta 1601.

¹⁾ Zde přestávka v rukopise.

Soud Brněnský postní téhož léta 1601.

Jest držán a byl jsem při něm, ale nic jsem více nepoznamenával, neb jsem měl dosti činiti s svými těžkostmi vnitřními i zevnitřními.¹⁾

Soud Holomoucký svato-Janský téhož léta (1601.)

Není držán; jel jsem k němu z Basilie jako o hrdlo, tak že přijeda na Rosice v noci, sotva tři hodiny jsem spal a jak zasvítalo, zase vyjel a přijeda na druhý den časně do Olomouce dověděl jsem se, že jest odložen.

Soud Brněnský svato-Kunhutský téhož léta (1601.)

Jest držán.²⁾

Fol. 145.

Soud Olomoucký s. tříkrálský léta 1607.

Není držán za příčinou, jako i předešlí; já jsem tam nejel, aby se nezdálo, že k tomu chvátám, abych zas do něho vzat byl, o čemž šíře v spisu o vysazení mém z soudu poznamenáno jest. Než pani soudcové se sjeli, avšak když sudfho nebylo hned se zas rozjeli.

¹⁾ Naráží zde na proces svlj stran Pieria, na smrt manželky a synečka, kterou zastížení byli r. 1600.

²⁾ Zde jest v rukopise přestávka; pak následují dva prázdné listy, jelikož Žerotín jsa r. 1602 vysazen z soudu (viz str. 6 této knihy) soudcem býti přestal.

Soud Brněnský postní téhož léta (1607.)

Není držán za touž příčinou tolikéž. Já však zas povolán jsem od nich do potazu na své místo, kdež mi psaní císaře dodáno, o čemž o všem plněji a obšírněji v tomž spisu.

Soud svatojanský Olomoucký téhož léta (1607.)

Není držán, proto že jsme se Curyra nemohli dočkati strany dosazení úřadu sudského, a ačkoli první den není vzdán, zdali by přijel na zejtrší, avšak když ani ten den nepřijel, vzdán jest s vůlí obce.

Přijel potom a přinesl poručení o hraběti Jeronýmovi z Turnu, s nímž tuze bylo jednáno od kardinála a pana Berky, aby přísahal Matce Boží, a všem svatým; ale když nic nemohli obdržeti, oznámili, že to chtějí na J. M. císaře vznésti, při čemž je hrabě zanechal. A dána pak mu od dobrých přátel rada, aby i on svou zprávu císaři dal, a oznámil, že proti tomu, aby ten úřad neměl na sebe přijíti, není, než toliko přísaze té se brání, kterou by svědomí své uraziti mohl.

Soud Brněnský s. Kunhutský téhož léta (1607.)

Není držán, ale poněvadž příčiny toho tajné byly, které se v ubec zamlčely, a tou jedinou strany morového nakažení (kteréž však velmi špatné při městě i v úkoli bylo) přikryty jsou, potřebí jest trochu obšírněji pro paměť budoucí o nich poznamenati. Hned od smrti neb. pana Frydrycha z Žerotína hejtmána, začaly se factii v této zemi, původ jich, jakož všeho jiného zlého, které se po táto léta dalo, byl pan Ladislav Berka z Dubé a z Lipého, kterýž úřadu nejvyššího komornictví po nebožtíkově dostal, nebo věda že ne. . . .¹⁾

¹⁾ Zde jest v rukopisu přestávka; zdá se, že Karel z Žerotína vypravovati chtěl o hospodaření pana Berky následkem čehož všeobecná nevole a hořkost proti němu panovala a on nemálo tím byl viněn, že císaři Rudolfovi čím dále tím více důvěry na Moravě ubývalo. Viz o tom Chlumeckého dílo: Karl von Žerotín; pak úvod „ku sněmu léta 1612“ držanému.

Soud Olomoucký svatotříkrálský léta 1608.

Bylo tři králů v neděli; v pondělí jsme se sešli, ale že nás nebylo s potaz, odložil se soud do zejťka; neb ač byli někteří z panův soudcův v městě, však že nastydli na cestě, nemohli na horu přijíti. Na zejťí se zahájil. Pan Berka místodržící hejtmanství a nejvyšší komorník poslal na svém místě pro děky pana Jetřicha z Kunovic s panem Maximilianem Lvem, kterýž jest vyhlášen za nejvyššího sudího při minulém sněmě Brněnském o sv. Ondřeji držaném.

Seděli na něm pan Ladislav Berka místodržící hejtmanství a nejvyšší komorník, pan Maximilian Lev sudí, já, pan Jan Kavka z Řičan, hrabě Jeroným z Turnu, pan Jan Jetřich z Kunovic, Vilím Dubský hofrychtýř, Jan Mošovský z Moravčina podkomoří, Václav Zahradecký a Arkleb z Víčkova a pan Kardynál z Dietrichštejna jakožto biskup olomoucký.

Přijat jest do soudu mezi vyhlašováním pňhonů Jan Kobyłka na Sovinci a to tímto způsobem. Svolal nás pan Berka a oznámil, poněvadž pan Kavka z poručení císaře do Opavy ku kommissií odjeti má, že jest potřebí soud dosaditi, síce žeby nás neostalo než deset, a poněvadž někteří pro své pře vyvstávají musejí, žeby nás nebývalo s potaz, k tomu také že J. M. císař ráčil to poručiti, aby soud dosazen byl. A obrátiv se ku pánům z rytířstva řekl, aby se o osobu snesli, a ji pánům jmenovali vedle zřízení zemského, a kázal jim od nás vystoupiti. A když mezi námi o to odpor byl, žeby to bylo proti vážnosti soudu, aby nás měli tak samých tu nechati, a před námi se raditi, než aby toho odloženo bylo do zejťka, tehdy Berka řekl, nu nu, však jste se již ráčili snésti, o pana Jana Kobyłku, však neračte míti na něm žádného nedostatku, prvé také má úřad na sobě (byl komorníkem menším práva Olomouckého) a hned ho povolal a promluvil k němu: pane Jane Kobyłko, nepochybuji, že vám v dobré paměti zůstává, kterak J. M. císař ráčil jest vám psaní učiniti, a v něm vůli svou milostivou, znaje hodnost osoby vaší býti, aby jste do soudu dosazeni byli; oznámiti, protož, poněvadž i páni z rytířstva vás jmenovali, vykonejte přísahu zouplna, jakž v zřízení zemském poznámenána jest. Odpověděl, že jest tak, že před některým dnem pán mu ráčil dodatí psaní od J. M. císaře a že bezpochyby ráčí v paměti míti omluvu jeho, kterouž učinil, však poněvadž mu postačiti nemůže, že neví tomu co říci, než panu Bohu se v tom poručiti. A tak Berka promluvil k nejvyššímu pisáři, aby četl přísahu zouplna. Četl a on ji také vykonal zouplna, ač se praví býti Evangelíšem. Tu posuď každý, jak se to spolu srovnává, dodal mu Berka psaní císaře, několik dní před dneškem, a dnes teprv v tu chvíli, když měl dosazen býti, napomenul pany z rytířstva, aby osoby jmenovali. Druhé, zřízení zemské ukazuje, aby rytířstvo osoby jmenovali, a páni aby z nich brali, a tuto prvé než se soud zahájil, nercili nežli páni co mezi sebou o to promlouvali, dodal jemu psaní císaře a s ním jednal, aby to k sobě přijal. Ale nyní to musí tak býti.

Půhon Hynala písaře Opavského na Mykuláše Brabanského z-
 zatkně; vymazán, proto že Brabanský, jsa na poctivosti zmařený, není
 ještě na ni opatřen; nevině k tomu nebohý přichází více pro své bláz-
 noství, než pro jakou lehkomyšlnost.¹⁾ Chtěl jsem mu rád pomoci, a
 radil jsem, aby se odklad stal, a jemu aby oznámeno bylo, aby své
 věci své spokojil v Opavě, než nechtěli Kardynál a Berka, než aby mu
 oznámeno bylo, že se nevidí J. M. ani netrefí na závazek jej bráti,
 totiž že jsa lehkomyšlný, není mu hodno věřiti. Ale předce jsem obrá-
 nil, že není k němu tak promluveno, než toliko poručeno panu písaři,
 aby z slušných příčin ten půhon vymazán byl. A tak se neví pro něho-
 li se to stalo, či pro Hynala, kterýž také mnoho poctivosti nemá, či F. 149. b.
 pro nepořádnost půhonů, či proč jiného; kterýmžto způsobem, vidí mi
 se, že jest jakž takž přichráněn.

Ve středu také vyhlásování půhonové a v samý večír učiněn nález
 jeden mezi ňakým Skučovským měšťanem zdejším a mezi jedním mla-
 dým zemanem usedlým pod opatem Hradištským, o zbití. Žaloval ten
 měšťan na druhého, že ho ubil, a neměl svědků vyslyšaných, než mlčel
 s tím, a dal žalovati půhon; druhý pak oznámil, že potřebuje svědkův,
 ale když nejmenoval žádných, poručeno mu odpovídati. Takž měšťan
 máje půhon svůj provozovati, dal se v dotazování toho druhého, zná-
 li se k tomu, že ho ubil, a to až do třetice, on pak zeman vždy na to
 nastupoval, aby provozoval svůj půhon Skučovský. I poručeno jest
 Skučovskému, aby ukazoval má-li co. Tu teprv pověděl, že nemá
 svědkův vyslyšaných, a dával vinu Olomoučanům, že mu jich nemohli
 vyslyšeti. Stoupili jsme se o to, a poněvadž dal žalovati půhon, a ne-
 žádal odkladu pro svědky, zůstáno na tom, aby učiněn byl nález:
 poněvadž podlé půhonu nic neprovozuje, že druhý není tomu povinen
 odpovídati. A pro jeho podvod, kterýmž soud podvésti chtěl, učiněna
 mu nejprv tuhá domluva, a potom poručeno Olomoučanům, aby ho dali
 do svého vězení, a z něho vypouštěli do poručení soudu. Sotva k
 tomu přišlo, že jest ten nález učiněn, neb ačkoli mnoho půhonův bylo,
 však tak mnoho umrlych, tak mnoho smluv, že sotva tento vyhledán
 jest, aby mohl naň podle pořádku nález učiněn býti.

Ve čtvrtek. Staří půhonové souzeni byli, ale není žádného nálezu
 učiněno, proto že na větším díle byli umrlí neb smlouvení, neb strany
 nestály, nebo něco podobného.

V pátek rokové mezi poddanými a pány jich jsou všickni odloženi
 na kommissii. Mezi kapitolou a poddanými jejich, poněvadž Pirnus
 děkan umřel, uznání jsou za umrlé. Však když přišlo na rok s
 dědinou Velikého Týnce, dodali paní z kapitoly psaní císař. do soudu, v
 němž poroučí, aby se soud rozepří duchovních neujímal, a vysílá vý-
 pisy obdarování kapitolních, poručeno jest mně, abych dal na ně od-
 pověd k tomu rozumu, že žádáme při starobylém pořádku zachování
 býti. V ubec pak jest oznámeno, že půhon jest umrlý pro smrt dě-
 kanovu. Mohlo na tom přestáno býti, ale že řečník těch lidí žádal,
 aby poručeno bylo kapitole, aby ty lidi z vězení vypustili, vyvstal kar-
 dynál a poručil Robaliovi komorníku, aby od něho promluvil, že ti lidé
 nejsou ve vězení kapitoly, než že jsou ve vězení jeho, do něhož dáni
 jsou jakž pro své neposlušnosti, tak podlé milostivého rozkazu J. M.,
 a že je netoliko tresce než trestati bude a nad takovým poručením J.
 M. císař. a svými privilegii a svobodami ruku držeti, by i hrdlo i

¹⁾ Viz o tom „sněm držaný l. 1612“ ode mně vydaný na str. 44 pozn.

statek i což má na to vynaložiti měl, jakž by podobně i pany z kapitoly trestati chtěl, kdyby ze své strany toho zasloužili. Velmi se začervenali děkan i jiní kanovníci, kteří za ním stáli, když ta klauzule o nich doložena byla. My pak jsme se také stoupili, a Berka se tak hněval, že se sotva čil, a kdybych já byl chtěl pomáhati, bylby jiné snadno získal, a učinil by vůbec ňakou hrubou domluvu, ale já jsem tomu překazil. Podal nejprv na mne přímluvu ješto měl podati na pana sudho; přímluvil jsem se, že kdyby jiní časové byli, žebych se chtěl jináč přimlouvati, neb že sám to znám, že jest poněkud tak tvrdým mluvením páně kardinálovým soud zlehčen, ale poněvadž se obávám, žeby z této věci mohlo něco těžšího projíti a snad i rozepře a soudové ňací povstáti, že mi se vidí, aby vůbec nic mu nebylo oznámeno, než v potazu, aby s ním bylo o to promluveno. Jiní všickni k mé přímluvě připadli, ač takže bylo na nich znáti, žeby mu se rádi byli odměnili, kdyby byli směli. Sám pan Zahradecký k tomu se přimlouval, aby pro přistojící bylo mu zjevně odpovědné, a vzácnost soudu obhájena. Ale já jsem řekl ku panu z Kunovic, že chodím mezi zboženinami, že se nechci v nohu uraziti, a protož že se raději k mírnějšímu přimlouvám.

Fol. 150.

Berka pak mezi tím všecek se svíral hněvem, a vždycky říkal, ovpravdě nemělo by to tak mlčením pominuto býti, měli bychom něco odpověditi. Strpíme-li to, co přistojící řeknou, a tak to exageroval, zvláště potom svou přímluvou, že jsem se obával, že předce k tomu přijde, aby mu domluva zjevná učiněna byla; věda pak o kardinálovi, že pán hněvivý (neb i to dal z hněvu mluvití prvé od sebe) a obávaje se, že řekne-li mu se co, nezmlčí toho a že budou z toho větší odporové, a poněvadž on pro pýchu soudu neustoupí, že soud ještě více zlehčen bude, když podruhé obcházela přímluva, předce jsem na svém stál, a pověděl, že dobrá věc jest sice na přistojící pozor míti, však že přední věc jest míti pamět na nás a na soud, nebo z přistojících ač snad mnozí mlčení naše zle vykládati budou, však že mnozí vykládati je budou dobře, a moudřejší k rozumnosti nám to přičítati, což nerozumnější připisovati budou k strašlivosti. Protož že na tom ještě stojím, poněvadž časové nynější jsou rozdílní od jiných, roztržitosti mnohé v zemi jsou, aby raději ku pokoji a k lásce směřováno bylo, než k dalším nevolím; nebo bude-li se k němu co vůbec mluvití, že on dá na to svou odpověd, a dá-li ji, že soud k tomu nebude moci mlčeti, a tak že bude hříčka, a před přistojícími posměch, a potom snad válka ňaká, neb soud před císařem, a protož že mi se ještě vidí, aby mu se nic neříkalo, než aby když do potazu přijde, s ním se promluvílo, a jemu oznámilo, že se J. M. neráčili do něho nadati tak tvrdého mluvení, a kdyby nebyli šetřili dobrého přátelství a lásky, žeby mu byli mohli podobnou odpověd dáti, a protož že ho žádati ráčí, aby podruhé více měl na pozoru vážnost soudu, zvláště, poněvadž sám soudcím jest, a když soud lehčí, že sebe lehčí, a tak že se mu důvěřují, že napotom takových řečí a pohrůzek a jako odpovědí ňakých na straně zanechá.

Všickni přistoupili k mé přímluvě a naposledy i Berka. Vydal potom novou otázku, coby se těm poddaným odpovídati mělo? Přimluvil jsem se nejprv, žeby mi se vidělo, aby k nim řečeno bylo, aby se po soudu ku p. hejtmanovi najíti dali, a tu aby jim oznámeno bylo, že J. M. ráčí chtěti s J. M. knížecí o to promluvití, aby je z vězení vypustil. Ale replikoval Berka, žeby on snad naplněn hněvem, neb

tím domněním, že mu nic nesmíme říci, jsa naplněn rozkázati jim mohl, aby se k němu nestavěli; neb žeby je kázal, do šatlavy dáti, a žeby mu se vidělo, žeby lépe bylo, aby se jim oznámilo, že J. M. neráčí jiné nádeje býti, než že nebudou od J. M. neb koho jiného vězením jakým obtěžováni. Přistoupil jsem k tomu a doložil jsem, aby pro ukročení jeho, ještě i toto přidáno bylo, že J. M. ráčí chtíti ještě s J. M. knížecí o to promluvit. I tak se stalo, a zdařilo také, že nic necekna vrátil se mezi nás, a jak na své místo dosedl, hned jsme se stoupili, a tu k němu Berka od nás mluvil; ale tak strašlivě, tak bázlivě, tak pochlebně, s tolika zakazováním a zamlouváním, že se snadno věděti mohlo, že ne méně jeho se bojí, nežli ho nenávidí. On pak mírnou odpověď dal, právě, že co mluvil, k sedlákům mluvil, a na ně že se to vztahovalo, a ne na nás. A tak byl zas pokoj v zemi.

Druhý handl dnes byl o Frydrycha Jordana.

Zabil Jordán, chtěje střeliti na jiného (aneb jak on praví, zastrašiti ho) měšťana jednoho zdejšího. Toho se zdejší ujali, a skrze velmi stíznou supplikatíi, na nás tu věc vznesli, žádajíce, aby je pan hejtman s týmž Jordanem sročil, a vyslyšel. Bylo pak včera na tom při uvažování té věci zůstáno, aby supplikatie ta pro zprávu Jordanovi dána^{F. 133 b.} byla, což se také i stalo, a když dnes odpověď jeho čtena byla, a přímlyvy obešly vůkol, byl o to nemalý odpor; neb se Berka velmi podlé Olomoučanů zastavoval, a k tomu přivéstí chtěl, aby hned při tomto soudu den jmenován byl stranám k skončování té věci, a to proto, že na Jordána nevěre, že se mně a jiným přátelům mým propůjčuje. Ale obránil jsem toho a přivedl jsem, aby Jordán při pořádku zachován byl, a Olomoučané, aby ho rokem obvinili, a ten rok aby ku právu Brněnskému položen byl. Kardynál, ačby Jordánovi byl přál, aby mu dobře padlo, však jsa naveden od druhé strany, že ten artykul z výpovědi krále Vladislava mezi vyššími stavy a městy, který se začíná: „item také toto mezi dotčenými stranami“ a zavírá „spravedlivý učiniti máme“¹⁾ vztahuje se na to, aby města z ničehož nebyly povinny vinniti obyvatele právem zemským, než toliko před hejtmanem a pokudžby hejtman nechtěl před králem; já jsem ho z toho vyvedl, a ukázal jsem, že ten artykul toliko se rozumí o stávkách, a ne o jiné věci, a ačkoli na tom stal, že v témž artykuli stojí, netoliko pro dluhy, ale pro kterékoli jiné věci, vysvětlil jsem mu to, a vyložil, že se ta slova rozuměti mají na všelikeré jiné věci, pro které člověk může obstaven býti, jako pro rukojemství, pro mejta, pro závady, pro nepořádné obstávky, a tak dále; ale pro mord že nemůže našinec obstaven byti, než obviněn před právem. A tak při tom zůstalo, ač se Berka dosti o to ježil.

Sirotčí věci. Přednášel nejprv Berka toliko o sirotka neb. Karla Sokolovského, a potom o sirotka neb. Frydrycha Bule. Potom předstoupil pan Jiřík z Hodič jakožto zmocněný pana Karla z Lichtenštejna

2) Artykul ten zní úplně takto: „Toto také mezi stranami dotčenými vypořádáme i na budoucí časy ustanovujem, aby žádný měšténin ani město pro žádné dluhy, ani pro kterážto koli jiné věci člověka dobrého rytířského buď mužského neb ženského pohlaví nestavovali, ani stavování nedopouštěli, lečby se kdo sám zápisem svým v takové stávky zavázal. Než kdo se pod těmi stávkami nezavázal, tehdy takového každého oni mají hleděti před hejtmanem téhož markrabství, jest-li že by Nás v té zemi nebylo, a týž hejtman má jim o takové věci bez pňhonu konec učiniti. A jestližby pak týž hejtman o to jim konce neučinil, budou se moci na Nás neb na budoucí krále České odvolati, a My jim o to konec spravedlivý učiniti máme.“

předešlého hejtmana, a přednesl o sirotky po neb. panu Bernartovi Sednickém pozůstalé, kterýž měl statek na dědictví a na manství, avšak zemřel na manství a větší díl statku byl na manství; poněvadž nezanechal po sobě než dcer, a listu mocného od biskupa ani od krále nemaje, neučinil žádného poručení, a protož k manství sahl kardynál, a ačkoli mnoho dluhů po sobě zanechal nebožtk, a rukojmové skrze něho k velikým škodám přišli však nemohli kardinála žádnou prosbou k tomu přivésti, aby jim ten statek pustil, aby se ním z rukojemství vyvaditi mohli. Protož když dnes ty věci přednášeny byly, předstoupili tíž paní rukojmě, a žádali, aby jim to, což na dědictví jest, k vyvazení jich puštěno bylo. Pročež pan z Hodic chtěje ukázati, že po témž pánu z Choltic více dluhů zůstalo než statku, a že tu panu Karlovi z Lichtenštejna k opatrování nic nenáleží, dal čísti inventář, opáčil ohlášení panů rukojmí, a dal čísti naučení od soudu manského, kterým sami sirotci hofrychtíři manskému k opatrování poručeni jsou.

Ty věci když přišly do potazu a přímluvy šly vůkol, a já se také měl přímlouvati, srovnal jsem se s kardynálem a s sudím, že tu panu z Lichtenštejna k opatrování nic nenáleží; však poněvadž mi se to divné zdálo, že statek na dědictví zůstal, a sirotci že ne hejtmanu, než hofrychtíři k opatrování přišli, počal jsem k tomu mluviti dosti obsírně však znaje, jak kardynál pán popudlivý, netoliko jsem ho nejprv prosil, aby se nehněval, než také nic jsem nezavíral, než jako per modum disputandi tu věc jsem rozjímal a propositií byla: Poněvadž manové biskupství Olomouckého, kteří také statky na dědictví mají, ačkoli svými lenými statky jsou zavázáni biskupu a kostelu Olomouckému, však osobami svými jsou svobodní, a žádného jiného za Pána nemají než krále českého jakožto markrabí mor. Důvody pak toho měl jsem tyto 1. že zřízení zemské zřetelně praví, že ti kteří v soudu zemském sedají, nemají míti žádného jiného za pána než krále českého a poněvadž manové biskupští na dědictví mající, sedají v soudu zemském, jako nynějšího času pan z Kunovic, pan podkomoří, a pan Arkleb z Vičkova, z toho že jde, žet musejí býti svobodní a žádného jiného p. nemající než krále českého a tudy i dítky po nich pozůstalé. Poněvadž hejtman, jakožto místodržící krále v statky sirotčí se uvazuje, ne proto aby byl úředníkem nad statky, než proto, že jest opatrovníkem, a pro dependentií; kteří statkové od panův svých dědičných mají, i statku. Pol. 151. z toho že jde, že sirotci zemští, pod jiné právo nenáležejí než zemské a tak že jsou svobodní, neb síce kdyby sirotci jinam náleželi, žeby hejtman byl toliko šafářem a úředníkem nad statky. 3. Že ačkoli jsou rozdílná práva, však jedno že jest vyšší než druhé. Zemské právo že jde napřed, potom manské; tak i dědictví před manstvím, a protož hejtman zemský před hofrychtýřem manským, a tak sirotci, kteří pod obojím právem statky mají, že slušněji pod správu hejtm. náležejí, než pod správu hofr. Byl bych mohl i jiné důvody přivésti, ale že jsem viděl, že se hněvem již všecek mění kard., přestal jsem i ačkoli jsem ty věci tak moderate přednesl, jakž nejvyš možné, však nemohl jsem toho ujíti, aby na mne také jedu svého nevy pustil, i na jiné dobré lidi. Nejprv se mě ptal, již-li jsem odmítl? Potom tuze se obořil na nás všechny, a aby vždy had štipl, pravil, že z něho chceme učiniti pikhartského faráře, což toliko na mne se vztahovalo, neb na ten čas žádného jiného z jednoty v soudu nesedí krom mně poněvadž pana z Roupova přítomného tu nebylo. A neodvozoval pak toho, což jsem přivodil, téměř ničímž, než

pravil, že se to tak od starodávna zachovávalo při právě manském, když bylo více statku na manství než na dědictví, a když ten, který umřel, na manství bydlel a ne na dědictví, aby sirotci ku právu manskému a tak pod správu hofrychtýře náleželi, a doložil také toho, že příčin toliko hledáme, abychom se s ním vadili, potom šly přímluvy vůkol a když viděli jiní, že se tak zpouzí, chválili to naučení, a zůstáno na tom, aby se dalo naučení panu z Hodic, že tu panu z Lichtenštejna k opatrování nic nenáleží. Nemluvil zatím nic se mnou dnes, než když vycházel, řekl ku panu Jiříkovi z Hodic: „budeme-li často s panem Karlem takové odpory v soudu mívat, nevím jak budeme moci na dlouze přátelé zůstat.“ Což když mi od něho oznámeno bylo, zůstal jsem s ním, coby při shledání zas kardynálovi ode mně pověditi měl.

Smířili jsme se zas kardynál a já; neb prohlídaje k nynějšímu času a k svým mnohým jiným nebezpečnostvím, nechtěl jsem ho dráždit, než raději krotiti, aby na mne spolu s jinými nevsedl.

Dáni poslové ke dekámu ku poručenství neb. pana Jáchyma Haugvice, v kterémž jediný toliko poručník zůstal pan Karel Haugvic, jiní se ho odepřeli, ano i on sám přede dvěma léty, než teď z novu na to nastoupil.

Byl sjezd.

Dostal se do soudu pan Burian Lev Berka, a to tímto způsobem. Když jsme zasedli, svolal nás pan místodržící, a tu nejprv pobízeli se s kardynálem, kdo má z nich mluvit? Ale zůstáno na tom, aby Berka mluvil, a tak počal praviti, že J. M. císař pán náš nejm. ráčil jest J. M. vysoce knížecí M. a jemu psaním svým milostivým poručiti, aby poněvadž již dráhně soudů po pořád držáno nebylo, a J. M. ráčí to milostivě oblibovati, aby soudové držání bývali, a spravedlnost průchod svůj aby měla, tento soud konečně držán byl a netoliko držán ale i dozasen, poněvadž již dráhně osob zhytnulo z prostředku panův soudců, a jmenovitě že jim ráčí poručiti, aby Burian Lev Berka dosazen byl, neb ačkoli jest mladý, však že J. M. ráčí to při něm spatřovati, že jest smysle a rozumu dosti spůsobného, a že se bude moci učiti, protož že jsou se také na tom ustanovili, aby ho dosadili, a jemu přísahu vydali, a obávaje se, aby snad z nás někdo proti tomu nereplikoval, opáčil to podruhé, že jsou se na tom ustanovili, a tak nemaje na tom dosti, že ho proti pořádku v zřízení zemském vyměřenímu, a jako toho, který žádného statku pozemského dědičného nemá, dosazuje, ještě ho dosadil bez přímluv panův soudců nepodáváje je na žádného z nás, a tak když žádný se nepřimlouval, já jsem také mlčel, a pánu Bohu to ublížení, které se pořádkům našim děje, poručil.¹⁾

¹⁾ Tímto zápisky prvního kvartantu se končí. Právě z toho posledního soudu lze viděti, jakou nevášnivostí si počínal dvůr pražský a nástroj jeho Lad. Berka. Nepokojové, o kterýchž v soudě zmínka se činí, pocházeli od vojska Tillyho, který měl Moravu do Uher vpadnouti a sněm Prešpurský rozehnati. Na konci měsíce února sešli se stavové moravští u valném počtu do Brna a dne 7. března Karel z Lichtenštejna nazýváje Berku šelmou a zrádcem země jemu ve imeně stavův řekl, že jej děle za hejtmana země trpěti nemohou. Na tu událost nasledoval sjezd ve Slavkově dne 8. března a dne 13. dubna sjezd v Ivančicích. Berka uprchl z země a rozkázáno mu později, aby z země se vyprodal, jinak že mu statky k rukou země zbaveny budou. Když Matyáš pak markrabím Moravským se stal, potvrdil Karla z Žerotína již dříve od stavů za hejtmana země ustanoveného v úřadě hejtmanství. Soudu za jeho hejtmanství odbyvané 1609 — 1614 nacházejí se v druhém kvartantu, o němž jsme v předmluvě zmínku učinili.

Obsah.

Soudy Holomoucké.

<i>Svato-tříkrálské:</i>		<i>Svatojanské:</i>	
léta 1596	na straně 6	léta 1596	na straně 41
" 1597	" " 82	" 1597	" " 102
" 1598	" " 103	" 1598	" " 171
" 1599	" " 193	" 1599	" " 217
" 1600	" " 234	" 1600	" " 235
" 1601	" " 271	" 1601	" " 272
" 1607	" " 272	" 1607	" " 273
" 1608	" " 274		

Soudy Brněnské.

<i>Postní:</i>		<i>Svato-Kunhutské:</i>	
léta 1596	na straně 26	léta 1596	na straně 61
" 1597	" " 82	" 1597	" " 103
" 1598	" " 134	" 1598	" " 174
" 1599	" " 196	" 1599	" " 234
" 1600	" " 235	" 1600	" " 271
" 1601	" " 272	" 1601	" " 272
" 1607	" " 273	" 1607	" " 273

SPISY

Karla Staršího z Žerotína.

Oddělení první:

Žerotínovi zápisové o soudě panském.

Svazek druhý.

Vydal:

V. BRANDL.

Pomocí zemského výboru.

V BRNĚ 1866.

Nákladem vlastním.

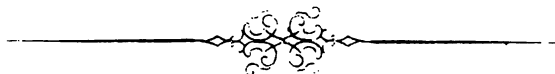

Tiskem národní kněhtiskarny J. Šnaldra v Brně.

Klíč k šifrovanému písmu Karla z Žerotína.

<i>a</i> - <i>τ</i>	<i>í</i> - <i>v̄</i>	<i>r</i> - <i>Ź</i>
<i>b</i> - <i>7</i>	<i>j</i> - <i>Ź</i>	<i>s</i> - <i>ƒ</i>
<i>c</i> - <i>o</i>	<i>k</i> - <i>+</i>	<i>š</i> - <i>f</i>
<i>d</i> - <i>⊥</i>	<i>l</i> - <i>Ź</i>	<i>č</i> - <i>∧</i>
<i>e</i> - <i>ø</i>	<i>m</i> - <i>č</i>	<i>u</i> - <i>=</i>
<i>f</i> - <i>H</i>	<i>n</i> - <i>č</i>	<i>v</i> - <i>ø</i>
<i>h</i> - <i>1</i>	<i>o</i> - <i>η</i>	<i>y</i> - <i>v</i>
<i>i</i> - <i>v</i>	<i>p</i> - <i>∧</i>	<i>x</i> - <i>ø</i>

*+LV8 ƒ00̄ 8Tƒ0LŹ 6T ƒ80 0v̄ƒAη T AT6 +TŹ -
když sem zasedl na své místo a pan kar -
LV6TŹ AT+v Ag8vƒ0Ź Lη ƒT=LBv̄080
dinal taky přišel do soudnice (str. 151.)*

(F. 1. b.) **Soud Brněnský Svato-Kunhutský léta 1608**

jest odložen obecním sněmem téhož léta o sv. Bartoloměji před tím držaným.

(F. 2.) **Soud Olomoucký Svato-Tříkrálský léta 1609.**

Není poznamenáno, co jest se sice jednalo a přednášelo od stran při tomto soudu, toliko resolucie samy na supplikacie.¹⁾

Na páně Maršalkové supplikatci jest napsáno. Má pan maršalek na mne (hejtmana) tu stížnost vznésti a já (hejtman) ji panu Ladislavovi Berkovi odeslati s tím poručením, aby na ni před soudem Brněnským zprávu svou dal a pokudžby Jaroslavice před tím časem prodal, aby peněz z země před spokojením té i jiných věcí aneb dalším J. Mti. vyměřením nevyvážel. — Na pánův Bernarta, Jana, Jetřicha z Žerotína bratřích vlastních supplikatci J. Mti ráčili jsou se snésti, aby pan Frydrych v šesti nedělích konečně díly položil pánům bratřím svým, v tom pak čase, aby na škodu bratřím svým žádné nemírné outraty nevedl a cožby se koli dlužil, toho z dílů bratří svých nevyrážel. Byli-li by pak jací odporové mezi nimi pany bratřimi při dělení, aby pan hejtman sám osobou svou neb skrze nařízené komisaře v to se vložití mohl.

Na supplikatci paní Anny Hartunkovské z Hartunkova. Má pan Bernart Podstatský po paní Anně z Hartunkova panu Bernartovi Blektovi véna jmenovati i výpravou náležitou, tak jakž to šíře na supplikaci pana manžela jejího poznamenáno jest, vybyti. Co se pak nápadu po paní Estře Pivčovny po (f. 2 b.) mateři její dotýče, má ji tolikéž pan Bernart Podstatský spokojiti. Pakliby co na rozmyslu měl o tom mi (hejtmanu) neprodleně oznámiti a já (hejtman) budu věděti, co v té příčině činiti. — Na supplikatci Jetřicha Tasa Hartunkovského z Hartunkova. Poněvadž v moci J. Mti není léta sirotkům doplňovati a při J. M. K. proti tomu, který statek uručil, žádati jich proti pořádku by bylo, neráci J. M. k této žádosti moci povolovati. Co se pak škod, které se od pana Podstatského na témž statku dáti by měly, dotýče, má v tom náležitě napomenut i tolikéž, aby na místě rukojmí z tohoto světa sešlých jiní rukojmové postaveni byli a zápis obnoven, opatřeno býti, což když se stane, nebude se více žádného nebezpečenství potřebi obávati. — Na supplikatci Estery, Elišky, Barbory Hartunkovské z Hartunkova. Poněvadž v moci J. Mti není léta sirotkům doplňovati a při J. M. K. proti tomu, který statek uručil, žádati jich proti pořádku by bylo, neráci J. M. k této žádosti moci povolovati. Co se pak škod, kteréž se od pana

¹⁾ Tato slova jsou psána rukou Žerotínovou.

Podstatského na témž statku dáti by mělo, dotyče, má v tom náležitě napomenut i tolikéž aby na místě rukojmí z tohoto světa sešlých jiní rukojmové postaveni byli a zápis obnoven, opatřeno býti. Což když se stane, nebude se více žádného nebezpečnosti potřebí obávati. — Na supplikatci Bernarta Blekty z Outěchovic. Jest poručení J. Mti, aby pan Bernart Podstatský paní Annu Hartunkovskou z Hartunkova manželku pana Bernarta Blekty z Outěchovic věnem vyhl, o výpravu na veselí svadební učiněnou s ní podle slušnosti narovnal a cožby tak podlé takového urovnání Karlovi Hvršovi náleželo, tím jeho spokojil. Pakliby se srovnati nemohli, aneb žeby sice v tom co na překážku bylo, to aby na (f. 3) mne (hejtmana) vznesl, příčiny oznámil a dalším vyměřením mým se spravil. Proti tomu má pan Blekta paní Anna manželku svou opatřiti a pana Podstatského vykvitovati. — Na supplikatci Raclavských. Nic jiného není potřebí, než ohlásiti se před J. M. při příštím soudu, který v Olomouci držán bude, když na rok přijde a tu nebude-li žádné příčiny odkladu, budou těchto lidí stížnosti od J. M. slyšány. — Na supplikatci Dluhonských. Žalují na pana probošta pána svého, že jim v náboženství překážku činí a do kostela Předmostského, k němuž od starodávna náleží, choditi zbraňuje: více že jich nepovinnými platy obtěžuje, a aby jemu Vidimus z privileji svých dali, od nichž toho do příštího outerka pod velikou pokutou, s kterouž že oni býti nemohou, míti chce. Item Majíce oni s pány z kapitoly rok před J. M. pany soudce zemské položený zprávu dávají, že jest jim od téhož pána jejich oznámeno, že takový rok již k vymazání přišel; což bylo-li by tomu tak, žádají J. M. pána za oznámení a za další v potřebě své přichránění. Odpověď. Co se dotyče chození do kostela Předmostského a užívání služeb Božích v něm to bez překážky činiti mohou, poněvadž v tom svému pánu nejsou zavázáni. Než co se roku s pany z kapitoly dotyče, poněvadž ten umrlý jest pro smrt nebožtíka probošta, chtějí-li dále nynějšího probošta z čeho viniti, já (hejtman) jim práva nezavírám, nybrž cožby mi (hejtmanu) tak od nich podáno bylo podle starobylého pořádku přijíti a rok položití chci: neb soud zemský od svého práva až posavad neustoupil, aby pany z kapitoly s poddanými jich právně slyšeti neměli. —

(F. 4.) Soud Brněnský Postní téhož léta (1609).

Joachym Bitovský z Slavíkovie. Žádá J. M. panův soudečv, aby k tomu povolení své dáti ráčili, aby statek Malenovský po neb. panu Zygmundovi bratru jeho pozůstalý a od něho málo před smrti jeho totiž od nebož. za 40.000 zl. koupený (za nějž mu však od nebož. toliko 13.000 a 500 zl. dáno jest), zase v též sumě ujiti mohl, zvláště jsouce on téhož statku a sirotků po bratru jeho zůstalých opatrovníkem, aby tím snázeji dluhy, kterých jakž jemu Joachymovi Bitovskému za též statek Malenovský tak jiným do 40.000 zl. se nachází, platiti a věřitele pokojiti mohl. Odpověď. Zmocněným J. M. pana vladaře domu Lichtnsteinského pro zprávu ještě tento soud. — Na zprávě, kterouž zmocnění pana vladaře domu Lichtnsteinského dali napsáno: Poněvadž o tyto sirotky a statek ještě žádného naučení dáno není, J. M. neráčf k tomu povolovati, nybrž ráčí té věci všechny odkládati do příštího soudu Olomouckého. (V Brně o soudu 28. Martii 1609) K S Z Ztina.) — Frydrych Jordán připomíná předešlou žádost svou, kterouž jest na J. M.

pany soudce při soudu minulém svato-Tříkrálském v městě Olomouci držaném na místě sester svých podlé sněmovního snešení léta 1599 stěžující sobě do urozeného vládky Karla Jordána, kterýž maje sestry jeho vedlé poručenství neb. otce jeho, (f. 4 b.) jakž by na stav jejich náleželo, zaopatřiti, toho však že neučinil, přednesl; žádá, aby podlé též prosby své předešlé sestrám jeho to všecko, což jim spravedlivě a povinně náleží, týž Karel Jordán podlé oučtu jemu od Frydrycha Jordána odeslaného tomu, komuž by od J. M. nařízeno bylo, odvedl. — Odpověď. Karlovi Jordánovi pro zprávu ještě tento soud. — Mikuláš Charvát žádá, aby J. M. paní Annu Vlachovskou před sebe obeslati, a jí dostatečně o tom, aby jemu ihned sumu jeho, kterouž on za ni a syna jejího, když jich na onen čas z ruky nepřítelů Turka vyplatil, dal, i se všemi škodami jeho v té příčině vzatými, položila a zaplatila, poručiti ráčili. Odpověď. Má se ode mně (hejtmana) též paní Anně Vlachovské i jmínem J. Mtí napomenutí učiniti, aby tohoto Mikuláše Charváta spokojila a pakli by s to býti nemohla, aby se zas osobně do Uher k témuž Charvátovi postavila. — Kněz František převor kláštera Kartouského na předhradí Olomouckém žádá J. Mtí, aby při vypravování dvou koní zbrojných, tak jakž od starodávna bývalo, jeho pozůstaviti, toho pak třetího vnově na něj uložného koně z rejster zemských vymazati a menšímu panu sudímu v témž kraji, aby takovým zvodem se spokojil a klášteru jeho na těžkost další nenastupoval, poručiti ráčili. Odpověď. Má kněz Kartous takové snešení J. M. ukázati a pokudžby se tak našlo, jakž zprávu dává, má při tom zůstat i ten kůň z rejster mustrunkových vymazán býti. Actum 23 Mar. — 27. Martii téhož léta J. M. viděše poznamenání rukou pana Ladislava Berky strany žádosti kněze Kartousa ráčí při tom zanechávati a poroučeti, aby ten kůň vymazán byl. — (f. 5.) Pan Ladislav Berka činí zprávu proti stížnosti, kterouž jest pan Karel Tetaur na něj před J. M. pany stavy při soudu Olomouckém sv. Tříkrálském skrze supplikaci svou vznesl. Odpověď. Zpráva pana Berky J. M. daná na stížnost pana Karla z Tetova témuž panu z Tetova k dodání. — Georg Andre, Hanuš, Leonhard a Ernreich bratří vlastní z Oberhamu žádají J. M. za poručení panu Adamovi Šleinicovi, aby jim dluhy spravedlivě od neb. sestry jejich, paní Anny z Oberhamu povinné, kteréž oni jí na díle na hotových penězích k pilné potřebě její půjčili, na díle jsouc za ní rukojmové platiti museli, ano i po smrti její nechtíce na ni jako sestru svou naříkání nějakého dopustiti, spokojili, z statku Kvasického, kterýž ona jemu s tou jistou výminkou v poručení dostavenou t. aby všechny a všelijaké spravedlivé a od neb. povinné dluhy, kteréž by se buď na zápisích aneb sice s jistými průvody nacházely, z toho statku Kvasického zaplatil a na ni neb. naříkání po smrti její nedopouštěl, zaplatil, jich spokojil a vůli neb. jistou naplnil, zvláště pak, poněvadž (majíce oni zápisy na některé dluhy jim od neb. povinné, v nichž jim všecek a všelijaký statek, který kdekoli má v základu podstavila) oni jemu žádné překážky v nápadu mohouce učiniti, však nečinili, ani mimo jim spravedlivé povinné že činiti nemíní. Odpověď. J. M. ráčí bratřím z Oberhamu na pořád práva ukazovati, chtějí-li Adama Šleinice z čeho viniti, mohou to podlé pořádku učiniti. (K S Z Ž.) — P. Petr Pavlovský z Pavlovic. Stěžuje sobě na poddané své Oujezdecké, že jemu robot povinných vykonávati, ani poddanosti neb. člověčenství slibovati nechtějí; žádá, aby mohli k tomu od J. M. přivedeni býti. Odpověď. Má pan Pavlovský i poddaní jeho k jistému dni ode mně obeslati a jemu v (f. 5 b.) přítomnosti mé (hejtmana) v poddanost a poslušenství uvedeni býti a pokudžby se tomu na odpor nepostavili, při tom jich zanechati. Pakli by slibovati nechtěli, právo hraničné jim osaditi a coby jim právo nalezlo, vedlé toho dáti je trestati, to pak právo aby soudilo, čeho jsou zasloužili, že zlehčuje sobě ouřad hejtmanský nechtěli

mého vykonati. Toto jest psáno z společného snešení J. M. 26 Martii ve štvrtek po neděli Oculi. — Pan Jan Bernhart Finffkircher. Oznamuje, že jest léta 1603 jsouc nejvyšším proffiantmistrem v království Uherském lidu válečného z Mark. Moravského proti nepříteli vypravenému a v Pešti přes celou zimu zůstávajícímu všelijakého proffiantu ku potřebě jejich za summu 8515 zl. 25 kr. jest dodal; žádá, aby mu zaplaceno bylo. Odpověď. J. M. ráci za odpověď dávati, že žádost pana Hans Bernarta Finffkirchera nemůže od J. M. dřív obecního sněmu a přítomnosti všech čtyř stavů uvážena býti, než aby při nejprvnějším sněmě touž žádost na pany stavy vložil, že tehďaz panu odpověď dána bude. — P. Jan Drahnovský z Pěncína. Žádá, aby Brykcimu Dráhanovskému strejci jeho poručeno bylo, aby peníze a jiné věci od svrškův náležející Zygmondovi Drahanovskému, kterýž při nedospělém smyslu jest a lepšího opatření potrebuje, jakožto bratru jeho ihned vydal. Odpověď. Má pan Brykci Dráhanovský Zygmunda strejce svého při nejprvé příštím soudu před J. M. postaviti. — Tobiáš, Ludvík, Albrecht a Jan bratři vlastní Sokolovští z Sokolova. Žádají, aby podlé nedilnosti jakožto Karla Sokolovského z Sokolova již nebožtíka bratra jich nedilného statku pozůstalého vlastní a praví dědicové (f. 6.) a nápadníci podlé zřízení zemského pozůstavení byli, a že nedilnost prokázati chtějí, se ohlašují. Odpověď. Mají bratři Sokolovští i s sirotkem po nebožtíku Karlovi Sokolovském pozůstalým při nejprv příštím soudu zemským snesouce se o to s zmocněnými pana Ladislava Berky před J. M. předstoupiti a ukážíce nedilnost naučení od J. M. žádati. — Jiřík Perger z Pergku a na Tuřanech. Zprávu dává na supplicaci p. Zuzanny Přepické Pfeřkornové někdy pozůstalé vdovy po Janovi Kryštofovi Jágerovi z Poyssprunu, kdež tolikéž oznamuje, že poručenství a též sirotka a správu statku na sebe přijal a mimo praetensi J. M. C. kterouž k tomu statku jmiti ráčil, věno paní vdově obdržel, však že s tím spokojená býti nechtěla, nybrž nadřeno jmiti chtěla. Item téhož nebož. sestra vlastní Markyta Grayfffensteynerka se nachází, pravice se býti s neb. nedilná, tolikéž v tom statku díl míti chce. Naposledy žádá, aby se J. M. téhož sirotka ujiti, jeho chrániti a prospěšnou radou svou ku pomoci přispěti ráčili. Odpověď. Má se před J. M. oustně v šaracích ohlásiti. — Pan Jan Diviš z Žerotína zprávu dává, že jest Andryše Tomanykle z Kolsdorffu, kterýž se osoba stavu rytířského jmenuje v Mikulčicích vziti a jej z Židlochovicích vězením opatřiti dal, za tou příčinou, že listy falešně rozpisoval, kdež od J. M. naučení žádá, coby s ním činiti měl. Odpověď. Má ho pan Diviš z Žerotína co nejspíše sem do města Brna ještě před vzdáním soudu postaviti. (J. V. hrabě z Turnu). — Karel z Bitova i na místě Voldřicha a Vilíma vlastních bratřích svých. Zprávu dává, kterak léta 1604 neb. pan Ondřej Sokolnický z Bitova otec jeho nejprvé z tohoto světa časnou smrtí sešel a po (f. 6 b.) smrti jeho že jest se pan Ladislav Berka jich sirotkův ujal, avšak pozůstalost všecka za paní mateří jejich zůstávala, kterážto i časnou smrtí z světa sešla a pozůstalost bratra Janovi Biskupovi k správě až do zrostu sirotků jest před smrtí poručila, kterážto Jan Bitovský strejce jejich, kterýž mezi rejthary zemskými slouží, dovědonce se o týchž věcech, kdeby byly, k sobě je vzal a rozprodal, nemajíc k tomu práva; žádá v tom za opatření. Odpověď. Má se ode mne (hejtmana) panu Golcovi psaní učiniti, aby toho jistého na závazek vzal, aby se přede mne (hejtmana) postavil a když mu den se ku postavení jmenovati bude, má o něm panu hraběti z Hodic oznámiti, aby supplikanta též přede mne (hejtmana) postavil a já (ut supra) vyslyše oba a poznaje, žeby ten rejthar tím, co se mu za vinu dává, vinen byl, mám ho na závazek vziti, aby se při nejprv příštím soudu před J. M. postavil. — Marek Novák a Valentin Dvořák stěžují sobě do Adama Skotusa, probošta Novofříšského, že jich

k nebývalým robotám potahuje a nemoha jich k tomu přivésti, je do vězení dal, z něhož na jiný způsob jich propustiti nechtěl, leč 7 zl. složí. Žádají za ochranu, aby je v roboty mimo povinnost nepotahoval a pokutu od nich vzatou jim zase navrátil. Odpověď. Když J. M. Kr. ráčí podkomořího ustanoviti, aby se k němu v své stížnosti utekli. — Pan hrabě z Salmu vznáší na J. M. předešlou žádost svou, kterouž při soudu minulém Olomouckém Sv.-Janském léta 1608 na J. M. za příčinou nákladu, který na Belichshabery (sic) trubače a jiné potřebné věci jakožto ten, kterýž byl k tomu od J. M. Nej. P. Ou. a soudců zemských, aby jistý počet koní ze tří krajův mark. tohoto pod správou svou měl, nařízen, vésti musel, kteréhožto nákladu, žeby osobám na hoře dotčeným (f. 7) do 500 zl. tak jakž kvitance jejich to ukazuje, vydáno bylo. Odpověď. Léta 1609 při soudu Brněnském postním J. M. ráčili poručiti, aby panu hraběti z Salmu 500 zl. peněz na jednání Befelichshaberů vynaložených navráceno bylo, však aby pan hrabě proti položení takové summy vydal kvitanci od týchž Befelichshaberů přijaté. — Jan Frydrych Vojíř. Žádá J. M. poněvadž jest na onen čas při času tažení do Uher po mnoho lét proti nepříteli Turku markrabství tomuto sloužil a za tou příčinou v veliké neštěstí jak od nepřítelů Turka jsa od něho v pevnosti Rabu zajat a při kanceliří Tatarském v vězení těžkém do patnácti lét zůstával, tak taky když jemu Pán Bůh z toho pomohl a mezi křesťany anobř své přátele navrátili se popřál, že jsou mu bratři jeho všecek jeho podíl (položice ho již za umrlého) jsou utratili, jest netoliko v neštěstí jakž nahoře dotčeno, ale i v chudobu náramnou upadl, aby J. M. ohlídnouce se na ty věci a na něho bídného člověka, ráčili k němu podlí lásky křesťanské nějakou milost prokázati. Odpověď. J. M. ráčí jemu Vojířovi sto dukátův darovati. (K S Z Z.) — Karel Jordán. Žádá J. M. aby jemu berní léta 1602 zasedlou již přes 50 zl. že není odpustiti a takový reštant z rejster výběrčích vymazati dáti ráčili, poněvadž on na onen čas léta 1601 od některých pánův k J. M. C. a k jiným pánům, kteříž tam od J. M. do Prahy v příčině těch knechtův Gaispergerových vypraveni byli k nim s psaním vyslán byl a na té cestě nemálo peněz svých utratil. Odpověď. Má berní spraviti a svou věc dále J. M. při lepší příležitosti připomenouti. (K S Z Z.) — Pan Jiří z Náchoda. Supplikuje J. M., že jest se tou příčinou v statek po neb. panu Kralickém pozůstalý uvázal, že o vůli neb. pana Kralického na čem jest s ním za živobytí svého zůstal, věděl; protož jestli pan Jiří Zygmund z Zástřizl, kterýž na něj na místě sestry své paní Alény Zoubkové do soudu supplikatci podal, k těmž statku lepší (f. 7 b.) právo se míti praví nežli on pan z Náchoda, že bude pan z Zástřizl věděti, poněvadž ku právu v zemi dosti usedlý jest, jak dále v tom postupovati. Odpověď. J. M. ráčí stranám na pořád práva ukazovati a mezi tím pana z Náchoda jako držitele statku napomínati, aby jej se všemi věcmi k němu přináležitými a v něm nalezenými tak opatroval, aby jiní, kteří se k němu právo míti praví, žádného na tom skrácení nenesli a on z toho budoucně odpovídati mohl. — Jan Lukyn kupec z Košic. Vznáší na J. M. strany nějakého dluhu jemu od neb. pana Zdenka Berky jemu povinného a šuldbriefy ujištěného a žádá, aby jemu týž dluh z statků pana Berky zaplacen byl. Odpověď. Panu Ladislavovi Berkovi z Dubé a z Lippého pro zprávu k budoucímu soudu.

(F. 8 b.) **Soud Olomoucký Svato-Janský téhož léta (1609).**

Tyto níže psané paměti a poznamenání jsou se staly.

Promluvení J. M. pana hejtmana z potazu J. Mtí k Bohušovi Kokorskému: Pane Kokorský! J. M. ráčili jsou žádost vaši v uvážení svém míti; a poněvadž vy i na místě jiných nápadníkův nejbližší nápadník nebožky paní Anny Kunovny z Kunstatu jste, ráčí k tomu povolovati, aby jste takovou summu zde v městě Olomouci na rathouze složenou spolu s jinými nápadníky s tou výminkou, jakž jste se sami ohlásili, vyzdvihnouti mohli; totiž jestližebyste vás kdo z čeho pořádem práva viniti chtěl, že jednomu každému jsouce v zemi dosti usedlý odpovídati chcete.

Promluvení J. M. pana hejtmana z potazu J. Mtí k Janovi a Brykcímu Drahanovským z Pěněcina strany Zygmunnda Drahanovského na smyslu nedostatečného: Pane Jene Drahanovský! Poněvadž se o tom J. M. dostatečná zpráva dává, že Zygmond bratr váš od pana Boha skrze nemoc tak navštiven jest, že smyslu svého zdraví užívati nemůže, že on vám jakožto bratru vlastnímu i s tím se vším, což tak témuž Zygmondovi buď na zápisích, na kteréž dobré vůle žádnému dány nejsou, neb na klínotech, na svrscích aneb na čemkoli jiném (o čemž však J. M. jestli co toho víc či není žádné zprávy míti neráčí) ještě pozůstává, k opatrování náleží; (f. 9) a protož budete jej moci podlé vůle své a povinnosti bratrské opatřiti. Avšak J. M. vám o tom poroučeti ráčí, že to tak opatrovati budete, aby on ve všem své slušné a náležitě opatření míti mohl, nedostatku žádného neboližto ublížení netrpěl. Nic méně neráčí vás J. M. tím zavazovati, aby jste ho při někom buď z přátel svých anebo jinde, kdeby se vám líbilo a jemu žádného zkrácení se nedálo aneb neubližovalo, do toho času, ažby se Pán Bůh nad ním smilovati a jemu zase k prvnějšímu zdraví a smyslu pomoci ráčil, zanechávati neměli. Co se statku jeho, na čem ten koliv záleží (jakž vyš toho doloženo) mimo to, co jest těmi dobrými vůlemi zavedeno, dotyče, to vy ovšem k sobě vzíti můžete; avšak toho neutráćeti, nýbrž jemu až do času, jestli by mu Pán Bůh zase k prvnímu zdraví pomoci ráčil, dochovati máte. A jakož od pana Brykcího Drahanovského, strejce vašeho promluveno jest, že týž Zygmond bratr váš, když jemu ty dobré vůle dával, ještě při dobrém rozumu byl, vy pak tomu na odpor nastupujete, avšak něčímž se od jedné ani druhé strany neprokazuje; i poněvadž o tom vědomo jest, že na takové mluvené řeči J. M. nic přisuzovati ani žádných nálezů na supplikatci činiti neráčí: protož vidí-li se vám, že se v té příčině jaké zkrácení vám stalo, budete moci při nejprvnějších pŕihonech Svato-Martinských o tu věc Brykcího Drahanovského strejce vašeho ku právu zemskému podlé téhož pořádku zapohnati a J. M. se v tom ve všem k vám i jednomu každému spravedlivě zachovati ráčí. Actum v Olomouci při soudě Svato-Janském léta 1609.

Strany stížnosti J. M. pana hejtmana do Olomúčan. Jakož jest sobě J. M. pan hejtman před J. M. nejvyššími pany ouředníky a pany soudci zemskými do purgmistra a rady města Olomouce stížiti ráčil, že jsou sobě ouřad páně v příčině té rozepře, která mezi nimi a Jiříkem Haunšildem vznikla, nechťce před J. M. pánem odpovídati, nemálo zlehčili; a protož poněvadž jest J. M. pan hejtman slušně umíniti ráčil na ně Olomoučany (f. 9 b.) J. M. královské žalovati: J. M. nejvyšší pani ouřadníci a soudcové zemští, jakožto

ti, kteří nad ouřadem hejtmanským i všemi jinými ouřady zemskými ruku držeti chtějí ráci, na tom jsou se sněsti a ustanoviti ráčili: aby pán tři nebo čtyry osoby z prostředku J. Mti, kteréby koli chtějí ráci, k sobě přivzítí mohl, kteříby kdykoliv J. M. Královská pána s nimi Olomoučany sročíti aneb slyšeti chtějí ráci, takové stížnosti páně a slyšení J. M. královské netoliko přítomní, než také pánu při té věci radni a napomocni býti a že od J. Mti všech, aby spolu s pánem a podlé pána před J. M. královskou stáli, nařízení jsou ohlásiti se moci ráčili.

Ohlášení pana Jana Jetřicha z Kunovic: Vaší Mti pane hejtmane a nejvyšší pani ouředníci a pani soudcové zemští Vaším Milostem oznamuji, že jsem na onen čas za pana Václava Tetoura z Tetova a z Malenovic jsouce za něj v několika zápisích rukojmím nemalou summu peněz skrze též rukojemství za něho dáti i škody nésti musel; a paní Anna Kunovna z Kunstatu, když na onen čas již zvodové pro též dluhy konati se měli, před J. M. nejvyššími pany ouřednicí zemskými jest mně i jiným spolu se mnou rukojmím připověděla, že jej pana Václava Tetoura manžela svého v těch všech dlužích až do té summy 16.000 zl. zastoupiti chce. Protož Vašich Milostí služebně prosím, jestli by ta summa nadepsaná tak podlé žádosti pana Bohuše Kokorský z Kokor, jakožto vlastního syna paní Elišky Janaurky z Strachnova i na místě jiných nápadníků k vyzdvížení puštěna byla, aby mně na škodu aneb nějakou ujmu mé v tom spravedlnosti nebylo, že toto mé ohlášení pro pamět při právě zapsati milostivě poručiti ráčíte. Vaším Milostem k službám volný Jan Jetřich z Kunovic. — (F. 10) Ohlášení Jana Bílského z Kařišova: Vaši milosti pane hejtmane a Vaši milosti nejvyšší pani ouředníci a pani soudcové zemští, páni moji milostiví! Vašich Milostí svých milostivých pánů poníženě prosím, že tuto pamět a ohlášení mé do knih pamětních zemských ku potřebě mé Jana Bílského z Kařišova a dítek mých zapsati poručiti dáti ráčíte, což jsem včerejšího dne na V. M. poníženě vznášel, aby to nařízení opatrovníků Barbory Bílské z Kařišova, strejny mé, jsouce jí léta od J. M. kr. doplněna a od V. M. mých milostivých pánův podlé pořádku schválena ke škodě nápadu mého a dítek mých nebylo. Actum v městě Olomouci 8. Julii Ao. 1609. Ohlášení Jaroše Drahanovského na místě manželky jeho: V. M. pane hejtmane a V. M. nejvyšší pani ouředníci a pani soudcové zemští! V. M. prosím, že tuto pamět a ohlášení mé do knih pamětních zemských ku potřebě Boženy Bílské z Kařišova a na Biskupicích manželky mé zapsati poručiti ráčíte, což jsem včerejšího dne na V. M. na místě nadepsané manželky mé v poníženosti vznésti dal; totiž aby to nařízení opatrovníků Barbory Bílské z Kařišova jsouce jí léta doplněna ke škodě nápadu dotčené Boženy Bílské manželky mé nebylo. Actum v městě Olomouci 8. Julii léta 1609. — Mikuláš Tunkl z Brnička. Prosí za naučení jakožto pana Ladislava Berky zmocněný strany vložení do desk zemských statku Bohušického sirotkům po neb. p. Frydrychovi Bulovi z Bořitova pozůstalým a p. Bohuslavovi Bořitovi již neb. prodaného, jestli by to bezpečně učiniti mohl, poněvadž s tou výminkou prodán jest a sirotkům 3000 zl. podlé zápisu ještě nevyvazeného a neporušeného tu náleží. Odpověď. Poněvadž ten pořádek není skrze supplikaci naučení bráti, bude věděti supplikant jak pořádně J. M. tu věc přednese. — (F. 10 b.) Týž Mikuláš Tunkl oznamuje, že jest na něj jakožto zmocněného pana Ladislava Berky od J. M. strany sirotkův po panu Frydrychovi Bulovi pozůstalých vyšlo, aby vdovu vedlé listu věnného z statku vybyl, což jest se i od něho stalo, ano že i více o své ujmě ona vdova což sirotkům vlastně náleželo v Rakousích vyzdvihla 400 zl. Item u Židů v Ejvančicích zastavivši šaty choděcí i některé jiné věci ve 252 zl. jest vyvazeno, ještě nad to vedlé průvodův práví se více ještě právo míti; pročež žádá zpraven býti, měl-li by jí to vše

vedlé těch průvodův, kteříž však odporní a nedostateční jsou, s nemalou škodou sirotčí vydati. Odpověď. Poněvadž se již jednouc o tu věc naučení stalo, bude věděti supplikant jak se podlé téhož naučení zachovati. — Anna Rykerova obyvatelkyně při městě Olomouci na předhradí opakuje prosbu svou, kterou jest J. M. předesle v supplikaci do soudu podala, v ni oznamující, kterak spravedlnost po tetce své paní Dorotě z Libče na dvoře a půl vsi Lesynkách, kdež předešle od J. M. C. Jich Milostem poručeno bylo, aby jí k ní dopomoci ráčili; načež jsou J. M. k přehlídnutí těch věcí a jestliby jakou k tomu spravedlnost měla k vyzvzdění toho pana Bernarta Podstatského a pana Viktorýna Žernovského naříditi ráčili; pročez žádá, aby jim o tom poručeno bylo, aby J. M. nyní toho zprávu učinili, tak aby k své spravedlnosti přijíti mohla. Odpověď. Panu Bernartovi Podstatskému a panu Viktorýnovi Žernovskému pro zprávu. — (F. 11.) Pan Bernart Podstatský a p. Viktorýn Žernovský dávají zprávu, že jest předešle p. Ladislav Berka, aby na supplikaci té Anny Rykerovy, když se jednoho pana Jetřicha Podstatského ta věc dotýkala, budouce dva téhož jmena Podstatští, kteréhoby se tklo, zprávu dali, poručil; kdež porozumějice, že na p. Jetřicha staršího Podstatského tehdejšího nejvyššího pana pisáře Mark. Mor. se ta věc vztahuje, o tom jest p. Bernart Podstatský panu Berkovi zprávu učinil, jaká by pak to věc byla a na čem dále zůstala, že jemu povědomo není, pan Viktorýn pak že k tomu nařizen nebyl, než že se treffuňkem, když pan Podstatský o to mluvil, k tomu dostal. Odpověď. Poněvadž nic o té věci nevědí, ani pan Podstatský ani p. Žernovský, aby právem zemským manželku jeho v spravedlnosti své hledala. — Pan Zdeněk Žampach žádá, aby po potřebách svých ven z země odjeti mohl. Odpověď. J. M. ráčí k tomu povolovati, aby pan Zdeněk Žampach po potřebách těch odjeti mohl a pře jeho, které s poddanými svými někdejšími Hranickými a Drahotouškými má, aby do soudu příštího Brněnského odloženy byly, na ten způsob, aby se on sám osobně k začátku téhož soudu najíti dal, před komisaře se postavil a z toho, z čeho obviněn jest, odpovídal. — Pan Jan starší Říčanský Kavka žádá J. M., aby berněmi a sbírkami, též pobečovním, které paní obyvatelé z měšce svého dávati mají, obtěžován a v ně potahován nebyl, pro příčinu, že svého statku nemnoho užívá. Odpověď. Poněvadž jiní paní obyvatelé svých statkův tak neužívají jako minulými léty, avšak se jim berně neodpouštějí, J. M. neráčí moci k žádosti páně povoliti. — Pan Ladislav Šleinic přimlouvá se za poddané své Mezříčské, poněvadž jsou skrze lid válečný velice schuzeni, aby J. M. ráčili berně za termín Quasimodogeniti léta 1608 (f. 11 b.) odpustiti a ačkoli porozumívá, že jim taková berně od J. M. prominuta býti nemůže, však žádá, aby panům ouředníkům menším poručeno bylo, aby se na statek páně Mezeříčský pro takovou Berni nezvedli, ažby při příštím sněmě na J. M. pany stavy vznesl. Odpověď. J. M. ráčí toho při sněmovním snešení zanechávati.

Jiřík Reinhart z Lišvic žádá za naučení, jak se v tom zachovati má, kdež jemu z soudu poručeno bylo, v témni prokázati, kolik lét věku svého má, poněvadž o tom sám vědomosti nemá a tak v krátkém času přátel svých dojíti nemůže. Odpověď. Poněvadž mu z potazu bylo poručeno, měl se tak zachovati, že jest se pak nezachoval, má to ještě učiniti. — Jan Bohuslav starší Janaur z Strachnova. Paní mateř jeho nebož. Kateřina Železnická z Železného ručila k soudu zemskému 4500 zl. oddílu bratru jejího (kteréhož v supplikaci nejmenuje), ten žeby se v mladém věku stratil a o něm se na čtyřiceti lét nic nevědělo; on Janaur praví se k takové summě po paní mateři své právo míti a žádá, aby skrze pana pisáře nejvyššího paní mateře jeho při právě vyhledán a jemu odveden byl. Odpověď. Nejvyšší pan pisář má ten zápis, pokudžby při právě byl, vyhledati; pakliby se při právě nalezti nemohl

a v knihách naučení nějaká zmínka o něm se naleztí mohla, aby o tom zprávu učinil. — Kryštof Rutzingar. Německé psaní a supplikaci, v kterémž prosí za obnovení předešlé intercessí, kteráž od J. M. pana hejtmana k stavům dolejších Rakous se stala stranu 40 zl. Reinisch jemu od Krále J. M. za věrné (f. 12) služby válečné léta 1604 měsíčně povolených, aby táž intercessí od panův stavův ke třem stavům prelátskému, panskému a rytířskému dolních Rakous obnovena byla. Odpověď. J. M. ráčí povolovati, aby s includirováním této supplikací psaní přímluvné panům stavům učiněno bylo.

(F. 13.) **Soud Brněnský Svatokunhutský téhož léta (1609).**

Sobota 19. Sept. 1. Dáno mně (hejtmanu) naučení o Jana Babku z Mezříčka. — 2. Věc Hrotovská jest odložena do druhého práva za příčinou, že pan Jan Zahradecký bratr starší pana Jiříka sám tu přítomen nebyl a neohlásil se, že právo své k opatrování toho statku panu Jiříkovi pouští, o čemž pan Jiřík před J. M. vypravoval. Ačkoli pak při minulém soudu pan Jan se v tom ohlásil, však poněvadž odklad se stal a po odkladu všecko znovu se přednáší, měl tu býti, aby se znovu před J. M. ohlásil aneb aspoň skrze psaní se ohlásiti. — 3. Naučení panu Karlovi z Lichtnšteina o dvůr po Petrovi Kořenském zůstalý, že mu nic nenáleží k opatrování. — 4. Naučení témuž o sirotky a statek po Vojtěchovi Pavlatovi pozůstalé, že mu náležejí k opatrování.

V pondělí byl svátek.

V úterý 22. 1. Pře pana Maršalka s p. Ladislavem Berkou odložena do zejtrka. Ačkoli podlé pořádku pŕuhonův nebyloby snad na tu při přišlo ani tento soud, však poněvadž při minulém soudu poručeno jest p. maršalkovi, aby k tomuto soudu stál i tolikéž druhá strana, že ráčí chtíti té věci konec učiniti. Protož se v tom ohlásil pan maršalek, žádaje, aby J. M. ráčili ji z pořádku vyňti a slyšeti. — 2. Poněvadž minulých dnův, když přišlo na při paní Kateřiny Palffy s pany rukojměmi, ani ona ani poručník Pergar nestál pro nemoc; ukázáno bylo na pořádek. Postavil se dnes Pergar a učiniv omluvu svou, žádal, aby J. M. ráčili se na ty pŕuhony navrátiti; povoleno jest. Ale zmocněný hraběcí žádal odkladu pro svědky. Bránil toho Pergar a já (hejtman) jakožto poručník svého bratra, jednoho rukojmí vyvstal jsem. Ráčili J. M. v potazu býti a potom té věci odložiti do štvrtka. — 3. Po tom odkladu přišlo na pŕuhon, kterýmž táž paní Kateřina bratra mého pohání; promluvil jsem (hejtman) od něho a přivedl ku paměti nález, který (f. 13. b.) se v Olomouci stal, že jest hrabě povinnen mého bratra netoliko zastoupiti než i z rukojemství vyvaditi; poněvadž pak porozuměl, že hrabě odkladu žádá, že prosí, aby J. M. ráčili to opatřiti, aby se nálezu dosti stalo, tak aby při posudku můj bratr zkrácení na spravedlnosti své nenesl. Dána odpověď z potazu: nestanę-li se nálezu dosti, že můj bratr bude věděti, jak podlé pořádku postupovati. — 4. Pře pana Diviše s paní Eliškou odložena do soudu příštího Brněnského. — 5. Nález mezi abatyší Králového kláštera a panem Jiřkem z Hodic o desátky z vinohradů na gruntech Pelechovských. Obdržel pan z Hodic.

Ve středu 23. 1. P. Ladislav Berka ohlásil se, že propouští paní Lucii Otilii z Hradce z prokazování nemocného roku. Potom položila paní ku právu erba-

nunky a smlouvy zrušené s výminkou; přijal to p. Berka s ohlášením, že když na při přijde, bude věděti, co k tomu dále mluviti. Jest zanecháno při tom a pamět zapsána. Potom se ohlásil pan Berka tolikéž i paní, že jsou snesli o odklad pře hlavní bez pohoršení práva. Oznámeno, že to není proti J. M. potom zmocnila Pergara ku při své spolu k jiným zmocněným. — 2. Navrátilo se na při pana Maršalka s p. Ladislavem Berkou. Žádal pan maršalek, aby ouřad na ta místa veden byl a nález na ouřad aby byl učiněn. Proti tomu pan z Althannu jako prvé tak i nyní žádal, aby pan maršalek k přijetí ho povinen byl za zástupce. Uvažováno to oboje bedlivě, až naposledy z usouzení obecního ptáno se pana z Althannu, sám-li chce zastoupiti pana Berku proti panu maršalkovi, čili na místě paní manželky své? Odpověděl, že i na místě paní. Ptáno se ho dále, ma-li od paní zmocnění? Odpověděl, že nemá, a že se nenadal, aby mělo k tomu přijíti, ale že chce pro ně poslati. I aby se nezdálo, že strany opatřujeme, povědino jest: poněvadž pan z Althannu sám se uvoluje zastupovati a sám panem Jaroslavským není než spolu s paní a paní tu nestojí, ani nezmocnila, že pan maršalek není povinen toho (f. 14) zastoupení přijíti a pan Berka že jest povinen, odpovídati. Potom na opačenou žádost pana maršalka učiněn jest nález na ouřad.

Ve čtvrtek 24. Supplikacie toliko uvažovány.

V pátek 25. Nález učiněn mezi někdejšími poručníky statku Bystřického a poddanými k témuž statku.

V sobotu 26. 1. Naučení mně (hejtmanu) o vydání věna Kfelarovi. 2. Panu z Lichtnšteina o sirotky neb. Bitovského. 3. Témuž o sirotky neb. Václava Oseckého.

Potom uvažovány supplikacie a některé obecné věci.

V pondělí 28. Aby soud mohl vzdán býti a proto že bylo mnoho obecních věcí k uvažování nenavratilo se dnes na pňhony, než jest jednom naučení dáno panu komorníkovi o převedení do desk Olomouckých na statek Tovačovský věna paní Sykuny z Minkvic hraběnky z Salmu a vymazání ho z desk Brněnských, kdež na statku Hodonském zapsáno bylo. — Bral naučení Tunkl zmocněný pana Berky o sirotky a statek po neb. panu ze Zvole; ale že jest odpor o statek Oderský s Opavany, odloženo té věci do soudu Olom. a Hynal prokurator jeho měl se dostati na rathouz, že počal tu věc přednáseti nemaje sobě povoleno, aby to učiniti mohl, poněvadž dnešní den není oddělen k syrotčím věcem. Ale potom byl vyprošen. — Hned potom jsme se stoupili a bral jsem (hejtman) radu o některé obecné věci: 1. Uvažování Defension ordnunku odloženo jest až do posudku Svato-Martinského, poněvadž tu mají býti nejpřednější paní ouředníci a soudcové zemští pro jiné věci, kteříby pak tu býti neměli, ty abych (ut supra) obeslal. 2. Pan Kavka má se postaviti pod týmž ohlášením předešlým do Olomouce k začátku soudu. 3. (F. 14 b.) Strany Novokřtěncův. Poněvadž větší díl J. Mtí v tom se pamatoval, že není o ně snešeno, aby při terminu sv. Bartol. a sv. Mikuláše platili z domu 80 zl. tak jakž do sněmu vešlo, zůstáno jest, abych pánům jich psal, aby od nich té berně nevybírali, než za nimi ji zanechávali a při příštím sněmě, aby se to na pany stavy vzneslo, a nebudou-li chtítí paní stavové toho při tom nechatí, aby potom novokřtění tu berni vyplnili. 4. Poněvadž tolary sněmem nemají se vyše bráti než po 82 kr. a jest ta věc strany mince nejv. ouředníkům a soudcům zemským v moc dána, mám (hejtman) skrze patent po zemi oznámiti aby byly brány po 84 kr. 5. Strany abdankování našich sto koní dáno mně (hejtmanu) to v moc, abych je zdržel neb abdankoval, podlé toho jak uhlídám, co se bude díti s tím poselstvím Tureckým. 6. Smlouva mezi p. Žampachem a poddanými jeho Hra-

nickými není ani schválena ani zrušena, poněvadž byla učiněna na mocné obou stran přestání a ne na schválení J. M. a dávala se zpráva, žeby smlouví byli podvedeni skrze zmocnění dané těm osobám z Hranic, které tu smlouvu s p. Žampachem činily, o kterémž obec Hranická nic nevěděla a když psáno bylo, přes tři neb čtyry osoby při tom nebyly. Protož jest zanecháno v své váze a já (hejtman) mám komisi obnoviti mezi panem Žampachem a poddanými jeho a když přijde odpor strany té smlouvy, budou jej komisaři uvažovati. 7. Poddaní Broumovští mají přede mne (hejtmana) obesláni býti do Olomouce a vězením trestáni až do soudu Olom. buď všickni buď někteří z nich nejpřednější. 8. Oufedníky menší uvolil se pan komorník konečně dosaditi při přístím soudě Olom. S tím soud jest vzdán.

(F. 15) **Paměti při témž soudu do knih zemských vešlé.**

Odklad strany statku Hrotovského. Když o statek a pozůstalost po nebožce paní Poxlině Zahradecké rozené hrabínce z Turnu předneseno bylo, promluveno od J. M. pana hejtmana z potazu J. Mtí: „Pane Jiřku Zahradecký! Ačkoliv J. M. se v tom pamatovati ráčí, že pan Jan bratr váš starší předešle právo své, kteréž k opatrování statku Hrotovského jmiti se hlásí, na vás jakožto bratra svého vlastního mladšího převésti chtěl a v tom se před J. M. ohlásil; avšak že ta všecka věc až do tohoto soudu od J. Mtí odložena byla a on pan Jan bratr váš nyní sám tu přítomen není a znovu se před J. M. neohlašuje, vy pak ohlašování své toliko sami před J. M. toliko přednášíte, a jest-li ještě vůle jeho v tom ničímž neukazujete: protož z té toliko příčiny J. M. té věci až do nejprv příštího soudu zemského odkládati ráčí a při tom panu zmocněnému pana vladaře domu Lichtnšteinského jakožto předešlého hejtmana od J. M. poručeno, poněvadž pan Jeroným Václav hrabě z Turnu se v tom hlásí, žeby v pokojích na Hrotovicích některé věci k prokazování v této příčině pánu potřebné zapečetěné zůstávati měly, aby někoho k tomu naříditi ráčil, kterýby ty pokoje odpečetiti a cožby tak koliv potřebného pánu k této rozepři se našlo, pánu vydati mohl.“ — Když přišlo na pňhon mezi paní Kateřinou Balffí a panem Janem Divišem z Žerotína a pan Jan Diviš z Žerotína se před J. M. ohlásil, že jest pana Vejkharta hrabě z Salmu o zastoupení proti ní paní Kateřině Balffí ku právu Olomouckému pohnal, na kterýžto pňhon že jest se od J. Mtí slavného soudu nález stal, v tom pak nálezu že dvojí věc se obsahuje; jedna, že jest povinen pan hrabě z Salmu jej pana Jana Diviše z Žerotína v tomto pňhonu zastoupiti; druhá, že jej má z rukojemství (f. 15 b) tohoto vyvaditi, a protož že ohlašuje: jestliže se tomu od pana hraběte dosti nestane, že po právé svém jíti musí. Oznámeno z potazu J. Mtí od J. M. nejvyššího pana sudího: „Pane Jene Diviši z Žerotína! J. M. ráčili jsou ohlášení Vti vyrozuměti; jestliže pan hrabě z Salmu nálezu dosti neučiní, ráčíte věděti jak podlé pořádku postupovati.“

Promluvení J. M. pana hejtmana po přečtení výpovědi mezi Bohuslavem Pergarem z Pergu a lidmi poddanými z vesnic k statku Bouzovskému náležejícími: „J. Mtí ráčili jsou tuto výpověď v svém uvázení mítí a to najíti, že jsou osoby od J. Mtí k tomu nařízené ve všech věcech a artykulích v té výpovědi obsažených, se náležitě a spravedlivě zachovaly. Protož J. Mtí toho všeho potvrzovati a takovou výpověď schvalo-

vati ráčí. A tíž lidé k statku Bouzovskému. náležející budou povini, na budoucí časy v tom ve všem se tak poslušně a povolně zachovávatí a ty roboty panu Bohuslavovi Pergarovi i budoucím pánům svým vykonávatí. Že jsou pak ti lidé se o to pokusiti a vás pane Bohuslave Pergar i sami sebe a což více jest J. Mti bezpotřebně zaměstknávatí směli, ráčí J. Mti vám poroučeti, aby jste je proto jakožto poddané své vězením dostatečně strestati dali; ačkoliv pak každá vrchnost poddané své podlé provinění jich strestati dáti v zemi této bez toho moc má, avšak i mimo to J. Mti vám dovolení v tom dávati ráčí, pokudžby tíž lidé poddaní vaši v té své zpouře státi chtěli a ještě někdy o to se pokusíc robot těch a povinností vám vykonávatí nechtěli, aneb něco proti této výpovědi od J. Mti schválené učinili, aby jste je podlé náležitosti vězením dostatečně a pokudžby potřeba byla i na hrdle strestati dáti moc měli.“

Po přečtení výpovědi mezi Janem Balcarem Četrysem z Kynspergu a lidmi poddanými jeho z dědin Kunvaldu a Soudola od J. M. pana hejtmana oznámeno: (f. 16.) „J. Mti tuto výpověď slyšeti a ji v svém uvážení mti jsou ráčili. A poněvadž ve všem spravedlivá se nalezá, ji schvalovati a při tom toho jakž sama v sobě zní, zanechávati ráčí. Vy pak lidé z Kunvaldu a Soudola, že jste se tak nerozmyslně a svévolně takové nevážnosti netoliko protiv pánu svému ale také protiv dobrému řádu země této z pouhé své spoury a všetečnosti dopustiti směli, pánu svému v poslušenství náležitěm státi nechtíce, proti němu se protivili, puntovali, schůzky noční činili, se přísahami zavazovali, pokuty kdoby v tom puntování státi nechtěl, na sebe ukládali a takových nevážností se dopustiti směli, J. Mti vás pro vaši nevážnost a všetečnost v své náležité trestání ku příkladu jiným bráti ráčí.“ Při tom poručeno Brňanům, aby je trestáním dostatečně opatřili. Dále k Janovi Balcarovi Četrysovi, pánu jich oznámeno: „A vy Četryč, že jste ty lidi mimo povinnost v některých příčinách furami a jinak, jakž se to v té výpovědi nachází, nemajíce k tomu práva, obtěžovali, J. Mti tím nemálo uražení býti a to do osoby vaši těžce nésti ráčí. Nebo i tou vaši přísností k takovému pozdvížení jejich příčina nemalá dána jest. A kdyby J. Mti tak velké nevážnosti a všetečnosti od těch lidí spáchané vážiti neráčili, ráčili by chtíti vás jiným panům obyvetelům ku příkladu trestati, aby jste i vy i jiní s poddanými svými tak postupovali, aby J. Mti neráčili zoumyslna zaměstknávání býti. Protož aby se toho od vás ani žádného více nedálo, neb by sice J. Mti toho žádnému přehlídati ani lehce vážiti chtíti neráčili.“

Pan Pertolt Bohubud z Lipého nejv. maršalek království Českého žádá, poněvadž se zima již přibližuje a vedení ouřadu k shlídnutí toku vody řeky Dyje se dotýče, aby J. M. při paních ouřednicích menších zemských kraje Brněnského to milostivě naříditi ráčili dříve nežli by se zima stala, ten výjezd aby se stal; též za postavení svědkův k té při náležejících. Odpověď. Poněvadž se nález stal na vedení ouřadu, má pan maršalek ouředníkům menším psaní (f. 16 b.) učiniti a s nimi se o jistý čas, kdyby na ta místa vyjeti měli, snéstí a oni jakž v tom, tak také co se svědkův dotýče, budou věděti jak podlé povinnosti ouřadu svého se chovati. — Týž pan maršalek žádá, aby od J. Mti o položení a propůjčení smlouvy mezi neb. panem Adamem Krajířem a neb. Methodyem opatem kláštera Louckého o stav, kterým se voda řeka Dyje na mlýny Mintzmanský a Čulský též veliký rybník pod zámek Jaroslavským ležící příkopou nahání, stalo, nynějšímu opatu téhož kláštera vyměření stalo. Odpověď. Má se J. M. pan hejtman o to k opatu přimlouvati. — Týž pan maršalek stěžuje sobě do pana Volffa Dytrycha z Althannu strany bránění Ejančickým v městě Oslovanech vybírání mejta podlé J. Mti resolucí při sněmě minulém stalé, též podobně do opatrovníkův panství Kounického v Nesvojovicích. Odpověď. J. Mti ráčí této věci při přede-

šlém svém snešení zanechávati a poněvadž se J. Mti Královské o ni zprávu dává, nemá pan z Althannu nic moci proti Ejvančickým před se bráti, dokud náležením J. Mti tomu konec učiněn nebude. — Pan Viktorýn z Žerotína, pan Jan Jetřich z Kunovic, pan Zdeněk Žampach, pan Havel Kurovský, pan Bernart Podstatský na místě všech jiných rukojmí za neb. pana Zybřida Podstatského stěžují sobě do paní vdovy po neb. p. Zybřidovi Podstatském pozůstalé, že v statku, v něj se uvázic, proto že věna 5000 zl. sobě na něm zapsané má, ale toliko na dvou dědinách a oni jeho prodati a z rukojemství sebe vyvaditi že nemohou, zůstává. Odpověd. J. Mti ráčí této věci při pořádu práva zanechávati; budou-li paní rukojmové vdovu po neb. Zybřidu Podstatském chtítí právně z čeho viniti J. Mti ráčí se chtítí k stranám spravedlivě zachovati. — (f. 17) P. Jiřík Závise z Rašovic ouř. Bzenecký na místě pana Pruskovského pána svého žádá, aby berně, které neb. Václav Sládek pisář Bzenecký, nemajíc jich dáti, odvedl, pánu jeho navráceny byly. Odpověd. Panu Ladislavovi Šlejnicovi pro zprávu. Zatím má panu Pruskovskému podlé zprávy páně Šlejnicovy navráceno býti z peněz a berní zemských 410 zl. 6 gr. a z berní císařských měloby navráceno býti 2143 zl. 19 gr. Ale poněvadž takové peníze J. M. Císařské odvedeny jsou, musí je pan z Pruskova při J. M. Císařské vyhledávati.

Purgmistr a radda města Brodu uherského na místě obce žádají za prominutí berní léta tohoto 1609 svolené. Odpověd. J. Mti neráčí moci k tomu povolení svého dáti, poněvadž berně nejsou sněmem vymíněny. — Pan Voldřich Víta z Zerzavého prosí, aby sirotci po neb. p. Kryštofovi Hokovském osiřelí, Jan a Kačenka, od něho vzati a opatření byli a jemu za chování jich 11 lét aby zapláceno a něco vynahrazeno bylo. Odpověd. Má J. M. pan hejtman o tuto věc p. Haugvitzovi psaní učiniti a z něho jí dále vyrozuměti. — N. N. kteříž od J. Mti pánů stavův k obvinění kněze Mikuláše Sarkandra sněmem nařízením žádají, aby k takové outratě a vedení té pře na doktory a jináč něco peněz deputirovatí ráčili.²⁾ Odpověd. Dáno J. M. panu hejtmanovi to v moc, aby jim kázal dáti cožby uznatí ráčil, žeby potřeba bylo. — (f. 17 b.) Pan Emerych Dočí z Nátluče stěžuje sobě do pana Jana Kavky z Řičan, že jemu dobytek ovčí prvé gruntův nezapovědic zajaal a čeled jeho do těžkého vězení pobral. Odpověd. Má pan Jan Řičanský Kavka co nejdříve při tomto soudě zprávu svou J. M. na stížnost tuto dáti a poněvadž se vězení lidského dotýče, s tím nikoli neodkládati. — Pan Jan Řičanský Kavka na supplikaci páně Dočího svou zprávu dává. Odpověd. Poněvadž pan Kavka, co se pobráním těch ovčí dotýče, žádá při pořádu práva zachován býti, J. M. ráčí toho při tom zanechávati; než strany těch vyslaných čeledinů páně Dočího, kteréž pan Kavka u vězení má, ráčí J. M. poroučeti, poněvadž pan Dočí se uvolil od nich za spravedlivé učiniti, aby vypuštění a jemu vydání byli a on podlé uvolení svého a pořádku země má od nich za spravedlivé panu Kavkovi učiniti. — Pan Zdeněk Žampach žádá, aby poddaní jeho jemu zase v náležitě poslušenství a poddanost uvedeni byli a J. M. k tomu napomocni aby býti ráčili. Odpověd. Má ta commissie obnovena býti. P. Jan Frydrych a Jindřich bratří z Dobešovic stěžují sobě, že neb. p. Frydrych Bule z Bořitova po paní Anně z Fischperku vlastní mateři jejich 2528 zl. 12 gr. bílých vyzdvihl a přijal a ničímž neujistil a žádají, aby jim to z statečku jeho vydáno bylo. Odpověd. Zmocněným pana Ladislava Berky pro zprávu. — (F. 18) P. Anna Hadburkovna z Soběšice oznamuje, že neb. pan Tandaryáš Bule za polovici statku Bohušického ještě 900 zl. i s ouroky

²⁾ O Mikuláši Sarkandrově, děkanu Opavském bratru Jana Sankandra a jeho provinění viz Sněm l. 1612 mnou vydaný str. 27 pozn.

na to vzešlymi dlužen pozůstal a Frydrych Bule syn jeho, platiti že chce, psaním se uvolil a toho potom že nevykonal; žádá za dopomození k záplatě. Odpověď. Zmocněným pana Ladislava Berky pro zprávu.

P. Kateřina z Petyngu pozůstalá vdova po neb. Frydrychovi Bulovi. Žádá J. M. za opatření, a aby jí nadvěno též svršky pozůstalé vydány byly nařízení. Odpověď. Zmocněným pana Ladislava Berky pro zprávu.— P. Alína Dubská rozená Zoubkovna žádá, aby Vilím, Bohuše a Kateřina, bratr a sestra její při ni k opatrování zanechání byli. Odpověď. J. M. knížečí ráčí se míti ku panu Kavkovi přimluviti, aby dítek těch nechal u paní Alíny. — Paní Kateřina Balfi z Erdeedu žádá, aby 19.000 zl., kteréž za J. M. má, zaplacen bylo a převoru kláštera sv. Tůmy přidělení dopuštěno a místo dáváno nebylo. Odpověď. O peníze J. M. pan hejtman psaní jí učiniti míti ráčí. Strany probošta jest na přátelském jednání; pakliby se srovnati nemohli, má pan komorník to, nač se probošt zvedl, tomu přiděditi, komu by svou spravedlnost prodal, poněvadž duchovní statku držeti nemohou.

(F. 19.) Soud Olomoucký Svato-Tříkrálský léta 1610.

Nepřijel ani pan komorník ani pan sudí, tento pro nemoc, onen jsa od krále zdržán; týmž spůsobem i pan hofrychtýř, ale tento jest opravdově nemocen. Z panův soudcův pan z Kounic, pan z Roupova, pan z Valdštejna a jehož jsem měl napřed postaviti pan maršalek; z rytířstva pan Vilém Dubský; jiní přijeli a bylo nás v počtu 13.

Po zasednutí odvedl pan kardynal na místě pana komorníka klíče od desk a poněvadž psal panu kardynalovi, že při začátku soudu býti nemůže, a že žádá, aby klíče s raddou mou (hejtmana) odvedl, komu by se nám vidělo, podali jsme to na soud a jmenovali jsme dva z prostředku J. Mtí pana Jiříka z Vrbna a pana Jeronýma hrabě z Turnu, ale hlasové šli na pana z Vrbna a tak jsem mu (hejtman) klíče odvedl.

Pan sudí nařídil za svého místodržícího pana hrabě z Salmu. O to byl odpor; nebo poněvadž hrabě se narodil v Uhřích, byla otázka, může-li ten ouřad na sobě míti, majíce my takové obdarování, že ouředníci nižší v stavu panském mají býti rodiči království neb markrabství moravského.*) Ale dával zprávu p. hrabě, že jest rodičem království českého, tudíž že pan otec jeho přijat jest za obyvatele království českého, prvé nežli on se narodil a což i pan kardynal dosvědčoval. Ale poněvadž ničím toho neukazoval, a bylo taky v pochybnosti jaká slova v svobodách postavena jsou, zůstáno jest na tom, aby se soudu odložilo do zejtrka, mezi tím aby pan hrabě jel na Tovačov, tam své věci vyhledal a zejtra J. M. je přednesl; ti pak páni kteří klíče od svobod mají, aby došli ra rathouz a co by k této věci potřebného bylo, vyhledali, tak aby se soudu, ani svobodám neublížilo; pokudžby pak hrabě nic vyhledati nemohl, aby dal od sebe revers, že to budoucně ukáže a mezi tím že jeho ouřadu tohoto držení a spravování nemá na žádný příklad taženo býti. A s tím jest soudu do zejtrka odloženo.

Pátek. Pan hrabě ukázal výpisy z desk zemských, že pan otec jeho pan Julius hrabě přijat (f. 19 b.) jest do Čech za obyvatele léta 75ho a sám že se

* Významné tištěná slova jsou psána šiframi.

narodil léta 76ho, to jest ukázal poznamenání od pana otce jeho v některých knihách a kalendářích zapsanými (sic). Přinešeny jsou taky od svobod některé majestáty, z nichž se našlo, že hejtman, komorník, sudí mají býti netoliko obyvatelé než rodiči mark. Mor. neb království Českého, v zemi sedící a na statku mající. Odkudž odpor povstal, ti-li jsou toliho rodiči, kteří v té obojí zemi jsou narozeni, čili ti kteří jsou narozeni z těch, kteří do jedné neb druhé země náležejí, z nichžto jsou ti, kteří z cizozemců do země přijati jsou. Kterí zastávali, že ti jsou rodiči, kteří v zemi zrozeni jsou, za přední důvod toho měli, že se má hleděti na intentii svobod. Intentio pak že jest, aby cizozemci od ouřadu tudy vzdáleni byli; mezi pak těmi, kteří se rodí od vnově přijatých do země a cizozemci že žádného rozdílu není, poněvadž mnoho z nich ani česky neumějí, ani mezi námi nebydlejí, ovšem našich věcí nic povědomí nejsou. Za druhé, že kdyby ti měli dosazování býti, kterýchž otcové v Čechách přijati jsou, žeby žádný, aby zde za obyvatele přijat býti mohl, nevyhledával, než všecko žeby se tam táhlo a odtud teprv k nám dostávalo. Kterí zastávali, že i ti rodiči jsou, kteří z obyvatelův přijatých zrozeni jsou, měli toho důvod, že těm, kteří se přijímají do země, dává se totéž právo, které jiní obyvatelé mají; jiní pak obyvatelé, že mají to za právo, aby jejich děti mohli ad dignitates přicházeti, by pak v zemi cizé od nich zplozeni neb zrozeni byli, ergo i tito. Druhé: jestliže cizozemce přijatého syn, kdyby se v zemi zrodil, může k ouřadům přijíti, proč taky ten, který by se v zemi nenarodil, poněvadž jednoho otce synové jsou, kdyžby toliho jiné qualitates náležité měl a v zemi usedlý byl. Naposledy zůstáno na tom, abychom výkladu těch svobod zanechali, poněvadž se netoliko nás, než všech stavův dotýkají, obzvláště pak stavu panského; hraběti aby to puštěno bylo s protestací a pamět zapsána do knih pamětních, že se to nemá vztáhnouti na žádné ublížení svobod a stavu panského. A tak se stalo. Soud zahájen.

Leštinský jako cizozemec musil dáti svědomí podlé pořádku. — (f. 20) Jiřík Reinhart z Lišvic pohnán o svědomí od Václava Mydlovského; poněvadž se zdal velmi mladý, aby svědomí postačiti mohlo, jest na něj otázka učiněna, kolik by mu let bylo a když neuměl pověditi, jest té věci odloženo až do pondělka příštího přes týden, aby v tom času na svá léta se vyptal a J. M. zprávu dal; nebo poněvadž jest Čechem, o čež taky naň tážáno, může v tom času dobře se toho dověděti.

Sobota. Pan pisář do potazu povolán a poručeno mu zapsati pamět, o kterou jsme se včera snesli strany pana hraběte z Salmu.

Zdržel jsem (hejtman) J. M. v potazu s přednesl jim, že jsem včera do-slechl, když dcky čteny byly, že bylo čteno Vysoce důstojný a osvícené kníže; poněvadž pak ten tytul prvé biskupům olomouckým dáván nebyl, že jsem nechtěl toho před J. M. zatajiti, aby to tak nezašlo a tudy ublíženo nebylo pořádkům a aby z toho taženo nebylo, že i světská knížata místo mají v soudu, poněvadž ten tytul osvícený jest tytul světský. Povolán jest nej-prv z snešení J. Mti pan pisář a dotázka naň učiněna, kudy jest to slovo vešlo do desk? Oznamil 1. že se to před ním stalo od předešlých nejvyšších písařův a že se ještě větší tytul v nich najde, jako nejdůstojnější a vysoce osvícený. 2. že při začátku ouřadu svého žádal jest v kanceláři J. Mti, aby jemu tytul dán byl, a že jest dán tento. A tak zůstáno na tom, aby bylo ve dcky nahlédnuto, od kterého času ten tytul zašel a s p. kardynálem aby o to bylo promluveno. — Martin Kulišek pohnal pana Vojsku o postavení rychtáře jeho Veselského; jest poručeno p. Vojskovi, aby ho postavil, když na při přijde. — Pan Zdeněk Kavka pana Jana Kavku. Poručníci Muňka a Vodický; nebyl pan Zdeněk přítomen; p. Jan žádal, aby ručil jako host podlé zřízení

zemského. Poručníci se bránili, jsouce obyvatelé a usedlí. Uznáno, že nejsou povinni, než původ, když na při přijde, sám má státi a budeli chtějí p. J. Kavka tehďáz co na J. M. vznášeti, že bude to míti na vůli. — Janovi Šmerhovskému když přišlo na půhony jeho s p. Žampachem a žádal, aby syna svého k nim zmocniti mohl, oznámeno, že J. M. se neráčí dnes jiným zaměstknávati než vyhlášováním půhonů, budeli jiný den chtějí co na J. M. vznášeti, že to bude moci učiniti.

(F. 20 b.) Grec z Attentu pohnán od Šupa o svědomí, uvolil se je dáti podlé pořádku. Poněvadž ho žádný nenařikal, aby stavu rytířského nebyl, my (soudcové) jsme toho taky při tom zanechali. — Týmž způsobem Jan Ebenstoller, o němž také jistoty není, aby osoba stavu rytířského byl.

Nález učiněn podlé pořádku mezi p. Podkomořím a Bern. Podstatským.

Pondělí. Pan Frydrych z Žerotína ohlásil se, jakož jest před včerejším přišlo na půhon, kterýmž Vilém Borovský pod nim zatčen jest, že on o tom půhonu nic neví a že mu dodán není. Posláno jest pro ouředníky menší, kteří zprávu dali, že jsou ten půhon panu Frydrychovi odeslali po půhončím, který slove Blaha, než poněvadž se při vyhlášení půhonův žádný neohlásil, že ten i jiní půhončf, kteří do vyhlášení půhonův zůstávati obyčej mají, již odešli. Poručeno jest jim od pana sudího, aby hned toho půhončfho obeslali a J. M. co nejdříve zprávu svou dali; panu Frydrychovi tolikéž Borovskému poručeno, abyodsud neodjízděli, ažby J. M. zpráva dána byla. 2. Nález mezi Janourem a Österreicherem, že mu tytule nedal. Relat. Obrana. — 3. Nález mezi Janourem a p. Janem Jeřichem z Kunovic. Relat. Ponevadž po právé nešel a z práva se vyvedl, ztratil při Janaur, ačkoli spravedlivou. — O Fojta Bělotínského, kterého sobě Žampach vymínil prodav statek panu Karlovi Pergarovi, poručeno panu z Kounic a panu z Petřvaldu, aby jej pana Žampacha před sebe obeslali, na příčiny toho se dotázali a podlé toho oznámili, že vedlé snešení sněmovního, podlé kterého jest mu statek postoupen, netoliko toho moci nemá, ale ani trestati žádného bez vůle mé (hejtmana) že J. M. neráčí chtějí k tomu bez slušných příčin povolovati. — 4. Nález mezi Janaurem a Bítovským. Poněvadž Janaur nic neukázal, ztratil při. — 5. Nález mezi p. Haugvicem Podkomořím a p. Vítem z Hodic, který oddíl svůj za Kryštofa Hokovského Šleglovskému položiti musel a pan Karel Haugvic sirotky po neb. Kryštofovi Hokovském pozůstalé i s statkem jejich v opatrování svém má.

(F. 21.) *Outerý.* Přednešena pamět strany hraběte z Salmu o držení ouřadu sudského a schválena. Item psaní nejv. p. komorníku o dosazení komorníků menších. Potom jsem (hejtman) přednesl strany utečení děkana Opavského, kdež p. kardynál obsírnou a oustní i psanou zprávu o to učinil; odloženo do zejtrka. — Pře mezi Zděnkem Lhotským a p. Karlem Haugvicem odložena až do druhého práva a poručeno p. Haugvicovi, aby, když na při přijde, předložil inventář statku Hókovského, též poznamenání dluhův neb. pořádné, tolikéž jestli neb. p. Haugvic co zaplatil, neb vyupomínal a všecko, cožby k většímu vysvětlení té věci sloužilo, aby J. M. na žádných omylích zůstávati neráčili. 6. Nález mezi Bernartem Podstatským a Ledenickým: Poněvadž Bernart Podstatský, aby ves Kolníky základ jeho byl, ničím neukazuje, že Ledenický tomu odpovídati povinnen není. — 7. Nález mezi Bítovským a Ledenickým podobný.

O opata Strahovského zůstáno, aby byl povolán ku p. kardynálovi a já (hejtman) abych se tam dotázal na něm, jakou moci to učinil, co jest před se strany opata Zabrdovského vzal a vyrozuměje tomu, abych k tomu vedl, aby opat byl restituován; pakliby opat Strahovský chtěl se tomu na odpor stavěti, abych postupoval podlé ouřadu svého.

Středa. Podlé odkladu včerejšího jest uvažována věc o děkana Opavského

a zavřino: poněvadž ta věc všech stavův se dotýká a ne samého soudu, protože snešení strany jeho obvinění při sněmě se stalo a při sněmě taky pan kardynál stavům strany dodržení a dochování téhož děkana se zakázal, že J. M. neráčí moci ji v své uvážení bráti, než že ji ráčí odkládati až do příštího sněmu obecního, neb sjezdu, aby paní stavové sami ji vážití ráčili. Mezi tím pak že J. M. ráčí žádati jeho K. M. poněvadž jest se ráčil zakázati, dáti hledati téhož děkana a všelijakou pilnost přiložiti, aby se dostati mohl, že J. M. ráčí žádati, aby se o něj starati ráčil. — Strany Tobiáše Slovaka Fojta Opavského zůstáno, aby bylo psáno stavům knížectví Opavského a žádáno, aby ho nám vydali; pakliby nechtěli, aby nám ukázali, (f. 21 b.) kde a před kým bychom jej viniti mohli. Vděčně to přijal pan kardynál a vedlé zakázání, že chce všelijak na to mysliti, aby ho dostal, žádal, abychom jemu jakožto landfrydníku, kdež by toho potřeba bylo, napomocni byli. — Ouředníci menší postavili pŕhončého a zprávu dali, že jest ten pŕhon vrátnému na Losyně dodán. Pan Frydrych se ohlásil, že jest se teprv toho zde dověděl, a že jest poručil, toho vrátného do vězení dáti, sám že tím vinen není, neb že toho času u mě (hejtmana) byl po svých pilných potřebách a žádal, aby mu J. M. neráčili toho zle vážití. Poručeno panu Frydrychovi, aby toho vrátného dal sem přivezti a sám aby neodjížděl, až ta věc bude na místě postavena a když bude přivezen, aby mi o tom oznámil. 8. Nález na uvolení mezi Bernartem Podstatským a p. Karlem Haugvicem. — Pan Jan Jetřich z Kunovic pohnal Jakuba Vojsku; ačkoli Vojsko umřel, však poněvadž při pŕhonu zapsáno bylo, že pan Losynský a pan z Doubravice uvolili se Vojsku zastoupiti v tom pŕhonu a pan z Doubravice živ jest, zachován pořádek: pŕhon třikrát vyhlášen a potom když zástupce nestal, ukázáno na pořádek.

Čtvrtek. Čteno psaní královské, které přinesl nejv. p. komorník o obnovení ouřadu Olomouckého. Suma jest, že se to napotom státi nemá a že se dá instructií podkomořimu, jak se má při tom zachovati a že budou evangelikové taky dosazováni. — Pani z Kravař pohnali Jana Drnovského o položení smlouvy svaдебní mezi N. Bernartem Drnovským dědem jeho a paní Maruší z Kravař sestrou jich. Zmocnění ukázali svědky a svědomími, že jsou té smlouvy s pilností hledali, však ji nalezti nemohli. Větší díl se přimlouval, aby zmocnění přísahou to stvrdili, a ačkoli jsme tomu někteří z slušných příčin odporovali, však na tom zůstáno a že praesumptio byla, že strany snídaly, odloženo jest ta pře k nálezu do zejťřka. — Nález učiněn jest mezi knězem Jakubem farářem z Kelče a p. Jiřikem z Vrbna. Pohnal kněz p. Jiřika o desátek, o který prv byl zapohnal pana Hynka z Vrbna otce jeho a poněvadž práva nešla, když pan Hynek umřel, (f. 22) neb aspoň brzo potom (jakž se tím i kněz vymlouval) pohnal kněz znovu p. Jiřika, nevyčejajíc, ažby první pŕhon pro smrt přetržen byl a učinil pŕhon na pŕhon. Pročež nálezem jest ten pŕhon vyzdvižen a knězi tuhá domluva učiněna místo jiného trestání, abychom se s biskupem v odpory nedávali, poněvadž on kněží sám trestati chce, jakož i tuto se zakazoval, ale my jsme toho přijiti nechtěli, abychom právu svému neublížili. — Mezi neb. Jakubem Vojskou a Ouřad byl veden a nález na to učiněn, však poněvadž obě strany umřely, uznali jsme nález za umrlý a oznámeno, ačkoli ouřad veden jest, však poněvadž strany, mezi kterými měl byti učiněn nález, umřely, že nález za umrlý uznáváme; nicméně pokudžby jimí pŕhonové o touž při ku právu zašli, že J. M. ráčí chtíti na vedení ouřadu pamatovati a je vážití.

Pátek. Vedle včerejšího odkladu nález mezi poručníkem pana z Kravař a panem Bohušem z Zástřizl a jinými zmocněnými Jana z Drnovic učiněn jest a panu Bohušovi přísaha vydána. — Pan komorník přednesl, že sobě za komorníky

menší zvolil v kraji Brněnském p. Kryštofa Blektu; v kraji Olom. p. Karla Podstatského, pokudžby proti nám nebylo, žeby je chtěl obeslati. Nechali jsme (soudcové) toho při tom. — Slyšána jest potom pře mezi Vilímem Pražmou a poddanými jeho z Břestu a z Žalkovic odložená nálezem minulého soudu a učiněn nález. Sedíno na něm tak dlouho, že se sotva přečísti mohl. — Přednesl jsem (hejtman) co nejvyššímu Leütenamptu a třem nejvyšším nad pýchotou a jízdou služby Wartgeltu ode mně (hejtmana) nařízeno jest; J. Mti ráčili toho při tom zanechati.

Sobota. Předstoupili komisaři mezi p. Žampachem a poddanými jeho některými Hranickými a oznámili, že svědkové páně Žampachovi svědčí strany náležo obdarování, že jsou poddaní k němu nuceni nebyli, oni pak že tomu odpírají a že toho čím odvésti nemají, než že praví, že by to svědky ukázati mohli, že nuceni byli, žádající jak se mají v tom chovati. Poručeno, aby jim odkladu přáli za některý den, ažby se svědky zachystati mohli.

(F. 22 b.) Dáno mně (hejtm.) naučení o sirotky neb. Petra Podstatského.

Dáno mi naučení o sirotky Bartodějské. — Panům z Vrba jest jmenován den k přednesení sirotčích věcí v pondělí příští, pokudž stačí čas, po přednesení sirotčích věcí od zmocněných p. Ladislava Berky. — Pan z Tyffenbachu na místě p. z Lichtnšteina přednášel věci sirotčí. — Věc sirotka po neb. Světlikovi odložena do příštího soudu Brněnského. — Naučení o sirotky neb. Šebestyana Reichenbacha. — O Frankenberga vězně, který v Znojmě zůstává, poručeno jest mi (hejtm.) psáti Znojenským; co jest jim psáno, to jest v přípisích. A poněvadž mnozí se přimlouvají za něj a mezi jinými kníže mladý Břeský, který svůj titul nahofě napsal; ač někteří se přimlouvali, aby se mu psaní zas odeslalo a jiní, aby mu o to psáno bylo, však naposledy na tom zůstáno, abych já (hejtm.) dal návěští tomu, který to psaní mi dodal, aby se napotomní časy tak nepsávalo, sice že se psaní nebudou přijímávati.

Pondělí. 1. P. Žampachovi poručeno, aby neodjížděl dříve než kommisie jeho s Hranickými skončována bude. 2. O posly Rakouské, kteří v sobotu večer přijeli, oznámil jsem (hejtm.), že žádají, aby ráčili je J. M. slyšeti. Sneseno jest, aby byli přivítáni zejtra o osmi hodinách v soudnici u přítomnosti obyvatelův z ubce, kteří zde jsou, slyšání, ačkoli o to nemalí odporové jsou byli od některých; však jest na tom zůstáno. A tak jsou k nim posláni s tím přivítáním a oznámením pan Petr Sedlnický a z rytířstva p. Günter Golcz. — 3. O Confoederatí, kterou pan Palatin vložil do desk uherských přednesl jsem psaní pana Palatina, v kterémz oznamuje, že ačkoli p. z Lobkovic hrubě tomu odporoval a překázel a však on, že i mimo jeho vůli to učinil. Četlo se to psaní u přítomnosti pana z Lobkovic, kterýž neodpíral té zprávě, (f. 23) než pravil, že on toliko na to hleděl, že intentio Uhrů jest, nás k sobě a k království svému připojiti a že k tomu všelikých cest hledají; protož jsouc on jeden z předních landfrydníkův a jeden nejvyšší ouředník, že jemu náleželo ozvati se, co se mu vidělo k dobrému země a tak že se ptal Palatina, žádáme-li toho a jestli tu jaké poselství z Moravy? A když neměl na to co odpověditi, že protestoval, aby to bylo k dobrému, ne zlému.¹⁾ — 4. Joachymovi Bitovskému odloženo strany prodeje statku Malenovského do soudu Brněnského a pamět o to při právé zapsána. — 5. Reinhartovi poručeno, aby při příštím soudu Olom. ukázal svá léta, aby J. M. ráčili moci vážiti, má-li svědomí Mydlovskému dáti neb ne. — 6. Nález mezi p. Dočím a p. Kavkou o postavení dvou svědků, když prokázal p. Kavka, že jich páhon nezastihl, obdržel to. — 7. Když podlé onehdejšího odkladu aneb

¹⁾ O udalostech, na které se zde naráží, viz Chlumeckého dílo Karl von Žerotín, zvláště str. 632 sq.

snešení Tunkl zmocněný vstoupil do šraňku a přednášel o sirotky neb. Čechočovského, dáno naučení. —

Outerý a středa. Nebyl jsem (hejtman) na hoře neb jsem byl nemocen; než v outerý slyšáno jest poselství Rakouské od panův soudcův a osob z stavův tu přítomných. Mluvil pan z Tschernembla ozdobně a potřebně.¹⁾ Jest taky po ty dva dny koliksi náleží učiněno a mezi jinými mezi panem Dočím a Olomoučany o toho jeho odpovědníka, který jim z vězení utekl. — Karel Podstatský vyhlášen za komorníka menšího kraje Olomouckého.

Čtvrtek. Nejprv uvažováno poselství panů Rakušanů. — Potom se navrátilo na pňhony. — Za tím supplikacie některé přeběhnuty. — Do Brna odložena rozepře mezi p. komorníkem a p. Kavkou. — Odpory, které máme s biskupem. — Ouředníkům menším poručeno, aby se před J. M. zejtra postavili a slyšice podané p. Frydrycha z Žerotína, které jest postavil před J. M., zprávu dali.

(F. 23 b.) *Pátek.* 1. Přečten přípis odpovědi panům stavům Rakouským. — 2. Přednesl jsem (hejtman) o obnovení ouřadu Olom., zůstáno, aby artykul o tu věc do instrukcie položen byl. — 3. O dluh Einmemmera uznáno, že jest dluh spravedlivý, aby J. M. král. ráčil jej na sebe přijíti. — 4. O Majestát královský strany přijetí pana Jiřího z Hodic do rodů starožitných jest odloženo do budoucího sněmu, za příčinou tou, že v něm psáno stojí, když zmocnění od stavu panského starožitných rodův před ouředníky desk zemských předstoupí, aby byl do desk vložen; i poněvadž zmocnění krom sněmu státi se nemůže, musel se ten odklad státi. Mezi tím jest týž majestát u přítomnosti J. Mtí v potazu ode mně (hetmana) p. z Kunovic odveden. — 5. Poslům Rakouským dána odpověď. — Instrukcie čtena k J. M. královské do Rakous.

Strany p. Žampacha přednesl jsem, že jsem jemu věřejšího dne suplicatií jeho, na kteréž z potazu napsáno bylo, aby se k začátku soudu do Brna dostavil, odeslal, on pak že dnešního dne u mně byl a odpuštění bral a ačkoli ne jednou, než několikrát napomínán byl, aby dříve soudu z země neodjížděl, však že jsem od něho žádné místné a dokonalé odpovědi, z nížby se rozuměti mohlo, že J. M. poručení chce vykonati, dostati nemohl. Pročez jsou k němu odesláni p. Bernart Podstatský a p. Vilím Pražma a poručeno jim, aby mu oznámili, aby se k soudu Brněnského začátku dostavil; pakliby se vymlouval, aby ho na závazek vzal. Ale vrátíce se oznámili, že se tak chce učiniti. — Povoleno jest, aby mohl p. Bohuše z Zástřizl ještě jednoho pisaře ku počtům zemským zjednati. — O Foja Bělotinského zůstáno, pokudž jest v čem ublížil p. Žampachovi, aby ho s nim komisaři v Brně vyslyšeli, mezi tím aby na gruntech zůstával bez překážky páně Pergarovy. — Roky všechny jsou odloženy na díle do Brna, na díle k druhému právu. Strany pak těch, které jsou odloženy do Brna, mám já (hejtman) skrze psaní těm, (f. 24) kterých se dotejkati bude, o tom časné oznámiti. Nemohly se předsevzíti, nebo s vypravováním poselství instrukcie jest několik hodin ztráveno. — Před vzdáním soudu jsou povoláni ouředníci menší do šraňku, tolikéz p. Frydrych z Žerotína. Dali zprávu ouředníci, že jsou podlé věřejšího poručení J. Mtí vyslyšeli čeládku pana Frydrycha a vyrozuměli, že purgkrabě Losynský a pisař Petrovský též pachole panský Löbl jsou tím vinni, že není to psaní s pňhonem pánu dodáno. A tak jest panu Frydrychovi tuhá domluva učiněna a poručeno mu, aby pachole strestal, jak na jeho stav a provinění náleží; purkrabího a pisaře, aby před ouředníky postavil a jemu pňhon, poněvadž ještě za vrátným zůstává, aby přijal a Borovskému dodal, a jej na závazek vzal, že se k němu dostaví k druhému právu. Jest také

¹⁾ Viz Chlum. Karl v. Žerotín str. 641 a Archiv für oest. Geschichtskunde cis. akad. sv. IX. str. 213, kdež celá řeč Tschernembla vytištěna jest.

poručeno p. pisáři, aby to zapsal a ten pŕihon pŕi pŕištím soudu zdejším pŕede všemi jinými novými pŕihony rukojemskými vyhlásil; ouředníkŕm pak menším poručeno, aby ty dva t. purgkrabího a pisáŕe Petrovského dali pŕed právem kyjem biti a potom aby dvě neděle na rathouze seděli. — Jan Madačanský z Madačan na Březolupích prosí, aby mu berně, kterouž podlé sněmu Ejvančického z jednoho koně 120 zl. omylem v Prostějově spravil, zase navracena a letošní berně odpuštěna byla z pŕičiny té, že jest jiným obyvatelŕm v kraji Hradištšském od nepŕitele vyplundrovaným a vypaleným táž berně odpuštěna byla, on pak že jest též toho neštěstí pocítil a ještě se nevystavil, k tomu minulého léta povodněmi velikou škodu vzal. Odpověď. Poněvadž i jiní paní obyvatelé pohořelí takovou berní 120 zl. jsou spravovati museli, nic z omylu neučinil p. Madačanský, že jest touž sumu od sebe (f. 24 b.) prostějovským výběřím odvedl; pročez aby mu navracena býti měla J. M. povoliti moci neráčí; druhou pak berní letoší odpouštěti J. Mtem nenáleží než panŕm stavŕm. — Eliška Vlachovská z Vlachovic a na Polichně tímž spŕůsobem prosí o navracení též berně Ejvančické. Odpověď. Poněvadž jiným panŕm obyvatelŕm taková berně se nenavracuje a berně sněmem svolené od jiného než od stavŕv odpouštěny býti nemohou, J. M. neráčí moci k žádosti této povoliti. — Jiřík Rechmberk prosí za další ochranu a nápravu toho od rychtaŕe města Kremže Teobalda Millera, co jest synu jeho Arnoštovi ublížil. — Odpověď. Má se psaní pŕímluvně znovu J. M. Královské strany Arnošta Rechmberka učiniti. — Tymoteus Heygle z Šenperku stěžuje sobě i na místě bratra svého v zemi nepŕítomného do p. abbatyše kláštera Matky Boží v městě Znojmě, že ouřadu Tasovského poddaných svých k tomu, aby jim bratrŕm to, což na svrčcích na purgkrechtě pozŕustalo vydali, pŕidržeti nechce. Odpověď. Má se od p. hejtmána psaní učiniti panně abbatyši, aby poddané své Tasovské k činění počtŕu Tymoteovi Heyglovi skutečně pŕidržela; pakliby toho neučinila, aby se k budoucímu soudu Brněnskému postavila a toho se spravila. — Děkan a kapitola kostela Olomouckého žádají, aby nejvyššímu panu pisáři poručeno bylo, zápis jejich widrkaufní na město Prostějov o summu 9330 zl. svědčící, a kteréž jsou na onen čas, když bylo o dluhy neb. pana z Peršteina činiti ku právu s výminkou složili, vyhledati a jim jej zase navrátiti. (F. 25) Odpověď. Pan pisáŕ nejvyšší má se na ten zápis ptáti, tu jej vyhledati a jej vyhledaje panŕm z kapitoly navrátiti. — P. Bohuslav starší Kokorský z Kokor žádá, aby jemu z summy hlavní 4700 zl. od p. Ondřeje Seydle ku potřebě zemské z rathouzu olomouckého vyzdvížených od sv. Jiří léta 1605 až do sv. Václava léta 1609 ourok spraven byl. Odpověď. Má se ten ourok zaplatiti a jednati aby sumy čekal. — Jiřík Reinhart žádá za naučení, jak se v tom zachovati má, kdež jemu z soudu poručeno bylo, v témdni prokázati, kolik let věku svého má; poněvadž o tom sám vědomosti nemá a v tak krátkém času pŕátel svých dojiti nemůže. Odpověď. Poněvadž mu z potazu bylo poručeno, měl se tak zachovati; že jest se pak nezachoval, má to ještě učiniti. — Bernhart Rakvic z Černhouzu zprávu dává, že po Albrechtovi Hrušovském z Hrušova bratru nedílném Lidmily Hrušovské nebožky manželky jeho, s kterouž on Rakvic dítky zplodil, Beneš mladší Kréma z Koněpas v dvŕr jeho, nejsouc žádným pŕítelem sám o své ujmě se uvázal, jej i svršky sprodal, J. M. pak nejvyšší pan komorník jakožto na onen čas místodržící ouřadu hejtmanského, strejci neb. Albrechta Hrušovského jmenem Albrechtovi, jenž daleký a dílný strejce deskami království Českého jest, 3000 zl. vydati poručiti ráčil; poněvadž se pak domnívá týž Rakvic, že děti jeho pŕed tím dalekým strejcem, mnohem pak více pŕed Benešem Krémou lepší právo a spravedlnost mají, prosí, aby se týž Kréma toho spravil, proč jest v dvŕr, svršky a klinoty i jiné věci se uvázal a kam to obrátil. Ty pak 3000 zl. do království Českého vydané aby zase k zemi složené byly a tu

zůstávaly až do rozeznání, kdoby k tomu právo a spravedlnost měl. (f. 25 b.) Odpověď. Co se 3000 zl. dotýče, ráčil se nejv. p. komorník markr. tohoto před J. M. ohlásiti, že Albrechtovi Hrušovskému, aby podlé přípovědi své z těch 3000 zl. odpovídal a k příštímu soudu Brněnskému stál, psaní učiniti chce; pokudžby pak Albrecht Hrušovský nestál, bude se moci Bernart Rakvic zase před J. M. ohlásiti. Strany pak stížnosti proti Benešovi Krčmovi, poněvadž se dotýče práva purgrechtního a snad v některých příčinách i práva zemského, bude věděti týž Rakvic jak vedlé pořádku země v jednom i v druhém se zachovati. — Lidé robotní z Kunvaldu a Sukdole žádají za vysvětlení a vyjádření artykule strany robot v výpovědi obsaženého a za vypuštění z vězení ná- kých. Odpověď. Má jim od J. M. pana hejtmána oznámeno býti, aby se domů navrátili, ku pánu svému se poslušně chovali; výpověď že žádného vysvětlení nepotřebuje, aby se toliko podlé ni chovali; z vězení chtějí-li vyproštění býti, aby to při svém pánu hledali, jehož poddaní jsou.

(F. 27.) **Soud Brněnský postní téhož léta (1610.)**

1. Pan kardynál a pan komorník k soudu začátku nepřijeli, tento pro nemoc švagra jeho hraběte z Salmu, onen že se nedávno vrátil z Vídně. Pan hofrychtýř tolikéž pro nemoc nepřijel a p. Kobylka též p. Petřvaldský, jiní jsme se (soudcové) všickni sem dostali a bylo nás 13. Pan z Roupova však, pan Viktorýn z Žerotína a p. Pruskovský taky nepřijeli, protože řídko kdy při soudech bý- vají. 2. Do pondělka příštího odložen půhon p. Ladislava Berky na p. Ladisl. z Šleinic; 2.) Jindřicha Vodického; 3.) na p. Purgkra; na ouředníka Krumlov- ského Pavla Volbrama. — 3. Port jsa pohnán od p. Berky, žádal, aby p. Berka zjištěn byl, poněvadž statku pozemského žádného nemá, že bude odpovídati z toho, z čeho by jej viniti chtěl. Bránil tomu poručník; oznámeno, když na hlavní při přijde, aby p. Berka sám stal osobně a když stane, bude-li chtíti Port co na J. M. vznášeti, že bude to moci učiniti. — 4. Půhon p. Maršalka na opata Louckého odložen do druhé středy do téhož dne, téhož p. maršalka půhon na p. a paní z Althamu odložen jest. — Nález mezi p. Divišem z Že- rotína a Peldřimem; obdržel pan Diviš.

Outerý. 1. Paní Zdeňkové z Roupova není dovoleno, aby zmocniti mohla ku právu proto, aby to zmocnění příliš nezobecnělo a oznámena jest příčina, že žádné příčiny slušné nepředkládá a když po druhé předkládala, že často nemocná bývá, ukázáno jest jí, že může roku nemocného žádati. — 2. Nález mezi Ka- teřinou Lisenou a Václavem Koňasem poručníkem Jana Jiřího Bořity z Budče; obdržela Kateřina.

Středa. Soud odložen do zejtfka a mezi tím sjezd držán panův obyvatelův.

Čtvrtek. Soud vzdán za příčinou odporu, který povstal mezi stavy a pa- nem sudím.

(F. 28) Soud Olomoucký Sv. Janský téhož léta (1610.)

Držel místo nejvyššího sudího pan Vilém z Roupova.

Pátek. 1. Jiřík Šmerhovský pohnal kapitulu; nastoupili na to probošt a jiní, poněvadž v zemi usedlý není, aby zaručil, že z toho odpovídati bude, z čeho by jej této věci se dotýkajícího viniti chtěli, poněvadž zřízení zemské netoliko hostě ale i ty, kteří v zemi usedlí jsou, k tomu zavazuje. Uznáno, že má uručiti a tak postavil rukojmě Brykceho Drahnovského a prokuratora. — 2. Jan Tanfeld pohnán zatkný od Václava Rusického pod Karlem Pergarem, ale nepostavil se. Karel Pergar ohlásil, že zachoval k němu pořádek, pňhony odvedl a slibem ho zavázal; ale že neví, proč se nestaví a tak ukázáno na pořádek s opáčením ohlášení Pergarova; jest těch pňhonů několik. — 3. Bohuslav Janaur pohnal Österreicheru o svědomí; uvolil se dáti v hospodě; přijal to Janaur ale nebezpečně. — 4. Kryštof Karel Podstatský pohnal Bohunku Odkolkovnu z zatkný pod opatem Hradištským; ona odpírala pňhonu, právě, že má na dědictví; odložen na žádost strany.

Sobota. Odloženi někteří pňhonové do pondělka, někteří do čtvrtku.

Čteno psaní J. M. Král. o Tarnovského, o appellatií, o vynítí z pořádku pňhonu pana maršalka a p. z Althamu, kteréhož J. M. Král. zastoupiti ráčil. To psaní jest ode mně (hejtmana) v potazu nejv. p. pisari (čteno); druhá za mnou (hejtmanem) zůstávají. Čteno taky psaní nejv. ouředníků a soudců zemských království Českého o Ladisl. z Sternb. a Tarnovského. — (f. 28 b.) Dáno stané na Jana staršího z Tanfeldu od Václava Rusického po vyhlášení všech pňhonův. Předsevzat první pňhon Jiříka Šmerhovského na kapitulu a učiněn nález.

Pondělí. Čteno psaní p. Žampacha mně (hejtmanu) učiněné, v kterémž žádá omluven býti, že podlé přípovědi své k soudu se nestaví. Poručeno mi (hejtmanu) od J. Mtí, abych p. Žampachovi peníze zapověděl a jeho k soudu sv. Kunhutskému do Brna obeslal. — 2. Nález mezi p. Hynkem Bruntalským z Vrbna a paní Krystynou z Roggendorffu na uvolení, že paní chce statek Ejvanovský do desk vložiti. — Hans Jakuba z Rottale psaní čteno. Bylo mu poručeno při sjezdu Brněnském, když byl přijímán za obyvatele, aby při tomto soudu stav svůj panský starožitný ukázal. Vymlouvá se, že mu průvody shořely a sice jiné jalové výmluvy předkládá. Uznáno jest, aby mu byla dána odpověď, že co ukáže, toho také užije. A poněvadž někteří pochybovali dokonce, aby stavu panského byl, nercili starožitného, nevidělo se nám jemu psaní učiniti, abychom ho nestvrdili, než dožádali jsme se p. kardinála, aby mu to snešení naše jmínem našim oznámil. — 3. Nález mezi Havlem Kurovským a Bohuslavem Janaurem o sumu 1900 zl.; že Kurovský není povinen tomu odpovídati; neukazoval Janaur nic, aby mu byl Kurovský povinen tou sumou. Proti tomu Kurovský ukazoval, že o věc přesouzenou pohání; než ukazoval Janaur psaní Havlovo, že ho žádá, aby k němu přijel, zeby se rád s nim o ty peníze srovnal, ale psaní to bylo radirováno a smyslu žádného nemělo, odkudž zřetelně znáti bylo, že jest zfalšované. A tak učiněn nález: poněvadž Janaur toho dluhu neprovodí a psaní, kterým ukazati chce, že se Havel uvolil s nim urovnati, dostatečné k průvodu není, že Havel není povinen tomu odpovídati. — Pan kardinál proponiroval, že kapitola potřebující svých privilegií (f. 29) k průvodu pře nějaké, kterou při právě mají, a nechtíce jich in originali pokládati, rádi by je vidimovati dali. Ale poněvadž zde za právo jest, že

žádní Vidimusové nic neplatí, kteří jsou od jiného než od kapitoly vidimováni, leč od biskupa, oni pak sami sobě vidimovati nemohou, mohl-liby on je dáti vidimovati, dokládaje při tom, že biskupství jest věc od kapitoly separata a že on s statky jich nic nemá činiti. Někteří se přimlouvali, že to může býti, někteří že ne a pravili, že ačkoli statkové jsou rozdílní, ale on že jest jejich hlava, k tomu žeby byla consequentia na biskupy budoucí, kteříby snad rozdílného od něho p. kardynála způsobu byli. K tomu že stavové mnohým těm privilegiím místa nedávají; paní biskupové pak podlé kapitoly že stojí, odkudž že nemalé podezření pochází; dlouho se hádali. Naposledy na tom zavřino, coby se toliko statkův pozemských kapitole náležitých dotýkalo, aby to vidimovati mohl; kteráby pak privilegia byla, o něž by ňaci v zemi odporové byli, aby těch vidimusy nemohly platiti, než in originali aby musila ukázána býti.

Outery. Byl svátek; ale sešli nejv. p. ouředníci a soudcové zemští u p. kardynála a tam bylo čteno vyznání nějakého žháře, který v Nyklšpurku popađen, stažen a právně tázán byl a na p. Ladislava Berku, že ho na to navedl a najal, vyznal, podlé čehož jest radda držána a zavřino vedlé zřízení zemského na l. 93.

Středa. Pan Kryštof Blekta učinil povinnost k ouřadu komornictví menšího v kraji Brněnském. — Poněvadž v sobotu pňhonové vyhlášení byli, jest mi (hejtmanu) v pondělí potom k žádosti mé tento den k přednesení sirotčích věcí jmenován a tak jsem přednesl dva inventáře, jeden po Zuzaně Pavlovské materi, a druhý po Joachymovi Bitovském strejci pozůstalý a žádal jsem, poněvadž neb. p. Joachym Bitovský ručil. Dotčené sirotky a statek jich rukojmové za neb. ještě v živnosti jsou a ručení žádají, což taky i jiní přátelé činí, aby mi (hejtmanu) naučení dáno bylo, abych se v to uvázal a buď jim rukojmím neb jinému, který by se J. Mtem zdal, žeby nejbližší (f. 29 b.) k tomu právo míti měl, k ručení pustil. Žádali totiž rukojmové, žádal švagr nebožtíka Jindřich Žalkovský, též bratr nebožky Zuzany, Petr Pavlovský; ano i Václav Kokorský, nejbližší přítel po meči, po ženském pohlaví, se ohlásil, avšak ne sám od sebe, než jako jeden rukojmí vedlé jiných. Potom předstoupila vdova a nemaje věna ujištěného, smlouvy svatební ukázala; též ukázala dání manžela svého, kterým ji daruje svršky; žádala též statku Louckého a 600 každého roku na vychování podlé poslední vůle nebožtíkovy, která však k vykonání nepřišla. Byli o to odporové ne mezi mnou (hejtmanem) a vdovou, neb jsem já to časně s sebe složil, než mezi rukojmími a ní. Potom se sstoupili páni a seděli tři hodiny na té věci; potom ji odložili do příštího soudu Brněnského.

Soud vzdán proto, že J. M. Král. ráčil mne (hejtmana) a jiné pány do Vídně obeslati pro příjezd knížat z Prahy. (Já jsem potom doma zůstal; než jsou vypraveni pan hrabě z Turnu, pan hrabě z Hodic a pan pisar nejvyšší.) — *Supplikatie.* — Paní Alena starší Bruntalská z Vrbna vdova žádá, aby jí čtvrt koně z rejster výběrčích neb mustrunkových vymazáno bylo. Odloženo do sněmu. — P. Šalomon Moš též podobně žádá o vymazání jednoho koně. Odpověď. Nemá mezi reštantníky staven býti až do sněmu budoucího, při kterémž má tato věc rozvážena býti.

(F. 30 b.) **Soud Brněnský Svato-Kunhutský téhož léta (1610.)**

Pondělí. Sjelo se nás (soudcův) 14; pan z Roupova držel místo sudské z poručení královského. Dcky přinešeny, vklady čteny, smlouva o Mitrov mezi bratřími Kateřiny Leseny; též mezi těmiž a Zachar. Radešinským. Konec vkladů.

Noví púhonové. 1. Pan Jachym Krajíf poněvadž statku pozemského nemá a paní Kateřinu z Krajku o statek Dačický obvinil, slíbil panu sudímu, že chtě-la-li by jej paní z čeho viniti, že při tomto soudu jí chce odpovídati. 2. Druhý púhon o smlouvy neb erbanunky odložen až do čtvrtku. 3. Třetí púhon na Babku o svědomí; nestal Babka. 4. Čtvrtý púhon na p. Lad. z Šleinic; odložil do čtvrtku. 5. Pátý púhon na Annu Babkovnou; jmenoval ji paní a poněvadž se ten tytul toliko osobám stavu panského dává, poručeno jest jej vymazati; týmž způsobem jest předešlých let vymazán púhon, protože Bohuslav Pergar jsa za poručníka postaven, pánem byl jmenován. 6. Stařimský (jsa z knížectví Opolského) dal svědomí bez přísahy a pod sekrytem; poručeno mu, aby dal pod svou pečetí, pakli jí nemá, aby se dožádal některého dobrého člověka, který by na místě jeho přitiskl. A poněvadž není z království Českého, Mark. Moravského ani z knížectví Opavského a Krňovského, ani obyvatel Mark. Mor., aby zejtra před ouředníky menšími se postavil a svědomí podlé zřízení zemského dal. Slíbil Stařimský svou čest a víru, že tak chce učiniti.

Nejprvnější púhon pana Joachyma z Krajku odložen do druhého práva. Po vyhledání rozličných púhonů naposledy učiněn jest nález mezi Bernartem Drahnovským z Pěnčina a N. Krejslovicem na uvolení.

(F. 31) *Outery.* Přednesl jsem (hejtman) J. M. o malíře Danyele, který zde maluje v kostele Jesuitském, že nějakých artykulů, které o sjezdu Brněnském byly mezi pany stavy zavřeny, děkanu Mezřickému dodal, dříve než zavření sněmu se stalo. I poněvadž z toho podezření jde, že se tajnosti panův stavův pronášejí, vidělo-li by se J. M. na to pomysliť, jakým způsobem by se pravda vyzvěděti měla? I ráčili jsou se na tom sněsti, aby pan Jířík z Vrba, pan z Kounic a p. Petřvaldský jej před sebe povolali a na něm, od koho jest těch artykulův dostal, vyzvěděli. — Pan prokurator předstoupil před J. M. s psaním J. M. Král., v kterém J. M. poroučiti ráčí, aby pana z Althamu, aneb raději p. podkomořího na místě J. M. král. jakožto zástupce jeho p. z Althamu, držitele statku Oslovanského, statku zápisného, na kterémž J. M. král. dědictví p. z Alth. peníze náležejí, z pořádku práva vyňata a před jinými púhony souzena byla. Uvažováno to bedlivě, z jedné strany příklady předešlé, že na poručení královské pře vynímány bývaly, z druhé pořádek že púhonové, kteří se vynímají, nemají vynímání býti universaliter ze všech púhonů, než toliko z těch, kteří při tom právě, při kterém na J. M. místě púhon dodán jest, ku právu zapsáni byli. Uvažovány také inconvenientia, která by budoucně z toho pojíťi mohly, kdyby po každém poručení královském pře vynímány byly. Ale naposledy na tom zavřeno, aby to psaní zjevně čteno bylo, a potom promluveno prokuratorovi: poněvadž J. M. při tomto i druhém soudě některých věcí k jistému dni odložiti ráčí, když po těch bude, že chtějí ráčí na milostivé poručení a žádost J. M. pamatovati. — Po tomto kázal pan sudí na púhony a zvláště pak na odložené od minulého soudu se navrátiti. Nález mezi p. Ladislavem Berkou a Pavlem Volbramem z Stěkře. Poněvadž pan Berka poháněje Pavla Volbrama

jej jménem rodu jeho tak, jakž se piše, nejmenuje, že tomu pňhonu odpovídati povinen není. — Pře pana maršalka s opatem Louckým odložena do zejťřka a to za příčinou touto: předešlého roku o sv. Martině nejv. pan maršalek pohnal opata o položení smlouvy nějaké mezi p. Albrechtem z Krajku a (f. 31 b.) někdejší opatem o tok vody řeky Dyje učiněný. Když pak podlé pořádku o minulém soudě postním při vyhlásování pňhonův na tento přišlo; odložen jest k žádosti opata hlásícího se, žeby k němu něco mluvití měl, do jistého dne a v tom za příčinou nevole, která vznikla mezi nejv. p. sudím a pany stavy¹⁾ odložen jest soud a tudy i věc tato až do dneška. Bránil se opat spolu odpovídání pňhonu i kladení smlouvy; tak to velmi spletl. Prokurator královský Muňka odpovídání se bránil, že jej pohání i s conventem a k nápravě že jej viní samého. Kladení se bránil, že se nic neuvoloval na místě konventu. Druhá strana nemnoho lépe svou při vedla, a ukazoval troje psaní, jedno že se opat vymlouval té smlouvy z kláštera vydati bera sobě příčinu, že konvent tomu dopustiti nechce. Druhé, v němž se uvoloval, s jistými výminkami tu smlouvu vydati. Třetí, v němž praví, že se mu ta smlouva stratila, však že ji hledati chce a jakž ji najde podlé předešlého zakázání vydati. Za tou příčinou a poněvadž již to psaní staré bylo, učiněna otázka na opata od p. sudího, stalo-li jest se tak podlé zakázání jeho a hledal-li jest té smlouvy a má-li ji? Odpověděl, že hledal s pilností a že jí nemá. Protož poněvadž mu musí přísaha vydána býti, odloženo jest věci k nálezu až do zejťřka, neb se přísahy po jídle nevydávají. — Přednesl jsem (hejtman) J. M. o psaní do Lužic od sjezdu Olomouckého učiněné a ode mně (hejtm.) tam poslané, však od p. Joba z Salcu mi zase navrácené, poněvadž svědčilo obojích Lužic stavům a oni své rozdílné conventus mívají et separatim agant, dotazuje se, coby mělo s nim učiněno býti? Zůstáno na tom, aby se dochovalo do nejprv příštího sjezdu, neb sněmu a na stavy aby bylo podáno.

Středa. Nález mezi opatem a panem maršalkem učiněn a přísaha vydána opatovi, že ji s vědomím svým nemá, o ní neví, ani aby který bratr z konventu jeho jí měl, neb o ni věděl, vědomosti nemá. (F. 32.) Když se psal nález, přednesl jsem J. M. (hejtm.) odpověď panův Čechův na psaní z Olomouce od stavův jim učiněné; zůstáno na tom, aby to psaní bylo dochováno do nejprv příštího sjezdu, neb sněmu pro ukázání J. M. a promluvení, bylo-liby potřebí, jakou na to odpověď dáti. — Pan maršalek pohnal o svědkův postavení p. z Althamu; bránili se pán a paní, protože je prvé stavěli a že v hrobě přísahu učinili; pročež že se jim nevidí bez naučení J. M. znovu jich stavěti. Pan maršalek dal od sebe promluvití, že jich ne k tomu, oč jsou svědomí dali, potřebuje, než k jiným věcem a tak poručeno od p. sudího z potazu, aby je postavili. — Pan z Vrbna a jiní páni k tomu nařizení, aby Danyele malíře vyslyšeli, dali zprávu, žeby od něho vyrozuměli, že jest těch artykulův dostal od Augustina služebníka mladého Henckle, který jeda s nim do Prahy jemu ty artykule dal a on je děkanu communicoval. Zůstáno, aby psáno bylo mladému Hencklovi a na to dotázáno, kde jest služebník jeho těch artykulův dostal a on malíř aby v arřestu zůstával. — Předstoupil prokurator královský a oznámil, že jest J. M. Král. jemu a p. podkomořímu psaní učiniti ráčil, kdyžby přišlo na tu při Hustopeckou, aby se ohlásili, že jest J. M. ráčil k sobě opata Velehradského a tolikéž abbatyši Králové kláštera z Brna obeslati a s nimi jednati, aby k jednání a prostředkování o té věci povolili, což že jsou tak učinili. Protož J. M. poroučeti ráčí, aby té pře odloženo bylo. Po dlouhých odpořích na tom jsme se (soudcové) snesli, aby naň dotázka učiněna byla, máli to psaní před rukama? A když se ohlásil, že má a je do potazu podal, zůstáno naposledy při tom, že

¹⁾ Jaká to nevole mezi stavy a nejv. sudím Lvem z Rožmitalu byla, o tom viz Sněm l. 1612 mnou vydaný str. 22. pozn.

J. M. k tomu ráčí povolovati a taky jest to p. prokuratorovi (po přečtení vůbec toho listu) oznámeno a poručeno, aby při při až do skončení jejího zůstával. — Přišlo potom na při Židlochovskou, ku kteréž s povolením J. M. pan Diviš jsa nemocný zmocnil mne (hejtmana) p. Bohuslava Pergara a Vodického, ale jest odložena do zejtrka. — Čtena v potazu odpověd p. Ladislava Berky, kterou mi (hejtmanu) dal na mé psaní strany toho vyznání na něj a poněvadž nechce přijíti, zůstáno na tom, (f. 32 b.) aby ten lotr zmučen byl. Nařízení k tomu p. Šleinic, p. z Kounic, p. z Petřvaldu a p. z Hrádku; má se státi tím raněji pozejtrfi.

Čtvrtek. Přednesl jsem (hejtm.) psaní doktorův rad Markrabí z Anšpacha, kteří žádají, aby vyslaní jich byli připuštěni k mučení toho žháfe zemského, aby se mohli po své škodě ptáti t. strany vypálení městečka Schwembartu; povoleno k tomu, však s tou výminkou, aby tehdaž při tom nebyli, když se bude vyznání na p. Berku dotykati. — O Danyeले malíře, aby jiný revers na sebe dal, že ze země nevyjede dokudby ode mně (hejtmana) propuštěn nebyl. — Nález mezi p. Jachymem z Krajku a p. Kateřinou z Krajku, že pro zatmělost a neobvyčejnost slov v púhonu položených p. Kateřina není povinna, tomu púhonu odpovídati.

Pátek. Po zasednutí kázal jsem (hejtman) prožalovati roky; jsou na větším díle srovnány krom Jana Juvenčice s p. Zygmundem z Tieffenbachu, který žádá odkladu, že přítele, kterýby od něho mluvil, zjednati sobě nemůže a sám cizozemec jsa že mluvíti neumí; dán jest mu až do druhého práva a poručeno mu, aby se mezi tím přítelem opatřil. — Rokové mezi Lévy a mezi Levou a Vítoú; jsou na přátelském jednání a za tou příčinou odloženi.

Mezi tím jsem (hejtm.) přednesl, že osoby před včerejším k tomu nařízené, aby mučení a tázání toho zločince přítomny byly, se dali dnešního rána v místo jim oznámené najíti, ale že jsou k žádnému outrpnému tázání s tím zločincem přistoupiti nechtěli, než tovaryše jeho, že toliko z sucha zmučiti dali a to nejvíce za tou příčinou, že jsou Brňané žádného krevního pisaře jim dostaviti nechtěli, než katův syn že toliko poznamenával, k čemu se dobrovolně přiznával ten lotr a to ještě tak, že, když chtěl, psal a když nechtěl, nechal; jakož pak když na Berku praviti počal, udělal se nemocný, právě, že naň mdloba přichází, a že neví, co psáti. Přes to, že i vyslaní Brňanů vskakovali mu (f. 33) v řeč a když co vyznávati začal, že pravili, že jen řeči plete a že neví, co mluví. A poněvadž jim to nemalé podezření činí, že jsou toho na J. M. odložili, chtějí přezvědět J. M. vůle. Na takovou jich zprávu povolali jsme (soudcové) Brňanův a vyrozuměvše z jejich odpovědi, že tomu tak jest, jak ti páni mi (hejtmanu) v známost uvedli, učinil jsem jim domluvu o to dosti tuhou a potom jsem poručil, aby zejtra bohda, když se páni k témuž navrátiti ráčí, jim Gerichtschreibera aneb jinou osobu přísežnou ku poznamenání toho, co vyznávati bude, přidali, tak aby se všechny věci rádně dály. Za tím oznámil jsem (hejtm.) J. M., že pan Lev nejvyšší sudí učinil mi obsírné psaní, v kterémž žádá, abych pany obyvatele ze všech stavův, kteří se do Brna sjeli, před sebe povolal a jim supplikatie od něho svěřící a v kteréž propuštění z závazku svého a opatření na poctivosti žádá, přednesl. Četl jsem taky J. M. psaní mně svěřící, nejvíce za tou příčinou, aby poznati mohli, jaký to člověk jest, který o tom, jehož před málo nedělni svým krevním a důvěrným přítelem jmenoval t. o Berkovi nyní piše, že nikdy toho hoden není, aby proň tolik trpěl, nebo co mu koli kdy připověděl, nebo připsal, že mu toho nic nezdržel. Nemálo se ráčili těm slovům diviti a zvláště potom, když supplikatii čtli, v níž reparatii honoris žádá. A tak po uvážení toho všeho, radili mi (hejtmanovi) abych obyvatelův za tou příčinou k sobě neobsylal a ty supplikatie jim nepřednášel, nybrž snesli, aby J. M. král. psáno a o ustanovení se strany jistého času, kdyby mělo provinění jeho váženo

býti, připomenuto bylo, jemu pak oznámeno, aby J. M. dále nezanášel takovými prosbami až do skončení té pře. Když přišlo na můj rok s nim t. p. Lvem, vyvstal jsem (hejtm.) a ohlásil se, že já stojím a s svými potřebami hotov jsem; však poněvadž vím o vůli J. M., aby doma zůstával a sem nejezdil, že J. M. prosím, aby mne (hejtm.) ráčili sobě poručeného míti a tak dali odklad a mne (hejtm.) tak opatřili, že to nemá mé poctivosti, po které jsem stál, na ujmu býti, jakož pak i pamět za tou příčinou poznamenati jsou poručili. — Navrátiv se na své místo, přednesl jsem o Frankenbergera vězně, který ještě v Znojmě zůstává, měl-li by sem přivezen býti a dal jsem při tom čísti přímluvu zaň od knížete Minstrberského a strejců jeho učiněnou. Váženo jest jeho provinění a (f. 33 b.) poněvadž se z vyznání toho lotra, který s nim popaden jest a potom utracen, nenalezlo, aby koho zamordoval, než toliko, že zamordování jednoho měšťana Brodského přítomen byl, zůstáno na tom, aby mu hrdlo darováno bylo. Než strany trestání variatum; jedni chtěli, aby byl poslán na pohraničné zámky a tam aby na věky zůstával; ale prohlédaje k tomu, že nemaje naděje k vysvobození odtud, mohlby sobě zoufati a k Turkům se dáti, proměněno to na patnácte lét. Jiným se zase vidělo, poněvadž on ne pro neštěstí ňaké, než pro své lotrovství a lehkomyšlné chování tam by obmezen byl, že jiní poctiví soldáti a vítězové nechťeli by podlé něho sloužiti, a tak radili, aby byl dán nebo na galery, nebo mezi vězně do příkopy Vídenské. Ale tu consideratie v to vkročila dvojí, jedna, že lépe by bylo hrdlo mu odniti, než na věčné trápení jej odsouditi; druhá, žeby na rod jeho, který v Slizku jest vznešený, nemalá potupa tudy uvedena byla. A tak po dlouhém uvažování na tom jest zůstáno, aby byl přátelům v moc dán, oni však aby dali na se revers, že on dokud živ do Moravy se nenavrátí, a pakli by se navrátil, aby tím samým hrdlo propadl a jestli by nemohl postížen býti a oni přátelé ho dostali, aby sami mu dali hrdlo odniti, psaní pak aby jakž knížeti Minstrberskému tak i strejcům jeho o tu věc učiněno bylo.

Sobota. Poněvadž se p. Šleinic roznemohl a p. z Kounic sobě na hlavu stejskal, odloženo jest mučení toho lotra až do pondělka, p. z Vrba a p. z Kunovic mimo ně volení. Přednesl jsem (hejtm.) psaní Rakušanů, v kterém žádají, aby jim rada dána byla, co mají učiniti strany toho Sangera v Vídni bez vědy (jakž oni zprávu dávají) vymrskaného, zvláště poněvadž srozumívají, že jsou se při tázání jeho zejména na některé pány a osoby rytířské ptali. Zůstáno na tom, aby jim byla odpověď dána. — Potom přišlo na naučení strany statku po Jachymovi Bítovském a Zuzaně Pavlovské pozůstalého; odloženo jest opět do soboty. — Potom léta potvrzena trojím naučením: Gabrielovi Hořeckému, Karlovi Sokolnickému z Bítova a Tasovi Jetřichovi z Hartuňkova.

Pondělí. Zůstáno na tom, aby ještě dnes soud vzdán byl pro odjezd do Vídně p. (f. 34) komorníka nejvyššího, p. hraběte z Turnu, p. hraběte z Hodic, též p. Šleinice nemoc a žádost p. Jiřka z Vrba, aby propuštěn byl domů, poněvadž paní manželka jeho na smrt jest nemocna. — Panům z Vrba jest odpověď dána, že J. M. neráčí moci z slušných příčin při soudu k přednesení sirotčích věcí dne jistého jim jmenovati, než při nejprve příštím soudu, že jim ráčí k tomu jmenovati den nejprvnější pondělí po zasednutí soudu.

Zůstáno, abych (hejtm.) po navrácení panův poslův z Vídně pany stavy obeslal k doslechnutí jejich relatií a k uvážení, coby se dále činiti mělo. Item aby J. M. král. ráčil jiné poručení učiniti panu z Roupova, aby místo nejv. sudho při posudku držel. Toto jest vznášel nejv. p. komorník. — Čtena vyznání palice vězně dnešního zmučeného u přítomnosti p. Jiřka z Vrba, p. z Kounic a p. Petrsvaldského; nevyznal nic na Berku, než na jeho rentmistra a jaká by osoba byla, jeho dosti patrně describoval a totéž naň vyznal, co prvé na

Berku. Zůstáno na tom, aby byl hojen, dochován do druhého práva a p. ouředníkům i soudcům zemským král. Českého psaní učiněno bylo a vyznání se odeslalo a žádati, aby J. M. na ty věci v těch vyznáních obsažené ptáti se ráčili; ale potom jest to změněno a zavříno, abych já (hejtman) sám psal p. purkrabímu, načež povolání jsou Brňané a jim poručeno, aby hojiti ho dali a dochovali až do příštího soudu. Poručeno mi (hejtmanu), abych arrest pana Žampacha relaxiroval a peníze mu vydati od hospodáře Prostějovského poručil. — Páhony paní Elišky na mého (hejtmana) bratra odloženy do druhého soudu. — Před vzdáním soudu poručeno jest těm osobám, které k tázání toho zločince nařízeny jsou, aby zase do vězení došly a jeho se na čas a den, kdy jest s tím pisařem páně Berkovým v Hrdlořezích mluvil. Když tak učinili a k němu přišli, odepřel všemu, což dnes na trápení vyznal, však na zejtrí, když se zas k němu navrátili a novým trápením jemu pohrozili, ke všemu se přiznal.

Supplikatie. (f. 34 b.) Pan Zdeněk Žampach staví se k začátku soudu tohoto přítomného sv. Kunhutského na psaní J. M. p. hejtmana jemu z poručení soudu učiněné a že ačkoli statku žádného a usedlosti v zemi této nemá, však předce že se před J. M. dostavuje a žádá, aby mu peníze za statek jeho v Prostějově zapověděné z arrestu propuštěny byly, tak aby on svého vlastního bez překážky užívati ano i dluhy své pokojně vyupomínati mohl. Odpověď. Zůstáno, aby p. Žampachovi od J. M. knížecí p. kardinála, mně (hejtman.), nejv. p. komorníka, nejv. p. sudího oznámeno k odpovědi bylo, že jsou paní J. M. t. nejv. ouředníci a soudcové zemští jemu peníze za tou příčinou zapověděli, že jest se podlé přípovědi své k soudu Olom. nedostavil, aby poddaným svým, kteří jej před J. M. obvinili, odpovídal. A poněvadž ti poddaní jeho někdejší jiného základu nemají, než jeho peníze v zemi, že se taky nemohlo jinaké učiniti, než k základu jeho sahnouti; poněvadž pak nyní se dostavil, když koli tomu zadosti učiní a jim z toho, z čeho jej viní, práv bude, že J. M. proti tomu býti neráčí, aby mu zase jeho peněz propustiti neměli a jakož dokládá, že v zemi nemešká a statku a usedlosti nemá, že bez pochyby ví, že má list při landfrydu a má je, že jest povinen práva podnikati, lečby odpuštění od země vzal. Ale poněvadž nevzal, nybrž právo má v zemi bydleti, statky kupovati, že se J. M. na ten čas ještě k němu chovati ráčí, jako k obyvateli. — Stalo se na zejtrí totiž 15. sept. a zůstáno s ním na tom, poněvadž těch věcí nemá sebou, které se té pře dotýkají, aby pro ně do Hranic poslal a když tu budou, aby té komisí zde konec učiněn byl.

(F. 35.) Pan Hans Volfart, Strein, p. Ladislav Šleinic a p. Volf Dytrych z Althanu žádají za naučení, jakož při nich p. Ladisl. Berkovi peníze zapovězeny jsou,¹⁾ kdyby taková záповěď dále trvati měla, žeby bezpečně od dlužníkův svých při sv. Václavě vyzdvihnouti sum ani jich jiným půjčiti nesměli a škoda by v tom jim byla. Druhé, že p. Berka dobré vůle na zápisy jejich paní manželce své zdělal a ona do ležení rukojmě napomínati se strojí, protož i v tom za opatření žádají. Odpověď. Poněvadž p. Ladisl. Berka až posavad sněmovnímu snešení, podlé kterého mu statky jeho navráceny jsou, za dosti nečiní a p. hrabě z Salmu, tolikéž p. Iva Buryana Berku o to, oč mezi nimi činiti jest, nepokojí, J. M. neráčí moci k tomu povoliti, aby záповěď na peníze jeho učiněná měla vyzdvížena býti, než má při ni až do postavení těch věcí na místě zůstávati, a tak paní supplikanti budou moci peníze ty, které o tomto sv. Václavě měli p. Berkovi pokládati, jakž nejlíp věděti budou, opatřiti a obrátiti. Pakliby pan Berka aneb paní manželka jeho podlé dobrých vůlí pany rukojmě do ležení napomínal, mají oddíly rukojmí

¹⁾ Příčiny toho viz Sněm léta 1612 str. 62 pozn.

do hospody položiti a mně hejtmanu o tom oznámiti, abych je na místě J. M. u hospodáře zapověditi mohl. — Jan Juvenšic z Mejniku maje čtyři roky s panem Zygmundem z Tyfnbachu před p. hejtmanem a J. Mtmi a nemohouc žádného prokuratora, kterýžby jeho potřebu českým jazykem přednášel, užiti, žádá, aby mu jistá osoba jmenovitě p. Odkolek pokudž možné nařízena a přidána byla. Odpověď. J. M. neráčí moci žádnému poroučeti, aby od něho při jeho věsti měl, také zřízení zemské na roky a věci purgkrechtní neb sedlské v tom artykuli se nevztahuje; než chce-li supplikant sobě osobu městskou, kteráby před právem mluvíti uměla, objednati, J. M. ráčí jemu toho příti. — Karel Bryx měštěnin Brněnský s Kunou a Maryanou (f. 35 b.) sestrami svými stěžují sobě do p. Jana Jetřicha z Kunovic, žeby jim v spravedlnosti jejich, kterouž jsou po nebož. Janovi Syrachovi otčímů a Saloméne materi své zdědili, skrze psaní ouřadu Brněnskému učiněné překážku činiti a zapověditi ráčil; žádají, aby pán to buď kvitancí neb reversem ukázati ráčil, co jest nebožtík očím jejich komu povinnen, buď jakými škodami neb čím koli jiným, tak aby oni o ostatek, cožby zbylo, se bez hyndrunku rozdělití mohli. Odpověď. J. M. by toho ráčili obzvláště vděčni býti, aby mohla tato věc přátelským během porovnána býti; však poněvadž Jan Jetřich z Kunovic na pořad práva se odvolává, J. M. jej při tom zanechávati ráčí. — Pan Jan Žalkovský žádá za propuštění od ouřadu mistodržícího nev. pisařství, poněvadž již v pracích a povinnostech zemských od léta 1596 trvá a nyní pro veliký nedostatek zdraví, zvláště pak na zraku a sluchu velice schází, déleji platně sloužiti nemůže. Odpověď. Odloženo do budoucího soudu sv. Trákrálského. — Rebeka, Barbora, Anička a Alína sestry vlastní Frankenberkovny stěžují sobě to, že nebož. pan Balcar Hernyngk z Lisic ujec jejich kšaft učinil a maje dům i jiné grunty v městě Ostrově to manželce své do živnosti její a po smrti její týmž sestrám poručil, kterážto manželka jeho již také před devíti léty umřela a pan Jan Jetřich z Kunovic též i ouřad Ostrovský jim toho, což odkázáno, postoupiti se zabraňují, pravíce žeby se více nápadníkův, o kterýchž oni nevědí, nacházeti mělo, ješto o nich ani o žádném jiném v kšaftu nic poručeno není; nad to vyše uvolují se, kdyby se kdo nacházel, ouřad Ostravský v tom zastoupiti; prosí, aby jim spravedlnost jejich odkázaná (f. 36) nebyla zadržována, nybrž od p. Jana Jetřicha z Kunovic propuštěna. Odpověď. Poněvadž tato věc, o kterouž sestry Frankenbergerovy J. M. suplikují, na větším díle purgkrechtu se dotýče, J. M. neráčí moci p. Janovi Jetřichovi z Kunovic v té příčině nic poroučeti; však chtěje těm chudým sirotkům k jejich spravedlnosti, mají-li jakou, nápomoci býti, ráčili jsou p. z Kunovic radu dáti, aby jakž jim, tak i všem jiným, kteří se k nápadu po neb. Balcarovi Herynkovi z Lisic pozůstalém právo míti praví, jistý den jmenovati od práva Ostrovského poručil, ku kterémužby strany státi a spravedlnost svou ukázati povinny byly; a jestližeby která strana nestála, aby té, kteráž se postaví, týž nápad, o kterýž činiti jest, proti kvitanci vydán byl; což p. z Kunovic uvolil se učiniti. Mají supplikanti p. z Kunovic ty nápadníky, kterým by se psáti mělo, v známost uvěsti. — Týž sestry Franknberkovny připomínají přímluvu J. M. knížat slízských za Václava Franckenbergka bratra jejich na ten čas vězně v městě Znojme, prosíce jemu za milosti učinění a z téhož vězení propuštění. Odpověď. J. M. ráčí žádost sester Franckenbergerových i strejcův jejich, tolikéž přímluvy J. Mtí knížat za Václava Franckenberga učiněných v paměti míti a jakž J. M. knížatům tak i strejcům Franckenbergům odpověď psanou dáti. — Obec Evangelistská v Olomouci. Stěžují sobě, že rada u nich 1. Augusti obnovena jest proti všemu starobylému obyčeji a pořádku, ne v rovném počtu obojího náboženství, jak mělo býti. Bylo osob obojího náboženství šest voleno a z těch toliko dvě na ouřad dosa-

zeny, druhé pak osoby zanechány i z závazků svých zase na velký posměch propuštěny byly a jiní z staré rady na místa jich usazení, což při té obci ani slycháno ani pamětníkův není a toliko jedna jedna osoba Karel Hirsch v přísežní radu s jedenácti osobami římskými by seděl; v obojí pak radě byly by tři osoby evangelistské (f. 36 b.) k dvaceti dvěma římským přidané, v čem veliká nerovnost a nevyřizování lidských spravedlností, nevzdělávání obecního dobrého, jednotejný nespůsob a neřád na obtížnost obce by zůstával; utíkají se ku panům ouředníkům a panům soudcům zemským za ochranu, žádajíce o rovnosti a skrze to i svornosti zachování i také za napravení toho prosíce. Odpověď. Má se odložiti do sněmu neb sjezdu příštího. — Voršila neb. doktora Leandra lékaře zemského manželka prosí za dodání jí nebož. manželu jejímu 300 zl. zadržalé služby. Odpověď. Má se jí dáti jedno sto zlatých na vychování sirotkův, ostatek se má dáti na rathouz složití a sirotkům, ažby k létům přišli, dochovati. — Pan Karel Podstatský z Prusinovic oznamuje, kterak sirotek po neb. p. Jetřichovi Podstatském z Prusinovic bratru jeho pozůstalý v veliké škodě příčinou držení a opouštění statku Čekynského od manželky po téměř bratru jeho zůstalé přichází, a žádá jak za oprátní téhož sirotka podlé zřízení zemského i tolikéž, poněvadž týž sirotek za právní ouřadu hejtmanského pana Karla z Lichtnšteina osiřel a p. Zygmund Oneš jakožto zmocněný panský věci téhož sirotka i inventář za sebou má, aby jemu panu Onšovi den při tomto soudu sv. Kunhutským jmenován byl, aby naučení vzíti mohl. Odpověď. Čtena tato supplikacie zjevné, neb zjevné také byla podána; dána odpověď, když pan vladař domu Lichtnšteinského neb zmocnění jeho toho žádati po J. M. budou, aby den k sirotcím věcem jmenován byl, že J. M. ráčí chtíti to opatřiti, aby jí tato supplikacie dojíti mohla, tak aby zprávu svou na to dala a když se to stane, J. M. ráčí chtíti v tom se spravedlivě zachovati. — (F. 37) Hendrych Krejzlovic z Štusu supplikuje, kterakby v dolních Lužicích nějakou rozepři s p. Kryštofem Haugvicem o nápad dědičný manželce jeho po vlastní babě její připadlý a náležitý měl a nemoha k němu až do této chvíle přijíti, žádá J. M. za přímluvné psaní k hejtmanu a spolu přidaným a nařízeným radám jeho kraje města Górlice dolních Lužic. Odpověď. Má podlé něho psaní přímluvčí učiněno býti. — F. Cornelius Pandolphus písmo sv. lector, převor sv. Michala s konventem svým v městě Brně supplikuje, že z kláštera svého, k němuž toliko půl dědiny Těšan s jedním dvorem náleží, vedlé uložení na něj jednoho koně zbrojného v čas potřeby vypravovati ano i berně k zemi svolené z něho spravovati musí, jiné pak kláštery tu při městě Brně ležící s mnoha dědinami, důchody a platnými užitky, že toliko po dvou koních spravují, za kterouž příčinou, poněvadž velmi špatné vyživení s bratřimi svými při téměř klášteře má, žádá, nemohlo-li by od toho celého koně upuštěno býti, aby aspoň půl koně z téhož kláštera vypravováno bylo. Odpověď. J. M. ráčí této věci na ten čas odkládati až do toho času, kdy se bude o nový šacuňk z koní zbrojných promlouvati. — Pan Jan Starší Řičanský Kavka z Řičan připomíná žádosti své na J. M. skrze dvě supplikací své před rokem v příčině sirotků po neb. panu Vilému Zoubkovi zůstalých složené a oznamuje, že jest jemu bylo na poslední supplikací skrze J. M. knížecí p. kardynála jmenem J. M. oznámeno, že by J. M. toho povděční býti ráčili, aby těch sirotků, poněvadž mladí jsou, ještě za některý čas při paní Anně Dubské sestře jich zanechal, což on také že tak chce učiniti se ohlásil. Porozumívaje pak nyní tomu, že kdyby ti sirotci při sestře své děle zůstávati měli, že by to s žádným oužitkem a vzděláním jich nebylo, pročež se žádá J. M. za poručení též paní Alině (sic) Dubské, aby jemu je jakožto zmocněnému otcovskému poručníku, kdyžby pro ně poslal, vydala, tak aby od něho lepším místem k cvičení se v cnostech a mravích opatřeni býti mohli. Odpověď. Paní Alině Dub-

ské ze Zdětína pro zprávu. (F. 37 b.) Tymateus Heygl z Šenpergku připomíná žádost svou na J. M. i na místě bratra svého o minulém soudě sv. Tříkrálském v městě Olomouci vzloženou strany vín a jiných svršků v Tasově na gruntech panny abbatyše kláštera Matky Boží v městě Znojmě po otci jeho zůstalých a jemu s bratrem jeho náležitých a žádá, aby J. M. jakž jeho v ochraně své míti, tak i nad naučením předešle v té příčině stalým ruku držeti a jemu, poněvadž pozůstalosti po otci svém od ouřadu Tasovského až posavád spolu s bratrem svým přijíti nemůže k tomu, aby též pozůstalosti dosahnouti mohl, dopomoci ráčili. Odpověď. Má ji J. Mt. p. hejtman znovu psaní učiniti a poručiti, aby poddané své k učinění počtů přidržela. — Symon Gryneus doktor nic (není odpovědi). — Pan Smil Osovský z Doubravice s p. Jiřím Volfem Křineckým z Ronova supplikují, že jsouc oni poručníci od paní Alíny Berkové z Lomnice vedlé pořádného kšaftu nařízení a chtějíce se ve všecky a všelijaké nábytky a svršky na statku Novoveselském uvázati, že p. Lev Buryan Berka na díle se v touž pozůstalost uvázal a na díle jí sekrytem svým vedlé jejich zpečetil. Pročež chtějíce oni jej za příčinou tou pořádem práva obviniti a nevédouce jaké by to svršky neb jak mnoho jich by býti mělo, že žádají za nařízení osob, které by touž pozůstalost na témž statku Novoveselském zinventovali a jim poručníkům inventář pořádný odvedli, tak aby oni podlé toho věděli jej pak pořádným páhonem viniti. — Dána p. Lvovi Buryanovi Berkovi pro zprávu. — Anna Dobřenská z Dobřenic a Eva Vrochynka z Reptu, panny, supplikují, že budouc předešle v službě u paní Aliny Berkové z Lomnice a zanechajíce na statku po ni pozůstalém truhel s svými věcmi, kteréž jsou sekrytem p. Jiřího Volfa Křineckého k žádosti jich zpečetěny, žádají za přímluvu neb poručení, aby takové jejich (f. 38) věci vlastní od p. Lva Buryana Berky jim vydány byly. — Dána p. Lvovi Buryanovi Berkovi pro zprávu. — Anna Hadburkovna z Soběšic stěžuje sobě do p. Ladislava Berky a Mikuláše Tunkle zmocněného jeho, kterak majíce ona na statku Bohušickém ještě 900 zl. vedlé smlouvy sepsané, kterýžto statek neb. Frydrych Bule nebož. p. Bohuslavovi Bořitovi k ruce sirotka Jaroměřického za 4000 prodal; oni když jich upomíná, trošty že ji odbývají. Odpověď. Zmocněným p. Ladislava Berky pro zprávu.

Pan maršalek za to prosí, aby J. M. té rozepři, kterouž s p. Ladivem Berkou strany odněti vody mlýnu Dyakovskému má, poněvadž předešlého podzímku na to právo vedeno bylo, ještě tohoto soudu po přednesení od panův ouředníkův menších konec učiněn byl. Odpověď. Pro odklad nynějšího soudu tato žádost panská místa míti nemůže. — Pan Zdeněk Žampach na onen čas hejtmanem krajským několik let byl a z poručení p. Ladislava Berky k Skalici i v jiná nebezpečná místa 300 poddaných na svůj náklad vypravil a když rejtaři Koispergerovi do země vpád učinili, padesáti koni pro obhájení města Nového Jičína přivedl a to město retoval; za svou službu nic nežádá, ale za vynahrazení nákladův učiněných žádá, aby jemu berně zasedělé, pro kteréž jsou se paní ouředníci menší na statky Hranické a Drahotoušské zvedli, i s tím, což od zvodu přijde, odpuštěny byly. Odpověď. Odloženo do soudu Olom. sv. Tříkrálského pro lepší té věci vyrozumění. — Petrus Paulus Tortellius převor i s konventem svým kláštera sv. Michala v městě Olomouci prosí, aby ty 3000 zl., které nebož. p. Joachym Malenovský na smrtedlné posteli na opravu a lepší vychování (f. 38 b.) bratří toho kláštera odkázal, kdež také i pohřeb sobě oblíbil a tu tělo jeho pochováno jest, z statku jeho vydány byly. Odpověď. Poněvadž ještě naučení žádného dáno není o statek po neb. p. Jachymovi Bítovském pozůstalý J. M. neráčí moci žádné odpovědi dáti. — Města J. M. král. v markr. Morav. nebezpečenství své v příčině rukojemství za J. M. Cís. předstírají a žádají, aby J. M. vedlé nich psaní přímluvčí

učinili a dobré prostředky oberouc v to se vložití ráčili, sby J. M. Král. věřitele, o nichž v supplikaci zmínku činí, náležitě contentirovati a je z takového nesnesitelného břemena vyvaditi ráčil. Odpověď. Má se J. M. Král. přímluvně psaní učiniti. — P. Hons Jakob z Rotalu předkládá před J. M. svědectví, kterého jest mu J. M. Cís. uděliti ráčil v příčině jeho starobylého a svobodného panského stavu. Odpověď. Kdykoli p. Hons Jakob z Rotalu to dokáže, že jest pošel z kmene starých panů Rothalů, kteří stavu panského užívali a svobodní páni z Talburka se psali, a že pan otec jeho a pan děd stavu panského užívali, J. M. ráčí to od něho za průvod dostatečný přijíti, jinak neráčí moci mezi starožitné panské rody počítati. — Gabryel Hořecký z Horky stěžují sobě do poručníkův svých t. Filipa Borynského a Adama Martinkovského, že jemu s bratrem jeho zle hospodaří a bezpotřebně se dluží; pročez že žádá, poněvadž mu již léta od J. M. jsou naučením potvrzena, aby mu statku jeho Koryčanského postoupili. Odpověď. Poručníkům Gabryele Hořeckého pro zprávu.

(F. 39.) **Paměti.**

Pamět J. M. nejv. panů ouředníkův a soudců zemských strany p. Maximiliána Lva z Rožmitále a z Blatné, nejv. sudiho mark. Morav. Jakož jest p. Maximilian Lev skrze supplikaci svou na J. M. vznesl, že některé pilné věci na kterýchž mu nemálo záleží, zde při tomto soudu sobě vyříditi i také ku pňhonům svým státi a je žalovati dáti má, žádajíc J. M., aby k tomu povoliti ráčili, aby on p. sudí sám do Brna přijeti mohl. I poněvadž to v moci J. M. nejv. panův ouředníkův a soudcův zemských není, nýbrž J. M. všech čtyř panův stavův jakožto těch, z kterých poručení nejv. pan sudí na závazek jest vzat, ta věc se dotyče, neráčí moci od osob svých k tomu povolovati. Avšak co se pňhonův a rokův, kteréz on pan sudí při právě zemském má, dotyče, ráčí J. M. pokudž na ně při tomto soudu přijde, ho tak opatřiti, aby pán skrze nestání své škody nenesl a příčina, pro kterou se k těmž pňhonům a rokům postavití nemůže, připsána byla a aby při tomto roku toto zapsáno bylo: Ačkoliv jest pan Maximilian Lev J. M. supplikaci podal a J. M. za to žádal, aby se sem do Brna ku pňhonům a rokům svým najíti mohl, avšak že jsou J. M. z slušných příčin jemu toho odepřiti ráčili a proto, že tohoto roku do dalšího času odkládati ráčí, protož tento odklad nemá J. M. panu hejtmanu k žádně ujmě ani škodě na dobré a vzácně pověsti páně býti. —

Jiná pamět J. M. nejv. p. ouřed. a soudců zemských strany téhož p. Max. Lva z Rožmitále a z Blatné nejv. S. M. M. Jakož jest p. Maximilian Lev z Rožmitále a z Blatné J. M. panu hejtmanu psaní učinil a při tom supplikaci J. M. všem čtyřem panům stavům mark. mor. tohoto svéděcíí odeslal, žádajíce, aby J. M. p. hejtman pany obyvatele ze všech stavův, kteří se k tomuto soudu sjeli, svolati a touž jeho pana Lva supplikaci J. M. předněsti ráčil; kterézto psaní i tu jeho supplikaci, kterouž jest J. M. p. hejtman J. M. nejv. panům ouředníkům a soudcům zemským k uvázení předněsti ráčil, ráčili jsou J. M. v svém bedlivém (f. 39 b.) uvázení míti, a nikoliv toho při sobě nacházeti neráčí, aby za tou příčinou pan hejtman pany obyvatele zde při tomto soudu shromážděně svolati míti ráčil. Nebo poněvadž ta věc ne sámých J. M. než všech čtyř panů stavův mark. tohoto, jakožto těch, z jejichžto

poručení týž pan Maximilian Lev na závazek vzat jest, se dotyče, ano také, že panův obyvatelův nyní zde v městě Brně skrovný počet se nachází, kteří jsou pak se sjeti ráčili a sjeli, ti ne proto, aby nějaké obecní věci jednati míti ráčili, ale za příčinou rozepří svých k soudu tomuto sjeti se ráčili. Jsouce pak ta věc strany pana Maximiliana Lva u velikém počtu z jistého všech čtyř panů stavův snešení zavřína, nikoliv v tak skromném počtu panův obyvatelův přítomných, což u větším počtu zavříno jest, toho měniti se netrefí, a poněvadž on pan Maximilian Lev sobě i J. M. v té příčině pokoje žádného nedá, nybrž J. M. ustavičně zaměstknává, J. M. ráčí J. M. Královské králi a pánu našemu milostivému psáti a J. M. opět v poníženosti žádati, aby J. M. král. s tou věcí dále neodkládati, ale jistý čas a den sobě oberouc osobně do mark. tohoto se vypraviti, aneb nebylo-liby J. M. K. možné osobou svou vlastní k tomu postačiti, aspoň jisté a vzácné komisaře své, tak aby ta věc z strany osoby téhož pana Lva slyšána a k jistému skončení svému což nejdříve možné přivedena býti mohla, milostivě naříditi ráčil. Čehož jsou J. M. téhož p. Maximiliana Lva tejna učiniti chtějí neráčili, s tím při tom doložením, aby on J. M. dáleji těmi častými a bezpotřebnými supplikacemi až do skonání té pře dokonce ušetřil.

Psaní J. M. Král. v příčině p. Maxim. Lva učiněná. Nejjasnější a Velikomocný Králi a Pane, Pane náš milostivý! V. K. M. služby své věrné, poddané a ponížené vzkazujeme a výborného zdraví, šťastného (f. 40) a prodlouženého nad námi panování, též nad nepřátely vítězství V. K. M. na Pánu Bohu věrně vinšujeme. Milostivý Králi! V. K. M. v poníženosti tajiti nemůžeme, že pan Maximilian Lev z Rožmitále a z Blatné nejv. sudí Mark. Mor. již několikráte na nás nejv. ouředníky a soudce zemské skrze supplikací svou vznášel a teď opět nás tím zaměstknávati nepřestává, abychom jej z toho závazku, v kterémž z společného všech čtyř panův stavův Mark. Mor. snešení zůstává, sprostěna učinili. I ačkoli, poněvadž ta věc ne na nás samých než všech čtyrech stavech Mark. tohoto, jakožto těch, kterých se psaní jeho nejvíce dotyče, záleží, avšak obávati se jest, že on pan Maxim. Lev čím dále tím méně sobě i nám v té příčině pokoje nedá, nybrž na nás o to ustavičně dotíráti chtějí bude; z té příčiny V. K. M. jak předesle tak i nyní za to služebně žádáme, že V. K. M. s tou věcí dáleji neodkládati, nybrž jistý čas a den sobě oberouc k nám věrným poddaným svým osobně se vypraviti, aneb, nebylo-liby V. K. M. možné, osobou svou vlastní královskou k tomu postačiti aspoň jisté a vzácné komisaře své, tak aby ta věc strany osoby téhož pana Maxim. Lva slyšána, k jistému skončení svému což nejdříve možné přivedena a ouřad nejv. sudství opatřen a dokonále dosazen býti mohl, to milostivě naříditi ráčíte. S tím jsouce k V. K. M. té ponížené poddané celé a nepochybné naděje, záležejíce nám i všem stavům Mark. tohoto na té věci tak mnoho a nenáležejíce nám nikoli toho tak zanechati, že k ponížené a slušné žádosti naší tak se milostivě nakloniti a s tou věcí neodkládati ráčíte, čehož my se V. K. M. svými poddanými a poníženými službami každého času odsluhovati budeme. V. K. M. za milostivou a místnou odpověď, čímž bychom se zpraviti mohli, žádajíce, a V. K. M. ochraně Pána Boha všemohoucího poručena činíme. Datum v městě Brně v pondělí před sv. Matoušem léta 1610. V K. M. věrní poddaní Kardynal Biskup, Hejtman, Nejv. ouředníci a soudcové zemští M. M. nyní při soudě zemském sv. Kunhutským shromáždění. —

Též J. M. Královské: „Nejjasnější etc. Psaní V. K. M. jehož jest datum v městě Vídni 16 sept. (f. 40 b.) jsme přijali a z něho, že toho milostivě žádostiví býti ráčíte, aby zmocnění ode panův stavův k te traktaci do města Vídně zase neprodleně k V. K. M. vypraveni byli, vyrozuměli. I ačkoli, milostivý Králi, za příčinou tak častých odtrhování se nejv. ouředníků a soudcův

zemských od soudův soudové zemští k škodným odkladům přicházeti a lidé zvláště pak sirotci a vdovy nemalé zkrácení na spravedlivostech svých tudy snášeti musejí; nicméně však k milostivému zalíbení V. K. M. zvláště poněvadž víme, že na tom V. K. M. i obecnému dobrému nemálo záleží, již dotčené zmocněné zase k V. K. M. vypravujeme a poněvadž jsou až posavad nám žádné relací, na čem vlastně ty věci mezi J. M. Cís. a V. K. M. postaveny jsou, ne učinili, V. K. M. jak za to, aby dlouho ve Vídni zdržování nebyli, tak také, aby jim všecko to, coby se tak koliv jednalo a zavíralo, tak aby i oni spolu s námi pany stavy o všech tím líp informovati a při trpělivosti strany těchto znamenitých nákladích (sic) zachovati mohli, komunikováno bylo, poddané a ponížené žádáme a s tím se V. K. M. v milostivou a král. ochranu poroučíme. Datum v městě Brně v pondělí před sv. Matoušem léta Páně 1610. V. K. M. věrní poddaní kard. Biskup, hejtman etc.

Též J. M. král.: „Milostivý Králi! V. K. M. v poníženosti netajíme, kterak páni nařízení ode všech stavův dolních i horních Rakous nám nejv. ouředníkům a soudcům zemským nyní zde při tomto soudu sv. Kunhutským v městě Brně shromážděným v příčině těch dvou z města Kremže vypověděných i jiných peremptorie citovaných měšťanův psaní přátelské jsou učinili. I poněvadž jsme zmocněným od J. Mtí panů stavův Mark. tohoto, kteří se zase do města Vídně k V. K. M. navracují, o tom poručili, aby na místě V. K. M. něco z strany té věci s náležitou vážností a uctivostí přednesli a předložili, V. K. M. za to ponížené a poddané žádáme, že je netoliko slyšeti a jim to, což tak v té věci V. K. M. přednášeti budou, milostivě věřiti, ale také k nám se v tom dobrotivě a učinlivě nakloniti a těm věcem spomoci poručiti ráčíte. A my se toho V. K. M. svými poníženými věrnými a upřímnými službami (f. 41) odsluhovati neopomineme a s tím V. K. M. v opatrování Pána Boha všemohoucího sebe pak milosti a lásce V. K. M. poddané poroučíme. Datum v městě Brně v pondělí před sv. Matoušem léta 1610. Kard. B. Hejt. N. O. a S. Z. M. M. etc. —

Též J. M. Královské: „Nejmilostivější Králi! V jaké potřebě své veliké města V. K. M. stavů užívající i neužívající při tomto soudu zemském sv. Kunhutským skrze supplikaci k nám jsou se utekli v svém nastávajícím nebezpečnosti skrze opověděné proti nim od Jeho Lásky a Milosti knížete a vladaře domu Lichtenšteinského, též i ode panův všech tří bratří z Tyffenbachu pro rukojemství za V. K. M. za veliké sumy pětmecitma tisíc zl. dvakrát sto tisíc zl. i ouroky na ně vzešlé, obřátky s velikým toužením oznámili a nás za poníženou přímluvu k V. K. M., poněvadž již na zbytek i na vrch poslední ohradní ostrá psaní od dotčených panů věřitelův k nim se těchto pomínutých dnův stala, aby takové nebezpečnosti od nich odvráceno a vystříháno bylo, pokorně prosili, nepochybujeme, že oni také sami skrze vyslané své, jakž jsme, že toho oumyslu jsou, od nich vyrozuměli, V. K. M. takovou potřebu svou obšírněji předestříti a přednésti nepominou. Čehož jsme my jim jakožto spoluoudům tohoto Mark. odeprítí nechtěli a slušně nemohli znajíce to sami, kdyby na ně takové nebezpečnosti škodlivé dopuštěno, živnosti jejich, kteréž z požehnání Božího z vinohradův a ourod zemských mají, též i handle a obchody, kteréž na větším díle do Rakous vedou, zastaveny býti měly, že by táž města jakožto již prvé mnohými břemeny obtížená, s velikým naříkáním, k záhubě přivedena býti a tudy komora V. K. M. hynouti, té pak škody i jiná města v Rakousích pocítiti musela, anobř i těžkostí bychom jich ku pohodlí v čas nastalé V. K. M. i zemské potřeby v čem užiti mohli. To vše, že V. K. M. k srdci milostivě připustiti dotčená města laskavě i dobrotivě slyšeti i ochrániti, naši pak této ponížené přímluvy k V. K. M. za ně skutečně užiti jim dáti ráčíte. Čehož my se V. K. M. i oni tolikéž s námi poddané a poslušně odslu-

hovati každého času budeme. A s tím V. K. M. ochraně Pána Boha všemohoucího, sebe pak v milostivou ochranu V. K. M. poroučíme. Datum v městě Brně v pondělí před sv. Matoušem léta Páně 1610 etc.

Knížeti Minsterberskému: „Pozdravení a služby své přátelské a povolné Vaši Lásce a Knížecí Milosti vzkazujeme. Osvícené a Vysoce Urozené kníže a Pane, Pane příteli, Ujče a Švagře náš zvláště milý a Pane (f. 41 b.) k nám milostivě příznivý, od Pána Boha téhož zdraví a jiného všeho dobrého V. L. a K. M. přejeme věrně rádi. Psaní V. L. a K. M. za příčinou Václava Franckenbergka učiněné, jehož jest datum 27 Augusti léta tohoto 1610 jest nám nejv. ouředníkům a soudcům zemským při nynějším soudu zemským v městě Brně držaném dodáno, jemuž jsme jakož i předeslému psaní přímluvnému V. L. a K. M. k soudu minulému zemskému nám o to učiněnému, ano i snažné žádosti strejčiv jeho Franckenbergerů za týmž Václavem Franckenbergem pro své zlé a nevážné činy hrdlo své propadl a na něm pro výstrahu a ku příkladu jiným strestán býti měl. Ale však jak předně V. L. a K. M. tak i jiných knížat a pánův přímluvy sobě vysoce vážice toho tak starožitého a poctivého rodu Franckenbergerův šetřice i k jeho mladosti, že jest se zlému tovaryštvu svěsti dal, prohlídajíce, jemu hrdlo jeho darovati a tu milost však na tento jistý způsob jakž teď v artykulích sepsaný V. L. a K. M. příležitostě pro vyrozumění odsíláme, učiniti chceme, i jsouce k V. L. K. M. té přátelské a služebné nádeje, že s námi v příčině této přátelsky a dobře i láskavě spokojeni býti ráčíte. S tím se V. L. a K. M. od Pána Boha na všem dobře a šťastně míti vinšujeme. Datum v městě Brně v pondělí před sv. Matoušem Léta 1610 etc. —

Panům Franckenbergům: „Pozdravení naše vzkazujeme urození a stateční rytíři a vládky přátelé nám zvláště milí, zdraví i jiného všeho dobrého přejeme vám rádi. Psaní přímluvné J. L. a K. M. osvíceného a vysoce urozeného knížete a pána, pana Karla knížete Minsterberského, tudíž také J. Mti jiných knížat a vaše snažné a pilné prosby, k nám za Václavem Franckenbergem, strejcem vašim nepodařilým učiněné, jsou nám předneseny, kteréž jsme v svém pilném a bedlivém uvážení měli. A ačkoliv dotčený Václav Franckenberg pro své zlé a nevážné činy hrdlo jest propadl a na něm ku příkladu a k výstraze jiným spravedlivé strestán býti měl; avšak vážice my sobě přímluvy J. L. a K. M. knížete Karla Minsterberského (f. 42) i jiných knížat a vzácných pánův, též také rodu vašeho starožitého a šlechetného šetřice i k jeho mladému věku, že jest se zlému tovaryštvu svěsti dal, prohlídajíce, hrdlo jemu darovati a tu milost na tak vzácné přímluvy a již doložené příčiny však na tento způsob jemu učiniti chceme: Předně: aby zápis od vás všech rodu toho Franckenbergův z Ludwigsdorffu podlé příležitostě přípisu vykonán a před vydvižením odsud téhož Václava Franckenbergka J. M. panu hejtmanu zemskému, na místě nás všech od vás zpečetěný a vlastními rukami vašimi podepsaný odveden byl a vy buď z prostředku svého osoby vyberouce, aneb kohokoliv jiného na svém místě zmocnice, pro něj aby jste vypravili a v moc svou jej přijali. Druhé: poněvadž podlé jistého uvážení, než prost a na svobodu též Václav Franckenberg, nežli vám do rukou a v moc vaši se použít a uveden býti má, aby též Václ. Franckenberg žádným vymyšleným způsobem nikdy více do mar. Mor. se nenavracoval. Jestližebý pak kdy on nadepsaný Václav v mar. Mor. postížen a od J. M. pana hejtmana nynějšího nebo budoucího aneb na poručení páně od kohokoliv z panův obyvatelův mark. Mor. dosažen býti mohl, aby ihned bez další milosti a jakého dalšího souzení hrdlo své ztratil. Pakližby kdykoliv budoucně aneb kdekoliv v zemi této postížen aneb spatřin jsouc avšak ode mně hejtmana aneb z poručení mého od kohokoliv z panův obyvatelův dosažen a vzat býti nemohl, aby jste vy jej strýcové sami ihned jakž by vám

od J. M. pana hejtmana Mark. Mor. nynějšího neb budoucího o tom v známost uvedeno bylo, na hrdle strestati dali a pokudžby jaké škody komu z panův obyvatelův v tomto mark. činil, ty vynahražovati, toho jsme vás, aby jste se věděli čím zpraviti, tejna učiniti nechtěli. S tím milost Boží s námi býti rač. Datum v městě Brně 20 7bris l. P. 1610. K. B. Hejt. N. O. a S. Z. —

Přípis zápisu Franckenbergům odeslaného. „My N. N. i na místě jiných všech toho rodu Franckenbergův z Ludwigsdorffu známo činíme tímto listem vůbec přede všemi a zvláště tu, kdež náleží. Jakož jest Václav Franckenberg strejc a přítel náš za svými nevážnými přečiněními se do vězení zemského Mark. Mor. z poručení J. M. pana hejtmana a J. Mtí nejv. p. ouředníků a soudců zemských dostal a tu také pro takové své zlé spůsoby měl jest na hrdle trestán býti; avšak poněvadž jsou J. M. pan hejtman a J. Mtí nejv. pani ouředníci a soudcové zemští Mark. Mor. na nejednu přátelskou, milostivou a laskavou přimluvu J. M. osvíceného a vysoce (f. 42 b.) urozeného knížete a pána, pana Karla knížete Minsterberského v Slezi Olešnického a hraběte Glackého, nejv. hejtmana v horní a dolní Slezi, pana našeho milostivého, i jiných J. Mtí knížat a pánův, též poníženou a služebnou prosbu a žádost naši, ušetruje při tom poctivého, starožitého a dobře zachovalého rodu našeho, též také mladosti téhož Václava Franckenbergra, jemu milost učiniti a na tento níže psaný způsob hrdlo jsou darovati ráčili. Totíž předně: abychom od sebe my sami i na místě jiných strejců našich jistý zápis vykonali a jej zpečetěný týmž J. M. nejv. panům ouředníkům a panům soudcům zemským již jmenovaného markrabství Moravského odvedli, v témž pak zápisu se J. M. zapsali a zavázali, poněvadž podlé jistého uvážení ne z prosta se na svobodu pouští, nežli nám Franckenbergům do rukou a v moc naši uveden býti má, že týž Václav do mark. Mor. nikda žádným způsobem se více navracovati nebude; jestližby pak kdy v témž mar. Mor. postížen buď od JM. p. hejt. aneb z poručení pána odkoho koliv z panův obyvatelův mark. Mor. dosažen býti mohl, aby ihned bez další milosti a jakého dalšího souzení hrdlo své ztratil. Pakli by kdykoli budoucné aneb kdekoli v zemi této postížen aneb spatřím jsouc dosažen však býti nemohl, že my strejcové sami ihned jakžby nám od J. M. p. hejtmana mark. Mor. nynějšího neb budoucího o tom v známost uvedeno bylo, na hrdle strestati dali a pokudžby jaké škody komu z panův obyvatelův v témž mark. učinil, ty nahražovati chceme. A protož my napřed psaní N. N. i na místě jiných Franckenbergů, strejcův našich, že se tomu všemu od nás tak a nejináč jakž se v tomto listu píše zadosti stane, tímto listem slibujeme a připovídáme. Pro lepší toho jistotu sekryty naše vlastní k tomuto listu našemu s podpisem vlastních ruk našich jsme přitisknouti dali. Jehož jest datum — —

(F. 43.) Pozdravení své a služby přátelské V. Mtem a vám vzkazujeme urození páni pani, urození a stateční rytíři a vládyky, pani přátelé a sousedé naši zvláště milí, téhož zdraví i jiného všeho dobrého přáli bychom V. M. a vám od Pána Boha věrně rádi. Psaní V. Mtí a vaše, jehož datum jest v městě Vidni 11. dne měsíce tohoto přítomného i s příležitostmi spisy supplikacemi i decrety na ně vyšlymi jest nám při soudu sv. Kunhetském nyní v městě Brně shromážděným dodáno, z něhož jsme nercili tomu vyrozuměli, že tu mezi V. M. a vámi s námi začatou přátelskou correspondencí předece držeti ráčíte, z kteréž my V. M. a vám děkujeme nejsouce na jiném nežli podobnou měrou v takových přiběžích postupovati. Ale také litostivé nám to přichází slyšeti, že až posavád špatnou lásku a důvěrnost jedněch k druhým mezi V. M. a vámi seznáváme, kteréžto takové nejednomyslnosti, kteřížby příčina byli, snadno jest věděti. Ale to tak do vůle Boží, ažby on sám z milosti své všelijaké jedněch druhých podhlídání a sobě vespolek se nedověřování a sebe utiskování v lepší spůsob a náklonost přivésti ráčil, zůstati musí. Co se těch dvou měsňanů z

Kremže a Gotfryda Sangeru a Jakuba Exelmetzera, jejich vzetí vězení i držaného s nimi celého procesu dotyče, nevědouce v tak rozdílných zprávách jemu místně věřiti, obzvláště poněvadž až posavád sami na grunt toho všeho přijíti moci neráčíte, nevíme takměř, co k tomu říkati; vinšovali bychom v pravdě, aby zhola žádných anebo co nejmén bylo těch, ještoby proti J. M. Král. a zemím J. M. s nepřátely lstivé praktyky skládati a kteřížby tak nad králem a pánem svým i vlastní svou se zapomenuli, aby jiným ku příkladu trestání byli. Však také na druhou stranu, aby při tom dobrý a chvalitebný řád a pořádek zachován byl, tak aby tím méně neviní pro zlé a nedůvodné zprávy v nebezpečnosti stáli a k sočení nepravému aby lidem zlým cesta zamezena byla. Což aby tím způsobem, kteréhož se vedlé zprávy V. M. a vaší při těch dvou užívalo, dosáhnouti mělo, nejen velice pochybujeme, ale v těchto časích bez toho velmi k svárům a různicím nakloněných a všelijakých podezření plných dokonce za nemožné býti soudíme. Nejvíce pak nám to v mysli leží, čehož v psaní svém dotykati ráčíte, že by ten hlas byl, jakoby strany Rohských věcí a jednání, o kteréž jest (f. 43 b.) dávno konec učiněn i amnestia všechném dána, na též osoby se otázky vydávali, ano i na osoby panské a rytířské dotazováno býti mělo. Nebo poněvadž o J. M. král. nic takového, znajíce J. M. dobrotivého, smejšleti nemůžeme, pokudž jest se co toho dalo, vidíme, že to od lidí zlých původ svůj míti musí, a skrze to žeby mnozí dobří lidé ošklivení býti mohli. Protož soudíme za potřebné, aby se na to bedlivě a s gruntem vyptati poroučeti ráčili a poručili, a nám o tom potomně jako z strany práva svého, jaké jest, kdyžby v takových příčinách na osoby z vyvýšených stavův dotazováno se bylo (u nás zajisté jest to proti všemu právu a řádu) oznámili, tak abychom tím podstatněji napotom ty věci vážiti, a bylo-li by potřebí, J. M. K. přednésti mohli. Nicméně i na ten čas nepomineme skrze vyslané své J. M. něco toho předložiti a vedlé V. Mtí a vás aby jste ráčili všemu provinění těch osob dotčených s gruntem vyrozuměti moci komunikování všeho se přimluviti. Co se pak osob arrestirovaných nebo peremptorie citovaných dotyče, poněvadž naděje dobrá jest, že mezi J. M. C. a J. M. K. celý a dokonalý pokoj již zavřín jest a z obou stran anobř všechném odpuštění dáno, smejšlíme, že i oni téhož užijí. Na ten čas nic více než že V. M. a vás jako i sami sebe v Božskou ochranu poručena činíme. Datum v městě Brně v pondělí před sv. Matoušem. Léta Páně 1610. K. B. Hejt. N. Ou. a S. Z. M. Mor. při soudu zemském spolu shromáždění.“ —

Panu Hejtmanu dolních Lužic: „Pozdravení a službu svou vzkazujeme urozený a statečný rytíři, pane příteli nám zvláště milý, od Pána Boha zdravý i jiného všeho dobrého přejeme vám věrně rádi. Jaké supplikací urozený vládyka Hendrych Krejzlovic z Štusu a na dvoře ve velikých Hostěrádkách tohoto času obyvatel mark. Mor. tohoto nám hejtmanu, nejv. (f. 44) ouředníkům a soudcům zemským Mark. Mor. při tomto soudu zemském v městě Brně shromážděným podal a čeho tak při nás v poníženosti vyhledává, pro lepší té věci a žádosti jeho vyrozumění touž supplikací jeho přiležitě vám odsíláme a nemohouce žádosti jeho slušně odeprítí, vědouce, že člověk potřebný jest a v poctivosti pracně s manželkou a dítkami svými že se živí, za nim se k vám přimlouváme a vás za to přátelsky žádáme, že jemu Krejzlovicovi k tomu všemu, cožby mu tak po manželce jeho spravedlivě náleželo, při této jeho nynější práci a daleké jízdě ohlednouce se na chudobu a potřebu jeho dopomůžete a jemu této naší přátelské přimluvy, kteréž se on velice těší, (a zvláště nemajíce my obyvatel mark. Mor. za žádné cizozemce v mark. dolních i horních Lužic podlé starodávních smluv a společného spojení našeho pokládání býti) skutečně užítí dáte; nebo my pany obyvatele mark. dolních Lužic za žádné cizozemce u nás nepokládáme, nybrž každému k spravedlnosti jeho (ač

se kdy přitrefí anobř se i přitrefuje) dopomáháme a žádných nápadův zdržovati nechceme. Jakž pak té celé důvěrné a nepochybné naděje k vám jsme, že tato přátelská a žádostivá přímluva naše u vás dle spravedlnosti místo své najde a jemu Krejzlovicovi prospěch při dosažení takové spravedlnosti jeho v mark. dolních Lužicích způsobí, a což tak v té příčiny na žádost a přímluvu naši učiníte, aneb paní stavové dolních Lužic učiniti ráčí a učiní, nepomineme se toho vám i týmž panům stavům touž měrou i jiným všelijakým dobrým a příjemným přátelstvím v časích budoucích odměňovati i přátelsky odsloužiti. Za odpověď přátelskou žádáme a vám se na všem dobře a šťastně míti vinkujeme. Datum v městě Brně v pondělí před sv. Matoušem léta 1610. Kardynál Biskup, hejtman, nejv. Ou. a S. Z. M. Mo“

(F. 45.) **Soud Olomoucký Svato-Tříkráský léta 1611.**

Není držán za příčinou vpádu lidu Pasovského do arciknížectví horních Rakous, poněvadž obávati se bylo, aby týž lid taky i do této země nevtrhl.¹⁾ Nicméně zdrželi jsme se za tou příčinou čtyry dni a jsou v rozdílná místa nejedna psaní učiněna, kteráž vešla do knih sněmovních.

Byl taky tuhý odpor o měšťany Olomoucké náboženství evangelistského strany pochovávání jejich, o čemž v kalendáři obšírněji vypsáno jest, z něhož se další zpráva o té věci vyzvědětí může.

(F. 46.) **Soud Brněnský postní téhož léta (1611).**

Není držán za příčinou, že J. M. K. maje do Znojma přijeti nejvyšší pany ouředníky a soudce zemské k sobě obeslati ráčil; však co jest v obecních věcech jednáno, vešlo do knih sněmovních.²⁾

(F. 47 b.) **Soud Olomoucký Sv. Janský téhož léta (1611).**

Není držán za příčinou, že pan Maximilian Lev, nejv. sudí nemoha sám pro ten odpor, který mezi stavy a jim trvá, místa svého při soudu držeti; nechtěl jest mi na poručení J. M. Král. klíčů od desk odeslati, aby mohly ode mně panu Vilímovi z Roupova, kterýž od soudu postního léta minulého 1610, při kterém ten odpor povstal, vždycky místo jeho držival a i při tomto též z poručení J. M. král. držeti jej měl, odvedeny býti. Nebo když jsem k

¹⁾ O v pádu lidu toho viz předmluvu k Sněmu l. 1612 pag. XXVI.

²⁾ Viz Chlumeckého Karl v. Zerotin str. 747.

němu pana Hynka z Náchoda a pana Jiřka Jankovského s psaním J. M. král. vypravil, ačkoli pan Hynek nemoha se tovaryše dočekatí, sám mu je dodával, zepřel jest se poručení královskému, jakž z níže psaného přípisu psaní téhož pana z Náchoda obšírněji tomu vyrozuměti se může:

„Urozenému pánu panu Karlovi Staršímu z Žerotína na Dřevohosticích, Rosicích a hradě Přerově, J. M. krále Uherského a Českého raddě a komorníku a hejtmanu Marg. Mor. panu uci a kmotru mému zvláště milému a na mne laskavému J. Mti. Službu svou Vti vzkazují Urozený Pane, pane Ujče a Kmotře můj zvláště milý a na mne laskavý, od Pána Boha zdraví i jiného všeho dobrého přeji Vti věrně rád. Před Vtí netajím, jakž mi psaní od Vti ranním jítrem dodáno bylo v městě Znojmě, hned jsem je ku panu Jankovskému odeslal a jeho žádal, aby se mnou na Těšetice sjel. Nemohouce se ho pak dočekatí a aby něco tím obmeškáno nebylo, sám osobně jsem ku panu Lvovi večer sjel a psaní od J. M. král., pána nás všech nejmilostivějšího, jsem pánu odvedl. Tolikéž poručení Vti co se klíčů od desk zemských dotýkalo, pánu jsem v známost uvedl, pán pak jest toho učiniti se zbraňoval a takových klíčův mně jest odvésti nechtěl, kladouce tu omluvu, že budouce pán předešle v Vídni J. M. král. supplikaci jest podal, oznamujíc příčiny i také se omlouvajíc, proč a z kterých příčin na další zlehčení a škodu ouřadu nejv. sudství klíčů od desk zemských by posýlati nemohl; že totéž i nyní chce činiti a při J. M. král. se omlouvati. Já jsem pak pána všelijak k tomu měl, aby pán toho nečinil a těm chudým vdovám a sirotkům, kteříž při tomto slavném soudu činiti mají o spravedlnosti své, aby překážkou nebyl; ale pán málo na slova má dbal. Toto (f. 47 b.) jsem Vti pro zprávu tejná učiniti nechtěl. S tím milost Pána Boha rač býti s námi. Datum na horních Dunajovicích 22 Junii léta 1611. Vti volný sluha Hynek z Náchoda.“

Pročž když usouzeno bylo, že soud nemůž za příčinou oznámenou držán býti a vůbec to z potazu vynešeno, zdělány jsou tyto dvě paměti, kteréž také do pamětních knih položeny jsou:

Odložení soudu zemského Svato-Janského. Léta Páně 1611 v sobotu po sv. Janu Křtíteli Božím ráčili jsou se JM. nejv. p. ouředníci a soudcové zemští podlé poviností svých k soudu tomuto zemskému sv. Janskému sjeti a najíti dáti, na jiném nejsouce, nežli podlé starobylého obyčeje a chvalitebného pořádku soud tento zemský zahájiti, držeti a lidem k spravedlnosti jejich dopomáhati. Ale že jest pan Maximilian Lev nejv. sudf mark. tohoto klíčů od desk zemských na poručení J. M. král. osobám od J. M. pana hejtmana k tomu nařízeným a vyslaným od sebe odvésti ani sám do Olomouce jich odeslati, tak aby pan Vilém z Roupova jakožto ten, kterému od J. M. král. poručeno jest, aby ouřad ten při tomto soudu držeti ráčil, jest nechtěl, bez kterýchžto klíčův a odevření desk zemských, tak aby vkladové před zahájením soudu podlé pořádku nejprvé čtení býti, lidé na dcky se táhnoucí desk užití, potomně pak po vzdání soudů do desk sobě vkládati aneb z desk vyhledávati a výpisův dostávati mohli, soud zemský zahájen, mnohem pak méně držán býti nemůže, — z té příčiny ráčili jsou J. M. mimo všecku naději svou soudu tohoto zemského sv. Janského, tak jakož o tom J. M. král. Pánu našemu milostivému psáti ráci, musiti odložiti.“

Druhá paměť týkající se psaní p. Hynka z Náchoda: (f. 48)
„J. M. ráčili jsou o tom ouřadu nejv. pisařství poručiti, aby psaní to neboližto zpráva od p. Hynka z Náchoda J. M. p. hejtmanu mark. tohoto z strany p. Maximiliana Lva nejv. sudího mark. tohoto v příčině neodvedení od něho na poručení J. M. král. klíčův od desk zemských učiněná při témž ouřadu s pilností schována byla, tak aby J. M. vždycky buď při soudě zemském neboližto budoucím sněmu obecním téhož psaní dostati a užití moci ráčili.“

A aby i J. M. král. i o příčině odložení soudu vědomé bylo, učiněno jest níže psané psaní J. M. a do Prahy k J. M. odesláno: „Nejjasnější etc. Milostivý Králi a Pane náš! Před V. K. M. v ponížené poddanosti tajiti nemůžeme, že jsme podlé starobylého pořádku a chvalitebného obyčeje sem do města Olomouce k držení soudu zemského sv. Janského společně se sjeli a najítí dali na jiném nejsouce než-li soud zahájiti, držeti a jednomu každému podlé povinosti naší k spravedlnosti dopomáhati. A ačkoliv tak veliký počet nás zde dosavád není, abychom podlé dnešního začátku naději míti mohli, žeby soud k svému dokonalému dodržení přijíti mohl, však majíce o tom vědomost, že zejtrějšího dne více se nás sjeti má a jsouce taky na tom, abychom počet náš doplnili, nemínili jsme nikterakž za tou příčinou jeho odkládati, nybrž jej zahájiti a potom dále s pomocí Boží jej také i držeti. Ale jaká nenadálá, neobyčejná a velice škodlivá překážka v to vkročila a nás, abychom jej odložiti museli, přivedla a přinutila, tomuž z níže psané ponížené zprávy naší vyrozuměti ráčíte. Není pak V. K. M. nevědomé, kterak za příčinou toho znamenitého nedorozumění, které jest povstalo mezi námi a stavy mark. Mor. s panem Maximilianem Lvem nejv. sudím téhož mark., jest od V. K. M. ten prostředek oblíben, aby do spokojení toho, oč tak činiti jest, pro průchod spravedlnosti a aby soudům zemským žádná překážka (f. 48 b.) se nedála jiná osoba z prostředku našeho ouřad sudský spravovala, jakož pak na milostivé poručení V. K. M. již ne za jeden soud pan Vilém z Roupova jest týž ouřad na sobě držel, klíče od desk sobě odvedeny mívá a tak soudové předce průchod sváj brali a my podlé povinosti naší stranám soudcím spravedlnosti udělovati jsme mohli. Ale když teď přítomně podlé téhož V. K. M. oblíbení znovu k tomu přijíti mělo, aby týž pan z Roupova při tomto soudu takový ouřad podobně jako i prvě spravoval, nechtěl jest p. Maximilian Lev, ačkoli sobě porušení V. K. M. ode mně hejtmana odeslané měl, klíčův od desk zemských, které mu po každém soudě pro ušetření ouřadu zase navracovány bývaly, od sebe odvésti a panu hejtmanu, aby je panu z Roupova svěřiti mohl, po osobách od pána k tomu nařízených odeslati, nybrž ukazuje na nějaké své předešlé s V. K. M. mluvení, jakž tomu z přípisu psaní od p. Hynka z Náchoda mně hejtmanu v té příčině učiněného milostivé a lípěji vyrozuměti ráčíte, jest se tomu zepřel a tak mnohý z obyvatelův téhož markrabství, kteří při soudě činiti měli, vdovy a sirotky anobř nás všecky na velikém zmatku postavil. I poněvadž tedy jak soud zemský předně k škodlivému odkladu potom také k znamenitému zlehčení příčinou téhož pana sudího přiveden, tak týmž způsobem poručení V. K. M. málo váženo a tudy i důstojnost královská uražena jest, nemohouce my již dále takového bezpráví snášeti, k V. K. M. se utíkáme a V. K. M. za to jakž předešle nejednou taky ještě se vši ponížeností poddaně žádáme, ze mezi nás co nejdříve by V. K. M. možné bylo, přijeti a jedné i druhé věci na veliké ublížení J. M. tít panův stavův od téhož p. Lva předsevzaté, cò nejspíš možné, spolu s nimi pany stavy konec učiniti a jakž obyčej v takových příčinách jest, k nápravě od něho přivesti ráčíte, tak aby za podobnou příčinou, jakož se nyní stalo, soudové (f. 49) zemští k odkladům více přicházeti, lidé na spravedlnostech svých zkráceni nésti a tak sirotci a vdovy nařikati nemuseli, a on pan Lev ani jiný žádný toho se více dopustiti nesměl. Že pak taková náprava bez sněmu obecního nesnadno by se nám státi mohla, anobř sice jiné veliké a nevyhnutelné V. K. M. i naše vlastní potřeby to ukazují, aby co nejdříveji možné sněm obecní v mark. tomto držán byl, V. K. M. za to poníženě žádáme, že položením takového sněmu obecního (zvláště poněvadž čas soudu Brněnského sv. Kunhutského se blíží, kterýžby snad za podobnou příčinou k odkladu přijíti mohl) prodlívati neráčíte, nybrž nám tu milost prokázati, jakž vyš dočteno, mezi nás a tak k témuz sněmu sami se osobou svou královskou milo-

stivě vypraviti a tudy tyto nahore psané i jiné své i naše věci při též příčině a příležitosti k místu dokonalému přivésti milostivě ráčíte. A což tak V. K. M. v příčině této dle spravedlnosti ku poníženým žádostem naším ráčíte učiniti, my se toho V. K. M. se vši náležitou uctivostí a poddanou hotovostí a volností vždycky odsluhovati dle nejvyšší možnosti naší hleděti snažovati budeme. A s tím V. K. M. ochraně Pána Boha všemohoucího sebe pak v milostivou ochranu V. K. M. poroučíme. Datum v městě Olomouci v sobotu po památce sv. Jana Křtitele Božího Léta 1611. V. K. M. věrní poddaní Kard. Biskup, hejtm., nejv. ouřad. a soudc. z. M. Mor., kteříž jsme se nyní k soudu tomuto zemskému sv. Janskému do města Olom. sjeli.“

Sjelo se nás pak bylo jedenácte, totiž já, p. kardynál, p. komorník, p. Vilím z Roupova, p. Jiřík z Vrbna, p. Jan Jetřich z Kunovic, p. Zdeněk z Valdšteina, p. Lev Buryan Berka, a z rytířstva p. Vilím Dubský, p. Jan Kobylka, p. Michal z Hrádku, jiní se na větším díle omluvili nemocí, krom p. Voldřich z Kounic, který měl na zejtrí přijeti. A ačkoli pak nás bylo dosti skrovný počet, však poněvadž byl přijel kníže Karel z Lichtněsteina, kterýž taky soudu závazek učinil, byla by tudy jedna osoba přibyla; a že se ještě jedné osoby z stavu (f. 49 b.) rytířského nedostává, byla by i ta dosazena a tak bychom byli mohli bez rozmyslu soud zahájiti, kdyby na hoře psaná překážka nebyla v to vkročila.

Jest pak při tom pamětihodné, že pan Michal z Hrádku, kdyby se byl soud zahájil, nebyl by mohl mezi námi seděti, protože svůj statek pozemský prodal a pořádek země to sebou přináší, kdo statku pozemského nemá, aby v soudu místo míti nemohl. Nicméně poněvadž se vidělo, že soud za vyš psanou příčinou k držení nepřijde a on při soudu zahájeném před soud přistoupiti, že statek prodal, oznámiti a tak odpuštění od soudu vzíti musí, puštěn jest mezi nás do lavic, aby, pokudžby statku nekoupil mezi tímto časem a soudem sv. Kunhutským, mohl potom při téměř soudu odpuštění vzíti. —

Prvé než v ubec ohlášeno bylo o odložení soudu uvažovány jsou mezi námi tyto níže psané věci: O cikány oznámil jsem, že když jsem v Praze byl, došlo mně tam psaní od p. Vilíma z Roupova a jakožto držícího mého, v kterémž mi věděti dává, že jest nějaký počet cikanů mužského i ženského pohlaví ano i od dětí do vězení Znojemského vsaditi dal a to za touto příčinou, že jest hejtmán z Eycingu na něj vznesl, kterak by ti cikáni vtrhše nenadále v nemalém počtu do Moravy, některé jeho soldaty obloupili, s doložením, pokudžby tomu povoliti chtěl, žeby na ně s některými soldaty svými vpád učinil a je z země zahnal; k čemuž že jest povolení své dal věda netoliko o patentích mých předešlých, kterými jsem je již nejednou z země vypověděl, než taky že při (f. 50) sjezdu Brněnském měsíce dubna držaném na tom zůstáno bylo, aby cikáni ti, kteří od p. Jana Jetřicha z Kunovic do vězení na též patenty dáni byli, z něho puštění byli, však s tím jistým při tom oznámením, pokudžby se buď oni neb tovaryši jejich více do země dostali, že na hrdle trestání býti mají, pročez aby i sami sobě to k výstraze měli, i také jiným svým tovaryšům to v známost uvedli. A tak když jest pan z Eycingu na ně vpádl, že jest je rozrazil a některé z nich zajma do Znojma přivedl, kteříž potom jak dotčeno do vězení tam se dostali. Při tom pak, že jest mne se dotázal, coby s nimi činiti měl? Načež že jsem pánu odpověd dal, aby muže, poněvadž dosti příčiny k tomu jest, zvěšeti poručil, ženy pak a děti, aby na revers těm ostatním, kteříž z Moravy vytrhnouce do Rakous se dostali, propustil. Ale pán za příčinou nějakých pohrůžek od nich učiněných to učiniti na rozmyslu měl a tak že až posavád v vězení že zůstávají. Pročez že i já to na J. M. podávám, co by s nimi činěno býti mělo? Po nejedněch odpořích

zůstáno naposledy na tom, aby až do soudu Brněnského v témž vězení dodržáni byli; potom pak tam dodáni a uznala-li by se toho potřeba zmučení a zutracení. — O Frankenbergera zůstáno, aby v Znojenském vězení až do soudu Brněnského dodržán byl; tímž způsobem taky Volf Bajer s tovaryšem svým v Brněnské šatlavě. — O regiment lidu pěšího zůstáno, aby byl obdankován; rejtaři pak když by se zas do země navrátili, aby byli do Olomouce a do Brna rozloženi. — O posly zemské zavřino, pokudžby se to nalezlo, žeby skrze nedbálnivost jejich patenty paní obyvatelův nedocházely, aby byli kyjem bití, podobně jako pňhončí, když pňhonů nedodají.

(F. 51.) **Soud Brněnský Sv. Kunhutský téhož léta (1611).**

Pondělí. Soud zahájen podlé pořádku. Bylo nás všech 15, ale někdy sotvá 12 sedělo, protože pan hrabě z Turnu se byl roznemohl, a p. maršalek jakož i pan z Kounic za časté stonali. Nejprvé vyhlášení pňhonové sv. Martinští. — Kateřina Ulštorferova vdova po Jachymovi Bítovském Jiřika Humpoleckého o svědomí; podal to Humpolecký J. M. k uvážení, poněvadž žádá vdova svědomí o věc důvěrnou. Přítel vdovy Odkolek zase proti tomu oznámil, že toho svědomí žádá pro ukázání toho, co jest jí dáno a odkázáno od manžela jejího; neb že on více jest jí poručiti oumysl měl, čehož ona k svědomí potřebuje, proti čemuž Humpolecký nic nemluvil, než toliko žádal vyměření a naučení J. Mti, jemuž z potazu oznámeno, že má dáti svědomí. — Táž téhož o položení artykulův psaných vlastní rukou nebožtíkových (sic), jakým způsobem poručenství má učiněno býti. Podány nejprvé do potazu, potom nahoru ku právu, aby tu zůstávaly, až na při přijde, a bude-li se chtíti vdova na ně odvolati, bude to moci učiniti a J. M. ráčí věděti, jak je vážiti. — Vít Trnka Jana Jiřího Mengsreutera z zatkyne pod Janem Adamem z Víčkova; nestal Mengsreuter; ohlásil se z Víčkova, že mu dodal pňhon skrze Peldřima a on že slíbil státi a pňhon přijal; ukázáno na pořádek. — Eliška Rostoušerka bratra svého Tobiáše Rostoušera o položení před J. M. poručenství. Ohlásil se prokurator, poněvadž jest jemu na psaní jeho a žádost v něm obsaženou k jiným pňhonům rok nemocný dán, aby i k tomuto dán byl, dokládaje, žeby měl Rostoušer k tomuto pňhonu něco mluviti. Dán jest nemocný rok po učiněné znovu dotázce na prokuratoru, má-li co Rostoušer k tomu mluviti neb ne? K čemuž se ohlásil prokurator, že má a že jest ho za to žádati dal, aby to J. M. přednesl. Učiněna jest pak ta dotázka proto, že J. M. neráčili se moci upamatovati, jakým způsobem mluvil jest prokurator, neb někteří pravili, že pověděl, že snad měl něco k tomu mluviti. — Pňhon p. Jachyma Krajíře na p. z Althamu odložen do čtvrtka pro odpory podlé pořádku. Pňhon Jankovského na p. Lva sudího; odložen do druhého práva za příčinou závazku, v kterém p. Lev zůstává.

(F. 51 b.) *Outeryj.* Pňhon o svědomí p. Lva Buryana Berky na paní z Doubravice odložen do čtvrtku. — Téhož pňhon odložen do čtvrtku na Evu Brochyňku o svědomí. Pňhonové Borynského, v kterých bylo postaveno: poháním urozeného pána jsouce proti pořádku a neobyčejní jsou vymazáni. Tito pňhonové Sv. Martinští jsou dokonáni, bylo jich přes 90.

Středa. Pňhonové Sv. Jiřítí vyhlášení, bylo jich 49. Pňhon p. Smila Osovského z Doubravice a p. Volfa Křineckého na p. Lva Buryana Berky o

vydání 10.000 věna p. Alfně Mezřícké z Lomnice náležitého, jakožto první byl nejpro vyhlášen. Bránil p. Berka, aby žalován nebyl, dokládaje, že svědků potřebuje a jmenoval p. Ladislava Berku a ouředníka pana Vilíma Dubského; potom oznámil, že jsou některé věci v Jihlavě, kterých potřebuje ku při své, též že p. Ladislav Berka také něco za sebou má, čehož k této při potřebuje a tak odkladu žádal. Druhá strana bránila toho, nejprve že p. Lev Buryan Berka mohl, poněvadž již rok téměř jest, jak půhon ku právu dodán, o svědomí a svědky pohnati. 2. Že žádných svědků nemá užítí proti deskám, to pak, oč činiti jest, t. věno p. Alfny Berkové že jest ve dekách. 3. Že nejmenuje, jaké jsou to listy a pořádek že jest, aby se jmenovalo to, čeho se ku při potřebuje. Byli o to dlouhé mezi stranami odpory a uvažování také mezi námi obšrné; ale potom zůstáno, aby odloženo bylo toho půhonu, až od pondělího přes týden, což také oznámeno a poručeno p. Berkovi, aby byl s průvody svými hotov. — Po vyhlášení všech půhonův nález učiněn jeden z nových mezi p. Ladislavem Šleinicem a zmocněnými p. Jiřího z Náchoda o 61 zl. za plot, který poddaný jeho kupoval k ruce předešlého p. Dalešického, po němž nápad vzali p. Sedlnický a to proto, že jej zmocnění přidržeti nechtějí aby platil. Ačkoli zmocnění se bránili, že ne k své ruce se dlužil a že p. z Náchoda toho nic neužil, avšak poněvadž se týž jistý prostě byl zapsal a již páně z Náchoda poddaný jest, nalezeno jest zmocněným, aby jeho k záplatě přidrželi. — (F. 52) Po tom nálezu promluveno ode mně (hejtmana) k obyvatelům tu přítomným, poněvadž zvláštní toho potřeba jest, aby se zejtra bohdá s nevj. pany ouřed. a soudci zemskými k přeslyšení některých věcí a jich spolu s nimi uvážením shromáždili, aby to zejtra bohdá o osmi hodinách učinili a co jim přednešeno bude, doslechli.

Čtvrtek. Stavové pospolu byli a čteno psaní pana Palatina.

Navráčeno potom na půhony a nejprv na ty, které k dnešku odloženy, mezi nimiž první p. Jachyma Krajíře, kterýmž pohoní p. Kateřinu z Krejku o položení smlouvy celé a neporušené, kdež přítel p. Krajíře promluvil, poněvadž se srozumívá, žeby paní nějakou smlouvu porušenou a zkaženou položiti chtěla, že žádá, aby byla položena celá a neporušená. Odkolek, který mluvil od p. Kateřiny, pověděl, že jí tak předkládá, jakou jest nalezla a jakou má. Druhá strana vždy na svém stála a svědomí podala p. Ladislava Šleinice k dokázání, že jest paní měla smlouvu někdy celou a neporušenou. Vzata potom smlouva do potazu, při níž žádných pečetí nebylo a kus pergaménu uřezáno, ale doplněno na papíře a přilepeno. Byla čtena mezi námi v potazu a vážena a potom z potazu oznámono, že má ta smlouva při právě zůstávati a když na při přijde, že J. M. ráčí věděti, jak jí vážiti. Před vážením té věci ohlásila se p. Kateřina, že ačkoli ta smlouva jest porušena, však že k tomu povoluje, aby jí strana tak mohla ku potřebě své užítí, jakoby celá a neporušená byla. Ale druhá strana nic k tomu neřkala. — Pan Lev Buryan Berka pohoní paní Kateřinu z Valdšteina o svědomí; bránila se paní Kateřina, že se jí ta věc dotyče a že podlé toho není povina, svědomí dáti sama proti sobě. Pan Berka proti tomu mluvití dal, že se tu osoby paní nič nedotyče, než že toho svědomí potřebuje proti p. Jiřímu Volfovi Křineckému z Ronova, který mu na zámku jeho pečetil. Zase paní proti tomu, že jest se to zpečetění dalo na žádost její a pro vlastní její potřebu, aby jí ty věci, které jí poručeny byly od p. Alfny z Lomnice, k zmaření nepřišly. Oznámeno z potazu, že jest povina svědomí dáti. Bylo potom to svědomí falešně napsáno, očež nový odpor; však dovolil pan Berka, aby bylo přepsáno a jemu dodáno, dokudž bychom se nerozešli. — Panna Eva Brochyňka. na niž třetí půhon odložený svědčil, dala svědomí bez odporu. — (F. 52 b.) Přišlo na půhony rukojemské, paní Illiesházy půhony na p. rukojmě za správu Hodonínskou; odloženy jsou, protože rukojmí žádali

odkladu, aby mohli poháněti o zastoupení. — Abbatyše králové kláštera p. z Lichtnšteina. Nestál p. z Lichtnšteina, neb dnes domů odjel a Hynal na místě abbatyše žádal za opatření. Přišel potom prokurator královský a ohlásil se, že J. M. Král. od dávného času žádného poručení mu neučinil o tu věc a tak že nemá co přednášeti. V tom p. komorník dal zprávu, že již ty věci všecky jsou smlouveny mezi J. M. Král. a abbatyší, toliko že mají na papír uvedeny býti. Tak jsme se snesli, poněvadž ukázati na pořádek, byloby zavéstí p. z Lichtnšteina, který již nic činiti nemá s abbatyší, jsouc král jeho zástupcem, zase dáti žalovati pňhon byloby ublížiti králi, který bezpečie se na smlouvu neporučil prokuratorovi nic, aby p. komorník vystoupil a zprávu dal, což jest tak učinil a pověděl, že skrze prostředkování J. M. Král. ta věc jest na přátelském jednání. Nelíbilo se nám to mluvení, neb víme my nález.¹⁾ Neb již ta celá věc jest na králi a p. z Lichtnšteina s tím nemá nic činiti a tak jest z prosta povědíno, že se dává odklad až do druhého práva.

Pátek. V potazu přednesli jsme z obojí strany pan kardynál i já (hejtman) naše průvody statku Nyklšpurského. — Poručeno z potazu p. Jiřimu Volfovi Křineckému, aby p. Ladislava z Sternbergka, o kteréhož již několikrát psaní mezi osobami nařízenými z král. Českého a námi nejv. ouředníky a soudci zemskými a jinými stavy mark. tohoto posla zase sebou na Křížanov odvezl a Jíhlavanům, jimž poručeno jest, aby pro něj na Křížanov přijeli a potom ho vyslaným, kteřížby z království Českého pro něho se do Jíhlavy dostali a odvedli, jeho vydal a v čemžby potřebovali, nápomocen byl. — Kníže z Lichtnšteina učinil psaní toto níže psané do soudu; poručeno jest p. kardynálovi a mně a p. komorníkovi, abychom mu dali odpověď, že se tytul knížecí jemu nedává v naučení proto, že když byl hejtmanem, knížetem nebyl a knížata hejtman byti nemohou: (f. 53) „Vysoce nejdůstojnějšímu Knížeti a Pánu, Panu Františkovi Kardynálu z Dytrichšteina, Biskupu Olomouckému, Panu Ujci k nám laskavě příznivému, Urozeným Pánům Panům, Urozeným a Statečným Rytířům, Panu Hejtmanovi, Nejvyšším Panům Ouředníkům a Soudcům zemským nyní při tomto soudě Svato-Kunhutském v městě Brně pospolu shromážděným, Panům Ujcům, Švagřům, Bratrům a přátelům naším zvláště milým. Vysoce nejdůstojnější Kníže a Pane Pane Ujče k nám laskavě příznivý, Urozený Pane Pane Hejtmane, Pane Švagře a Bratře náš zvláště milý, Urození Páni, Urození a Stateční Rytíři, Pani Ujcové, Švagrové, Bratři a přátelé naši zvláště milí, Va: Láskám, V. M. a vám na Pánu Bohu zdraví a všeho dobrého věrně žádáme a naše služby a přátelské pozdravení vzkazujeme. Jakož při předešlých slavných soudech Vti zemských, nejedna naučení o věci sirotčí na onen čas za ouřadu našeho hejtmanského zašlé, od V. M. nám dány jsou, v kterýchž podlé spůsobu nynějšího stavu našeho, jehož jsme z milosti Boží pro mnohé těžké práce naše pro dobré vlasti této činěné dosáhli, jmenování nejsme, což nesmejšlíme, aby od V. L. K. M. a vás k zlehčení osoby naší míněno bylo, poněvadž jsme v jiných příčinách tak štědré Lásky od J. M. panův stavův a obyvatelův mark. Mor. v skutku seznali. Protož vedlé takového celého důvěření tím bezpečni jsouc, že nám toho, což Pán Bůh a J. M. Královská skrze služby a práce pro vlast tuto s vynaložením statku i života našeho jak vůbec, tak obzvláště jednomu každému podlé možnosti naší činěné, propůjčiti ráčil, laskavě příti a to tak opatřiti ráčíte, aby se v tom na podstatě stavu a poctivosti naší k nějakému zlému příkladu neublížovalo. Nebo jak intenzí naše ta není, abychom svobodám zemským co tím škoditi měli, tak také k V. L. a V. a vám se nenadějeme, aby jste nám té cti a poctivosti,

¹⁾ Významné tištěná slova jsou psána šiframi.

(f. 53 b.) což jsme tak jak dotčeno z milosti Pána Boha dosáhli, ujmati míti ráčili, nýbrž že nám toho všeho podlé povahy stavu osoby naší příti ráčíte a My se toho V. L. V. a vám dobrým přátelstvím odsluhovati i odměňovati rádi chceme. V čemž se Va. La. Va. a vám v lásku poručena činíme. Datum v městě Brně 16 dne Sept. 1611. V. L. a V. poslušný a volný ujec, švagr, bratr a služebník Karel z Boží milosti Kníže a Vladař domu Lichtnšteinského z Nyklšpurghu.“

Ó Salomeny Lindenpergarovu poručeno, aby byla zmučena. — Předstoupil p. Petr Sedlnický zmocněný p. z Lichtnšteina žádaje za jmenování dne k přednášení sirotčích věcí; jest jmenována středa.

Paní Illesházy s povolením J. M. zmocnila ku právu do tří let Pergara, Purgkrabího a p. Lesenýho. — Tunklovi zmocněnému p. Berky na žádost jeho oznámeno, zbude-li co času ve středu, že ho ráčí chtíti slyšeti v přednesení sirotčích věcí. Pakli nezbude, že mu bude na ohlášení jeho čas jmenován.

Rokové. Přislo na můj rok s p. Lvem; učinil jsem ohlášení a žádal jsem za opatření, poněvadž druhá strana státi nemůže; povoleno. — Rok mezi Ondřejem Vidlákem a opatem Zábrdovským odložen do druhého práva; dalo se pak takto. Odvolal se Vidlák na krále; proti tomu prokurator královský oznámil, že jest to proti pořádku, aby se kdo odvolati měl prvé nežby rok byl prožalován a tak ho dal prožalovati. A byl rok o to, že jest mu psal opat „slovutnému“, čímž že jest mu v stavu jeho ublíženo. Dal odpověď prokurator, že jest mu opat tak psal, jak ví, že od jiných psaní přijímal, a že mu až posavád není vědomo, byl-li by osoba stavu rytířského neb ne? Stoupili jsme se a po uvážování všeho toho, co by mohlo z této věci budoucně pojití, snesli jsme se společně, aby se dotázka naň stala, byl-li by osoba stavu rytířského a to jak za příčinou tou, že opat o tom pochybuje, (f. 54) tak i více, že žádný z nás jeho neznal. Odpověděl, že užívá toho stavu tak jako předkové jeho podlé obdarování královského. Oznámeno mu na to, aby při nejprvnějším sněmě ukázal to před p. hofrychtýřem a pany z rytířstva, že jest osobu stavu ryt., a když se to stane, že J. M. strany odvolání jeho ráčí věděti, jak se potomně vedle zřízení zemského spravedlivě zachovati. — Rok mezi Podembekem a Palffím; dán odklad, že Palffí svědomí potřebuje a vzal jest Palffí na závazek jako cizozemec, ačkoli strana druhá toho nežádala, však ex officio, aby ouřad hejtmanský zaveden nebyl. Dána potom za tou příčinou ode mně tuhá kapitola Hynalovi, že na místě Podembeka opatření nežádal. Žádal potom Pergar, přítel Palffího, aby Podembek taky byl na závazek vzat, jako cizozemec; ale poněvadž jest nedoložil k jakému cíli t. že pokudžby jej z čeho vinití chtěl, aby mu zde před tímto právem odpovídal a oznámeno z potazu: poněvadž Podembek jest původem a strana neklade příčiny slušné, proč by měl na závazek brán býti, že J. M. žádné potřeby toho uznávati neráčí.

Rok mezi Jířkem Pogrelem á Maruší Odkolkovnou odložen do druhého práva. — Uvažováno potom strany cikanů, o nichž při předešlém soudu Olomouckém obšírně se najde a poručeno mi (hejtmanu), abych Znojenským rozkázal dáti je všechny sem přivésti, muže i ženy. — Prvé než soudu odloženo do zejřku, napraveno to, co strany středy p. zmocněnému p. z Lichtnšteina oznámeno z potazu a povédino, poněvadž ve středu bude svátek sv. Matouše, že chceme jej slyšeti ve čtvrtek. Potom ohlášeno, že zejtra bohdá budu přednášeti sirotčí věci, aby mi žádný nepřekážel.

Sobota. Nejprv některé listy z svobod přehlídány strany berní, kdy nimi obyvatelé králi jsou povinni. Potom jsem troje naučení bral o panství Nyklšpurské, o sirotka Alžbětu po Jířkovi Řečickém pozůstalého, o sirotky po Heřmanovi Štánickém, které jsou v knihách naučení. — Poněvadž pak to strany

panství Nyklšpurského přišlo příčinou, která se v drahně letech nezběhla, připomenou něco to pro budoucí. Umřel pan Maximilian z Dytrychšteina okolo neděle květné; uvázal se v statek Nyklšpurský po něm zůstalý p. kardynál bratr jeho vlastní a jakž zprávu dává nedílný. Poněvadž pak vůbec to smýšlení bylo, že duchovní nemohou děditi statků pozemských, aby mi nebylo přičítáno, že jsem něco zameškal p. Maxim. synu neb. p. Zygmundu z Dytrychšteina, mládenečkovi asi v letech patnácti, který se zdal lepší právo k tomu míti než p. kardynál, dal jsem nejprv s nim mluvití skrze pana z Roupova, jakožto místodržícího svého, jsa já toho času v Čechách. Potom když přijel sám (f. 54 b.) do Prahy, mluvil jsem s nim sám a vyrozuměl jsem, že nejvíce své právo ustavuje v nedílnosti a na tom že jsa biskupem Olomouckým vyňat jest z práva jiných duchovních. A tak jsme se snesli, abychom pro bezpečnost obojí strany podali toho na soud a chystali jsme se k tomu oba. Ale já brzy jsem to nalezl, že mně tu k opatrování nic náležet^ž nebude, neb mimo vyš dotčené dvě příčiny nalezl jsem i to, že duchovní krom mnichů a jeptýšek děditi mohou, což taky včera ukázal mnohými průvody, nálezy, zřízením zemským pan kardynál; odkudž dnešního dne, když jsem naučení žádal, nastupoval jsem na žádné odpory, než žádal jsem, aby mi naučení dáno bylo, že mi tu k opatrování nic nenáleží, poněvadž p. Maxim: jsa naučením J. M. prisouzen i s bratrem svým starším nebožtíkem p. kardynálovi z Dytrychšteina v jeho opatrování až posavad zůstává a žádný hejtman se jeho neujímal přede mnou a p. kardynál jsa bližší neb. p. Maximilianovi jakožto vlastní bratr než-li strejc, druhého bratra dílného syn, mohl se podlé svobod země v statek Nyklšpurský lepším právem nežli tento uvázati i dáno jest mi naučení takové; práva pak kněžského a biskupského dokonce jsme v ničemž data opera z obojí strany nepřipomenuli.

Pondělí. Přednesl jsem J. M. stížnost p. Kavky do Petra Rogojského služebníka p. Lva Buryana Berky, že jest včera v noci slovy hanlivými a sice dobýváním na něj brané a strkáním mu křížův mezi oči svou vůli na něm provedl. Poručeno mi, abych obě strany vyslyšel a potom zprávu jich znovu J. M. k dalšímu uvázení přednesl. — Instrukcie čtena, o kterou se snesli stavové v minulý čtvrtek, aby dána byla poslům k J. M. královské vypraveným. — Potom jsme se navrátili na soud. Poručníci p. Václava Zahradceckého hofrychtýře, p. Ladislava z Šleinic o svědomí proti paní Kateřině z Krajku. Bránil se p. z Šleinic pňhonů, že nedokládá p. hofrychtýř, listovního-li svědomí potřebuje, čili oustního a tak pňhon že zatmělý jest. Poručníci proti tomu, že pňhon jest dosti světlý, poněvadž se ví, že pořádek jest, aby svědomí, která se před J. M. kladou, byla psána a pod pečeti. Oznámeno mu z potazu, že má dáti svědomí. — Pan Jan z Kolovrat poručníky Bystřické; před žalováním žádal odkladu do druhého práva za příčinou, že poručníci statek Bystřický pod pňhonem prodali a on že musí odpor klásti takovému prodeji. Bránili tomu poručníci, že (f. 55) není žádné příčiny k odkladu. Poručeno, aby dal pňhon žalovati, chce-li; dal žalovati. Vedla se pře dlouho více než půl druhé hodiny; mnohé ukazování bylo z obojí strany. Poručníci vedli, že nejsou povinni tomu odpovídati, protože p. z Kolovrat spustil se v Čechách svého základu, o věc prisouzenou pohání atd. P. z Kolovrat proti tomu, že svého hledá na zdejších statku, kdež také jeho základ jest; v Čechách že nemohl, poněvadž Stolany prodány jsou a mnoho toho trochu zbytečně. Kázali jsme vystoupiti všechněm z soudnice; potom jsme uvažovali tu při asi půl druhé hodiny a nemohli jsme se srovnati; po obě bylo nás 7 z každé strany a tak jsme potom odložili té při k zejtrku k nálezu.

Outerý. Poručníci podle artykule v zřízení na listu 57. podali dvou nálezu a žádali přečtení; dány jsou na horu ku přečtení. Potom dlouhé uvá-

žení znovu o touž věc bylo a naposledy učiněn nález, že tomu odpovídati poručníci povini nejsou.

Kníže z Lichtnšteina předstoupíc před J. M. připomenul onehdejší promluvení nejv. p. komorníka a oznámil, že mu se to promluvení nebezpečné zdá pro něho a pany bratří jeho; neb žeby je mohl někdo vykládati, jakoby on p. z Lichtnšteina byl stranou a měl přátelské nějaké jednání s abbatyší, ješto že on s ní nic činiti nemá a v žádné přátelské jednání se nedává, než J. M. Král. se drží, jakožto zástupce svého; protož že žádá, aby se pamět toho jeho ohlášení zapsala. Uvažováno to dlouho s nemalým odporováním; potom na tom snešeno, aby bylo z potazu promluveno těmito slovy: „Osvícené Kníže! J. M. ráčili jsou z promluvení Vti porozuměti, jakou jste žádost na J. M. vložiti ráčili a poněvadž o tom vědomost mfti ráčí, že jest J. M. Král. Vti proti panné abbatyši zastoupiti ráčil, neráčí moci znáti, k jaké potřebě zapsání takové paměti Vti by sloužití mohlo, zvláště poněvadž ta slova, na která se táhnouti račte nejsou Vti k žádné škodě a ublížení a pokudž se Vti vidí toto promluvení z potazu k Vti učiněné dáti sobě zapsati, J. M. k tomu povolovati ráčí.“

Pan komorník v potazu odvedl majestát Královský, kterým dává soudcům Mark. Mor. tu moc, aby se psali „raddy J. M. královské.“ — Potom přišlo na pňhon paní Mandy Gbelské, kterým pohání Tatausa, že jest za něj 120 zl. verunku ku právu rychtařskému položití musela, které on zaseděl. Bránil se Tatauš, že jest o věc purgkrechtní; druhá strana proti tomu, že jest o peníze a poněvadž on jinam ku právu nenáleží a taky jinde nic nemá, že ho neměla kde jinde viniti. Učiněn nález, že jest povinen ty peníze navrátiti. — (F. 55 b.) Poručeno ode mně v ubec, aby ve čtvrtek o osmi sešli se všickni obyvatelé zde přítomní do soudnice k slyšení psaní královského jim svědčícího.

Středa. Byl svátek sv. Matouše.

Čtvrtek. Předstoupil p. Michal z Hrádku soudce zemský a žádal propuštění od soudu, poněvadž statek svůj zemský prodal; oznámeno mu z potazu ode mně (hejtmána), poněvadž mezi jinou řečí jest toho doložil, že jest na tom, aby statek koupil, že neráčí příčiny uznávati, aby ho měli z povinnosti jeho propouštěti, než aby se přičinil o to, aby statek koupil a když to učiní, místo své předešlé aby mezi J. M. držel; pakli by nekoupil, aby při soudu příštím Olomouckém o to připomenul a J. M. mu ráčí na to odpověd dáti. — Přednesl jsem, čemu jsem od p. Kavky a Petra Rogojského podlé snešení J. M. onehdejšího vyrozuměl a oznámil jsem taky, že jsem Petra Rogojského na závazek vzal, aby odsud neodjížděl, lečby ode mně propuštěn byl. Ráčili jsou se J. M. sněsti, aby oba dali sobě tím raněji svědky vyslyšeti a potom, aby před J. M. předstoupili a p. Kavka aby svou stížnost v šraňcích před J. M. přednesl. — Potom čteno přede všemi obyvateli psaní královské, kterým stavům o svém veselí oznamuje a snešeno, aby králi bylo odpověd dána, že ačkoli sněm se nedrží než soud, však že jest psaní obyvatelům přednešeno a že J. M. v poníženosti děkujeme z té milosti k nám prokazané, Božího požehnání žádáme a kteří budou moci k tomu dostačiti, že se k J. M. na službu postaví. — Předstoupil p. Albrecht z Choltic a předložil zmocnění p. Karla z Lichtnšteina, aby na místě jeho sirotčí věci přednášel. Přivedli jsme sobě ku paměti, že předešle se ohlásil, že zmocňuje p. Petra Sedlnického a on to k sobě přijal. A tak se dotázka stala, kudy se to proměnilo? Oznámil, že jest p. Petr musel odjeti a J. M. že jej ráčil propustiti. Učiněna jest o to tuhá domluva, že se jináče toho neopatřilo, tak aby soud skrze takové rozdílné zmocnění a ohlašování zlehčován nebyl a při tom dovoleno, aby p. Sedlnický přednášel. — Přednesl o sirotky a statek po neb. Václavovi Žalkovském a

Alíně Tarnovské a při tom odvedl několik inventářů o statek Vicomělicský, a klinoty v domích, Prostějovském a Kosteckém etc. a mezi jinými inventář o některé (f. 56) svršky v domě Olomouckém; a poněvadž v tom inventáři nebylo doloženo, že jest se na poručení p. z Lichtnšteina od ouřadu stal, jest navrácen zmocněnému. Potom dáno naučení i ručení spolu Janovi Žalkovskému jakožto bratru nejstaršímu nebožtíka Václava. — 2. Přednesl o sirotka a statek po neb. Jetřichovi Podstatském pozůstalý. Po přečtení inventáře podal smlouvy mezi p. z Lichtnšteina a Bohunkou Odkolkovnou materi toho sirotka učiněné, kteráž jest čtena zjevně. Když byla přečtena, žádal Karel Podstatský ručení. Dáno naučení na oboje; než smlouva není schválena, poněvadž se téměř nic na sirotka nevztahovala. 3. Přednesl, že Vranovský chce ručiti na místě manželky své sirotky a statek neb. Pavláta; podal taky zmocnění; ale nebylo pořádné a tak jest všeho odloženo až do druhého soudu.

Pátek. Rok mezi Jordánem a Znojemskými odložen skrze mé ohlášení a Znojemských povolení do druhého práva na přátelské jednání a já jsem se uvolil, že mezi tímto časem a svatými třemi králi chci tu věc před se vzíti; sice bylby Jordan o poctivost přišel, neb k roku nestál, ani odkladu nežádal ani král podlé něho nepsal; ale to se učinilo proto, že sice Jordan o poctivost přijde,¹⁾ jak se dole z níže psaného poznamenání porozuměti může. 2. Čtena výpověď mezi p. Janem Jetřichem z Kunovic a lidmi Bojkovskými. — 3. Čtena výpověď mezi p. Janem Konickým a lidmi z dědin Zbele, Jesenice, Břestu. — 4. Čtena výpověď mezi Hranickými a p. Zdénkem Žampachem z Pottnšteina někdejším pánem jich; ale on sám nestal, než nynější vrchnost jich p. Karel Pergar. — 5. Čtena výpověď mezi Napajedlskými a Václavem Molem. Všecky ty výpovědi schváleny jsou. — Slyšán p. Kavka s Petrem Rogojským o to, co se mezi námi zběhlo; učiněn nálezný psaný; odprosil p. Kavku, dán na rathouz; ačkoliv potom p. Kavka se za něj přimlouval, však není dáno přimluvě místa.

Potom kázali jsme všechněm vystoupiti a vzali jsme před sebe nejprv věc Franckenbergerovu a tu snešeno, aby na přimluvu přátel jeho a obzvláště knížete Minstrberského jemu život jeho darován byl, však s těmito výminkami, aby zápis na sebe učinil podlé notule, která dole zapsána bude, aby pátým dnem z země vyjel a aby, že to vše chce tak zachovati jak se píše a obzvláště pak, že se nad žádným mstítí nechce, přísahou stvrdil. — Strany paliče, co na Berku vyznal, zůstáno, aby byl zejtra zase mučen a přítomní tomu býti mají p. z Vrbna, p. z Šleinic a p. Petřvaldský. — O cikany, kteří na poručení J. M. jsou přivezeni sem z Znojma, zůstáno, aby skrze p. (f. 56 b.) Bernarta Podstatského, p. Lukáše Dembinského a p. Zygmunda z Zástřizl byli zejtra examinováni a potom jejich věci dále váženy. — O vyznání Salomeny Lindenpergarovy snešeno, aby Frydrych Jordan, na kterého vyznala, byl ode mně k soudu příštímu obeslán, ona též k tomu soudu přivezena a J. M. Král. aby o těch věcech oznámeno bylo.

Sobota. Osoby nařízené k mučení toho paliče dali zprávu J. M., že jsou jej dnes podlé poručení J. M. s mnohým napomínáním a předložením i hádáním zmučiti dali a to velmi tuze; ale že jest se k ničemu přiznati nechtěl, nybrž že všecko, cožkoli i prvé v Nyklšpurce i potom zde o předešlém soudu vyznal, to vše že jest zapřel a pravil, že jest sobě ublížil a své duši. A když mu předkládáno bylo, kterak jest se směl o to pokusiti a nejprv na p. Berku, potom na jeho pisaře vyznati i také jmena, kde jest byl a kde jest škodil, připomínati, odpověděl, že to z bolesti činil a že mu to tak na díle připadalo, na

¹⁾ Významně tištěná slova jsou psána šiframi.

díle že jsou se ho Nyklšpurští ptali a jmena sami jmenovali a on že ke všemu říkal tak z bolesti; ten pak cindštejk že jest na cestě nalezl a střevíce sobě ním podvázal. Odloženo vážení té věci až do pondělka, jakož i strany cikanů, kteří osobám nařízeným dali (zprávu) o svém příjezdu do země, dokládajíce, že jsou o záповědi, aby sem do země nejždili, vědomosti neměli, ale by pak byli i měli, že by nemohli toho nechati, protože jsou k tomu zavázáni, aby po světě jezdili.

Potom jsem já (hejtman) vystoupil a dáno mi čtvero naučení: o Jiřika Bernarta Pogrele léta svá majícího; 2. o Aničku Váhanskou, která taky již lét svých došla; 3. o svršky po Žuzaně Pavlovské; 4. o statek a svršky po Jachymovi Bítovském vdově po něm pozůstalé. Odloženo jest až do tří králského soudu, neb který nejprv v tomto mark. držán bude. — Přímluva za Rogojského; vypuštěn z rathouze a propuštěn z závazku skrze osoby ode mně k tomu nařízené t. Bernarta Podstatského a Lukáše Dembínského.

Pondělí. Přednesl jsem psaní nejv. sudího knížectví Opavského a zůstáno, abych mu zase odpověd dal a mezi tím dáno mi v moc, abych obeslal, kohož bych chtěl z nejv. panů ouředníků a soudcův zemských k vzetí další rady.

(F. 57.) Mistopisář Žalkovský žádal za propuštění z ouřadu; byl o to opět odpor mezi komorníkem a námi.¹⁾ Ale potom jest propuštěn a já jsem ho z potazu skrze promluvení své propustil s učiněním jemu poděkování.

Potom z poručení p. sudího navrátilo se na půhon mezi p. z Doubravice a p. Buryánem Berkou odložený z počátku. Bránil se p. Berka odpovídání půhonu. že jest sám pohnán a však že sám k statku, na kterémž věno zapsáno jest, práva nemá, než strejc jeho, p. Zbyněk syn p. Václava mladšího Berky na Zákopě. Proti tomu p. z Doubravice, že ho nepohnal jako nápadníka, nevěda o tom, aby ním nebyl, poněvadž se to v poručení neb. p. Václava Berky nenachází, než že ho pohnal jako držitele statku, poněvadž též poručení s sebou přináší, aby to věno položeno bylo od nápadníkův neb držitelův. Byly o to nemalé odpory; však potom nalezeno, že jest povinen odpovídati a poručeno mu z potazu oustně. Za tím bránil se odpovídání, že podle poručení dotčeného to věno má položeno býti v roce pořád zběhlém po smrti té neb. p. Alíny, p. z Doubravice pak že ho pohnal dříve roku. Odpovídal p. z Doubravice, že pohnal ne podle poručení než vedlé vkladu věna do desk, ale nalezena je obrana a učiněn nález: Poněvadž p. Lev Buryan Berka poručenstvím neb. p. Václava Berky to provodí, že komužby koli p. Alena Berkovna Mezerická z Lomnice manželka jeho sumu pět tisíc kop gr., kteréž na statku jeho Budišovském dekami zemskými zapsány měla, podle pořádku mark. tohoto dala a odkázala, že od smrti její v roce pořád zběhlém od nápadníkův neb držitelův statku jeho vyplněno a položeno z toho statku býti má, a to se z smlouvy léta Páně 75ho v pondělí po sv. Lukáši na zámku Mezříčí učiněné nachází, že p. Alína Berkova tomu poručení na žádný odpor nenastupovala, nybrž podle téhož poručení v držení a užívání všeho statku neb. p. Václava Berky jest vešla a p. Smil Osovský z Doubravice a p. Volf Jiří Křinecký pohánějíce p. Buryana Berku jakožto držitele statku Budišovského nevyčekajíce roku, v kterém podle téhož poručení táz suma X (sic) tisíc zl. od držitelův položena býti měla, p. Lva Buryana Berku dříve jsou pohnali, že p. Lev Bur. Berka tomu půhonu odpovídati nemá. „A to pátý tento soud; naučení pak devatero jest.

Bylo blízko šesti a tak svolav potaz snesli jsme se, abychom se zejtra sešli u p. kardynala a ostatní věci, které uvažovati máme, abychom tam zavřeli. Potom jsem soud vzdal.

¹⁾ Významné tištěná slova jsou psána šiframi,

Outeryj. Když jsme se ráno sešli ku p. kardinálovi, kamž taky přijel kníže z Lichtněsteina, dána (f. 57 b.) mu od p. kardinála a p. z Lobkovic jakožto se mnou k tomu v pátek první nařízeným (sic) skrze mne odpověď taková, o jakouž se tehdaž pani soudcové snesli byli; přestál na ni a děkoval; oznámeno mu taky, že z odpovědi, která mu oustně dnes týden skrze p. sudího a z potazu dána byla, rozuměti může, že mu soud jeho vyvýšenosti přeje, poněvadž osvíceným knížetem jmenován byl. — Za tím jsme zasedli a nejprvnější vážení bylo o toho paliče, který předešle na Berku vyznal a jeho pisaře, nyní pak zase odvolal, jakž v sobotu o tom jest obšírnější zpráva učiněna, a zůstáno na tom, poněvadž ten jistý pro to samo vyzhání sem přivezen jest, nyní pak všeho odvolává a p. Berku očistuje, že jest se již zřízení zemskému za dosti stalo a protož aby zase byl podán ku právu tomu, z něhož sňat jest t. do Nyklšpurku a oni aby se k němu zachovali jakž za spravedlivé; tovaryš jeho aby s ním dovezen byl. — O cigany suezeno: poněvadž netoliko před mnoha léty z země jsou vypověděni než taky skrze nejedny mé záповědi ano i vězení, do nichž se dostali, mnohé výstrahy došli, k tomu jsou lidé nešlechtní, lehkomyšní, škůdcové, tuláci, darmojedí, jakž to sami vyznávají, aby byli 4 mužského pohlaví vymrskáni a cejch aby jim byl připálen, ženy pak a děti aby byly vyvedeny a před bránou aby se jim oznámilo, aby do třetího dne země prázdní byli pod hrdlem.

Strany majestatu, který král dal na titul rad a jest dnes týden v potazu přednešen, zavřino, aby byl vděčně přijat, králi aby se při sněmě poděkování stalo, panu komorníkovi za práci tolikéž přítomně a naděje aby se dala odměny; žádáno taky při něm, aby týž majestat v lepší formě uveden byl a doloženo v něm, poněvadž soudcové zemští bez toho rady naše zemské jsou a my zemi s radou jejich spravujeme; item aby se již týž titul rad z kanceláře dával panům soudcům; item aby sollicitoval druhý majestat dávno již připověděný strany pokut a že J. M. ráčí se i v té příčině k němu tak zachovati, aby byl s námi spokojen. Zůstáno taky na tom, aby od toho času všickni soudcové zemští psali se J. M. Královské rady. Když toto uvážováno bylo, vystoupil od nás p. komorník.

Přednesl jsem odpověď svou danou nejv. sudímu knížectví Opavského. Potom přednešena psaní králi učiněná, též knížeti Minstrberskému o Frankenbergu; (f. 58) tolikéž paměti při tomto soudu zapsány a poručeno nejv. pisaři, aby ten omyl, který se stal v smlouvě mezi Karlem Pergarem a poddanými jeho učiněné, skrze kterýž Daniel, pisař Slavkovský, Václavem se jmenuje, napraven byl, poněvadž páni omyly napravují; potom jsme se rozžehnali a rozešli. — Dcky otevřeny a mně (hejtmanu) do nich vložen dům Peršteinský a statek Troubský. — P. pisař nejvyšší navrátil Jihlavským škatuli s věcmi, k věrné ruce jich k schování danými, kteráž sem přivezena jest pro potřebu p. Lva Buryana Berky.

Supplikacie.

Kateřina Janaurova zprávu činí, že jest jí paní Kateřina Morkovská z Zástřizl, manželka p. Jiřika Martinkovského z svých vlastních peněz 700 zl. za její věrné služby paní činěné poručila a poněvadž p. Jiřika Martinkovského z Roseče pohledávala p. Adam že jí odpověď dal, že nic proti tomu není, než poněvadž se sirotků dotyče, aby to na J. M. nejv. pany ouředníky a soudece zemské vnesla, protož žádá, aby J. M. naříditi ráčili, aby jí takových 700 zl. vydáno bylo. Odpověď. Nechceli p. Adam Martinkovský dobrovolně těch peněz vydati, ví p. Janaurova, jak toho podlé pořádku následovati. — Jiřík Visinger z Lichteneku žádá, aby to, že služebník jeho vezouc vína skrze Znojmo při zpravování mejta 160 věder zamlčel, jemu přičítáno nebylo a aby z toho rukojemství, v kterémž zůstává, proti zpravení toho Ausschlagu propuštěn byl. Odpověď. Poněvadž věc tato všech panův stavův se dotejče J. M. ráčí jí odkládati až do budoucího sněmu. — (F. 58 b.) Saloména Kavinská rozená Zákupská z Zákupic stěžuje na p. Kryštofa Ulrsdorfera, že jí nemálo na poctivosti ublížil a pohrůžky činil; při tom žádá, aby z toho závazku, na který z poručení J. M. p. hejtmana od panův rokojmí vzata byla, poněvadž se již nejednou k soudům stavěla, a nač utráceti nemá, propuštěna byla. Odpověď. Má jí p. hejtman z závazku propustiti a podlé toho oznámiti, jestliže jí p. Ulstorfer co na poctivosti ublížil, aby ho podlé pořádku práva z toho vinila. — Anna Hadburkovna z Soběšic žádá, aby J. M. nejv. p. komorníku Mark. Mor. naučení dáno bylo, mohla-li by ona při tomto nynějším soudu p. Kateřině z Lomnice statek Bohušický s zmocněnými p. Ladisl. Berky do desk vložití dáti, tak aby k záplatě ostatku, což se jí za ten statek Bohušický dodati má, přijíti mohla. Odpověď. Poněvadž pořádek země nedovoluje, J. M. tolikéž neráčí moci k tomu povoliti. — Barbora Franckenberkovna z Ludwigsdorfu žádá, aby jí od p. Jana Jetřicha z Kunovic neb ouřadu Ostrozského všecka pozůstalost po neř. Balcarovi Hernykovi z Lysic, ujeci jejím, s inventářem vydána i počet ze všeho pořádný učiněn byl. Odpověď. Panu z Kunovic pro zprávu, aby jí p. hejtman mezi tímto časem a soudem příštím s výtahem, jak ty peníze jdou a brzo-li na ně přijde, dal, tak aby p. hejtman věděl, jak druhou stranu spokojiti.

P. Bohuslav Pergar a p. Vilím Muňka (f. 59) přednášejí, že jsou Mikulášovi Slezanskému jednoho sirotka, jemuž on otčím jest, za vlastního dali, že pak týž sirotek teď zemřel a statek jeho dotčenému Mikulášovi Slezanskému připadl, že Bartl Lang a Matouš z Skruhu na místě manželek svých, sester otce toho sirotka, k tomu statku právo míti chtějí a proto Kounické i obstavují; žádají za poručení p. purgmistru a radě města Brna, aby dotčeným osobám v té obstavce se spokojiti poručili. Odpověď. Ouřadu města Brna pro zprávu. Dali zprávu. Má jim p. hejtman oznámiti, že J. M. na zprávě jejich přestávati neráčí; však poněvadž ta věc jest na přátelském jednání J. M. ráčí toho na ten čas při tom zanechávati; nicméně pokudž ta věc porovnána býti by nemohla, že p. hejtman má strany obeslati a vyslyšeti, a jestli by oni ouřad města Brna nechtěli k tomu, co by slušného bylo, pristoupiti, že to má při nejprv příštím sněmu na p. stavy vzněsti.

Alína Dubská ze Zdětína žádá strany bratra a sestry své, aby při svém k slavnému právu se odvolání zůstavena byla. Odpověď. J. M. Knížecí p. kardynál ráčí se p. z Řičan jednati, aby ještě těch sirotkův do půl líta neb do

roku při p. Alíně Dubské zanechal; pakližby při něm toho obdržeti moci neráčil, J. M. p. hejtman ráčí poručiti p. Alíně Dubské, aby pánu takoví sirotci vydáni byli. — Jaroslav Sak z Bohuňovic stěžuje sobě na Brodské, že jsou s zbraní do dvoru jeho v nebytnosti jeho o domě přišli a jemu na stavení, obilí boříce a rozhazující to velikou škodu učinili; žádá za ochranu a přivedení jemu toho od Brodských k dostatečné nápravě. Odpověď: Má p. Sak, co sobě tak do měšťanů Brodských stěžuje, na vrchnost jejich vzněsti a za nápravu žádati a pakli by toho obdržeti nemohl, pořádem práva hleděti. — (F. 59 b.) Václav a Tymoteus Heyglové bratři z Šenbergu stěžují sobě, že na mnohé již od 4 let pohledávání své od ouřadu Tasovského toho dojíti nemohou, aby jim počet pořádný z toho, což jsou k sobě po smrti otce jejich na slavné J. M. nejv. panů ouředníků a soudců zemských naučení k opatrování přijali, podlé inventáře učinili a že i panna abbatyše na poručení J. M. p. hejtmana dotčených Tasovských k tomu přidržeti zanedbává; žádají J. M. v příčině té za ochranu a dopomožení. Odpověď. Má p. hejtman pannu abbatyši i poddané její Tasovické před sebe obeslati, spolu s Heygly je vyslyšeti a pokudž by to nalezl, že Tasovští počtem povini jsou, aby jej učinili, jim poručiti a pannu abbatyši aby nad tím ruku držela, přidržeti; pakli nebyli tím povini, Heyglům aby se spokojili, poručiti; pokudžby pak p. abbatyše nad tím ruku nedržela, jí k soudu, aby se před J. M. toho spravila, obeslati. — Purgmistrové a rady měst J. M. Král. žádají za přímlovu J. M. král., aby J. M. Král. se pany z Tyfenbachu jednati ráčil, aby na ně obšťavkou pro rukojemství za J. M. Cís. nesáhali. Odpověď. Jest k tomu povoleno a vjíti má o to artykul do instructie, kteráž bude dána panům poslům k J. M. Král. nařízeným.

Matouš Rudinský žádá, aby buď před J. M. nejv. pany ouředníky a soudci zemskými buď před komisaři nařízenými v své nevině byl vyslyšán a toho těžkého vězení, v němž zůstává zproštěn. Odpověď. J. M. ráčí toho odkládati k budoucímu sněmu. — (F. 60) Jan Dorn žádá, poněvadž při přijímání jeho léta 1610 za mustrschreibera jak při defensi lidu zemského jízdného i pěšího, tak i nad lidem verbovaným mimo službu 200 zl. rejských wartgeldu s ním snešení strany každodenního liefergeltu na fury a outraty státi se mělo a již po vykonání mustruňku lidu verbovaného i zpravení pořádné register mustruňkových žádná ordynací na to jemu vydána není, aby pokudž více možné není s výběrcími zemskými, jimž při odvozování počtu po 4 zl. na den se pasiruje, srovnán byl. 2. Poněvadž mimo wartgeldt 200 zl. žádného jinšího fortele (jakýž rytmistři, beffelichshaberové a mustrschreiberové mají) nemá, aby jemu za plnou práci jeho, kterouž při mustruňcích vedl, nějaká náhrada neb recompensací učiněna byla. Odpověď. Má mu p. hejtman oznámiti, aby se při nejprv příštím sněmu ohlásil. — Mikuláš Erhart Ceigwarter zemský žádá, aby jemu bštollunk jeho, tak jakž jsou jej předešlí ceigwarterové zemští měli, shotoven a oddán byl; přednáší i copii starého beštollungu. Odpověď. J. M. ráčí k tomu povolovati, aby k těm 200 zl. služby ještě třetí sto podlé předešlého bštollunku jemu dáno bylo.

Paměti.

Na pŕhon Frydrycha Jankovského, kterýmž p. Maximiliana Lva pohnal, z potazu J. M. od p. místodržícího nejv. sudšho oznámeno: poněvadž (f. 60 b.) všem vědomé jest, že pan Maxim. Lev nejv. sudí z poručení J. M. všech panŕv stavív na závazek vzat jest, ano také že z domu svého nemá dáleji odjížděti než-li aby se zase týž den domŕ navrátiti mohl, J. M. toho pŕhonu do druhého práva bez pohoršení odložiti ráčili.

Ohlášení se J. M. pana (hejtmana) když na rok J. M. s panem Maxim. Lvem přišlo: Když jest na rok p. Karla staršího z Žerotína hejtmana Mark. Mor. s p. Maxim. Lvem z Rozmitale a z Blatné nejv. sudím téhož Mark. Mor. přišlo, vstoupíc J. M. pan hejtman do šraňku ráčil jest promluvení toto učiniti: že k tomu roku stojí, a žeby pánu nic milejšího ani příjemnějšího nebylo, než aby i druhá strana státi mohla, tak aby to což jest tak pánu na poctivosti ublíženo, přednésti a z spravedlivého uvážení J. M. nápravy očekávati mohl. Avšak nejsouce pánu neznámé, že tento rok opět z příčin J. M. dobře povědomých k odkladu přijíti musí, že J. M. za to jsouce pán člověk a tudy smrtedlný a obávaje se, kdyby Pán Bŕh v tom času, nežli na tu při přijde, pána z tohoto světa povolati ráčil, žeby za živnosti své J. M. toho, v čemž jest tak pánu od něho p. Maxim. Lva na poctivosti ublíženo, s dostatkem přednésti a slušné nápravy dosáhnouti nemohl, aby to na ujmu a škodu poctivosti a dobrého jmena páně, dítek i rodu jeho v časích budoucích nebylo a býti nemohlo, za opatření žádá. „J. M. ráčili z potazu ku pánu promluviti: že ohlášení páně za slušné uznávati a aby do paměti zemských zapsané bylo, o tom poroučeti ráčí. —

Strany roku purgmistra a rady města Znojma s Frydrychem Jordánem, Když jest na rok mezi Znojemskými a Frydrychem Jordánem přišlo, ráčil se jest J. M. pan hejtm. ohlásiti, jakož jest pán předešle tu věc k přátelskému jednání z povolení jich Znojemských přijíti (f. 61) ráčil, že jest J. M. pro veliké a mnohé v tom čase práce toho před sebe vzíti a k srovnání přivěsti moci neráčil, protož že jich Znojemských za to ráčí žádati, aby k tomu povolili, aby tento rok bez pohoršení práva až do druhého práva odložen byl, že J. M. tu věc mezi tímto časem a nejprv příštím soudem zemským Sv. Tříkrálským před sebe vzíti chtějí ráčí, že jsou Znojemští k tomu povolili, aby toho roku odloženo bylo.

Na ohlášení J. M. Kn. pana vladaře domu Lichtenšteinského bylo z potazu J. M. skrze p. místodržícího ouřadu nejv. sudství oznámeno: Osvícené Kníže! J. M. ráčili jsou z promluvení Vti porozuměti, jakou jste žádost na J. M. vložití ráčili, a poněvadž o tom vědomost míti ráčí, že J. M. Král. Vti. v tom pŕhonu proti panně abbatyši zastoupiti ráčil, neráčí moci věděti a znáti, k jaké potřebě zapsaní takové panně i Vti by sloužití mohlo, zvláště poněvadž ta slova, na která se táhnouti račte, nejsou Vti k žádné škodě a ublížení a pokudž se Vti vidí, toto promluvení z potazu k Vti učiněné dáti sobě zapsati, J. M. k tomu povolovati ráčí. —

Promluvení J. M. p. hejtmana, když na rok Ondřeje Vidláka s knězem opatem Zábřdovským přišlo, z potazu J. M.: „Ondřeji Vidláku! Bezpochyby žes ty doslechl, co jest prokurator J. M. král. v Mark. tomto na místě kněze opata Zábřdovského před J. M. promluvil, že kněz opat vědomosti žádné nemá, ani že jest se toho až posavád doptáti nemohl, jsi-li ty osoba stavu rytířského či

ne? Nejsouce ty pak ani z J. M. žádnému znám, věděti J. M. také neráčí, jsi-li osoba řádu rytířského a protož se tebe J. M. dotazovati ráčí, jsi-li osoba stavu rytířského? A když jest se on ohlásil, že podlé obdarování a regalií J. M. Král. stavu vládyckého po předcích svých užívá, poručeno jemu, aby to při nejprv příštím sněmu obecním před pany z rytířstva, že osoba stavu rytířského jest, ukázal, což když se vykoná a tento rok přijde, že J. M. strany odvolání se jeho na J. M. Král. k němu se spravedlivě zachováti chtějí ráčí. —

(F. 61 b.) Oznámení Kateřině Ulštorfarce. Po vyšlém naučení o sivotky a statek po Zygmondovi Bítovském z Slavíkovíc zůstalý od p. hejtmána z potazu J. M. k Kateřině Ulštorfarové z Němčího, vdově pozůstalé po neb. Joachymovi Bítovském promluveno: „Paní vdovo! Poněvadž již dnes čas pozdní jest, J. M. vás slyšeti moci neráčí, nybrž aby jste při nejprvnějším soudu zemském, kterýž v tomto mark. držán bude, J. M. připomenutí učinili, že J. M. vás slyšeti chtějí ráčí.“ —

Snešení J. M. p. hejtmána a J. M. Nejv. panův ouředníkův a soudcův zemských strany Václava Franckenbergera vězně Znojenského: Jakož jest Václav Franckenbergk pro své zlé a nevážné přečinění do vězení zemského v městě Znojmě přede třema léty z poručení J. M. p. hejtmána se dostal a maje slušné a spravedlivé pro takové své zlé činy ku příkladu jiným na hrdle strestán býti, skrze ponížené žádosti sestry, strejců a jiných přátel svých ano i skrze přímluvy nížepsané milosti jest hledal, ač v tom veliký rozmysl J. M. N. P. Ou. a S. Z. mítí ráčili a vážice sobě jak předně J. M. knížete Karla Minstrberského, nejv. hejtmána v dolní a horní Slezi, tak i jiných knížat a vzáctných lidí v příčině té činěných velikých přímluv a ohledajíce se na poctivý starožitný rod jeho Franckenberga a též i sestry, strejce a přátele jeho, jiné milosti jemu po tato všecka léta hledající ráčili jsou témuž Václavovi Franckenbergovi hrdlo darovati a to na tento nížepsaný způsob: Předně: aby toto jemu hrdlo darování od J. M. za zvláštní a velikou milost, dobrotivost a milosrdenství netoliko seznával, ale také takové sobě učiněné milosti draze sobě vážil a tou příčinou života svého polepšovati skutečně se snažoval. Za druhé: aby mark. tohoto všelijak až do smrti své (lečby se jemu od J. M. N. P. Ou. a S. Z. milost stala) prázdnen byl a do něho se nikda (f. 62) více žádným způsobem nenavracoval. Jestližby se pak kdy do země této navrátil, v ni spatřín neb (od) kohokoli postížen byl, aby ihned od každého vyzdvižen býti mohl a beze vsí další milosti hrdlo propadl. Za třetí: aby se nad žádným ze všech obyvatelův Mark. tohoto strany vězení a trestání svého hodně zasloužilého ani sám ani skrze jiné nemstil, ani ničím zlým žádnému toho nezpomínal a že jest v ně upadl, ne jiným, než sám sobě vinu dával. Čtvrté: aby netoliko že se tomu všemu od něho zadosti stane, zápis na sebe vykonal, ale také přísahou, kteráž jemu vydána bude, to vše náležitě stvrdil. Páté a naposledy: aby po vykonané přísaze a propuštění jeho z vězení konečně v pěti dnech z mark. tohoto vyjel a jeho jakž již dotčeno prázdnen byl.

Na toto snešení jest níže položené psaní J. M. knížeti Karlovi Minstrberskému učiněné: „Pozdravení a služby své přátelské a povolné V. L. a K. M. vzkazujeme Osvícené a vysoce Urozené Kníže a Pane, Pane příteli, ujče a švagře náš zvláště milý a Pane k nám milostivě a laskavě příznivý, od Pána Boha téhož zdravý a příjemného jiného všeho dobrého V. L. a K. M. věrně rádi (přejeme). Psaní přímluvné V. L. a K. M. nám za příčinou Václava Franckenbergka znovu učiněné jsme přijali, jemu vyrozuměli, ano také v bedlivém uvážení svém měli a přivedouce sobě ku paměti, na jaký způsob jsme se prvé V. L. a K. M. v tom ohlásili, že jemu hrdlo darovati chceme, mohlibychom slušně, aby vyš psaný Václav Franckenberg pro své zlé a nevážné přečinění, poněvadž těm výminkám od nás položeným se dosti nečiní, ku příkladu a vý-

straze jiným na hrdle strestán býti, nastoupiti. Však vážíce sobě jak předně V. L. a K. M. tak i jiných knížat a vzácných osob v příčině téhož Václava Franckenberga k nám činěných přímluv, ano také ohlídjíce se na poctivý starožitný rytířský rod jejich Franckenbergův, učinili jsme jemu milost a hrdlo na jistý způsob jemu darovali, tak jakž z přípisů těchž artykulův, podlí kterýchž vězení i mark. tohoto má prázdno býti, tomu lípeji (f. 62 b.) vyrozuměti ráčíte, než čemž jakž se nadějeme i přátelé jeho přestati mohou a tolikéž V. L. a K. M. s námi spokojeni býti ráčíte. Kdež jsme toho před V. L. a K. M. k přátelské odpovědi tajiti nemohli nejsouce na jiném, nežli v čem bychom V. L. a K. M. jak dobré přátelství též přátelské a povolné služby prokázati mohli, to skutkem při každé příležitosti dokazovati, vinšující se při tom V. L. a K. M. na všem vždycky dobře a šťastně míti. Datum v městě Brně 23. 7bris. Léta 1611. Kard. Biskup, Hejtman, Nejv. Ou. a S. Z. M. M.“

Na tuto paměť nížepsanou ještě se potom ten den po yzdání soudu stalo snešení svrchupsané o cygany a na zejtrí ve středu zachovali se k nim P. Brňané podlé téhož snešení.

Téhož léta 24 Sept. skrze osoby od J. M. p. hejtmana a J. M. N. P. Ou. a S. Z. nařízené a předeepsané tíž cigani jsou examinováni: Předně Hans Greisenek z Pekstatu v Rakousích pan z Hoysu, stáří v letech 30, oznámil v německé řeči, že otec jeho pravým ciganem byl z malého Egyptu, kterýž tu v Pekstatu zemřel. Před rokem při času vína sbírání sešli se v Čechách v Hailbrunu a bylo jich v počtu všech s dětmi a ženami do 300 osob však že jsou díl jich do Slízka, díl do jiných zemí se rozešli. Jejich obchod jest po zemi táhnouti a ničím jiným se neživí, než-li co jim dobří lidé dají; handlují koňmi, kupováním a zase prodáváním. Z Rakous k Znojmu se dostali, do horních Rakous z Němec přitáhli a toho oumyslu že byli v této zemi za některý čas zůstati, jisti a píti. Když je do vězení v Znojmě brali, že jeho ženě vojáci vzali 100 zl. i také něco stříbra, jemu pak i jiným braně jich. Když táhnou, že braní všelijakých však toliko pro obranu svou užívají. Aby jaké formanské šaty mezi sebou byli měli a při nich se našly, toho že není, a on o tom že nic ueví; toliko dva kabáty měli, kteréž v Jindřichovém Hradei koupili.

(F. 63.) Thoman Brantner stáří 25 lét rodem z Mildorfu v Rakousích nad Kremzem oznámil, že jeho otec také pravým ciganem byl, umřel pak v Bavořích nad Pasavou; v jiném pak všechno to, co první oznamuje, obzvláštně pak, že oni musejí po zemích těchto potřebně táhnouti a vandrovati, neb žeby v jejich zemi v malém Egyptu žádná ouroda nerostla, a žeby oni rádi u dobrých lidí dělali, než že jim lidé věřiti a na dílo přijímatí nechtějí. O formanských šatech též že nic neví, než o těch kabatech.

Hans Ikh v letech 18. z Pfalcu rodem, ten oznamuje, že jeho otec tolikéž pravým ciganem byl, který umřel v Palsdorfu v Rakousích; item před rokem že jich v Čechách s ženami a dětmi do 300 osob pospolu bylo, ale že se sem i tam do zemí rozdělili. Nejvyšší jejich že se zdržuje v Salcburku, jmeno jest Junker Valentin, kterýž vojákem byl, posavád se za vojáka užiti dá a má býti stavu rytířského, kterémužto že ročně z každé osoby veliké při sv. Michalu po 10 zl. platu dávají a do Salcburku posylají a takový plat že dávají z toho, co od dobrých lidí dostanou; na takový plat že se jim také z malého Egyptu skrze jistého posla pomoc posylá.

Hans Grinwaldt stáří 16. lét rodem z Pintzkerlandu od sv. Jana, jeho otec že též pravým ciganem byl, umřel v Švejcarské zemi, oznamuje, že před rokem na hranicích Bavorských a Českých do 700 osob s ženami a dětmi počítajíce jich pospolu bylo, kteréž se potom do Rakous, do Němec a jiných zemí rozdělili. Jejich nejvyšší že se v horních zemích zdržuje, avšak jistého místa nemá, nyní že má při sobě 300 cikánů. Tomu nejvyššímu že žádného platu

nedávají, než když někdo z nich něčeho nenáležitěho se dopustí, tehdy že je na penězích tresce a od toho peníze má.

Všickni pak praví, že o záповědi, aby do této země nepřicházeli, nevěděli, a byť i záповěd byla, tehdy že oni musejí předce po zemích až do sedmi lét táhnouti, po sedmi létech že jiní z malého Egiptu posyláni bývají; lidem že žádného příkoří a škody nečiní a kdyby jaké škody činili, žeby tak mnoho zemí neprocházeli. Reč německou mluví, však zle se jim rozuměti může; kromě těchto osob jiní jsou ženského pohlaví a děti.

(F. 64.) Soud Olomoucký Svato-Tříkrálský léta 1612.

Sobota. Sjelo se nás toliko 10; však poněvadž se vědělo, že p. kardynál přijeti má a pan z Hrádku statek koupil a tudy zase se dostane na své místo, jest soud zahájen a hned potom p. z Hrádku zavolán a poručeno mu, aby zas na své místo dosedl. — Vyhlásování půhonové sv. Martinští léta 1610. — Přijel p. Pruskovský hejtman knížectví Opavského a poněvadž jest za soudce zemského předešle ještě od císaře dosazen a potom při proměně vrchnosti od krále při tom zanechán, avšak králi J. M. ještě přísahy neučinil, držán jest o něj potaz, měl-li by na své místo povolán a přísaha jemu vydána býti? A zůstáno na tom, aby bylo odloženo do pondělka, aby se překážka vyhlásování půhonův nedála, avšak více proto, že již se připozdívalo a praesumptio byla, že jest snídal a tudy by přísahy podlé pořádku našeho vykonati nemohl. — Obešlík pohnal Jana Zygmunda Brankšvice o nějakou sumu peněz; nestál Obešlík, než poručník jeho Pergar. Zygmond dal zprávu, že jest ta věc srovnána; Pergar oznámil, že o tom nic neví, poněvadž půhon byl z zatkně a Zygmond rukojmí neměl. Jest vzat na závazek, jakkoli se ohlásil, žeby pře spokojena byla. — Půhon mezi poručníky p. Zdeňka Kavky a p. Janem Kavkou o položení poručenství do čtvrtku odložen. — Jan Drahnovský pohnal Stanislava Pavlovského, který zde v městě nemocen leží. Žádal Pergar nemocného roku; učiněna mu nejprv domluva, že ho proti pořádku žádá; potom jsou posláni k Stanislavovi Pavlovskému ouředníci menší k spatření jeho nemoci a byla-li by taková, žeby státi nemohl, aby od něho zmocnění k tomu půhonu na některého z obyvatelů přijali. — Do čtvrtka příštího odloženo p. Janovi Jetřichovi prokázání, že umřel svědek, o kterého jest pohnán. — Vrátili se ouředníci menší od Pavlovského a nemajíce pozoru ani na pořádek, ani co jim poručeno bylo ani o Pergarovi domluva se stala, směli se o to pokusiti a na místě Pavlovského znovu žádati nemocného roku a to proti potazu. Však když viděli, že jsme se ihned sstoupili a že jim od někoho návštějí dáno bylo, že dobře nebude, chtěli to obnoviti, že jest pravil Pavlovský, že neví, kohoby tak brzo zmocnil. Stoupili jsme se o to a snešeno, aby jim domluva učiněna byla tuhá a zase posláni aby byli k Pavlovskému, aby do vyhlášení všech (f. 64 b) půhonů zmocnil, neb se jak moha na horu dáti přiněsti, neučinil-li by ani jednoho ani druhého, že J. M. ráčí starobylý pořádek zachovati t. ukázali, nebude-li státi, aby naň stanné dáno bylo. — Půhon Hradišťanův na Vilíma z Lovče odložen do čtvrtku. Vrátili se ouředníci menší od Pavlovského, který zmocnil Bernarta Podstatského a Jana Odkolka. — Prokázání o jiného umřelého svědka odloženo panu k Kunovic do čtvrtku. — Půhon na Vilíma z Lovče odložen Hradišťanům do pondělka příštího. — Poněvadž již tři bily a ještě 53 půhony toho práva byly, odložili jsme soudu do pondělka do 9. hodin.

Pondělí. 1. Pan Jan Kryštof z Pruskova učinil povinnost k soudu a poněvadž prvé v soudu sedal, není uveden skrze p. komorníka na své místo, než jest mu oznámeno, aby dosedl na to místo, které prvé měl; sedl pode všemi pány, neb jest teprv v druhém koleně, ačkoli jest hejtman Opolský a Ratiborský a komorník císařský; ale toho se zde nešetří. — 2. Pře Hradišťanův s Vilímem Zdarským odloženy do pondělka příštího. Stěžoval sobě Vilím, že když Kulišek v šrafcích se ku přem ohlásil, že jest řekl ten Vilím z Lovče, jakoby on Vilím nebyl osoba stavu rytířského. Kulišek pověděl, že mu toho na potupu neučinil, však má-li ho z čeho viniti, že ví, pod jaké právo náleží. Byl o to potaz a zůstáno na tom, abych dal návštěji p. podkomořímu, aby ho napomenul k větší šetrnosti k těm, kteří jsou v stavu vyšším nežli on, sice že mu to nebude tak lehce váženo podruhé a že mu se to na ten čas prominulo a z potazu nic k tomu nepromluví, že se to nestalo pro něho než pro jiné slušné příčiny. — 3. Půhon na opata Hradišťského od Anny Vizovny vymazán pro neobyčejnost, že stálo: „pohoním velebného p. preláta kněze atd. — 4. Opět půhon Hradišťanů na p. z Kunovic o postavení svědka do pondělka odložen. — 5. Do outerka odloženy p. Jiřího z Vrbna a p. Bern. Podstatského půhony od Ondřeje Reinigera měšťana Olom., tímž způsobem na pány z kapitoly. — 6. Opat Hradišťský učinil psaní do soudu a žádal odkladu půhonův pro nemoc, ale poněvadž roku nemocného podlé pořádku nežádal, ukázáno na pořádek. — 7. Půhonové Svato-Jirší léta 1611 vyhlásováni.

Jan Vojsko zatkl půhonem pod Hradišťany Nedělkovského, oni pak bud z nedbanlivosti, neb z nerozumu, když nebyl ihned půhonem v městě přistížen, odeslali jej zase (f. 65) ku právu, majíce podlé pořádku vyčkati až po nejposlednějších půhonech. Ouředníci menší tak rozumní jako oni¹⁾ přijavše jej nenavrátili jim ho zase, aby jej za sebou až po vyjití všech půhonův zanechali, než navrátili jej původu a ten také z nepovědomosti práva nic dále k tomu neřikal a patentu podlé pořádku proti Nedělkovskému nežádal. Když jsme to uslyšeli, podivili jsme se nad takovou tupostí a mnohé promluvení mezi sebou o to majíce, domluvili jsme se mezi sebou, aby to bez trestání neprošlo, pročez nejprv dotázka se pro přistojící stala na nejv. pisaře, při kterém sedění ten půhon dodán byl? Potom na Hradišťany, kdy jest od nich ku právu navrácen? A na posledný na ouředníky menší, kdy jsou jej zas původu odvedli? Najděno z zprávy oustní i z psaní Hradišťanů, že půhon jest dodán při druhém sedění, navrácen ku právu před třetím a po třetím původu odeslán. Pročez po uvážení té věci, poručeno jest nejprv, aby ta psaní Hradišťanův čtena byla, v kterých, proč jsou nedodali těch půhonů Nedělkovskému, ouředníkům menším oznamují. Potom čten jest artykul na listu 29. z zřízení zemského o dodávání půhonův²⁾ a na posledy jest jim povědíno, poněvadž jsou se proti zřiz. zemskému dopustili, půhonův těch až přes nejposlednější půhony za sebou nezanechali a tudý příčinou toho byli, aby půhonové ti pohnaného nedošli, skrze což původ nemálo zkrácení vzal, že J. M. ráčí je v svou kázeň bráti a Olomoučanům poručeno, když bude po vyhlášení všech půhonův, aby je do svého městského vězení dali a odtud nevypouštěli, až bude poručení J. Mtí. Měla ouředníkům menším větší než Hradišťanům kapitola dána býti; ale poněvadž ji včera měli, aby dokonce ti ouřadové ve zlehčení nebyli, jest jim prominuto.³⁾ — Karel Sak, syn Jaroslava Saka, pohnal Jana Madačanského;

¹⁾ Významně tištěná slova jsou psána šiframi.

²⁾ Nařízení o půhonu zatkně. pokud se této příčiny týče, zní: „Pakli by ten, u kohož tím půhonem zastížen bude, toho neučinil a jim se tak neujistil, z toho povinen bude, z čehož jest on pohnán, sám původu odpovídati.“ Zř. z. l. 1604.

³⁾ Významně tištěná slova jsou psána šiframi.

žádal Hynal, přítel pohnaného, poněvadž Karel nic nemá na dědictví, aby ručil ku právu, pokudžby pohnaný chtěl ho z čeho viniti, aby mu zde při právě tomto odpovídal; ohlásili se poručníci v půhonu, že jsou oni v zemi usedlí a že na statku mají. Poznali jsme, že Hynal toliko zbytečně zaměstnává a tak jest oznámeno z potazu, že J. M. neráčí toho žádné potřeby uznávati.

Outeryj. Na přímluvu panův obyvatelův jest trestání Hradišťanům pro-
minuto. Svato-Martínští půhonové začali se vyhlášovati. — Půhon p. Václava
Haugvice na bratra jeho p. podkomorího jest vymazán pro neobyčejnost, že v
něm doložil: „poručníka činím urozeného vládky p. Jana Odkolka z Oujezdce.“
K hraběti z Salmu pro zmocnění poslání ouředníci menší.

Alina Dubská pohnala p. Ladisl. Berku a p. Jana Kavku, poručníky od
neb. Viléma Zoubka otce jejího nařízené; nestál p. Berka; p. Kavka se (f. 65 b)
ohlásil, že mu půhon odeslal, ale proč nestojí, že neví. Přítel paní Alíny žá-
dal v tom za opatření. Oznámeno, že, poněvadž p. Kavka stojí, jsa mocným
otcovským poručníkem, že neráčí uznávati, proč by stranu druhou měli opatro-
vati. Příčina té výpovědi byla, že poručníci jsou společníci a k čemu má jeden
právo, k tomu všickni; jestli který z nich nestojí, jeho vina, a zavedli ten,
který stojí, může od druhých nestojících obviněn býti, ale neví, aby co obdr-
žel v takové příčině. Druhá příčina, že p. Berka nemá se v zemi zdržovati a
podlé toho ani před právem stávati a ač mu to není zjevně zapovědino, však
dosti navrženo skrze artykule předešlé proti němu vydané. Třetí příčina vzata
z poručenství neb. p. Zdenka Kavky, kterýž mezi jinými poručníky zřídil také
p. Viléma z Rožmberka, a ačkoli jiní poručníci nejednou bývali obvinováni,
avšak on nikdy nestával.

Pan hrabě z Salmu jsa pohnán od rukojmí svých a mezi jinými od bratra
svého a nemoha pro nemoc na horu přijíti a ku půhonům svým státi, žádal,
aby k němu ouředníci menší poslání byli, což se stalo; i zmocnil Jiříka Ople.
Ohlásil se Opl, že p. hrabě se uvoluje, své pany rukojmí zastoupiti. Poněvadž
jsem já byl poručníkem bratra svého, vystoupil jsem z šraňku, tolikéž p. Dub-
ský a p. Bedřich Sedlnický na místě p. z Doubravice a žádal jsem při po-
řádku zachován býti, kterýž jest, aby taková uvolení nálezem panským stvr-
zena bývala; a poněvadž dnes se to státi nemůže, nechtěl jsem toho uvolení
přijíti tak zprosta. Povoleno jest, abych zachován byl při pořádku. — Po vy-
hlášení a konci půhonův nálež učiněn mezi Petrem Rechmberkem a p. Zděnkem
Žampachem o tisíc zl., které se uvolil p. Žampach paní Mandě Felicii Hrubšické
sestře své ujistiti v roce pořádku zběhlém a ona zemřevši v tom čase takový tisíc
zl. manželu svému odevzdala. Ač bránil p. Žampach půhonu, však jest odsouzen.

Středa. Uvažována věc Kašpara Rota a zavřino, aby byly osoby ode mně
nařízeny, kteréby artykule neb positiones ~~sapsali~~, podlé nichžby též Kašpar a
tovaryši jeho mohli examinováni býti. — Za tím vyhlášen půhon p. Pertolda
z Kravař a bratří jeho na p. Frydrycha z Žerotína jakožto rukojmí v smlou-
vách svadebních za věno sestře jejich (f. 66) paní Maruši z Kravař vdově po
neb. p. Drnovském hofrychtýři pozůstalé náležitě. Ale poněvadž zmocnění Jana Ber-
nartovi Drnovského, vnuka téhož hofrychtýře, byli se předešle uvolili p. Frydrycha
zastoupiti, dali se v odpovídání a bránili se půhonu pro neobyčejnost a to proto,
že bylo v půhonu doloženo, „aby nám stál a práv byl před J. M. p. hejtmanem
a ouřadem zemským,“ čehož se neuzívá, než takto: „před J. M. p. hejtmanem
a J. Mtmi Nejv. pany Ouř. a S. Z.“ Po uvážení té věci oznámeno, ačkoli J. M.
ráčí z přeslyšení toho půhonův nacházeti, že jsou do něho vešla slova některá
při právě J. M. neobyčejná a kdyby se jiné věci dotýkalo, než rukojemské, rá-
čili by J. M. míti dosti příčiny, takový půhon zdvihnouti; ale poněvadž po-
řádek zemský zjevně to s sebou přináší, že proti půhonům rukojemským žádná

obrana nepostačuje, máte odpovídati. A aby se toho více nedálo, ráčí J. M. poroučeti, aby jste Nejvyšší pane pisari toto promluvení při pŕihonu zapsali a potom do knéh pamětních poznamenali, aby to pro budeuci pamět při právé zŕstávalo. — Bránili se zatím zmocnění odpovídati artykulem zřizení zemského léta 85ho, že kdoby rukojmí pohnal a nepohnal všech, že rukojmové budou se moci pŕihonu brániti a přivedl (sic) ku příkladu p. Karla Křineckého a p. Michala Slavatu, kteříž oba dva ani zde ani jinde nic nemají. Ale poněvadž se ten artykul na takové rukojmě, jací tito jsou, nevztahuje a k tomu ti dva páni zde v zemi usedli nejsou a tak pohnání býti nemohli, a kdyby se i vztahoval ten artykul na takové rukojmě tehdy podlé slov níže v něm položených, kdyby se který rukojmě ven z země vyprodal, že jsou jiní povini odpovídati, uznáno jest, že mají odpovídati. Ukázal Hynal smlouvy svadební, zmocněný jemu řekl, že nejsou zpečetěny. Nejv. pisar oznámil, že podlé vosku štyř pečetí nedostává. Dali čísti nález na to mezi Elškou ze Skur a Pavlem Vachou. Nařkli ji také že jest strhána; odpověděla druhá strana Hynal, že jsou všickni ti, kteří byli z strany paní a panův z Kravař ji zpečetili, že pak druhá strana toho dokonce nevykonala, že tím páni vini nejsou, než pan hofrychtýř a ti páni, kteří podlé něho slibili, avšak že p. hofrychtýř byl té vůle jí dáti pečetiti; dal na to čísti svědky a vzali jsme to do potazu a spatřili, že se štyř sekrytův nedostává. Dlouhý o to odpor mezi námi byl, nebo někteří pravili, že ta smlouva není pořádná, protože všech sekrytů není, jiní naproti tomu. (f 66 b) Naposledy zŕstáno, aby byla dána ku přečtení, však s tou výminkou, že J. M. ráčí věděti jak jí vážit a poněvadž v té smlouvě se zavázal p. hofrychtýř, že jí chce lépe opatřiti a na statku svém to ujistiti než prvě byla za prvnějšího manžela svého, dal Hynal čísti rejstra statku toho, který jí nebž. p. z Vrbna manžel její do živnosti byl zanechal. Item poručenství neb. p. z Vrbna. Proti tomu druhá strana nález podala, že kdo sobě čeho za živnosti druhého nevykoná, že tím nápadníci povini nejsou; též naučení, které jest dáno neb. p. Jachymovi Haugvicovi, jakožto hejtmanu o vybytí jí věnem a jiným, což jí v statcích neb. náleželo. Naposledy kvitanci, kterou jest paní p. Haugvicová dala a jej z příjmů vykviťovala. Hynal proti tomu dal k přečtení několik nálezů, že potomci a dědici byli povini vykonati to, co předkové jich byli se zavázali. Odloženo jest k nálezu do zejťka.

Čtvrtek. Oznámil jsem J. M., že jsem osoby nařídil ku poznamenání Interrogatorii proti Kašparovi Rotovi.¹⁾

Uvažována věrejší rozepře; vystoupili od nás všickni a stal se nález ale ne podlé mé přímluvy; pročež nebudu z toho odpovídati; mé zdání bylo, aby smlouvy nejsouce spečetěny na místo byly odsouzeny za nepořádný podlé zřizení zemského a nálezu zjevného, kterýž čten byl mezi Elškou ze Skur a Pavlem Váchou, ale cokoli jsem předkládal pořádek, právo a jiné, nebylo platno; velká přítrž učiněna jest tudy pořádkům.²⁾

Navrátilo se na pŕihony k dnešku od soboty odložené. Prokázal p. z Kunovic podlé onehdejšího odkladu, že umřel ten svědek. Oznámeno jest z potazu, že J. M. ráčí toho při tom zanechávati a poručeno p. pisari nejv., aby to poznamenal. — Pohnali Hradišťani Vilíma z Lovce o dání svědomí. Bránil se,

¹⁾ Kašpar Rot kupec, pocházejí z Kásmarku, se svým sluhou Jozuou Heryngem, rodilým z Ulmu, přivážel falešné peníze z Polsky, kdež je nějaký šlechtic Komarovský bití dal, do Moravy a ménival je v Novém Jičíně pomoci několika měšťanův. Jsa konečně zajat k rozkazu hejtmanovu byl dovezen do Olomouce, odtud do Brna, a trapným právem tážán; pomoci bířice ale šťastně uprchl do Polsky, kdež, jak zpráva se dala od úřadu města Bochnie dne 1. října 1612 úřadu Brněnskému, od jednoho sluhu pana Stanisl. Morského probodnutím zavražděn byl.

²⁾ Významné tištěná slova jsou psána siframi.

že o několikerou věc pohání; oznámeno, že má dáti svědomí, nebo ten pořádek, že když se o několikerou věc pohání, zdvihá se pŕhon, nevztahuje se na listy podlé artykule v zřizení zemském na listu 51, mezi kteréž listy pokládá se taky i svědomí listovní.¹⁾ — Pŕhon Zdeňka Lhotského s p. podkomořim jest slyšán se všemi pŕívody a odložen do středy pŕístí. — (f. 67) Oznámil jsem, že kníže Minstrberský pŕijel na Stermberk a že strojí zde býti v neděli; pověděl jsem taky o pořádku, jaký jsem viděl jinudy v pŕičině jeho, když do soudnice pŕišel, zachovávatí. Zůstáno na tom, aby byl puštěn do lavic a aby mu v nich postavena stolice byla pŕikrytá aksamitem.

Pátek. 1. Supplikatie čteny a váženy. 2. Pŕipomenul jsem J. M. snešení od minulého soudu strany Jordana; zůstáno, pokudž by dříve nepŕijel, aby se o něj promluvilo ve čtvrtek. 3. P. Sednický jsa zmocněn od p. Āarla z Lichtenšteina žádal, aby mu den jmenován byl k pŕednešení sirotčích věcí; poručeno mu, aby pŕipomenul v pondělí. 4. Paní Petřvaldské oznámeno, aby pŕipomenula když bude zejtrejšího dne po pŕednešení věcí sirotčích. 5. Rok mezi p. Janem Jetřichem z Kunovic a Hranickými; bylo pŕi něm napsáno, že se mají komisaři naříditi. Zanecháno pŕi tom. 6. Rok mezi p. Emerychem Dozym a poddanými ku panství Vizovskému; odložen do druhého pátku. 7. Rok mezi Střejnem a poddanými jeho jest na komisí. 8. Rok mezi Freybergerem a Tuřinskými; napsáno jest pŕi roku, že jest na komisí; ohlásil se Freyberger, že s těmi lidmi nic činiti nemá, a že jest je prodal; zůstáno pŕi tom. 9. Všecky staré roky zanecháno na komisí. 10. Rok mezi Eliškou Mlynařkou s p. Zampachem odložen do pátku pŕístího. 11. Rok mezi Freiburgerem a Many Českými, odložen do pátku. 12. Můj rok s Bejnovskými slyšán a k nálezu do zejtrka odložen.

Sobota. Pozdě jsme se sešli za pŕičinou hraběte z Sore, který teprv po obědě odsud odjel. 1. Supplikatie Kateřiny Jarské vážena a poručeno mi, abych s p. Adamem Martinkovským o to promluvil. 2. Psaní knízete Minstrberského o mejto; byl tytul na hoře i dŕle podlé style německého, když se rozdílým osobám píše rovným a nižším; ale poněvadž zde žádného stavu není, který by v čem kníže Minstrberské (f. 67 b.) recognosciroval, jest mi poručeno, abych o to s knížetem mluvil. 3. O Kašpara Rotha jsou nařizení k examinování ho p. Bedřich Sednický a p. Dembinský a jsou k nim pŕidání Postumovský, sekretář p. kardinála Hawenschild a měšťané Novo-Jičínští, a dány jim interrogatoria, podlé kterých mají examinovati. 4. O místopisaře podal p. pisař znovu memoryal, oznamuje, že jest k tomu obral Humpoleckého. Povstal znovu o to odpor, protože p. komorník se domnívá, že pan pisař bez něho toho učiniti nemůže, aby sobě mistopisaře jednal; zůstáno, aby p. z Kunovic a p. Kobylka došli na rathouz a vyhledali jest-li co v svobodách té věci dotýkajícího se najíti může, Item aby Oneš dal zprávu, kdo jest s ním jednal, když on mistopisařem býti měl. 5. Potom učiněn nález mezi mnou a Bejnovskými a poněvadž trvalo uvažování a psaní jeho téměř až do noci, nemohl jsem nic pŕednáseti v sirotčích věcech, než byl jsem povolán do potazu. 6. Paní Kateřina Ulštorfova ohlásila se dnes podlé poručení J. M., ale odloženo uvažování věcí jejich až do soudu Brněnského, neb se již nemohl žádný den k tomu obrati.

¹⁾ Článek ten zní: „Jakož se pŕihází, že pŕhonové se činí o smluvy, neboli jiné listy k tomu podobné a lidé již sobě za obyčej vzali, když požene v té smlouvě aneb v tom listu, o několikerú věc, že se toho lidé chytají, že jest víc než o jednu věc pohnal a skrze to pŕhonové bývali zdviháni a původ k své spravedlnosti pŕijiti nemohl. A protož, by pak v smlouvě, v zápisu, v listu, aneb v majestátu, mnoho artykulův postavených bylo, aby mohl o ty listy neb smluvu jedním pŕihonem pohnati, položic jeden neb dva artykule v té smlouvě nebo listu položené.“

Pondělí. Podal jsem k přečtení do potazu psaní panů stavův Opavských přinešené od p. sudího Opavského; do mých knih sněmovních zapsáno.¹⁾ — Přednešeno o Kašpara Rota, kterak byl examinován v sobotu a poručeno týmž komisařům, aby Jozyáše služebníka jeho týmž způsobem tázali. — Nález mezi Vilímem z Lovce a Pesangerem měšťanem Hradištským, kterýž poháněje o svědomí, dokládá, že jemu a jiným svědomí dáti nechce. Učiněn nález: poněvadž se cizé věci ujímá, že Vilím není povinen tomu půhonu odpovídati. Byl ten půhon od vyhlášení k dnešku odložen. A poněvadž Pergar znovu na to nastoupil, že Kulišek k Vilímovi předešle se nezachoval, jakž na osobu rytířskou náleží a žádal, aby mu to bylo napraveno, učinil obšírnou Kulišek omluvu, při kteréž jest zanecháno. — (f. 68) Zmocněnému p. vladaře domu Lichtnšteinského není žádný den jmenován k přednešení sirotčích věcí za těmi příčinami, jako onehdy p. Kateřině Ulštorforové; než odloženo do Brna, aby se ohlásil neb on neb p. vladař sám na zejtrí po vyhlášení všech půhonův. — Nález mezi Bohuší Kokorským a Andryášem Ledenickým a jest povinen Andryáš sumu 822 zl. kterouž otec Bohušův Jan Kokorský na neb. Hřivína dal, protože drží ves Kelniky, základ téhož Jana, na kterýž on (poněvadž Hřivín ještě tehdáž, když jej v rukojemství uvedl, Kelniky držel) sliboval, jemu jakožto nápadníku navrátiti a zaplatiti. Kdyby byl Ledenický ukázal, že ten statek ve dckách má a správa přešla, nebylby povinen nic zaplatiti; ale mlčel o tom a my nevědouce, měl-li by jej neb ne ve dckách učinili jsme nález. — Nález mezi týmiž o úroky z té sumy 822 zl.; jsou prisouzeny Kokorskému. — Poručeno panům obyvatelům, aby zejtra v osm hodin dali se mezi J. M. najíti k doslechnutí psaní z knížectví Opavského přinešeného.

Outerý. Přednesl jsem o spolky, které jsou tento minulý rok za příčinou nedržání soudu zašly; nastupoval opět nejvyšší komorník na zbytečné odpory, ale zavřino na tom, aby při předešlém starobílém pořádku²⁾ zůstávalo. — Uvažováno mezi stavy psaní panův Opavanův a dáno to vše v moc J. M. nejv. p. ouf. a S. Zemským. — Kníže Minstrberský přišel mezi nás; dána mu stolice v lavicích axamitem přikrytá, posadil se na ni a my se stoupili; potom z uvážení J. Mtí k němu promluveno ode mně: Milostivý kníže! Račteli míti J. M. co přednésti J. M. ráčí V. K. M. chtějí slyšeti. A tak vystoupil od nás do šraňku a dal skrze Pergara zmocnění žádati na 6 let. Povoleny na 5 let; zmocnil Bohuslava Pergara, Bernarta z Zástržizl, Volf Zygmunta Jankovského a Albrechta Bukovku; potom se vrátil do hospody. — Nález mezi Ledenickým a panem z Pruskova; obrátil se p. Pruskovsky tím, že mu dala strana titul komorníka královského, čímž p. Pruskovsky není, než císařský; neb ačkoli zřízení zemské vyměřuje, že pro titul se půhonu žádný brániti nemá, ale to se rozumí, když se tytule, kterého kdo užívá, nedá a ne tehdáž, když se titul dá, kterého se neužívá. — P. Pruskovskému odepřino zmocnění a oznámeno vůbec ze slušných příčin; než v potazu mu potom povědino, že proto, poněvadž jest soudce zemský, že jest povinen při soudech bývati a tak že žádného zmocnění nepotřebuje. — Pře p. Karla Podstatského s p. Bohunkou Odkolkovnou odložena do čtvrtku.

(F. 68 b) *Středa.* 1. Přednesl jsem J. M., že Jordan mne žádá, abych mu rok složil s Znojemskými, že jsou Salomenu Lindenpergerovnu, poddanou jeho, o své ujmě do vězení vzali, zmučiti dali a jemu ji na uvolování, že od ní za spravedlivé učiniti chce, vydati nechtěli a ona nejsouc při zdravém rozumu že jest na potupu a zlehčení jeho rozličné věci o něm vydala. J. M. pamatu-

¹⁾ Psaní to dané v Opavě 20. pros. l. 1611 tykalo se dávního sporu mezi Moravou a Slezskem o knížectví Opavské. Sudím Opavským byl Ludvík Rejsvic.

²⁾ Významně tištěná slova jsou psána šíframi.

jíce na předešlé poručení své, aby sem byla přivezena, nařídili p. Bedřicha Sednického a p. Dembinského, aby šli na rathouz a dadouc ji k sobě přivésti, aby s ní mluvili a dotázali se jí, jak jest se do vězení dostala a za jakými příčinami a porozuměli jestli bláznice neb ne? Potom když se navrátili, oznámili, že jsou touž Salomenou při dobrém rozumu nalezli a nic bláznivého při ni nespátřili, k tomu také že se ona ku všemu zná, co prvé na trápení i jináče na Frydrycha Jordana vyznala a že toliko za milost prosí, poněvadž k tomu nucena byla. — 2. Oznámil jsem J. M., že jsem mluvil s kanclířem knížete Minstrberského o to psaní pána jeho, které onehdejšího dne uvažováno bylo, a že když ten nadpis uhlídal nemálo se ulekl a prosil, aby to ani knížeti ani jemu nebylo na zlou stranu vykládáno, že se to stalo skrze přehlídnutí některých osob vnové přijatých do kanceláře, které ještě způsobům zdejšími nerozumějí, než že se to nemá více státi a že jest bez toho nařízeno v kanceláři, aby do Moravy žádné osobě stavu panského nercili všem stavům psaní činěno nebylo s nadpisem. 3. Slyšána pře Zdeňka Lhotského s p. podkomořím k dnešku odložená; čteny znovu všechny věci pro zachování starobylého pořádku. Nález mezi Lhotským a podkomořím: jest nalezeno p. podkomořím, že jej má spokojiti a vyměřeno jakým způsobem.

Čtvrtek. Strany Opavského přednesení onehdejšího jest zůstáno, že sice měloby se k žádosti panův Opavanův co učiniti, že musí býti poselství a ne psaní, jakž pro podstatu a vážnost věci, která se jedná a zemí, které jí jednájí, tak i pro dostání odpovědi nějaké, která by se s psaním založiti mohla; ale však usouzeno jest za nejlepší, aby všeho toho bylo v ten čas zanecháno a jednáno s panem sudím, aby nyní jízdy do Vídně poodložil a tyto věci aby byly váženy a předneseny J. M. Královské při sněmu příštím, ku kterémuž sněmu aby paní stavové Opavští své posly sem vypravili, avšak aby to prvé bylo zej-třejšího (f. 69) dne panům obyvatelům v známost uvedeno. Příčiny toho odkladu byly, že král. nyní držeti bude sněm v Rakousích. 2. Že má rady uherské u sebe, s nimiž uvažuje sedmihradské věci. 3. Že nedávno veselí minulo a tak že těmi i jinými věcmi nemálo zanešen jest. Protož že žádná naděje není, aby v tak velikých a podstatných věcech, jako jsou tyto dotýkající se celých zemí t. markrabství Moravského a knížectví Slezských, jaká místná resolutie následovati měla, než že bude odklad do příležitějšího času a má-li k němu přijíti, že lépe jest, aby se od nás stal než ode dvoru, tak aby nezvykly při dvoře posly naše s jalovými odpovědmi odpravovati.

Zatím váženy Rotovy věci a zůstáno, poněvadž z jeho vlastního přiznání a psaní nachází se, že jest falešnou minci sem do země vozil a o ni věděl; 2. že jest Jičínským na místě Komárovského hrozil, že jejich oboje předměstí bude vypáleno; 3. že jsa otráven ví kdo to učinil a jak mu říkají, avšak s nim nemluvil, ani mluvíti nemohl, odkudž se souditi může, že sám svého otrávení příčinou jest; z těch příčin, že má outrpným právem tázán býti, avšak aby mu ještě před tím skrze osoby prvé nařízené ty contrarietates, které se nacházejí v jeho odpovědích, předloženy byly, tak aby se vyrozuměti mohlo, co k tomu říkati bude.

Navráčeno potom na při onehdejší mezi p. Karlem Podstatským a paní Bohunkou Odkolkovnou; ohlásily se strany, že jest na přátelském jednání, neb jsem to věcerejšího dne na sebe vzal, abych je porovnal, tak aby skrze to mnohému zaměstknání sjíti mohlo, kteréžby soud za tou příčinou míti mohl. Za tím přišlo na půhony pana Smila Osovského z Doubravice na hrabě z Salmu; ale že poručník v půhonu pan Bedřich Sednický byl teház na rathouze k examinování Kašpara Rota s jinými nařízený, posláno jest proň a mezi tím předsevzati půhonové bratra mého o touž věc, v kterých já spolu s Jindřichem Vo-

dickým byl jsem postaven za poručníka. Pohání ho jakožto jsa od něho v rukojemství za zprávu statku Hodonínského uveden, aby jej zastoupil proti paní Illešhazy, která ten statek drží a jsa sama pohnána od knížete z Lichtnšteina strany gruntův, pohání bratra mého i jiné rukojmí o zastoupení proti knížeti z Lichtnšteina. Uvolil se zmocněný p. hraběte zastoupiti a tak nálezy učiněny jsou na uvolení. Jest jich pět ve všem.

Mezi tím vrátil se p. Bedřich Sednický a tak se navrátilo na jeho pňhony. Ale že se již připozdívalo, učiněn toliko jeden nález, podobně na uvolení p. hraběte, poněvadž o jednu věc činiti jest. Po vyhlášení nálezu stoupili jsme se, a byli povoláni mezi nás p. Bedřich Sednický a p. Dembinsky, kteří zprávu dali, že ačkoli se Rot zná k tomu, co jest prvé na se pravil, (f. 69 b) avšak že jednom řeči plete a že všecku vinu cpe na Jičínské; k těm pak odpornostem, v nichž se sám postihá, že téměř nic neříká, než na prvnější mluvení se odvolává; týmž způsobem i Joziáš, který byl ad partem examinován a s ním Rotem potom confrontován, že praví, že toliko to činil, co mu poručeno bylo od pána jeho a že i on praví, že jsou Jičínské všim vini, nebo kdyby oni jim jakožto mladým lidem nebyli folkovali¹⁾ a napomáhali, žeby k tomu nikdy nebylo přišlo. A tak jest na tom zůstáno, aby byl ztažen a nařizen k tomu p. z Vrbna, p. z Kounic, p. Dembinský a Hawenschild, avšak pokudžby Joziáš jsa k němu puštěn znal se k tomu ke všemu, co naň praví Rot, aby bylo s ním prodáno, azby ta věc J. M. prvé v známost uvedena byla. Nařizeno naposledy, aby Rot zejtra konečně stažen byl u přítomnosti těch prvnějších páňův; Jozyáš a purgmistr Jičínský, na něhož pravil, že i on o té falešné minci věděl, ji vechsloval, aby při tom byli a mně poručeno, abych nařídil při p. podkomořím, aby někteří měšťané Jičínské a obzvláštěně Schwartz Meichar aby byli do vězení dáni, tež při panu Mezřičkém aby Martina zlatníka a jiné některé své poddané tolikéž vězením opatřil.

Pátek. Jak jsme zasedli nejprvnější uvažování bylo strany pana sudfho Opavského, kdež jsem J. M. oznámil, že maje jej u sebe předvcerejším u jídla prvé než jsme k stolu sedli, sám od sebe jsem s ním zmínku učinil, žeby mi se za nejlepší vidělo, aby nyní jízdy do Vídně zanechal a domů se navrátil, předloživ jemu příčiny, které jsme mezi sebou v uvážení měli a že jsem ho nalezl dosti k tomu náchylného, tak že mi se vidí, když mu to předloženo bude jmenem panův obyvatelův, že sobě to oblíbí. A tak zavřino na tom a jsou obyvatelé svoláni, kterýmž když to vše předloženo bylo, schválili zdání naše a k němu přistoupili a jsou hned vysláni k němu p. Pergar a p. Jankovský s dotčeným oznámením zdání našeho a s omluvou, že nyní pro zaměstknání a práce mnohé, které před sebou máme, nemohli jsme panům stavům téhož knížectví zase psané odpovědi dáti, než že jich chceme shotoviti a po naschválíni příležitosti ji odeslati. A tak on vyrozuměv tomu byl s tím dobře spokojen a odjel. Přišel potom mezi nás p. z Vrbna a oznámil, že ačkoli Rota dali katu svléci a svázati i také k řebříku postavití, avšak že ho zmučiti nedali za těmito příčinami: jedno že podlé vcerejšího zůstání Jozyáše k němu pustili, kterýž ničemu tomu, k čemu se prvé znal, (f. 70) neodpíral, nybrž že spolu s Rotem na Jičínské a zvláště na purgmistra nařikal, až oba dva tak plakali, že jest jak živ takové žalosti neviděl. 2. že Rot když jest viděl, že již zertů není, že jest se ohlásil. že chce všecko pověditi a tu že jest již do konce se přiznal, že Komárovský tím všim vinen jest a že on takovou falešnou minci bití dává na Zivci a že má do desíti osob, které takovou minci bijí a on Rot že jest mědi mnoho centnýřů k ni nakoupil, Martin Zlatník z Mezřiče že k bití té mince instrumenta dělal; protož že nám to prvé oznámiti chtěl a že

¹⁾ folkovati = povolují, vůli pouštím, dělám se nevěda. Jgm.

jest za tou příčinou sem mezi nás se navrátil a tovaryše své tam nechal, abychom poručili, co by s nim činěno býti mělo? Snešeno jest na tom, poněvadž vyznání Rotovo se nevztahuje toliko na Jozyáše a na některé Moravce, než na Kómárovského a na kupce Uherské, aby byl předce stažen, neb kdyby byl utracen na své dobrovolné vyznání, žeby oni se mohli vymluviti, že s nim juridice procedirováno a tudy na ně nic ukázáno není; avšak odloženo toho do zejtrějšího a posláno pro p. z Kounic a jiné. Rozmlouváno jest také o Frydrycha Jordána a zůstáno, aby ta Salomena zmučena byla u přítomnosti jeho, však aby se zachoval pořádek podlé zřízení zemského;¹⁾ jest mi oznámeno, abych mu kázal zejtrějšího dne se před J. M. postaviti, aby mu příčina jeho obeslání obnovena a vina, která se mu dává, čtena byla. Oznámil jsem také J. M., co mně při příjezdu královském, když zde ráčil býti od Barvínkové potkalo, jak jest k nohám J. M. padla a za ochranu proti mně žádala; též také jakou jsou supplikatii na mne pňhončí podali; kdež J. M. slyšice to ráčili jsou naříditi p. Lva Buryana Berku a p. Kobytku, aby ji před sebe obeslali a z čího návodu a původu to jest před sebe vzala, na ní se dotázali. Po této věci přednesl p. komorník nejv. žádost paní Anny Hoffmanky vdovy po neb. panu Rudolfovi z Donína pozůstalé a to v tom, že jest neb. učinil smlouvu nějakou o statek Tlumačovský s syny a nápadníky N. paní Salomeny Zoubkovny manželky jeho t. s p. Stiborem Říkovským a dvěma pany z Fulšteina, již všemi nebožtíky, kterážto smlouva ke deskám svědčila s tím v ní doložením, aby sobě p. Rudolf mohl ji sám do desk vložit, čehož však bez pochyby, aby nic od desk nedal, jsa velmi člověk skrbný opominul, ona pak jsouc od něho poručenstvím nápadnicí a dědičkou nařízena, žeby ráda, aby to poručenství do desk vešlo, avšak poněvadž statek ještě skrze nevložení té smlouvy do desk jemu ve deskách nesvědčí, že se nějakých zmatkův obává a žádá, aby mohla do desk vjíti. Uvažovali jsme to, že pořádek jest, kdo do desk vkládá, že musí přítomen toho býti; aby se jistotně o vůli jeho vědělo, ten pak komu se (f. 70 b) co vkládá, že tím zavázán není, protože jak se každý opatří, tak také toho užívá; ty obě osoby že jsou podlé smlouvy concurovali na neb. pana z Donína, nebo kdyby živ byl, žeby i sobě sám byl mohl vložit do desk statek Tlumačovský, ale že pak umřel, že již v té příčině nápadnice a dědička na jeho právo nastupuje a jeho užiti žádá. Ač pak koli pořádek jest, kdyby umřel ten, který má do desk vkládati, že nápadníci jsou povini, smlouvu obnoviti s tím, komu se vkládati má a na sebe tu povinnost vkladu přenést, avšak poněvadž paní Anna Hoffmanka jest nápadnice toho, kdo měl do desk vkládati i toho, komu se mělo vkládati, t. pana z Donína, že nemá s kým smlouvy obnovovati leč sama s sebou a tak jest zavříno, že může to učiniti p. komorník. Toliko jeden byl u některých rozmysl, poněvadž umřel p. z Donína, může-li umrlým co do desk vjíti? Ale vyvedení jsou skrze příklady, kterými se ukázalo, že může umrlému vcházeti do desk.

Kázal jsem zatím, když jsme se roztoupili, roky vyhlašovati. Rok Vizovský odložen za příčinou, že p. z Kunovic a p. Kobytko oznámili, že pro odjezd jiných panův komisařův nemohla výpověď na místě skončována býti.

¹⁾ Článek ten zní: „Jestližeby se na které popravě trefilo, žeby který zločinec vyznal na pana neb na ryt. člověka, že by o tom věděl, neb toho příčina byl; že ten zločinec nemá utracen býti, než má panu hejtmanu v moc jeho dán býti. A tu pan hejtman toho má, na kohož se vyznává, listem obeslati, jakžby toho potřebu znal. Aby před soudem zemským stál a z toho se poctivě vyvedl, pokudž pány to rozsúzeno bude. A ten zločinec při přítomnosti toho, na kohož praví, utracen býti má . . . Než co se měst královských dotýče: Jestližeby který zločinec na kterého z panův neb z rytířstva vyznal, toho utraceti nemaji, než dochovati ho až do soudu nejprvnějšího, a což se v tom panům za spravedlivé zdáti bude, to aby s tím učinili.“

Poručeno jim, aby ji konečně skončovali do soudu Brněnského, tak aby při témž soudě mohla vyhlášena býti. — Rok mezi Mlynařkou Drahotouškou a p. Žampachem a na místě jeho Karlem Pergarem odložen do Brna a potom poručeno p. písaři, aby ty dvě škatule, kteréž jemu odvedeny jsou a v nichž se průvody poddaných panství Hranického a Drahotoušského, též páně Žampachovy nacházejí, s sebou do Brna vzal. — Rok mezi Freiburgerem a many z Čech jest výpovědi rozeznán; čtena nejprv v potazu, potom zjevně, pak schválena ode mně z poručení J. Mtí; ve všech téměř artykulích křiví zůstali. Největší odpor byl o nějakou olejnu, kterou sobě Freiburger přivlastňoval, ačkoli ten soused i sám i prvě otec jeho od 50. let jí užívali a jest uznáno, neb aby ho při ni zanechal neb za slušné peníze koupil. — Rok mezi p. Dozým a poddanými z města Vizovic odložen do Brna a oznámeno vůbec z slušných příčin; ale stalo se, že těm lidem tou vejpovědi jest prisouzeno, aby jim páni nic osazovali kněží evangelistké a pan Dozy oddal kolaturu panu kardynálovi, který toho nečiní ani činiti mu se netrefí i aby o to odporu nebylo potom, zůstáno jest, aby mezi tímto časem a soudem brněnským pan kardynals panem Dozým o to se porovnal,¹⁾ aby se překážka výpovědi nedála. — (F. 71) Pan pisar nejv. podal do potazu psaní pana Lva velmi zubaté, kterým žádá výpisu té paměti, která se za příčinou jeho v Brně stala l. 1610, aby jí mohl užiti ku při své stavě; povoleno jest k tomu, aby mu dána byla, tak aby neměl příčiny naříkati.

Sobota. Hned po zasednutí když jsem Jordana uhlídal, svolal jsem potaz a tu strany osoby jeho rozmlouváno a zůstáno jest na tom, poněvadž dnes jest poslední den soudu, aby nebylo s nim kvapeno, poněvadž se dotýče osoby rytířské a hrdla, než aby té vši věci bylo odloženo do Brna, mezi tím pak aby jemu vůbec jeho vina přečtena byla, tak aby se podlé zřízení zemského mohl z toho všeho vyvésti, což se také stalo a po promluvení toho, což se dále v pamětech najde, jest jemu od p. písaře to přečteno v slovích nížepsaných, na listu 76 b. Prvé než se čtlo, poručeno jest podlé obyčeje fraucimoru a pacholatům vystoupiti, aby tak špinavých věcí neposlouchali, neb se ta vážnost při podobných věcech od starodávna zachovává. Potom přišli pan z Vrbna a p. z Hrádku a oznámili, že jsou Rota stáhnouti dali a že se ke všemu přiznává i více, jakož pak to vše jest v spis uvedeno a podáno. Nejvíce pak že naříká a na tom stojí, že Jičínští jsou vším vini a purgmistrovi, kterýž při trápení byl, že to vůči mluvil, kdyby on jako starý nebyl jím mladým v tom folkoval, žeby oni nikdy se toho nebyli opovážili, nýbrž že Jičínští sami pro takové peníze k Komárovskému jezdili a posýlali. Uváženo jest, aby dochován byl do soudu Brněnského a mezi tím, aby to, co se dotýče Komarovského a Uhrův bylo vytaženo a králi po nejv. p. komorníku odesláno. Když jsme se rozstoupili, vstoupila paní z Donína do šraňku a žádala za posly ke dčám strany poručenství neb. pána jejího. Čteno poručenství a dáni poslové. Potom jsem já vystoupil a oznámil jsem o smrti strejce mého p. Viktorýna z Žerotína, jehož statek nevěda v jistotě nic o poručenství jsem zinventovati dal; ale potom jsem se o tom, že jest poručenství učiněno, dověděl, a já spolu s nejv. panem komorníkem a p. Balcarem Cetrysem že jsem za poručníky v něm zřízen; protož že J. M. prosím, aby mi naučení dáno bylo, že mi tu jako hejtmanu k opatrování nic nenáleží; dáno jest, neb se k tomu i nejv. p. komorník i p. Cetrys podobně ohlásili. (F. 71 b) Takové téměř naučení dáno jest mi o dceru neb. p. Jana Drahnovského, poněvadž ona svá léta přirozená maje žádá při statku otce svého zanechána býti. — Sirotci Ondřeje Vranovského

¹⁾ Slova významně tištěná jsou šifrována.

jsou mi přisouzeni i s statkem, však poněvadž statek obdržán býti nemůže pro dluhy, abych jej prodal na schválení J. Mtí. — Oznamil jsem také, že jest umřel p. Bohuslav Drahnovský na gruntech opata Hradištského, jehož statek že jsem poručil zinventovati. Ale nebž. p. Jan bratr jeho že se v to ve vše uvázal o své ujmě, a tak když se omluvili komisaři, že jsem nesměl (zvláště věda o pořádku, že kdož sáhají hejtmanu v ouřad jeho že ti takoví opatrováním toho, veš se tak dají, pokutování bývají) více jich v to potahovati neb jiné nařizovati bez jistého v tom J. Mtí naučení. Povědino mi oustně, poněvadž umřel p. Jan, abych komisaře nařídil. Ohlásil se při tom p. Brykci Drahnovský strany strejce svého bláznivého Zygmunda, který předešle jest p. Janovi jakožto bratru poručen byl; odloženo toho až do soudu Brněnského, mezi tím poručeno, aby na statku nebož. zůstával a náležitě chován byl. — O sirotky nebož. Ondřeje Vidláka jest odloženo do Brna. A tak když jsem neměl co více přednáseti, všel jsem zas v své místo a tu zůstáno, jakož p. pisař nejv. podal Memorialu, v kterém Humpoleckého za mistopisaře předkládá, o čemž dnes týden více a pan komorník vždy na svém stojí, že toho bez něho učiniti nemůže,¹⁾ aby toho bylo do Brna odloženo. A poněvadž jest již bylo pozdě k učinění psaní panům stavům Opavským, zůstáno, abych já psaní panu hejtmanu Opavskému učinil a J. M. že za jinými zaměstnáními neráčili moci odpovědi dáti omluvena učinil. — OBarvínkovou p. Berka a p. Kobyłka zprávu dali, když jsem já mezi J. M. přednášeje sirotčí věci v potazu nebyl; uznáno jest, že jest má poddaná a že jest zle učinila a dána mi v moc. S tím soud vzdán.

Pondělí. (F. 72) Jak dcky otevřiny byly, sedl jsem na své místo k nejv. ouředníkům desk zemských a vyhlašoval jsem spolky a zachoval všecko to, co vyměřuje knížka páně Tovačovského. Měl jsem dva zapsány, jeden nebož. p. Bohuše z Zástřizl, druhý p. Jana Žalkovského; čteny oba; ale poněvadž p. Jan živ jest, není vepsán do desk, než on potom sám to vykonal, ale druhý jest vepsán, poněvadž umřel p. Bohuše. Potom jsem knihu, do níž byly vepsáni ti rokové²⁾ přede všemi roztrhal a pod lavici zahodil³⁾ a vyvstav z svého místa odšel jsem domů a jiní ouředníci tam zůstali. Nestalo se toho od mnoha lét a za paměti lidské od žádného hejtmana; neb ačkoli p. Hynek nebožtík z Valdštejna přál spolku paní Kateřině z Korotína, která manželka svého přijala na spolek statku svého v nemoci, ale poněvadž potom ozdravěla sešlo s něho vedlé pořádku, neb jakž dotčeno, spolkové těch, kteří jsou živi, nevcházejí do desk, leč je sami vkládají.

¹⁾ Slova významně tištěná jsou šifrována.

²⁾ Ač v originálu stojí rokové, má státi bezpochyby spolkové.

³⁾ Viz knihu Tovačovskou vyd. Demuth. pag. 60 „o spolicích.“

Supplikatie.

Pan Ladislav Velen z Žerotína žádá ráčí, aby J. M. přímluvně psaní k J. M. královské v přičině dvou poddaných páně, Jiřka Šustera a Hans Rychtera soukenníků v Třebové, jimž sukna v městě Korneuburku na jarmarku, protože listu k svobodnému handlování od J. M. K. sobě daného neměli, zstavena a pobrána jsou, učiniti ráčili. Odpověď: Má se přímluvčí psaní J. M. K. učiniti.

Šalomoun Moš z Bittendorfu. Jakož v rejstrách berňových na statek svůj Slavkovský dva koně zbrojné uloženy a zapsány má a on tak mnoho statku, z něhož by ty koně vypravovati povinen byl, nemá, za vymazání z kněh berňových jednoho koně žádá. Odpověď: J. M. ráčí toho při předešlém snešení pozůstavovati, totiž aby za reštantníka kladen nebyl až do budoucího sněmu, při kterémž má ta věc rozvážena býti.

(F. 72 b) Jakub Podembek z Kaménky žádá, aby paní Illiashazové jemu příkoří pod řádem a právem činiti zbraněno bylo a Krystofa Lukašovského služebníka jeho, kteréhož on jestližebý ho jeho paní z čeho viniti chtějí ráčila, dostaviti slibuje a připovídá, z vězení propustiti poručiti ráčili. Odpověď: plnomocníkům paní Illeshazy pro zprávu ještě před vzdáním soudu.

Sousedé a obce z Břestu a Žalkovic stěžují sobě do neb. p. Vilíma Pražmy, že podlé J. Mtí výpovědi s nimi nepostupoval a žádají, aby při chránění byli, tak aby jiný pán, kteréhož mítí budou, na též nenastupoval. Odpověď: poručiti jim, aby se strany žádosti své, aby při prvnější výpovědi samé zůstaveni byli, spokojili a J. M. svými pletichami nezaměstknávali; co se pak dotyče žaloby na Vilíma Pražmu, poněvadž on již umřel, že se jim nemůže náprava žádná učiniti, než že ta naděje jest, že nynější páni jich jim ubližovati nebudou, však stalo-li by se, že se mohou ku p. hejťmanovi o to utéci; strany peněz navracení má J. Mt pán panům Pražmům psaní učiniti a příročí dáti.

Od Starších a všech Židův v Mark. Mor. Nejdůstojnějšimu a vysoce osvícenému knížeti a Pánu panu Františkovi kardynálu z Dytrychšteina, biskupu Olomouckému, J. M. pánu panu Karlovi Staršímu z Žerotína atd. hejťmanu a J. Mtem nejvyšším panům ouředníkům a soudcům zemským Mark. tohoto Moravského knížeti a pánům našim milostivým ponížená supplikací. Nejdůstojnější a vysoce osvícené kníže a pane pane atd. Vaši Mtí pane hejťmane zemský a V. M. nejvyšší paní ouředníci a paní soudcové zemští (f. 73) Markgrabství tohoto Moravského, kníže a páni naši milostiví. Důležitá a nevyhnutelná potřeba nás k tomu přinutila, že V. V. K. M. a V. M. milostiví páni touto naší poníženou suplikací zaneprázdniti přinuceni jsme, což že nám milostivě vážiti a touž naši suplikaci a prosbu dobrotivě přijíti ráčíte, pokorně prosíme. Jest pak tato naše prosba: před léty víceji nežli dvěma na vzáctnou a spravedlivě uznalou přímluvu V. Mtí dostali jsme od J. M. královské pána našeho nejmilostivějšího svobody a nadání na průchod živnosti a handle našeho v arciknížectví Rakouském, kteréhož V. V. K. M. a V. M. pravdivého přípisu pro vyrozumění příležitě pod No. 1. podáváme, podlé kteréhožto nadání a svobody my jsme také poněkud pokojně živnosti naše provodili. Však déleji nežli po roce osoby v témž našem nadání zejména položené, nevíme na jakou zlou zprávu, odporné zase poručení sobě od J. M. král. na velikou naši škodu a

zlehčení toho předešlého nám od J. M. král. daného listu neb patentu vyjednaly, kteréhož také V. V. K. M. a V. M. pro vyrozumění připsal pod No. 2. příležitě podáváme. A poněvadž milostivý Kníže a milostiví Páni to, což prvé na spravedlivě uznalou přímluvu V. Mtí z jistého uznání J. M. Král. prošlo a nám propůjčeno jest, se všemi právy se srovnává; to pak druhé nepochybně na zlou zprávu dotčených osob jakýmkoliv způsobem vyjednáno jest; pročez V. V. K. M. a V. M. za to poníženě a pokorně prosíme, že nás jak prvotně, tak i nyní v své milostivé ochraně vedle pouhé spravedlnosti naší zůstaviti a k J. M. Král. pánu našemu nejmilostivějšímu, abychom při předešlém J. M. Král. poručení jakožto spravedlivém zůstavení byli a živnosti a handle naše svobodně bez překážky jednoho každého provoditi mohli, milostivě přímluvčí psaní učiniti ráčíte. V čemž se ochraně V. K. K. M. a V. M. spravedlivě poručena poníženě a poddaně činíme. Datum supplikací 19ho dne Januarii léta Páně 1612. V. V. K. M. a V. M. ponížení poddaní Starší a všickni Židé v Mark. Mor.

No. 1. „Wir Mathias der ander von Gottes genaden Khönig in Hungern designierter zum Khönig in Behaimb, Ertzhertzog zue Österreich, Hertzog zue Burgundt, Steyer, Karndten, Crain vnd Wiertenberg, Marggraf zue Mähren, Graf zue Habsburg vnd Tyrol etc. Embieten N. allen vnd ieden vnsern Nachgesetzten Obrigkeiten Geistlichen vnd Weltlich was Standes (f. 73 b) oder Würden, die in diesem vnserm Ertzhertzogthumb Österreich vnter vnd ob der Enss sess- vnd wohnhaft sein, so mit diesem vnserm offenen patent ersucht werden oder Ihnen dasselb sonst zue vernehmen Fürkhombt vnser gnadt vnd alles guets. Da bey Fügen wir auch genedigst zu vernehmen, dass wir vns an vnserm Khöniglichen hoffe in sachen der Mährischen von dem Christoffen Sommer, Georg Khesler vnd Ihren mittverwandten handelsleuten von Sanct Gallen auss Schweitz vor arrestierten Juden halber dahin genedigst resolvirt, dass dieselbe bey denen von Crembs dess Arrests erlassen. Der Sommer, Khessler vnd derer Mittverwandter aber wofer sie angemeldte Juden Mährische Mass rechtlichen zue suchen vermeinen, dieselben bey Ihren ersten Instantz Obrigkeiten wie sich gebühret fürzunehmen gewiesen, denen auf bereit beschehene verordnung zue fürderlicher ausrichtung, damitt sie sich darwider zue beschweren nit vrsach verholffen werden solle. Damitt nun beruerte Mährische Juden allenthalben frey sicher vnd vngehindert in diesem vnserm Ertzhertzogthumb Österreich handeln vnd wandlen müegen, Also haben wir zue dem Ende an euch obnemeldte nachgesetzte Obrigkeiten diess unser offen Patent ausgehen und oft besagten Mährischen Juden hiemitt ertheillen wollen genediglich befehlend, das Ihr sie derbey schützet vnd handthabet, auch deswegen ferner nicht aufhaltet, noch andern zue thun nicht gestattet. An deme beschicht also vnser genedigste auch gefelliger willen vnd meinung. Geben in vnser Stadt Wien den zwelfften tag May im Sechtzehenhundert vnd Neundten Jahr vnser Hungarischen Reichs im Ersten.“

No. 2. „Mathias der ander von Gottes Genaden Khönig in Hungarn etc. Wir haben genedigst vernommen Wass für Schuldt Anforderung Christoff (f. 74) Sommer, Georg Khässler vnd mitt verwohndte Burger vnd Handels Leuth zu Sanct Gallen in Schweitz wieder etzliche Juden in Behaimb vnd Mähren nun ein guette Zeitthero praetendieren, wass auch derowegen für vnterschiedliche bericht vnd guttachten sowohl von vnser nieder Österreichischen Regierung vnd Cammer als vnserer Stadt Lintz, Freystadt vnd von euch einkommen vnd auch vor diesem an dem Khayserlichen hoff zue Prag hierüber für Resolution ergangen. Weiln sich den lautter befindt, dass vnser Stadt Lintz mit glaubwürdigen Documentis bescheinet, dass sie von vnfürdencklichen Jahren vmb schulden, so bey ihnen in Marcks Zeiten gemacht worden, auf die arrest be-

freyet vnd dessen in ruhiger vnd vnperurbierter possession ist, nicht weniger auch billich, dass er mit den Eltisten vier Juden auss Mährern vnd gedachten Handelsleuten von Sanct Gallen bey euch ingehabtenem Marckht Simonis vnd Juda anno Sechzehn hundert andern aufgerichte vertrag in seinen wierden so lang erhalten werde, biss er seines Inhalts vollzogen oder sonsten gemeldte Handelsleutt contentiert sein. Als haben wir vns hierauf genedigst resolviert vnd lassen es auch bey solchen gemelter vnserer Städt habenden Marcktsfreyheiten, gerechtigkeiten vnd alten herkommens verbleiben, doch dass allein gegen denen mitt oben angedeuten Arresten verfahren vnd fůrgangen werde, so entweder schuldig oder sonsten verobligirt oder verschrieben oder auss deren miterscheinen desselben gebilts Statt Marckts oder Orth sein, dessen wir auch mitt diesem vnsern genedigsten befelch, dass ihr solche vnsera resolution publicieret, Inmassen den unserm Landtshaubtman in Österreich ob der Enns derentwegen ebenfals die verordnung beschehen, dass solche vnsera resolution zue mennigliches nachrichtung auf jetzigem Marckht Simonis vnd Juda beeden vnsern Stetten Lintz vnd Freystatt dergestalt publiciert werde, dass sie in nachvolgenden Märckhten Ihr Würckunck haben vnd erlangen solle hiemit also erinnern wollen. Beschicht auch hieran vnser genedigster willen vnd endtliche meinung. Geben in unser Statt Wien den 23 octobris Ao. 1610.“

Mělo býti o tuto věc J. M. Kr. psáno. Ale zůstáno na tom, aby ji Nejv. p. Komorník jakožto tajná rada sám J. M. Král. přednesl a při J. M. solicitoval.

(F. 74 b) Paměti.

O půhon rukojemský panův z Kravař. Když se zmocnění Jana z Drnovic odpovídání tomuto půhonu za příčinou, že jest neobyčejný a při právě zemském Mark. tohoto nebývalý bránili, promluveno z potazu J. Mti skrz J. M. nejv. p. sudího: Ačkoliv J. M. uznávati ráčí, že pani z Kravař v půhonu tomto slov některých při právě tomto neobyčejných užívají, pro něžby J. M. slušně tento půhon vyzdvihnouti příčinu mítí ráčili; avšak poněvadž zřízení zemské ukazuje, že půhonům o rukojemství obrany postačovati nemají, z té příčiny ráčí poroučeti, aby zmocnění Jana Drnovského odpovídali. Nicméně aby to od žádného za příklad bráno a budoucně taženo neb užíváno nebylo, a býti nemohlo, ráčili jsou J. M. poručiti tuto pamět jak ku půhonu připsati tak i do paměti zemských pro budoucí pamět to poznamenati (o čemž víc zmínka na před na listu před tímto devátém.) — Mezi Vizovskými a p. Emerychem Dozým pánem jich. J. M. toho z hodných příčin do soudu nejprv příštího zemského Brněnského k vyhlášení výpovědi odkládati ráčí a těm lidem od J. M. p. hejtmana z potazu oznámeno, aby jim nebylo obtížno všem do Brna choditi, že budou moci pět nebo šest osob k tomu na místě všech zmocniti. — Strany Kateřiny Ulštorfarky z Němčího. Oznámeno Kateřině Ulštorfarovně z potazu J. M., poněvadž jsou J. M. pro mnohé a těžké práce neráčili moci jí strany vybytí jejího z statku nebožtka Joachyma Bítovského předešlého manžela jejího při soudu tomto dne jistého k slyšení jmenovati J. M. pana vladaře domu Lichtnšteinského panu zmocněnému oznámeno jako i Kateřině Ulštorfartce, že jsou J. M. při tomto soudu dne k přednesení věci sirotčích jmenovati moci neráčili, nybrž aby při nejprv příštím soudu zemském, který v městě Brně aneb v Markrabství tomto držán bude, po vyhlášení všech

půhonův na zejtrí jako i Kateřina' Ulštorfarka žádost svou J. M. pan vladar aneb zmocněný J. M. přednesl, že J. M. potom ráčí chtíti den k přednešení takových sirotčích věcí jmenovati. — Odklad strany Zygmunta Drahanovského, který smyslu zdravého nemá. Když jest Brykci Drahanovský z Pěnčína předstoupíce před J. M. p. hejtmana a J. M. nejv. pany ouředníky a soudce zemské J. M. za to žádal, poněvadž jest Pán Bůh všemohoucí Jana Drahanovského strejce jeho, při kterémž jest podlé jistého vyměření J. M. Zygmond Drahanovský bratr téhož Jana Drahanovského, kterýž z navštívení Božího skrze nemoc smyslu zdravého užívati nemůže, až do smrti jeho zůstával, prostředkem smrti časné z tohoto světa povolati ráčil; aby J. M. jemu toho přiti ráčili, aby téhož Zygmunta strejce svého k sobě vzíti a jej opatřiti dáti mohl, J. M. té věci do nejprv příštího soudu zemského, který v městě Brně držán bude, odložiti a o tom poručiti ráčili, aby týž Zygmond Drahanovský zatím v statku nebožtíka Jana Drahanovského bratra svého totiž při Anně Drahanovské z Pěnčína strejny své zůstával a náležitě chován a opatrován byl. — Vyznání Salomeny Lindenpergerové. Den 19 Februarii Anno 1610 wurde in beysein des Geschwornen Raths neben ihren als erbetnen des Edlen vnd vesten Herrn Andre Wranovsky von Lisnitz (f. 75 b) auf Pařetitz, aus der ehrlichen gemein Mathes Riedegs, Bartlme Partheus vnd Hanns Diernbeckh, Salomena Weilandt Andre Lindenpergers von Brinn Perlheffters Tochter guetlich examinirt, Volgt Ihr aussag.

1. Sagt sie auss, dasz Ihr Muetter ettlich Jahr bey Herrn Friedrich Jordan gewesen,¹⁾ sich mitt ihme geschlepft, auf Prag vnd andre Ort mitt ihme hin vnd wider geschlepft, nebens zway Khinder mit ihme auf einmal gezeuget, deren eines ein Magdlein Namens Eva noch leben solle, weiss aber nit, obs noch lebet. — 2. Bekhent sie, als ihre Muetter ietzt verstorben vnd noch auf dem Beth gelegen habe er Herr Jordan sie zum erstenmahl genotzüchtiget vnd mitt ihr zue thun gehabt. — 3. Da ihr Muetter habe sterben sollen, habe sie diese Salomena als ihr Tochter zue sich gefordert ihr mitt der handt ein Maultaschen geben vnd zue ihr gesagt, diess habe dir mein Tochter zue einem gedachtnuss hiemit du dich nit also wie Ich mich vberreden lassen, den Er Herr Jordan bringt mich ietzt in abgründt der höllen. — 4. Bekhent sie, dasz sie vorhin mitt ihme Herrn Jordan zue dreyen Khinder sey schwanger worden, wan sie ihme aber dasz sie Schwanger sey solches angezeigt, habe er ihr alsbaldt Segelpaumb vnd andre Kreütter, so er selbst gekochet eingeben, auch sie in warme Bäder, die Er selbst gewärmet, gesetzt, vast alle Monat, wan sie schwanger gewesen dardurch ihre Mondenzeitt khomen vnd die Frucht stuekweiss von ihr gangen. — 5. Bekhent sie, dass dergleichen Artzney vnd zuegericht sachen sie mitt willen nit einnehmen wollen, sondern sey von ihme darzue genöttiget worden, welche sie widerumb Thails gebrochen Er ihr auch überzogene Näglein vnd dergleichen zur labung dargeben. — 6. Es haben auch solche Artzneyen als Segelpaum vnd dergleichen seine Jungen selbst von dem Georg Apothekher zue Brinn auss seiner Apotecken gehollet, einer der Jungen namens Pawle ist ietzt bey einem Landtherrn vnd der andere so noch bey ihme ist, von diesem allem wisse, auch Meister Gall Schneider vnd Marusch sein Haussfraw, die damals in seinem Herrn Jordans Hauss zue Brinn gewesen. — 7. Sagt gedachte Salomena weiter auss, dass alsz sie ihme Herrn Friederich Jordan einsmals entloffen, Er sie wieder bekhommen in seinem hausz

¹⁾ Že Jordan také s matkou této Salomény schůzky nectné měl, toho máme zprávu v kronyce měšťana Brněnského a lékárníka Georga Ludvig-a, jenž ve své kronyce k r. 1599 na str. 45 praví: dne 3. January hat ein ganzer sitzender Rath die schwarze Perlhefterin Elschka bei dem Fridrich Jordan in seinem Haus gesucht . . .

reverendo (f. 76) auf die haimbligkeit gefuehret, daselbst dass Rapier vber sie aussgezogen vnd gesprochen: Jetzt bistu in meinen hennden, ietzt will ich dich erstechen, darauf sie ihne gebeten vnd versprochen, dass sie nimer entlauffen wölle. — 8. Sey Herr Fridrich Jordan am Landtrecht Kunigunde zue Brinn wiederumb bey ihr gelegen, dahero sie ietzt schwanger seye, habe sie hernach mit sambt obgemelten Meister Gallen Schneiders eheweib Namens Marusch zue Frauen Aniczka Georgen Preschen seligen Witib nach Olmitz geschickht, habe sie aber wiederumb nach Brinn durch eigenen Potten abholen lassen, da sie eine weil daselbst in Bischofs hoff gedienet, von dannen er sie durch eigenen Potten auf Wien holen lassen, daselbst habe Er ihr vorgehalten, dass sie über ihne gecklagt und von ihme vbl geredt habe, sie ihme gesagt ya ich habs gethan, Warumb habt ihr mier meine sachen, auch den Rotten Rockh weg genohmen, sagt Herr Jordan darauf, sag nuer, wirstu viel sagen, so will ich dich reckhen laszen vnd dich noch hie zue Wien einziehen lassen, sie ihme darauf geantwortet, Thuts so will ich alles sagen khlein vnd grosz was ich weiss, Er darauf gesprochen Trutz Thue es, ich will dich alhier in ein gefencknuss werffen lassen, wer will mir ietzt was thuen, weil ich beym Khönig diene, Sie darauf geantwortet So will Ich mir ein schreiben machen lassen vnd will in der Stadt darmitt herumb gehen vnd iedenman über euch klagen, darauf Er ihr ein Par Stiffel vnd ein hemet machen lassen, ein Orts Taler vor die Füess geworfen, darmitt sie erstlich auf Brinn nacher hieher auf Znaym gezogen. — 9. Sagt sie auch auss, dass herr Fridrich Jordan ihr Muetter Namens Elisabeth ihrem Stiefvatter seligen Namens Joannes Althöffing mitt vierzehen Tallern par geldt sambt Ihr Salomena vnd ihrer Schwester Catharina abgelöset vnd geschehen zue Brinn in herrn Hansen Kleinfeindts Richteramt vnd also noch im leben des Stiefvatters herr Jordan mitt ihrer Mutter sich geschlepft. Letzlichen sagt sie frey vnd offentlich dasz sie dieses alles ihme herrn Jordan es geschehe wo es geschehe ins gesicht sagen wolle.

Totéz potomně na trápení v Znojmě vyznala.

(F. 76 b) Promluvení J. M. p. hejtmana z potazu J. M. k Frydrychovi Jordanovi: Frydryše Jordane! Když jste se na obeslání mé jakožto hejtmana podlé zřízení zemského vám učiněného k tomuto soudu sem postavili a přede mnou ohlásili, nepominul jsem o tom J. M. nejv. p. oufed. a soud. z. ihned oznámiti. A poněvadž J. M. se na tom tak sněsti ráčili vám vedlé téhož snešení, aby jste se dnešního dne před J. M. postavili a ohlásili poručiti. Ač pak koliv J. M. neráčí pochybovati, nežli že vás to již tajno není, za jakou příčinou obeslání jste, avšak neráčí před vámi tajiti chtíti, že jest nějaká osoba ženská jménem Saloména Lindenpergerova v městě Znojmě na vás některé veliké a těžké věci na trápení vyznala, z kterýchž poněvadž podlé pořádku a zřízení zemského jsouce osoba rytířská sebe vyvésti a očistiti povinni jste, aby jste o nich tím jistší a dokonalejší vědomost míti mohli, ráčili jsou J. M. naříditi, aby vám to vše v těchto místech přečteno bylo.

(Zatím čteno předcházející vyznání na česko vyložené).

Vyrozuměli jste z tohoto vyznání, nač se vztahuje a jakého velikého a těžkého obvinění se dotýče. A poněvadž zřízení zemské to sebou přináší a povinnost vaše také to ukazuje, aby jste se z toho náležitě vyvedli a sebe v tom očistili, ráčili chtíti J. M. v tom se k vám dále jakž též zřízení vyměřuje, zachovati; ale poněvadž ráčí na tom býti soud tento ještě dnešního dne vzdáti, tak žeby již čas k této věci nepostačoval, ráčí J. M. toho všeho do nejprv příštího soudu zemského, který v městě Brně aneb kdekoliv v Markr. tomto držán bude odkládati a vám poroučeti, aby jste se při témž nejprv příštím soudu zemském Brněnském, a nebyl-liby ten držán, tehdy při tom, kterýžby v markr. tomto nejprv držán byl, před J. M. postavili, se ihned při začátku

téhož soudu po vyhlášení všech pňhonův a učinění podlé chvalitebného obyčeje prvního nálezu před J. M. ohlásili a jakým (f. 77) způsobem se z toho vyvésti máte, vyměření očekávali. Nemajíce vy pak žádného statku pozemského, ráčí J. M. také poroučeti, aby jste mně na místě J. M., že se tomu všemu od vás za dosti stane, svou čest a víru rukou dáním slibili. Vstupte do šraňku.“

Slib Frydrycha Jordana: Frydrych Jordan z Klauznburku vstoupíc do šraňku slibil J. M. p. hejtm. rukou dáním svou čest a víru, že chce při nejprv příštím soudu Brněnském a nebyl-li by ten držán, tedy při tom, kterýžby nejprve v markr. tomto držán byl, se postaviti před J. M. v šraňcích ihned při začátku téhož soudu se ohlásiti a na další od J. M. vyměření očekávati.

Přípis psaní J. M. Královské od J. M. nejv. p. ouř. a s. z. v příčině dvou soukenníků p. L. Velen z Žerotína učiněného 18 Jan. 1612: „Nejjasnější a Velikomocný Králi a Pane, Pane náš milostivý! Služby své poddané a poslušné s vinšováním od Pána Boha výborného zdraví a při tom šťastného a potěšeného nad námi za mnohá léta panování V. K. M. vzkazujeme. Milostivý Králi! V. K. M. poníženě tajiti nemůžeme, že jest nám pan Ladislav Velen z Žerotína při tomto nynějším soudu zemském Svatotříkrálském, kterýž se v městě Olomouci drží, supplikací v příčině Jiřika Šustera a Hans Rychtera soukenníků a poddaných svých z města Moravské Třebové podal, kteréžto supplikací hodnověrný výpis V. K. M. k milostivému vyrozumění v poníženosti odsíláme a podlé toho k V. K. M. Pánu našemu milostivému vedlé vyš jmenovaných osob s náležitou uctivostí se přimlouváme, poníženě žádajíce, (f. 77 b) poněvadž (jakž se v supplikací té zpráva činí) oni netoliko o žádném mandátu V. K. M. strany neprovozování handlův v arciknížectví Rakouském bez milostivého povolení V. K. M. nic nevěděli a sobě před tím o takovém mandátu od žádného nic oznámeno neměli, ani v tom, aby se s prodáváním těch suken spokojili, napomínání nebyli, nybrž předešlých časův od mnoha let bez vší překážky jednoho každého do města Korneuburku i jinam na jarmarky přijíždějíc sukna svá buď v celosti neb na lokty svobodně prodávali, že se V. K. M. k nim milostivě nakloniti a aby jim chudým lidem taková sukna pobraná propuštěny a zase navraceny byly, milostivým poručěním V. K. M. naříditi ráčíte, čehož se my V. K. M. službami svými poníženými poddané odsloužiti chceme. S tím se V. K. M. na všem dobře a šťastně míti vinšujíce se milostivé lásce V. K. M. poníženě poroučíme. Datum v městě Olomouci 17 Jan. 1612.

(F. 79.) **Soud Brněnský postní téhož léta (1612).**

Není držán; nebo mimo mne sjelo se panův soudcův 9, p. kardynál, p. komorník nejv., pan z Roupova, který držel místo sudího, p. Ladislav Šleinic, p. hrabě z Hodic, p. Zdeněk z Valdšteina, p. Lev Burian Berka a z rytířstva p. Vilém Dubský a p. Michal z Hrádku. Mezi kterýmiž dva velmi na zdraví nestateční p. Šleinic a p. z Hodic, tento pak obzvláště, tak že se i ohlásiti o tom musil, že potřebuje opatření, nebude moci mezi J. M. choditi; tito se omluvili, že pro nemoc přijíti nemohou: p. maršalek, p. hrabě z Turnu, p. z Kounic, p. hrabě z Salmu, p. Jan Jetřich z Kunovic a z rytířstva p. Václav

Zahradecký a p. Jan Kobylka, p. Pruskovský příčinu svého nepřijezdu vložil na soud Opolský, kterýž tohoto času od něho jakožto hejtmana země držán býti musel, na p. Jiríka z Vrbna a na p. Hanuše Petřvaldského se očekávalo. Když nás tak málo bylo, chtěli jsme se nejprve u p. kardynála v domě jeho sjíti a měl-li by soud držán býti, radu držeti, ale že jest kázal u Jesuitů a za tou příčinou doma nebyl, obrátili jsme se do soudnice a tu když jest mezi nás přišel, začalo se rozmlouvati o držání soudu, ale odloženo jest toho uvažování do zejťka, zda-li by mezi tím časem jmenovaní dva pani soudcové přibylí; nebo poněvadž osoby jedné z stavu rytířského do soudu se nedostává a kdyby ta byla vzata a oni dva se dostavili, bylby mohl předce aspoň zahájen býti soud a dotud držán, ažby některý z nemocných byl okřál a potom se ku povinnosti své mezi J. M. dostavil. A tak jest vůbeci oznámeno, že za příčinou skrovného panů soudcův (počtu) soudu se odkládá až do zejťřejšího dne.

Outerý. Na zejťří totiž v outerý sešli jsme se u p. kardynála a poněvadž nám přibyl p. Petřvaldský znovu jsme v uvážení vzali, měl-li by soud býti soud, k čemuž rozliční prostředkové vyhledávání byli. A když se uznalo, žeby žádný z těch předložených nepostačoval, nastoupeno jest na starý pořádek, kteréhož předkové naši za časté užívali, aby soudu ne do druhého práva sv. Kunhutského, (f. 79 b) než do nějakého kratšího terminu odloženo bylo, tak jakž jsou se nejedni toho příkladově vyhledali, že z slušných příčin do tří do čtyř i více nedělí odkladové se dáli, tak aby spravedlnost fedrována byla a pūhonové jedni v druhé se nemšeli. Ačpak koli o to nejedni odporově povstali, neb kardynál a komorník nejvyšší proti tomu byli; kardynál pravil, že opět na sebe nové břemeno uvést chceme, druhý pak, že jest to obsoletum a že se bojí, až se všecek třese, když se chce co nového uvozovati, načež odpověď dána slušná;¹⁾ však poněvadž větší díl z panův soudcův to sobě oblíboval, byloby předce tak šlo, že by soud až do neděle Cantate neb okolo toho času byl odložen. Ale poněvadž J. M. Královská některé z panův soudcův do Frankfurtu sebou vzíti chtějí ráci, jako mezi jinými nejv. p. maršálka, p. komorníka nejvyššího, p. Zdeňka z Valdštejna a p. Lva Buryana Berku, musilo se od toho prostředku upustiti, poněvadž bez přítomnosti jich sotva by mohl soud držán býti.

Zatím jest rada držána, měl-li by k J. M. K. poselství vypraveno býti s žádostí, aby J. M. ráciil k tomu své povolení dáti, poněvadž pro odjezd svůj do Frakfurtu neráciil moci sám osobně mezi námi sněmu držeti a pro tu touž příčinu naděje není, aby ráciil míti komisaře s plnomocenstvím na svém místě k sněmu vypraviti, aby mohl sněm od nás samých držán býti, při kterémž by toliko domácí zemské věci uvažovány a na místě postaveny býti mohly. Ti kteří radili, aby posláno bylo, měli toho tyto příčiny: jedno, že jest sněmu veliká potřeba jakž pro jiné zemské věci, tak také pro uložení nových berní na zaplacení dluhův, poněvadž žádných peněz zemských před rukama není a sbírky na díle již všecky vyšly, na díle po sv. Janě nejprve příštím vyjíti mají. Druhý: že jestliže se to nyní neučiní, že potom po odjezdu královském času a chvíle k tomu nebude, nebo že král několik nedělí a snad měsíců na té cestě stráví, mezi tím pak že se leďakés těžkosti na zemi svaliti mohou. Třetí: že se ta věc může tak králi předněsti, že naděje jest, že neráciil proti tomu (f. 80) býti. Zase proti tomu radili druhí, aby nebylo posláno za těmito příčinami: jedno, že naděje není, aby J. M. K. ráciil míti k tomu přistoupiti na ten čas, nebo poněvadž J. M. prvé i potřeba sněmu i prostředky k držení ho jsou ukázány, avšak nic to neprosnělo, že ani nyní není se čeho jiného nadíti; nebo kdoby ty věci lépe předložiti mohl J. M. K. nežli ti, kte-

¹⁾ Významné tištěná slova jsou psána šiframi.

říz jsou to již prvé učinili, jmenovitě p. kardynál, já a nejv. p. komorník, který se také v tom ohlásil, že jest k tomu radil, ti tedy, co jsou objednatí nemohli, aby jiní z prostředku panů soudcův objednatí měli, že se nevidí. Druhý: že jestliže J. M. K. neráčí k držení takového sněmu povolití, že z dvojího jedno přijítí musí: nebo že bude museti držán býti sněm proti povolení královskému, nebo že se musí tak nechati; budeli držán, že ti, kteří nás prvé u knížat německých oškliví, jako bychom všecko činili po své vůli a krále sobě za nic nevážili, budou míti k tomu skrze to výbornou pomoc, k většímu nás ještě při tom sněmu obnešení, když se to na oko ukáže, že král nám zapověděl sněm držeti a my přes záповěd jeho že ho předce držíme. Nebudeli pak držán, že již tudy příklad uveden bude, že bez povolení královského nesmíme žádného držeti a tak to, čehož předkové naši vždycky zastávali, že padne a svoboda starodávní a jedna z největších zahyne. A když od první strany proti tomu suplikováno bylo, že se může to poselství vypraviti k J. M. s protestací, že pokudžby J. M. neráčil chtítí žádosti naší povolití, žebychom z nevyhnutelných příčin museli je držeti; ukázáno jest od druhých, že by ta protestací nyní byla nečasná, než že se jí může odložití, až do navrácení královského a tehdaž jako z přinucení a nouze jí užítí s větším prospěchem a s menším nebezpečenstvím. Mezi tím pak poněvaž některé věci mohou jakýž takýž odklad trpěti, některým pak, zvláště dluhům, protože již sv. Jiří před rukama, nemůže z gruntův spomoženo býti, aby se zatím stemflovalo co může a jak může, toliko aby škody pokudž nejvyšše možné uvarovány byly. A tak naposledy na tom zůstáno. Odtud jsme šli do soudnice a tam nejedna rokování byla a mezi jinými o dosazení soudu osobou stavu panského na místě (f. 80 b) nebož. p. Viktoryna z Žerotína a jest psaní za tou příčinou učiněno J. M. K. v kterémž také omluva se činí, proč soud k odkladu přijítí musel. Potom se rozmlouvalo, coby vůbec mělo oznámeno býti a snešení se stalo, jakž níže položeno jest. A poněvaž se nevědělo, za jakou příčinou p. Jiřík z Vrbna mezi nás jest nepřijel, snešeno jest na tom, abych se na to vyptal a pokudžby ne pro nemoc než pro nějakou svouvlí nepřijel, abych jej obeslal podlé zříz. zemského, aby se při příštím soudu Olomouckém před J. M. postavil a svého nepřijezdu se spravil. Mimo to jest i na to nastoupeno, poněvaž restantníci mnozí jsou a na exucitii sněmy nařízenou nic nedbají, protože ouředníci menší zvozuje se na statky jejich, domů jedou a když se rest s pohodlím toho, který ji zadržel, spraví, tedy zvod propouštějí, aby ouředníci vyšší podlé povinností svých a vyměření zřízení zemského na odhady a přidělení sami se vypravili a já abych to patentem po zemi oznámil. Že pak nejv. sudí pro to nedorozumění, které s stavy má, povinností ouřadu svého konati nemůž a p. Vilím z Roupova, který držívá místo jeho při soudech vyměřené na to poručení od J. M. K. na to dostává, vložena jest na J. M. K., aby ráčil jej i k této obzvláštní věci naříditi.¹⁾ Po těchto věcech učiněno k ubci promluvení a s tím jest soud odložen.

Odklad soudu. Léta Páně ut supra v outerý po neděli Reminiscere promluveno od J. M. p. hejtmana z potazu J. M. nejv. panův ouředníkův a panů soudcův zemských těmito slovy: že jsou J. M. na jiném býti neráčili, nežli sjedouce se sem do města Brna podlé povinnosti své soud tento zemský vedlé pořádku a starobylého chvalitebného obyčeje země této zahájiti a jej pro příchod spravedlnosti a opatření vdov a sirotkův i jiných, kteří při právě činiti mají, tak jakž týž pořádek zemský (f. 81) sebou přináší držeti; ale že netoliko mezi J. M. do několika drahně osob z prostředku J. M. pro nedostatek zdraví sem do města Brna jest nepřijelo, než také mezi J. M. samými, ješto

¹⁾ Misto toto jest chybou pisaře temné.

se sjeti ráčili, někteří tak na zdraví svém nestateční býti ráčí, že sobě nikoli troufati neráčí, tak jakžby náleželo při povinnosti své práci vésti, ano více jsouce někteří z J. M. pohnáni a někteří také dotykající se J. M. kdyžby na ty páhony přišlo od J. M. by se odděliti a vyvstáti museti ráčili, tak žeby jistý a zřízením zemským vyměřený počet osob totiž desíti k činění nálezu a vynášení potazu z J. M. nezůstávalo a zůstávati nemohlo, z těch příčin není J. M. nikterakž možné, aby soud tento zemský jakž již oznámeno zahájiti a držeti moci ráčili. Ačkoli J. M. na tom býti ráčili podle příkladů panů předkův svých soudu tohoto do některého jiného kratšího času poodložiti; však ohlídjíce se na to, že J. M. K. některé osoby z prostředku J. M. za příčinou jízdy do říše k volení budoucího krále a císaře římského k sobě milostivě obeslati jest ráčil, toho také za touž příčinou J. M. učiniti a času volnějšího a prostrannějšího k držení téhož soudu mimo čas zřízením zemským vyměřený nemohouce tohoto toudy až do druhého práva to jest do svatě Kunhuty nejprve příští odkládati ráčí. —

Psaní J. M. K. od J. Mtí nejv. p. ouředníkův a soudcův zemských o odložení soudu a dosazení osoby jedné do soudu z stavu panského učiněné: Nejjasnějšímu a Velikomocnému Knížeti a Pánu, Panu Matyášovi druhému, Uherskému, Českému, Dalmatskému, Charvatskému etc. Králi, Arciknízeti Rakouskému, Markrabí Moravskému, Lucemburskému a Slezskému Knížeti a Lužickému Markrabí etc. Pánu našemu milostivému. Nejjasnější a Velikomocný Králi a Pane, Pane náš milostivý! V. K. M. služby své ponížené a poddané s vinšováním od Pána Boha výborného zdraví a šťastného dlouhého nad námi panování vzkazujeme. Milostivý Králi! Před V. K. M. se vši ponížeností a poddaností netajíme, že jsme na jiném nebyli, než abychom sjedouce se sem do města Brna podle povinnosti své soud tento zemský vedlé pořádku zahájili a jej pro průchod spravedlnosti a opatření vdov a sirotkův i jiných, kteří (f. 81 b) při právě činiti mají, tak jakž obyčej zemský sebou přináší, drželi. Ale V. K. M. v poníženosti žalostivě oznamujeme, že netoliko mezi nás do několika drahně osob z prostředku našeho pro nedostatek zdraví, jakž zprávu od nich sobě učiněnou máme, sem nepřijelo, než také mezi námi samými, ježto jsme se sjeli, někteří tak na zdraví svém nestateční jsouce, že sobě nikoli netroufáme tak jakž by náleželo při povinnosti naši práci vésti. Poněvadž pak k činění nálezu a vynášení potazů jistý a vyměřený počet panův soudcův totiž deset osob býti musí, a nyní se nás pro příčiny oznámené několik k tomu nedostalo, za tou příčinou ačkoli nerádi museli jsme se (sic) tohoto soudu do druhého práva, totiž do sv. Kunhuty nejprve příští poodložiti, čehož nám nenáleželo mlčením před V. K. M. pomínouti, nybrž V. K. M. se v tom poddaně omluviti. Neb ačkoli jsme na tom byli podle příkladův předkův našich soudu tohoto do jiného kratšího času poodložiti; však ohlídjíce na to, že jste V. K. M. ráčili některé osoby z prostředku našeho za příčinou jízdy do říše, kterou před sebou míti ráčíte, k sobě obeslati, toho jsme učiniti nemohli, kdež V. K. M. poněvadž z nevyhnutelné příčiny a samou mocí Boží k tomu, že tento soud odložen býti musel, přišlo, že s námi v tom milostivě spokojeni býti ráčíte, poníženě žádáme. A poněvadž pak z prostředku našeho některí častými nemocmi tak obklíčováni býváme, že nebo k soudům přijížděti, nebo času k držení soudu vyměřeného vysedati nemůžeme, a ted pak od některého času jedna osoba z prostředku našeho jmenovitě p. Viktorýn z Žerotína z světa jest sešla, jsme na tom podle zřízení zemského soud zemský jinou osobou stavu panského dosaditi; ale poněvadž se to s vůlí V. K. M. díti má, V. K. M. příležitost některé osoby z obyvatelův stavu panského poznamenané odsíláme poníženě žádající, aby jste některou z nich, která by se V. K. M. líbila, vybrati a nám ji milostivě v známost uvésti ráčili, tak aby při příštím

říz jsou to již prvé učinili, jmenovitě p. kardynál, já a nejv. p. komorník, který se také v tom ohlásil, že jest k tomu radil, ti tedy, co jsou objednatí nemohli, aby jiní z prostředku panů soudcův objednatí měli, že se nevidí. Druhý: že jestliže J. M. K. neráčí k držení takového sněmu povolití, že z dvojího jedno přijítí musí: nebo že bude museti držán býti sněm proti povolení královskému, nebo že se musí tak nechati; budeli držán, že ti, kteří nás prvé u knížat německých oškliví, jako bychom všecko činili po své vůli a krále sobě za nic nevážili, budou míti k tomu skrze to výbornou pomoc, k většímu nás ještě při tom sněmu obnešení, když se to na oko ukáže, že král nám zapověděl sněm držeti a my přes záповěd jeho že ho předce držíme. Nebudeli pak držán, že již tudy příklad uveden bude, že bez povolení královského nesmíme žádného držeti a tak to, čehož předkové naši vždycky zastávali, že padne a svoboda starodávní a jedna z největších zahyne. A když od první strany proti tomu suplikováno bylo, že se může to poselství vypraviti k J. M. s protestací, že pokudžby J. M. neráčil chtítí žádosti naší povolití, žebychom z nevyhnutelných příčin museli je držeti; ukázáno jest od druhých, že by ta protestací nyní byla nečasná, než že se jí může odložití, až do navrácení královského a tehdáž jako z přinucení a nouze jí užítí s větším prospěchem a s menším nebezpečstvím. Mezi tím pak poněvadž některé věci mohou jakýž takýž odklad trpěti, některým pak, zvláště dluhům, protože již sv. Jiří před rukama, nemůže z gruntův spomoženo býti, aby se zatím stemflovalo co může a jak může, toliko aby škody pokudž nejvýše možné uvarovány byly. A tak naposledy na tom zůstáno. Odtud jsme šli do soudnice a tam nejedna rokování byla a mezi jinými o dosazení soudu osobou stavu panského na místě (f. 80 b) nebož. p. Viktoryna z Žerotína a jest psaní za tou příčinou učiněno J. M. K. v kterémž také omluva se činí, proč soud k odkladu přijítí musel. Potom se rozmlouvalo, coby vůbec mělo oznámeno býti a snešení se stalo, jakž níže položeno jest. A poněvadž se nevědělo, za jakou příčinou p. Jiřík z Vrbna mezi nás jest nepřijel, snešeno jest na tom, abych se na to vpytal a pokudžby ne pro nemoc než pro nějakou svouvůli nepřijel, abych jej obeslal podlé zříz. zemského, aby se při příštím soudu Olomouckém před J. M. postavil a svého nepřijezdu se spravil. Mimo to jest i na to nastoupeno, poněvadž restantníci mnozí jsou a na exucitii sněmy nařizenou nic nedbají, protože ouředníci menší zvozujíc se na statky jejich, domů jedou a když se rest s pohodlím toho, který ji zadržel, spraví, tedy zvod propouštějí, aby ouředníci vyšší podlé povinností svých a vyměření zřízení zemského na odhady a přidělení sami se vypravili a já abych to patentem po zemi oznámil. Že pak nejv. sudí pro to nedorozumění, které s stavy má, povinnosti ouřadu svého konati nemůž a p. Vilím z Roupova, který držívá místo jeho při soudech vyměřené na to poručení od J. M. K. na to dostává, vložena jest na J. M. K., aby ráčil jej i k této obzvláštní věci naříditi.¹⁾ Po těchto věcech učiněno k ubci promluvení a s tím jest soud odložen.

○ Odklad soudu. Léta Páně ut supra v outerý po neděli Reminiscere promluveno od J. M. p. hejtmana z potazu J. M. nejv. panův ouředníkův a panů soudcův zemských těmito slovy: že jsou J. M. na jiném býti neráčili, nežli sjedouce se sem do města Brna podlé povinnosti své soud tento zemský vedlé pořádku a starobylého chvalitebného obyčeje země této zahájiti a jej pro příchod spravedlnosti a opatření vdov a sirotkův i jiných, kteří při právě činiti mají, tak jakž týž pořádek zemský (f. 81) sebou přináší držeti; ale že netoliko mezi J. M. do několika drahně osob z prostředku J. M. pro nedostatek zdraví sem do města Brna jest nepřijelo, než také mezi J. M. samými, ješto

¹⁾ Místo toto jest chybou pisaře temné.

se sjeti ráčili, někteří tak na zdraví svém nestateční býti ráčí, že sobě nikoli troufati neráčí, tak jakžby náleželo při povinnosti své práci vésti, ano více jsouce někteří z J. M. pohnáni a někteří také dotykající se J. M. kdyžby na ty páhony přišlo od J. M. by se odděliti a vyvstáti museti ráčili, tak žeby jistý a zřízením zemským vyměřený počet osob totiž desíti k činění nálezu a vynášení potazu z J. M. nezůstávalo a zůstávati nemohlo, z těch příčin není J. M. nikterakž možné, aby soud tento zemský jakž již oznámeno zahájiti a držeti moci ráčili. Ačkoliv J. M. na tom býti ráčili podlé příkladů panů předkův svých soudu tohoto do některého jiného kratšího času poodložiti; však ohlídjíce se na to, že J. M. K. některé osoby z prostředku J. M. za příčinou jízdy do říše k volení budoucího krále a císaře římského k sobě milostivě obeslati jest ráčil, toho také za touž příčinou J. M. učiniti a času volnějšího a prostrannějšího k držení téhož soudu mimo čas zřízením zemským vyměřený nemohouce tohoto toudy až do druhého práva to jest do svatě Kunhuty nejprve příští odkládati ráčí. —

Psaní J. M. K. od J. Mtí nejv. p. ouředníkův a soudcův zemských o odložení soudu a dosazení osoby jedné do soudu z stavu panského učiněné: Nejjasnějšímu a Velikomocnému Knížeti a Pánu, Panu Matyášovi druhému, Uherskému, Českému, Dalmatskému, Charvatskému etc. Králi, Arciknížeti Rakouskému, Markrabí Moravskému, Lucemburskému a Slezskému Knížeti a Lužickému Markrabí etc. Pánu našemu milostivému. Nejjasnější a Velikomocný Králi a Pane, Pane náš milostivý! V. K. M. služby své ponížené a poddané s vinšováním od Pána Boha výborného zdraví a šťastného dlouhého nad námi panování vzkazujeme. Milostivý Králi! Před V. K. M. se vši ponížeností a poddaností netajíme, že jsme na jiném nebyli, než abychom sjedouce se sem do města Brna podlé povinnosti své soud tento zemský vedlé pořádku zahájili a jej pro průchod spravedlnosti a opatření vdov a sirotkův i jiných, kteří (f. 81 b) při právé činiti mají, tak jakž obyčej zemský sebou přináší, drželi. Ale V. K. M. v poníženosti žalostivě oznamujeme, že netoliko mezi nás do několika drahně osob z prostředku našeho pro nedostatek zdraví, jakž zprávu od nich sobě učiněnou máme, sem nepřijelo, než také mezi námi samými, ježto jsme se sjeli, někteří tak na zdraví svém nestateční jsouce, že sobě nikoli netroufáme tak jakž by náleželo při povinnosti naší práci vésti. Poněvadž pak k činění nálezu a vynášení potazů jistý a vyměřený počet panův soudcův totiž deset osob býti musí, a nyní se nás pro příčiny oznámené několik k tomu nedostalo, za tou příčinou ačkoli nerádi museli jsme se (sic) tohoto soudu do druhého práva, totiž do sv. Kunhuty nejprve příští poodložiti, čehož nám nenáleželo mlčením před V. K. M. pomínouti, nybrž V. K. M. se v tom poddaně omluviti. Neb ačkoli jsme na tom byli podlé příkladův předkův našich soudu tohoto do jiného kratšího času poodložiti; však ohlídjíce na to, že jste V. K. M. ráčili některé osoby z prostředku našeho za příčinou jízdy do říše, kterou před sebou míti ráčíte, k sobě obeslati, toho jsme učiniti nemohli, kdež V. K. M. poněvadž z nevyhnutelné příčiny a samou mocí Boží k tomu, že tento soud odložen býti musel, přišlo, že s námi v tom milostivě spokojeni býti ráčíte, poníženě žádáme. A poněvadž pak z prostředku našeho někteří častými nemocmi tak obklíčováni býváme, že nebo k soudům přijížděti, nebo času k držení soudu vyměřeného vysedati nemůžeme, a teď pak od některého času jedna osoba z prostředku našeho jmenovitě p. Viktorýn z Žerotína z světa jest sešla, jsme na tom podlé zřízení zemského soud zemský jinou osobou stavu panského dosaditi; ale poněvadž se to s vůlí V. K. M. dítí má, V. K. M. příležitost některé osoby z obyvatelův stavu panského poznamenané odsíláme poníženě žádající, aby jste některou z nich, která by se V. K. M. líbila, vybrati a nám ji milostivě v známost uvésti ráčili, tak aby při příštím

říz jsou to již prvé učinili, jmenovitě p. kardynál, já a nejv. p. komorník, který se také v tom ohlásil, že jest k tomu radil, ti tedy, co jsou objednati nemohli, aby jiní z prostředku panů soudcův objednati měli, že se nevidí. Druhý: že jestliže J. M. K. neráčí k držení takového sněmu povolití, že z dvojího jedno přijítí musí: nebo že bude museti držán býti sněm proti povolení královskému, nebo že se musí tak nechati; budeli držán, že ti, kteří nás prvé u knízat německých oškliví, jako bychom všecko činili po své vůli a krále sobě za nic nevážili, budou míti k tomu skrze to výbornou pomoc, k většimu nás ještě při tom sněmu obnešení, když se to na oko ukáže, že král nám zapověděl sněm držeti a my přes záповěd jeho že ho předce držíme. Nebudeli pak držán, že již tudy příklad uveden bude, že bez povolení královského nesmíme žádného držeti a tak to, čehož předkové naši vždycky zastávali, že padne a svoboda starodávní a jedna z největších zahyne. A když od první strany proti tomu suplikováno bylo, že se může to poselství vypraviti k J. M. s protestací, že pokudžby J. M. neráčil chtíti žádosti naší povolití, žebychom z nevyhnutelných příčin museli je držeti; ukázáno jest od druhých, že by ta protestací nyní byla nečasná, než že se jí může odložití, až do navrácení královského a tehdaž jako z přinucení a nouze jí užítí s větším prospěchem a s menším nebezpečenstvím. Mezi tím pak poněvadž některé věci mohou jakýž takýž odklad trpěti, některým pak, zvláště dluhům, protože již sv. Jiří před rukama, nemůže z gruntův spomoženo býti, aby se zatím stemfvalo co může a jak může, toliko aby škody pokudž nejvýše možné uvarovány byly. A tak naposledy na tom zůstáno. Odtud jsme šli do soudnice a tam nejedna rokování byla a mezi jinými o dosazení soudu osobou stavu panského na místě (f. 80 b) nebož. p. Viktoryna z Žerotína a jest psaní za tou příčinou učiněno J. M. K. v kterémž také omluva se činí, proč soud k odkladu přijítí musel. Potom se rozmlouvalo, coby vůbec mělo oznámeno býti a snešení se stalo, jakž níže položeno jest. A poněvadž se nevědělo, za jakou příčinou p. Jiřík z Vrbna mezi nás jest nepřijel, snešeno jest na tom, abych se na to vyptal a pokudžby ne pro nemoc než pro nějakou svouvůli nepřijel, abych jej obeslal podlé zříz. zemského, aby se při příštím soudu Olomouckém před J. M. postavil a svého nepřijezdu se spravil. Mimo to jest i na to nastoupeno, poněvadž restantníci mnozí jsou a na exucitii sněmy nařízenou nic nedbají, protože ouředníci menší zvozujíc se na statky jejich, domů jedou a když se rest s pohodlím toho, který ji zadržel, spraví, tedy zvod propouštějí, aby ouředníci vyšší podlé povinností svých a vyměření zřízení zemského na odhady a přidělení sami se vypravili a já abych to patentem po zemi oznámil. Že pak nejv. sudí pro to nedorozumění, které s stavy má, povinnosti ouřadu svého konati nemůž a p. Vilím z Roupova, který držívá místo jeho při soudech vyměřené na to poručení od J. M. K. na to dostává, vložena jest na J. M. K., aby ráčil jej i k této obzvláštní věci nařídití.¹⁾ Po těchto věcech učiněno k ubci promluvení a s tím jest soud odložen.

Odklad soudu. Léta Páně ut supra v outerý po neděli Reminiscere promluveno od J. M. p. hejtmana z potazu J. M. nejv. panův ouředníkův a panů soudcův zemských těmito slovy: že jsou J. M. na jiném býti neráčili, nežli sjedouce se sem do města Brna podlé povinnosti své soud tento zemský vedlé pořádku a starobylého chvalitebného obyčeje země této zahájití a jej pro průchod spravedlnosti a opatření vdov a sirotkův i jiných, kteří při právé činiti mají, tak jakž týž pořádek zemský (f. 81) sebou přináší držeti; ale že netoliko mezi J. M. do několika drahně osob z prostředku J. M. pro nedostatek zdraví sem do města Brna jest nepřijelo, než také mezi J. M. samými, jesto

¹⁾ Místo toto jest chybou pisaře temné.

se sjeti ráčili, někteří tak na zdraví svém nestateční býti ráčí, že sobě nikoli troufati neráčí, tak jakžby náleželo při povinnosti své práci vésti, ano více jsouce někteří z J. M. pohnání a někteří také dotykající se J. M. kdyžby na ty pňhony přišlo od J. M. by se odděliti a vyvstáti museti ráčili, tak žeby jistý a zřízením zemským vyměřený počet osob totiž desíti k činění nálezu a vynášení potazu z J. M. nezůstávalo a zůstávati nemohlo, z těch příčin není J. M. nikterakž možné, aby soud tento zemský jakž již oznámeno zahájiti a držeti moci ráčili. Ačkoliv J. M. na tom býti ráčili podlé příkladů panů předkův svých soudu tohoto do některého jiného kratšího času poodložiti; však ohlídjíce se na to, že J. M. K. některé osoby z prostředku J. M. za příčinou jízdy do říše k volení budoucího krále a císaře římského k sobě milostivě obeslati jest ráčil, toho také za touž příčinou J. M. učiniti a času volnějšího a prostrannějšího k držení téhož soudu mimo čas zřízením zemským vyměřený nemohouce tohoto toudy až do druhého práva to jest do svatě Kunhuty nejprve příští odkládati ráčí. —

Psaní J. M. K. od J. Mtí nejev. p. ouředníkův a soudcův zemských o odložení soudu a dosazení osoby jedné do soudu z stavu panského učiněné: Nejjasnějšímu a Velikomocnému Knížeti a Pánu, Panu Matyášovi druhému, Uherskému, Českému, Dalmatskému, Charvatskému etc. Králi, Arciknížeti Rakouskému, Markrabí Moravskému, Lucemburskému a Slezskému Knížeti a Lužickému Markrabí etc. Pánu našemu milostivému. Nejjasnější a Velikomocný Králi a Pane, Pane náš milostivý! V. K. M. služby své ponížené a poddané s vinšováním od Pána Boha výborného zdraví a šťastného dlouhého nad námi panování vzkazujeme. Milostivý Králi! Před V. K. M. se vši ponížeností a poddaností netajíme, že jsme na jiném nebyli, než abychom sjedouce se sem do města Brna podlé povinnosti své soud tento zemský vedlé pořádku zahájili a jej pro průchod spravedlnosti a opatření vdov a sirotkův i jiných, kteří (f. 81 b) při právé činění mají, tak jakž obyčej zemský sebou přináší, drželi. Ale V. K. M. v poníženosti žalostivě oznamujeme, že netoliko mezi nás do několika drahně osob z prostředku našeho pro nedostatek zdraví, jakž zprávu od nich sobě učiněnou máme, sem nepřijelo, než také mezi námi samými, ježto jsme se sjeli, někteří tak na zdraví svém nestateční jsouce, že sobě nikoli netroufáme tak jakž by náleželo při povinnosti naší práci vésti. Poněvadž pak k činění nálezův a vynášení potazů jistý a vyměřený počet panův soudcův totiž deset osob býti musí, a nyní se nás pro příčiny oznámené několik k tomu nedostalo, za tou příčinou ačkoli nerádi museli jsme se (sic) tohoto soudu do druhého práva, totiž do sv. Kunhuty nejprv příští poodložiti, čehož nám nenáleželo mlčením před V. K. M. pomínouti, nybrž V. K. M. se v tom poddaně omluviti. Neb ačkoli jsme na tom byli podlé příkladův předkův našich soudu tohoto do jiného kratšího času poodložiti; však ohlídjíce na to, že jste V. K. M. ráčili některé osoby z prostředku našeho za příčinou jízdy do říše, kterou před sebou míti ráčíte, k sobě obeslati, toho jsme učiniti nemohli, kdež V. K. M. poněvadž z nevyhnutelné příčiny a samou mocí Boží k tomu, že tento soud odložen býti musel, přišlo, že s námi v tom milostivě spokojeni býti ráčíte, ponížené žádáme. A poněvadž pak z prostředku našeho některí častými nemocmi tak obklíčováni býváme, že nebo k soudům přijžděti, nebo času k držení soudu vyměřeného vysedati nemůžeme, a teď pak od některého času jedna osoba z prostředku našeho jmenovitě p. Viktorýn z Žerotína z světa jest sešla, jsme na tom podlé zřízení zemského soud zemský jinou osobou stavu panského dosaditi; ale poněvadž se to s vůlí V. K. M. díti má, V. K. M. příležitost některé osoby z obyvatelův stavu panského poznamenané odsýláme pouíženě žádajíce, aby jste některou z nich, kteráby se V. K. M. líbila, vybrati a nám ji milostivě v známost uvésti ráčili, tak aby při příštím

říz jsou to již prvé učinili, jmenovitě p. kardynál, já a nejv. p. komorník, který se také v tom ohlásil, že jest k tomu radil, ti tedy, co jsou objednatí nemohli, aby jiní z prostředku panů soudečův objednatí měli, že se nevidí. Druhé: že jestliže J. M. K. neráčí k držení takového sněmu povolití, že z dvojího jedno přijítí musí: nebo že bude museti držán býti sněm proti povolení královskému, nebo že se musí tak nechati; budeli držán, že ti, kteří nás prvé u knížat německých oškliví, jako bychom všecko činili po své vůli a krále sobě za nic nevázili, budou míti k tomu skrze to výbornou pomoc, k většímu nás ještě při tom sněmu obnešení, když se to na oko ukáže, že král nám zapověděl sněm držeti a my přes záповěd jeho že ho předce držíme. Nebudeli pak držán, že již tudy příklad uveden bude, že bez povolení královského nesmíme žádného držeti a tak to, čehož předkové naši vždycky zastávali, že padne a svoboda starodávni a jedna z největších zahyne. A když od první strany proti tomu suplikováno bylo, že se může to poselství vypraviti k J. M. s protestací, že pokudžby J. M. neráčil chtíti žádosti naší povolití, žebychom z nevyhnutelných příčin museli je držeti; ukázáno jest od druhých, že by ta protestací nyní byla nečasná, než že se jí může odložití, až do navrácení královského a tehdaž jako z přinucení a nouze jí užítí s větším prospěchem a s menším nebezpečstvím. Mezi tím pak poněvadž některé věci mohou jakýž takýž odklad trpěti, některým pak, zvláště dluhům, protože již sv. Jiří před rukama, nemůže z gruntův spomoženo býti, aby se zatím stemflovalo co může a jak může, toliko aby škody pokudž nejvyšše možné uvarovány byly. A tak naposledy na tom zůstáno. Odtud jsme šli do soudnice a tam nejedna rokování byla a mezi jinými o dosazení soudu osobou stavu panského na místě (f. 80 b) nebož. p. Viktoryna z Žerotína a jest psaní za tou příčinou učiněno J. M. K. v kterémž také omluva se činí, proč soud k odkladu přijítí musel. Potom se rozmlouvalo, coby vůbec mělo oznámeno býti a snešení se stalo, jakž níže položeno jest. A poněvadž se nevědělo, za jakou příčinou p. Jiřík z Vrba mezi nás jest nepřijel, snešeno jest na tom, abych se na to vyptal a pokudžby ne pro nemoc než pro nějakou svouvůli nepřijel, abych jej obeslal podlé zříz. zemského, aby se při příštím soudu Olomouckém před J. M. postavil a svého nepřijezdu se spravil. Mimo to jest i na to nastoupeno, poněvadž restantníci mnozí jsou a na exucitii sněmy nařízenou nic nedbají, protože ouředníci menší zvozujíc se na statky jejich, domů jedou a když se rest s pohodlím toho, který ji zadržel, spraví, tedy zvod propouštějí, aby ouředníci vyšší podlé povinností svých a vyměření zřízení zemského na odhady a přidělení sami se vypravili a já abych to patentem po zemi oznámil. Že pak nejv. sudí pro to nedorozumění, které s stavy má, povinnosti ouřadu svého konati nemůž a p. Vilím z Roupova, který držívá místo jeho při soudech vyměření na to poručení od J. M. K. na to dostává, vložena jest na J. M. K., aby ráčil jej i k této obzvláštní věci naříditi.¹⁾ Po těchto věcech učiněno k ubci promluvení a s tím jest soud odložen.

Odklad soudu. Léta Páně ut supra v outerý po neděli Reminiscere promluveno od J. M. p. hejtmana z potazu J. M. nejv. panův ouředníkův a panů soudečův zemských těmito slovy: že jsou J. M. na jiném býti neráčili, nežli sjedouce se sem do města Brna podlé povinnosti své soud tento zemský vedlé pořádku a starobylého chvalitebného obyčeje země této zahájiti a jej pro průchod spravedlnosti a opatření vdov a sirotkův i jiných, kteří při právé činiti mají, tak jakž týž pořádek zemský (f. 81) sebou přináší držeti; ale že netoliko mezi J. M. do několika drahně osob z prostředku J. M. pro nedostatek zdraví sem do města Brna jest nepřijelo, než také mezi J. M. samými, ješto

¹⁾ Misto toto jest chybou pisaře temné.

se sjeti ráčili, někteří tak na zdraví svém nestateční býti ráčí, že sobě nikoli troufati neráčí, tak jakžby náleželo při povinnosti své práci vésti, ano více jsouce někteří z J. M. pohnáni a někteří také dotykající se J. M. kdyžby na ty pňhony přišlo od J. M. by se odděliti a vyvstáti museti ráčili, tak žeby jistý a zřízením zemským vyměřený počet osob totiž desíti k činění nálezu a vynášení potazu z J. M. nezůstávalo a zůstávati nemohlo, z těch příčin není J. M. nikterakž možné, aby soud tento zemský jakž již oznámeno zahájiti a držeti moci ráčili. Ačkoliv J. M. na tom býti ráčili podlé příkladů panů předkův svých soudu tohoto do některého jiného kratšího času poodložiti; však ohlídnajíce se na to, že J. M. K. některé osoby z prostředku J. M. za příčinou jízdy do říše k volení budoucího krále a císaře římského k sobě milostivě obeslati jest ráčil, toho také za touž příčinou J. M. učiniti a času volnějšího a prostrannějšího k držení téhož soudu mimo čas zřízením zemským vyměřený nemohouce tohoto toudy až do druhého práva to jest do svatě Kunhuty nejprvé přísti odkládati ráčí. —

Psaní J. M. K. od J. Mtí nejev. p. ouředníkův a soudcův zemských o odložení soudu a dosazení osoby jedné do soudu z stavu panského učiněné: Nejjasnějšímu a Velikomocnému Knížeti a Pánu, Panu Matyášovi druhému, Uherskému, Českému, Dalmatskému, Charvatskému etc. Králi, Arciknížeti Rakouskému, Markrabí Moravskému, Lucemburskému a Slezskému Knížeti a Lužickému Markrabí etc. Pánu našemu milostivému. Nejjasnější a Velikomocný Králi a Pane, Pane náš milostivý! V. K. M. služby své ponížené a poddané s vinšováním od Pána Boha výborného zdraví a šťastného dlouhého nad námi panování vzkazujeme. Milostivý Králi! Před V. K. M. se vši ponížeností a poddaností netajíme, že jsme na jiném nebyli, než abychom sjedouce se sem do města Brna podlé povinnosti své soud tento zemský vedlé pořádku zahájili a jej pro průchod spravedlnosti a opatření vdov a sirotkův i jiných, kteří (f. 81 b) při právě činiti mají, tak jakž obyčej zemský sebou přináší, drželi. Ale V. K. M. v poníženosti žalostivě oznamujeme, že netoliko mezi nás do několika drahně osob z prostředku našeho pro nedostatek zdraví, jakž zprávu od nich sobě učiněnou máme, sem nepřišlo, než také mezi námi samými, ježto jsme se sjeli, někteří tak na zdraví svém nestateční jsouce, že sobě nikoli netroufáme tak jakž by náleželo při povinnosti naší práci vésti. Poněvadž pak k činění nálezův a vynášení potazů jistý a vyměřený počet panův soudcův totiž deset osob býti musí, a nyní se nás pro příčiny oznámené několik k tomu nedostalo, za tou příčinou ačkoli nerádi museli jsme se (sic) tohoto soudu do druhého práva, totiž do sv. Kunhuty nejprv přísti poodložiti, čehož nám nenáleželo mlčením před V. K. M. pomínouti, nybrž V. K. M. se v tom poddaně omluviti. Neb ačkoli jsme na tom byli podlé příkladův předkův našich soudu tohoto do jiného kratšího času poodložiti; však ohlídnajíce na to, že jste V. K. M. ráčili některé osoby z prostředku našeho za příčinou jízdy do říše, kterou před sebou míti ráčíte, k sobě obeslati, toho jsme učiniti nemohli, kdež V. K. M. poněvadž z nevyhnutelné příčiny a samou mocí Boží k tomu, že tento soud odložen býti musel, přišlo, že s námi v tom milostivě spokojeni býti ráčíte, poníženě žádáme. A poněvadž pak z prostředku našeho někteří častými nemocmi tak obklíčováni býváme, že nebo k soudům přijžděti, nebo času k držení soudu vyměřeného vysedati nemůžeme, a teď pak od některého času jedna osoba z prostředku našeho jmenovitě p. Viktorýn z Žerotína z světa jest sešla, jsme na tom podlé zřízení zemského soud zemský jinou osobou stavu panského dosaditi; ale poněvadž se to s vůlí V. K. M. diti má, V. K. M. příležitost některé osoby z obyvatelův stavu panského poznamenané odsýláme poníženě žádajíce, aby jste některou z nich, která by se V. K. M. líbila, vybrati a nám ji milostivě v známost uvésti ráčili, tak aby při přístím

říz jsou to již prvé učinili, jmenovitě p. kardinál, já a nejv. p. komorník, který se také v tom ohlásil, že jest k tomu radil, ti tedy, co jsou objednati nemohli, aby jiní z prostředku panů soudcův objednati měli, že se nevidí. Druhé: že jestliže J. M. K. neráčí k držení takového sněmu povolit, že z dvojího jedno přijíti musí: nebo že bude museti držán býti sněm proti povolení královskému, nebo že se musí tak nechati; budeli držán, že ti, kteří nás prvé u knížat německých oškloví, jako bychom všecko činili po své vůli a krále sobě za nic nevážili, budou míti k tomu skrze to výbornou pomoc, k většímu nás ještě při tom sněmu obnešení, když se to na oko ukáže, že král nám zapověděl sněm držeti a my přes záповěd jeho že ho předce držíme. Nebudeli pak držán, že již tudy příklad uveden bude, že bez povolení královského nesmíme žádného držeti a tak to, čehož předkové naši vždycky zastávali, že padne a svoboda starodávní a jedna z největších zahyne. A když od první strany proti tomu suplikováno bylo, že se může to poselství vypraviti k J. M. s protestací, že pokudžby J. M. neráčil chtíti žádosti naší povolit, žebychom z nevyhnutelných příčin museli je držeti; ukázáno jest od druhých, že by ta protestací nyní byla nečasná, než že se jí může odložit, až do navracení královského a tehdaž jako z přinucení a nouze jí užiti s větším prospěchem a s menším nebezpečenstvím. Mezi tím pak poněvadž některé věci mohou jakýž takýž odklad trpěti, některým pak, zvláště dluhům, protože již sv. Jiří před rukama, nemůže z gruntův spomoženo býti, aby se zatím stemflovalo co může a jak může, toliko aby škody pokudž nejvyšše možné uvarovány byly. A tak naposledy na tom zůstáno. Odtud jsme šli do soudnice a tam nejedna rokování byla a mezi jinými o dosazení soudu osobou stavu panského na místě (f. 80 b) nebož. p. Viktoryna z Žerotína a jest psaní za tou příčinou učiněno J. M. K. v kterémž také omluva se činí, proč soud k odkladu přijíti musel. Potom se rozmlouvalo, coby vůbec mělo oznámeno býti a sněšení se stalo, jakž níže položeno jest. A poněvadž se nevědělo, za jakou příčinou p. Jiřík z Vrba mezi nás jest nepřijel, sněšeno jest na tom, abych se na to vyptal a pokudžby ne pro nemoc než pro nějakou svouvůli nepřijel, abych jej obeslal podlé zříz. zemského, aby se při příštím soudu Olomouckém před J. M. postavil a svého nepřijezdu se spravil. Mimo to jest i na to nastoupeno, poněvadž restantníci mnozí jsou a na exucitii sněmy nařízenou nic nedbají, protože ouředníci menší zvozujíc se na statky jejich, domů jedou a když se rest s pohodlím toho, který ji zadržel, spraví, tedy zvod propouštějí, aby ouředníci vyšší podlé povinosti svých a vyměření zřízení zemského na odhady a přidělení sami se vypravili a já abych to patentem po zemi oznámil. Že pak nejv. sudí pro to nedorozumění, které s stavy má, povinnosti ouřadu svého konati nemůž a p. Vilím z Roupova, který držívá místo jeho při soudech vyměřené na to poručení od J. M. K. na to dostává, vložena jest na J. M. K., aby ráčil jej i k této obzvláštní věci naříditi.¹⁾ Po těchto věcech učiněno k ubci promluvení a s tím jest soud odložen.

Odklad soudu. Léta Páně ut supra v outerý po neděli Reminiscere promluveno od J. M. p. hejtmána z potazu J. M. nejv. panův ouředníkův a panů soudcův zemských těmito slovy: že jsou J. M. na jiném býti neráčili, nežli sjedouce se sem do města Brna podlé povinosti své soud tento zemský vedlé pořádku a starobylého chvalitebného obyčeje země této zahájiti a jej pro průchod spravedlnosti a opatření vdov a sirotkův i jiných, kteří při právě činiti mají, tak jakž týž pořádek zemský (f. 81) sebou přináší držeti; ale že netoliko mezi J. M. do několika drahně osob z prostředku J. M. pro nedostatek zdraví sem do města Brna jest nepřijelo, než také mezi J. M. samými, ješto

¹⁾ Místo toto jest chybou pisaře temné.

se sjeti ráčili, někteří tak na zdraví svém nestateční býti ráčí, že sobě nikoli troufati neráčí, tak jakžby náleželo při povinnosti své práci vésti, ano více jsouce někteří z J. M. pohnáni a někteří také dotykající se J. M. kdyžby na ty pňhony přišlo od J. M. by se odděliti a vyvstáti museti ráčili, tak žeby jistý a zřízením zemským vyměřený počet osob totiž desíti k činění nálezu a vynášení potazu z J. M. nezůstávalo a zůstávati nemohlo, z těch příčin není J. M. nikterakž možné, aby soud tento zemský jakž již oznámeno zahájiti a držeti moci ráčili. Ačkoliv J. M. na tom býti ráčili podlé příkladů panů předkův svých soudu tohoto do některého jiného kratšího času poodložiti; však ohlídjíce se na to, že J. M. K. některé osoby z prostředku J. M. za příčinou jízdy do říše k volení budoucího krále a císaře římského k sobě milostivě obeslati jest ráčil, toho také za touž příčinou J. M. učiniti a času volnějšího a prostrannějšího k držení téhož soudu mimo čas zřízením zemským vyměřený nemohouce tohoto toudy až do druhého práva to jest do svatě Kunhuty nejprve příští odkládati ráčí. —

Psaní J. M. K. od J. Mtí nejv. p. ouředníkův a soudcův zemských o odložení soudu a dosazení osoby jedné do soudu z stavu panského učiněné: Nejjasnějšímu a Velikomocnému Knížeti a Pánu, Panu Matyášovi druhému, Uherskému, Českému, Dalmatskému, Charvatskému etc. Králi, Arciknížeti Rakouskému, Markrabí Moravskému, Lucemburskému a Slezskému Knížeti a Lužickému Markrabí etc. Pánu našemu milostivému. Nejjasnější a Velikomocný Králi a Pane, Pane náš milostivý! V. K. M. služby své ponížené a poddané s vinšováním od Pána Boha výborného zdraví a šťastného dlouhého nad námi panování vzkazujeme. Milostivý Králi! Před V. K. M. se vši ponížeností a poddaností netajíme, že jsme na jiném nebyli, než abychom sjedouce se sem do města Brna podlé povinnosti své soud tento zemský vedlé pořádku zahájili a jej pro průchod spravedlnosti a opatření vdov a sirotkův i jiných, kteří (f. 81 b) při právě činiti mají, tak jakž obyčej zemský sebou přináší, drželi. Ale V. K. M. v poníženosti žalostivě oznamujeme, že netoliko mezi nás do několika drabně osob z prostředku našeho pro nedostatek zdraví, jakž zprávu od nich sobě učiněnou máme, sem nepřijelo, než také mezi námi samými, ježto jsme se sjeli, někteří tak na zdraví svém nestateční jsouce, že sobě nikoli netroufáme tak jakž by náleželo při povinnosti naši práci vésti. Poněvadž pak k činění nálezův a vynášení potazů jistý a vyměřený počet panův soudcův totiž deset osob býti musí, a nyní se nás pro příčiny oznámené několik k tomu nedostalo, za tou příčinou ačkoli nerádi museli jsme se (sic) tohoto soudu do druhého práva, totiž do sv. Kunhuty nejprv příští poodložiti, čehož nám nenáleželo mlčením před V. K. M. pomínouti, nybrž V. K. M. se v tom poddaně omluviti. Neb ačkoli jsme na tom byli podlé příkladův předkův našich soudu tohoto do jiného kratšího času poodložiti; však ohlídjíce na to, že jste V. K. M. ráčili některé osoby z prostředku našeho za příčinou jízdy do říše, kterou před sebou míti ráčíte, k sobě obeslati, toho jsme učiniti nemohli, kdež V. K. M. poněvadž z nevyhnutelné příčiny a samou mocí Boží k tomu, že tento soud odložen býti musel, přišlo, že s námi v tom milostivě spokojeni býti ráčíte, poníženě žádáme. A poněvadž pak z prostředku našeho některé častými nemocmi tak obklíčování býváme, že nebo k soudům přijížděti, nebo času k držení soudu vyměřeného vysedati nemůžeme, a teď pak od některého času jedna osoba z prostředku našeho jmenovitě p. Viktorýn z Žerotína z světa jest sešla, jsme na tom podlé zřízení zemského soud zemský jinou osobou stavu panského dosaditi; ale poněvadž se to s vůlí V. K. M. díti má, V. K. M. příležitostě některé osoby z obyvatelův stavu panského poznamenané odsíláme poníženě žádající, aby jste některou z nich, kteráby se V. K. M. líbila, vybrati a nám ji milostivě v známost uvésti ráčili, tak aby při příštím

soudu mohla mezi nás uvedena býti a nám povinností našich při soudech zemských pomáhala pracovati, v čemž i v jiném (f. 82) ve všem V. K. M. sebe ponížene poručena činíme. Datum v městě Brně v outerý po neděli postní slove Reminiscere. Léta Páně 1612. V. K. M. věrní poddaní. Kardynál Biskup, Hejtman, Nejvyšší ouředníci a soudcové zemští Mar. Mor. nyní v městě Brně pospolu shromáždění.

¹⁾ Tyto osoby V. K. M. se přednášejí: Pan Jiří Volf Krínecký z Ronova a na Krížanově. Pan Kryštof z Řičan a na Červeném Hrádku. Pan Ladislav Velen z Žerotína a na Břeclavi. Pan Bedřich Sednický z Choltic a na Slaveticích. Pana podkomořího bylbychom také mezi jinými V. K. M. jmenovali; ale poněvadž až posavad žádného statku pozemského nemá ani se neví, aby jej koupiti omysl měl, za tou příčinou jsme toho na ten čas opominuli. —

Psaní J. M. Královské od J. Mtí nejv. pp. ouř. a soud. z. Nejjasnější a Velikomocný Králi a Pane náš milostivý etc. Milostivý Králi! Jakož jste V. K. M. Urozenému Pánu, Panu Vilímovi z Roupova na hradě Znojenském a Mladoňovicích V. K. M. radě etc. ouřad nejvyššího sudství Mar. tohoto, aby jej jak při soudě zemském tak i při posudcích spravoval, milostivě poručiti ráčili a pán týž ouřad podlé takového milostivého poručení V. K. M. jest až posavad na sobě držel a jej se vši pilností spravoval i poněvadž k témuž ouřadu nejen toliko při soudech zemských a posudcích, ale také mimo to i některé jiné povinnosti a práce přináležejí a přísluší, jakož pak obzvláštně na odhady a přidělení jak podlé způsobu právního neb náležitých panských jezdit tak i pro nespravení V. K. M. i k zemi svolených berní touž executii konati, statky obyvatelův pro reštanty odhaditi, povinnost téhož ouřadu jest; nemajíce pak on pan z Roupova od V. K. M. v tom obzvláštního poručení žádného rozmýšlí se, aby v těchto příčinách mimo milostivé poručení V. K. M. jemu, aby při soudech zemských a posudcích ouřad nejvyššího sudství spravoval, učiněné, (f. 82 b) téhož ouřadu zastával: kdež znaje my toho obzvláštní a nevyhnutelnou potřebu býti, nemohli jsme toho nijakž pominouti, abychom V. K. M. o tom se vši náležitou uctivostí v známost uvésti neměli V. K. M. za to poddaně žádajíce, že to při témž p. z Roupova tak milostivě naříditi a jemu, aby často psaný ouřad nejv. sudství nejen při soudech zemských a posudcích, ale také ve všech jiných k tomu ouřadu náležitých povinnostech beze všeho dalšího rozmýšlení potud, pokudž ta věc strany p. Maximiliana Lva nejv. sudího mark. tohoto na místě postavena nebude, aneb V. K. M. se jinou osobou k témuž ouřadu resolvirovati neráčíte, zastával a spravoval, znovu milostivě a zřetelně poručiti ráčíte. V čem se V. K. M. jako i ve všem jiném k milostivé a královské ochraně poddaně poručena činíme. Datum v městě Brně v outerý po neděli Postní, jenž slove Reminiscere léta 1612. V. K. M. věrní poddaní Kardynál Biskup, Hejtman etc.

Středa. Ačkoli včerejšího dne z soudu sešlo, avšak z níže položených příčin zdržel jsem ještě dnes ráno pany ouředníky a soudce zemské a obeslal jsem jich ku panu kardynálovi. Nejprve vyš položená psaní jsou čtena a schválena. Potom vypravoval jsem J. M., kterak včerejšího dne, když jsem se ze soudnice domů navrátil, dostal se ke mně sekretář p. Mikuláše Zvolského, maršalka dvoru Polského Krále J. M., který po dodání mi věřícího psaní se mnou jest jednal na místě pána svého, abych toho Kašpara Rota, kterýž u vězení zemském zůstává J. M. Královské vydal. Nebo poněvadž J. M. mnoho na tom záleží, aby se dovědětí mohl, čím původem ta mince falešná na ráz J. M. Kr. bita jest, že by ho rád chtěl do Krakova dostati a aby ho mohl s těmi, kteříž tám u vězení za podobnou příčinou zdržáni jsou, srovnati a tak potom dále

¹⁾ Tato jména jsou psána rukou Žerotínovou.

na grunt a jistotu (f. 88) přijíti, uvolujíc se, že pokudžby zemi této na něm co záleželo, žeby to chtěl i reversy ubezpečiti, že má sem zase navrácen býti. Já pak že jsem na to odpověď dal, že to v mé moci není, on Kašpar Rot že není mým vězněm, než zemským, kterýmžto sám toliko vládne soud zemský a poněvadž pro nedržení ho věci až do Holomouce k odkladu přicházejí, že ráčí chtíti J. M. Kr. neb p. maršálek co dále v té příčině něčeho vyhledávati, že to ráčí moci při témž času učiniti. Mezi tím že nevím jakou toho potřebu J. M. Kská neb p. maršálek, aby on Rot do Krakova dodán byl, znáti ráčí, poněvadž J. M. Kr. pán náš ráčil jest již vyznání J. M. Kr. do Polsky odeslati, podlé kteréhož vyznání mohou ti vězňové Krakovští examinováni býti. A jestližeby ani to dostatečné nebylo, že může odtud někoho s interrogatorii sem vypraven býti, při přítomnosti jeho častopsaný Rot mohlby býti právně tázán. Schválena jest ta má odpověď a při tom zanecháno. Já jsem se také ohlásil, že i J. M. Ké pánu našemu o této věci zprávu dáti i panu Zvolskému na touž formu odpověditi chci.

Potom přednesl jsem, že jest mi p. Zygmund z Tyffnbachu o nějakém z stavu rytířského cizozemci, na kteréhož se v Jemnici vyznání stalo, žeby na silnici s jinými lidmi obíral, oznámil, na kterézto oznámení že jsem mu poručil z ouřadu svého, aby se podlé zřízení zemského zachoval a coby v té příčině zřízení zemské vyměřovalo, jemu psaním svým vysvětlil. On pak přes to přese všecko, že jest toliko samého toho zemana sem odeslal, druhého pak na kterémž nejvíce záleží a bez kterého k tomuto sem dodanému vězni žádným trestáním přikročiti se nemůže, že jest sem nedodal a tudy sobě netoliko poručení mého, ale i zřízení zemského málo vážil. Nemálo se nad tím J. M. ráčili pohnouti a snešeno jest, aby byl za tou příčinou do Olomouce k soudu obeslán, aby z toho před J. M. odpovídal. Z strany Lukařovského Poláka, služebníka Podembekového, který v Hodoníně u vězení jsa dobrovolně vyznal, že jest na poručení pána svého lidem nočně obilí z pole a kopy z luk odvážel, přes to skopce, husy, slepice kradl a sem z (f. 83 b) poručení mého do vězení dodán jest, snešeno, abych ho před sebe obeslal a po učiněné tuhé domluvě, abych ho z země vypověděl na ten způsob, jestližeby mimo čtyry dni v zemi se zdržel a postížen byl, aby byl na hrdle trestán; Podembekovi pak abych oznámil, aby sobě toto k výstraze měl, aby mu se potomně něco podobného nepřihodilo. O vězně zemské zůstáno, aby byli zase do Olomouce k soudu dodáni.

• (F. 84.) **Soud Olomoucký Sv. Janský téhož léta (1612).**

Pondělí. Zasedli jsme vedlé obyčeje soud, místo nejv. komorníka, který ještě z Vídně se nevrátil, držel p. z Kounic, místo nejv. sudího p. Vilím z Roupova a sice panů soudců bylo s p. kardynálem deset, ač desátému t. p. Jířkovi z Vrba dáno jest navěští, aby nechodil na horu až po vyhlášení půhonů a po vyměření se z toho, proč jest k minulému soudu Brněnskému nepřijel. Byli pak tito p. z Šleinic, p. z Kunovic, p. Berka, p. Pruskovský a z rytířstva p. Dubský, p. Kobylka, p. Petrsvaldský, p. z Hrádku.

Nejprv oznámeno v ubec, že J. M. Královská ráčil jest volen býti na král. římské a včerejšího dne že měl korunován býti na císařství a podlé toho napomenutí se stalo jakž k vděčnosti k Bohu za takové dobrodiní, tak k obecnému se z toho těšení a radování.

Poněvadž dcky přineseny byly, zahájen soud a pak pŕhonové vyhlášováni. Mezi jinými byla pohnána Markyta Kokorská z zatkné a když neméla rukojmí, musela do šraňku vstoupiti a p. sudímu slíbiti, čehož se nemnoho stává a za mé paméti nevím aby kdy se to přihodilo. — Odloženi pŕhonové, kterým se strany brániti chtéli, až do středy: mezi Karlem Podstatským a Bohunkou Odkolkovnou; mezi Janem Satem a Václavem Podstatským; mezi p. Janem Kavkou a Janem Dubským.

Když se tyto věci uvažovaly, dali zprávu pani ouředníci desk, že jsou našli jeden zámek od truhly otevřený avšak zapečetěný; ač se uznalo, že toliko to sešlo nedopatřením, však poručeno jim, aby velikou domluvu o to pisarŕm menším učinili. Potom jest jim také poručeno, aby promluvili s p. Jiřkem z Vrba, jako sami od sebe a připomenuvše mu jeho nepřijezd mezi nás do Brna, aby mu ukázali, co jest z toho pošlo a aby mu tu věc stížili, podlé toho pak aby mu návěští dali, jestliže netroufá sobě svésti toho s sebe svědky dostatečnými, že jest svévolně příjezdem svým neobmeškal, aby se raději kořil a milosti hledal, kteráž že ho snadno potká; nebo zůstane-li křiv po průvodu že se nebude moci jináč než podlé zřízení zemského postupovati.

(F. 84 b) *Outerý*. Ještě pŕhony vyhlášovány. Dán rok nemocný paní vdově po neb. p. Rudolfovi z Donína. Pana z Pruskova pŕhon odložen do čtvrtku. — Prvé než se potaz rozpustil, promluvil jsem ku paním z rytířstva, aby podlé zřízení zemského osoby některé z stavu svého z kraje Brněnského poznamenané J. M. do soudu podali, aby páni ráčili moci jednu osobu z nich do soudu dosaditi.

P. Bernart Podstatský bránil se položení zápisu, o něž byl pohnán od Ledenického; ale jest mu poručeno z potazu, aby takový zápis ku právu položil a když na při přijde, bude-li ho chtíti potřebovati, že to bude moci učiniti. — P. z Kounic uvolil se dnešního dne zápisu položiti, o něž pohnán jest od p. Jetřicha z Kunovic toliko ažby dolů sešel a s nim oučet učinil. Přijal to p. z Kunovic; jest při tom zanecháno. — Pŕhon, kterým p. Břeclavský pohnal Kryštofa Podstatského, jest odložen na žádost téhož Podstatského do čtvrtku; byl ten pŕhon o položení zápisů. — Druhý pŕhon mezi týmiž o položení kvitance tolikéž do čtvrtku odložen. — P. Břeclavský zatkl Václava Adama Podstatského pod Novo-Jičinskými; ohlásil se v tom prokurator a oznámil, že Novo-Jičinští ku právu zemskému nenáležejí a že jsou komora J. M. Cís. a tudy že Václav Adam nemohl pod nimi zatčen býti; pročež žádal, aby byl vymazán. Pan Břeclavský proti tomu ukazoval, že jsou Novo-Jičinští své takové pŕhony přijímali, ano i tento že jsou přijali, žádaje, aby při tom zachován byl. Prokurator replikoval, než že on nemluví od Jičinských ani od Podstatského, než že mluví podlé povinnosti své o věc J. M. Cís. se dotýkající a jestliže jsou učinili to Jičinští, že jsou učinili bez vědomí p. podkomorŕho a jeho; a tak předce na svém stál. Po uvázení poručeno jest p. pisarŕi: poněvadž jest pŕhon nepořádný, aby ho vymazal a k Jičinským promluveno: poněvadž stav nejsou, a jsou komora J. M. Cís., aby takových pŕhonů nepřijímali a lidi nezavazovali. — Týmž způsobem vymazán jest pŕhon, kterým Jaroslav Sak pohnal Novo-Jičinské z dědin. — Jaroslav Sak pohnal p. Vilíma Frydrycha z Žerotína o postavení svědka. Vymlouval se pan Vilím Frydrych, že není zastížen na jeho gruntech; ale ani toho neukazoval, ani odkladu k ukázání nežádal; a tak když se sám zavedl, ukázáno jest na pořádek. Stratil tudy 2000 zl. kteréž obdrží Sak stanným. — Vilím Oneš pohnal Bohuslava Otíka, ale propustil ho z pŕhonu; ohlásil se Otík, že se nepiše z Pěnic než z Oldřišova. Žádal, aby bylo to při pŕhonu napraveno; oznámeno jest z potazu, že to není proti J. M. Bylby lépe udělal, aby se byl

ohlásil, že chce zapsání paměti žádati. — (F. 85) Půhon Bludovského na Hradišťany, též půhon Karla Podstatského na Bohunku Odkolkovnou odloženy do čtvrtku. Konec půhonů.

Vyhlášen jest první půhon p. Voldřicha z Kounic na p. Jetřicha z Kounovic; nestal p. Jetřich. Stoupili jsme se a chvíli pobývše spolu, přišel a učiněna jest mu domluva tuhá. — Po tom půhonu žalován jest o zaplacení 11 set 50 zl. peněz Symeonovi Příbramskému poddanému p. z Kounic z panství Brodského poviny. Dal čísti na to smlouvu trhovou o panství Brodské, též smlouvu o ten mlýn. P. Jetřich se bránil, že není povinen tím dluhem všecým než bratr jeho p. Jan polovicí, jakožto erb p. otce svého, který ten mlýn koupil. P. z Kounic proti tomu, že p. Jetřich neprodal statku Brodského ani smlouvy neučinil na místě bratra svého, než sám od sebe. Rozšířováno to potom z obojí strany mnohými slovy; učiněn nález, že p. Jetřich jest povinen podlé smlouvy ty peníze panu z Kounic na místě poddaného jeho zaplatiti. Poněvadž p. Jetřich byl zatkný (sic) pohnán, postavil za sebe rukojmě p. Bed. Sednického a p. Lad. Vel. z Žerotína.

Pan z Kounic a p. z Roupova učinili relatii strany p. Jiřka z Vrbna, že se ohlásí, že má svědky, kterak jest pro zlost cesty a pro veliké vody nemohl dostačiti k předešlému soudu Brněnskému. Sneseno jest na tom, abych mu dal oznámiti, aby se zítra na horu postavil a v šraňcích zjevně svou omluvu učinil a ji svědky těmi ukázal. — Frydrych Jordan postavil se podlé závazku svého do šraňku; ale že jsme hned vyvstali, nemohl se ohlásiti.

Středa. Frydrych Jordan se postavil a ohlásil se před J. M., že podlé vyměření J. M. při předešlém soudu zemském Olomouckém učiněného se staví a J. M. psaní od J. M. Cís. podává i s suplikatií svou J. M. Cís. přednešenou, žádaje pokudžby proti J. M. nebylo, aby to oboje zjevně čteno bylo. Oznámeno mu vedle snesení J. M. že J. M., ráčí to od něho přijímati a jemu schvalovati že se podlé slibu mně na J. M. místě učiněného před J. M. ke dni jemu uloženému a vyměřenímu staví, a že majíce v paměti, co jest jemu předešle poručeno bylo, že by ráčili chtíti věci jeho před se vzíti, ale jsouce některé věci k dnešnému dni odloženy a některé také obzvláštního uvážení potřebující, že neráčí míti chvilu to učiniti, než že mu ráčí poroučeti, aby v outerý příští podlé předešlého závazku před J. M. se postavil a dalšímu J. M. poručení vyrozuměl.

Pan Jiřík z Vrbna před J. M. se postavil do šraňku a dal od sebe promluvíti, že na poručení mé svědky podává. Bylo nám to všem s podivním, že neoznámil, že má svědky, kteréž psaní jemu předešle času postního učiněné se staví, aby se podlé zřízení zemského z toho (f. 85 b) vyměřil, že jest k soudu, kterýž měl toho času v Brně držán býti, nepříjel a protož že jest sobě svědky vyslyšeti dal, aby ukázal, že jest k tomu bezelstně postačiti nemohl. Avšak prominuli jsme to, vědouce že on i prokurátor jeho hrubého pozoru na své mluvení nedávají. Dali jsme ty svědky přijíti a otevřevše je v potazu a nalezše, že jakž takž mohou obstáti, dali jsme je zjevně čísti. Svědčili mu, že jest tři neb čtyry dni před soudem posýlal do Chropíně a do Kroměříže, může-li přes vodu přejíti a že jsou se mu navrátili vyslaní jeho s tou zprávou, že nemůže; on však že se předce na cestu vydal a kdyby byl neměl dobrého průvodčího, že by se byl u Kojetína utopil a s tím se vším, že mu voda šla do kočího. Po přečtení jich oznámil jsem mu z potazu, že J. M. ráčí omluvu jeho přijímati a kázáno jest mu na místo jeho dosednouti.

Paní Petrsvaldská předstoupila a žádala podlé poručení předešlého od J. M. jí učiněného, aby jí den byl jmenován k přednesení věcí jejich; stalo se a jest jí jmenována středa příští. — P. Ladislav Velen z Žerotína jest povolán a oznámeno mu, že J. M. znajíce osoby jeho hodnost a přistoupíc k

tomu oblíbení J. M. Cís. (jakž se z psaní J. M. do soudu učiněného porozuměti může) jej ráčí mezi sebe do prostředku svého bráti a čteno jest na to psaní J. M. Po přečtení dotázka se na něj stala, již-li jest jedl? A když pravil, že již, poručeno mu, aby zítra, když J. M. ráčí zasednutí nejeda ani nepije, na horu se postavil a povinnost k soudu vykonal.

Přišlo potom na půhony před věcerejším odložené a nejprv Kryštofa Karla Podstatského s Bohunkou Odkolkovnou o položení dobré vůle na zápis 2150 zl. Odložena jest pře tato k nálezu do zítřka. — Mezi Sakem a Václavem Podstatským stala se smlouva a tak sešlo z půhonu. — Jan Dubský propustil p. Kavku z půhonu bez pohoršení práva; přijal to p. Kavka, ačkoli se ohlásil při tom, že má svědky vyslyšené k ukázaní toho, proč jest onehdejšího dne odkladu žádal. — Pře mezi p. Kobylkou a mezi knězem Jiríkem Leodagariusem opatem Hradištským odložena jest do druhého práva za příčinou touto: pohnal p. Kobylka opata předešlého kněze Lukáše Tomitiusa, že jest za předka jeho v rukojemství nějakou sumu peněz dáti musel. Bránil se Leodagarius odpovídání, že půhon naň nesevědí než na Tomicia; jest pak ten Tomicius ssazen. Proti tomu pan Kobylka vedl, že jest nepohnal samého opata, než celý konvent, a ten že zůstává. Nebylo sice žádné pochybnosti, aby nebyl povinen odpovídati opat, než že se vidělo některým, že jsou nálezové na to, když se opat mění, aby nebyl povinen nový bez nového půhonu odpovídati přišlo jest k odkladu. Mezi tím pokud tomu tak bylo má ta věc napravena býti při nejprvnějším sněmě.¹⁾

Páni z rytířstva přednesli tři osoby, z nichž by jedna vzata býti měla do soudu: p. Jindřicha z Zahrádek, sudího menšího, p. Jiríka Jankovského z Vlašimě, p. Václava Vaneckého. Oznámeno jim, aby jich zítra bohda dali více poznamenáno.

Čtvrtek. 2. (F. 86). Nález mezi Podstatským a Bohunkou Odkolkovnou, že poněvadž Podstatský toho dostatečně neprovodí, aby Bohunka tu dobrou vůli za sebou měla, že není povina, tomu odpovídati. — Pan Břeclavský vedlé věcerejšího k němu učiněného ohlášení vzat jest do soudu a povinnost vykonal.

Přednesl jsem J. M., že byli u mně dnešního ráno p. podkomoří, p. Hynek z Vrbna, p. Rejsvic sudí, p. Václav Bítovský, vyslaní knížectví Opavského a oznámili mi, že mají od stavů téhož knížectví psaní a instruktii k nám nejv. ouředníkům a soudčům zemským, žádající, aby jim byl čas jmenován k přednesení své komisie; snešeno jest, poněvadž tento soud jsou dva svátky a mnoho jest činiti, abychom v pondělí v den sváteční se sešli u p. kardynála a tam je slyšeli a jakož žádali, také aby obyvatelé z ubce při tom byli, že to v své uvážení vezmeme a jim věděti dáme.

Potom kázal p. sudí, aby se navrátil p. pisař na půhony od minulého outerka k dnešku odložené. Mezi p. Břeclavským a Karlem Podstatským o položení cedule dílí, spečetěné, kterou mu dal nebož. p. Jetřich bratr jeho, když se dělití měli. Dlouhé táhání o to bylo mezi nimi. P. Břeclavský, aby taková cedule byla a aby jí Podstatský za sebou měl, ničím neprovodil; proti tomu Podstatský mluvil, že takové cedule nemá a kdyby byl na tom stál, byl by se nález stal: poněvadž p. Břeclavský nic neprovodí, že Podstatský není povinen odpovídati. Ale ukázal Podstatský nějakou řezanou ceduli, v kteréž byli sepsány podíly statku od nebož. Adama Folkenhána mezi těmi bratřimi udělané a ačkoli Podstatský to vedl, že jsou se ne podlé těch podílův dělili, než podlé dobrovolného a bratrského mezi sebou snešení, však vzaty jsou do potazu. Nalezeno jest, že byla ta cedule spečetěna a že pečeť byla od ní od-

¹⁾ Významně tištěná slova jsou psána šiframi.

tržena; nalezeno jest více, že při závírce stálo, že jedna taková řezaná cedule jest odvedena p. Karlovi od p. Jetřicha, což námi nejvíce hnulo, abychom ji poručili ku právu položití a protož jest z potazu od p. sudího oznámeno p. Podstatskému těmito slovy: máte tu ceduli řezanou, kterou jsou J. M. mezi sebou mítí ráčili ku právu položití a když na hlavní při přijde, bude-li jí chtítí která strana užítí, ráčí J. M. věděti jak jí vážití. — Mezi týmiž o položení kvitancí na pergaméně, kterou jest neb. p. Tasovi Podstatskému otci p. Karla Podstatského Václav Adam Podstatský bratr jeho mladší z přijetí oddílu, dal; opětně neprovodil p. Břeclavský nic, krom že revers ukázal, který jest dotčený Václav Adam p. Tasovi dal, že ve čtyřech nedělich takovou kvitanci odvede; odpíral p. Karel že ji nemá, ale také ničím neodvozoval, ač to mohl učiniti, jestli dána nebyla; neb Václav Adam, kterého se dotýkalo, stál v šraňku. Čten ten revers na papíře od pana Břeclavského podaný; avšak poněvadž nepostačoval, k ukázání že dal, než toliko že dáti chtěl; ačkoli někteří ku přísaze směřovali, nicméně stal se nález, že poněvadž p. Břeclavský nic neprovodí, že není povinen p. Karel tomu odpovídati.

(F. 86 b.) Když se nález psal, přednesl jsem J. M., že p. Jindřich Zahradecký sudí menší v kraji Brněnském jest na mne vznesl, že se na statek Milotský pro zadržalé berně zvésti chtěl; ale poddaní že slibovati nechtěli a tudy odboj právu učinili, žádaje mne v tom za nápravu. Podlé kterého vznesení že jsem k sobě obeslal ouředníka Milotského a pisaře a když jsem jim porozuměl, že se k tomu neznají, že jsem jim poručil, aby se i s těmi poddanými postavili sem do Olomouce, což že jsou tak učinili, očekávajíce, co jim dále poručeno bude. Ráčili jsou J. M. v tom se snésti, [abych některé obyvatelé k tomu nařídil, kteří by tu věc vyslyšeli a J. M. zprávu dáti mohli.

Bludovský pohnal Hradišťany o postavení svědkův k roku, který má s týmiž Hradišťany o pardus,¹⁾ který poručili mu dáti v radní světnici skrze školního mistra. Bránil p. prokurator stavení těch svědkův, protože ty osoby, kteréž by svědčiti měly, byly na ouřadě, když se ten účinek stal a tudy žeby sami proti sobě svědčiti musely a to provodil svědky. Strany pak jednoho svědka ukazoval, že žádného týmž jménem nemají. Byly o to odpory nejedny mezi námi; však naposledy učiněn nález: poněvadž se jich samých dotyče, že nemají k svědomí stavení býti.

Přednesl jsem J. M. o poddané p. Jana Starovského, kteří opět znovu k J. M. Kské přes výpověď mezi nimi a pánem jejich stalou s žalobou utekli. Odloženo jest té věci až do outerka příštího pro nepřítomnost p. komorníka nejvyššího, který odjel na Tovačov k švagru svému hraběti na smrt nemocnému, aby mohl zprávu dáti, jak jsou ode dvoru odpraveni a také poněvadž jim jde o hrdlo, aby bez jednoho z nejpřednějších ouředníků nebyli souzeni.

P. Václav Vanecký volen do soudu z osob poznamenaných od pánův z rytířstva. Byli dali podlé včerejší žádosti poznamenaných 7. P. Kryštofa Blectu, p. Jindřicha Zahradeckého, p. Jiříka Jankovského, p. Václava Koňasa, p. Hons Ludvíka Krokvicara, p. Václava Vaneckého, p. Frydrycha Jankovského; na každém byl nějaký rozmysl krom dvou posledních, na 1. že se k tomu nehodí a to jest pravda; neb ačkoli jest dobrý člověk, ale mnoho rozumí pořádkům; na 2, že má strejce hofrychtyře v soudu;²⁾ na 3. že bývá často nemocen a jest starý; na 4. že nebýval v obecních věcech užíván; na 5. že jest v Rakousích narozen a tak ze dvou posledních jest volen p. Václav Vanecký maje hlasy téměř všechny.

¹⁾ „pardus“ kázeň metlami. Jgm.

²⁾ Významné tištěná slova jsou šiframi.

Oznámeno potom, poněvadž zejtřejšího dne bude svátek, že J. M. neráčí souditi; v sobotu že mají přednešeny býti sirotčí věci, aby mi žádný nepřekážel. (Fol. 87.) *Pátek.* Pro svátek apoštolský sv. Petra a Pavla není soud držán.¹⁾

Sobota. Jak jsme zasedli, předstoupili p. Jiřík a p. Hynek z Vrbna a žádali, aby jim byl den jmenován k přednešení sirotčích věcí; oznámeno jim, že dnes se to státi nemůže, než zbude-li času v sobotu příští, že J. M. ráčí je chtít slyšeti. — Potom předstoupil Petr Rechmberk a oznámil, že jest mu p. Zygmund z Tieffenpachu psaní svědčící odeslal a podlé toho poručil, aby J. M. přednesl, že by se byl rád na poručení mé před J. M. sem dostavil, ale za příčinou nedostatku zdraví svého, pro kteréž do Teplice odjeti musí, že jest k tomu postačiti nemohl, žádaje při J. M. omluven býti. Vzato to psaní do potazu a poznali jsme, že jest v Olomouci psáno; neb byla ruka pisaře pana z Šleinic a na tytuli bylo císař. radám, kteréhož tytule zde teprv začalo se užívati; oznámeno mu, že J. M. ráčí chtít to psaní v své uvážení vzíti a mně poručeno, abych ho k sobě povolal a na něm se dotázal, jakým způsobem to psaní teprv zde učiněno jest bez přítomnosti pana z Tyffnbachu?

Potom jsem vystoupil a přednesl jsem nejprv smlouvu s vdovou po neb. Vranovském pozůstalou učiněnou a žádal jsem, aby byla od J. M. schválena; čtena jest zjevně a potom naučením schválena. — O sirotky nebož. Ondřeje Vidláka odloženo do druhého soudu. — O sirotky a statek neb. Bohuslava Drahnovského odloženo do druhé soboty. — O sirotka po neb. Janovi Holšteinerovi dáno naučení: poněvadž bratr jeho mladší předstoupil a, že nedílným bratrem neb. jest, ukázal, (ukázal to pak panem prokuratorem J. M. Cís.) že mně tu k opatrování nic nenáleží. — Potom odloženo soudu do outerka pro svátek, který v pondělí bude.

Pondělí. Svátek navštívení panny Marye Alžběty. Po obědě se sešli J. M. a pani obyvatelé, kteří zde přítomni jsou, ku p. kardynálovi k slyšení posluv Opavských; co tam jednáno jest, najde se v knihách sněmovních.

Outerj. (F. 87 b) Předstoupil p. Albrecht Sednický zmocněný p. vladaře domu Lichtenšteinského a žádal, aby mu den jmenován byl k přednešení věcí sirotčích. Odloženo mu do příštího soudu, poněvadž při tomto k tomu dospěchu není. — 2. Jordan když se podlé poručení onehdejšího dostavil, oznámeno mu, že se jeho věci odkládá až do pátku příštího a tu že mu oznámeno bude, čím se bude míti spraviti; on pak aby se dostavil před J. M. pod týmž závazkem jak prvé. Mezi tím jsem oznámil J. M. krátce, co suplikací jeho v sobě obsahuje a kterak se vytahuje z moci soudu a krále za ochranu v tom žádá. Divili se tomu všickni a odložili toho do pátku.

Petr Bošovský jinak Mouřinovský přednesl: Jakož jsou J. M. předešle jemu naučení dáti ráčili, aby se v statek strejce svého nedílného nebožtíka uvázal a jej i sirotka po něm zůstalého opatroval, že před J. M. netají, kterak bratr jeho starší byv několik let u vězení mezi Turky zase s pomocí Boží domů se navrátil. I poněvadž by se rádi o statek rozdělili a jemu jakožto bratru mladšímu dílu klásti nenáleží, starší pak proti naučení J. M. toho se ujímati nesmí; k tomu poněvadž statek pro dluhy obdržán býti nemůže, ku prodaji přijíti musí, že J. M. žádá za naučení, jakby se v tom k sobě zachovati měli a zvláště poněvadž sirotek dcera po neb. strejci jejich nedílném v živnosti zůstává, také-li by ona s nimi v tom statku díl míti měla, neb ne? Odloženo jim toho do příštího soudu, aby se před J. M. ohlásili.

Bernart Podstatský Andreaše Ledenického o sumu 1125 zl., 9 gr. 1 d., kterou na místě Zybřida Podstatského ujav statek jeho od rukojmí nebožtiko-

¹⁾ Viz I. sv. těchto zapisů str. 184.

vých za neb. Hřivina Tobiašovi Rosstaušerovi dáti musel. Bránil se Ledenický pŕihonu tím, že maje Podstatský držeti se všeho statku po Hřivinovi pozůstalého, jakožto nejpřednějšího základu svého, drží se toliko statku jeho Ledenického, který od Hřivína koupen jest. Podstatský proti tomu vedl, že Kolníky statek Ledenického Hřivinovi náležel, když Zybřid Podstatský za něj sliboval. Dlouho se o to táhali. Naposlady Ledenický poznav, že by s tou obranou špatně obstal, pustil od ní a bránil se odpovídání věci, dokládaje, že Podstatský v pŕihonu svém položil, že svrchupsanou sumu Rosstaušerovi položití musel, toho pak že ničím neprovodí. Ukázal Podstatský zápis Zybřida Podstatského na touž sumu od Rosstaušera vyvazený; proti tomu Ledenický ukázal svědomí Rosstaušerovo, že mu Bernart Podstatský toliko 700 položil. Na to odpověd dal Podstatský, že jest se on umluvil s Rosstaušerem jako i s jinými pany rukojmími dotčeného Zybřida, že každý od své sumy něco mu upustili a poněvadž bylo v moci Rosstaušerové odpustiti jemu všecku sumu, nercili díl, že do toho Ledenickému nic není, než on poněvadž jest zápis na celou sumu vyvadil, že po svém právě jíti může, jakož i svědomí Rosstaušerovo to ukazuje, že jest za tu všecku sumu jemu tolik dal; poněvadž tedy za všecku sumu dal, že již ta všecka suma jeho jest a tak že jí na Ledenickém, jakožto na držiteli základu neb. Zydřida, dobývati může. (F. 88.) Stal se nález, že jest povinen Ledenický ji zaplatiti.

Mezi tím když se nález psal, přednesl jsem J. M. o Kašpara Rota a tovaryše jeho Jozue, kteří z vězení Brněnského utekli. Čtena nejprv zpráva Brňanů, kteráž poněvadž vejde do paměti zemských i s tím, na čem se J. M. ustanoviti ráčili i s psaním, které Brňanům učiněno býti má, není potřebí toho zde obšírně připomínati; toliko se dotkne, že jest další uvažování té věci odloženo do soudu Brněnského, aby hned při začátku před se vzata byla a že já mám učiniti psaní panu Zvolskému, maršalku polskému a žádati, aby ti jistí zjímání jsouce dochováni byli, ažby J. M. Cís. pán náš dáleji strany nich jako poddaných svých s J. M. králem polským na něčem jistém zůstati ráčil.

Pŕihonové paní Illeshazy, kterými p. Žampacha pohání, jsou odloženi pro rok nemocný daný p. hraběti z Salmu, kterého pohnal p. Žampach o zastoupení. — Pŕihonové p. Smila z Doubravice a Vilíma Dubského na p. hraběte z Salmu jsou odloženi pro touž příčinu nemocného roku. — P. Václav Bitovský pohnal Kaltenhofa, regenta páně Strážnického, že připověděl vyvaditi zápis nějaký z hospody; žádal odkladu Kaltenhof pro svědky; druhý bránil toho, ukazuje zápis vlastní rukou Kaltenhofovou podepsanou a sekrytem jeho spečetěný, proti čemuž žádných svědkův vésti nemůže. Kaltenhof pak na svém stál, právě, že těch svědkův k tomu potřebuje, aby ukázal, proč svému zapsaní dosti učiniti nemůže. Druhá strana zase na to nastoupila, že není o to činiti, proč toho neučinil, než aby učinil. Stal se nález, že jest povinen, zapsaní svému dosti učiniti.

Když se psal nález, přednesl jsem J. M. znovu stížnost p. Jindřicha Zahradického sudího menšího strany Milotských i zprávu obyvatelův ode mně podlé onehdejšího snešení k tomu nařízených. Poněvadž se nalezlo, že vinni jsou, zůstáno na tom, aby zejtřejšího dne před ouředníky menšími byli kyjem bití a ouředníku Milotskému aby bylo ode mně oznámeno, že jakkoli J. M. ráčili by míti příčinu jeho rathouzem trestati, avšak šetříce jeho šedin, že mu to promíjeti ráčí, než aby sobě to k výstraze měl. — O p. Zygmundu z Tiefenbachu když jsem J. M. oznámil, že Rechmberk odjel a za tou příčinou že jsem s nim mluvit nemohl, zůstáno, aby mu znovu psaní učiněno bylo, aby se k začátku soudu příštího Brněnského najíti dal a před J. M. postavil. — Strany Frydrycha Jordána zůstáno, aby osoby z ouřadu Olom. nařízeny byly, které by tu kurvu Saloménu examinovaly, s kým jest se smilstva dopustila a

toho šerhu Znojemského týmž způsobem, poněvadž ona to naň praví. — Strany zlatníka z Mezříče jest tolikéž snešeno, aby byl examinován podlé vyznání Kašpara Rota, dělál-li jest on ty kolky Komárovskému k bití falešné mince. — Přednesl jsem J. M., že na místo nebož. doctora Leandra, zvláště poněvadž Gryneus, jsa šlakem trefen, počíná scházeti, jest potřebí jiného doktora zemského a předložil jsem jim doctora Matyáše Týmína. Ráčili ho sobě oblíbiti a nařídili k tomu p. kardynála, p. komorníka nejv. a p. sudího, aby jej zítra k sobě povolali a s. nim jednali, aby se žádnému nezamlouval, nýbrž stavům se v službu propůjčil že s. nim bude při nejprvnějším snémě všecko zavíno.

Středa. Poněvadž včera týden věc paní Kateřiny Ulštorferové, manželky p. Hanuše Petrusvaldského k dnešku (f. 88 b) odložena byla, vstoupila hned do šraňku a nejprv ukazovala smlouvu svadební, kterou se neb. Jachym Bítovský, předešlý manžel její, zavázal obvěniti věno její a nad to dáti, tolik co by učinilo deset tisíc zlatých a ta smlouva byla pořádně zpečetěna. Více ukazovala list pod jeho pečetí a dvou jiných osob rytířských, kterým jí dává všecky svršky, jakými by koli jmény mohly jmenovány býti, žádajíc toho podlé takového dání užití. Zatím přednesli, že jí neb. poručenstvím odkázal užívání vsi Louky až do smrti její, též dokudžby stavu svého neproměnila 600 zl. pro lepší vychování její z jiného statku po něm zůstalého. Ačkoli to poručenství k vykonání svému nepřišlo, však že jest v tom byla dokonalá vůle neb. a na důvod toho odvolala se na artykule sepsané rukou vlastní nebožtíkovou, kteréž Humpolecký vedlé poručení J. M. při posledním soudu zdejším ku právu položil, podlé kterých mělo to poručenství sepsáno býti; vzaty jsou do potazu. Zatím podala svědomí Humpoleckého obšírné, kterýmž oznamuje, jak se ty věci všecky sbehly a k většímu vůle nebož. dotvrzení dala čísti několik svědků stavu rytířského, kteří vysvědčovali, že neb. zjevně to pravil, že jí dal do živnosti její ves Louky k jejímu užívání; též jiné svědky sedlské k dokázání téhož, kteří svědčili, že neb. je uvedl jí v poddanost; potom pak nálezy a naučení některé podobných věcí se dotýkající a zavřela naposledy, že žádá J. M., aby bylo dáno naučení p. Václavovi Kokorskému jakožto tomu, který ručil statek po neb. Jachymovi Bítovském, aby jí ty všecky věci vydány a postoupeny byly. Václav Kokorský proti tomu dal od sebe promluvíti, předně, strany věna že neví, jestli nebožtíkovi odvedeno; ukázala kvitanci že jest. Strany svršků pak chtěl dáti čísti svědky, že ona se mnohých věcí sama ujímala po smrti nebožtíkovy, netoliko věcí nebož., ale také sirotčí přivlastňovala a to chtěl prokazovati svědky. Bránil Odkolek těch svědkův čtení, právě, že nemá s. nim paní vdova o tu věc činiti, že jest jí ku právu nepohnal, ona také že se proti němu nechystala; přes to že pořádek země nedopouští, kdo s kým pře začaté a zalomené nemá, aby proti tomu měl sobě dáti svědky vyslyšati. Uváženo jest, že poněvadž Kokorský jest opatrovník sirotků a ona z statku sirotkům náležitého chce vybyta býti, že jest tu již dosti pře a on že slušně odpovídání se ujímá a tak poručeno jest, aby čtení byli. Ale nesvědčili nic podstatného. Strany poručenství vedl, že jest nepořádné, nálezové a naučení že se sem netrefí a dal čísti zřízení zemské, jak se dědictví opatrovati má. Proti čemuž Odkolek odpověděl na místě Kateřiny, že není činiti o dědictví, než o užívání dědictví. Mnoho z obojí strany mluveno bylo; potom pak po vyslyšení jich volném vzaty ty věci (f. 89) do potazu a co se věna i nadvěna, též svršků, nábytku a dobytka dotýkalo, poněvadž věci byly zjevné, nebylo o to nesnáze, než nejvíce uvažováno svědomí Humpoleckého a na ně strany té vsi a těch 600 zl. toto naučení učiněno: předně jest přisouzeno paní Kateřině dotčené věno i nadvěno, též svršky, strany pak vsi a 600 zl. jest tato závírka do naučení položena: Co se pak užívání vsi Louky se vším jejím příslušenstvím až do smrti jí Kateřiny Ulštorferové a tolikéž vydávání každoročního sumy šesti set zlatých pro lepší vychování

její z statku téhož Jachyma Bítovského až do proměnění stavu jejího nařízené dotyče, poněvadž se to z svědomí Jana Jiřího Humpoleckého, kterémuž on Jachym Bítovský, aby vedlé jistých artykulův vlastní rukou jeho sepsaných o manželce a statku jeho poručenství učinil a v něm že takové užívání vsi Louky, též vydávání sumy šesti set zlatých jí Kateřině Ulštorferovně odkazuje, doložil, se jest důvěřil, nachází, že on Jan Jiří Humpolecký podle takového důvěření též poručenství jest sepsal, jemu Jachymovi Bítovskému k přehlídnutí a opravení je odvedl a on jsouc ještě za některý čas v živnosti, aby takové poručenství podle pořádku a zřízení zemského vykonáno bylo, jest nenařídil a tudy což jest tak koli podle těchž artykulův od něho Jana Jiřího Humpoleckého sepsáno bylo, jest nestvrdil, nebude povinen Václav Kokorský, kterýž té vsi Louky na místě sirotkův v držení jest, Kateřině Ulštorferovně jí postupovati, ani také z vyš psané sumy šesti set zlatých co vydávati, nybrž má to vše k dobrému sirotčímu opatření. Relatores etc.

Mezi tím když psáno bylo naučení, činil p. kardynál relatii o doctora Tymína, kterak jest jej dnes spolu s p. komorníkem nejv. a panem sudím nejv. před sebou měl a s nim jednal na místě J. M., aby se za doktora zemského v kraji Olomouckém panům stavům k službě propůjčil, doloživ toho, že ačkoli toto jednání musí stvrzeno býti od panův stavův při obecním sněmě, však aby o tom nepochyboval, aby to nemělo při nich zjednáno býti. On doctor že jest na to mírnou odpověď dal a povoliv k tomu, že jest žádal, aby se mohl do Čech zase navrátiti a své věci zříditi sem se zase stěhovati. — Potom jsem přednesl J. M., co na mne vznáší p. Kavka, co také p. Sak a p. Václav Bartodějský, které jsem předešle nařídil za comisaře k shlídnutí těch škod; ale poněvadž to v suplikacích se najde a v příštích psaní, není potřebí, zde toho šířiti. Bylo pak to vznešení v tato slova: ¹⁾ „Na poručení Vašnostino ode mně Jaroslava Saka z Bohuňovic a Václava Bartodějského jakožto nařízených osob k shlídnutí hranic a míst, oč tak mezi J. M. pánem panem Janem Řičanským Kavkou z Řičan, panem Lednickým a panem Andryšem Jakušicem, poddanými z obojí strany činíti jest, tuto zprávu jakž nám lidé staří v letech stých, sedmdesátích a osmdesátích z téhož (f. 89 b) panství Broumovského jsou oznamovali, Vsti tento spis podáváme, Předně vyjedouce společně (na) ta místa do vsi Střílného jsme konec té vsi u stodoly Zymové za humny ležící se zastavili a tu některých starých osob lidí z té dědiny i jiných jsme se dotazovali, kde a v kterých místech jim Ledničtí a Andryše Jakušice gruntů jejich jim odjímají a bráti chtějí? Tedy nějaký Martin Kršek v létech stých oznámil: milí páni! Vám oznámíti mohu, že až po tuto stodolu Zymovou to jak vidíte rolí a louky všeckno nám po humno naše odníti chtějí a berou, což za pana Jana z Lomnice a pana Kavky starého a jiných panův našich jsou nám nikdy Slováci tu v těch místech vorati též na loukách trávu síci nehájili a brániti nesměli. Nebo onenno Vrch Solný jak vidíte tady hranice Uherské a naše až do potoku Stríkotného jdou a hranice se provedly, to mně i jiným sousedům tu přistojícím v dobré paměti jest; nebo když jsme ty hranice s předešlými pány z obojí strany procházeli a provedli za jednoho času za mých mladých lét, když jsme všickni z obojího panství (k) projeti a vyhlídnutí těch hranic k té stodole a vsi přišli, že nějaká paní Nehač Petrova budouce na Lednici vdovou a nějaká paní Broumovská též vdova, jak jí jméno bylo z paměti mně vyšlo, snesouce se spolu tu na ta místa vyjeli a mezi jinými řečmi se též paní Broumovská té paní Lednické septala, pokud chce míti své hranice? Ona jí pak na to odpověď dala, že po tuto stodolu Zymovou hranice své Uherské míti chce. Tedy jí zase paní Broumovská s smíchem odpověď na to dala, mluvíc k ní: já své hranice Brou-

¹⁾ Tato poslední věta psána jest rukou Žerotínovou.

movské mti po vaší ves Uherskou, jenž slove Lysá až po stodolu Příchodskou chci a tak od Strilného a té stodoly do vsi vaší Uherské Lysé velká mle jest a od té vsi napříč k tomu vrchu jménem Solný, kde po horách hranice spravedlivě jdou až k potoku jménem Štěrkotnému na půl míle jest, jak jsme to s těmi lidmi spolu týž vrch a hranice po horách od téhož hranicemi potoku přes polovici to sjeli a vše očitě shlídli. Tolikéž týž jistý Martin a druží sousedé jeho staří jsouce po šedesáti a osmdesáti letech nám (f. 90) oznámili, že též jisté paní vdovy obě dvě se tak sjednotily a snesly, totiž: předně, aby šnuru od té stodoly Zymové tahnouti až do té vsi Uherské, jenž slove Lysá dali a přehnouce tu šnuru na dvě ji zase zpátkem od té vsi Lysé až k potoku Štěrkotnému tu kdež se hranice až na druhou stranu scházejí tahnouti dáti poručili a tak měřice od téhož potoku tím způsobem tu šnuru jest až do té vsi Strilné a stodoly Zymové právě dostala a tak též paní vdovy obě dvě z obojí strany nás poddaných uznajíce to mezi sebou, že na poli ty hranice z jedné i z druhé strany mají býti, jsou se o to pěkně porovnaly a tu ty hranice v těch místech vyměřiti a vyznamenati hned poručili a od těch lét a časů v těch místech od hranic ležících poddaní Broumovští roli, louk pokojně užívali, nyní pak veliké platy poddaní dávajíce pánu svému z těch rolí a louk jim (ouředníci?) Lednického pána to všecko odjímají, berou koně i dobytky ano i lidí, které dostati mohou zajímají a do vězení na Lednici dodávají a žádného z toho vězení, až jim pokuty po 6 zl. a i po 10 zl. dávati musejí, pouštěti nechťi, — jsou u přítomnosti nás všech společně oznámili. Dále jsme od téhož potoku zhůru lukami těmi hranicemi na vrch s těmiž lidmi jeli a šli a přijedouce na vrch, tu, kdež nám ti lidé staré hranice pana Lednického a pana Andryše Jakušice na bucích a javořích vysekané ukazovali, odtud za čtvrt míle jedouc jsme na jeden vrch jménem Tuchynský, který od starodávna ku panství Broumovskému všecken, tak jakž tíž lidé staří před námi to v jistotě jsou také oznamovali, jest náležel, kterýžto vrch za půl míle z dělí a z šíří za čtvrt míle může býti, jsme tu ve dvou místech čtyry kopce, kdež se tíž dva páni Uherští o týž vrch pana Broumovského jsou se rozdělili a hranice rozdělíce i kopce mezi sebou jsou zdělali a oznamujíc též o tom, že za starého pana Kavku do toho vrchu a hor Slováci ani nahlídnouti a dříví odtud vyvozovati nesměli. Dále jedouce z toho místa hranicemi půl míle z dělí cestou svobodnou jsou na nás Slováci z předu i z zadu záseky sobě zdělajíce s ručnicemi zbrojně zastoupili a tu beze všecky příčiny od nás jim dané na nás stříleli, tak že z poddaných páně Kavkových jednoho před koňmi našemi jsou zastřelili a druhé posekali a o více, kteří tam po horách se rozběhli a jedni na druhé stříleli, jsou-li živi, odjedouce my z těch míst prvé, věděti se nemůže a tak kdybychom byli na vartu jejich prvé, kde na nás do několika set doleji na jedné louce i na koněch husaři očekávali, nebyli trefili a mezi ně málo dolů sjeli, byliby nás do nohy všecky tu zbili, což nevědouce tak v nebezpečném místě kde se obrátiti skrze tu vartu jsme se zase zpátkem s opovážením hrdla svého domů museli přepraviti a k tomu potoku jménem Červenouze, kterýž hranice mezi Broumovem a Lednicí dělí, pro ty Slováky jsme dojeti nemohli. A tak zjedouce podlé poručení (f. 90 b) Vašnostiného bedlivě shlídnouc to všecko i co od těch lidí jsme slyšeli, pravíc nám, že to přísahou stvrditi a na tom, že jináče není, umřítí že chťi Vašnosti skrze tento spis náš v známost uvozujeme a co tak proti Vsti a vší zemi této poručení Vašnostiným nám despect jsou učinili a o naše bezhrdlí usilovali, nás v tom milostivě a láskavě ochrániti že ráčíte, Vašnost služebně žádáme.“

O Saloménu a Biříče dali osoby ouřadu Olomouckého sepsanou zprávu tuto: Léta 1612 3ho dne Julii u přítomnosti Jana Birety, ty časy přisežného rychtáře města Olomouce, Magnusa Brandtle a Pavla Borše spolurádních, Saloména dcera neb. Andrese Lindenbergera z města Brna tázána jsúc dobrovolně vyznala: Že když jest se v Znojmě ponejprv jsúc těhotná do vězení dostala,

po porodu tohoto dítěte, kteréž mrtvé na svět přišlo, po některém času Jakub biřič tu v městě Znojmě, kterému ona jak i jiní vězňové k opatrování poručena byla, přijdouc domů opilý nejsúc žena jeho o domě jí v světnici, kde měšťané sedají, násilí učinil a s ní smilnil. Tolikéž vyznala, že v též jisté světnici též Jakub ještě jednou, v kuchyni dvakráte v sklípku, kde se otázky činí, jednou a v záchodě, který jí vyklízeti poručil, zacpajíc jí ústa, se téhož hříchu smilstva s ní dopustil a to do sedmkrát s ní provozoval, jí připovídajíc, že když služby své tu v Znojmě prázen bude, že jí s sebou pryč vezme. Tehdáž praví, že žádných vězňův, kdy ten skutek spolu páchali, tu nebylo. Ten Jakub, když co takového s ní působiti úmyslu byl, ženu svou do města posýlal, avšak naposledy i o tom věděla. Jtem vyznala, že tyž biřic se takového skutku s jednou dívkou, kterou on v rameno byl zranil, a ona před rychtářem Znojmským to oznámila, tolikéž dopustil. O třech králích minulých, když sem do Olomouce vezena byla a tyž Jakub biřic jí opatroval, na též cestě v Vyškově se jí optal, zdaliby těhotná byla? Když se ona přiznala, tu on jí řekl, aby se nebála, že se jí nic nestane a vidouce rychtář, že spolu rozprávějí, jeho se ptal, co ona pravila? Odpověděl, že nic. Dostanouce se potom do Brněnského vězení tu jest dítě jménem Sabinu porodila, které tu na ten čas v vězení při sobě má. To k své duši bere, že žádný jiný strany tohoto dítěte krom samého Jakuba biřiče vinen není.

Jakub Stolinger z Felspurku biřič Znojmský tázán jsouc ut supra, vyznal, že Saloména z Brna u něho asi za dvě léta tu v Znojmě u vězení zůstávala. Praví, že on s ní nic činiti neměl, toliko jednoho času když jest opilý domů přišel, nejsúc žena jeho doma a ona Saloména v světnici dítě jeho sama (f. 91) opatrovala, tu jest se s ní jednou takového skutku dopustil, více aby s ní smilniti měl, v tom že jemu před Bohem křivdu činí, pokudž ona to na něj praví. K tomu vyznal, že tuž Saloménu, když ona v témž vězení zůstávala, on Jakub i žena jeho takový skutek s pacholkem jeho několikrát provozovati zastali. Tolikéž že jí v kuchyni s vojáky to činiti zastal, což on i rychtáři Znojmskému jménem Samuelovi Strausovi oznámil. Také praví, že i jiní lidé v nebytnosti jeho to jí činiti viděli. O třech králích minulých, když jí sem do Olomouce vyprovázel, že žádné rozprávky s ní neměl, toliko že se jí ptal, proč tak smutná jest? Kdež mu ona nic na to neodpověděla. Že se pak jednou takového skutku s ní dopustil, to jemu, praví, srdečně líto, než aby více se toho s ní dopustiti měl, v tom jemu velikou křivdu činí. Odložena jest k uvázení do zítřka.

Strany zlatníka Mezříckého podána jest též v spisu zpráva od p. Bohuslava Pergara a p. Beneše Pražmy; ale jest týmž způsobem k zejtrku k uvázení odložena a zní takto slovo od slova: Martina Sachsa zpráva: že jest 14 lét i více v Těšíně byl a řemeslo zlatnické provozoval a v Mezříčí jest sobě zakoupení, rok ve dvou nedělích bude, učinil. Kašpara Rota že jest jeho jak živ neviděl, jeho ani čeledi jeho neznal a že jest těch kolků nercili jak živ nedělal, ale ani o tom že mu se nikdá nezdálo. Že nějaký Jachym Eisen-schneider u něho ale tři čtvrti léta byl v domě jeho v Těšíně a kolky knížeti Těšínskému na dobrou jeho minci řezával a když on co dělal, na to jiným hlídati nedal, ale u něho že byl prvé než o Komárovském slycháno bylo a než se k Houztakovi dostal. A že Faltu Januš mincíř, který v Krnově jest, byl prvé v Těšíně, Houstak strejc jeho též mincíř že jeho něco u knížete osočil, chtíc sám mincířem býti, a potom že jest sobě při J. M. knížeti Těšínském to vyjednal, že jest jemu dovoleno, aby minci v městečku Skočově bil. A potom že jest nějakou lehkou minci na českých groších, jakž zprávu o tom tyž Martin měl, bil a tou příčinou jest od J. M. knížete Těšínského za několik nedělí vězením trestán. Potom mu to prominuto, aby se napravil a Joachim

Eisenschneider že jest v Skočově u toho Haustaka byl a tam své řemeslo dělal. Potom Haustak že se zase do Těšína dostal a potom u Kryštofa zlatníka domě jeho bil, a ten Haustak že minci v Těšíně bil a potom zase pro falešnou minci do vězení se dostal a tu také pro ten skutek upálen jest. A ten Jachym Eisenschneider že při tom také stát jest. Když na to Martin Saxs ptán byl, proč jest pan Komárovský pro něj posýlal a kdy to bylo, zprávu dává, že o sv. Martině dvě léta bude, jak jest k němu chodil za příčinou (f. 91 b) udělení rystunku stříbrného, na kteréž mu p. Komárovský stříbro dal a on že mu ten rystunk udělal. Ale o té falešné minci že ještě ani slejchati nebylo.

Čtvrtek. Václav Bítovský Kaltenhofa dvěma pňhony o vyvazení nějakého reversu a vyzdvižení sumy peněz od hospodáře v městě Kyjově z ležení. Uvolil se Kaltenhof; učiněny na to nálezy. — O Martina Saxa zlatníka z Mezříče bylo uváženo, aby na zejtří k němu zas nařizeny byly též osoby a tu aby na něj strach pustili, jakoby měl stažen býti a kat aby mu byl k bokům postaven a aby ho napomenuli, aby raději dobrovolně vyznal pravdu, než-li by se daremne trápati dal a aby mu bylo předloženo vyznání dobrovolné Kašpara Rota a Josue Heryngka, též vyznání Kašpara Rota na trápení, kteréž jsou učinili strany osoby jeho. — Pan Jan Jetřich z Kunovic Jakuba Vojsku; umřel Vojsko, než zástupce jeho p. z Doubravice jsa živ zmocnil ku pňhону p. Volfa Zygmunda Jankovského. Podal nejprv p. z Kunovic odpovědi učiněné jemu od neb. Vojsky a v ni připsal psaní svého, na kteréž ta odpověď zněla. Bylo to psaní o to, že Vojsko dal vzítí draba p. z Kunovic a ještě jednoho poddaného a vězel je, protože jsou hájili, aby v čas jarmarku Ostrovského lidé nejezdili přes most Veselský. Čteno to oboje, ač někteří se domnívali, žeby ten připsal neměl čten býti, poněvadž se toliko zpečetěné věci čtou při právé; ale když ukázáno bylo, že poněvadž se nemůže poháněti o listy posylací, že musí každý připsaly toho, což jest kdy psal, podávati, spolu s odpovědí, kteréž na to dána jest a že ty připsaly mocnost berou z té odpovědi zpečetěné, vyvedeni jsou z omylu. Podal zatím Vidimus smlouvy učiněné mezi starým panem Arklebem z Kunovic bratrem děda svého a p. Bilikem, v kteréžto smlouvě to zjevně obsaženo jest, že se může hájiti mejto Ostrovské v těch místech a časích jak nahofe. Nebránil se zmocněný, než podával to vše k uvážování J. M. Učiněn nález a poněvadž pokuta v pňhону byla příliš vysoce položena ujata jest z ní a položeno do nálezu toliko 300 hřiven.

Jan Cedlar z Hofu Jana Zygmunda Braunšvice dvěma pňhony o dluhy rukojemské. Nález na uvolení. A poněvadž neměl rukojmí Braunšvic slíbil panu sudímu. — Čtena zatím v potazu suplikacie Vaclava Vacule; žádá odpuštění od ouřadu menšího pisařství; dána jest panu komorníkovi nejv. k přednešení. — Vyhlášeno potom mnoho umřelých a smluvených pňhonů. — Přišlo potom na pňhony Lersmachera s Bohuslavem starším Janaurem; učiněny nálezy, aby platil; slíbil Janaur.

(F. 92.) Když se psali nálezové, přednesl jsem žádost již několikrát předloženou nejv. pana pisaře, aby mohl mistopisaře J. M. představit k vyhlášení a potvrzení. Opět nastupováno na předešlé odpory; ale obmýšlen jest tento prostředek, aby na ten čas pro průchod spravedlnosti mohl pan pisař to učiniti, avšak aby to nebylo na ublížení nejv. komornictví, jestli by se kdy našlo aneb ukázalo, že mistopisař má dosazován býti s vůlí a vědomím nejv. komorníka; pročež povolán jest p. pisař do potazu a jest jemu to oznámeno.

Zatím uvážována věc Jordanova a zvláště zpráva Olomučanův strany té lehkomyšlné Salomény a toho biřiče; dělili jsme se; někteří chtěli, aby soud rozvážil a poručil, jak mají trestáni býti; jiní aby dáni byli v moc ouřadu Olom., aby je soudili a trestali podlé práva a uznání svého a ta strana obdržela a povolání jsou Olom. do potazu a poručeno jim, aby vezmouce od práva

vyznání též Salomény v Znojmě učiněné, též nynější přiznání její i Jakuba Šerhy zitra udělali ortel a J. M. jej přednesli, však osoby Jordana aby v to nemíšeli ani jeho v čem dotykali.

Pátek. Nejprve uvažována jest při stavech (?) Komisie Opavská a zavřino, aby zítřejšího dne byla dána odpověď p. poslům oustní a aby jim ne jako poslům než jako obyvatelům pro zprávu byl dán výpis našeho snešení však aby ho mnoho nerozhlášovali ovšem pak mezi lidí nevypouštěli. Potom se zasedl soud a navráceno na soudné věci.

Nejprv povolání Olomoučané, kteří podali výpis ortele svého na ty dvě osoby učiněného, jehož přípis tuto položen jest a slovo od slova takto vzní: Jakož od Vstí nám Salomény Lindenpergerovné a Jakuba Stolingera biřiče Znojmského vyznání v městě Olomúci učiněné k výroku oddáno jest, maje my purgmistr a radda města Olomouce to v náležitém uvážení svém, nacházíme, že Salomena Lindenpergerovna, poněvadž se k smílnému skutku s týmž Jakubem biřičem spáchanému zná, jiným ku příkladu, jí pak k slušnému trestání zjevně u pranýře mrskána a potomně vykázána býti má. Jakub pak biřič nejsouce ještě světlým právem tázán, pokudžby se k takovému skutku znal a to utrpně stvrdil, jestli by ho milost nějaká potkati nemohla, mečem z toho světa zhlazen býti má. A to z práva etc. Decisum in Consil. Olomouci die 6 Julii Anno 1612. — Byl o něj odpor, měl-li by změněn býti; neb se zdálo strany Salomény příliš měkky, či-li by mělo při něm zanecháno býti? Zůstáno na tom, poněvadž jim jednou to v moc dáno jest a v svědomí jejich jim sáhati nesluší, aby bylo při tom pozůstaveno, toliko aby jim oznámeno bylo, že J. M. Jakubovi Šerhovi žádné milosti činiti chtějí neráčí a Saloména aby byla netoliko z města vykázána, než z poručení J. M. ze vsí země pod ztracením hrdla, jest-li by se do ni navrátila.

(F. 92 b) Pan pisař nejv. vstoupil do šraňku a oznámil, poněvadž jsou J. M. pana Jana Žalkovského z ouřadu mistopisařství propustiti ráčili, že jest k tomu obral jinou osobu hodnou a práva povědomou p. Jana Jiřího Humpoleckého pisaře menšího, kterýž od drahně let při tom ouřadě jest a, jakž J. M. všem jest povědomo, věrně, pilně a chvalitebně se při něm choval, žádaje, aby J. M. ráčili jeho také sobě oblíbiti a k tomu ouřadu připustiti. Stal se potaz a povoleno k tomu; oznámil jsem, že J. M. ráčí s tím spokojeni býti. Učinil jsem Humpoleckému napomenutí, aby sobě věci k ouřadu svému přináležející poručeny měl a při nich věrnosti a bedlivosti již prvé prokazané více dokazoval. Počal se omlouvati Humpolecký, ale potom to k sobě přijal; jest mu vydána přísaha.

Frydrych Jordan podlé onehdejšího poručení se postavil do šraňku; žádal, aby J. M. ráčili suplikacie jeho v paměti míti a jeho podlé ni chrániti. Váženo jest, co by mu mělo dáno býti za odpověď a zůstáno, aby to strany suplikacie na ten čas bylo mlčením pomínuto, toliko aby se mu oznámilo, že když se při mně ohlásí, vyrozumí snešení J. M., než aby se k němu strany závazku stalo promluvení a z něho aby byl propuštěn. Což se i stalo; co pak k němu jest promluveno, zapsáno jest v pamětech; neb žádal, aby se mu toho výpis zpečetěný dal, k čemuž jest povoleno, však toliko s podpisem ruky nejv. pana pisaře. Další pak uvažování suplikacie jeho jest odloženo do zítřka.

O zlatníka Martina z Mezříče daly zprávu osoby svrchupsané, jak pod tímto poznamenáná se nachází; než jest odloženo uvažování jí až do pondělka příštího: Martin Goldschmidt takovou na dosti tvrdé napomenutí odpověď dal, duší svou zavazujíc a že může nejvyšší přísahou to stvrditi a kdyby mu na nejtěžší přišlo, že nemůže nic jiného mluvíti, než že jest Kašpara Rota jak živ neznal, o něm nevěděl, až jednoho času do Jičína přijdouc slyšel jmenovati

Kašpara Rota, ale že jeho jak živ neviděl, s nim žádné známosti neměl, ani čeledi jeho, kromě jednoho času, když víno šenkoval, majíc jiné hosti, že jest Jozef, toho Rota služebník, s Andrešem Bayrem do Mezříče přijel a tam se malou chvílku v domě jeho na víně zastavil. Ale on kdo jest neviděl až odšel, že od kohosi, sám neví od koho, slyšel praviti, že ten Jozef služebník Kašpara Rota jest; ale on že s nim nic nemluvil. A více toho dokládá, kdyby ten Kašpar Rot jakou s ním známost měl, neb jeho v čem užívati chtěl, že by byl, poněvadž, jak srozumívá, že v Mezříči býval, také někdy do domu jeho přišel, ale toho že se nestalo a jak živ že s tím Rotem žádné známosti, ovšem žádného handle neměl, že smí i umříti a jinač že pověditi nemůž, aby mu nač koli přijíti mělo, než to co praví. Strany řezání kolka na bití peněz, že on jak živ Komárovskému žádných koiků na (f. 93) bití mince ani žádnému jak živ nevyřezoval, kromě rok před velikonocí minul, když se Haustak mincíř s Jachymem Eisenschneiderem pohodli o záplatu od toho řezání, že jest týž mincíř jeho Martina žádal, aby se toho díla ujal a jemu takové kolky řezal. Ale on že na ohledanou podlé toho jak mu ten mincíř šesták dál, jeden ten kolek jemu řezal a od té chvíle žádných neřezal a ten mincíř že jest se s tím Eisenschneiderem zase srovnal a u sebe jeho zanechal. A prosí pro Boha, aby do Těšína posláno bylo, že se to najde, že ten mincíř, který utracen Komárovského některými potřebami k tomu dílu mincířskému fědroval, že mohl, ač on neví, také i některý kolek poslati. Dále pro milosrdenství Boží prosí, aby z toho vězení propuštěn byl, že má drobné děti a nemá jich čím živiti a že chce dostatečně zaručiti, jestliby kdy co na něj shledáno bylo, že všudy, kde mu rozkázáno by bylo, se stavěti chce a vždy pro Boha prosí, aby do Těšína posláno bylo, tam že se to vyhledá, co ti, kteří konec vzali, vyznali. Kázali jsme šestáky ty nové přiněsti; přiznal se, že jest on takový jeden kolek, jak mu ukázáno, řezal, ale tomu Těšínskému mincíři a žádnému jinému. U pana Komárovského starého že býval a jemu díla nemálo od řemesla svého dělal a tomuto mladému že dvě Těšínské ručnice okládal stříbrem a na koně rystunk stříbrný udělal a nic více mladému nedělal. A vždy prosí, aby posláno bylo do Těšína o to vyznání. Jestli on v čem tom vinen, jestli co na něj vyznáno jest od těch utracených a že on za příčinou také, že s tím mincířem z Těšína do Vratislavi jezdil, do vězení se dostal; ale on se vyvedl, že tam nejel zlým oumyslem, než k žádosti toho mincíře a aby město Vratislav shtlíd, s nim tu cestu vážil, ale aby co ten mincíř jaky handl tam měl, že neviděl; než že jest ten mincíř pravil, že má psaní od J. M. knížete Těšínského strany vyplacení jakýchsi zastavených stříber a že se tam nedlouho zdržovali, že ten mincíř odtud pospíchal, nebo ani tam přes noc nezůstal, než do městečka Štavu, kdež svého tchána měl, jel a on s nim a zpátkem jeda že také nezůstali v Vratislavi přes noc, než předce dále jeli. A jak se vyvedl, že jest naděje, že se to tam v Těšíně najde. —

Potom vzati jsou před se rokové. Rok mezi p. Janem Jetřichem z Kunovic a Hranickými z vesnic; oznámeno z potazu, poněvadž statek Hranický již od složení tohoto roku v několikere ruce vešel a výpověď mezi pánem jejich předešlým t. Karlem Pergarem s nimi učiněna jest a tudy z toho roku schází, aby byl přetržen. — Týmž způsobem rok p. Žampacha s Pozlovskými k témuž panství Hranickému přináležejícími. — (F. 93 b) Rok mezi p. Žampachem a mlynářskou Klíčkou z panství Hranického, odložen do pondělka a mně poručeno, abych obeslal ty, kteří jsou tu výpověď učinili, též od p. Karla Pergara předešlého pána Hranického abych vzal zprávu o té věci a J. M. přednesl. — Rok mezi sousedy z města Vizovic a p. Emerychem Dozým pánem jejich; opravena výpověď, která se stala, neb byla příliš horlivě sepsána a s dotýkáním papežencův a potom publikována. — Čtena potom výpověď mezi Drahotouškými

a pány jich předešlymi, jsouc prvě v potazu opravena a před čtením oznámeno, ačkoli mezi Drahotouškými a pány jich žádného obzvláštního roku se nenachází, ale když jest komisie byla nařízena z ouřadu hejtmanského mezi p. Žampachem někdejší panem Hranickým a poddanými z téhož panství, že jest poručeno komisařům, aby stížnosti Drahotouškých také slyšeli; to že jest se stalo a výpověď učiněna, kteráž aby zjevně čtena byla, že J. M. poroučeti ráčí! Po přečtení jest oznámeno, že J. M. ráčí tu výpověď schvalovati.

Sobota. Jak jsou odešli poslové Opavští, kterým dnes odpověď dána, přednesl jsem J. M. suplikaci Jordanovu, kteráž plná jest hanění ouřadu Znojemského a pisaře jejich městského; obzvláštně pak jsem vytahl artykule soudu se dotýkající. Důvod jeho, že před soud nenáleží, jest: poněvadž páně biskupovi služebníci před soud zemský nenálezejí, že ovšem služebnci J. M. Cís. jakožto pána země; mnohými slovy to rozšřuje, ale nic k ničemu. Bylo to všechněm s velikým podivením a jest na tom zůstáno, aby nejv. p. komorník prosil J. M. Cís., aby z té služby byl odpraven. Strany pak odpovědi jemu dání snesli jsme se všickni na tom, aby mu byla tuhá domluva učiněna; ale dělili jsme se v tom, kterak by se to státi mělo. Někteří chtěli, aby mu byla oustně dána přede všemi, ale to nemohlo býti, poněvadž se suplikacie čísti nemohla jsouc německá; jiní, abych já to učinil; ale prosil jsem J. M., aby mne v tom ušetřiti ráčili, aby on mi toho snad nepříčtal; jiní, aby byla do suplikacie vepsána a to proto, aby suplikacie té žádnému ukázati, ovšem se ní chlubiti nemohl. Naposledy jest toho odloženo do (f. 94) pondělka a poručeno mi, abych formuli sepsal, co a jak by mu to mělo předloženo býti.

Potom jsem vystoupil a naučení bral. Nejprvé mi dáno o sirotka po neb. Bohuslavovi Drahnovském pozůstalého, že nenechaje (sic) žádného statku pozemského po sobě ani cožby k ouřadu hejtmanskému přináleželo, nenáleží mi k opatrování. — Sirotci po neb. Venzíkovi jsou mi přisouzeni a nařízeno, aby dvůr v Votradicích byl prodán též i vinohrady, dluhy aby byly z toho zaplacený a což by zůstalo, aby mi vydáno bylo. — O Kfelarovy a Prušákovy sirotky ani jsem přednáseti nemohl, neb jsme se něco pozdě sešli, protože ráno dokonalo se jednání mezi Dembinským a Šeborem Pražmou a potom v soudnici odpraveni poslové Opavští, čímž se prodlelo až takměř do poledne.

Povolil jsem nicméně panu Brykcímu Drahnovskému, aby předstoupil před J. M. Žádal, aby mu Zygmond, strejc jeho, kterýž o rozum přišel, byl puštěn k opatrování; poněvadž bratři jeho p. Jan (u něhož prvě podlé vyměření J. M. zůstával) a p. Bohuslav život dokonali. Dcera páně Janova ač ona tu nebyla, než na místě jejím manžel její Vilím Švabenský žádal, aby při ni zanechán byl netoliko proto, že jest jí mnohém bližší než p. Brykcímu, než více že on pro zlé chování, které měl u p. Brykcího, nechce žádným způsobem u něho býti a že se obávati jest, aby třebaš potom jakož ten, který rozumu nemá, někam nezalezl aneb nezaběhl a tudy se neztratil. Proti tomu p. Brykcí odpovídal, že jest on nejstarší přítel z toho rodu a jakž J. M. neráčí pouštěti sirotků mužského pohlaví ženám k ručení, tak že on Zygmond jakož téměř sirotek jsouc rozumu zbaven nenáleží strejně své k opatrování. Přes to že jest jej i opatroval prvě i ještě opatrovati chce, jakž na něj náleží a že tomu lépe rozumí jsouc v létech starých nežli ona neb manžel její jsouc mladí. Odloženo jest toho proto, že bylo pozdě již, do soudu Brněnského.

Když jsem se zase navrátil mezi J. M., obnovil jsem J. M., což prvě předneseno jest strany Vilímovských poddaných p. Starovského; neb ačkoli to mělo podlé sněšení minulého týhodne v outerý váženo býti, ale pro jiná zaměstknání nemohlo se k tomu postačiti. Dal jsem jim čísti, jakou suplikaci jsou mi předešle podali, v kteréž dokládají, poněvadž jsem je opustil, pánu jejich v

moc dal, že se chtějí znovu k J. M. Kské utéci. Oznámil jsem také, kterak když se utekli k J. M. Cís. jest jim poručeno z kanceláře, aby dali pokoj a J. M. tím nezaměstknávali, oni pak že se navrátili zas a přinesli poručení, však mírné a s conditií, pokudžby tomu tak bylo, jak zprávu dávají. Více jsem oznámil, že se ku pánu svému spurně mají, že mu již v 17 létech troje dříví shnilo, co byl sobě nachystal na krov, nechtíce mu je oni svésti. Item jak se scházejí proti němu v lesích, jak před nimi hrdlem bezpečen není, jak jeden vézeň jménem Jurný pravil v hromadě, že on jest hejtmanem, purgmistrem, fogtem, panem Vilímovským; druhý, který z Brna přivezen jest, že pravil, že raději umře, nežli by poddaným jeho byl a tak jiných věcí nemálo. Jakož pak ten Jurný i z pulhaku na syna pana Starovského vystřeliti chtěl, ale sklámala mu ručnice, pro kteréžto příčiny a zvláště aby se vyzvěděti (f. 94 b) mohlo, kdo jím radí a kdo je pozdvihuje proti vrchnosti, snešeno jest na tom, aby byli zmučeni ti dva Jurný a druhý který z Brna přivezen jest.

Pondělí. Když jsme zasedli, jsou psaní čtena a paměti, kteréž při zá-
vírce se najdou, zopravována na větším díle, neb byla psána nedbanlivě. Před-
nešena jest také pamět, kterou jsem psal strany Jordana v tato slova: „Jakož
jest Frydrych Jordan toho žádal, aby suplikatii jeho do soudu podanou a J. M.
Cís. svědčící ráčili vedlé připsání J. M. v paměti míti a jeho podlé ní chrániti,
toto se jemu za odpověď dává: Poněvadž J. M. ráčili jsou v též suplikaci se
toho dočísti, že on soud a právo toto slavné zlehčujíc pod zástěrou služby, kte-
rouž při dvoře J. M. Cís. má, z moci jeho se vytahje a to sobě za ublížení
klade, že jest před J. M. k odpovídání z těch pří, které při právě tomto měl a má,
potažen, že by J. M. pro takové jeho všetečné předsevzetí ráčili míti dosti příčiny
jemu k hrdlu sahnouti aneb aspoň jiným přísným trestáním k němu pristoupiti.
Ale šetříc jakž předně J. M. Cís., kdež až posavad v službě jest, tak také ne-
rozumu jeho a soudíce, že jest snad z lftosti a žalosti, kterou jest nad touto
příhodou svou míti mohl, více psal než-li slušelo, že jemu to ráčí milostivě
promíjeti na ten však jistý a konečný způsob, aby se toho nikdy více nedopou-
štěl a žádnému, že jest takovou suplikací podati směl, se neotvíral, ovšem pak
ní se nechlubil a nehonosil; nebo kdyby to učinil a J. M. se to v jistotě do-
neslo, ráčili by se museti k němu zachovati podlé zasloužení jeho. Mezi tím
má-li on Frydrych Jordan co proti ouřadu Znojemskému neb pisaři městskému
téhož města, když při tom řád a právo a způsob v zemi obyčejný zachová, cesta
mu se v tom nezavírá.“ Ráčili jsou J. M. ji schváliti a sobě oblíbiti, aby ta-
ková pamět vešla do knih pamětních a s podpisem ruky nejv. pana pisaře aby
byla Jordanovi odvedena a tak že se všeho toho dojde, co se uvažovalo prvé,
totiž že se Jordanovi domluva stane, jakoby se oustně stala. 2. že se mu za-
brání mnoho té suplikacie roznášeti a naposledy, že památka toho zůstane, aby
se nesměl jiný o podobnou věc pokoušeti; suplikacie pak aby při právě zůstá-
vala a jakž jemu navrácena nebyla tak ani jiným ukazována.

Potom obyčejným způsobem a mluvením vzat do soudu a uveden p.
Václav Vanecký, který včera přijel; učinil omluvu dosti obšírnou a výmluvnou;
ale nepostačilo mu. Kázal zatím p. sudí, aby se navrátilo na půhony.

(F. 95.) Kateřina Onšická Jana Bukuvku o vykonání zápisů na 1200,
podlé smlouvy mezi nim a nebožkou strejnou její učiněné. Neodpíral tomu p.
Bukuvka, aby té sumy povinen nebyl, než pravil toliko, že jest o ni odpor. Neb
že neb. p. N. Onšicka učinila poručenství z té sumy 900 zl. poručila Obešlíkům, a k
důvodu toho odvolal se na dva půhony, kterými p. Kateřina Onšická pohnala tu
Obešlíky, že jsou sobě to poručenství do desk vložili a protož žádal odkladu, až
by zatím ti půhonové konec vzali a rozsouzeno bylo, jest-li to poručenství po-
řádné a komu ta suma náležeti bude. Uznána jest jeho žádost spravedlivá býti
a odloženo toho půhonu až se na druhé nálezy stanou. — Pamět o místodří-

cího ouřadu nejv. pisařství jest podána do potazu, opravena a k vepsání do knih pamětních navracena. — Přeběhnuto potom mnoho púhonův starých a mezi jinými Hradišťanů na Bernarta Janaura; byl pohnán z zatkyne. Nestavěl se; ukázáno na pořádek. Dali-li jsou Hradišťané stané, již poctivost pryč. — Když jsem viděl, že se k vícerou chylí, povolal jsem J. M. a přednesl jsem, že jsou ráčili rok Klešky mlynařky s p. Žampachem k dnešku odložiti a dal jsem také zprávu, že jsem se podlé poručení J. M. zachoval, svého strejce a p. Chorynského jakožto ty, kteří prvé na té věci seděli, obeslal; ale že mi se vidí, poněvadž J. M. výpovědi jich schváliti chtějí neráčí, že jich potřebí nebude. Přes to že jsem srozuměl, že Mol jakožto nynější držitel panství Hranického sám se chce do šraňku postaviti a p. Žampacha zastoupiti, pročež vedlé snešení J. M. kázal jsem rok prožalovati i stalo se tak jakž jsem řekl. Vstoupil Mol a zastupoval Žampacha. Učiněn jest nález a oboje strana opatřena. — O zemanu Pomorského, kterýž do Brna dodán jest od p. Zyg. z Tieffenbachu a sem přivezen z poručení mého, jaká se resolutie stala, najde se mezi suplikacemi. Dále jsem J. M. zprávu dal, kterák věcerejšího dne nějaký Volf Unger zabil lehkomylně halapartnou jednoho mladého stavu ryt. po rodu Laryše a že jsem hned o ujistění se nim ouřadu poručil, ale prvé než ho zastihnouti mohli, že ujel a ačkoli někteří za nim se pustili, však že ho dohoniti nemohli. Zůstáno jest na tom, abych všem městům psal, kde by koli přistížen byl, aby byl vzat a do vězení vsazen a mně o něm oznámeno; nejvyššímu pak z Tieffenbachu abych poručil, aby ho z deffension ordnunku vymazal.

Potom jsou povoláni Olomoučané do potazu, kteří strany poddaných Starovského dali tuto zprávu psanou jmenovitě: „Léta 1612 9. dne měsíce Julii u přítomnosti p. Jana Starovského a Jana Biryty ty časy přísežného rychtáře města Olomouce, Pavla Porše a Jiříka Litvina spoluradních, Jakub Podmanských dobrovolně i na suchém trápení vyznal, že Adam Fogth, Macek Kvapil purg-mistr nejprvé (f. 95 b) při tom byli a do hromady proto jsou se scházeli, že jich chtějí ve tré zapaliti a to jest jim Kvapil pravil. Těch, kteří proti té výpovědi byli, jest jich okolo 20 bylo. U J. M. Kské Journý a bratr téhož Jakuba v Praze byli a tam že jsou sobě k J. M. Kské suplikaci psáti dali, kdo ji jim psal, neví. Druhoh suplikací že jsou zde o třech králích u zelené rýchny psáti dali, ale on při tom nebyl a na tom že jsou se všickni snesli, aby k Fogtovi do hromady nechodili, když pán ouřad obnovil. Adam Krejčí jim radil, aby za J. M. Kskou šli. — Jura Sedláček, jenž slove Journý, dobrovolně na světlém právě vyznal: že před jeho domem se scházeli, a všelijaké rady dodávali, zejména tito Martin Sachs, Toman Dluh, Pavel Žák, Jan Král, Marek Tkadlec, Urban Rosypal, Jakub Podmanských a Valenta Hauser a ti jsou v Třebové suplikaci sobě psáti dali Pavlovi Žákovi, který zde u vězení zůstává. Fogt pak že jest nejprvé proti výpovědi byl a suplikací jim psáti dal. Pavel Krajičů měštěnin pražský, rodič ze vsi Vilímova jest těm dvěma Journému a Jakubovému bratrovi Janečkovi k J. M. Kské suplikaci spisoval a jim rady dodával. Při schůzce aneb shromáždění v lese nade vsí na jich pána nočním časem čekajíc z cizího panství jsou tito byli jim na pomoc Skarytka a Holý z Veselicka, ze Zbele Huplančín syn z Loučky Švec. Rosypal jim pravil, že na popele zůstanou, kdo jemu pak povídal o tom, že neví. Strany pak klíče od sirotčí truhlice Fogt Vilimovský ví kde jest a kdo ho má. A Lukáš Hejný jest je navozoval, aby dříví nevozili. — Pavel Žák dobrovolně vyznal, že hromady a schůzky sobě leckde ve vsi oznamující sobě jeden druhému k těm schůzkám a s tím psaním od J. K. M. že jsou do Litovle na radu chodili. U Journého že jsou dvakrát na dvoře hromadu měli ti ut supra poznamenání i při každé jejich schůzce. Po obnovení pak ouřadu v Litovli kantorovi dvě suplikací sepsati dali, z kterýchžto dvou suplikací o třech králích zde v Olomouci u zelené brány beze

všeho opravování jednu přepsati dali. — Martin Mikšů dobrovolně vyznal, že Journý k spisování suplikací jich (f. 96) nejvíce k tomu měl a radu jim vydával, též že jemu týž Journý a Rosypal, na čemž jsou se snesli, druhým nejvíce oznamovati poroučeli a u Journého že nejvíce hromad mívali.“

Podlé kteréhož vyznání jsou odsouzeni hrdla a mně oznámeno, abych z nich dva Journého a Jakuba mečem strestati dal? Olomoučanům o tom poručil.

O Petra Rota a tovaryše jeho, kteří s nim v Jičíně jati a sem přivezeni minulého roku jsou, zavříno, aby puštění byli pod urfrydem a já abych Olomoučanům skrze psaní o tom v známost uvedl. Zlatník z Mezříče také má puštěn býti na rukojmě, kteří by za něj hrdlem slíbili; však jest mi v moc dáno, pokud by takového rukojmí dostati nemohl, abych to mohl změnití a dáti jej na rukojmě snesitedlné vyšší buď pod tisíc zlatých buď pod menší sumu.¹⁾ A tak s tím vzdán jest soud.

Supplikacie.

Pan Zdeněk Brtnický oznamuje, že jsou se jemu nedávno pani ouředníci menší na městečko Opatov a dvůr pro reštanty od léta 1610 za termín sv. Lucie a za Termín sv. Jirí léta 1611 z jednoho koně zadržalé a za též termíny pro nespravení berní z 6 osob na statku Brtnickém zvedli. Co se té berně z jednoho koně dotýče, že jest ji předešle vždycky spravoval, ale stala se ta proměna, že pan opat Loucký léta 1609 čtyry vesnice od statku Brtnického vyplatil, z kterýchžby berně z toho koně dávána býti měla a prosí, aby p. opatovi ten jeden kůň připsán a jemu vymazán byl. Co se pak těch 6 osob, kteréž se v listu příznávacím vypouštěli, dotýče, že jsou lidé velmi nuzní, kteříž ne tak chalupy jako boudy mají, že se z nich nic spravovati a na nich dobytí nemůže; protož se před odhadem ohlašuje a prosí za opatření, aby pan opat z těch sobě postoupených lidí, jichž do čtyřiceti osob jest i také z toho koně sám spravoval a co jest po postoupení ouředník páně z omylu jednou i podruhé předal, to aby od p. opata jemu navráceno bylo. Od pověd. Poněvadž ty vesnice od kláštera Louckého zastavené nejsou vyplaceny dvaceti tisíci, nemůže se panu z Valdšteina celý kůň upustiti, než má pan z Valdšteina spravovati že tři čtvrti a opat Loucký z jedné čtvrti.

(Fol. 96 b) Frater Moletius vyslaný de Monte Sinai nařká, že Turci a Arabové jim jejich klášter zplundrovali, a k tomu ještě na deset tisíc dukátův šacovali, jestliže chtějí v svůj prvnější způsob a svobodu navráceni býti. Poněvadž jim tak veliké sumy shledati nemožné, prosí za pomoc a almužnu, tak jak jim také v Rakousích štědrá pomoc učiněna byla. Od pověd. Má suplikant tento panův obyvatelův jednoho každého za pomoc žádati.

Zpráva p. Jaroslava Saka a p. Václava Bartodějského, jak jsou poručení J. M. pana hejtmána v zhlídnutí a spatření těch míst a hranic, o kteréž odpor mezi poddanými pana Jana Řičanského Kavky Lednickými též mezi poddanými pana Ondřeje Jakušice vznikl, vyříditi a lidi starožitné ve stu i osmdesáti létech stáří vyslyšeti a jaké jest jich nebezpečenství života a hrdla od Slovákův beze vší dané příčiny potkalo toho při tom toužice. Od pověd: psaní má učiněno býti J. M. Kské a panu Palatinovi.

¹⁾ Významně tištěná slova jsou psána šiframi.

Opat Hradištský i s konventem svým za to prosí, aby při paních ouřednicích menších to nařízeno bylo, aby se na statky jejich pro zadržané kontribucí od předešlého opata Tomicia nezvozovali, ažby sněm obecní držán byl, při kterémž p. opat všech panův stavův za pohodlnější a povlovnější čas k spravení těch kontribucí prositi bude, nebo že jsou od předešlých opatů v veliké dluhy zavedeni. Odpověd. J. M. ráčí knězi opatovi pohodlí činiti do pěti neděl; jestliže v tom čase sněm držán nebude, aby ouředníci menší vedlé sněmovního snešení se zachovali.

Zpráva Brněnských o ujíť z vězení vězňův zemských; sčítají to na biřiče zpronevěřilého, kterýž jim jsouc od nich udarován a uslibován z vězení pomohl a potom na nějakého šiftáře Jana Fryka, kterýž s nim v vězení obcoval a jemu ručnici o osmerém vystřelení i jiné (f. 97) instrumenty udělal; toho biřiče, který také sousedům Brněnským s týmiž lotry kvasiti a hodovati dopouštěl, též i šiftáře s ženou jeho že v vězení mají. Při též zprávě jest přiloženo psaní Pohorelických, též co jest Kašpar Rot biřiči psal. Odpověd. Má se jim psaní učiniti, jakby se v té příčině zachovati měli.

Gromld nějaký člověk žádá, aby mu dopřáno bylo, za některý den v pokojíku hlavu mořského koně ukazovati za slušný peníz. Povoleno jest ode mně samého, proto že to k ouřadu mému přísluší.

Vyslání z Těšína prosí, aby měšténinu jejich Matesovi Berovi z arestu penize a groše polské též obilí v Kroměříži a v Holešově propuštěno bylo ukazují to jistotami příležitými od koho jest sobě takové polské mince tehdáž, dokud ještě zapověděna nebyla, vypůjčil po různu 1500 zl. a 1600 zl.; nyní od týchž věřitelův ouzkost že trpí a množství neděl v vězení seděti musel a práv býti nemůže, leč mu penize i obilí jeho z arestu zase vydáno bude. Odpověd. Poněvadž landfryd ukazuje, že falešná mince, kdeby se koliv zjevila, kazena a pálena býti má, J. M. neráčí moci k tomu povoliti, aby což jí tak v Kroměříži a v Holešově přistřženo a zapovědíno bylo, vydána a navracena býti měla; než má s ní činěno a naloženo býti podlé znění landfrydu.

Drahotouščí prosí, aby ta komisie od předešlého p. hejtmána p. z Lichtněsteina mezi p. Žampachem a nimi nařízena a potom od nynějšího p. hejtmána obnovena a k místnému konci přivedena jsoucí od J. M. nejev. p. ouřed. a soudcův zemských již uvážena jestě schválena býti a oni toho výpis hodnověrný dostati mohli a čím se napotom spraviti věděli. Odpověd. J. M. ráčí k tomu povolovati.

Frydrych Jordan v suplikaci J. M. Kské podané sumovně tyto artykule obsahuje 1. že pisaře radního (f. 97 b) Znojemského, Šprenglera i jeho pomocníky a adhaerenty naříká a haní, že by sobě to všecko proti němu strany té nestydaté ženské osoby smyslili. 2. Co jsou koli proti ni in tortura před sebe vzali, že to všecko proti právu a zřízení zemskému učinili, falešné interrogatoria sepsali; i také odpovědi na ně, zejména se jí na něho vyptávali, což proti právu jest a s ní pospíchali. 3. Proč není povinen proti takové osobě státi, že jest nestydatá, s mnohými hřešila a kdyby neutekla, že několikráte měla vymrskána býti, naposledy že se i s biřičem Znojemským dopustila. On že jest osoba stavu zemanského, vypisuje obšírně kde od mladosti v akademických, v službách i v polním tažení byl, až se naposledy do služby J. M. K. dostal, tak že on se vytáhnouti dáti nemůže z jurisdiccie J. M. K., jakožto služebník J. M. a že jest s vyjednáváním takového obeslání v mocnost J. M. K. od Znojemských saženo. 4. Na všecken ouřad a zvláště na Šprenglera žaluje, jakoby s důchody městskými a komorními neupřímně zacházeli ke škodě komory J. M. K. napomínajíc, aby J. M. ráčil dáti počty držeti, jaké intrady mají, kam je obrácejí a co zbývá, tu že J. M. ráčí najíti své veliké interesse a zvláště jak se sirotci a penize jejich tam opatrují. S tím zavřením že prosí,

aby z královské protekce jakožto věrný služebník na velikou potupu vysostí J. M. vytažen nebyl. Odpověď. Jest zapsána v pondělí poslední den soudu na listu čtvrtém předcházejícím b.

Hradišťané stěžují sobě do pana Jana Jetřicha z Kunovic, že přes hranice své blízko města dobytek svůj pásti dáti a jich dobytčím na vlastních městských gruntech pásti zbraňovati a zajímati dopouštěti ráčí; za to prosí, aby se pod rozepří vyměření stalo, jak se každá strana v svých gruntech až do rozeznání spravedlivého v tom k sobě chovati mají, kde pak s Dorfflanskými společné pastvy na nějakém trávníku podlé starého panského k suplikací přiloženého nálezu mají, aby společně toho pastvami bez překážky užívati mohli. Odpověď. Poněvadž tyto věci již ku právu přišly a při právě až posavad zůstávají, J. M. ráčí toho při tom zanechávati, mezi tím obojí straně poroučeti, aby se k sobě pokojně chovali a nových nevyemejšlejíce k jiným rozepřím příčinu nedávali.

Jan Meltzl měšténin z Nového Jičina stěžuje sobě, že jest nevině narčen od jednoho spoluměšténina svého Ondřeje Bayra jakoby s Kašparem Rotem srozumění měl a falešnou minci na (f. 98) rozdílých místech vezloval, zakazujíc se ten Bayer to šesti svědky ukázati; prosí též Melczel aby ku prokázání své nevině ku pořádnému slyšení připuštěn byl a ti svědkové, na kteréž se odporník jeho potahuje, aby třebas zde při městském právě, kdežby J. M. nejev. p. ouř. a soud. z. naříditi ráčili, vyslyšáni byli. Odpovědi není.

P. Jetřich Šmerhovský připomíná svou prosbu skrze suplikací o sv. Tříkrálském soudu vznešenou o propuštění z služby menšího pisařství. Jest odvedena nejev. p. komorníkovi k přednesení, ale nechal toho potom tak.

Martin Sax zlatník z Mezřící prosí, aby z vězení, v kterém na půl léta jest, třebas na rukojmi ku postavení se, kdy a kdežby mu poručeno bylo, propuštěn býti mohl. Odpověď. Má puštěn býti na rukojmí ku postavení, kdy a kdekoli, kteřížby hrdly i statky svými za něj slibili, že se tomu zadosti stane.

Fulnečtí žádají, aby jim jejich dvoje nadání, z nichž jednoho datum v sobotu po sv. Gilgí léta 1413 a druhého v středu po sv. Václavě léta 1507 od ouřadu nejev. pisařství vydány a navráceny byly; nebo jest je neb. pán jejich p. Jan Skrbenský po pňhonu p. Jana Balcara Četryče ku právu složití musel. Odpověď. Má p. pisař taková nadání jich vyhledati a podlé dobrého zdání J. M. p. hejtmana jim Fulneckým je navrátiti.

Vězeň z stavu rytířského od p. Zygmunda z Tyffenbachu do Brna dodaný a sem nyní k soudu přivezený prosí J. M. pána o nařízení strany stravy a vychování zprávu dáváje, že od toho času, jak sem přivezen jest jen almužnou živ jest. Odpověď. Má ten vězeň zase do Brna dodán býti a ouřad Brněnský mají jemu stravu naříditi, při kteréby zůstati mohl a J. M. odkudby ta zaplácena býti měla, naříditi chtějí ráčí.

Pan Emerych Dozý žádá, aby jemu smlouva, o kterouž od panův rukojmí a správcův statku Vizovského pohnán byl, od p. pisaře nejev. vzdána a navrácena byla. Má jemu navrácena býti.

(F. 98 b) Dva bratři Řekové řádu sv. Bazylie z Macedonie prosí za almužnu na výplatu opata s sedmi bratřimi z kláštera panny Marye a Andělův od Turkův zajatých a na pět tisíc cechynův šacovaných; že jsou ozdoby kostelní rozzastavili a ještě k shledání té sumy stačiti nemohli. Odpověď. Povoleno jim, aby mohli dům od domu pomoci žádati.

Frydrych Jordan prosí, aby naň zapomenuto nebylo jakožto na osobu kancelářskou z strany vyřízení toho majestátu královského na užívání titule od panův ouředníkův a soudcův zemských rady J. M. Kské. Odpověď. J. M. ráčí této věci do příštího sněmu odkládati.

Paměti.

Strany ouřadu místodržícího nejv. pisařství zemského: Jakož jest nejv. pan pisař mark. tohoto na J. M. vznesl, poněvadž jsou J. M. Jana Žalkovského z ouřadu místodržictví nejv. pisařství propustiti ráčili, žeby na tom byl jinou osobu k témuž ouřadu se hodící J. M. přednésti, čemuž jest se J. M. p. Ladislav z Lobkovic, nejv. komorník mark. Mor. na odpor postavil předkládaje, že to k ouřadu panskému a ne k ouřadu nejv. pisařství náleží, ráčili jsou J. M. pro průchod spravedlnosti tento prostředek k tomu obrati, k němuž také nejv. pan komorník přistoupil: aby na ten čas on nejv. p. pisař sobě místodržícího téhož ouřadu objednatí a J. M. jej přednésti mohl; avšak pokudžby se co toho buď při svobodách, deskách, rejstřích zemských, neb kde jinde budoucně vyhledalo, žeby nejv. p. komorníku markb. tohoto náleželo aneb příslušelo, ouřad ten mistopisařský dosazovati aneb vylašovati, že toto téhož nejv. pisaře místodržícího svého dosazení a přednesení k žádné ujmě aneb škodě práva a spravedlnosti ouřadu nejv. p. komorníka v té příčině býti nemá nyní i v časích budoucích,

(F. 99) Promluvení od J. M. p. hejtmana z potazu J. M. k Frydrychovi Jordánovi a opatření jeho: „Jak jste Frydryše Jordane již teď po třetí pamatující na závazek svůj, na nějž jste ode mně z uvážení J. M. předešle příčinou vyznání na vás některých věcí Salomény Lindenpergerové, aby jste tomu, cožby vám z uvážení J. M. vyměřeno bylo, toho očekávali, vzati byli, před J. M. se postavili; kdež majíce J. M. tu věc v mém bedlivém uvážení, to nacházeti ráčí: poněvadž jest se táž Salomena Lindenpergerova jsouc u vězení zle, nevázně a lehkomyšlně zachovala, že takové vyznání její proti vám jakožto osobě stavu rytířského postačiti nemůže, a poněvadž J. M. pro její zlé, nevážené a lehkomyšlné chování ráčili jsou jí ouřadu města Olomouce ku právu jejich podati a poručiti, aby podlé práva a uznání jejich souzena a vedlé provinění svého strestána byla; protož J. M. takové její jakožto nešlechtné, nevážené a lehkomyšlné osoby na vás vyznání zdvihati, v nič obráceti a vás na poctivosti vaší očisťovati i toho závazku prázdna činiti ráčí. A tak vstupte do šraňku, abych vás rukou dám z toho závazku zase propustil.“ Na to týž Jordan se ohlásil, že J. M. za takové milostivé opatření služebně děkuje, při tom prosíc, aby toto promluvení do knih pamětních vepsati a kdyžby toho žádal, výpis toho zpečetěný k předestření J. M. Cís. a tejným radám J. M. vydán byl. Na kteroužto žádost téhož Jordana zase od J. M. p. hejtmana oznámeno: že když ta pamět sepsána a J. M. do potazu podána bude, že proti tomu, aby s podpisem ruky od nejv. p. pisaře vydána byla, býti neráčí. Po tom všem vstoupil Jordan do šraňku a ruky od J. M. p. hejtm. podáním z toho závazku propuštěn jest. Další pamět o Jordana najde se mezi suplikacemi na listu druhém předcházejícím b.

Psaní.

Matyáš druhý z Boží milosti Uherský, Český Král, Arcikníže Rakouské, Markrabě Moravské, Lucemburské, Slezské kníže a Lužické Markrabě. Vysoce důstojnému knížeti panu Františkovi kardinálu z Dytrychšteina, biskupu Olomouckému, příteli našemu, urozeným, statečným, slovutným, hejtmanu, pánům a rytířstvu v soudu zemském mar. Mor. sedajícím věrným našim milým. (F. 99 b.) Vysoce důstojné kníže, příteli náš, urození, stateční, věrní naši milí! Z jaké příčiny jste minulého soudu postního Bruěnského držeti nemohli, z psaní V. L. a vašeho jsme porozuměti ráčili, nicméně také i tomu, že po smrtedlném odchodu z tohoto světa urozeného někdy Viktorýna z Žerotína místo prázdné k dosazení v téměř soudu vašem zůstává. A protož jste nám čtyry osoby podle pořádku vašeho, kterou bychom sobě z nich oblíbili, poznamenané odeslali, kdež my nechtějice, aby spravedlivost lidská žádným způsobem hndrována, nýbrž podle nejvyšší naší možnosti fedrována byla, tak jsme učiniti a urozeného Ladislava Vělena z Žerotína k tomu z nich obrati ráčili. Protož vám milostivě poroučeti ráčíme, že jeho v prostředek váš vezmete a do jmenovaného soudu při nejprvnějším právé, které v mark. našem Moravském držáno bude, dosadíte. Vědouc, že na tom jistou milostivou vůli naši královskou naplníte a zůstáváme vám milostí náchylni. Dán v Třebíci 29ho dne Aprilis léta Božího šestnáctistého dvanáctého, království našich Uherského čtvrtého a Českého prvního. Matthyáš.“¹⁾

J. Mti. Císařské:

Nejjasnější a Nejnepřemoženější Římský Císaři. Nejmilostivější Císaři! Nepochybujeme, že V. C. M. nejedny naše předešlé jak nás hejtmana, nejv. ouředníkův a soudcův zemských všech společně tak i ode mně hejtmana obzvláště na V. C. M. ve vsí poníženosti vznešené veliké stížnosti do některých obyvatelův království Uherského blíž hranic markr. tohoto přisedících a poddaných jejich jaké znamenité příkofí, škody, moci a kvalty od nich a poddaných jejich některým obyvatelům mark. tohoto Moravského a poddaným jejich vpadáním přes meze a hranice, bitím, jímáním, vězením a šacováním chudých lidí, zajmy dobytčův i jinak nenáležitým a neslušným způsobem se dějí, ano také i naše ponížené žádosti, aby jste V. C. M. to při panu Palatinovi král. Uherského milostivě naříditi ráčili, aby takové neslušné předsevzetí týchž pánův obyvatelův a poddaných jejich od něho jakožto V. C. M. místodržícího v království Uherském skutečně zastaveno a přetrženo bylo, v milostivé paměti zůstává. I poněvadž se to zlé netoliko až posavad nepřetrhuje ani neumenšuje, nýbrž ještě více a více rozmáhá, tak že již i mordové od nich se páší; nebo když ted nedávno pominulých dnův budouce ode mně hejtmana některé osoby rytířské z obyvatelův mark. tohoto za komisaře toliko ku pokojnému spatření a shlídnutí mezi a hranic a vzetí zprávy strany týchž hranic a škod zdělaných od lidí starožitných tu okolo hranic Uherských přisedících (f. 100) nařízení a

¹⁾ O tomto pobytí krále Matyáše na Třebíci obsahují paměti Smila Osovského z Doubravice na Třebíci tu zprávu v sv. II. (f. 92): „Potom hned zase J. M. Kr. po svém svadebním veselí 24 dne Januarii léta 1612 ráčil jest do Prahy z Vidně i s J. M. královnou vyjeti. Když ta novina J. M. Krské přišla, že J. M. Cís. pán pan Rudolf toho jména druhý 20. Januarii na hradě Pražském mezi 7 a 8. hodinou na půl orloji život svůj dokonal a prostředkem smrti časné z tohoto světa vykročil, ráčil jest taky toho času i s J. M. královnou 29ho dne Aprilis na Třebíci býti.“ Rkp. v mus. Brněn. č. 335.

vypraveni u veliké nebezpečnosti životů svých i se všemi těmi, ješto je při sobě měli, jsou přišli, tak že poddaní p. Andreaše Jakušice a pana Lorantfího, který toho času na Lednici pánem jest, v těch místech v gruntech p. Jana Řičanského Kavky z Řičan a v mezích mark. tohoto z předu i z zadu záseky sobě zdlajíce s ručnicemi zbrojně jsou zastoupili, a na ně a lidi ty, kteříž s nimi šli, se obořili, beze vsí příčiny nevázně na ně stříleli, tak že jednoho z nich tu hned před samými koňmi komisařův jdoucího zastřelili, jiné zbili, zranili a svou vůli, jak se jim vidělo, provozovali. Kteréžto jejich tak nevázně a nekřesťanské předsevzetí jak nám litostivě přichází, toho vypravit nemůžeme. A nejsouce nám již déle nijakž možné, takových křivd, outiskův, bezpráví a příkoří od týchž obyvatelův království Uherského a poddaných jejich snášeti a pana Jana Řičanského Kavky jakožto jednoho s námi spolu landfrydníka, jehožto statku a lidí se tu nejvíce dotýče, opouštěti, k V. C. M. Králi a Pánu svému nejmilostivějšímu ve vsí poddanosti se utíkáme, a V. C. M. v ponížnosti prosíme, že to při témž p. Palatinovi království Uherského časně, nežli by se ten oheň rozmohl, naříditi a jemu o tom dostatečně poručiti ráčíte, aby on (jakž se jemu pak také i od nás piše) aspoň jednou již bez všelijakých dalších odkladův neb oustkův to vše přetrhl a zastavil, tak aby se takového ujmání a vkládání se v grunty mark. tohoto přes meze a hranice starodávné s takovým neslušným předsevzetím (jakž vyš doloženo) z jich strany nedálo, ano také ten zlý, nešlechtný oučinek a spáchaný mord, kdo by ho největším původcem byl, i jiné křivdy a ublížení, kteréž jsou se staly, aby skrze téhož pana Palatina k skutečné nápravě přivedeny a pro vylití neviné krve lidské pomstěno bylo. Což jestli se od něho nestane, poněvadž my všickni vespolek povini jsme vedlé landfrydu V. C. M. dobře povědomého spolu za jedno státi a sebe v podobných příčinách neopouštěti, V. C. M. pak nás milostivě chrániti zavázáni býti ráčíte, nenálezející nám nijakž pana Kavky a poddaných jeho na potomní časy, nebude-li to zastaveno, opustiti, coby z toho mezi těmito zeměmi poddanými V. C. M. zvlášt těchto nepokojných časův se sběhnouti mohlo, toho V. C. M. Králi a Pánu našemu nejmilostivějšímu k milostivému uvázení poddaně podáváme. A jsme vždy té poddané a pokorné naděje V. C. M. že toto naše z nejvyšší potřeby V. C. M. učiněné vznešení milostivé k srdci připustiti a tomu zlému časně skrze téhož pana Palatina skutečnou přítrž učiniti ráčíte. V čemž ve všem k milostivé V. C. M. ochraně ve vsí věrné poddanosti sebe ponížně poručené činíme a za milostivé opatření vždy více a více prositi nepřestáváme. S tím V. C. M. v ochranu Pána Boha poručena činíme. Datum v městě Olomouci 5. Julii léta 1612. V. C. M. Věrní Poddaní. Kardynál Biskup, Hejtman, N. O. a S. Z. M. Mho. V. C. M. Raddy nyní v městě Ol. při soudě zemském spolu shromáždění.“ —

(F. 100 b.) Panu Palatynovi Království Uherského:

„Pozdravení a službu svou přátelskou Vašnosti vzkazujeme! Urozený Pane, pane příteli, bratře a sousede nám zvláště milý od Pána Boha zdraví při něm jiného všeho dobrého Vsti věrně přejeme. Byli jsme té celé a důvěrné naděje k Vsti, že to na nejednu přátelskou žádost jak nás hejtmána, nejv. ouředníkův a soudcův zemských společně všech, tak obzvláště mně hejtmána jak při jiných páních obyvatelích království Uherského tak obzvláště při panu zeti svém panu Jakušicovi skutečně přetrhnouti a jakožto mistodržící J. M. C. v království Uherském zastaviti ráčíte, aby odjímáním gruntův, rolí, luk, lesův, též zajímání koní, dobytkův, lidí, jich vězením a šacováním i jiného znamenitého a velikého nesousedství prokazováním pánům obyvatelům mark. tohoto sousedům svým a chudým lidem poddaným jejich se nedálo; ale že jest se toho netoliko až posavád nestalo a nevykonalo, nýbrž den ode dne taková znamenitá bezpráví, outisky, křivdy, moci a kvalty vše víc a víc se

rozmáhají a od něho pana Jakušice a jiných hranicím naším blíž přisedících panův Uhrův a poddaných jejich tak že již i mordy se začínají litostivě to do V. M. neseme. Nebo nedávno pominulých dnův budouce ode mně hejtmana někteří poctiví rytířští lidé z panův obyvatelův mark. tohoto toliko k tomu, aby sjedouce tam na hranice je pokojně shlídli, očby tak při týchž hranicích jací odporové byli, kudy hranice šly, spatřili, jaké škody z jedné i z druhé strany zdělány jsou, na to se lidí starožitných tam okolo hranic přisedících vyptali a nám hejtmanu a nejv. ouř. a soud. zprávu o tom dáti mohli. Tu na ně a jiné lidi s nimi přítomné poddaní pana zetě Vsti na svobodné cestě z předu i z zadu záseky udělavše se obořili, s ručnicemi zbrojné zastoupili a tu beze vřeky jim od nich dané příčiny na ně strážili, tak že jednoho člověka z poddaných téhož pana z Řičan hned před koňmi týchž osob stavu ryt. jdoucího jsou zastřelili, jiné posekali, zranili a svou vůli jak se jim líbilo a zdálo, s nimi provozovali. Kterážto věc jsouce nám v známost uvedena, nemůžeme to nežli obtížně na myslích svých snášeti a jeho p. Jana Řičanského Kavku jakožto spolu s námi jednoho landfrydníka i jiné pany obyvatele jsouce sobě tím landfrydem společným zavázání, chudých poddaných jejich v takovém bezpraví a nátiskův (sic) (f. 101) neopouštěti, Vsti za to ještě psaním tímto přátelsky žádáme a vedlé důvěrnosti sousedské napomínáme, že V. jakožto místodržící J. M. C. v často psaném království rozmýšleje netoliko na to, že tak jedna jako i druhá země jednomu Pánu náleží, ale také že nám tím podlé konfederace povědomé a dobrého křesťanského sousedství povini býti ráčíte, že to při témž panu zeti svém a jiných ihned beze všech dalších odkladův přetrhnouti a aby jak nad tím nešlechetným mordem neviné lidské krve pomstěno a kdo tím vším vinen jest, přísně a skutečně strestán byl, tak také aby takových neslušných oučinkův jak sami nečinili, tak i poddaným svým činiti nedopouštěli, zdělané pak od nich škody aby náležitě a spravedlivě vynahrazeny byly a více se přes hranice a meze sem do mark. Moravského přepadáním a dobytčův zajímáním, podobných outiskův a škod nedálo. Neb pokudžby se toho od Vsti nestalo, musili bychom to i tu vřekku věc při nejprvnějším sněmu obecním, do kteréhož dlouho není, na vřekky čtyry stavy Mark. tohoto Mor. vzněsti. Coby z toho potomně zvláště při těchto tak nebezpečných a nepokojných časích pojítí mohlo, poněvadž jakž již dotčeno, pro bezpraví jednoho všickni za jednoho dle landfrydu státi a škod svých hajiti a brániti bychom museli, sami toho povážiti moci ráčíte; také nesoudíme, aby pro jednoho nebo dvou nepokojných lidí nezbednost a svou vůli země povstati a je v jich bezpraví zastávati měli; ale vždy věříme, že k tomu přijítí dopustiti neráčíte. S tím se Vsti na všem dobře a šťastně míti vinšujeme. Datum v městě Olomouci 8 dne měsíce Julii 1612. Kardinál Biskup, Hejtman etc. ut supra.

Panu Zygmundovi z Tyffenbachu:

„Pozdravení a službu naši vzkazujeme urozený pane, pane švagře, příteli náš zvláště milý, zdraví i jiného všeho dobrého od Pána Boha Vsti věrně žádáme. Za jakou příčinou jste se sem před nás na poručení mé hejtmana dostaviti moci neráčili, tomu jsme z psaní Vsti porozuměli. I ač nemálo na tom záleželo, aby jste se k vyměření z toho proč a za kterou příčinou poručení mému z ouřadu hejtmanského Vsti učiněnému ten vězeň, kterýž na jiné vyznal, vypuštěn jest, zachovati se byli ráčili; avšak poněvadž k omluvě své nedostatek zdraví svého předstírati ráčíte, Vsti poroučíme, aby jste se k začátku soudu nejprv příštího, kterýž v tomto mark. držán bude, najítí dáti a (f. 101 b) na zejtrí po vyhlášení pňhonův hned po zasednutí našem před nás postaviti ráčili jináče nikoli nečiníce. S tím etc. Datum v městě Olomouci 5. Julii 1612. Kardynal Biskup, Hejtman atd. ut supra.

(F. 102.) Soud Brněnský Sv. Kunhutský téhož léta (1612).

Není držán pro tu příčinu jakž odložení nížpsané v sobe obsahuje: „Ačkoliv jest J. M. neyv. panův ouředníkův a panův soudcův zemských většij počet nežli pořádek zemský k činění nálezu vyměřuje do města Brna k soudu sv. Kunhutskému se sjelo a na jiném býti neráčili, než-li ten soud podlé starobylého způsobu držeti a k spravedlnostem lidským obzvláště pak vdovám a sirotkům dopomáhati; ale že jest od J. M. C. milostivé psaní J. M. panu hejtmanu mark. tohoto došlo, v kterémž J. M. C. o konání pohřbu slavné paměti J. M. Císaře Rudolffa oznamovati a aby to psaní od J. M. p. hejtmana J. M. neyv. p. ouřed. a soudc. z. přednešeno bylo, poroučeti ráčí. Kdež J. M. za tou příčinou i také majíce podlé snešení sněmovního za důležitými potřebami zemskými osoby z prostředku svého za posly nařízené k J. M. C. neprodlené vypraviti, uvažováno jest, zdali by ten soud k odkladu obyčejnému aneb toliko ku proměně dne a terminu na jiný neprodloužený přijíti anebo za některý toliko den držán býti měl a potom za příčinou vyš dotčenou k odkladu obyčejnému přijíti musel. Kteroužto všecku věc J. M. v svém pilném a bedlivém uvážení majíce z těch nahore dotčených i jiných mnohých slušných příčin, vidělo se J. M. za dobré, aby podlé starobylých příkladův panův předkův svých k jinému neprodlouženému času totiž až do pondělího před sv. Havlem uznávajíce J. M. čas nejpohodlnější a nejpříhodnější k tomu býti, odložen byl a k tomu dni pondělnímu totiž v neděli před sv. Havlem aby všickni z J. M. podlé poviností svých i jiní, kteří by tak co při soudu činiti měli, se sjeli a osobně najíti dali, což na pany obyvatele a ty, ješto při soudu činiti mají, od J. M. bylo podáno a to dobré J. M. uvážení a uznání jest ode všech přijato a schváleno. A tak jest soud odložen až do pondělího před sv. Havlem.

(F. 103.) Soud Brněnský, kterýž o sv. Havle téhož léta (1612) držán.

Pondělí. Soud odložen do zejtrka, poněvadž panův soudcův málo se bylo sjelo.
Outerý. Shledalo se nás více a zasedli jsme: já, p. komorník, p. Vilém z Roupova, na místě sudího a z pánův: p. Kardynál jako Biskup, p. Pertolt z Lippého maršalek, p. Jiřík z Vrbna, p. Ladislav z Šleinic, p. Voldřich z Kounic, p. Zdeněk z Valdšteina, p. Lev Burjan Berka; z rytířstva: p. Jan Kobylka, p. Hanuš z Petřvaldu. Pan Jeroným hrabě z Turnu byl v městě, ale jsa na zdraví nestatečný nemohl nahoru přijíti. Dcky čteny. Soud zahájen. Půhonové vyhlásování. Půhon Ludvíka Krokvicara na p. maršalka jest odložen do pondělka příštího. — Kryštofovi Peldřimovi dán k přeslechnutí rok nemocný ku půhonu, kterým sám pohnal; ale když jest potom v půhonné knihy nahlídnuo a spatřin omyl, napraven jest z potazu a poručeno, aby to dání přemazáno bylo. Po přeběhnutí půhonův práva svato-Martinského léta minulého 1611, že již pozdě bylo, svolán jest potaz a čtena suplikatie pana Lva, kteráž vešla do

paměti sněmovních a při tom jest ode mně J. M. oznámeno, jaká žádost jest J. M. Cís. skrze nejv. pana purkrabího pražského, nejv. p. kanclíře, nejv. p. pisaře strany jeho p. Lva na nás komisaře vložiti ráčil (sic), podlé kteréž jest propuštěn z rathouzu a na prvnějším závazku zanechán a domů puštěn skrze p. Frydrycha z Tieffenbachu a p. Volfa Zygmunda Jankovského z Vlašimě, jakž o to paměť zapsána jest.

Středa. Na p. Břeclavského, který se teprv dnes k soudu postavil, dotázka učiněna, proč tak pozdě přijel? Vymlouval se zlou cestou; odloženo do zejtrka.

Po vyhlášení všech půhonův jest žalován nejprvnější půhon p. Smíla Osovského z Doubravice a p. Volfa Jiřího z Ronova na p. Lva Burjana Berku. Žádal p. Berka odkladu za příčinou, že přítel jeho Odkolek nemohl ještě v věci té pře se dotýkající nahlídnouti; dán odklad do pondělního příštího a oznámeno, že se odkládá z slušných příčin. Já jsem nebyl při tom uvažování, neb jsem musil (f. 103 b) pro potřebu nějakou ven vyjítí.¹⁾ — Po tom odkladu vzat jest půhon p. Jindřicha Zahradeckého na p. Bedřicha Sedlnického o vydání zápisu na 100 zl. vyvazeného a za ním p. Bedřichem zůstávajícího. Ukázal p. Zahradecký svědomím a rukou vlastní neb. Králického, po němž p. Sednický dědil, že jest těch 100 zl. zaplacen a zápis že měl navrácen býti. Pan Sednický toliko okolkoval, a lapaček se chytil; pročež jest nález učiněn, že má ten zápis navrátiti.

Čtvrtek. Páně Břeclavského pozdní příjezd uvažován a jest mu to odpuštěno s napomenutím, aby se toho více nedopouštěl. — Strany stížnosti p. Balcara Četryse a Novo-Jičínských, kterým Matyáš Bučinský v Osvětimě koně a vozy obstavil, co jest snešeno, to se najde v přípisech hejtmanských. — P. Zygmunď z Tieffenbachu předstoupíc před J. M. učinil omluvu svou velmi poníženu v příčině přehlídnutí svého, které jest v těchto pamětech na listu 83 poznamenáno. Odpuštěno jest mu, než napomenutí učiněno, aby napotom větší pozor na zřízení zemské a poručení hejtmanská měl, tak aby J. M. neráčili míti příčiny jemu těžce toho vážiti. — Paní Illeshazy půhonové na p. z Doubravice jsou odloženi a přijde v Olomouci na půhony, kterými p. z Doubravice pohnal p. hrabě z Salmu o zastoupení. — Při půhonech, které se ode paní staly na mého bratra, poznamenáno jest, že se p. hrabě v Olom. uvolil, zastoupiti jej v těch půhonech, což také nálezy jest stvrzeno a poněvadž hrabě žádal nemocného roku skrze psaní, jest mu dán. — Půhonové na p. Viléma Dubského odloženi týmž způsobem jako na p. z Doubravice. — Půhon abatyše kláštera králové na p. z Lichtnšteina jest odložen opět do druhého práva; neb oznámil Hynal na místě abatyše, že povoluje k odkladu bez pohoršení práva, však pokudžby mezi tímto časem a příštím soudem smluvena ta věc nebyla, že protestuje, že nechce k dalším odkladům povolovati a žádal, aby to zapsáno bylo. Prokurátor královský ohlásil se, že jest tu věc na J. M. C. několikrát vznesl a žádal J. M. za resoluci; ale až posavád žádné nedostal; však proti tomu odkladu že nic nemluví. Připomenuli jsme sobě, co minulého roku o té věci mluveno a zavříno bylo a tak jest oznámeno, že J. M. ráčí k tomu odkladu povolovati vedlé toho psaní, které jest J. M. C. předešle do soudu učiniti ráčil; povoleno také, aby ohlášení její zapsáno bylo. — Půhon Šebestiana Brochyně na Jana Porta vymazán, poněvadž nejso osobou stavu rytířského nenáleží k tomu právu.²⁾ — Půhon p. Zygmunďa z Zástřizl a paní Aliny Zoubkovny na p. Jiřího z Náchoda když vyhlášen byl, oznámili zmocnění p. z Náchoda, že jsou pohnali p. Bedři-

¹⁾ Významně tištěná slova jsou psána šiframi.

²⁾ O tomto J. Portovi a marném jeho vtírání do st. ryt. viz „sněm drž. l. 1612“ str. 109.

cha Sednického a (f. 104) pany bratří jeho o zastoupení proti tomu pňhonu. P. z Zástřizl bránil toho právě, že p. Sednického za zástupce bez jistého uvážení a naučení J. M. přijíti nechce, příčiny předkládající nejedny a zvláště, že není činiti toliko o statek než o oučinek, totiž o uvázání se v statek, v čemž že p. Sednický p. z Náchoda nemůže zastoupiti. Proti tomu zmocnění p. z Náchoda podali svědomí k ukázání, že jest se neuvázal všetečně, nebo o své ujmě, žádajíce, aby byla čtena. Ale poněvadž se připozdívalo, odloženo jest této věci do outerka. — Čtena suplikacie Brňanů strany dvou vězňův, kteří jim teď nedávno z vězení se vylámali, avšak zase dopadeni jsou, z nichž jeden jest ten, kterého dodal p. Zygmond z Tieffenbachu, druhého ouředník Bučovský z poručení mého jménem Šimona Petra z Tasova, který se hlásí byti stavu ryt. a ranil téměř na smrt poddaného mého jednoho z Přerova jdouce s nim cestou a pobera mu peníze utekl. Žádali pak, aby byli při tomto soudu vězení zhoštěni buď propuštěním, buď trestáním jestli jsou je zasloužili. Zůstáno na tom, aby prvé zpráva byla vzata, kdo by ten Šimon Petr byl. — P. komorník podal na J. M. strany menších pisařů, že pokudžby se J. M. vidělo, chtěl by s Jiříkem Pfefferkornem a Zdeňkem Lhotským, aby se k tomu užiti dali, jednati; povoleno jest k tomu.

Pátek. Předstoupil můj bratr jakožto zmocněný od stavu panského rodův starožitných i na místě tovaryše svého p. Albrechta Sednického, který pro nemoc sem se dostati nemohl, a chtěl přednésti majestat J. M. C. stavu panskému starožitných rodů daný na artykule při přijetí jeho do rodův starožitných snešené. Ale že nás toliko bylo 11 a kdyžby vystoupili 2 poslové ke dckám, nezůstalo by nás než 9 a tak by nemohl žádný potaz vynesěn býti, odloženo jest té věci až do zejřku. — Jiřík Pfefferkorn z Ottopachu vyhlášen za menšího pisaře; p. komorník ho vyhlašoval a po přísaze v šraňcích vydané kázal mu na katedru jíti. — Suplikatie Brňanů v příčině Kašpara Rota čtena i s jinými některými věcmi, což vše do pamětí zemských vepsáno jest.

Potom rokové se vyhlašovati začali: 1. Rok mezi p. Emerychem Docým a poddanými ku panství Vizovskému příslušejícími, který jest sem z Olomouce odložen. Výpověď od komisařův mezi nimi učiněna a schválena a jest jim potom tuhá domluva učiněna; neb proti nálezu předešle od soudu mezi nimi a p. Zdeňkem Kavkou učiněnému jsou se jemu p. Dozýmu protivili. — 2. Rok mezi Znojemskými a Frydrychem Jordanem; odvolal se Jordan na J. M. C., stal se nález. — 3. Rok mezi Janem Juveněicem a p. Zygmondem z Tyřnbachu; žádal Juveněic odkladu pro svědka. — 4. Rok mezi mnou a p. Maximilianem Lvem. Vystoupil jsem a žádal jsem jako předešle, aby mi nestání jeho ke škodě nebylo; a poněvadž mi také nenáleží proti němu, dokud jeho věci s pany stavy spokojeny nebudou, v jaké soudy a odpory se dávati, aby mne v tom opatřiti ráčili. Oznámeno mi (f. 104 b) zase z potazu, že slušné věci žádám a že to tak opatřiti chtějí, abych já i dítky mé i rod můj žádné proto ouhony nenesl. — 5. Potom drahně jiných rokův jest přeběhnuto na díle srovnaných na díle odložených.

Sobota. 1. Nejprvé podáno jest na pany z rytířstva, aby podlé pořádku dali osoby poznamenané k dosažení soudu na místě p. Viléma Dubského, který se dostal do stavu panského. Dali jich drahně; vybrán jest p. Frydrych Jan-kovský a poněvadž odjel dnes domů, posláno jest za nim. — 2. Můj bratr předstoupil s majestátem svrchupsaným; dáni ode mně poslové ke dckám p. z Kounic a p. Lev Burjan Berka, kteří vstoupivše žádali jakž pořádek ukazuje za vložení do desk. Dána odpověď obyčejná, když dcky otevřeny budou, aby se dal nahoru najíti.

Potom jsem vystoupil a podlé obyčeje naučení žádal; dáno mi troje: 1. O sirotky po nebož. Ondřejovi Vidlákovi pozůstalé, že mi tu k opatrování

nic nenáleží. — 2. O sirotky po neb. Volf Ambrožovi Preusovi, že mi krom týchž sirotkův samých a pečeti k opatrování nic nenáleží. — 3. O sirotky neb. Mikuláše Kfelara, kteří jsou mi přisouzeni i s statkem. — Po těchto naučeních jsem zas povolán do potazu a tu jsme se snesli, aby relatií našeho vyřízení pražského v pondělí přede všemi obyvateli zde přítomnými učiněna byla; o čemž jest také v ubec oznámeno.

Přednesl jsem J. M., jakou mi zprávu dal ouředník Bučovský strany Šimona Petra Tasovského, tvrdě všecko to, co jest mi prvé byl psal a právě, že to se může mnohými svědky dosvědčiti a prosil jsem, poněvadž se praví býti osobou stavu rytířského, aby mi den k obvinění jeho před J. M. jmenovati ráčili. Dána mi odpověď, abych v pátek příští J. M. to přednesl.

Pondělí. Čtena vůbec relatie učiněná o jízdě pražské a o vyřízení našem; to se najde v knihách sněmovních.

Navrátilo se na půhony k dnešku odložené. — Hans Ludvík Krokvicar p. maršalka o položení listu na peníze, Vodický, přítel p. maršalka předkládal, že není pořádek země a práva, aby kdo (f. 105) měl o listy poháněti, kdo pře hlavní nemá; poněvadž pak p. Krokvicar žádné nemá, že neměl tak o list poháněti. Odkolek přítel Krokvicarův odpověděl, že toto jest rozdílná věc a že p. Krokvicar nepotřebuje tohoto listu k důvodu nějaké hlavní pře, než že hlavní pře jest o položení toho listu, který synu jeho náleží podlé dobré vůle, který jemu na sumu v témž zápisu položenou od neb. p. Jana Kořenského dán jest. Dal Vodický čísti na to nález, k tomu doložil, že jestli pře, jak odkolek zprávu dává, tedy že ten půhon má zůstávati při pořádku jiných půhonův a nemá z něho vytahován býti. Učiněna jest domluva p. maršalkovi, že onehda zbytečně odkladu žádal a poručeno, aby tento půhon při pořádku zůstával. — Potom kázal p. sudí druhý půhon od středy odložený vyhlásiti. A tak jest vyhlášen mezi p. z Doubravice a p. Lvem Burjanem Berkou. Branil p. Berka odpovídání půhonu 1. že ho nepohání jako držitele statku Budišovského; 2. že ho nepohání na místě jiných nápadníků; 3. že přesah sumu v půhonu. Jest na to všecko odpovědíno se vším dostatkem; mluvil jsem i já, neb. poněvadž na místě sirotkův p. z Hodic neb. pře mne se také dotýče, vyvstal jsem z místa svého a pomahal jsem panu z Doubravice. Ráčili státi v potazu přes dvě hodiny, potom jest ta pře odložena do zejtrka.

Outerj. Čtena suplikacie p. Maximiliana Lva, kterouž žádá, aby mu dovoleno bylo, aby sem přijeti a p. ouředníkům nejv. a soudcům zemským i jiným panům stavům se pokoriti mohl. Povolán p. pisař nejv. do potazu a poručeno mu, aby ta suplikacie byla schválena až do toho času, když jeho pře bude předvezata a jemu aby bylo oznámeno, že J. M. ráčí toho při předešlé odpovědi zanechávati. — Čtena zpráva Šimona Petra z Tasova vedlé poručení ve čtvrtek minulý učiněného; ale poněvadž jsem za příčinou jeho obeslal sem ouředníka Bučovského, odloženo jest té věci do jeho příjezdu. — P. Frydrych Jankovský vzat jest do soudu. — Zatím vážena včerejší obrana páně Berkova a nalezeno mu, aby odpovídal. Po tom oznámení vedena pře mezi stranami tak obšírná, že se protáhlo až do pěti hodin. Já jsem podobně vyvstal jako včera po uvážení jí; odloženo jest do zejtrka k nálezu. Nastoupeno potom na při k dnešku odloženou mezi p. Sigmundem z Zástřizl a zmocněnými p. Jiřího z Náchoda, ale že již pozdě bylo, odloženo jest jí do čtvrtku.

Středa. (F. 105 b) Kázáno všem vystoupiti a učiněn nález; ztratil p. Lev Burjan Berka při. — Zmocněnému p. Ladislava Berky den zejtrější jmenován, když po při bude, která k zejtrku odložena jest, k ohlášení se před J. M. strany přednášení sirotčích věcí. — P. Jiřího Zygmunda z Zástřizl jiní půhonové na zmocněné p. Jiřího z Náchoda jsou odloženi do zejtrka. Přišlo potom na pů-

hon mezi paní Alínou Dubskou ze Zdětína a p. Janem Kavkou. Bránil p. Kavka odpovídání, že p. Alina pohání na místě bratra a sestry své sirotkův pozůstalých po p. Vilémovi Zoubkovi a ti sirotci nejsouce v moci její a pod správu její, že se cizí věci ujímá. Schválena obrana a učiněn nález.

Čtvrtek. 1. Navrátilo se na půhony p. Jiřího Zygmunta z Zástřízl a zmocněnému panu z Náchoda. Žádali zmocnění odkladu až přijde na půhon, kterým jsou pohnali pana Bedřicha Sednického o zastoupení. Druhá strana odpírala přijíti p. Sednického za zástupce a příčiny předkládala. Zmocnění zase žádali za odklad pravice, že bude-li strana chtít co dále předkládati, že to bude moci učiniti, když na ten půhon přijde. Váženo a poručeno, aby byl vyhledán půhon, kterým p. Bedřich Sednický pohnán jest o zastoupení a p. Jiřímu z Zástřízl oznámeno, když přijde na ten půhon a J. M. zmocněné p. z Náchoda a p. z Zástřízl slyšeti ráčí, bude-li chtít i na místě paní sestry své co k tomu mluvíti, že bude mít toho na vůli. Zalován půhon. Bránil se p. Bedřich odpovídati, že jsa p. Albrecht Sednický bratr jeho spolu s nim pohnán, nemůže pro nemoc státi. Kázáno, aby odpovídal, poněvadž jest společníkem s bratrem svým, než k jiným půhonům, byly-li by při právě a té věci se nedotýkaly, dán rok nemocný. Dále se bránil p. Bedřich, že pohánějí zmocnění, že jich zastoupiti nechce podlé zapsání svého a on že jest se nezapsal jim než p. Jiřímu z Náchoda. Zmocnění proti tomu, že jsou oni nepoháněli, aby je zastoupil zprosta, než jako zmocněné a poněvadž zmocnění s sebou přináší, aby p. z Náchoda poháněli i odpovídati, že se nemá čím brániti. Dali zmocnění čísti smlouvu mezi p. Jiříkem z Náchoda a p. Sednickým učiněnou, kterou se zavázali p. z Náchoda ve všech půhonech a obzvláště v tomto zastoupiti. Ohlásil se přítel p. z Zástřízl, že ačkoli se nedává v žádné odpovídání p. Sednickému, avšak vedlé dovolení J. M. že musí před J. M. se ohlásiti, že tato smlouva jest nepořádná 1. že jest učiněna proti vyměření J. M. 2. že jest učiněna pod půhonem, kterým jest p. Jiří z Náchoda od p. z Zástřízl pohnán byl. Zmocnění odpovídati, že se žádné vyměření J. M. neukazuje; 2. že jest p. Sednický (f. 106) prvé pohnal než p. z Zástřízl a protož že mohla mezi nimi ta smlouva učiněna býti. Přítel p. z Zástřízl tahl na pamět J. M. že se tak na suplikačí p. z Náchoda od J. M. zapsalo. Zmocnění podali kvitanci p. z Choltic, že jsou všecko podlé smlouvy přijali a žádali, aby čtena byla. V tom se uvolil p. Sednický zastoupiti, však coby se statku dotýkalo, ale poněvadž půhon, kterým pohání p. z Zástřízl jest o oučinek, že se J. M. k opatření poroučí. Proti tomu přítel p. z Zástřízl ohlásil se, že nemůže přijíti p. Bedřicha za zástupce a podal nálezu, kterým ukazoval, že zmocnění musili p. Ladislava z Šlejnic odpovídati, ačkoli p. Bedřich Sednický uvoloval se zastoupiti je. Item, že se dotýče věcí těch, z kterých by p. Sedničtí nemohli odpovídati jakožto z těch, kterých jsou nikdy k sobě nepřijali a kdyby se svědomím spravili, že těch věcí nepřijali, žeby jim to postačilo. Replikovali potom zmocnění a druhá strana také; ale toliko opakování bylo daremní. Uvažováno to vše bedlivě a učiněn nález: že jest povinen p. Sednický zastoupiti a p. Jiří Zigmund z Zástřízl a Alína Dubská za zástupce jej přijíti. Po nálezu přišlo na hlavní půhon; ale p. z Zástřízl propustil p. Sednického bez pohoršení práva. Potom na jiné půhony mezi nimi přišlo; ale jsou odloženy do druhého práva.

Mezi tím vážena suplikačí p. Docy-ho na p. Kavku a zpráva p. Kavky. — Tunklovi p. Ladisl. Berky zmocněnému na žádost jeho zejtřejší den neb sobota příští jest jmenován k přednesení sirotčích věcí.

Pátek. Oznámil jsem J. M. vystoupiv ven do šraňku, čeho jest se dopustil Šimon Petr z Tasova, který na horách Zdánských poddaného mého zabil a z peněz obloupil, žádaje, aby mi byl den jmenován k obvinění jeho. Ráčili J. M. odložiti toho až do prvního pátku po zasednutí soudu Olomouckého sv.

Tříkrálského. Potom předstoupil p. Brykeý Drahnovský a opáčiv své předešlé oznámení několikráté přednešené strany smrti p. Jana Drahnovského a žádal J. M. aby ráčili k tomu své povolení dáti, aby Zygmund strejc jeho a bratr neb. p. Jana, který jest na rozumu nedostatečný, jemu k opatrování vydán byl, jakožto strejci nejstaršímu a dal na to čísti nález, kdež nějaká paní taky na smyslu uražená k opatrování přisouzena byla otci svému Janovi Zelenému z Řičan a ne vnuku, který ji při sobě chovati chtěl, bez pochyby že jest to pro mladost tak usouzeno bylo; aby ta nebohá žena nebyla opuštěna. Ohlásil jsem se k tomu, poněvadž naučením J. M. jest mi přisouzen k opatrování sirotek po (f. 106 b) p. Bernartovi třetím bratru pozůstalý, že ačkoli já proti žádosti p. Brykeýho nemám co mluvit, avšak srozumívaje tomu, že p. Brykeý chce býti netoliko opatrovníkem než nápadníkem dotčeného Zygmunnda, že J. M. prosím, aby ráčili toho sirotka v paměti míti, aby neuchoval-li Pán Bůh jeho Zygmunnda ona jakožto nejbližší stryňa o svůj nápad nepřišla. P. Pergar pak na místě Anny Drahnovské, jejíž manžel Vilím Švabenský, jakožto od ní zmocněný s nim stal, žádal, aby on Zygmund, který po smrti otce jejího až posavad při ni zůstává a dobře se u ní má, jí k opatrování puštěn byl, poněvadž ona nejbližší přítelkyně jeho jest. Odporoval tomu p. Brykeý. Dlouhá byla mezi nimi o to táhanice; naposledy z potazu promluveno od p. Jiříka z Vrbna, kterého jsem na svém místě usadil, tak jakž pamět z zadu napsaná to ukazuje.

Bratři Mouřinovští předstoupili před J. M. a žádali za naučení strany kladení dílů a nápadu po strejci jejich nedílném. Povědino jim, že J. M. ráčí v dobré paměti míti, že jest jim od minulého soudu bylo této věci až do tohoto soudu odloženo; ale poněvadž se tak pozdě ohlašují, dnes roky, zítra sirotčí věci se vážití mají, v pondělí soud vzdán býti má a k tomu dni mnoho pilných věcí odloženo, že J. M. neráčí moci žádného dne jmenovati na ten čas, než aby při příštím soudě Olomouckém hned na zejtrí po vyhlášení pŕihonŕv se před J. M. postavili a za jmenování dne žádali, že J. M. ráčí jim chtítí den jmenovati.

Potom přišlo na roky. Rokové paní Kateřiny z Lomnice s Kořenským jsou smluveni. — Rok p. Diviše z Žerotína s Janem Odkolkem jest na přáteleckém jednání. — Rok téhož s Václavem Stražským jest vyzdvižen; neb poručník p. Diviše propustil ho z něho bez pohoršení práva a on to přijal. — Přišlo potom na rok p. hraběte Jeronýma z Turnu, který viní p. Frydrycha z Tieffenbachu jakožto pána na Drnholci, že jest zvýšil platŕv vinohradních proti nadání předkův svých na škodu poddaných jeho Dunajovských. Nestál sám p. hrabě pro nedostatek zdraví; než zmocnil syna listem pod pečeti svou, ale poněvadž to zmocnění nepostačovalo, poslání jsou k němu ouředníci menší, aby zmocnil před nimi podle pořádku a tak zmocnil téhož syna svého a Odkolka; potom se dali do pře. Bránil se p. Frydrych odpovídání, že se gruntŕv dotyče a dědictví (f. 107) a že měl býti o to pŕihon, rokové že se o poctivost pokládají, ne o dědictví. Druhá strana pravila 1. že se dotyče vinohradŕv, o to že se musí viniti rokem, poněvadž paní vinohradních věcí nesoudí; 2. že se nedotyče gruntŕv, neb že p. hrabě neviní o grunty, než o přivěšení platu z vinohradů, což jest věc purkrechní a šosovní a také jinde nenáleží než před hejtmanem; 3. že p. hrabě viní na místě poddaných a poněvadž se nedotyče jejich života neb poctivosti, než jmění a statku purkrechního v gruntech p. z Tieffenbachu ležícího, že na místě týchž poddaných nemohl jináč než rokem ho viniti jakožto pána těch gruntŕv a protož že žádá, aby odpovídal. Nalezeno odpovídání a poněvadž bylo pozdě a slyšením pře byloby se protáhlo, odloženo jest jí až do druhého práva. — Gabriel Horecký . . .¹⁾

¹⁾ Zpráva o tom zůstala nevyplněna.

Sobota. Čteno poručení neb. paní Kateřiny z Kunstatu, kterým statek Jevišovský knížeti Minstrberskému poroučí. Zmocnění s nim předstoupili a žádali o vložení do desk a nařízení poslův; dáni jim poslové. — Tunkl přednášel na místě p. Berky o statek po p. Janovi Bohušovi ze Zvole a z Goldšteina (umřel p. z Goldšteina asi před šesti léty, tak správný byl p. Berka v svém ouřadu). Dáno naučení. — O vězně od p. Zygmunta z Tieffenbachu daného J. M. ráčili se snést, aby byl na zápis vězení prázdna učiněn, kterým by se vyměřilo, aby v některém málo dni země prázen byl a do ní se vice nenavracoval. — Václav Vacule z služby menšího pisařství propuštěn a na místě jeho Zdeněk Lhotský ze Ptení syn n. p. Prokopa. — Dáno mi dvoje naučení 1. o puštění k ručení sirotkův a jmění po neb. Venžíkovi pozůstalého Tomášovi Soběhrdovi z Kozlova. 2. o puštění k ručení sirotkův a statku, kteří se nachází po neb. Mikulásovi Kfelarovi p. mistopisaři.

Pondělí. (F. 107 b) P. z Doubravice paní manželku svou na spolek přijal na statek Třebíčský a paní jej zas. A poněvadž v tom panině spolku něco doloženo bylo, že jej přijímá na to, což má a mítí bude, jest podlé pořádku na něj (sic) trojí dotázka učiněna: dává-li mu místo? A když se ohlásila, že dává, oznámeno jest, že když dky otevřeny budou, aby se dala na horu najíti, že má vložen býti. — Půhon opata Velehradského na kníže z Lichtnšteina odložen tím vším způsobem jako abatyšé Tišnovské. — Půhon p. z Zástřizl a p. Dubské na p. z Náchoda o vyzdvižení truhly nějaké z rathouzu Brněnského odložen do druhého práva. — Potom uvážena odpověď J. M. Cís. na vznešení vyslaných k J. M. Cís. a zůstáno na tom, aby J. M. psaní učiněno bylo, kteréž do paměti sněmovních jest vloženo. — P. Zdeněk z Valdšteina vložil p. manželce své věno na Sádku; jest všeho 20.000; týž způsob zachován jest jako při p. z Doubravice. — Suplikacie od sněmu odložené jsou předsevzaty a vázeny. — Potom některé jiné suplikacie ode mne přednešeny a na místě postaveny. — Pamět o p. Lva, co se s nim při sněmě dalo, přehlíduta. — A s tím soud vzdán.

Pamět strany J. M. p. hejtmana. J. M. Pan Karel Starší z Žerotína hejtm. Mar. a J. M. C. rada a komorník, když jest na rok ten, kterýž s p. Maximilianem Lvem při právě mítí ráčí, přišlo, ráčil jest do šraňku vstoupiti a se ohlásiti, že by pánu v té věci nic vděčnějšího nebylo, jako by ten rok žalován, souzen a pán skrze spravedlivou výpověď J. M. bohdá očištěn býti mohl. Ale že pánu není nevědomé, v jakém způsobu na ten čas p. Maximilian Lev zůstává, tak že ten rok beze vší pochybnosti musí k dalšímu odkladu přijíti; pročež že J. M. žádá, kdyby Pán Bůh na pána jakožto člověka smrtedlného dříve nežliby ten rok k přesouzení přišel, smrt dopustiti ráčil, aby to J. M. milostivě zaopatřiti ráčili, aby jak pán tak dědicové páně a tak celý rod J. M. skrze to nějaké ouhony neb zlehčení na poctivosti své budoucně (f. 108) nenesli. Když z. potazu J. M. skrze p. Voldřicha z Kounic jakožto toho, který místo p. hejtmana toho času držel, v ubec promluveno, že J. M. toho roku do dalšího času bez pohoršení práva odkládati ráčí. A poněvadž J. M. pán slušné věci žádati jest ráčil, že J. M. to za spravedlivé uznávatí ráčí, aby toto ohlášení páně do knih pamětních zapsáno bylo, totiž: jestližeby v tom čase prvě, nežliby ten rok k přesouzení přišel, Pán Bůh všemohoucí prostředkem smrti J. M. pana hejtmana z tohoto světa povolati ráčil, že odklad tento p. hejtmanovi, erbům a potomkům páně ani rodu vzácnému J. M. k žádné škodě ani ujmě na dobré a vzácné pověsti býti nemá, nyní i v časích budoucích. Actum v Brně při soudě zemském odloženém při času sv. Havla držaném léta 1612. —

Přednešení J. M. pana hejtmana v příčině Šimona Petra z Tasova, který pánu poddaného zamordoval: Na vznešení J. M. Pana Karla Staršího z

Žerotína hejtmána Mar. Mor. na J. M., že ňaký Šimon Petr z Tasova, který se osobou stavu rytířského býti hlásí, zapomenouce se nad poctivostí svou a, pokudž osoba stavu rytířského jest, nad stavem svým, jednoho poddaného páně jest na silnici nevázně obral i zamordoval; pročež že jest se pán k němu podlé zřízení zemského zachovati ráčil, hotov jsouce to na něj před J. M. dovésti a dokázati. Ráčili jsou J. M. z potazu pánu oznámiti, že takového dalšího obvinění téhož Šimona Petra J. M. pánu do nejprvnějšího soudu zemského, kterýž mark. v tomto držán bude, odkládati ráčí a J. M. pán aby ráčil hned první pátek po zasednutí soudu tu věc před sebe vzíti a J. M. přednésti, že J. M. ráčí se při tom chtíti spravedlivě zachovati. —

Promluvení z potazu J. Mtí od pana Jiřího z Vrbna, který místo J. M. p. hejtmána v soudu držeti ráčil, v příčině Zygmunnda Drahnovského na smyslu nedostatečného ku p. Brykcý-mu Drahanovskému: „Pane Brykcý Drahnovský! Poněvadž jest Pán Bůh všemohoucí prostředkem smrti časné pana (f. 108 b) Jana Drahnovského z tohoto světa povolati ráčil, v kteréhožto opatrování jest Zygmond Drahnovský pro nemoc a smyslu pozbytí jákožto bratra svého zůstával, kterýž ještě v témž nezpůsobu a trestání Božím trvá, J. M. uznávati ráčí, že on Zygmond Drahnovský vám jakožto strejci staršímu i s tím se vším, což tak těmž Zygmondovi buď na zápisech, na kteréž dobré vůle žádnému dány nejsou, neb na klínotech, na svrscích anebo na čem koli jiném (o čemž však J. M. jestli co toho víc či není zprávy žádné míti neráčí) ještě pozůstává, k opatrování náleží. A protož J. M. vám o tom poroučeti ráčí, že co tak opatrovati budete, aby on ve všem své slušné a náležitě opatření míti mohl a nedostatku žádného neboližto ublížení netrpěl a takové jmění jeho mrháno a utraceno nebylo; nebo takové opatrování vaše téhož Zygmunnda na škodu a ujmu práva a spravedlnosti žádného býti nemá. Poněvadž pak mezi Janem Drahnovským již nebožtíkem a vámi na místě Zygmunnda Drahnovského o nějaké dobré vůle, kteréž by jste od téhož Zygmunnda Drahnovského sobě dané měli i o jiné věci pŕuhonové při právě jsou zašli, bude-li vás chtíti kdo budoucně o tuž věc viniti, právo se jemu nezavírá. —

(F. 109.) **Soud Olomoucký Svato-Třikrálský léta Páně 1613. † .**

Pondělí. Podlé zřízení zemského, kteréž vyměřuje, aby ten den po třech králích soud držeti se začal, sjeli se pani ouředníci a soudcové zemští na díle věřejšího dne na díle dnešního všickni, kterým nemoc aneb nějaká jiná překážka v cestě nebyla: zejména pak tito z ouředníkův: já a p. komorník nejvyšší a na místě p. Maximiliana Lva p. Vilím z Roupova; z pánův pak: p. kardynál jako biskup, p. Jiřík z Vrbna, p. Jeroným hrabě z Turnu, p. Ladislav z Šleinic, p. Voldřich z Kaunic, p. Jan Jetřich z Kunovic, p. Ladisl. Velen z Žerotína, p. Zdeněk z Valdšteina a p. Jan Kryštof Pruskovský; z rytířstva: p. Jan Kobyłka, p. Hanuš Petřvaldský, p. Václav Vanecký, p. Frydrých Jankovský a p. Michal z Hrádku.

Pozdě jsme se sešli očekávajícíce, zdaliby p. Maximilian Lev podlé poručení J. M. C. klíče od desk odeslal, tak aby panu Vilímovi z Roupova k držení soudu odevzdány býti mohly; ale poněvadž před zasednutím, které se okolo poledne stalo, žádný se na místě jeho neohlásil, odložen jest soud až do zejtrějšího dne za tou příčinou. Byl jsem pak J. M. při tom přednesl, že do-

stav těchto minulých dnův psaní od J. M. C. k němu svědčící, kterým jemu o odvedení mi klíčů zemských poroučeti ráčí, jsem mu je na poště odeslal, ale dnes je sobě zase navracené dostal, poněvadž ho pošta v domě nezastihla, protože jest již byl odtud vedlé zprávy čeládky vyjel a sem k Olomouci se obrátil.

Prvé pak, nežli ten odklad v ubec ode mne vyhlášen, byli jsme v potazu ale za dvě hodiny, za kterouž chvíli jest přednešeno ode mně psaní J. M. C., kterýmž mi milostivě oznamovati ráčí, kterak jest k té rozepři mezi pany stavy a nim p. Maximilianem Lvem na místě svém jisté komisaře naříditi ráčil, jmenovitě p. Adama z Sternberka nejv. purkrabí pražského, p. Vilíma Slavatu nejv. sudího dvorského, p. Karla Mráčkého z Dubé a z rytířstva p. Jana z Klenového a z Janovic nejv. pisaře a p. Jana Dvořeckého z Olbramovic, raddy své, aby touž rozepři a nedorozumění s námi soudci zemskými předsed vzali a k místu a konci přivedli. Kteréžto psaní větší ještě příčinu jest dalo, aby se J. M. v známost uvedlo, že často psaný p. Maximilian Lev dnešního dne sem (f. 109 b) přijeti má; neb i p. Šleinic v Němčicích se s nim shledal i p. Zdeněk z Valdšteina v Prostějově ho viděl, jakož pak brzo po zasednutí našem jest přijel, ačkoli z nás žádný o tom nevěděl, až po rozpuštění potazu. Ta věc nemalé uvažování způsobila. Neb on p. Lev zůstává na předešlém závazku hned od toho času jak z rathouzu puštěn byl a nejša z něho ani ode mně ani z poručení mého řádně propuštěn, měl na velikém rozmyslu míti sem přijeti, poněvadž kdo zá vazek ruší, svou čest tratí. Při čemž ode mne oznámeno bylo, co jest pomínulých týhodnů Janovi Albínovi z Heinreichu, sekretáři mému psal, a jaký přípis psaní císařského při tom odeslal,¹⁾ i co jest on mu zase z poručení mého jemu za odpověď dal, jakž to vše v knize paměti sněmovních poznamenáno, a to vše k tomu cíli, aby se věděti mohlo, že strany mé nemůže žádné zástěry míti, ani pomoci sobě vzíti, k zastání toho, čeho jest se dopustil. Obšírně o tom promlouváno bylo; naposledy na tom zůstáno: kdyžby sem přijel, abych klíčů vedlé psaní Císařského od něho požádal a při tom z ouřadu svého na něm se vyptal, jakým způsobem se to rozuměti má, že jsa na závazku sem jest se vypraviti neostychal? Což jsem potom i učinil skrze p. Pavla Volbrama z Štífkře, Menharta z Ečtorfu a House Dorna sekretáře svého, po kterých co mně zase vzkázal zítra bohda poznamenáno bude. Po této věci dal jsem přečísti J. M. psaní toto mně od J. M. C. strany dosazení p. Jiřího Volffa Křineckého z Ronova do soudu učiněné:

Mathyáš z Boží Milosti volený Římský Císař, po všechny časy rozmnožitel říše a Uherský etc. Český etc. Král. Urozený Věrný náš milý! Věděti milostivě dáváme, že toho důležitá stavův a obyvatelův markrabství našeho Moravského potřeba ukazuje, aby soud zemský v témž markrabství pro zachování dobrého a chvalitebného řádu též pro fiedruňk a průchod lidských spravedlností osobami hodnými dosazzen byl. Protož znajíce my hodnost osoby Urozeného Jiřího Volffa Křineckého z Ronova a na Křížanově, věrného našeho milého

¹⁾ V listu tomto, daném ve středu před sv. Lucíí l. 1612 píše Lev Albínovi z Heinreichu, že podlé listu Císařského, (v němž, že Lvova pře se stavy na soudě sv. Trikrálském vyříditi se má, se nařizuje) se hodlá odebrati do Holomouce; aby stavové nemyslili, že něco proti závazku činí, žádá skrze téhož Heinreicha, aby to hejtmanu oznámil a ten aby ráčil ustanoviti Hynka z Náchoda a Jindřicha Zahradeckého, by jej z závazku propustili. Na ten list odpověděl Heinreich k nařízení hejtmanovu, že hejtman ne o své ujmě nybrž k nařízení stavův Lva na závazek vzal, že ho tedy zase jen k podobnému nařízení propustiti může; že ale nicméně to stavům hned při začátku soudu předněsti chce a pak činiti to, co na něj co hejtmana vloženo bude. Dt. na Dřevohosticích 21. prosince 1612.

býti, jej jsme za soudce zemského zvoliti a oblíbiti ráčili, tobě při tom milostivě poroučejíce, aby nadepsaného Jiřiho Volffa Křineckého, kterému jsme o tom obzvláštním psaním naším Císařským v známost uvésti a, aby se při nejprv příštím soudu zemském při tobě ohlásil, poručiti ráčili, do již jmenovaného soudu zemského vydadouc vedlé starobylého a chvalitebného řádu přísahu k tomu povinou na místo jemu náležité dosadil. Vědouce, že na tom jistou a milostivou vůli (f. 110) naši Císařskou a Královskou naplníš. Dán na hradě našem v pondělí po sv. Františku léta šestnáctistého dvanáctého a Království našich Římského prvního, Uherského čtvrtého a Českého druhého. „Mathyáš. Zdenco Poppel de Lobkovic S. R. Bohemiae Cancellarius. Ad mandatum Sacrae Caesareae Mtis proprium: Pl. Michna.“ A poněvadž jsem nechtěl více moci ouřadu hejtmanskému připisovati, nežli mu náleží, zvláště s ublížením soudu, oznámil jsem J. M., že to psaní mělo jim svědčiti, k čemuž i někteří se ohlásili, že v tom psaní pominuto jest doložiti, že p. Křinecký vzat jest z těch osob, které jsou předešle u J. M. C. poznamenány byly. A poněvadž bez toho to psaní na předešlou starou kancelářskou formu od nás zavřzenou učiněno bylo, zůstáno jest se mnou na tom, aby pan Křinecký dříve povolán nebyl, až by od p. kanclíře to napraveno bylo, tak aby příklad z toho budoucně brán nebyl; a protož abych já jako sám od sebe panu kanclíři psaní učinil, a pánu, aby takové psaní proměněno nebylo, návěští dal. Naposledy jest ode mně i to přednešeno, že z přípisu, který mi p. kanclíř odeslal, tomu porozumívám, že již jest komisi nařízena mezy stavy zdejšími a městy o skládání vín v městech, jakž pak ten přípis slovo od slova takto zní:

Mathyáš etc. Urození, Stateční, Slovní a Poctiví Věrní naši milí! Tejna vás milostivě činiti nerácíme, kterak již od dávního času mezi stavy vyššími z jedné a obyvateli měst našich v mark. Moravském z strany druhé nedorozumění a spor za příčinou skládání od již jmenovaných stavů vyšších v nadepsaných městech vín vznikl a ten až posavad k místnému svému skončování a vyřízení přiveden není, za milostivé a spravedlivé opatření ponížené prošení jsme. Kdež chtíce My aby raději mezi poddanými našimi věrnými milými láska a svornost nežli nějaká taková škodlivá nedorozumění vzrůst svůj brala; protož vás mezi nadepsanými stranami za komisaře naše nařizovati a při tom milostivě poroučeti ráčíme, aby jste snesouce se společně o brzký a příležitý den a místo splnomocněné nadepsaných stran dadouce jim o tom časné věděti, před se sročili, je proti sobě se vši bedlivostí vyslyšeli a k tomu se pilností svou přičinili, aby jste je v sporu tom mírným a povlovným způsobem porovnatí mohli. Pakliby k tomu od vás pro tuhé stran odpor přivedený nebylo, tehdy jak to mezi nimi najdete a vyhledáte, o tom nám zprávu svou spolu (f. 110 b.) s dobrým zdáním vašim, při čem by toho slušně zanecháno býti mohlo, k dalšímu milostivému vyrozumění našemu do kanceláře České dvorské učiniti nepomijete. Vědouc etc. Dán na hradě našem Pražském v pondělí po sv. Frant. léta 1612.

1. P. Karlovi z Dubé. 2. p. Janovi z Donína. 3. p. Jiříkovi Gerštorfovi. 4. p. Bouchvalovi Valkounovi. 5. p. P. Erazym Heidelbergovi.

Poněvadž pak až dosavad ani do soudu ani stavům ani městům nic o tom psáno od J. M. C. není, ani termín k té komisi jmenován, vidělo se také J. M., abych v témž psaní, které p. kanclíři učiniti mám, o tom ponavrhl, tak aby to opatřeno bylo a netoliko komisaři než i strany věděli se čím spraviti.

Outerý. Sešli jsme se trochu později než obyčej, proto že p. komorník jsa něco na zdraví nestatečný nemohl časné mezi nás se dáti najíti. Hned z počátku po zasednutí přednesl jsem J. M., co jest mi věřejšího dne p. Lev po vyslaných mých vzkázal; jmenovitě, poněvadž jest od J. M. C. poručení

žádného strany klíčů neměl, že jest jich také odeslati oumysl neměl; ale když již nyní poručení dostal, že mi je odsýlá; že pak jest sám přijel, že to na poručení J. M. C. učinil. Jakož pak netoliko na to psaní prvé dostal, ale i tímto nynějším psaním znovu sobě to obnoveno má, jsa hotov, bude-li mu od J. M. poručeno před J. Mtmi předložiti a ukázati. Odloženo k uvažování toho až po zahájeném soudu, ale potom za jinými pracemi zanecháno až do zejtrka. Poněvadž pak klíče před rukama byly a nás tak v počtu dosti, zůstáno na tom, aby byl soud držán a tak když dcky přineseny byly, čteny jsou vklady a potom vedlé obyčeje soud zahájen.

1. Nejprvnější půhon byl, kterým Jaroslav Sak pohání p. Voldřicha z Kaunic o poddaných jeho měšťanů Brodských k obvinění, že jsou se moci proti němu dopustili a jemu stodolu, kterouž měl, v městě Brodě Uherském mocně zbořili a obilí v ni rozmétali. Žádal p. z Kounic odkladu do některého dne, poněvadž miní k tomu půhonu něco mluviti; bránila druhá strana tím, že tu není činiti o postavení svědků, než o postavení lidí k obvinění z toho, čeho jsou se dopustili. I poněvadž slušná žádost byla p. z Kaunic, stal se odklad až do čtvrtku. — 2. P. Janovi z Kunovic proti půhonu bratra jeho p. Jelfřicha dán rok nemocný. — (F. 111) 3. Vlčnovský mladý pohnal nějakého Labutského z zatkyne. Když Labutský rukojmně postavil k dostání žádal, poněvadž původ totiž Vlčnovský také usedlosti v zemi nemá, aby tolikéž uručil, jestližeby jej z čeho té věci se dotykajícího viniti chtěl, aby mu tolikéž dostal. Ale poněvadž Vlčnovský cizozemec není a k tomu právu náleží, k tomu otce živého má, při kterémž zůstává, uznáno jest, že to není potřebí, zvláště když poručníci v půhonu postavení na statku mají. — 4. P. Jiřík z Vrbna pohnal nějakého Gaudakera o zamordování poddaného jeho a zatkl ho pod knížetem z Lichtnšteina v městě Prostějově. Jak půhon byl vyhlášen, ohlásili se Zygmond Oneš a Jindřich Vodický na místě knížecím a žádali, poněvadž v městě jest a pro nedostatek zdraví na horu se dostaviti nemůže, aby ouředníci menší k němu poslání byli tak, aby zmocniti mohl, kdoby potřebu jeho před J. M. přednesl, poněvadž k tomu půhonu něco mluviti má. Posláni jsou ouředníci menší. — 5. Mezi tím, aby se nezhálelo, vyhlašování jsou pořád půhonové a mezi jinými p. Jiřího z Vrbna, kterým nějakého Lhotského o svědomí proti vyš psanému Gaudakerovi pohání; při čemž když Lhotský nestál, oznámeno, že jest ten půhon zase ku právu podlé pořádku odeslán, za kterouž příčinou, když jej p. z Vrbna zase dostal, že jest musil vedlé zřízení zemského sobě patent ode mně jakožto hejtmana země vyžádati, avšak s tím se vším že jest ho nikdež přistihnouti nemohl, žádaje v tom za opatření. Odloženo jest toho půhonu až do druhého práva a p. z Vrbna povědno: jestliby jej Lhotského do toho času nezastihl a půhonu jemu dodati nemohl, aby se při témž právě zas před J. M. v tom ohlásil. — 6. Jan Drnovský téhož Lhotského pohnal, kterýž také se ku půhonu nepostavil; ale poněvadž původ ani opatření ani patentu k dosažení jeho nežádal, poručeno jest těmito slovy: poněvadž původ na nic více nenastupuje, má ten půhon vymazán býti. — 7. Vrátili se mezi tím ouředníci menší od kn. z Lichtnšteina a pověděli, že ráčí zmocňovati Vilma Onše a Jindřicha Vodického, po kterémžto oznámení hned promluvil Jindřich Vodický a stížil sobě na místě knížecím, že jest mu nemálo v tom půhonu na tytulí ublíženo, proto že v něm bylo doloženo, že zatykuje Gaudakera pod vysoce urozeným pánem, panem Karlem Knížetem a vladařem domu Lichtnšteinského; poněvadž pak i J. M. C. i jiní vůbec jináčejší tytul J. M. dávají, který na J. M. náleží, že se J. M. vidí, že jest p. Jiřík z Vrbna tolikéž tak k J. M. se zachovati měl, jakž stav a důstojnost J. M. s sebou přináší a protož že žádá, aby mu bylo od J. M. napraveno a uznáno, má-li ten půhon za pořádný držán býti anebo ne? Srozuměli jsme ihned, že jest toliko činiti o

to slovo „Osvícený“, které se vůbec knížatům dává a že kníže z Lichtnšteina toho hledá, aby tudy nějakým způsobem v posessi právní toho tytule se uvedl; a kdyby byli zmocnění jeho uměli v to trefiti, byli by toho dovedli, Ale poněvadž tomu nerozuměli a žádali proti pořádku, aby ven z pořádku tato věc uvažována (f. 111 b) byla a k tomu ještě dnes, ještě vůbec vědomé, že při vyhlásování pŕhonů pani soudcové takovými věcmi se nezaměstknávají, povědíno jim z potazu, že J. M. ráčí dnes vyhlásování pŕhonův slyšeti; jestliže se vidí J. M., že jest mu tím co ublíženo, že má před sebou pořádek práva a rozkázáno v tom p. pisari, aby ten pŕhon znovu vyhlásil. Tedy Vodický opět promluvil, že žádá J. M., aby ráčili té věci do některého dne odložiti, tak aby mohli oni zmocnění další potřebu J. M. knížecí na J. M. vznésti. Ale není k tomu povoleno; nebo mezi p. Jiřikem z Vrbna a ním knížetem z Lichtnšteina není pŕhonů žádných, na kteréž by nález učiněn býti mohl; než pŕhon toliko jest mezi týmž panem z Vrbna a Gaudakerem, kterýžto Gaudaker jsa z zatkyně pohnán dnes podle pořádku měl na závazek vzat býti. Protož poručeno jest p. pisari, aby byl zachován pořádek t. aby byl po třetí pŕhon vyhlášen; což když se stalo, povědíno jest: nestane-li Gaudaker do vyhlášení všech pŕhonů, že p. z Vrbna bude věděti, co za pořádek.

8. Zatím přišlo na můj pŕhon kterým mne Lukáš Dembinský o svědomí pohnal; dal jsem svědomí v tato slova: Karel Starší z Žerotína a na Dřevohosticích hejtmán mark. Mor. J. M. Římského Císaře, Uherského a Českého Krále radda a komorník etc. Známé činím tímto listem, jenž svědomí slove, všem vůbec kdež čten aneb čtoucí slyšán bude. Jakož jsem pohnán od Lukáše Dembinského z Dembíně, abych jemu svědomí listovní pod pečeti svou ku potřebě jeho dal, co mi o tom vědomo jest, že léta 1611 v sobotu po sv. Lidmile totiž 17 dne měsíce září v městě Brně při soudu držaném zemském v soudnici Zygmund Volf Jankovský z Vlašimě purkrabí zemský, stojíc v šraňku, ten čas, když já svrchupstný Karel Starší z Žerotína etc. o panství Nyklšpurské naučení jsem bral a J. M. pani soudcové zemští v potazu býti ráčili, o něm Lukášovi z Dembíně přede mnou na dotázku od J. V. K. M. pana kardinála z Dytrychšteina biskupa Olomouckého etc. na něho Zygmunnda Volfa Jankovského těmito slovy učiněnou, mluvil: Jankovský vědomé vám jest, co jste včerejšího dne o Dembinském přede mnou tu v soudnici, že by stavu rytířského zde v mark. Mor. před pany z rytířstva nikdá neprokázal, mluvili, s tím doložením, že ho za osobu stavu rytířského nedržíte? Kteroužto řeč vaši já jsem Dembinskému oznámil, však nemajíc pozoru tak bedlivě (f. 112) na slovo vaše, co by jste více přede mnou o něm mluvili a jsouc od něho Dembinského, abych ještě jednou otázku na vás učinil, žádán, co tím promlouváním vašim osoby jeho miníte a na něho-li tu řeč vaši vztahujete; protož teď v přítomnosti p. hejtmána zemského vás se ptám, ještě-li ty slova, které jste pořád přede mnou mluvili, o Dembinském mluvíte a předce-li jeho za osobu stavu rytířského jakž jste se ohlásili, nedržíte? Na takovou otázku J. K. M. on Jankovský tu odpověď dal: Milostivé Kníže! Co jsem včera o Dembinském V. K. M. mluvil, to i dnes ještě mluví, že Dembinského za osobu stavu rytířského nedržím. Po kterémžto promluvení J. K. M. se Jankovského ut supra ptal, mám-li to, co mluvíte, Dembinskému v známost uvésti? On pak Jankovský ut supra J. M. žádal, aby to mně Lukášovi z Dembíně pověditi ráčil. Na kteroužto řeč Jankovského že já Karel Starší z Žerotína jsem ty slova k němu promluvil: já toho vám Jankovský předsevzetí vašeho neschvaluji, jsouc tu Dembinský tak dlouhý čas a léta mnohá v mark. Mor. obyvatel a žádný z panův z rytířstva jemu toho nikdá co vy nyní před sebe berete, nevyčítal, nybrž jeho za starožitného rodu rytířského mezi sebou drží, že jste vy také bez vytrhování se před jinými a jeho dotykání, mohli bez toho býti. A že

promluvic tato slova od něho jsem se obrátil a Jankovský z šraňků vyšel, jakž týž půhon to vše v sobě zejména obsahuje a zavírá. I toto jest mi v pravdě vědomé a v své dobré paměti mám, že l. 1611 v městě Brně při soudě sv. Kunhutským stoje já v šraňcích s J. K. M. p. kardynálem z Dytrychšteina téhož p. kardynála s Zygmondem Volfem Jankovským v příčině Lukáše Dembinského strany slov nějakých stavu jeho se dotýkajících a od něho Zygmonda Volfa Jankovského před tím mluvených u přítomnosti mé rozmlouvati jsem slyšel, ale jakými slovy od J. M. bylo k Volfovi Zygmondovi promlouváno a od něho zase J. M. odpovídáno, toho v paměti své, poněvadž jsem sobě toho nepoznamenal, nesnáším; než to pamatuji, že když v ten rozum od Volfa Zygmonda Jankovského, pokud jsem řeči jeho stihnouti mohl, mluveno bylo, jakoby svrchupsaný Lukáš Dembinský za osobu stavu rytířského od některých až i od něho samého držán nebyl, že jsem to nelibě nesl a k tomu takovými neb podobnými slovy se ohlásil, že to těžká věc býti by musila, kdyby někdo dvacet neb třicet let pořád za osobu stavu rytířského držán byl, aby potom, kdyžby se toho nejméně nadál, měl nářek o to trpěti a potom se z něho vyzozovati. Více co jest o tom (f. 112 b) čase v týchž šraňcích a při té věci mluveno bylo, se nepamatuji. A což tuto svědčím, to přijímám k své víře a duši. Tomu na svědomí a pro lepší jistotu pečet svou k listu neb svědomí tomuto přitisknouti jsem dal. Jehož jest datum v městě Olomouci 7 dne měsíce Januarii léta 1613.

9. Když se připozdívalo a půhonu ještě více než polovici bylo, tak že jsme seznali, že s nimi dnes hotovi byti nemůžeme, svolal jsem potaz a přednesl jsem J. M., že p. Reisvic sudí kníž. Opavského dnešního rána u mně byl a se mnou o to jednal, poněvadž stavové téhož knížectví vyslané své ke dvoru J. M. Cís. k 23. dni tohoto měsíce vypraviti mají, aby s měšťany Opavskými slyšání byli, abych toho příčinou byl, abychom i my vyslané své podlé nich vypravili, kteřížby jakž v této rozepři s Opavskými jim napomocni byli, tak také o jmenování dne jistého k té hlavní rozepři, kterou s stavy Slezskými o knížectví Opavské máme, sollicitovali. Ale odloženo jest vážení toho až do jiného času. A tak odloženo soudu až do zejtrka do devíti hodin.

Středa. Poněvadž včerejšího dne strany p. Lva žádného zavření se nestalo, obnovil jsem, jak jsme zasedli, tu věc před J. M. A tak jsou povolání mezi nás p. Jaroslav Sak a p. Václav Mol a poručeno jim, aby došli do hospody ku p. Lvovi a pověděli mu, že jsou J. M. ode mně vyrozuměti ráčili, že by zde v městě býti měl; vědouce pak J. M. na jakém závazku jest a nevědouce, aby z něho od koho propuštěn byl, žeby rádi věděti ráčili, kudy jest k tomu přišlo, že jest se jsem dostal? Dáno jim také návštějí, pokudžby se na nějaká psaní císařská odvolával, aby je od něho vyzdvihli na horu přinesli.

2. Mezi tím vyhlásování půhonové, kteří od včerejška zůstali. — 3. Nejprvé jsme se zastavili nad tím, kterým Juliana Švábenská, vdova pozůstalá po neb. p. Janovi Drahnovském pohnala Annu Drahnovskou dceru jeho, jakožto dědičku o nějaké dluhy. Žádal Pergar na místě Anny Drahnovské, aby Juliana tolikéž ku právu ručila, jestliže by jí chtěla z čeho viniti, že bude jí odpovídati při tomto právé. Ale poněvadž Juliana není cizozemkyně a zde otce živého a usedlého má, uznána jest ta žádost býti nepotřebna a není k ni povoleno. 4 — Pohnal také Mikuláš Malenovský opata Hradištského, kterýž se ohlásil, že neví, kdoby Malenovský byl, poněvadž se někdy vydává za osobu stavu rytířského někdy za pána, k tomu také, poněvadž neví, aby týž Malenovský k tomuto právu náležel, že žádá, aby uručil ku právu, aby byl jemu opatu zde povinen odpovídati, jestli by jeho (f. 113) z čeho, jakož pak toho oumyslu jest, viniti chtěl. Uvažováno to mezi námi a dal jsem já sice zprávu v potazu, kdo by ten jistý Ma-

lenovský byl; avšak pro přistojící učiněny na něj dotázky, byl-li by rodič zemský? Odpověděl, že není a že jest Slezák z kraje Bitonského. Dále se na něj dotázalo: poněvadž opat praví, že někdy za pána, někdy za zemana se vydává, jakého jest stavu? Odpověděl, že rytířského. Více k němu promluveno: má-li to čím ukázati? Oznamil, že na ten čas nemá. A tak jest mu toho odloženo až do příštího soudu Brněnského a aby nebyl stvrzen za osobu stavu rytířského není vzat na závazek.

5. Týž Malenovský pohnal p. Hans Jukuba z Rotalu a na Napajedlích o postavení svědka; ohlásil se p. z Rotalu, že poněvadž on Malenovský v půhonu se jmenuje „a na svobodném domě v městě Napajedlích“ on pak o žádném svobodném domě neví, že se musí k tomu půhonu ohlásiti a žádal odklad, který dán jest do zejťka.

6. V tom se navrátili p. Sak a p. Mol od p. Lva a oznámili, že p. Lev jim to za odpověď dal, že jest J. M. C. o tom poručiti ráčil a na dokázání toho, že posílá dvoje psaní císařské, z nichž jedno bylo to, které jsem já jemu včerejšího dne odeslal; druhé, kteréhož přípis v knize pamětí sněmovních se nachází; ale ani v jednom ani v druhém nic nejmenšího o tom nestálo. — 7. Když od nás vystoupili, uvažovali jsme, co by s tou věcí činěno býti mělo a zůstáno: poněvadž se sám přetržením toho závazku o svou poctivost připravil, a tak již více na závazek brán býti nemůže ani na rathouz dán, leč jako jiný odsouzený vězeň, tak aby hlídán byl, čehož se na ten čas učiniti netrefí, poněvadž se ví o příjezdu panův komisařův, kteří ho spolu s námi souditi mají, aby dokonce mlčením byl od nás pomínut a aby mu se nic neřkalo až do příjezdu dotčených komisařů; ta pak psaní aby mu k vícerou zas po dvou měšťanech byla navrácena, což se i stalo.

8. Opat Hradištský pohnal p. Michala z Hrádku o položení před J. M. zápisu. Ohlásil se p. z Hrádku, že proti tomu není, aby takového zápisu položiti neměl, než že se před J. M. ohlašuje, že toho zápisu potřebuje p. Bernard Podstatský k své při, kterouž s opatem má a on že jest se mu zakázal ku potřebě jeho takového zápisu propůjčiti; protož že jej na ten způsob ku právu pokládá, aby ho jedna i druhá strana ku potřebě své užití mohla. Necháno toho při tom, poněvadž ohlášení p. z Hrádku spravedlivé bylo a opatu na tom nic nezáleželo. — 9. Markýta Kokorská pohnala Olomoučany o postavení svědka; žádali Olomoučané odkladu, poněvadž ku půhonu něco promlouvati mají; dán jest do zejťka. — 10. Týmž způsobem pohnal Jan Jetřich z Kunovic Hradištany o postavení svědků; dán jest jim odklad na podobné ohlášení.

11. Když byl konec půhonů jsouc nejprvnější půhon mezi p. z Kounic a p. Sakem odložen do zejťka, vzat jest před se půhon Havla Kurovského, kterým p. Frydrycha z Žerotína pohání o vyvazení ho z ležení; uvolil se p. Frydrych a učiněn jest nález na uvolení.

(F. 113 b.) 12. Když se psal ten nález, přednesl jsem J. M. jaké psaní Janovi Odkolkovi od J. M. Cís. v příčině vedení pře p. Maximiliana Lva učiněno jest, jakž se ho přípis tuto pokládá: Matyáš etc. Slovnítný věrný náš milý! Věděti ti milostivě dáváme, že jsme jisté osoby za komisaře naše císařské, kteří při nejprv příštím soudu sv. Tříkrálském to zašlé nedorozumění mezi stavy mark. našeho Moravského s jedné a urozeným Maximilianem Lvem z Rožmitale a z Blatné na Těšeticích nejv. sudím téhož mar. Mor. věrným milým s strany druhé v městě Olomouci před se vzíti a na místě postaviti mají naříditi, nahoře psanému Lvovi také aby se k témuž času s odvodem neviny své a všemi potřebami časné shotovil to oznámiti ráčili. I vznášá týž Lev nyní na nás, kdyby ta věc ku porovnání nepřišla, nybrž právně slyšána

býti měla, žeby mu žádný práv mark. Mor. povědomý za přítele se postaviti nechtěl, nás v tom za milostivé opatření osoby tvé k tomu poníženě prosíc, kdež znaje prosbu jeho slušnou býti a chtěice, aby tudy příčina k dalším odkladům zamezena byla, tobě milostivě poroučeti ráčíme, aby jej při již dotčené od nás nařízené komisi radou a pomocí svou neopouštěl, nybrž se jemu za přítele proti jisté a slušné záplatě mluvíc a vedouc na místě jeho, co za potřebí bude, postavil. Vědouc že na tom jistou a milostivou vůli naši císařskou naplníš. Dán v městě našem Vídni v pondělí před sv. Lucii a Ottilií. Léta šestnáctistého dvanáctého a království našich Římského 1ho Uherského 4ho a Českého 2ho. Matyáš. Sdenco Adamus Popl etc. Ad mandatum etc. Paul Michna. Slovtnému Janovi Mladšímu Odkolkovi z Oujezdce na Ořechově věrnému našemu milému.“

Zůstáno na tom, poněvadž jest obyvatel, landfrydnfk a osoba z stavův, že toho na sebe vzíti nemůže; protož aby se J. M. C. omluvil a my abychom podle něho psaní učinili a jej při J. M. omluvili. — 13. Připomenul jsem také J. M. strany p. Reisvice; zůstáno na tom, aby se mu odpověď dala, když vyslaní z knížectví Opavského tudy to pojedou, aby žádost tuto před J. M. sami přednesli; pakliby tudyto nejeli, aby pan hejtmanské psaní sem o to učinil.

Čtvrtek. 1. Hned po zasednutí prvé ještě než p. komorník nejv. mezi nás přišel, přednesl jsem J. M., jakož jisté osoby z prostředku panů stavův předešlým sněmem k tomu (f. 114) nařízeny jsou, aby s týmž p. komorníkem o berně od něho zadržalé a o některé praetensie jeho, podlé kterých pany stavy sobě tak za dlužníky pokládá, oučet učinili; i poněvadž netoliko by velmi těžko přišlo, takové po tolik lét zadržalé berně vyhledávati než také ty praetensie jeho mnoho by odporů a nevolí způsobiti mohly, že by mi se za dobré vidělo, aby bylo jedno proti druhému vyzdviženo a za tou příčinou že jsem i s p. kardynálem o to zmínku měl a skrze něho zdaleka tak na p. komorník, chtěl-li by k tomu přistoupiti, přezvěděl a tak mnoho srozuměl, že by od toho nebyli; kdež že to J. M. k uvážení podávám. I srovnali se se mnou a potom i s nim samým o to mluvíti dali, kterýž to vděčně přijal a tak jest ta věc spokojena. Ti, kteříž s nim panem komorníkem na místě našem mluvili, byli p. kardynál, p. Šleinic.

2. Také jsem J. M. přednesl psaní p. markraběte Krnovského, kterým ode mně žádá podšportu (sic) na cla a mejta, aby mu to z vín v Rakousích koupěných dávati potřebí nebylo; dotazuje se při tom, jest-li by mi od jiných knížat a pánů taková psaní učiněna byla, jak bych se měl při tom zachovati. Uvažováno to a uznáno, že žádných takových posportů proti sněmovnímu snešení, kteréž žádného nevymíňuje, dávati nemohu, než při osobě p. Markraběte jest mi k tomu dovoleno, však tak, abych to jako na sebe vzal, že bych to chtěl při paních stavích vymluvíti.

3. Potom předstoupili Václav a Petr Mouřinovští ohlašujíc se podle předešlého poručení jim při minulém soudu učiněného a žádajíc, aby jim den jistý jmenován byl k přednesení věcí jejich, což se také stalo a jest jim druhá sobota po zasednutí soudu jmenována.

4. Po zpravení té věci kázal p. sudí, aby ti pūhonové, kteří včera a před včerejším k dnešku odloženi byli, od p. pisaře byli předsevzati. A tak vyhlášen nejprvnější mezi p. Sakem a p. Voldřichem z Kounic. Bránil se p. z Kounic odpovídání pūhonu, jedno tím, že někteří z těch lidí v pūhonu postavených jsou již zemřeli, někteří že jsou zle jmenováni, někteří pak že ani při městě nejsou ani nebyli a dal na to čísti drahně svědkův vyslyšaných. 2. Druhé, že pohání o postavení některých osob k obvinění a potom dokládá,

že netoliko ty osoby než ouřad i ubec viniti chce; poněvadž pak nepohání o postavení ouřadu ani vubce, že se to obvinění s pūhonem nesrovnává. Třetí, že nedokládá při závirce pūhonu, že mu toho od týchž svých poddaných napraviti nechce. První a poslední obrana nebyly od nás vázeny, než na prostřední učiněn jest nález na tento způsob: poněvadž Jaroslav Sak poháněje p. Voldřicha z Kounic o postavení jistých osob v pūhonu doložených (f. 114 b) poddaných jeho z města Brodu k obvinění toho dokládá, že ty osoby ouřad i vsecku ubec viniti chce a o postavení ouřadu i vsecky ubce nepohání, že p. Voldřich z Kounic tomu pūhonu odpovídati povinen není.

Když se tento nález psal, ku kterémuž mezi relatory dán byl od p. sudího p. Pruskovský, přednesl jsem J. M. psaní od J. M. C. mně učiněné, kterým mi ráčí v známost uvozovati, že jest téhož p. Pruskovského z soudu propustiti ráčil, poroučuje mi, abych spolu s pany soudci jiné osoby, z nichž by J. M. jiného na to místo vybrati moci ráčil, J. M. poznamenané odeslal, jakž též psaní pro pamět sem vepsáno jest: „Urozenému Karlovi Staršímu z Žerotína na Dřevohosticích a Rosicích a hradě Přerově, radě a komorníku našemu a hejtm. mar. mor. Věrnému milému! Matyáš etc. Urozený Věrný náš milý. Věděti ti milostivě dáváme, že jest na nás Urozený Jan Kryštof Pruskovský z Pruskova na Pruskově, Bělé, Hřelicích, Šemicích, Hradci a Bzenci, rada naše a hejtman knížectví našich Opolského a Ratiborského věrný milý ve vši poníženosti vznesl, že by za příčinou ouřadu svého hejtmanského musejíc sám osobně při soudech zemských v městě Opolí a Ratiboře a jiných k tomu ouřadu přináležejících jednáních bývati, k soudu do mar. Mor. postačovati a přijížděti nemohl, Nás za to pokorně prosíc, abychom ho z té povinnosti soudu zemského z milosti propustiti ráčili. Kdež prohlídajíce My k tomu, kdyby čtyřikráte v roce do mar. Mor. vyjížděti a v knížectví Opolském a Ratiborském povinnost svou zanedbávati měl, žeby lidé v spravedlivostech svých hynouti museli; nechtíce také, aby pro častou nepřítomnost jeho počet soudcův v mar. Mor. zmenšován byl, ráčili jsme k žádosti jeho povoliti a jej z též povinnosti soudu zemského téhož Mar. jsouce službami jeho dobře spokojeni propustiti, čehož jsme tebe tejna učiniti nechtěli, tak aby spolu s soudci zemskými na jiné osoby, kteréžby k témuž soudu způsobné byly, pomyslit a nám je k další milostivé resolučí (f. 115) poznamenané odeslal. Vědouce, že na tom jistou a milostivou vůli naši Císařskou naplníš. Dán v městě našem Vídni ve čtvrtek u vigíli sv. Tomáše. Léta 1612 a království našich Římského lho Uherského 4ho a Českého 2ho. Matyáš. Sdenco Adamus Poppl etc. Ad mandatum S. Caes. etc. Paul Michna.“

Zavříno na tom, aby učiněno bylo psaní J. M. C. od soudu a žádáno, aby o takové věci ne samým panům hejtmanům než do plného soudu ptáváno bylo, a aby J. M. neráčil pany soudce z té povinnosti propouštěti dříve, nežli by dobré zdání soudu strany té věci dostati ráčil.

Druhý pūhon byl mezi p. z Rottalu a Mikulášem Malenovským; propustil Malenovský p. z Rottalu bez pohoršení práva, poněvadž se p. z Rottalu uvolil svědka postaviti. — Třetí pūhon mezi Markytou Kokorskou a purgmistrem a radou města Olomouce o postavení svědka, hospodyně z domu paní Maruše Sedlnické z Prusinovic. Bránili se Olomoučané pūhonu, proto že táž hospodyně pod právo městské přísluší a poněvadž zřízení zemské vyměřuje, jak měšťané svědomí dávati mají, že žádají při témž zřízení zachování býti. Uznáno jest, že ta obrana jest slušná a protož učiněn na ni nález: Poněvadž zřízení zemské vyměřuje, jakým způsobem města královská svědomí ku právu dávati mají a Markyta Kokorská se tak nezachovala, že Olomoučané nejsou povini, tomu pūhonu odpovídati. — Nejposlednější pūhon k dnešku odložený byl mezi

p. Janem Jetřichem z Kunovic a Hradišťany o postavení měšťanů jejich před ouředníky menšími. Bránili se Hradišťané týmž zřízením zemským, jako i Olomoučané při předešlém půhonu a doložili, že poněvadž p. z Kunovic v týmž půhonu nedokládá, že těch osob potřebuje k té při, kterouž s nimi má a oni nejsouce povini k jiným jich stavěti, nevědí k čemu by jich potřeboval, aby ten půhon vyzdvižen byl. Bránili se také i tím, že poháněje je o též spoluměšťany jejich pokládá mezi nimi některé, kteří v ouřadě jsou, kteréž kdyby postavili, museli by je sami proti sobě stavěti. Ale není vážena ta obrana než na první učiněn nález: poněvadž p. Jan Jetřich z Kunovic poháněje purgmistra, radu města Hradiště o postavení spoluměšťanů jejich k svědomí toho, aby jich k té při, kterou s nimi má, (?) v půhonu nedokládá, že tomu půhonu odpovídati povini nejsou.

Pátek. 1. Jak jsme zasedli, přednesl jsem J. M. suplikaci Petra Rotta; na čem se J. M. strany osoby jeho sněsti ráčili, najde se z zadu. — 2. Potom jsem vstoupil do šraňku a připomenul jsem J. M., kterak při minulém soudu (f. 115 b) Brněnském ráčili jsou mi dnešní den k obvinění Šimona Petra z Tasova jmenovati a dal jsem na to čísta pamět z poručení J. M. v knihách pamětních zapsanou žádaje při tom, aby J. M. ráčili poručiti ouřadu města Olomouce, v jejichž vězení týž Šimon Petr zůstává, před J. M. do šraňku k takovému obvinění jej postaviti. Poručeno jest a ihned od Olomoučanů, kteří již prvé návěští ode mně sobě dané měli, aby jej časné nahoru přivedli, tomu zadosti učiněno. Jak uveden do šraňku, padl na kolena a počal se vymlouvat; ale já jsem J. M. žádal, poněvadž jsem jej ještě z ničeho nevinil, aby mu poručeno bylo, prvé obvinění mého doslechnouti, a bude-li potom chtíti co k ukázaní neviný své a odvodu žaloby mé před J. M. přednáseti, že to bude moci učiniti. Rozkázáno mu, aby se tak zachoval a vyvstal. A tak jsem nejprv přednesl psaní ouředníka Bučovského a v něm zavřenou suplikaci Danyeje Ocáska již neb. poddaného mého; za tím jsem také dal čísta obvinění, které jsem jemu Šimonovi Petrovi po osobách ouředních města Brna odeslal. Suma toho všeho byla, že častojmenovaný Šimon Petr jda z Rousinova s Danyelem Ocáskem od Bučovic přes hory ke Ždanicím vyšpehovav při něm peníze nějaké, kterýchž bylo do 9 zl., když se on Danyel Ocásek nejméně toho nadal, z ručnice jej nebezpečně v bok udeřil a nemaje na tom dosti, jemu ručnici o hlavu otloukl, až i potom rapírem probodnouti chtěl a když mu se on bránil, ruce jemu podřezal, naposledy pak i krk řezati chtěl, ale že mu se neb. bránil, toho dovésti nemohl, však od násilí velikého i nůž zkrivil, od kteréhožto zranění jest po některém čase v Bučovicích umřel. Po přečtení těchto věcí padl zase na kolena, ale poručeno mu vstáti. A tak začal fabuli jakousi svou, kterouž sobě v vězení sformoval, vypravovati v ten smysl: že jest se ta rána z ručnice k Ocáskovi nenadále stala, ostatek pak že jest sobě Ocásek ublížil chtěje nad nim Šimonem toho zranění se pomstíti. Těch všech řečí ničímž nedokazoval, toliko Boží tvář a milosrdenství se odsuzoval, pokudž se toho, z čeho mu se vina dává, dopustil, tak jakž obyčejně takoví lháři činívají. Já proti tomu dal jsem čísta mnoho svědkův i rytířských lidí i prostého řádu, kteříž to vše, co jsem na něj vedl, dostatečně dosvědčovali. Připomenul jsem též zatím o jeho vylámaní se z vězení Brněnského a podal jsem zprávu Brňanů, kteráž o touž věc učiněna jest. Trvalo to vedení přes hodinu. Potom také stáli páni v potazu více nežli hodinu, až ku posledku padl nález, že jej J. M. pro jeho přečinění v trestání své bráti ráčí. Po přečtení nálezu promluveno k němu od p. z Vrbna, kteréhož jsem na svém místě posadil: poněvadž jest se takové nešlechtnosti (f. 116) dopustiti směl a svou poctivost ztratil, že jemu nenáleží, v těch slavných místech státi, aby z šraňku vystoupil a Olomoučanům poručeno, aby ho vězením svým opatřili. Potom jsou

povolání mezi J. M. Olomoučané a poručeno jim, aby mu dali zejtřejšího dne mečem konec učiniti.

Když to vše přeběhlo, povolán jsem na své místo a jsou předsevzati rokové. Ale poněvadž sedláci se k svým neohlašovali, jsou předsevzati rokové mezi osobami vyšších stavův. Bylo jich pořád vyhlášeno několik, ale nebo od nich odemřeli anebo jsou srovnány, až přišlo na jeden mezi Janem Rostkem ze Bzí a Olomoučany, že jsou jej do vězení na rathouz dali nemajíce k tomu příčiny. Byla vedena až téměř do noci; pročež když tak pozdě bylo a nemohlo se uvažovati, zejtřejšího pak dne sirotčí věci mají předneseny býti, stal se odklad s relatory až do druhého práva.

Sobota. Osadil jsem své místo panem Janem Jetřichem z Kunovic; hned z začátku předstoupili s povolením mým paní z Vrbna, p. Jiřk a p. Hynek jakožto syn a vnuk p. Hynka z Vrbna, někdy hejtmana, a žádali naučení, kterým by nějakému Levlovi léta stvrzena byla; dáno jest. — Za tím jsem já předstoupil a přednesl jsem o smrti neb. Ludvíka Sokolovského, který poněvadž zanechal po sobě více dluhův nežli statku, dáno mi naučení, že mi tu krom sirotkův, zlatého sekrytu a stříbrné pečeti k opatrování nic nenáleží. — Druhé naučení jest mi podobné dáno o sirotky neb. Jana Flašara z Dolan. — Potom jsem přednesl o statek po neb. Dorotě Laryšové, kterýž náleží sirotku neb. Frydrycha Reinigera prvního manžela jejího; ale poněvadž mi se nevidělo, aby osobou stavu rytířského byl, nybrž to se osvědčovalo, žeby cíhlaře syn byl, odloženo jest toho až do Brna.

Když jsem neměl více co přednášeti, navrátil jsem se na své místo a v tom předstoupil před J. M. p. Adam Martinkovský předkládaje výtah z rejster správních Litenčických a poznamenání dluhů na tom statku, žádaje J. M. za dovolení, aby týž statek, kterýž pro dluhy držán býti nemůže, prodán býti mohl. Ráčili jsou J. M. toho odložiti až do soudu Brněnského a mezi tím naříditi za komisaře p. Jana Bukuvku a p. Hynka Žalkovského, aby na Litenčice sjeli, v rejstra správní nahlídli, na důchody se vyptali, lidi poddané obezlali a tak rejstra ku prodaji sepsali a J. M. je při soudu Brněnském příštím předložili. A poněvadž jich samých tu (f. 116 b) přítomných nebylo, aby se jim to mohlo oustně poručiti, oznámil jsem zjevně, že jim skrze psaní takové nařízení J. M. v známost uvésti chci; a tak soudu odloženo až do pondělního příštího.

Pondělí. Po zasednutí zůstáno na tom, aby vedlé sněmovního snešení rokové předsevzati byli; a když jich drahně přeběhnuto bylo na dle skrze výpovědi skončovaných, na díle smluvených, na díle umrlých (mezi nimiž všickni kapitolní rokové byli), přišlo jest potom na rok, který lidé z dědiny Oujezda blíž Mohelnice vyžádali sobě s Petrem Pavlovským pánem svým a synem neb. Hanušem Pavlovského, kterýž tu ves od kapitoly koupil. Předkládali nejprvé dvoje svědomí zpečetěné a podlé pořádku vyslyšané. Jedni svědkové svědčili, že jsou ti lidé Oujezdští za předešlých pánův svých, pánův z kapitoly, nikdy nerobotovali, leč někdy k stavení a to ještě zřídka, sotvá ve dvou letech jednou. Druzí svědčili, že když jsou byli postoupeni neb. Hanušovi Pavlovskému a on je k robotám nutil, tu že jsou některé osoby z prostředku z nich okolo 12 osob, něco rolníků, něco zahradníků, na odpor tomu postavili a když jednoho času biskup Stanislav na Mírov přijel, tu že jsou ti lidé jeho se dotázali, na jaký způsob prodáni jsou? A on že jest jim odpověděl, že tak, jakž jich paní z kapitoly sami užívali. Dali potom čísti nějaké obdarování, kterémuž bylo blízko sta let, jimž ukazovali, že jsou byli prázdní robot a že odoumrť vykopenou měli. Proti tomu ukazoval Pavlovský list správní na tu ves, kterýmžto paní z kapitoly prodávají neb. Hanušovi Pavlovskému otci

jeho ty lidi se všemi robotami ouplnými, pěšími i koňskými, kterýžto list do desk vešel a v nich již přes osmnácte let zůstává. Za tím dal čísti smlouvu skrze některé rytířské i městské lidi, mezi týmž otcem jeho a těmi 12 osobami hned ten rok, jak statek od p. z kapitoly ujal, učiněnou, kterou se ti lidé k robotám plným zavázali, v kteréžto smlouvě i toho se dokládá, že ti lidé nechtíce z počátku robotovati, uvolili se v plat peněžitý, ale nemohouce jemu dosti činiti proměnili jej v roboty. Více předložil drahně svědkův, kterými ukazoval, (f. 117) že od času té smlouvy ti lidé vždycky zouplna robotovali, předně otcí jeho, potom po smrti otce matěří jeho, kterážto je v svém věně držela, až teprvá, když on to od svých bratří skoupil, tu že jsou se jemu sprotivili. A tak uváživše jedno, že jsou prodáni s ouplnými robotami, že list správní do desk vešel, že jsou podle téhož listu správního větší díl se chovali a robotovali, ostatní pak, kteříž robotovati z počátku nechtěli, že jsou proti obdarování svému smlouvu učinili, podle té smlouvy za drahně let se chovali a jakž Hanušovi Pavlovskému tak manželce jeho všelijaké roboty vykonávali a tudy se obojí z téhož obdarování vyvedli, učinili jsme nález, že Pavlovský tomu odpovídati nemá; avšak odoumrť jest těm lidem přisouzena.

Outeryj. Předstoupil p. Jan Bukuvka před J. M. a žádal, jakož již před léty více než šestnásti statek Ejvanovský od paní Krystyny z Rogendorfu vdovy po panu Hynkovi z Vrbna někdejším hejtmanu pozůstalé jest koupil, na kterýžto statek ona paní Krystyna z Rogendorfu dcery své, které s nim p. Hynkem měla, na spolek jest přijala a v tom se zavázala, že takový spolek vymazati a jemu dotčený statek bez závady všelijaké do desk zemských vložití chce. Jakož pak list správní na to jest vykonala, avšak ho až posavád do desk zemských, jakkoli i nález o to mezi ní a p. Hynkem z Vrbna na Štemplovci jakožto jedním rukojmím vyšel, nevložila a tak svému slibu za dosti neučinila. Odkudž on v velikém nebezpečenství že zůstává, aby J. M. nejp. p. komorníka naučiti ráčili, aby takový spolek vymazal a list správní do desk vložil. Odložili jsme té věci až do pondělka příštího, poněvadž se zpráva J. M. dala, že by dcery její při konci tohoto tyhodne sem k soudu přijeti měly.

Zatím jsem J. M. o příjezdu p. komisařů J. M. Cís. oznámil a při tom zprávu dal, jaké jsou dnešního dne se mnou strany komisie své promluvení měli; ale poněvadž o tom v jiných místech relatie učiněna jest, pomjím toho sem poznámenávati. Zůstáno mezi námi, aby se uvažování té věci odložilo až do zejtká do domu páně kardynálova, poněvadž jsa na zdraví svém nestatečný ani mezi nás dnešního dne přijíti nemohl.

(F. 117 b) Po této věci vzat před sebe rok, kterého sobě vyžádali Ratajští s p. Janem Kavkou z Říčan jakožto poručníkem sirotkův a statku neb. Vilíma Zoubka ze Zdětina. Podali Ratajští svědků v Kroměříži vyslyšaných; bránil p. Kavka, aby čtení byli, poněvadž svědkové mají před právem zemským slyšání býti, mají-li ku právu postačiti. Oznámeno z potazu, aby čtení byli, že J. M. ráčí věděti, jak jich dále vážiti. Nesvědčili nic takového, krom že jsou za drzení Jana Žalkovského toliko po dvou bečkách za týden šenkovali, a to toliko za půl líta, druhého pak půl líta že šenkoval fogt na rychtě. Potom podali svědomí od téhož Jana Žalkovského, který svědčil totéž; proti tomu p. Kavka dal čísti smlouvu mezi nimi Ratajskými a předešlou vrchností jejich 1542 učiněnou a poslíze mezi týmž a neb. Matyášem Žalkovským pánem jejich skrze výpověd stvrzenou, v kteréž se nachází, že jsou povini, pořádkou šenkovati a po třech bečkách na každý týden; dal také čísti svědky vedlé pořádku vyslyšané, kteří svědčili, že za něho Matyáše Žalkovského i také za Jindřicha Žalkovského, syna jeho, když mu v dílu od Jana Žalkovského nejstaršího bratra postoupeni

byli, i také za držení Viléma Zoubka, když je od Jindřicha Žalkovského koupil, vždycky tak vedlé též smlouvy se chovali a ačkoli při něm Vilémovi Zoubkovi jsou toho pohledávali, aby od té třetí bečky upustil, však že jsou sobě toho k místu nepřivedli. A tak se stal nález, že jsou tím ještě povini.

Když se psal, přednesl jsem J. M. psaní J. M. C. strany Markety Istrlovy z Terešova a Lipolta Chvale Lipovského, kterýž nějaké falešné listy zdělaje touž Markytu podvésti a sem do Moravy ubíhaje před právem utéci měl, kterýmž J. M. poroučeti ráčí, kdyby se táž Markyta proti těmž Lipoltovi ku právu utekla, aby podlé spravedlnosti fedrována byla. A poněvadž pak táž Markyta zprávu jest dala, že by před právem ubíhal a žádala na něj patentu, aby mohl ku právu ujištěn býti, povoleno jest k tomu.

Středa. Větší díl dne stráven na díle u p. kardynála, na díle s pany komisaři v příčině p. Maximiliana Lva, o čemž jinde. Však potom (f. 118) okolo druhé hodiny navrátilo se na roky a žalován jest mezi Kudlovskými a Kryštofem Pačlavským z Hoffu, pánem jich. Nestál Pačlavský, než Pergar na místě jeho oznámil, že jsa nemocen zde v městě a nemoha pro nemoc se postaviti žádá, aby ouředníci menší k němu poslání byli, tak aby někoho zmocniti mohl. Když tu ani komorníka ani sudího nebylo, poslán jest k němu purkrabě a jeden z menších pisařů s ním; dala se tudy příčina mluvití o ouředníky menší.

Mezí tím přednesl jsem J. M. psaní J. M. C. strany p. Markraběte Krnovského, kterýmž J. M. ráčí poroučeti, aby se mu psaní od nás učinilo a na něm dotázalo, kohoby zejména mínil mezi tejnými radami J. M. C., žeby J. M. proti němu markraběti navozovati měl, tak jak předešle o to psaní do sněmu učinil a my téhož psaní připsal J. M. jsme odeslali.¹⁾ Zavřino, abychom se J. M. v tom omluvili a prosili, aby J. M. sám ráčil jemu p. markraběti takové psaní učiniti, poněvadž se ta věc nás více nedotyče. Více jsem přednesl psaní p. hejtmána knížectví Opavského, kterýmž návštějí p. sudímu Opavskému daného obnovuje žádost předešlou, aby k tomu roku, kterýž jest stavům vyšším téhož knížectví s měšťany Opavskými položen, vyslaní naši také od nás vedlé jejich vyslaných vypraveni byli; zůstáno na tom, aby vedlé žádosti této byli vyslaní p. Hynek z Vrbna a p. Frydrych Jankovský, kterýmž aby mimo to jistá instrukcie k J. M. C. vydána byla. Mimo to dodal jsem J. M. odpovědi J. M. Cís. na psaní z předešlého soudu učiněné strany artykulív o kancelář Českou a překládání soudův, kteroužto odpovědí ráčí J. M. C. žádosti naší povolovati. Čtena tolikéž suplikacie p. Voldřicha z Kounic, kterouž žádá propuštění od soudu pro nedostatek zdraví; ale není k tomu povoleno. V tom se navrátili ouředníci menší a oznámili, že Pačlavský zmocňuje p. Bohuslava Pergara; necháno při tom; než poněvadž se připozdívalo, odloženo jest všeho až do zejtrka.

Čtvrtek. Opět tento všecken den stráven na díle v domě páně kardynálovém, na díle v soudnici s pany komisaři, tak že se nic souditi nemohlo, než odloženo jest soudu do zejtrka.

Pátek. I tento den pro příčinu již oznámenou nemohlo se v soudních věcech nic pracovati, tak že jsme ani do soudnice se sjíti nemohli, až v samý večer, že téměř jeden (f. 118 b) druhého již neznal; pročez aby toliko pořádek zachován byl, zasedli jsme na svá místa a soudu odložili do zejtrějšího dne.

Sobota. Podlé snešení minulého sněmu p. Vilím Dubský z Třebomyslic dodal k přednešení svůj vývod, který jsem já potom J. M. v potazu odvedl. Ukázal osm svých štítů, avšak mu se ještě dva nedostávali: prabába po babě

¹⁾ Viz o tom „Sněm držaný léta 1612“ mnou vydaný str. 85 a 93.

po otci a prabába po bábě po mateři. Odloženo jest mu toho do soudu Brněnského, aby ty štítý doplnil. Strany syna jeho Jaroslava zůstáno, aby v pondělí příští povinnost k stavu panskému vykonal.

Za tím jsem přednesl J.M., co dnešního rána od panů komisařů se mnou jednáno bylo, což vše v uvážení bedlivé vzato a nařízeny jsou tři osoby k dání J.M. odpovědi, já, p. z Roupova a p. Jan Jetřich z Kunovic, o čemž více v pamětech sněmovních se najde.

Po této věci když rozpuštěn byl potaz, vstoupili do šraňku bratři Mouřenovští, Václav a Petr a žádali od J.M. naučení. Jakož předešle když Václav byl v zájětí tureckém, dáno jest naučení p. vladaři domu Lichtnšteinského o Petra bratra mladšího, poněvadž let svých přirozených došel, aby mu statku i sirotka po Janovi Mouřinovském, strejci jeho nedílném, postoupil, což se i stalo a on Petr vedlé téhož naučení až do této chvíle v správě téhož sirotka a statku zůstával. I poněvadž Pán Bůh Václavovi z téhož vězení pomoci ráčil, jsouce žádostivi, se o statek rozdělití a nevědouce, jak by v tom postupovati měli, nejsa bratr starší, kterýby díly klásti měl, v držení jeho a proti tomu bratr mladší, který by měl voliti v statku sedě, nerozumějíce také tomu, měla-li by stryna jejich díl jaký v tom statku po otci svém, který s nimi jakožto vlastními strejci v nedílnosti zůstával, že J. M. žádají, aby ráčili je milostivě při tom všem naučiti, jak by se v tom zachovati měli. Dáno jest naučení, aby Petr Václavovi statek i sirotka postoupil, Václav aby dělil, Petr volil a z obojího dílu aby strejně věno a vychování i výprava podlé možnosti statku nařízena byla.

(F. 119) Když tato věc konec vzala, vystoupil jsem a vzal naučení o Jana Šarovce, sirotka po neb. Jakubovi, kterémuž J. M. léta ráčili stvrditi a podlé pořádku abych, což má za ouřadem, postoupil. naříditi.

Když jsem se na své místo navrátil, dlouhý jsme měli potaz; předně čteno psaní knížete z Lichtnšteina strany nějakých berní, které se z Landshutu omylem do Rakous spravují, žádaje, aby o to bylo psáno stavům Rakouským. Sneseno, aby dal o těch věcech místnější zprávu a oznámil, z čeho a z kterých míst se ta zpráva dáva. Potom jsem J. M. relatií učinil, co dnešního dne Kulišek primátor Hradištský před p. kardynálem, mnou a jinými osobami k tomu nařízenými k odvodu svému na žalobu měšťanů evangelistských ukazoval; zůstáno na tom, aby jeho odvod byl poslán druhé straně pro zprávu a té věci aby bylo odloženo až do příštího soudu do Brna.

Sneseno také o paní Staro-Jičínskou, aby se vedlé ní přimluva ku panům komisařům učinila. Též zůstáno, že mi se J. M. v tom důvěrovati ráčí, abych mohl p. kancléři nejv. concept odeslati, ljakým by způsobem měli artikulové od J. M. Arciknížete při sněmě povolení a potom od J. M. C. schválení do majestátu J. M. C. uvedeni býti.¹⁾ Naposledy jsem přednesl J. M. o nedbálnivosti ouředníkův menších, kteříž teď již po dvě léta při pūhonech slunečných osobami svými nebyli; zůstáno, aby byli v pondělí příští před J. M. povoláni a vyzvědíno na nich, proč jsou se toho dopustili.

Pondělí. Dokud odpros p. Lva, o němž v pamětech sněmovních, vykonal nebyl, nic není předsevzato v věcech soudních. Než potom když paní komisaři odešli, dáno jest naučení p. komorníkovi (který teprv přišel, když po všem bylo a tudy lásky své k zemi ukázal)²⁾ o vymazání z desk spolku, kterým paní Krystyna z Rogendorfu dcery své s p. Hynkem z Vrbna předešlým hejtmanem na svět zplozené, na statek Ejvanovský přijala, a o vložení do desk listu správného od též paní i na místě dcer jejich na týž

¹⁾ Viz o tom „sněm držaný l. 1612“ str. 119 ssld.

²⁾ Významné tištěná slova jsou šifrována.

statek p. Janovi Bukuvkovi učiněného. A poněvadž týž spolek nemohl vymazán býti, (f. 119 b) lečby paní Marie Markyta třetí dcera její, která za pana Puchomíře vdána jest, sama přítomná jsouc, že k tomu povoluje, se ohlásila, jí pak tu přítomné nebylo, než toliko paní Bohunka a panna Alžběta, druhé dcery její, obmyslen jest tento prostředek, aby paní Krystyna mateř její opatřila díl její dčkami na statku svém dědičném, tak aby jí tudy nic zmařeno nebylo.

Když se to naučení stalo, zůstáno jest v potazu, abychom se na zejtrí u p. kardynála o osmi hodinách sešli a předné pamět toho, co se s p. Lvem dalo, přehlídlí, potom o jiné některé věci promluvili a mezi jinými strany ouředníků menších, kterým potom také, aby se tam najíti dali, poručeno jest. Za tím přečtena instructie, která za pány posly do Vídně vypravenými odeslána býti má. Čtena také odpověď J. M. C. strany p. markraběte Krnovského daná. — Zůstáno o Jaroslava Dubského, aby obeslán byl do Brna k soudu, poněvadž zde přísahy nevykonal tak jakž povinen byl, aby ji vykonal v Brně; pakli by toho neučinil, aby z stavu panského vymazán byl. — Strany inventování svobod zůstano, aby se to předvzalo před soudem příštím Brněnským, k čemuž jsem já nařizen a ty osoby, kteréž od nich klíče mají s tím při tom povolením, abych mohl ještě k tomu přivzítí, koho by mi se vidělo. A tak soud vzdán.

Outerý. Poněvadž ještě některé věci k uvážení pozůstávaly, které se včerejšího dne pro pozdní čas přednésti nemohli, sešli jsme se u p. kardynála a tu nejprv na tom zůstáno, aby klíče od desk k ouřadu sudskému příslušející za mnou zůstávaly, ažby J. M. C. ráčil se strany jiné osoby na týž ouřad ustanoviti. Zavřino také, abych psaní učinil panům ouředníkům a soudcům zemským o dání hlasů k ouřadu nejv. sudství tak, aby podlé obyčeje a pořádku starobylého mohly J. M. C. odeslány býti. (F. 120) Jsou potom povolání ouředníci menší, ale nepostavil se než Karel Podstatský komorník, druhý pak pro nemoc nemohl; učiněna na něj dotázka, proč na pûhonech sám neseseděl, tak jakž tím povinen jest? Omlouval se, že musil k soudu jeti do Opavy. Ptáno se dále naň: oznámil-li jest o svém odjezdu tovaryši svému, sudímu menšímu? Odpověděl, že neoznámil. Vzato to v uvážení a připomenut jest pořádek, že v takových příčinách ouředníci menší odpovídati se mají nejv. p. komorníkovi a on rozvážíc potřebu, že má moc je odpustiti, aby po potřebě své odjeti mohli, však opatříc prvé to, aby při právě tudy nic neušlo. Tuto pak že netoliko to opominuto jest, ale ani tovaryši nic oznámeno: za kterouž příčinou usouzeno jest, že mu má domlava učiněna býti a výstraha dána, aby se podruhé tak choval, aby žaloby na něj nepřicházely.

O Zaleského, který zde u vězení zůstává, poručeno jest, aby v něm dodržen byl, až bych se na Znojemských dověděl, jestli ten Jakub Lamač, který u vězení u nich byl, utracen, čili z něho vypuštěn, čili v něm předce zůstává a jakou bych zprávu na Znojemských vzal, podlé té také abych se zachoval.

Naposledy zavřino jest strany Defension Ordnunku, abych já předce Generalem zůstával a poněvadž jsem sobě pana z Golce za nejv. Leutenampta vybral, abych mu ten ouřad svěřil, též abych mohl čtyry rytmistry a pět hejtmanů k službě panům stavům najíti; p. Sedlnický pak aby podlé predešlého způsobu i s svými rytmistry a jinými osobami, kteří poručení na sobě mají, chován byl.

Supplikacie.

Petr Rott prosí, aby poručeno bylo ouřadu Olomouckému koně, též Novo-Jičínskému šaty, ručnice a jiné věci jeho vydati, více za udělení possportu. (f. 120 b) Odpověď: J. M. ráčí k žádosti Petra Rota povolovati, aby mu od Novo-Jičínských věci jeho, ač které za nimi zůstávají, navráceny byly; než co se possportu dotýče, poněvadž on s falešnýky postížen jest a za tou příčinou do vězení dán, J. M. neráčí moci jemu žádného dávatí aneb by od jinud dán byl, povolovati.

Lidé z dědiny Cickrajova žádají, poněvadž příčinou zlých lidí 33 osob gruntové jim pohořeli, aby jim berně tak aby se obživiti a chalupy zase vystaviti mohli, odpuštěna byla a vrchnosti jejich o tom oznámeno bylo. Odpověď. J. M. ráčí při sněmovním snešení toho zanechávati a budou-li chtěti tito lidé při budoucím sněmě čeho při J. M. vyhledávati, že budou toho vůli míti. —

(F. 121.) Soud Brněnský postní téhož léta (1613).

Pondělí. Tito páni se sjeli k soudu mimo osobu mou: p. kardynál, p. maršálek, p. komorník nejv., p. Vilím z Roupova, kterémuž po propuštění p. Maximiliana Lva z ouřadu sudského ten ouřad k spravování na ten čas poručen jest, p. Jiří z Vrbna, p. Ladislav Šleinic, p. hrabě Jeroným z Turnu, p. Ladislav Velen z Žerotína, p. Zdeněk z Valdšteina; a z rytířstva p. Hanus Petřvaldský, p. Václav Vanecký, p. Frydrych Jankovský, p. Michal z Hradku. P. Voldřich z Kounic učinil omluvu svou pro nemoc, p. Lev Buryan Berka, že nemohl odpuštění dostati ode dvora; p. Pruskovský že jakožto hejtman knížectví Opolského musí soudu, kterýž se tam drží, přítomen býti. A poněvadž purkrabě zemský p. Volf Zygmond Jankovský pro těžký nedostatek zdraví p. manželky své nemohl jest k konání povinnosti své přijeti, poručena jest správa ouřadu toho p. mistopisaři. Když nebylo žádné překážky k držení soudu, přinešeny jsou dcky a mezi jinými vklady čten revers J. M. C. daný stavu panskému starožitných rodův strany přijetí p. Jiříka z Hodic k společnosti jejich. Též milost od stavův domu Lichtnšteinskému učiněná; též vklad domu mého Brněnského.

Po vkladech pūhonové vyhlásování. Nejprvnější pūhon, na kterémž se J. M. ráčili zastaviti, byl paní Alfny Dubské ze Zdětína a p. Jiřího Zygmonda z Zástrizl jakožto společníkův, kterýmž pohánějí p. Volfa Zygmonda Jankovského o svědomí. Nestal p. Jankovský, než p. Bohuslav Pergar jakožto spolu s nim zmocněný na místě p. Jiřího z Náchoda bránil, aby takové svědomí dáno bylo, předkládaje, že poněvadž to svědomí proti Jiřímu z Náchoda býti má a on zmocněný páně jest, že by rovně tak mnoho bylo, jakoby svědomí sám proti sobě dával. Ale uvažováno jest to, že zmocněný své pře nevede, než cizé a protož že se tu ani osoby jeho ani jmění nedotýče; a tak nalezeno, že jest

povinen, svědomí dáti. I dal je na místě jeho p. Pergar, neb je měl zhotovené a druhá strana je přijala.

Potom přišlo na půhon, kterýmž p. Petřvaldský a p. Kotvrdovský pohánějí p. Jiřka Rechmberka, že jim jakožto věrným rukám paní Barbory Kotvrdovské manželky své listu věnného v moc odvésti nechce. Žádal Odkolek přítel Rechmberka odkladu do některého dne, dokládaje, že má Rechmberk k tomu půhonu něco mluvíti. Ale poznali jsme, že Odkolek na omylu jest a rozdílu činiti neumí mezi těmi půhony, kterými se pohání o položení listu před J. M. a o položení listu samé straně, a tak (f. 121 b) vidouce, že žádost jeho proti pořádku, zanechali jsme toho půhonu k uvážování, až by na něj pořádka přišla.

Dále vyhlášen jest půhon neb. p. Smila z Doubravice a p. Jiřho Volfa Křineckého jakožto poručníků neb. paní Alíny Berkové na p. Lva Buryana Berku. Poněvadž p. z Ronova jakožto poručník ještě ku půhonu stál, ačkoli p. z Doubravice umřel, však půhon umrlý nebyl,¹⁾ hned po vyhlášení když p. Berka nestál, čteno jest psaní císařské, kterým poroučí, aby všickni půhonové páně Berkovi i kterými pohnán jest i kterými sám poháně, odloženi byli za příčinou, že J. M. C. jeho k službě své potřebovati ráčí. Po přečtení čekalo se, zda-li by strana totiž pan Křinecký co k tomu říkala? Ale mlčel a tak jest ta věc v uvážení vzata a ačkoli jest uznáno, že to poručení proti pořádku jest, netoliko proto, že J. M. poroučeti ráčí, aby i ti půhonové odloženi byli, kterých p. Berka původem jest, čehož zřízení zemské nedopouští, poněvadž původ může míti poručníky, kteří mohou na místě jeho odpovídati; než také proto, že zřízení zemské mezi příčinami nestání nepokládá tu, kdyby kdo ustavičně při dvoře se zdržoval, aby ku půhonu svému státi neměl, než ti toliko, kteří nebo od pána země v poselství vypraveni jsou, nebo pro potřebu vlastní J. M. obeslaní. Avšak poněvadž se strana o to nedomlouvala, necháno jest při tom a oznámeno z potazu: poněvadž strana proti tomu poručení J. M. nic nemluví, že J. M. ráčí toto při tom zanechávati a p. Berkovi odkladu příti, však toliko v těch půhonech, kterými pohnán jest, a ne ty (sic), kterýmiž sám poháně.

Za tím přišlo na půhon paní Alíny Dubské, kterým poháně p. Ladislava Berku z dědin. Poněvadž p. Berka v zemi nic nemá, jest nejprv dotázka učiněna na úředníky práva menšího, kam jsou ten půhon odeslali? Oznámili, že na Habrovany, nebo že paní Alína při dodávání půhonu jest jich za to žádala. A tak jest nahlédnuto v půhon; a když se nenalezlo v něm, že by jej poháněla jako poručníka, než toliko zprosta jako jiného obyvatele, kterýmž on není, poručeno, aby půhon byl vymazán.

Táž paní Alína s bratrem svým s p. Jiřím Zygmondem z Zástřizl poháněla p. Jiřho z Náchoda několikera půhony o postavení svědka; ale žádal Pergar, zmocněný jeho, odkladu a dán jest až do středy. — Jan Hynek z Velinova pohnal Julianu Horderovnu; žádala táž Juliana nemocného roku skrze psaní, v kterémž nebylo žádného podpisu; nicméně dán jí rok nemocný, poněvadž Karel Gryn, přítel její, vysvědčoval, že to psaní od ní jest. — Humpolecký mistopisář pohnal Krejslovic zatkyňě; nestál Krejslovic; ukázáno (f. 122) na pořádek; ale nedal stanného p. mistopisář na přímmluvu p. pisaře nejvyššího.

Když byl konec půhonů, vyhlášen jest podlé pořádku nejprvnější půhon, kterým paní Alína Dubská poháně poručníky bratra svého a sestry dítek po

¹⁾ Zde připsáno na straně rukou Žerotinovou: „Toto jest napraveno při soudě postním léta 1614 držaném; neb se nalezl pořádek, že když poručník umřel, byl půhon uznán za umrlý. Příklad na poručnicích sirotkův neb. p. z Čech, které pohnal p. z Hrádku neb. podkomoří.“

neb. Vilémovi Zoubkovi otci jejím pozůstalých; ale že by mu byl nemohl dnes konec učiněn býti, odložen jest do pondělka příštího a místo něho vzat jiný půhon snadnější, kterým Hynek Žalkovský pohání Bernarta Jurmana o navrácení sumy peněžité, kterou za něj dal v rukojemství. Uvolil se Jurman, takovou sumu jemu navrátiti a tak učiněn jest nález na uvolení.

Mezi tím, když se nález psal, přednesl jsem J. M. suplikací p. Maximiliana Lva, který postaviv se podle závazku svého v outerý masopustní na rathouz žádá z něho propuštěn býti. A podal jsem J. M. vedlé toho přímluvčého psaní za něj učiněného do soudu od nejv. ouředníkův a soudcův zemských, též rad, soudův dvorského a komorního z království Českého; kdež J. M. pamatujíce na své zůstání s pany komisaři od J. M. C. do Olomouce vypravenými ráčili jsou se na tom sněsti, aby byl z závazku propuštěn, což se i stalo. Neb k vičerou vypravil jsem k němu p. Bohuslava Pergara a p. Pavla Volbrama na rathouz a kázal jsem ho z téhož závazku propustiti. A tak ta věc s ním tudy konec vzala.

Outerý. Jak jsme zasedli, přednesl jsem J. M. strany dosazení p. Jiřího Volfa Kríneckého do soudu a při tom J. M. jsem připomenul, co jsou při té věci v Olomouci uvažovati ráčili i také oznámil, jaká odpověď v příčině osoby jeho od J. M. C. vyslaným našim dána jest, jmenovitě, že jest J. M. C. poručiti ráčil, aby při kanceláři vyhledáno bylo, jak jest v podobných věcech za předkův J. M. bylo zachovááno. Poněvadž pak z té odpovědi rozuměti se mohlo, žeby J. M. žádosti od nás vložené přistoupiti na rozmyslu míti ráčil; zůstáno jest na tom, abychom i my také nad svým právem ruku drželi a J. M. znovu psali, a dokud bychom toho neobdrželi, abychom p. Kríneckého nedosazovali. Dále jsem také J. M. v známost uvedl, že mám nemalou stížnost proti Olomučanům a Brňanům; ale poněvadž uznávám, žebych J. M. na ten čas příliš tím zaměstknal, že toho do zejťřka odkládám, žádaje J. M., aby se zejťřejšího dne bůhda do lozumentu páně kardynálova sjíti a mne v potřebě mé vyslyšeti ráčili. Povoleno k tomu a hodina k tomu jmenována osmá na půl orloje.

Za tím kázal p. sudí na půhony nastoupiti: Čten jest půhon paní Kateřiny Balffí na p. Jana Diviše z Žerotína. Vyvstal jsem jako bratr a vstoupil jsem k němu do šraňku. Dal od sebe promluvíti, že jest pohnal neb. p. hrabě z Salmu o zastoupení a že jest na to nález učiněn v Olomouci, (f. 122 b) že p. hrabě jest povinen ho zastoupiti. A tak vystoupil také nejv. p. komorník jakožto poručník dítek a statku po témž p. hraběti pozůstalých a žádal odkladu do druhého práva, poněvadž jiných spolu s ním poručníků tu přítomných není a on také chvíle ještě neměl v těch věcech, které po neb. pozůstaly, se přebíratí a, cožby k této věci přináleželo, vyhledati. Byl o to dlouhý potaz. Naposledy jest dotázka učiněna na mého bratra: co k tomu promluvení páně komorníkovu říká? Dal odpověď: že poněvadž on již prvě nálezem opatřen jest, že se ho ta věc nedotyče, jestliže zmocněný paní Kateřiny Balffí k takovému odkladu povolení své dává, že on od osoby své dobře jest tím spokojen. Promluvil také Pergar zmocněný, že proti tomu není a že k tomu odkladu povoluje. A tak jest potom z potazu oznámeno, že J. M., co se p. Jana Diviše dotyče, při nálezu, který se v Olomouci stal, jeho pozůstavovati ráčí; strany pak odkladu, kterého nejv. p. komorník žádá, poněvadž zmocněný paní Kateřiny Balffí k němu povoluje, že J. M. také proti tomu býti neráčí.

Hynek Žalkovský Bernarta Jurmana; ohlásil se Jurman, že jest věc spokojena; Hynek pak Žalkovský jsouc původem nestál, ani žádný poručník; a tak jest půhon vymazán. — Jan Žalkovský pohnal téhož Bernarta, že za něj v rukojemství dáti musil. Uvolil se Bernart to spokojiti. Druhá strana žádala za nález a tak učiněn jest na uvolení. — Pře mezi abatyší králového

kláštera a opatem Velehradským z jedné a p. Karlem z Lichtněstina druhé (strany): stal se odklad až do druhého práva k žádosti J. M. C. skrze prostředkování p. kardynála a p. komorníka nejv. však s tou výminkou, že abatyše dále k žádným odkladům povolovati nechce.

Paní Alína Dubská pohnala s p. z Zástřizl bratrem svým p. Jiřího z Náchoda, že jest se uvázal v tvrz Slavětice s jejím příslušenstvím. Paní Sedlničtí vedlé nálezu při minulém soudě učiněného zastoupili p. Jiřího z Náchoda; počali tuze proti sobě nastupovati; ale vidouce, že se již připozdívá, odložili jsme té věci až do outerka příštího.

Středa. Podlé včerejšího snešení sešli jsme se ku panu kardynálovi a tam obšírné mluvení bylo strany ouřadův Olomouckého a Brněnského, do kterých jsem (f. 123) sobě stížnost vedl, že na poručení má, kteráž jim podlé ouřadu svého činím, nemnoho se ohlírají, jakož Olomoučané dokázali toho v příčině Matesa Vogla barvíře a Brňané v příčině některých spolu měšťanův v předměšťanův svých, o což poněvadž obšírná psaní mezi námi t. mezi mnou a dotčenými ouřady prošla, kteráž před rukama jsou, nevidí se potřeba býti zde in specie toho připomínati. Po mnohých odporích snešeno jest, aby J. M. C. od nejv. p. ouředníkův a soudcův zemských o to psaní učiněno bylo a takové jejich neposlušnosti stíženo. Na čemž jsem já přestal, ačkoli měl jsem jiné prostředky k přivedení sobě toho od nich k nápravě a mezi jiným i ten, abych, poněvadž oni mně v poslušnosti nestojí, já také ani k spravedlnosti jim nedopomáhal ani nad nimi ochrany nedržel; ale upustil jsem od svého práva na předložení některých z J. M., ažby se uhlídalo, co to psaní jich při J. M. spůsobí.

Když jsme odtud se rozešli a v soudnici zasedli, nejprve jsem J. M. přednesl, že jsem podlé vyměření J. M. při soudu Olomouckém učiněného svobody zemské s osobami, které klíče od nich mají a některými jinými k tomu obeslanými zinventovati začal, ale pro množství těch věcí dokonati té práce až posavad nemohl, dotazuje se, byla-li by vůle J. M. v tom, aby ostatek také zinventován byl? Ráčili k tomu netoliko povoliti než také žádati, abych sobě neliknoval té práce ještě té věci k místu přivésti, zanechávajíc toho při mé dobré vůli, kdy bych koli chvilí sobě k tomu obrati chtěl. — Za tím jsem J. M. připomenul strany p. Jaroslava, syna p. Vilíma Dubského, oznámiv při tom, že jest hotov přísahu k stavu panskému vykonati, když by mu koli den k tomu jmenován byl. Jest jmenován pátek příští. — O pana Maximiliana z Lichtněstina také mluveno bylo, že s kordem do soudnice chodí a jest na tom snešeno, aby mu bylo návěští dáno, aby toho zanechal, nechtěl-li by, aby se k němu vedlé obyčeje zachováno bylo. — Také jsem J. M. v známost uvedl, že jsem se vedlé snešení sněmovního a nařízení J. M. v statek Mezřický uvázal, žádaje, aby dále o to, co by s tím statkem činěno býti mělo, mezi sebou promluvíti ráčili. Odloženo toho do zejtrka.

Potom promlouváno o dosazení soudu na místě p. hraběte z Hodic a p. hraběte z Salmu a jsou obrány k tomu tyto osoby, z kterých by J. M., koho by si J. M. vidělo, vybrati mohl: p. Kryštof z Řičan, p. Hynek z Vrbna, p. Bedřich Sedlnický, p. Petr z Náchodu, p. Zigmund z Tyřnbachu, p. Volf Dytrch z Althamu a p. Václav z Zástřizl. A poněvadž Pán Bůh p. Václava Záhřadeckého nejv. hofrychtýře z tohoto světa povolati ráčil, žádal jsem, aby mi k zejtrku hlasy k těmž ouřadu odvedeny byly, tak abych je mohl J. M. C. odeslati.

(F. 123 b) Po rozstoupení se z potazu poručil p. sudí půhony k dnešku odložené vyhlašovati. Vyhlášen jest nejprv půhon paní Alíny Dubské a bratra jejího p. Jiřího Zygmunďa z Zástřizl na p. Jiřího z Náchoda o položení listu mocného. Dal původ nejprve čisti svědomí Mikuláše Tunkla a ženy jeho

Elišky Váhanské, kteříž vysvědčovali, že neb. Jan Frydrych z Kralic maje umíratí, dal mu Tunklovi hledati poručení, kteréž jest byl učinil, avšak že jest nikdež nebylo nalezeno, ačkoli v těch místech ho hledal, kdež se Kralický domníval, žeby zůstávati mělo; o mocném pak listu ani jeden ani druhý v svém svědomí žádné zmínky neučinil. Pergar zmocněný páně z Náchoda dal se v odpovídání, čemuž jsme se nemálo divili, že takovou osobní nebezpečnou věc směl na sebe vztáhnouti; neb kdyby byla pře, to trpěti mohla, aby mu přísaha nalezena byla, byl by musel nebo falešnou přísahu vykonati, anebo bránil-li by se jí, o hrdlo přijíti. Základ pak odpovídání jeho v tom záležel, že strana toho ničímž neukazuje, aby neb. Kralický takový mocný list královský mítí měl a dal na to čísti svrchupsané svědky, kteříž obzvláště vysvědčovali, že jakž poručení tak ani listu mocného nikdež nenalezli. Potom přivozoval svědky, že jest hledal ve všech truhlách a kalamářích p. z Náchoda jakž mocného listu tak poručení, ale nikdež nalézti jich nemohl. Pročež učiněn jest nález, že není povinen tomu odpovídati.

Z druhých pŕhonů o položení poručení a svědomí dání propuštěn jest Pergar, což mu se dobře zdařilo, neb sice nebyl by se v těchto přísaze vyhnul. — Potom prožalován jest pŕhon mezi týmiž o vyzdvížení nějaké truhly s klínoty a stříbry z rathouzu Brněnského; ale poněvadž se připozdívalo, odloženo až do outerka příštího. Ale smluvily se potom strany a daly pani Sedlničtí p. z Zástřizl a sestře jeho 2000 zl.

Čtvrtek. Pŕhon opata Velehradského na p. vládáře domu Lichtušteinského o Příkluky odložen jest týmž způsobem jako předešle abatyše kláštera králové strany Hustopeče s touž výminkou, aby při příštím soudě té věci konec učiněn byl. — P. Jiřík Rechnbergk předstoupil před J. M. s manželkou svou a oznámil, že jakož jest pohnán od p. Petřvaldského a Kotvrdovského jakožto věrných ruk též manželky své o vykonání listu mocného, že J. M. oznamuje, že jest ona jemu takovou sumu darovala, žádaje, aby J. M. ráčili to poručení v pamět zapsati. (F. 124) Věrné ruky se ohlásily, že proti tomu nic nemluví. I poněvadž na tom nebylo dosti a učinivše oni pŕhon jakž svrchudotčeno, neohlašovali se, chtějí-li taky z pŕhonu propustiti, nebo ne, jest na ně dotázka učiněna: propouštějí-li Rechnberka z toho pŕhonu, nebo ne? Odpověděli, že propouštějí. A tak poručeno jest to zapsati. — Odkolek, poručník Jana Baptisty Magna propustil pany bratři z Tyřnbachu z pŕhonu bez pohoršení práva a oni to přijali. — Pŕhon bratra mého na Matuska jest odložen s povolením mým jakožto poručníka bratra mého do druhého práva, však také s tou výminkou, aby více odkládán býti nemohl.

Za tím přišel k vyhlášení pŕhon nejv. p. maršalka na p. Ladisl. Berku, kterýmž ho viní, že jsou poddaní jeho zejména v pŕhonu položení skopali nějaký násyp, který čeládka ze mlýnu jeho Dyakovského byli udělali při řece Dyji, aby starým tokem svým na týž mlýn Dyakovský spadati mohla pod městečkem Hrádkem v gruntech Jaroslavských tehďáž témuž p. Ladisl. Berkovi náležitých. Aby se pak té věci lípe rozuměti mohlo, věděti jest, že předešli držitelé statku Jaroslavského asi před 80. léty učinili smlouvu nějakou s opatem tehdejším Louckým, aby mohli vésti na své grunty struhu z řeky Dyje na rybník od nich vnově udělaný, kterémuž to velký Jaroslavský fikají, což když jsou obdrželi, udělán jest potom mlýn na též struze, avšak struha odtud přes grunty Jaroslavské do téhož toku starého zas uvedena. Teď pak před léty asi šestnácti, když jest p. Bernart Ludvík z Tovarů v držení statku Jaroslavského byl, proto že tou struhou zase do starého toku vedenou dělala se lidem jeho škoda na lukách, dal ji zasypati a jinými místy ven z gruntů svých vyvésti, kudyž až podnes teče. Mezi tím řeka Dyje tokem svým starým předce odcházela a odpadala na mlýn Dyakovský, kteréhož tehďáž v

držení byl nějaký Lemmermajer ze Znojma, koupiv jej od starého p. Pertolta maršalka král. Českého, děda tohoto, a poněvadž nemály ouřitek z něho bral, dal jej nákladně vystavěti o více kolách a jakž se potom z svědků nalezlo i prahu povýšiti, čímž řeka, když kdy vody přibýlo, se zdejmala a tudy nejprve v gruntech Jaroslavských strže na škodu těch gruntů dělati začala. I poněvadž tím stržením počala se voda pomalu z řeky tratiti na škodu mlýnu Dyakovského, držitelé téhož mlýnu opravovali je, však s dovolením paní Jaroslavských, až p. z Tovarů nejprve toho brániti začal a potom po něm p. Berka, kudyž jest přišlo, že jest sobě řeka jiný tok prudkostí svou udělala a to do nové struhy se obrátila, skrze což mlyn Dyakovský dokonce k osáknutí přišel. Stálo to tak za několik let a mezi tím p. maršalek ani dokud Lemmermaier toho (f. 124 b) mlýnu v držení byl, ani potom, když ho sám koupil, p. Berkovi nic o to neříkal, čímž se hned nejprve zavedl; než když potom na p. Berku neštěstí přišlo, teprv jej z toho skrze suplikací vinou při začátku léta 1609, kterážto suplikací když jest ode mně z poručení soudu jemu odeslána byla, on jsouc ještě v držení statku Mezříčského ku právu se odvolal, při čemž zanechán jest a p. maršalek jej několika rozdílnými půhony a tímto nejprvnějším obvinil. Přišel pak nejprve ten půhon k vyhlášení při soudě postním léta 1609; a poněvadž byl půhon nový, žádal p. Berka odkladu pro svědky a aby se s jinými průvody shotoviti mohl, proti čemuž když jest p. maršalek předložil, že p. Berka v roce pořad zběhlém všecky statky prodati má a tudy je by snad ani ku půhonu státi nechtěl, poručeno jest oběma stranám, aby se se všemi průvody shotovili, tak aby k soudu tehdy příštímú sv. Kunhutskému státi mohli, že J. M. ráčí tu věc chtíti slyšeti a jí konec učiniti. Když potom soud sv. Kunhutský přišel a p. maršalek se před J. M. ohlásil, stál p. Berka, ale že již byl podal statek Jaroslavský p. Volf Dytrychovi z Althamu, chtěl ho za zástupce v těch půhonech postaviti a p. z Althamu uvoloval se podlé smlouvy s ním učiněné, jej zastoupiti; ale p. maršalek nechtěl ho přijíti, právě, že s p. Berkou o grunty nic činiti nemá než o oučinek. A to byla druhá chyba, které se p. maršalek dopustil. Ač pak koli o to bylo veliké uvažování a k tomu se směřovalo, aby p. maršalek byl povinen přijíti p. z Althamu za zástupce; avšak když se potom to v soud vzalo, že p. z Althamu sám toho nekoupil, než že s paní manželkou svou spolu společníkem jest, učiněna jest na něj dotázka: poněvadž spolu s paní manželkou svou toho statku v držení jest, a chce se za zástupce p. Berkovi postaviti, má-li také od paní manželky své jaké zmocnění, že ona v tom zastoupení chce proti p. maršalkovi státi? Odpověděl, že nemá. A tu, když se vidělo, že p. Althamu nejsa sám držitelem statku Jaroslavského a nemaje od paní manželky své zmocnění, zástupcem býti nemůže, poručeno jest p. Berkovi, aby sám odpovídal. Mohl se p. Berka půhonu brániti, poněvadž byl velmi spletený a nepořádný; ale nechal toho tak. A tak p. maršalek žádal, aby nález na vedení ouřadu učiněn byl, což jest se i stalo a jest potom vedlé toho nálezu ouřad veden. (F. 125) Prodlilo se pak s tou věcí až do tohoto soudu, něco pro nedržení soudu, něco i proto, že jest bylo mnoho jiných starých půhonu a za tou příčinou, když se hned při soudu tom, při němž nález na ouřad učiněn byl, to srozumělo, že se s tím podlí, povoleno jest p. Berkovi, aby zmocniti mohl.

Dnes tedy když jest na tuto věc přišlo, počal se zmocněný p. Berky, Odkolek, ač s mnohou protestací, že proti nálezu J. M. nic nemluví, půhonu brániti; ale brzo vehnán do pytle od odporné strany, kteráž ukazovala, že chtěl-li jest se p. Berka půhonu brániti, měl to učiniti před nálezem na ouřad, než když již J. M. uznáno jest, aby se ku při přistoupilo, že jest pozdní věc půhonu brániti; k tomu, poněvadž p. Berka psaním svým mně učiněným

sám se přiznal, že se gruntův dotyče, jakož pak to psaní jeho vůbec čteno jest, že nemá příčiny, na nějaké zbytečné obrany nastupovati. A tak když viděl, že by neobstal, nechal toho tak a tudy druhá strana přistoupila ku při a dala čísti pořád drahně svědkův, kteříž mezi jinými věcmi o tomto nejhlavněji vysvědčovali: 1. že ta řeka, kteráž prvé tekávala k mlýnu Dyakovskému, jest pravá řeka Dyje; 2. že jest týž mlýn Dyakovský prvé byl špatný mlýn, než když potom Lemmermaier jej vystavěl a zvětšil, že přeložením prahu jest vodu zdul, tak že zpáteční voda sama počala v gruntech Jaroslavských břehu protrhovati a strže dělati; 3. že když jsou držitelé téhož mlýnu chtěli ty struhy opravovati, že jsou vždycky s povolením panů Jaroslavských to činiti museli; 4. že jest p. Berka toliko násyp nějaký od mlynářů Dyakovských udělaný roztrhati dal. A tak ti svědkové více proti p. maršalkovi svědčili než-li podlé něho; páně Berkovi pak svědkové dokonce toho dotyzovali. Trvalo to čtení svědkův na tři hodiny; pročez když jsme viděli, že se připozdívá a žeby vedení ouřadu do noci téměř muselo ukazováno býti; vyčkali jsme, až obě strany dokonce svou přiznali a potom jsme ji odložili až do zejtrka k nálezu, však s tím při tom doložením, že prvé J. M. ráčí chtíti zprávu ouředníkův menších a vedení ouřadu slyšeti a potom na to nález učiniti.

Pátek. Ačkoli dnes podlé starobylého obyčeje rokové předsevzati býti měli, však pro odložení včerejší k nálezu a dlouhé potom čtení a ukazování vedení ouřadu též uvažování pře nemohlo se na ně nastoupiti. Když čteno na katedře vedení ouřadu, ouředníci menší stojíce u tabule a majíce položenou na ni mapu, na kteréž všecko položeni (f. 125 b) těch míst, kudy ouřad veden byl, vymalováno bylo, ukazovali, o čem svědkové svědčili; potom pak když konec čtení učiněn byl, kázali jsme všem vystoupiti a nastoupili jsme na uvažování pře; že pak pro obnovení těch věcí a přivedení ku paměti, které včera čteny byly, bylo potřebí, zase je opáčiti, zdrželi jsme při sobě ouředníky menší; ale když se to dokonalo i oni odešli. A tak rozváživše všecky vsudy věci učinili jsme tento nález: Poněvadž p. Pertolt Bohubud z Lipého nejv. maršalek král. Českého toho, aby Michal Klein, Šebestyán Lodner a jiní pomocníci jejich z městečka Hrádku, onen čas p. Ladisl. Berky, vodu z řeky Dyje, co jí u vsi Kurbic v gruntech kněze opata a konventu kláštera Louckého přes stav, kterýmž se voda na mlýny Mintzmanský a Culský nahání, přepadá z starého toku jejího u městečka Hrádku blíž kostela Hradeckého, vyvésti měli, neprovdí, nybrž to se z svědkův toliko nechází, že p. Ladisl. Berka toho, aby strže ty, které sobě sama řeka Dyje v gruntech Jaroslavských udělala mimo jeho dovolení opravovány a vyšeji naváženy býti nemohly, jest bránil, což jest jakožto pán těch gruntův dobře učiniti mohl, že Jan mladší Odkolek, Mikuláš Tunkl z Brnička, zmocnění p. Ladisl. Berky tomu na místě téhož p. Ladisl. Berky odpovídati nemají. Týž potaz vynesli z pánův: p. Jan Jetřich z Kunovic, p. Zdeněk Brtnický z Valdštejna, a z rytířstva: Hanus Petršvaldský z Petršvaldu, vše J. M. Římského Císaře, Uherského a Českého Krále rady.

Sobota. Ačkoli měl p. Jaroslav Dubský včerejšího dne povinnost k stavu panskému vykonati; avšak poněvadž pořádek nedopouští, když se pře k nálezu odloží, aby se cokoli jiného předsevzítí mělo; oznámeno jest mu hned ve čtvrtek večer skrze mne, že se toho až do dneška odkládá. A tak když jsme ouředníci a soudcové z stavu panského zasedli, povolali jsme k sobě jiných pánů z vubce do lavic, kteříž když na svá místa se posadili, vstoupil p. Jaroslav s otcem svým do šraňku a tu jest jemu přísaha taková, jako předešle otci a bratru jeho, vydána a od něho konána.

Potom předstoupil p. Jan Bukuvka s p. Hynkem Žalkovským, kterýmž o minulém soudu Olomouckém poručeno bylo, rejstra statku Litenečického se-

psati, oznámujíce, že jsou se podle poručení J. M. tak zachovali, a taková rejstra sepsali, kteráž J. M. (f. 126) předkládají; jsou od nich přijata a dána odpověď: že J. M. ráčí chtíti v ta rejstra nahlídnouti, a když p. Adam Martinkovský dalšího naučení od J. M. žádati bude, že J. M. ráčí chtíti vedlé pořádku jeho v tom opatřiti.

P. Frydrych z Tyffnbachu předstoupíc žádal, poněvadž jest toho oumyslu z země vyjeti, aby mu bylo dovoleno zmocniti na čtyry léta. Jest dovoleno na dvě; zmocnil p. Petra z Náchoda a p. Bohuslava Pergara.

Potom jsem ja vystoupil a dovolil jsem, aby Groz předstoupíc před J. M. žádal stvrzení lét svých přirozených, kterých již dávno došel, o postoupení což mu tak po rodičích jeho náleží. Dáno jest naučení. — Zatím jsem přednesl o smrti Jindřicha Křikoského; dáno tolikéž naučení, že mi tu k opatrování krom sirotků a pečeti nic nenáleží. Když jsem se navrátil na své místo, předstoupil s povolením mým zmocněný p. Berkův Mikuláš Tunkl; žádal nejprve naučení o p. Adama Žampacha, kterýž chce ručiti dědiny Vražnou a Německou Jesenici, k čemuž se také p. Žampach ohlašoval; ale poněvadž zmocnění, kteréž měl od manželky své, nevztahovalo se na to, aby on ručiti mohl, než na ni samu, odloženo jest to až do druhé soboty. — Zatím jest mi dáno dvoje naučení, jedno o Saloménu Vizovnu a druhé o Rozynu Sokolovskou, kteréž došedše svých přirozených lét, žádaly, aby jim nápadové jejich v ruce uvedeni byli.

Pondělí. Přednesl jsem J. M., že jakož jsou o soudu Olomouckém p. Hynka zetě mého a p. Frydrycha Jankovského v poselství do Vídně vypraviti ráčili, že jest p. Jankovský hotov relatií učiniti i na místě tovaryše svého, od něhož jsem obzvláštní psaní dodal, jímž se omlouvá, že pro nedostatek zdraví svého nemohl sem se vypraviti a J. M. vyřízení svého relatií učiniti. S tím podal p. Jankovský těch spisův do potazu; ale poněvadž toho drahně bylo, odloženo jest přehlídnutí jich až do zejťka. A tak p. sudí kázal vyhlásiti půhon nejprvnější, kterým paní Alína Dubská ze Zdětína pohání p. Ladisl. Berku a p. Jana Kavku, poručníky bratra a sestry své; ale že se ohlásila, že jest na přátelském jednání, odložen jest s vůlí stran do druhého práva, tak aby hned při začátku předsezat byl a jemu konec učiněn; ale žeby to bylo proti pořádku, neráčili J. M. k tomu povoliti, než povolivše k odkladu nechali půhonu v pořádku jiných tak, když by na něj vedlé též pořádky, jakž zapsán jest, přišlo, teprv souzen býti mohl.

(F. 126 b) P. maršalek nejv. pohnal p. Ladisl. Berku, že vody, kteráž se u vsi Kurbic z řeky Dyje stavem na mlýny jeho Micmanský a Sulský a rybník Velký Jaroslavský nahání, do starého toku jsouce v tom od něho pohledáván, uvésti zase nechtěl. Odkolek, zmocněný p. Berky bránil nejprv půhonu, že o dvoji věc pohání; 2. že doložil v půhonu, že p. Berka ani za toho času, když ji spolu s jinými pany opatrovníky v držení statku jeho byl ani potom postoupiv mu statek té vody, jakž dotčeno, do starého toku uvésti nechtěl, těch opatrovníků zejména nejmenuje; 3. že o cizí věc pohání. A tak to všecko v hromadu spletl až hanba bylo. Ale když žádná z těch obran nebyla v půhonu nalezena, kázáno mu odpovídati. Bránil se zase půhonu, a jestliže prvé pletl, pletl ještě více; pročez měla mu velmi ostrá domluva učiněna a on sám na rathouz dán býti.¹⁾ Ale odloženo jest té pře až do zejťka, zda-li by se upamatoval.²⁾

¹⁾ Významně tištěná slova jsou šifrována.

²⁾ Významně tištěná slova jsou šifrována.

Pře mezi p. Divišem Slavatou i na místě sestry jeho a paní Kateřinou Černoorskou z Bozkovic, manželkou p. Maximiliana z Lichtnšteina jest skrze mne srovnána; avšak poněvadž smlouva ještě sepsána není, oznámil jsem, že jest na přátelském jednání.

P. Vilém Dubský pohnal p. Jana Kavku, že jest mu připověděl prodávaje mu statek Řečický jakožto poručník sirotků a statku po neb. Vilémovi Zoubkovi pozůstalého i na místě druhého poručníka p. Ladisl. Berky, že chce při témž p. Berkovi to způsobiti, aby podle přípisu, kterýž jemu p. Kavkovi vydal, smlouva vykonána byla, a nyní že toho vykonati zanedbává. Bránil se nejprv p. Kavka že poháněje ho p. Dubský jako poručníka nepohání také druhého spoluporučníka s ním; neb jestliže jest co připovídal p. Dubskému, že jest toliko připovídal jako od osoby své a ne jako poručník; ale poněvadž uznáno, že to toliko pouhá cavillatio jest (neb prodával-li jest jako poručník, sliboval také jako poručník), kázáno mu odpovídati. Druhá obrana byla podstatnější, že ho pohání k tomu právu Brněnskému, ku kterémuž on usedlý není nemaje v tomto kraji statku žádného. Dal od sebe promluvit p. Dubský, že nemá-li on statku mají sirotci, totiž Habrovany. Proti čemuž on p. Kavka zase vedl: kudy by sirotci k tomu přišli, aby skrze něj měli zavedeni býti; než jestliže jest on co zavedl, že to musí statkem svým vlastním vymývati; k tomu, že se tuto nic nedotyče gruntův sirotčích než vlastní osoby p. Kavkovy, jak koli poručníkem také jest; a poněvadž se nedotyče gruntův, že také statek sirotčí v tom trpěti nemůže. Uznali jsme ji za spravedlivé bránění a tak učiněn na to nález.

Outery. (f. 127) Půhonové mezi p. Alínou Dubskou, p. Jířím Zygmondem z Zástřizl a pany Sedlnickými, kteří od středy minulé k dnešku odloženi byli, jsou vyhlášeni, ale hned při tom oznámeno, že jsou srovnáni.

Po čemž navrátilo se na při páně maršalkovu s p. Ladisl. Berkou odloženou od věřejška. Opět pletl Odkolek, však na jiný způsob nežli včera; nebo předkládal, že p. Berka nevyvedl vody Dyje z toku jejího na mlýny své a protož že tomu odpovídati povinen není. Nevinił pak ho z toho žádný, nebo vina v půhonu položená, jakž při věřejším dni to zapsáno jest, toliko se na to vztahuje, že vody, která se na mlýny jeho nahání, do starého toku uvésti nechtěl. Pročež jest mu poručeno, aby odpovídal. K průvodu svému ukazoval p. maršalek troje psaní p. Berkova léta 1606 a 7 učiněné, z nichž se rozuměti mohlo, že jest něco toho mezi nimi jednáno bylo; ale p. Berka jako chytrák odbýval ho dobrými slovy a výmluvami, aby sebe v něco nezapletl, jakož pak toho i dovedl; neb se těmi psaními nic toho provésti nemohlo, což půhon v sobě obsahoval. Co se dále čtlo z obojí strany, nebylo než daremní přelívání vody a maření času, nebo na větším díle věřejší svědkové opakování byli, kteříž k tomuto půhonu málo se třefovali. A jakkoli ne jedna hodina slyšením toho všeho průvodu i odvodu strávena jest, avšak když se nic podstatného neprovedlo, učiněn jest nález, že p. Berka tomu odpovídati povinen není.

Po učiněném nálezu p. Jankovský podle věřejšího na tom zůstaní odvedl relativě toho, co jest v Vídni v poselství svém spolu s panem Hynkem z Vrba vyřídil; což poněvadž do knih sněmovních vepsáno jest, nepotřebuje, aby v tomto místě opakováno bylo. Po přečtení těch všech spisů učiněno jest p. Jankovskému poděkování a p. pisaři poručeno, aby týmž způsobem psaní p. Hynkovi učinil.

Středa. Když jsem zasedl na své místo a pan kardynal taky přišel do soudnice, prodlévaje pan komorník příliš dlouho přijíti vstoupili paní soudcové do lavic; začátek se stal od pana z Šleinic; nedal jsem k tomu přijíti, aby zasedli, než hned jsem potaz svolal a dotázal jsem se na příčinu toho vstoupení? Ozámili, že jim to

velmi těžce přichází, že tak dlouho na pana komorníka musejí čeká-
vati a pověděli, že nebudou choditi do soudnice tím způsobem, a
protož aby mu to oznámeno bylo. A v tom on přišel i jest mu to
povědíno s dostatkem a ačkoli se o to sápl, však musil to snéstí.¹⁾

Když jsme zasedli, přednesl jsem J. M. suplikací Jana Tanffelda, který
žádá, jakož jest na něj stanné na poctivost, proto že jsa z zatkyne pohnán a
slibiv svou čest víru, že ku pňhonu státi chce při (f. 127 b) soudě Olomou-
ckém léta 1610 o sv. Janě držaném, dáno, aby z rejster zemských poněvadž
jest z nerozumu svého a myslíc, že mu omluva psaná postačí, ku pňhonu se
nepostavil, vymazáno bylo. Pílně byla ta věc uvažována; a ačkoli pořádek
toho v příčinách obzvláštních nebrání, nybrž v moci panů soudcův zůstává,
milost tu, uznali-li by toho hodné příčiny, někomu učiniti, avšak váženo jest
toto: nejprvé, že jeho žádná nouze k tomu nenutila, aby se stavěti neměl;
2. že on Tanffeld není osoba v zemi rodilá spřízněná, neb zasloužilá, pro kte-
rou by se z obyčejného pořádku vystupovati mělo; 3. že se o tom vědělo, že
se on toho času proti zemi potřebovati dal a spolu s knížetem Těšínským a
p. Zdeňkem Žampachem všecko zlé zemi této obmyšleli; a tak jest mu toho
odepřino a napsáno na suplikací, že J. M. žádosti jeho povoliti moci neráčí.

Předstoupil p. Jindřich Zahradecký s dvěma strejci svými p. Janem a p.
Jiříkem, též s přátely spřízněnými pany Dubskými, p. Frydrychem Jankov-
ským, p. Hans Ludvíkem Krokvicarem a některými jinými a žaloval na sestru svou,
která se teď nehrubě dávno za Španovského vdala, žádajíc, aby pamět toho za-
psána byla. Dána odpověď ode mně obyčejná, aby to v spis uvedli, J. M.
podali a J. M. nahlídnouce v to a srovnajíce takový spis s pamětmi svými,
že jej ráčí poručiti, do knih pamětních uvésti.

Po té navrátil se p. pisař na pňhony. — P. Ladisl. Berka propustil p.
z Althamu bez pohoršení práva. — Zatím mnoho pňhonů přeběhnuto na díle
umrlých, na díle smluvených, nemálo jich také vymazáno pro nestání. — Petr
Zástřizl pohnal Hendricha Krejslovic o nějaký dluh, kterýž mu povinen byl;
uvolil se Krejslovic jeho spokojiti; a tak učiněn jest nález na uvolení. — Pň-
honové p. vládaře domu Lichtnšteinského na paní Kateřinu Balffí odloženi do
druhého práva za příčinou, že rukojmové paní Kateřiny ještě nepohnali poruč-
níků dítek a statku neb. hraběte z Salmu o zastoupení. — Zygmund Barský
pohnal švagrovou svou po neb. Markvartovi bratru jeho pozůstalou; žádal od-
kladu do druhého práva pro svědka a jmenoval ho, že jest poddaný kapitoly
Brněnské; poznalo se, že toliko hledá odkladu, aby trápil tu nebohous ženu; a
tak jest mu odklad učiněn toliko do pondělka příštího, avšak s tou výminkou,
pokudž by kapitola mu ho dobrovolně k svědomí postaviti nechtěla, aby J. M.
v pondělí o to připomenul.

Po této věci přišlo na pňhon, kterým p. Hans Ludvík Krokvicar nejv. p.
maršalka pohání o vydání mu zápisu na devět tisíc, které jest neb. p. Janovi
Kořenskému na sebe učinil a na něj dobrou vůli Zygmundovi synu svému lét
nemajícimu od téhož Kořenského danou má. Žádal p. maršálek odkladu do
druhého práva, aby p. Anyžku Kořenskou, od kteréž takový zápis s dobrou
vůli postoupený sobě má, o zastoupení pohnati mohl. Ale když jest ukázáno,
že již troje právo od toho pňhonu prošlo a p. maršálek kdyby byl chtěl, že
by byl dávno pohnati mohl, jest mu toho odkladu odepřino. A tak Krokvicar
své průvodý ukazovati začal; a nejprvé ukázal dobrou vůli, kterou na již ře-
čený zápis má; byla obyčejná a s zápisem se srovnávající, krom že zápis svěd-
čil toliko na něj Jana Kořenského a jeho erby a on jej dal od sebe, erbů a
věrných ruk svých, kteréž v zápisu obsaženy nebyly. Žádal pak, aby podlé té

¹⁾ Významné tištěná slova jsou šifrována.

dobré vůle zachován byl. Vodický pak, který vedl od p. maršalka, bránil při toho právě, že ta dobrá vůle nemůže pořádná býti. 1. že jest nebyla p. Krokvicarovi od neb. p. Jana Kořenského nikdy odvedena, odkudž že se věděti nemůže, byla-li jest nebožtíkova vůle v tom, aby se mu dostala; ačby se pak i to něčím dokázati mohlo, že jest někdy vůle jeho v tom byla; avšak když jest až do smrti ji za sebou zanechal, že se odtud souditi může, že jest se v oumyslu svém proměnit mohl. 2. Že táž dobrá vůle neležela při zápisu, tak jakž pořádek s sebou to přináší; než že jest zápis při jiném byl a dobrá vůle také při jiném; nybrž že ten, který právo k tomu zápisu měl, totiž panna Anyžka Kořenská, pořádnou dobrou vůli na ten zápis spolu s ním panu maršalkovi odvedla. A poněvadž to za právo jest, když dvě dobré vůle na jeden zápis se nacházejí, tedy že ta moc má, která při zápisu se nachází, kterýmžto právem že se naděje, že páně maršalkova dobrá vůle obstojí, druhá pak za nepořádnou souzruzena bude. 3. Třetí předložil, že i v tom nepořádnost se nachází, že ten, na kohož zápis svědčí, k dobré vůli přitiskl; více i v tom nepořádnost takové dobré vůle ukazoval, že zápis svědčí Kořenskému a jeho erbům; on jej pak dává od sebe, erbův a věrných ruk svých, o kterých žádné zminky v zápisu není a tak že jej dává od toho, jemuž nenáležel a svědčil; dobrá vůle pak že se má ve všech punktích a clausulích srovnávati s zápisem, čehož se tuto nenachází. Proti těmto věcem druhá strana nemnoho co podstatného vedla, a kdyby průvod páně maršalkův tak dostatečný byl, jako nedostatečné odvedy druhé strany, bylby p. maršalek při obdržel; ale jakkoli přednesení strany páně Krokvicarovy zmatené bylo pro neumělost přítele jeho, avšak svědomí, které se čtlo, bylo podstatné. Neb předně Petr Gregarecký manžel někdy paní Anny Kořinské vysvědčoval, že po smrti p. Jana Kořenského, tchána svého, když se v zápisy a svršky a to vše, což po něm pozůstalo, vyš dotčená paní Anna Kořenská v městě Znojmě uzavřela, že jest nalezen ten zápis, o kterémž činiti jest, v škatuli a dobrá vůle při něm, kteréžto věci ona p. Anna k sobě přijala a do Rakous na statek jeho Petra Gregoreckého odvezla. Totéž vysvědčoval jeden Rakušan jmenem Ernreich Barštorfr. A tím jest svržen důvod Vodického, žeby dobrá vůle při zápisu neležela. Druhý ukazoval půhon od práva vydaný, kterýmž prokazoval, že když jest se toho, žeby takový zápis s dobrou vůlí za p. Annou Kořenskou zůstávati měl, dověděl, že jest ji o to ku právu pohnal; ale prvé, než jest se nález stal, že jest ona umřela. Více ukazoval jiné svědky jako p. Jana Oseckého, Raffaele Chroustenského, že když jest p. Anna umřela a manželův svému nic nezavedla, že jest on Chroustenský Oseckého do Rakous poslal a což paní jakožto materi zůstalo, vyzdvihnouti dal, že jest mezi jinými listy ta dobrá vůle bez zápisu však nalezena, proto že ona mater jeho ještě za živobytí byla takový zápis skrze nebožtíka Jana Kořenského Anyžce Kořenské s smlouvou jistou odvedla. Z kterých to svědkův zřetelně se seznati mohlo, že jest tu neb. Janem Kořenským a vůlí jeho, která teprv po smrti v moc svou vjíti měla, nic nesešlo, než podvodem neb. Anny Kořenské, dcery jeho, kteráž kdyby byla věrnou ruku otevřela a tu dobrou vůli s zápisem tak jak po smrti otce jejího nalezena jest, Krokvicarovi odvedla, bylo by ze všech těchto nesnáží a odporů sjíti mohlo. A tak druhý důvod Vodického, že nebožtíka vůle v tom nebyla, svržen jest. Třetí důvod, že jistec k dobré vůli přitiskl, nebyl tak podstatný, aby ho potřebí bylo, obzvláště vážit; než na čtvrtém jsme se více zastavovali, avšak naposledy i o něj se snesli, že ku překážce spravedlnosti Krokvicarovy býti nemůže. Nebo ačkoli dobrá vůle s zápisem srovnávati se má, avšak to se rozumí na requisita podstatná, jako na osoby, na datum, na sumu, na peníze, na termíny k placení a sumou více na to, aby nic podstatného nebylo ujato, než aby něco nepodstatného bylo přidáno. Potom dal čísti Vodický smlouvu mezi Annou Kořenskou a Anyžkou

Kořenskou učiněnou, kteroužto ukazoval, že se Anyžce jakožto nedílné sestře ten zápis, o nějž činiti jest, v dílu dostal; ale poněvadž ta nedílnost ničím se neprovozovala a mezi tím z průvodů provozovaných se vidělo, že Anna Kořenská v dílu kladla, co jejího nebylo, není váženo. A tak učiněn jest nález, že p. maršalek jest povinen, ten zápis Hans Ludvíkovi Krokvicarovi jakožto vlastnímu otci Zygmundovu, na nějž dobrá vůle svědčila, vydati.

Čtvrtek. Včerejší domluva učiněna panu komorníkovi teprv se v něm (f. 129) rozležela, stěžoval sobě to těžce a ukazoval, že jiní taky nechodí; ale dána mu odpověď, na které musel přestati. Potom slíbil, že chce časné choditi než aby jiní taky chodili, a poněvadž pan Vanecký tehdež tu přítomen nebyl a pozdě přišel, dostal ode mne znamenité domluvy a tak jest ta nevole spokojena.¹⁾

Strany Mezříče opět jest odloženo až do pondělka příštího a to za příčinou komisie, kteráž má v týž den mezi p. Ladisl Berkou a těmi osobami, s nimiž on činiti má, předsevzata býti. — Pani Zahradečtí podlé včerejšího J. M. z potazu k nim učiněného promluvení předstoupili před J. M. a podali pamět sepsanou toho, což jest od nich též včerejšího dne v šraňcích strany sestry a stryiny jejich na J. M. vznešeno bylo, kterážto pamět když se srovnávala s jejich mluvením, povoleno jest, aby do knih pamětních zapsáno bylo. — P. Hynek Hodický syn neb. Víta vstoupil do šraňku a žádal zmocnění; dáno jest mu do tří lét. — P. Frydrychovi z Tyffnbachu dáno zmocnění do dvou lét.

Zatím poručil p. sudí navrátiti se na půhon a jest prožalován ten, kterýmž Judyt Polcarka viní Tomáše Soběhrda z jednoho tisíce zlatých, které jí od syna jejího neb. Václava z Radostína byl povinovat a zůstává v statku Ostrovském od Tomáše Soběhrda koupeném jakožto v základu, na kterýž ona půjčovala. Provozovala to psaním syna svého a nejedněmi svědky. Soběhrd proti tomu vedl, že on jí nic dlužen není, a že ten 1000 zl., který za ním zůstává, má mu býti místo správního listu. Ale uznáno jest, že má takových 1000 zl. položiti a učiněn jest na to nález. Druhý půhon byl mezi týmiž o ourok zadržalý z toho 1000 zl.; uvolil se Soběhrd a tak učiněn nález na uvolení.

Potom přeběhnuto jest koliksi půhonů, kteříž na díle byli smluveni, na díle k odložení přišli. A když tak rejstra přeběhnuta byla, že již více půhonů žádných nezůstávalo k prožalování, vzkázal p. pisar do potazu, že krom půhonů do pondělka od včerejška odložených není na ten čas co více souditi, nad čímž jsme všickni potěšeni byli, zvláště poněvadž to jest ex raris contingentibus a nepřítrefilo se od 60 neb 70 lét, než dvakrát za hejtmanství p. z Ludanic a Hynka s Valdšteina. Když tedy nebylo co více činiti po promluvení, co by mělo z strany Brňanův J. M. C. psáno býti, rozešli jsme se.

Pátek. (F. 129 b) Nejprve vstoupil do šraňku p. Bohuslav Pergar oznámiv, že jest zmocněný od p. Adama Martinkovského k přednesení J. M. strany prodaje statku Litenčického; žádal, aby mu den jmenován byl. Jest mu poručeno, aby dnes zbude-li co chvíle po rocích J. M. na to připomenul, že mu bude čas jmenován.

P. Albrechtovi z Valdšteina, kterýž s J. M. C. do Řezna jeti má, jest přino zmocnění až do tří králův. — P. Bernart Podstatský předstoupil před J. M. dodal psaní od p. Žampacha; jest přijato a jemu oznámeno, že ráčí chtíti v ně nahlídnouti a uználi se toho potřeba, že má na ně dána býti odpověď. — Po něm vstoupil do šraňku p. Joachym Špánovský s ženou svou a strejcem svým Vilímem a učinil obšírné ohlášení skrze přítele svého Vodického

¹⁾ Významně tištěná slova jsou šifrována.

proti tomu, co ve středu minulou od panů Zahradeckých a přátel jejich v příčině osoby jeho J. M. bylo přednešeno, žádaje, aby to také do knih pamětních zapsáno bylo. Dána mu odpověď podobná onehdejší, aby to prvé v spis uvedl a J. M. k přehlídnutí podal.

Kázal jsem zatím roky vyhlašovati. Přišlo nejprvé na roky Juvenčicovy s p. Zygmundem z Tyffnbachu; nestal Juvenčic a tak po trojím vyhlášení ukázáno na pořádek. — Potom vyhlášen jest můj pňhon s p. Lvem; odvolal se na J. M. C. Učiněn na to nález, po kterémž žádal jsem za opatření. Povoleno jest jakž toho pamět při právě zůstává. — Po této při vyhlášen rok mezi p. hrabětem z Turnu a p. Frydrychem z Tyffnbachu; žádal odkladu p. Frydrych za příčinou, že k té při potřebuje originalu obdarování, které na ty hory dáno jest; ačkoli nejednou ho žádal od p. hraběte, avšak že ho nemohl dostati. Proti tomu p. hrabě odpověděl, že ten original jest německý a ku právu našemu sloužiti nemůže, než že jest jej dal přeložiti a vidimovati kapitole zdejší a ten vidimus že jest chtěl několikráte p. Frydrychovi poslati, ale on že jeho nechtěl přijíti; a tak poručeno jest p. Frydrychovi, aby odpovídal. To když mu postačiti nemohlo, bránil se roku p. z Tyffnbachu a přednesl obranu, že p. hrabě viníc ho na místě poddaných svých, týchž poddaných nejmenuje; týmž způsobem, že viníc ho, že jest skrze své lidi proti obdarování desátek vybírati dal, kdo by ti lidé byli, nejmenuje. A tak jest učiněn nález na tu obranu. — Když přišlo na roky Horeckého s Smrčkou, ohlásil se Horecký, že Smrčky nikdež s těmi roky zastíhnouti nemůže; neb že před právem utíká; žádal za patent. (F. 130) Kázal jsem, aby se přede mnou v domě mém ohlásil, že mu chci patent dáti. — Jiní rokové byli nebo smluveni nebo na přátelském jednání zůstávající. — A tak když byl konec rokům, předstoupil p. Pergar a připomenul J. M. strany p. Martinkovského. Odloženo mu toho až do pondělka. — Potom v potazu psaní od soudu učiněny, též paměti přehlídány a uvažovány.

Sobota. Vstoupil do šraňku p. Španovský a podal paměti svého mluvení, kteráž jest do knih pamětních zapsána a poněvadž žádal, aby mu také výpis vydán byl paměti páně Zahradeckého, povoleno jest k tomu. — Předstoupil potom s povolením mým p. Adam Žampach a žádal naučení, aby mu statek neb. p. ze Zvole k ručení puštěn byl právem paní manželky jeho, paní Estery ze Zvole, sestry vlastní nebožtíkovy a na to dal čísti zmocnění též paní manželky své, kterým na něj právo převozuje. Dáno naučení. — Po kterémž jsem já vystoupil a přednesl jsem nejprv J. M., že jest Pán Bůh teď nedávno pomínulých časův p. hraběte Veikharda z Salmu z tohoto světa povolati ráčil, kterýž ačkoli jest poručenství po sobě zanechal a poručníky zřídil, avšak poněvadž se zpráva dává, že by to poručenství mělo nepořádné býti, aby mnou nic nesešlo a sirotci po neb. pozůstali aby snad někdy na mne a potomky mé se o něco nenavracovali, že J. M. žádám, aby ráčili p. poručníky skrze psaní k příštímu soudu obeslati a jim poručiti, aby poručenství předložili, tak abych jeho doslechnouti, a uznal-li bych toho potřebu, promluvíti k němu něco mohl. Bránil toho p. komorník; ale jest z potazu žádosti mé povoleno. — Za tím jsem přednesl o sirotky neb. Bohuslava Jarského, dokládaje, že jsem komisař nařídil k inventování toho, což po něm pozůstalo; ale žena jeho že jest inventovati nedala zastíraje se poručenstvím, které jest neb. učinil, jimž se přiznává, že všecken statek manželce jeho náleží a k dotvrzení toho podal jsem do potazu psaní od komisařů mně učiněného, tolikéž i poručenství. Ráčili v to J. M. nahlídnouti a potom mi z potazu oznámili, abych předce poručil ten statek inventovati a vdovu abych obeslal, aby se před J. M. k soudu do Olomouce postavila.

Začal jsem potom přednáseti věci, které zašly za ouřadu hejtmanského p. Karla z Lichtnštejna a mně podlé sněmovního snešení po minulém soudu Olomouckém (f. 130 b) odvedeny jsou a jest mi nejprvé dáno naučení o vložení do desk zemských p. Erazymovi Kokorskému smlouvy o Častkov. — Potom jest mi dáno naučení o sirotky po neb. Mikulášovi Pátkovi. Více o sirotky po neb. Bibrsteinovi. Item naučení dáno o sirotky po neb. Borejčkovi. — Ač jsem pak také přednesl o sirotky po neb. Čačkovi, však jest toho odloženo do druhého soudu.

Když jsem se navrátil, žádal p. Bředslavský, aby mu bylo dovoleno s J. M. arciknížetem Maximilianem pánem jeho na říšský sněm do Řezna se vypraviti. Povoleno jest mu k tomu, však na ten způsob, aby se konečně k soudu sv. Kunhutskému domů navrátil.

Pondělí. Když jsme zasedli, oznámil jsem J. M., že jsme p. kardynál a já se vložili mezi kníže z Lichtnšteina a p. maršalka a že jsme je o místa a sedání v soudu též o zapisování osob jejich do desk zemských, jakž obyčej jest při začátečích vkladu srovnali. Přečetl jsem také to srovnání, kteréž slovo od slova takto zní: „Jakož mezi J. M. p. vládařem domu Lichtnšteinského z Nyklšpurghu p. Karlem knížetem z Lichtnšteina a J. M. p. Pertoltem Bohubud z Lippého a na Krumlově, nejv maršalkem království Českého, J. M. C. Římského radou o místo sedání v soudu zemském nějaké nedorozumění vzešlo, ráčil jest J. M. Kn. p. kardynál z Dytrychšteina a J. M. p. hejtmán v to se vložiti a tu věc mezi J. M. na takový způsob porovnat, tak že J. M. nejv. p. maršalek z své dobré vůle pro tu lásku, kterou k osobě J. Kn. M. míti ráčí, samé osobě J. M. to k vůli učiniti a místa J. M. při soudech zemských, co se vpisování panův soudečův do desk zemských dotýče, ustoupiti ráčil, nezavazujíc ani zavozujíc v tom dítek ani potomkův svých budoucích panův maršalkův království Českého, tak aby to k žádné ujmě neb ublížení místa toho, kteréž od starodávna předkům panským i pánu svědčilo a svědčí, (f. 131) nyní i na časy budoucí, nebylo. Kteréžto podvolení panské ráčil jest J. M. pan vládař domu Lichtnšteinského ode pána na tento způsob přijíti, aby tolikéž to k žádné ujmě práva J. M. a erbům J. M., kteréž se podlé milosti ode všech čtyř panův stavův J. M. dané míti praví, nebylo, potud, pokudžby se J. M. mezi sebou dále o všeckno místněji porovnat neráčili. Kteréžto snešení má pro budoucí obou stran opatření a pro lepší toho pamět do knih pamětních zapsáno býti.“ Karel kníže z Lichtnšteina. Pertolt z Lippého.

A když J. M. tomu místo dalí, zavalán jest kníže z Lichtnšteina na své místo a posazen jest po levé ruce podlé nejv. p. sudího a tak p. maršalkovi zůstalo jeho místo podlé p. biskupa, než toliko kníže z Lichtnšteina před p. maršalkem vpisovati se bude do desk. — A poněvadž jest p. Bředslavskému dovoleno včera, z země vyjeti, předstoupil po této věci před J. M. a zmocnil k soudu. —

Za tím se p. pisář navrátil na půhon od minulé středy k dnešku odložený Zygmunda Barského, kterým pohnal švagrovou svou. Vedl Zygmond, že Markvart neb. byl bratr jeho nedílňý a ukazoval psaní neb. Markvarta, kterým se k tomu přiznává, že s nim dílen není; vedl také některé svědky na to. Proti tomu vdova ukazovala dvoje psaní Zygmondovo neb. učiněné, v kterýchž dokládal, že po otcí jich nic nepozůstalo a protož také že nechce dluhů po něm platiti. Item dala čísti zřízení zemské, „když bratří o svém chlebě“ etc., item smlouvy svadební, též poručeství neb. o věci purgkrechtní; item svědkův dráhně, že jest neb. na smrtebné posteli jí všecko dal, a toho dosvědčoval, že jest prvě všecko její, a že on nic svého neměl, než co s ní dostal. A tak jest učiněn nález v tento rozum: poněvadž Zygmond Barský, aby Markvart Barský bratr jeho nedílňý statek svůj vlastní jaký měl a do statku Kateřiny Progovny

z Sybnhertu, k níz se Markvart Barský přiženil, sumu 196 zl. vnesl, aneb po svém oženění odkud jinud nežli z statku manželky své, jí nabyl, ničímž neprovodí, že Kateřina Progovna tomu odpovídati povina není. — Druhý a třetí púhon mezi týmiž o svršky odložen jest do druhého soudu. A poněvadž se již přiblížovalo k vícerou a soud měl dnes vzdán býti, svolal jsem potaz a opět jsem J. M. strany Mezřiče připomenul; ale jest té věci odloženo do sněmu a pakli by se s sněmem prodlévalo, aby ta věc zůstávala v moci soudu. Potom jsou některé špatnější věci váženy a s tím jest soud vzdán.

(F. 131 b) **Paměti.**

Pamět J. M. p. hejtmana. Po přečtení nálezu na odvolání na J. M. C. p. Maximiliana Lva J. M. p. hejtman v šraňcích stoje promluviti ráčil: Poněvadž p. Maximilian Lev na J. M. C. se odvolal, což J. M. nálezem již stvrditi ráčili, že J. M. p. hejtman toho celého oumyslu býti ráčí, dáleji po poctivosti své státi a ji zastávati; pročez že neprodlené na J. M. C. to vzněsti a za milostivě opatření žádati nepomine, nepochybujíc že J. M. C. jakožto pán spravlivý jej jakožto služebníka svého a ouředníka zemského milostivě chrániti ráčí. Ale jsouc J. M. vědomé, jakými mnohými a velikými pracemi J. M. C. zaměstknán býti a v krátkém čase na sněm říšský odjeti se strojiti ráčí, tak že neví, jak brzo bude moci při J. M. C. takového opatření dosahnouti; tolikéž že J. M. nevědomé není, za kterými příčinami p. Maximilian Lev ku právu předešle státi nemohl a za jaké opatření J. M. p. hejtman jest J. M. prosil a toho i užil, že i nyní J. M. za to služebně prosí, poněvadž jak pán také p. Lev lidé smrtedlni jsou, aby J. M. k tomu podobně jako i předešle milostivě povoliti ráčili, aby to dřívěji nežli by ta pře skončena aneb na místě postavena byla, jestliby některého z nich Pán Bůh prostředkem smrti z tohoto světa povolati ráčil, že to pánu, ani potomkům páně i také dobrému jmenu a rodu páně budoucně k žádné ujmě, škodě a lehkosti býti nemá, nybrž že jest pán vždycky po poctivosti své stál a ji zastával, do knih pamětních zapsáno bylo. Na kteroužto žádost J. M. p. hejtmana od p. Jana Jetřicha z Kunovic jakožto toho, který místo p. hejtmana v soudu držel, z potazu J. M. promluveno: V. M. pane hejtmane! Poněvadž se p. Maximilian Lev na J. M. C. odvolal a J. M. to nálezem stvrditi ráčili, k žádosti Vsti, aby toto promluvení Vsti do pamětních knih zapsáno bylo, povolovati ráčí, tak aby Vsti a potomkům Vsti pokudž by jedna neb druhá strana před skončením té pře prostředkem smrti časné z tohoto světa vykročila, na žádnou ujmu, škodu, ublížení neb zlehčení nebyla, a býti nemohla.“

(Fol. 132.) Pamět panů Zahradeckých: V. M. pane hejtmane a V. M. nevj. p. ouřed. a p. soudcové zemští, páni naši milostiví! Před V. M. toho ve vši poniženosti netajíme, že jest paní Manda na onen čas Hodická z Zahradek, někdy sestra, strejna a přítelkyně naše proti zřetedlné vůli naší p. Jachyma Španovského z Lisovu a na Jiřicích, o němž jak z V. M. tak i jiným vůbec vědomé jest, že jest se nemálo než velice na poctivosti své zlehčil, vzala a s ním se proti vůli nás všech přátel oddati dala. I poněvadž jest nás všechny tak blízké přátely své tudy velice zlehčila, před V. M. svými milostivými pány se v tom nyní zřejmě ohlašujeme, že z té a takové příčiny a pro takový její oučinek jí nikterak více za svou sestru, strejnu a přítelkyni znáti, míti a

držeti nemůžeme a nechceme, nýbrž se jí zjevně a zřetelně odříkáme a J. M. svých milostivých pánů za to služebně a ponížene žádáme, že toto naše ohlášení pro budoucí pamět do paměti zemských vepsati poručiti ráčíte.“ Jindřich Zahradecký z Zahrádek, sudí práva menšího zemského v kr. Brněn.; Jan a Jiří bratří vlastní Zahradečtí odtudž z Zahrádek i na místě celého rodu našeho a jiných pánů a přátel našich krevních a spřízněných na díle tuto přítomných a na díle nepřítomných.

Pamět p. Jachyma Špánovského a p. Mandy z Zahrádek: „Vysoce důstojné a osvícené Kníže, V. M. pane hejtmane a V. M. nejv. p. ouř. a p. soudc. zemští, páni nám milostiví! Před V. M. svými milostivými pány toho tužebně a žalostivě tajiti nemůžeme, že jsme toho z zprávy nám dané naslechli, kterakby včerejšího dne p. Jindřich Zahradecký z Zahrádek (f. 132 b) na Krhově a Hobzě, sudí práva menšího kraje Brněnského, spolu s p. Janem a p. Jiříkem Zahradeckým, strejci, i s některými jinými pány přátely a spřízněnými svými přítomnými i na místě nepřítomných předstoupíce před V. M. za zapsání nějaké paměti do rejster pamětních zemských jsou žádati měli, čehož že jsou také dosáhli a jim k tomu povoleno jest. Kterážto pamět a zapsání jí (podlé zprávy nám dané) poněvadž by se na nemalé zlehčení, potupu a ujmu poctivosti a dobré pověsti nás obou manželů vztahovati chtělo a my po poctivosti naší povinně a náležitě státi, jí do nejvyššího přemožení svého hájiti a chrániti a eož by nám tudy buď takové paměti zapsáním i sice jinak jakýmkoli způsobem na poctivosti naší ublíženo bylo, to sobě náležitými prostředky a pokojnou spravedlností podlé chvalitebného pořádku V. M. v zemi této vyměřeného k dostatečné nápravě vésti a z takových nářkův se Bůhdá etně a dostatečně vyvésti chceme a míníme. Pročež V. M. svých milostivých pánů za to se vši ponížností snažně i pro Boha prosíme, že toto naše zjevné ohlášení a učiněné osvědčení proti té včerejší od panů Zahradeckých k zapsání podané paměti do rejster pamětných zemských pro budoucí naši potřebu zapsati milostivě dovoliti a poručiti ráčíte. Když jsme k V. M. svým milostivým pánům té ponížené naděje, že žádost naše slušná a spravedlivá při V. M. místo nalezne a skutečně naplněna bude. Dt. 15. Martii Ao 1613.“

Psaní.

„Nejmilostivější Císaři! etc. V. C. M. v ponížnosti netajíme, kterak jest Pán Bůh všemohoucí osoby dvě z prostředku našeho teď nepřítis dávno pomínutých časův, totiž nejprve p. Jiříka hrabě a svobodného pána z Hodic, potomně pak brzo po něm p. Vejkhardtta hrabě z Salmu a Neiburgku nad Ilnem na Tovačově prostředkem smrti časné z tohoto světa povolati ráčil. I poněvadž zřízení zemské a list krále Vladislava to s sebou přináší, kdyžby který (f. 133) z panův z světa sešel, že jiného vzíti máme s vůlí V. C. M. jakožto krále a pána země, z té příčiny V. C. M. osoby tyto, o které jsme se tak mezi sebou, znajíce jich k tomu hodnost a spůsobnost, byli snesli, totiž: p. Kryštofa z Řičan a na Červeném Hrádku, p. Hynka Bruntálského z Vrba na Bruntálu a Goldšteině, p. Bedřicha Sedlnického z Choltic a na Slavětích, p. Petra z Náchoda a na Žeroticích, p. Zygmunta z Tyřnbachu na Jemnici a Velkých Němcích, p. Volffa Dytrycha z Althamu na Murštetě, Jaroslavícih a Oslovanech a p. Václava z Zástřizl a na Bozkovicích, podlé

téhož starobylého pořádku jmenujíce, ve vši poníženosti přednášíme a V. C. M. za to ponížené a poddaně žádáme, že se milostivé strany týchž osob ustanoví a dvě z nich, které by se V. C. M. viděly, obrati a aby od nás, pokudž ne při tomto nyní zde v městě Brně zahájenem a držaném soudu zemském, aspoň při nejprv příštím sv. Janském v Olomouci do soudu vzaty a od nás dosazeny býti mohly, nám o tom psaním svým Císařským milostivou vůli svou v známost uvéstí ráčíte. A s tím nejsouce jiné naděje, než že k této naší ponížené a slušné žádosti se milostivě nakloní a ji skutečně naplní ráčíte V. C. M. se s našimi poníženými a poddanými službami v milostivou Císařskou a Královskou ochranu poroučíme. Dt. v městě Brně 7 dne měsíce března léta 1613. V. C. M. věrní poddaní kardinál Biskup, hejtman etc.

Jiné též J. M. Císařské: Nejjasnější a nejnepřemoženější Římský Císaři etc. Nejmilostivější Císaři! Psaní V. C. M., kterýmž nám nejv. ouřed. a soud. zemským milostivě poroučeti ráčíte, abychom všech půhonů a rozepří p. Lva Buryana Berky z Dubé a z Lippého V. C. M. rady a komorníka, v kterých by on buďto původní aneb odpornou stranou byl, až do druhého soudu zemského nejprv příštího bez pohoršení však práva jedné i druhé strany odložili a takový odklad jak za pořádek a obyčej jest, poznamenati dali, tak aby v tom žádného skrácení ani jakého nedostatku v své vlastní rozepří nenesl; i ačkoli takové V. C. M. milostivé poručení s zřízením zemským se nesrovnává, poněvadž původu pro nepřítomnost odkladu se nedává, moha on, by tu i osobou svou přítomen nebyl, skrze poručníky anebo zmocněné své půhon svůj žalovati dáti, pohanému pak toliko v jistých příčinách zřízením zemským vyměřených to pohodlí se přeje, mezi kterýmižto kdyby kdo stále při (f. 133 b.) dvoře pána země J. M. se zdržoval, aby tudy stané na něj dáno býti nemohlo, se nenachází; nicméně, poněvadž když podlé obyčeje práva k zjevnému přečtení takové V. C. M. psaní jest přišlo, strana, s kterouž p. Berka činiti má, k němu se nic neohlásila, ani na odpor žádný nenastoupila, tak jak někdy se to děje a příkladové toho jsou, že jsou podobná poručení nepostačovala, i my jsme toho při tom pozůstavili a těch toliko půhonů, jimiž jest týž p. Lev Burjan Berka pohnán až do druhého práva bez pohoršení práva odložili a to poznamenati dali. Avšak kdyby se to mělo více dít, žeby se to na nemalé protržení zřízení zemského tolikéž skrácení spravedlivosti druhé strany vztahovati musilo. Protož V. C. M. ve vši poníženosti žádáme, že podlé V. C. M. milostivého zakázání ruku nad zřízením zemským držíc, aby taková poručení mimo zřízení zemské z kanceláře V. C. M. více napotom nevycházela i také aby on p. Lev Burjan Berka k soudům zemským, k nimž také obzvláštní povinnost má, se nacházeti dával a ku půhonům svým tak, aby žádné straně v spravedlnosti jich skrácení se nestalo, stavěl, milostivě naříditi ráčíte. Kdež jsouce k V. C. M. té ponížené naděje V. C. M. se v milostivou Císařskou a Královskou a otcovskou ochranu ponížené poručena činíme. Dt. v městě Brně při zahájeném soudu zemském 7 dne měsíce března léta 1613. V. C. M. věrní poddaní kardinál Biskup, hejtman, Nejv. Ou. a S. Z. M. M. n. p. S. Z. v M. B. etc.

Panům poručníkům neb. p. Vejhardta hraběte z Salmu poručenstvím nařizeným: „Služby a pozdravení naše vzkazujeme, Urození Páni, pani Ujcové, Strejci a Švagrové a Urození a Stateční Rytíři a Vladyky, Páni a přítele naši zvláště milí, od Pána Boha všemohoucího zdraví a jiného všeho dobrého V. a vám věrně rádi přejeme. Jakož jest Pán Bůh všemohoucí p. Vejhardta hrabě z Salmu a Nejburgku nad Ilnem a na Tovačově z tohoto světa skrze časnou smrt povolati ráčil, kterýž žeby poručenství na mocný list J. M. vykonati a po sobě pozůstaviti měl, jsme v jistotě zpraveni. Protož V. a vám o tom poroučíme, aby jste nastávajíce toho důležitá potřeba při nejprv

příštím soudu zemském, kterýž v tomto markrabství držán bude, osobně sami ničímž leč mocí Boží se nevymlouvaje, k témuž soudu najíti dáti a takové (f. 134) poručenství i s listem mocným J. M. Král. s sebou vzíti a v tom se před námi ohlásiti ráčili a ohlásili. Kdež o V. a o vás nepochybujem, než že se tak zachovati ráčíte a zachováte. S tím milost Pána Boha s námi se všemi býti rač. Datum v městě Brně 18 dne měsíce Martii léta Páně 1613. Kardynál Biskup, Hejtman, N. O. S. Z. M. M.

(F. 134 b.) **Soud Olomoucký Sv. Janský téhož léta (1613).**

Outerý. Tito pani ouředníci a soudcové mimo mne sjeli se k soudu: p. kardynál, p. komorník, p. Vilím z Roupova, p. Jiřík z Vrbna, p. Ladislav Šleinic, p. Voldřich z Kounic, p. Jan Jetřich z Kunovic, p. Ladislav Velen z Žerotína, p. Zdeněk z Valdšteina, p. Lev Burjan Berka; a z rytířstva p. Jan Kobylka, p. Hanuš Petřvaldský, p. Frydrych Jankovský a p. Michal z Hrádku. Když nic ku překážce nebylo, pročby soud neměl držán býti, jest zahájen. A pūhonové vyhlasování; ale já jsem při tom nebyl pro nedostatek zdraví svého, pro který jsem takměř celý den z lūže nevstával.

Středa. Maje se dnešního dne něco lípe vypravil jsem se na horu a když jsme zasedli, přednesl jsem J. M. psaní toto o dosazení p. Václava z Zástřizl do soudu J. M. svědčící, kteréž slovo od slova takto vzní: „Vysoce důstojnému knížeti, Urozeným, Statečným a Slovnítným panu Františkovi kardynálovi z Dytrychšteina, biskupu Olomouckému, královské kaple České hraběti, tejně radě, příteli našemu milému, hejtmanu i jiným Pánům, Rytířům a Vladykám, kteří v soudě zemském Mark. Mor. sedají, nyní při soudu zemském shromážděným, věrným našim milým. Matyáš z Boží milosti volený Římský Císař po všecky časy rozmnožitel říše a Uherský, Český etc. Král. Vysoce důstojný kníže, příteli náš milý, Urození, Stateční Slovnítní věrní naši milí. Vědět V. L. a vám milostivě dáváme, že jsme se v tom milostivě resolvirovati ráčili, aby urozený Václav z Zástřizl na Bozkovicích věrný náš milý na místo někdy urozeného Veikharda hraběte z Salmu do soudu zemského dosazen byl. Pročež V. L. a vám milostivě poroučíme, aby jste témuž Václavovi z Zástřizl přfležící psaní naše dodali a jej, nicméně (f. 135) také i urozeného Jiřho Volfa Křineckého z Ronova na Křížanově věrného našeho milého, o kterém jsme předešle urozenému Karlovi Staršímu z Žerotína na Rosicích, Dřevohosticích a hradě Přerově, radě naší, komorníku a hejtmanu mark. Mor. vůli naši v známost uvéstí ráčili, v prostředek váš vzali a při nejprv příštím zasednutí do jmenovaného soudu dle starobylého pořádku a obyčeje dosadili. Věduce že na tom jistou a milostivou vůli naši Císařskou naplníte. Dán v městě našem Vídni v pondělí po sv. Vítu léta 1613 a Království našich Římského 1ho, Uherského 5ho a Českého 3ho. Matyáš. Sdenco Adamus Poppl de Lobcovicz S. R. Bohemiae Cancellarius. Ad mandatum Sac. Caes. Majtis proprium Paul Michna.“

Že pak v témž psaní strany dosazení p. Křineckého doloženo jest, stalo se za příčinou, aby se napravilo, oč jsme se předešle domlouvali, že ne soudu než mně hejtmanu o dosazení jeho psáno bylo, čímž ačkoli jest nám prvnější pochybení vynabraženo avšak proti tomu vypuštěním toho, na čemž nemalá podstata svobody naší záleží, totiž že jest J. M. C. ráčil vybrati téhož pana z Zástřizl z prostředku těch osob, které jsme J. M. poznamenané odeslali, tak

aby se odtud znáti mohlo, že J. M. nám ne sám o své ujmě a jakož se říká *ex scrinio pectoris*, než na naše předložení a přednesení, osoby k soudu vybíráti ráčí, jest se zase nemalé skrácení stalo, o čemž má dále mezi námi býti promluveno. Po přečtení tohoto psaní poručeno jest obeslati skrze psaní p. Křineckého. Zatím začali se vyhlášovati ostatní pŕhonové, kteří včera nemohli býti vyhlášeni. Nejprvnější, na kterém jsme se zastavili byl p. Adama Žampacha, který poháněje Kašpara Johnnera o svědomí ohlásil se, poněvadž jest cizozemec, že žádá, aby takové svědomí podlé pořádku dal, jakž cizozemcům za právo jest. Připomenuli sobě J. M., že jest včerejšího dne jiný pŕhon na téhož Jonnera do pondělího příštího odložen za příčinou, aby prokázal, že jest osoba stavu rytířského; pročež i tohoto pŕhonu až do toho dne odloženo jest; neb ukáže-li, že jest toho stavu, dá svědomí jako cizozemec, neukáže-li, nedá, než bude musiti býti postaven před ouředníky menší, aby je dal, tak jak při osobách prostého řádu se zachovává. — Druhý pŕhon témuž podobný stal se od téhož p. Žampacha na nějakou pannu Pongarku Rakušanku a týmž způsobem žádal, aby jako cizozemka svědomí dala t. aby své svědomí přísahou před ouředníky menšími stvrdila, nejprvé (f. 135 b) poněvadž se nevědělo, byla-li by za mužem čili svobodná a pokudž svobodná, vdova-li či panna, učinila se na ni o to dotázka? Nebo kdyby vdána byla za Moravce, aneb po něm ovdověla, nebyla by mohla počtena býti za cizozemku, než byla by práva muže svého užila. Když jsme se potom dověděli, že jest pannou a tudy cizozemkou, druhé uvažování bylo, co by jí mělo poručeno býti? A uznalo se z slušných příčin, aby se jí nic neporoučelo, než aby toliko promluveno bylo od pana sudího, že poněvadž jest cizozemka, jest povina svědomí tak dáti jako cizozemci.

Přišlo potom na pŕhon, kterým Karel Podstatský pohání nějakého Vlaka, který jest ouředníkem na Helfštejně, o svědomí; přijal od něho svědomí hned včera a dnes na to nastupoval, poněvadž Vlak jest cizozemec, aby je dál vedlé pořádku. Těžce to váženo mezi námi, že tak s soudem pohrává a přijav svědomí, žeby se znovu zpáčiti chtěl a měla mu o to domluva učiněna býti; ale zanecháno jest z slušných příčin, oznámeno toliko, poněvadž od Vlaka svědomí přijal, že Vlak ničímž více povinen není.

Olomoučané pohnali kapitolu o postavení svědků; nepostavili dvou, jednoho, o němž pravili, žeby ho pŕhon nezastíhl, druhého, žeby poddaný jejich nebyl, mluvíli a neukazovali. A poněvadž dnešní den k ukazování nebyl, dne jiného k ukazování toho neřádali; pročež když se sami zavazovali, ukázáno jest na pořádek, totiž, nepostaví-li jich do vyhlášení pŕhonu, že bude věděti druhá strana, co za pořádek. A poněvadž brzo následoval potom, mohli Olomoučané stanné dáti na kapitolu, ale nedali.

Po vyhlášení všech pŕhonů prožalován jest podlé pořádku první pŕhon mezi p. Jetřichem z Kunovic a sestrou jeho p. Bohunkou manželkou pana Bředslavského. Žádala paní odkladu do druhého soudu, pravě, že potřebuje mého a Jindřicha Vodického svědomí, též výpisů z desk jak Moravských tak Českých; ale svrženo jest jí to všecko od druhé strany, a my jsme také poznali, že toliko průtahu hledá. Pročež když jsem já se uvolil dobrovolné svědomí dáti a Vodický tolikéž, však s výminkou, co by proti slušnosti nebylo, poněvadž on od druhé strany při vede, jest odepřín ten odklad a dán toliko do posledního dne tohoto soudu.

Potom jsem já vyšel z soudnice, nemoha déle vyseděti a mezi tím J. M. vzali (f. 136) pŕhonní rejstra a vyhledavše pŕhon mezi Šleinicem a p. Janem Skrbenským na Fulnece učinili nález.

Čtvrtek. Přede vším, jak jsme zasedli, kázal jsem se stoupiti a oznámil jsem, kterak jest J. M. C. p. kardynála, mne a nejv. p. komorníka skrze psaní

za komisaře své naříditi a nám při tom poručiti ráčil, abychom p. Vilíma z Roupova na ouřad nejv. sudství dosadili; při čemž jsem toho také dotkl, že v témž psaní opominuto jest těch slov (vedlé hlasův), kterých prvé vždycky užíváno v podobných příčinách bývalo, jakož jsem pak to příklady p. Ladislava Berky, když dosazován byl na ouřad komornický, tolikéž p. Karla z Lichtnšteina když dosazován byl na ouřad hejtmanský, ukázal; za kterouž příčinou na tom zůstano, aby J. M. C. o to psaní učiněno bylo.

Když se rozstoupili, zůstali jsme my tři sami za tabulí, jiní od nás podál poodsedli a tu jsem k ubci promluvil a nejprv o té komisi oznámiv dotčené psaní jsem zjevně skrze nejv. p. pisaře čísti dál, kteréž v tato slova napsáno jest: „Matyáš z Boží milosti volený Římský Císař, po všecky časy rozmnožitel říše a Uherský, Český etc. král. Vysoce důstojný kníže, příteli náš, urození věrní naši milí! Věděti V. L. a vám milostivě dáváme, že jsme urozeného Vilíma z Roupova na Mladoňovicích a hradě Znojenském, radu naši a našeho, též J. L. Maximiliana arciknížete Rakouského pana bratra našeho nejmilejšího, komorníka a mistodržícího ouřadu nejv. sudství téhož mar. Mor. znajíc hodnost osoby jeho k tomu býti, milostivě voliti a obrati ráčili. I poněvadž se nyní soud zemský přibližuje, ráčíme V. L. a vás za komisaře naše nařizovati, aby jste při témž soudu zemském buď všickni neb na díle přítomni jsouce dotčeného Vilíma z Roupova před sebe povolali, jemu tu milostivou vůli naši vedlé dodání příležitího psaní oznámili, jej jmenem a na místě našem Císařském na ouřad nejv. sudství, zachovajíc v tom starobylý chvalitebný pořádek, dosadili a náležitou a obyčejnou jemu povinnost (f. 136 b) k témuž ouřadu vydati nařídili. A My zůstáváme V. L. a vám milostí naší Císařskou a Královskou nakloněni. Dán v městě našem Vídni ve čtvrtek po neděli exaudi léta 1613 a království našich Římského prvního, Uherského pátého a Českého třetího. Matyáš. Sdenco Adamus Poppl etc. Ad mandatum etc. — Vysoce důstojnému knížeti p. Františkovi kardynálu z Dytýchšteina, biskupu Olomouckému, Královské kaple České hraběti, tejně radě, příteli našemu milému a Urozeným Karlovi Staršímu z Žerotína na Rosicích, Dřevohosticích a hradě Přerově, radě naší, hejtmanu a Ladisl. z Lobkovic na Šternštejně, Neistalu, Rybnicích a Holešově, tejně radě naší, komorníkům a nejv. komorníku Mark. našeho Mor., společně neb rozdílně věrným milým.“

Po přečtení oznámil jsem, že jsme se podlé poručení J. M. C. zachovali, pána před sebe obeslali, vůli Císařskou jemu oznámili, psaní od J. M. dodali a k dokonalému jeho vyhlášení a dosazení dnešní den a chvíli přítomnou jmenovali. A poněvadž jsme z něho srozuměli, že jest se již prvé J. M. Cské jsa od J. M. do Vídně obeslán zakázal, že takový ouřad na sebe přijíti chce, z té příčiny že nic nepozůstává, než aby jim všem panům obyvatelům dokonale vyhlášen byl, tak aby mohli a věděli k němu se v potřebách svých k ouřadu sudskému přináležejících utikati a obrácti, jeho v nich užívati a tak za nejv. sudího jej míti a držeti, nepochybuje že k němu jakožto k jednomu z předních ouředníkův zemských všelijakou náležitou vážnost a šetrnost zachovávati budou. Potom jsem se k němu obrátil a předné pomoci a požehnání Božího k té práci vinšoval, tak aby ji mohl vésti ke cti a slávě Boží, k milostivému zalíbení J. M. C., k dobrému vlasti, ku pohodlí panům obyvatelům a sobě ku poctivosti. Potom i to předložil, že jiné naděje k němu nejsme, než že ten ouřad tak spravovati bude, jakž zřízení zemské a pořádkové chvalitební a starobylí to s sebou přinášejí. Dal na to odpověď opáciv, v čem jest se J. M. C. zamluvil; potom vyvstal a jest jemu přísaha vydána. (F. 137) Když na své místo dosedl, dosedl pak sám (nebo není obyčeje místa nejv. ouředníkům ukazovati jako jiným panům soudcům, proto že mají svá místa vyměřena), kázal vyhledati ty pňhony, které k dnešku od onehdješka odloženy byly a nejprvé

přišlo na pŕhon mezi dvĕma dvořáky svobodnými z Horních Lazník; bylo činiti a jakýsi list správní. Ale nemohl původ nic prokázati aneb aspoň neumĕl, pročĕž učinĕn jest nález, že není povinen pohnaný tomu odpovídati.

Jiní pŕhonové odloženi nepřišli k slyšení, protože nedaly jich strany žalovati propustivše se z nich. A tak přišlo na staré pŕhony rukojemské a jest prožalován nejprvé pŕhon Bernarta Podstatského na knĕze Jiřka Leodegarya opata Hradištského, kterĕmu vinu dává, že jej jako rukojmí, již samého v živnosti zůstávajícího v zápisu na 1300 dukátů od někdy knĕze Pavla Grinwalda, tolikĕž opata téhož kláštera Annĕ Hepnarce vykonanĕm, postaveného, proti N. Pivcovnĕ manželce Michala z Hrádku zastoupiti nechce. Bránil se opat nejprvé odpovídání pŕhonu, proto že v něm postaveno bylo paní Annĕ Hepnarce, kterýžto tytul na ni jakožto měštku Olomuckou nenáležel. Druhá strana bránila obrany přivozuje zřízení zemské a pořádek, že obrany v rukojemských věcech nepostačují. Načĕž ponĕvadž slušně nastupovala, oznámeno jest, že v jiných pŕhonech ta obrana by postačiti mohla, ale v tomto jakožto rukojemském že nemůžĕ; protož aby odpovídal. A tak Bernart Podstatský dal čísti ten list knĕze Pavla Grinvalda na dotčenou sumu svĕdčící. Proti tomu opat dal od sebe promluvit, že jest ten zápis widerkauffní a že nesvĕdčí na peníze, než toliko na spravování platu od kláštera prodaného; druhé, že knĕz Pavel Grinwald ani předkové jeho předešlí opatové nemĕli té moci, co od kláštera odprodávati bez dovolení J. M. C. jakožto vrchního pána. Replikoval Podstatský, že jemu na tom nezáleží, nač ten zápis svĕdčí, než ponĕvadž rukojmĕ v něm postaven jest a sám toliko na své veliké nebezpečenství v tom rukojemství zůstává, že toho toliko vyhledává, aby nebo z něho vyvazen aneb proti věřitelům zastoupen byl; aby pak ten zápis proto nepořádný býti mĕl, že není na povolení J. M. C. učinĕn, toho že se neukáže, nybrž že se to nachází, že jest ta suma vypŕčĕna s povolením p. Kryštofa z Bozkovic, (f. 137 b) jakožto pána opravního tehdejšího, což i zápis s sebou přináší. A ponĕvadž císař Ferdinand tu opravu na sebe převĕsti ráčil teprv od nápadníků téhož pana Kryštofa, že jest tu consensu J. M. C. potřeby nebylo. Potom předstoupil p. Michal z Hrádku a oznámiv, žeby na místě ženy své k těmto věcem promlouvati něco mĕl, podal zmocnění sobĕ od též manželky své daného, ale není dovoleno, aby mohlo čteno býti, proto že pořádek není, aby kdo k soudu zemskému tím způsobem zmocňoval; než jest mu dopuštěno promluvit, aby vrozumĕno bylo, k čĕmu smĕruje a když se vidĕlo, že chce miuviti ku při, anobř že chce ukazovati (jakož pak některých listů podal) a tudy jako při nějakou novou sobĕ zarážeti, jest mu to zastaveno. A tak on vida, že mu to chybuje a že nejpřednější a nejpodstatnější důvodové proti opatu za ním jsou (ponĕvadž ten dluh, o který činiti jest, manželce jeho náleží) chytil se fortele a bylby rád k tomu přivedl, aby je p. Bernart pod svým jmĕnem ukazoval, ale proto, že všĕcky věci na něj svĕdčily a ne na p. Bernarta, nejsou slyšány. A tak když se strany k opatření poručily, vzato to vše v uvážení. Byl dlouhý potaz; nebo jsme mĕli některé odpory mezi sebou; ale potom učinĕn jest tento nález, jehož podstata nejvíce záleží na praescriptií longi temporis, totiž že v šedesáti letech ani opat ani convent, ani král, ani podkomoří, ani žádný jiný tomu dluhu se nezepřeli: Mezi Bernartem Podstatským z Prusinovice a knĕzem Jiřkem Leodegarem opatem kláštera Hradištského blíž Olomouce jakožto námĕstkem knĕze Lukáše Tomicia předešlého opata téhož kláštera a konventu jeho páni našli: ponĕvadž se to z zápisu knĕze Pavla Grinwalda z Grinwaldu někdy opata, knĕze Klementa převora, knĕze Martina subpřevora, knĕze Jiřka probošta Kninického, knĕze Kašpara faráře Tvaroženského, knĕze Pavla faráře Nakelského, knĕze Jiřka Jandy faráře Svitavského, knĕze Cipryana faráře Cholinského, knĕze Tomáše faráře Tĕšetického, knĕze Jakuba faráře

Vřesovského, kněze Jana faráře Banejovského a všeho konventu kláštera Hradištského blíž města Olomouce ležícího řádu Praemonstratenského, jehož jest datum na témž klášteře v outerý den památky sv. Jiří od narození syna (f. 138) Božího 1591 na sumu 1325 zl. uherských červených dobrých na zlaté i váze spravedlivých Anně Hepnarce z Frankenberku a erbům jejím vykonaného nachází, že jsou předešlí opatové téhož kláštera předkové jeho sumu 200 kop gr. českých platu ročního na městečku Knihnicích, na městečku Svítavce, na vsi Šebetově, na vsi Světlé, na vsi Četkovicích na vsi Uhřicích, na vsi Husebrnu, na vsi Kořenci, na vsi Okrouhlé proti půjčení sumy widrkauffní 5300 zl. uherských červených dobrých na zlaté i váze spravedlivých na povolení p. Kryštofa z Bozkovic prodali a od toho času za let okolo šedesáti jiní opatové takovému zápisu jsou místo dali, platy bez odporu vedlé téhož zápisu spravovali, jej, obnovovali a tomu se nikdy na odpor nestavěli, povinen jest kněz Jiřík Leodegarius nynější opat kláštera Hradištského s conventem svým jakožto náměstek a potomek kněze Pavla Grinwalda tehdejšího opata a konventu téhož kláštera takovému zápisu dosti činiti. A poněvadž Bernart Podstatský z Prusinovic jakožto již sám jediný živý zůstávající rukojmí za téhož kněze Pavla Grinwalda opata a konvent ut supra ukazuje a dovodí, že dotčený zápis na sumu 1325 zl. uherských ut supra obnoven býti má, jest povinen kněz Jiřík Leodegarius podlé znění zápisu jiné rukojmí na místo umrlých vedlé téhož Bernarta Podstatského postaviti a zápis na touz sumu 1325 zl. Uherských ut supra obnoviti. T. P. V. z panův p. Ladislav Šleinic z Šleinic, p. Jan Jetřich z Kunovic a z rytířstva Hanuš Petrsvaldský z Petrváldu vše J. M. Řím. Císaře, Uhersk. a Česk. krále rady.“ Po přečteném nálezu svolal jsem potaz a žádal jsem, poněvadž v sobotu bude svátek, aby mi jiný den k přednesení sirotčích věcí jmenovati ráčili, což se stalo a jest mi jmenována středa příští.

Pátek. Když jsme zasedli, předstoupil před J. M. Mikuláš Malenovský s nemalým počtem přátel svých z knížectví Opolského a panství Bítovského, kterémuž při minulém soudě zdejším při vyhlásování pňhonu poručeno bylo, aby ukázal, že jest osoba stavu ryt. Podal drahně svědkův spečetěných, kteří vysvědčovali o starozitnosti jeho, a mateři jeho a o bábě jeho; podal tolikéž vysvědčení nějakého latinským jazykem sepsaného a při právě knížectví Semerského vyslyšaného a pečetí téhož práva stvrzeného, v kterémž 12 svědkův rytířských, že to přísahami svými stvrzují, (f. 138 b) že týž Malenovský po otci, dědu, pradědu, mateři, bábě, prabábě osoba stavu ryt. jest, dobře splozená. Kteréžto věci všecky v svém uvážení mevše a poznavše, že jsou podstatné a dostatečné, dali jsme je na hoře čísti, krom toho vysvědčení latinského, poněvadž se při právě našem cizým jazykem nic nekoná. A ačkoli byl podán při něm výklad na česko učiněný, avšak poněvadž při právě města Olomouce stal se, nepostačil, poněvadž u nás žádní výkladové a vidimusové nepostačují, kteří by nebyli spraveni buď při kapitolách Olomoucké neb Brněnské, neb při právě zemském, neb od biskupa Olomouckého. Po přečtení svolal jsem potaz a po potazu oznámil jsem, že J. M. ráčí ty svědky a svědomí za dostatečné uznávati a podlé nich jeho Mikuláše Malenovského za osobu rytířskou míti a držeti, tak aby mohl ku právu tomuto stávati a postačovati.

Po něm vstoupil Hynek Šarovec s ženou svou paní Annou Odkolkovnou a vznesl na J. M., že jest ve středu minulou dal ustanné na touz manželku jeho p. Karel Podstatský a to za příčinou, že jest mu svědomí nedala podlé pňhonu na ni učiněného; při čemž že může J. M. pravdivou zprávu dáti, že jest ona takového pňhonu ani očima svýma neviděla, poněvadž když přinešen jest na Ptýni do obydlí jejich, ani on, ani ona o domě nebyli, jakož pak dvo-

jeho svědomí podali k dokázání toho, dokládají při tom, že když jest pňhončí v nebytnosti jejich s pňhonem tam přišel, že jest jeho čeládka nevědouce, aby pňhon byl, než domnívajíce se, že by nějaké jiné psaní býti mělo, jeho přijíti nechtěli. A tak prosil, aby J. M. ráčili jeho v tom milostivě opatřiti. Poněvadž p. Karla Podstatského tu přítomného nebylo, proto že na svědčích seděl, posláno jest pro něj a mezi tím rokové předsevzati. Když přišel, opáčeno jest přednesení p. Šarovcovo od přítele jeho p. prokuratora J. M. Č., na kteréž odpověď dal, že jest on pořádně dal ústanné, protož že J. M. žádá, aby jej při právě jeho zachovati ráčili. Po uvážení té věci poručeno jest p. Podstatskému, aby ku pondělku příštímu toho pňhončího obeslal a hned po zasednutí J. M. o té věci připomenul.

Zatím přišlo na roky a nejprvnější byl vyhlášen mezi Kateřinou Onšickou a Březolupskými; jest odložen do příštího pátku. Týmž způsobem také jest odlozen mezi Pačlavským a Rudlovskými. První rok jest odložen, že pochybeno strany zmocnění, druhý, že svědkové sedlští (při právě sedlském byly vyslyšeni a my jsme měli na rozmyslu dáti je čísti.)¹⁾

(F. 139) Rok mezi kapitolou a Dlouhonskými není žalován, protože jest umrlý příčinou smrti děkana. — Lidé z dědiny Trávník z panství Kvasického poddaní někdy Šleivice a nyní již Molovi, kterýž se ohlásil, že Šleivice podle smlouvy zastoupiti chce. Nestáli; pročez ukázáno na pořádek. — Rok mezi p. Václavem Starším z Zástrizl a poddanými jeho Náměstskými vymazán, proto že žádá strana nestála. — Poddaní z panství Broumovského, kteréž s p. Kavkou činiti mají; nestáli všickni a ti kteří stáli, neměli zmocnění od jiných; protož ukázáno tolikéž na pořádek. — Týmž způsobem stalo se mezi Václavem Bartodějským a poddanými jeho Ludkovskými. — Rok mezi Rokytnickými a Palašim pánem jejich srovnán jest. — Králičití, kteréž se p. podkomořím rok mají, tolikéž nestáli; ukázáno na pořádek. — Jakož podobně p. Janovi z Zástrizl, když poddaní jeho z Krakovce, Lukovce a malých Rakuvek se nepostavili. —

Za těmito všemi roky tak přeběhnutými přišlo na rok od minulého soudu s relatory odložený mezi Janem Rostkem a Olomoučany; viní je, že jej dali na rathouz do vězení, kteréž na stav jeho nenáleželo a z něho že jej vypustiti nechtěli, ačkoli jim víru a čest slíbiti chtěl, až na čtvrtý den a tu ještě že rukojmě za sebe zastaviti musel; ukazoval to svědomím lidí rytířských. Proti tomu Olomoučané ukazovali tolikéž, že jest slušné na rathouz dán, za kterouž příčinou jest jim to nálezem schváleno; ale v čem pochybili, jest jim náprava peněžítá nalezena, jak se z toho nálezu šíře vyrozuměti může: „V té při mezi Janem starším Rostkem ze Bzí a purgmistrem a radou města Olomouce p. hejtman, páni a rytířstvo nalezli: Poněvadž purgmistr a rada města Olomouce to dostatečně svědky provodí, že Jan starší Rostek ze Bzí začnouce v městě různici kněze Řehoře faráře od Matky Boží jest pohlavkem udeřil, pro kteroužto příčinu chtěje oni purgmistr a rada jej Jana staršího Rostka na závazek ctí a víry k ruce J. M. p. hejtmana vzíti, on jim ani slíbiti ani jména svého oznámiti jest nechtěl, pročez jej mocí vzíti a na rathouz do vězení vsaditi dáti musili, že jsou to dobře učiniti mohli. Kdež pak z svědomí Jana staršího Rostka to se nachází, že týž Jan starší Rostek na druhý den rytířskou osobou se býti jest hlásil a z vězení k purgmistru a radě města Olomouce přátely své rytířské lidi posylaje jich za to, aby jej z takového vězení pustili, žádal, uvolujíce se čest a víru (f. 139 b) slíbiti, jestliže by jej kdokoliv z čeho viniti chtěl, že

¹⁾ Významné tištěná slova jsou šifrována.

každému práv býti chce a oni purgmistr a rada ut supra takového uvolení jeho přijíti a jemu na čest a víru jeho věřiti nechtěli, nybrž jeho po své vůli do čtvrtého dne u vězení držeti a pustice jej na závazek cti a víry z téhož vězení přes to ještě k tomu přivedli, aby i rukojmě jim zastaviti musel, v čem jsou též purgmistr a rada témuž Janovi staršímu Rostkovi nemálo ublížili, povini jsou purgmistr a rada města Olomouce témuž Janovi staršímu Rostkovi to 300 kop gr. českých napravit. Relatores z pánův: p. Jan Jetřich z Kunovic, a z rytířstva Frydrych Jankovský z Vlašimě oba J. M. C. Ř. Uh. a Česk. krále rady.

Sobota. Byl svatek sv. Apoštolů Petra a Pavla; protož soudu odloženo až do pondělka.

Pondělí. Když jsme zasedli, oznámil jsem J. M., že jsem na tom p. Frydrycha Jankovského z Vlašimě na nejv. hofrychtýře vyhlásiti a ukázal jsem na to poručení Císařské mně a nejv. p. pisari svédčící, kteréž v podobná slova jak předešlé o nejv. p. sudího napsáno bylo. A když J. M. neráčili proti tomu býti, aby se to státi mohlo, zasedli jsme za tabuli já a p. pisar jakožto komisaři a já podobným téměř mluvením, jako když jsem p. sudího dosazoval, však kratším a skrovnějším, proto že tento ouřad práce a povinnosti na ten čas žádné nemá,¹⁾ jsem jej za nejv. hofrychtýře vyhlásil a na místo, kteréž jest nejpřednější mezi pany z rytířstva, dosednouti kázal. — Potom vzat jest do soudu p. Jirí Volff Krínecký z Ronova, o kterémž nahoře při začátku soudu zmínka učiněna jest; posazen jest hned podlí p. sudího neb jest 48 let stáří.

Po té vstoupil do šraňku p. Karel Podstatský a ohlásil se, že podlé onehdejšího poručení J. M., které mu se v pátek stalo, jest pňhončího toho jmenem Jana Vrabce obeslal a že ho před rukama má, očekávaje, co dále J. M. poručiti ráčí. Byl o to potaz a jest mu ode mně oznámeno, aby se ke mně dnes k večerou po soudu najíti dal, že mu oznameno bude, co by s ním činiti měl. Zůstáno pak na tom, aby ten (f. 140) pňhončí byl postaven před sudího menšího a aby byl od něho, co jest se při dodávání toho pňhonu zběhlo, examinován. A poněvadž ta věc Karla Podstatského samého se dotýče, tak že on jako komorník menší při tom vyptávání se seděti nemůže, aby na místě jeho mistopisar a dva pisari menší nařízení byli, kteříž spolu s sudím menším tu věc vyšlyše mohli by J. M. zprávu o ní dáti.

Když se tyto věci vykonali, kázal p. sudí těch pňhonů vyhledati, kteří od vyhlášení pňhonů do dneška odloženy byly. Nejprvnější byl mezi p. Bohunkou z Víckova, manželkou p. Václava Bítovského a p. Lukrecí Nekšovnou z Landeku, manželkou p. Albrechta z Valdšteina o položení zapsání, které jest na sebe Jan Adam z Víckova paní Lukrecí, že od poručení neb. p. Václava Nekše z Landeku upouští, učinila. Bránila se p. Lukrecí jedno tím, že jsouce společnice s manželem svým, jest sama pohnána a druhé, poněvadž to zapsání v nejmenším se nedotýče p. Bohunky z Víckova, že neví, k čemu ho potřebuje? K dotvrzení prvního důvodu dala čísti artykul z téhož zapsání, že svédčí na každého, kdožby statků neb. p. Václava Nekše v držení byl, p. z Valdšteina pak její manžel že v držení těch statků jest jako společník s ní. Ergo etc. K druhé věci dala čísti koliksi náleží, že když kdo neukazuje potřeby toho, oč pohání, nebývá mu povino odpovídati. Proti tomu p. Bohunka z Víckova dala od sebe promluvíti, že to zapsání na p. Albrechta z Valdšteina nesvédčí, než na ni samu p. Lukrecí; k tomu, poněvadž hlavní pře, kterou mezi sebou mají, jest o ten spolek, kterým p. Lukrecie p. z Valdšteina společníka svých statků učinila a ona takový spolek jakožto nepořádný naříká, že jich také za pravé společníky míti nemůže. Co se pak té potřeby dotýče, že on toho zapsání k svému hla-

¹⁾ Významně tištěná slova jsou šifrována.

vnímu pŕihonu potřeby a nepořádnost spolku tudy ukazovati chce: a tak jest oznámeno z potazu od p. sudího, že má ten zápis ku právu položen býti.

Druhý pŕihon byl mezi p. Jiřikem z Vrbna a p. Karlem Podstatským o postavení svědků. Bránil se Podstatský, nejprv, že ty svědky prvé již stavěl k žádosti p. Jiřika do Hranic, kde je p. Jiřík sobě vyslyšeti dal a kdyby je měl po druhé nyní stavěti a oni slyšáni býti, že by se to na nemalé nebezpečení jejich vztahovati musilo. Druhé se bránil, že jednoho svědka, kterého jmenoval, pŕihon nezastíhl; třetí, že jeden jest nemocen a že ho dostaviti nemohl. Proti těmto obránám p. z Vrbna dal od sebe promluvíti, předně, že jest on ty svědky dal sobě vyslyšeti k přátelskému jednání, z kteréhožto jednání poněvadž jest sešlo a ta pře před J. M. se dostala, že těch svědků při právě purgkrechtním vyslyšaných (f. 140 b) před J. M. užiti nemůže a protož že jest o ně pohnati musil, tak aby je sobě při právě zemském podlé pořádku vyslyšeti dal. Druhé obráně dal místo, pokudž p. Podstatský ji provede; strany třetí odvolal se na zřízení zemské, kteréž vyměřuje, když jest svědek nemocen, že by jíti nemohl, že má na voze přivezen býti. Poněvadž tedy třetí obrana tudy zdvižena jest a druhou p. Podstatský svědky prokázal, jest toliko třetí, totiž, měli-li by ti svědkové po druhé slyšáni býti, v uvázení vzata a najděno, že mohou po druhé svědčiti bez nebezpečení svého, však tak, aby což jsou prvé svědčili při právě purgkrechtním, bylo před ouředníky menší předloženo, a ouředníci aby, přečtouce to svědkům znovu, jim na to přísahu vydali a tak svědomí podlé pořádku zhotovili. Proto oznámeno jest z potazu, že mají staveni býti a p. komorníku nejv. mezi námi poručeno, aby to při ouřednicích menších nařídil. Postavil je hned p. Podstatský i toho nemocného, neb je před rukama měl, sice jináč kdyby jich tu nebyl měl, bylo by na něj mohl ustanné dáno býti, ne jináč než jako při vyhlašování pŕihonův bývá za obyčej.

Třetí pŕihon byl p. Estery a p. Judyt ze Zvole na p. Václava Mole o postavení Kašpara Jonnera k svědomí. Byl se týž Jonner při vyhlašování pŕihonů ohlásil, že jsouc osoba stavu ryt. nemělo tak o něj pohnáno býti jako o osobu prostého řádu. Ale poněvadž strana o tom, aby osobou rytířskou byl, pochybovala, jest mu toho do dneška k prokázání odloženo. I ukázal sice majestát Císaře Maximiliana na stav ryt. jemu a bratřím jeho daný, ale poněvadž zde takoví majestátové jináč neplatí, leč ten, který ho má, od stavu ryt. do spolku jejich přijat jest, aneb pokudž by byl cizozemec, že v své vlasti toho pořádně v užívání vešel,¹⁾ čehož nic od Jonnera se neukázalo, jest mu za tou příčinou z potazu od p. sudího oznámeno: poněvadž toho, aby osobou stavu ryt. byl podlé obyčejě země dostatečně neprokázal, že jest povinen před ouředníky menšími podlé pořádku svědomí dáti.

Čtvrtý pŕihon, kterýmž p. Žampach téhož Kašpara pohnal jako osobu rytířskou o svědomí dání; ale poněvadž není uznán za osobu stavu ryt. jest poručeno p. pisaři, aby ten pŕihon za takovou příčinou vymazán byl.

Když po těch pŕihonech odložených bylo, přišlo podlé pořádku na pŕihony rukojemské. Pohnala p. Illešházy p. Žampacha jakožto rukojmé v listu správním za neb. p. hrabě z Salmu o zastoupení proti p. Karlovi z Lichtněsteina. Žádal p. Žampach odkladu do druhého práva, tak aby, poněvadž p. hrabě z Salmu umřel, jeho nápadníky (f. 141) pohnati o zastoupení mohl. Dán jest odklad.

Potom přišlo na pŕihon Krystyny Kapounky z Svojkova. Pohání Alexandra Lhotského jakožto rukojmí v listu věnném; žádal Lhotský, poněvadž jest pohnal o zastoupení Stanislava Pavlovského, aby toho pŕihonu odloženo bylo, ažby přišlo na dotčený pŕihon, kterým Pavlovského pohání. Ale není k tomu povoleno, poněvadž pořádek jest, aby takoví pŕihonové o zastoupení hned, když

¹⁾ Významně tištěná slova jsou psána šiframi.

na hlavní při přichází, vyhledávání a rozsuzování byli. A tak se i tuto zachovalo. Ale poněvadž jest pŕhon nový, žádal Stanislav odkladu pro svědky, právě, že lidí páně Biskupových k svědomí potřeby. I ačkoli byl o to mezi námi nějaký odpor, jedno proto, že svědků zejména nejmenoval, a druhé, že podlé smlouvy netřeba p. biskupa o svědky poháněti, než toliko žádati; avšak když rozváženo to, že takové jmenování svědkův nevztahuje se vůbec na všechny, než toliko na osoby stavu pan. a ryt. aneb na ty, kteří jináč nežli svým jmenem vyznamenání býti nemohou, poddaní pak že dosti jmena mají, když se jmenem pána svého jmenují; k tomu také, když i to bylo souzeno, že pŕhon ten při slunečných pŕhonech byl dodán, jest mu odklad dán do druhého práva.

Táž Krystyna pohnala Brykcího Drahnovského týmž způsobem jakožto rukojmě. A když Brykcí tolikéž se odvolával na to, že Pavlovského o zastoupení pohnal, ona teprv se ohlásila, že se rukojmí svých držeti chce a že Pavlovského za zástupce přijíti nemůže, cožby jí bylo z počátku postačilo; ale poněvadž při prvním rukojmí, totiž při Alexandru Lhotském na to nenastupovala a k tomu příčiny žádné, pročby Pavlovského za zástupce přijíti nechtěla, neoznámila, jest k ní z potazu od p. sudího těmito slovy promluveno: „Paní Kateřino Kapounko! Počevadž při tom pŕhonu, který jest na Alexandra Lhotského jakožto jednoho rukojmí od vás učiněn, když se on před J. M. ohlásiti dal, že jest Stanislava Pavlovského o zastoupení pohnal a on Stanislav Pavlovský odkladu do druhého práva žádal, aby jste jeho Stanislava Pavlovského za zástupce přijíti nemohli, jste od sebe promluvíti nedali, ani příčiny, pro kterouby jste za zástupce přijíti nechtěli, jste neoznámili a J. M. neslyšíce žádného odporu jsou k takovému odkladu povoliti ráci; pořádek pak J. M. takový jest, když se jednoho rukojmě pŕhon pro zastoupení odloží, že se všech jiných v témž rukojemství postavených odkládají, protož J. M. i tohoto pŕhonu na p. Brykcí učiněného spolu s tím pŕhonem, kterým on Stanislava Pavlovského pohnal, až do druhého práva odkládati ráci.“ Když potom na jiné rukojmé přišlo, nenastupovala p. Krystyna na jiné odpory.

(F. 141 b) Mezi tím mnoho umrlých, smluvených a přetržených pŕhonův přeběhnuto, až naposledy přišlo na pŕhon, kterým Jan Linhart z Obrhamu pohání Adama z Šleivic o nějaký dluh jemu poviný. Branil se z Šleivic pŕhonu, že jest v něm jmenován Adam Šleivic z Šleivic, dokládaje že se tak nepíše ani nejmenuje. Ačkoli přítel Obrhamův ohlašoval se, že to chce ukázati, že se tak psával i podpisoval, ale neukázal nic a protož jest nález na tu obranu učiněn. — Po nálezu jest odloženo do středy pro zejtřejší svátek a oznámeno při tom, poněvadž mne J. M. v sobotu pro svátek slyšeti moci neráčili, že mi ráci k přednešení sirotčích věcí středu příští jmenují.

Outerý. Byl svátek navštívení panny Marje; nesoudilo se.

Středa. Jak jsme zasedli dosazen jest p. Václav z Zástřizl a na Bozkovicích do soudu jednostejnými téměř slovy jako tyto dni před tím p. Volf Jiří Krínecký z Ronova; posazen jest pode všemi pány, aniž se ho p. komorník nejv. na léta jeho nedotazoval, proto že jsa nového rodu panského a teprv v prvním koleně nemohl jinde než pode všemi pány posazen býti na nejposlednějším místě.

Potom předstoupil sudí menší p. Syrákovský s menšími pisaři a podlé onehdejšího v pondělí minulé učiněného poručení dal zprávu J. M. strany do-
nešení pŕhonu, o kterýž činiti jest, do domu Hynka Šárovce na Ptyň a oznámil, že dotčený pŕhončí zprávu dává, že když jest na Ptyň přišel, že jest pŕhon pisaři páně Hynkovu dodati chtěl, ale on že ho přijíti nechtěl, nybrž že vejda do čelední světnice s jinými dvěma, měl-li by takový pŕhon přijíti, se poradil a snesa se s nimi, že odpověděl, že v nebytnosti pána svého o domě takového pŕhonu přijíti nemůže. Ale když jest pŕhončí na tom přestatí nechtěl,

že jest mu na to kundšaft dal a ten kundšaft tu hned před J. M. předložil. Ale nebylo v něm o púhonu žádná zmínka učiněna, než toliko doloženo, že jest psaní přinesl od ouředníků menších; pročež po uvázení toho podána jest ta cedulka na horu ku právu, aby byla čtena. A poněvadž se uznalo, žeby mezi stranami o to nemalé odpory povstaly, kterýchž by bylo těžko bez (f. 142) púhonu rozsouditi, ukázáno jest na pořádek a oznameno skrze mně, že J. M. té věci při tom ústanném, kteréz jest od p. Kryštofa Podstatského na manželku p. Hynka Šárovce dáno, ráčí pozůstávovati a bude-li druhá strana chtíti proti tomu co vésti, že se jí právo nezavírá.

Když toto bylo na místě postaveno, vystoupil jsem a přednesl jsem o smrti neb. p. Petra Mladšího Sedlnického a na to jsem dal čísti inventář z nařízení mého od komisařů sepsaný. A poněvadž po neb. zůstal sirotek dcera, též statek dědičný, též na klínotech, svrčích a zápisích nemálo, ohlásil jsem se, že bych neměl nic na rozmyslu, proč bych neměl J. M. za naučení žádati, aby se mi to vše k opatrování podlé ouřadu hejtmanského dostalo. Ale poněvadž jsem srozuměl, že p. Zuzana z Obersdorfu vdova po neb. pozůstalá se netoliko k některým klínotům a stříbrům, než také k užívání téhož statku práva míti praví, že mi se vidí pro posloužení J. M. k lepšímu vyrozumění, aby před naučením ona své věci předněsti mohla. A tak dala skrze přítele svého ukázati smlouvy svadební, kterými jest jí deset tisíc zl. věna, též užívání celého statku za rok pořád zběhlý věnným právem zapsáno. A k dotvrzení toho většimu podala zapsání, které jest neb. na smrtelné posteli učinil a je sekryty některých přátel svých a mezi nimi p. Jaroslava Sedlnického jakožto nejstaršího a nejbližšího strejce a bratra p. otce svého upevnil, kterýmž ty smlouvy svadební potvrzuje a při všem zanechává. Jsou potom ukazovány svědky, že neb. jí řetězy některé daroval a potom je mezi židy rozzastavil, též že jí daroval stříbra k rejtharství německému příslušející. Ohlásila se také, žeby ještě mimo to měla svědky ňaké k ukázání, že jí neb. některá stříbra daroval; ale poněvadž nejsou podlé pořádku země této vyslyšáni, nybrž jsou jazykem německým zapsáni, že J. M. na ten čas předkládati nechce, než že se v tom J. M. poroučí, aby na ni milostivou pamět míti ráčili, jestliže by budoucně před tím, komuž sirotek a statek k opatření naučením J. M. poručen bude, co jí neb. daroval, dostatečně ukázala, aby jí to postačiti mohlo. Naposledy přednesla, že jest na pohřeb neb. vynaložiti musila, žádajíc, aby to také zapláceno bylo. Proti těmto všem věcem já nemálo jsem předstíral, avšak více pro očištění své, než abych její průvody porážeti měl; nicméně na to jsem nejvíc nastoupil, jedno, poněvadž rok pořád od smrti v statku seděti má a užítky k sobě přijímati, že jí věno dříve náležeti nebude, než po vyjití toho roku; druhé, poněvadž za ten rok má statku užívati věnným právem, aby jí za týž čas ouroku věnného dávano (f. 142 b) nebylo; též poněvadž jí po vyjití toho roku věno zapláceno býti musí, aby statku užívala, však beze škody sirotčí, tak aby bylo od kudy dluhy platiti i věno její spravovati, kteréžto věci potom všecky jsou do naučení poťazeny. Ač pak koli přítel její Odkolek něco proti těmto věcem promlouval, však nic podstatné; protož se J. M. ráčili do potazu stoupiti a ty věci v uvázení vzíti. Stáli v něm přes čtyry hodiny a potom naučení dali, kteréz jsem podlé obyčeje do knihy naučení zapsati dal.

Čtvrtek. Tak jak na tom při začátku soudu tohoto t. v první středu a čtvrtek zůstáno jest, aby J. M. Cské strany těch psaní o dosazení dvou nejv. ouředníků zemských, též vzeti dvou osob do soudu psáno bylo a žádáno, aby se více neopomíjelo při podobných přičinách to, na čemž základ a podstata takového ouřadův a soudu dosazování záleží, to jest dnešního dne dokonale zavříno a poručeno, aby takové psaní k J. M. Cské vykonáno bylo a při tom doloženo, poněvadž p. Vilím z Roupova na místě p. Maximiliana Lva k ouřadu

nejv. sudství povolán jest, aby na místě páně jiná osoba stavu panského do soudu vzata byla.

Když jsme se rozstoupili, vyhlášen jest pŕhon p. Kryštofa Karla Podstatského na p. Jiřího z Vrbna o postavení svědka, kterýž za příčinou, že p. z Vrbna odpíral, aby jednoho svědka jménem Tomáše Tesaře na svých gruntech měl, od vyhlásování pŕhonů do dneška odložen jest. Ukazoval p. Jiřík z Vrbna nejprvé svědky, že v té vsi, odkudž by ten jistý Tomáš býti měl, žádného poddaného neměl a nemá, kterému by Tomáš Tesař říkali, než Tomáš Mlynář. Potom jinými svědky provodil, že maje toho Mlynáře u vězení v městě Lipnicku dobře opatřeného jest po dodání pŕhonu z téhož vězení se vylámal a utekl, při čemž také některé svědky vedl strany zlého chování toho člověka, mezi kterýmiž někteří také svědčili, že jest s svou vlastní mateří obcoval. Proti tomu p. Podstatský jiné svědky vedl, že jsou tomu Tomášovi, dokud v té dědině pod p. z Vrbna byl, nikdy jináč říkati neslyšeli než Tomáš Tesař a tak se p. z Vrbna odvolal na Lukáše Dembinského, že mu o tom vědomé jest, že dokud jestě často (f. 143) jmenovaný Tomáš v Strílném bydlel, Tomášem Mlynářem jmenován býval, kterémuž když jest poručeno od p. sudího, aby do šraňku vstoupil a o tom zprávu dal, učinil tak a pověděl, že v dobré paměti své má, že dokud dotčený člověk v Strílném byl netoliko tak jmenován než také i v rejstrách správních zapsán jest, což aby pevnější bylo, když jest k němu na to promluveno od p. sudího, aby zachoval právo, zdvihl dva prsty místo jiné přísahy. A tak ty věci všechny do potazu vzaty jsou a po uvážení učiněn nález: poněvadž p. Jiří z Vrbna to dostatečně ukázal, že jest Tomáš Mlynář jinak Tesař z vězení Lipnického beze vši viny jeho utekl, že není povinen toho svědka stavěti.

Když se psal nález, přednesl jsem J. M. psaní od nejv. ouřadníků, soudcův zemských a rad soudu dvorského a komorního z království Českého strany předsevzetí Slezáků na ublížení téhož království, vyzdvižením kanceláře nové, kteréžto psaní poněvadž do paměti mých sněmovních vešlo, tu toho připomínati opomím. Zavřínó, aby jim krátká odpověď dána byla, že jim z toho, že jsou nám tu věc v známost uvedli, děkujeme a při nejprvnějším sněmě panům stavům tu věc předněsti že nepomineme.

Navrátil se potom p. pisař na staré pŕhony a přišlo nejprvé na ten pŕhon, kterým p. Zdeněk Zampach p. Strážnického pohání o spravování jemu šesti beček vína každoročně z vinohradův v Strážnicích, kteréžto vína jsou již od mnohonácte let zadržána. Nemohl státi p. Strážnický pro nedostatek zdraví; pročez posláni k němu ouředníci menší, aby zmocnil na svém místě. A mezi tím jest prožalován jiný pŕhon, kterým Kateřina Onšická Jana Štastného Obešlíka z Lipultovic pohání strany poručenství od Lidmily Onšické učiněného. Kazil Pergar poručník v pŕhonu Kateřiny Onšické to poručenství Lidmily trojí věcí; předně, že zápisy na peníze tím poručenstvím odkázány jsou, což žeby proti zřízení zemskému bylo, poněvadž takové zápisy dobrými vůlemi oddávati se mají; druhé, že jest Jan Třebičký, měštěnin Hradištský, kterémuž nemálo jako i ženě jeho a dětem tím poručenstvím odkázáno jest, takové poručenství sám psal, ano i pečeť a sekryt neb. p. Lidmily za sebou měl, což také i svědky ukázal, bera z toho důvod, žeby tudy takové poručenství nemálo podezřelé bylo. Třetí, že v tom poručenství doloženo jest, že se poroučí dcerám páně Jetrovým nějaká suma peněz a ty dcery že se svými jmény nejmenují, veda z toho, že jest to proti artykuli pátému o poručenství. Druhá strana takměř nic proti tomu nevedla a tak jsme to poručenství do potazu vzali, uváživše, že jest podlé pořádku učiněné a že věcmi od Pergara přivedenými zkaženo býti nemůže, protože ten artykul strany zápisu v zřízení zemském nevztahuje se na poručenství než toliko na to, kdyby kdo za živnosti své zápis (f. 143 b) jinému dáti chtěl, že to

skrže dobrou vůli učiniti musí; týmž způsobem také, že to, když kdo poručenství k žádosti druhého píše, nemůže ku překážce býti, aby jemu neb dítkám jeho něco v něm poručeno býti nemohlo; jakož i to že na škodu není, že dcery Jetrovy nejsou svými vlastními jmeny jmenovány, poněvadž per circumscripti-
onem dosti vyznamenány jsou, kdoby byly. A tak učiněn nález: poněvadž jest Lidmila etc. poručenství pořádné o statku svém učinila, že Jan Šťastný tomu odpovídati nemá.

V tom se navrátili ouředníci menší od p. Strážnického a oznámili, že p. Strážnický zmocnil p. Viléma Frydrycha z Žerotína a Petra Vojsku a tak se p. pisař na pňhon p. Žampacha navrátil. Dal p. Žampach nejprvé čísti učiněnou mezi paní Bohunkou z Žerotína mateří svou a p. Karlem a Bernartem z Žerotína strejci jejimi o statek po p. Janovi s Žerotína bratru jejim a synu bratra jejich učiněnou (sic). Též dali čísti cedule mezi týmiž strejci a bratřími ano i pňhony některé a nálezy k té při příslušející. Proti tomu zmocnění p. Strážnického ukazovali smlouvy mezi starými pany z Žerotína o statky a nápady i vybývání dcer učiněné, z kterýchžto smluv a erbanunkův poněvadž již dávno sešlo a potomci jejich dávno z nich vykročili, vidělo se mně a p. Ladisl. Velenovi z Žerotína, abychom vystoupili a před J. M. ohlášení učinili tak aby snad takové smlouvy již zrušené znovu stvrzeny nebyly a my z našich svobodných statkův nesvobodné učinili. A tak vyvstanouc učinili jsme promluvení dosti obsírné, kteréž doleji v pamětech soudních zapsáno bude. Byl o ně potaz a dána jest odpověď, když po nálezu bude, že J. M. ráčí nám místnou odpověď dáti. Potom po dokonaném pře vedení vzaty ty věci všechny do potazu a po nedlouhém vážení učiněn odklad s relatory až do druhého soudu. A potom nálezu promluveno k nám, že J. M. ráčí nám toho příti, abychom sobě tu pamět zapsati dali, však zachovajíce v tom pořádek. Když jsem se zase na své místo navrátil, přednesl jsem J. M. suplikaei p. Jindřicha Zahradického, v kteréž žádá za připsání do regierunku Rakouského strany vydání mu nějakého výpisu; povoleno jest, aby mu dáno bylo.

Pátek. Jak jsme zasedli, kázal jsem se stoupiti a oznámil jsem J. M. že jsem strany těch psaní jak k J. M. Cské tak jiným, o kteréž se snešení věřejšího dne stalo, p. pisaři nejv. (f. 144) poručil a že jiné naděje nejsem, než že do zejtrka zhotovena budou, tak aby mohla J. M. přednesena býti.

Zatím jsem J. M. žádal, poněvadž pro nedostatek zdraví nemohl jsem k tomu postaciti, abych vedlé poručení J. M. pamět věřejšího mluvení svého sepsati dal a J. M. ji přednesl, aby mi to k nějaké nepilnosti aneb zlehčování sobě poručení J. M. přičítáno nebylo, že to Bůhdá zejtra chci vynahraditi a takovou pamět předložiti. Dále jsem přednesl, poněvadž na místo p. Zahradického nebožtíka jedné osoby z rytířstva do soudu se nedostává, aby pani z rytířstva některé osoby z kraje Brněnského poznamenané dali, z kterých by se mohla jedna do soudu obrati.

Když jsem rozpustil potaz, vstoupil do šraňku Madačanský a žádal, poněvadž jest hofrychtýřem král. Uherského a teď v krátkých dnech soud v Trnavě držán býti má, při kterém on podlé ouřadu svého býti musí, aby mohl ku pňhonům svým, kteréž zde při právě má, p. Dozyho starého zmocniti; povoleno jest k tomu, když se vyrozumělo, že p. Dozý to na sebe přijímá.

Kázal jsem zatím roky vyhlašovati a přišlo nejprv na ten, který od nejprvnějšího pátku byl odložen, jmenovitě mezi Kateřinou Onšickou a někdejšími poddanými jejimi Březolupskými; ale poněvadž ani ona ani manžel její p. Karel Pergar jakožto společník pro nemoc státi nemohli, posláni jsou k ni ouředníci menší pro zmocnění.

Mezi tím vzat jest jiný rok mezi Kudlovskými a Kryštofem Čedlarem z Hoffu pánem jejich. Suma stížnosti jejich byla, že dav je do vézení přes čtvrt léta

je v něm držel, až se mu uvolili všechny roboty k ňakému dvoru, který sobě vnově zdělal, vykonávati, což poněvadž proti obdarování jejich jest a proti nálezu J. M. mezi otcem téhož Kryštofa a předky jejich učiněnému, kterýmž ta obdarování potvrzena jsou, že J. M. za ochranu žádají. A na to dali čísti dvoje obdarování, jedno od p. Jana a druhé od p. Kunz Kašpara Tetaura z Tetova, tolikéž dotčený nález, také svědkův nemálo před ouředníky menšími vyslyšaných, kteří to i jiné svěřili; avšak tři mezi nimi byli nejpodstatnější, kteří dosvědčovali, co žaloba v sobě obsahovala. Proti tomu dal Kryštof od sebe promluvit, že on jest je ne proto do vězení dal, aby je k nějakým novým robotám nutiti měl, než proto, že mu sekáním dříví a děláním kopanin a pasek v horách jeho nemalou škodu učinili, k čemuž jsou práva žádného neměli a to ukázal týmž nálezem, v němž to dostatečně obmezeno jest, aby těm horám pokoj dali; že pak potom oni Kudlovští šetřivše příležitosti, když přátelé jeho se k němu sjeli, aby provinění jich odpustil, vyhledávali a k vynahrazení těch škod jemu (f. 144 b) učiněných v ty roboty k novému dvoru se dobrovolně uvolili, že jest jim tudy nic neublížil; a to vše prokázal svědky i rytířskými i sedlskými, kteříž poněvadž druhé od Kudlovských přivedené převyšovali počtem i stavem (čehož se při právě našem obzvláště setří) po dlouhém uvažování té věci a mnohých odporů, které o to mezi námi byly, učiněn jest nález, kterýž tyto věci v sobě obsahoval. Předně: poněvadž jsou Kudlovští proti nálezu v hory Kryštofovy tahli a jemu škodu v nich udělali, že jest moc a právo měl je trestati; a kdež dále svědky provádí, že jsou oni Kudlovští k vynahrazení škod jemu se v vyš psané roboty dobrovolně uvolili, oni pak proti tomu, aby je k týmž robotám vězením přinutiti měl, dostatečně neukazují, že jemu povini budou takové roboty vykonávati a naposledy že on Kryštof má jim dobytky jejich pobrané navrátiti. Nebo když jsou těch robot podle uvolení svého vykonávati nechtěli, dal jim dobytky zjímati. Obdržel tu při samými svědky, kteréž kdyby byli Kudlovští odvésti mohli a ukázati lépe, že co jsou učinili, z přinucení učiniti musili a že ty osoby rytířské nemohly svědčiti, o čem nevěděly, jakž podle zdání mého ne nesnadné jim to bylo, bylby Kryštof zle obstál; neb darmo to jest, že pokuta, kterouž pokutování jsou, daleko jest větší než provinění. Neb provinění t. škoda, kterouž učinili v horách, jest věc časná a kteráž po některém létě sama se vynahraditi mohla, když by les zase byl odrostl; ale pokuta, t. uvedení nových robot, jest věčná, kteráž i na potomky se vztahuje, kteříž tím, co jsou předkové jejich zavinili, nic vini nebudou. Druhé provinění jest některých toliko osob a pokuta jest celé dědiny; třetí provinění jest jedno a pokuta jest čtverá, nebo v vězení byli, o dobytky přišli, platy z těch kopanin dávati musejí a naposledy i robotovati. Ale když své pře věsti neuměli ani ji čím dostatečně prokázali a pán jejich v tom se lépe opatřil, musil ten nález učiněn býti.

V tom se ouředníci od p. Kateřiny Onšické navrátili, která švagra svého p. Bohuslava Pergara volila a Kryštofa Cedlara na hoře dotčeného zmocnila. Jest nejprv rok prožalován; potom že na komisí byl, vzata jest do potazu výpověď, která od komisařů ode mně k tomu nařízených učiněna jest a jsouc od nás srovnána a s svědky od stran přivedenými jest schválena a na horu ku právu ku přečtení podána s tím vyhlášením, aby se podle ní strany poviny byly k sobě chovati. (F. 145) Po přečtení té výpovědi svolal jsem potaz a některé suplikací jsem přednesl.

Sobota. Po zasednutí přednesl jsem J. M. psaní od p. Palatina král. Uherského a aby po vystoupení mém od J. M. čteno a otevřeno bylo, což se potom také i stalo; ale vážení ho odloženo až do pondělka.

Potom jsem vystoupil a své místo p. Janem Jetřichem z Kunovic osadil. Přednesl jsem nejprve inventář statku po p. Jiřkovi Sedlnickém, kterýž před některou nedělí umřel a koupiv před některým málo létem půl Sedlnice více dluhů než statku po sobě zanechal, čehož k dotvrzení předložil jsem poznamenání jakž toho, zač statek koupen jest a zač by státi mohl, tak také jak mnoho dluhu po neb. se nachází, při čemž jsem žádal, aby mi naučení dáno bylo, poněvadž pořádek jest, kde více dluhův nežli statku zůstává, aby tu hejtmanu k opatrování krom samých sirotkův nic více přisuzováno nebylo, aby mi také J. M. naučení dáti ráčili, že tu k správě mé mimo sirotky nic jiného nenáleží. Stalo se.

Zatím vystoupil nejv. p. komorník a přišla k němu do šraňku jeho žena a Viktorýn Fryberger, jakožto spolu s ním poručníci dítek a statku neb. hraběte z Salmu a promluvil od sebe i od nich, že jakož jest jim od J. M. psaní od minulého soudu učiněno, aby se sem před J. M. postavili a poručenství nebožtíkovo před J. M. položili, poněvadž na nápisu jeden spolu s nimi poručník, totiž Štefan Šmid vypuštěn jest, jiný pak, kterýž se z poručenství vytáhl, totiž p. Jan Kobylka na témž nápisu postaven jest, že jsou měli na rozmyslu, takové psaní otevřítí, však pro vážnost soudu a šetrnost J. M., že jsou je otevřeli a vyrozumějíce poručení J. M., že jsou se sem najíti dali. Nicméně poněvadž tu p. Šmida jakožto spolu s nimi poručníka přítomného není, že se v žádnou při o též poručenství, ani také v jaké odpovídání proti mně dáti nemohou, žádajíce, aby J. M. ráčili jich při tom milostivě zanechatí. Dal jsem na to odpověď, že jsem já při minulém soudu za žádnou jinou příčinou žádosti své o položení vyš jmenovaného poručenství na J. M. nevznesl, než abych povinnosti ouřadu svého zadosti učinil, kteráž jest, o sirotky péči míti a abych sebe a potomky své před nebezpečstvím opatřil, aby sirotci dorostouce dnes neb zítra nemohli se na mne neb budoucí mé, že jsem se jich neujal, navraceti. A protož když jsem porozuměl, že by takové poručenství nevšelijak pořádné býti mělo, že jsem žádostiv byl, (f. 145 b) a jsem, je slyšeti, tak abych mohl potřebu svou na místě sirotkův k němu promluvití; to pak že jsem neučinil bez pořádku, aneb bez příkladu, neb že zjevně v zemi za právo jest, aby se hejtman sirotčích věcí tím pořádkem jakž sice mezi jinými obyčej jest, nedosuzoval, než na vznešení, které by před J. M. učinil, aby slyšán a souzen byl; týmž způsobem že jsou to jiní hejtmanové přede mnou činili a ukázal jsem příklad na p. Frydrychu z Žerotína, kterýž tím způsobem o poručenství neb. Matyáše z Hartunkova slyšán jest, ano i strany sebe přivedl jsem J. M. ku paměti, že po smrti téhož p. Frydrycha jsouc zmocněný od jiných spolu nápadníků statků po něm pozůstalých, týmž způsobem o poručenství neb. Jana Rafaela Chroustenského slyšán jsem. Že pak pani poručníci nepřítomností p. Štěpana Šmida se vylouvají, já proti tomu že nemluví, než J. M. k uvážení to připouštím, však že J. M. žádám, pokudžby ráčili uznati, že by ta příčina k odkladu postačila, aby ráčili na to pamět míti, že Šmid jsouce služebníkem J. M. Cské a Pfenigmistrem říšským pro povinnost svou nemůže zde v zemi zůstávati, než nebo při dvoře J. M. C. se zdržovati, nebo v říši byt svůj míti. Stáli nemalou chvíli o to v potazu; potom odložili toho až do Brna a poručili, aby se tam oni poručníci a Šmid spolu s nimi postavili, a pakliby se postaviti nemohl, aby zmocnění od něho dostati hleděli, jakžto pamět od práva, kteráž z zadu zapsána jest, šíře v sobě obsahuje a zavírá.

Po této věci vstoupila do šraňku Eliška Špatlovna z Prudic a ačkoli velmi maličkého zrostu však když ukázala že léta svá přirozená má, dáno jest naučení, aby jí statek postoupen a počet učiněn byl. Potom vstoupila do šraňku sirotek dcera neb. Bibršteina a žádala stvrzení svých lét, oznamujíc,

že okolo sv. Markyty bude míti let 15; ale poněvadž jich ještě nevyplnila, odloženo jest jí toho až do příštího soudu. — Po té vstoupil Zygmond Oneš a žádal, aby mu sirotci po neb. Pavlatovi jakožto nejbližšímu příteli k ručení puštění byli. Nebyl jsem proti tomu, toliko jsem J. M. v známost uvedl, že nejstarší syn neb., kterému by okolo 24 let již býti mělo, mezi Jesuity do řádu duchovního vstoupil a ačkolivěk jsem (f. 146) od rektora zdejšího, že by již tak dalece societati aneb řádu tomu zavázán byl srozuměl, žeby již moci jemu nepozůstávalo, zase k světu se navrátiti, avšak že tak sobě od něho tu zprávu danou mám, že by oni, poněvadž jest ještě ordines sacros nepřijal, mohli jej sami od sebe z své dobré vůle propustiti, kteroužto věc že proto J. M. předkládám, aby ráčili moci jeho opatřiti, pokudž by se zase kdy k svému stavu navrátil, aby o své nepřišel. Učiněno jest naučení na týž způsob. — Více jest mi dáno naučení o sirotky po neb. Bohuslavovi Jarském a jsou mi sami toliko, poněvadž po otcí jejich nic nepozůstalo, k opatrování poručeni. — Sirotci Frydrycha Světlíka jsou mi s tím, co jim náleží, poručeni. — O sirotky neb. Jana Škřičkovského z Pozdětína jest odloženo do Brna k příštímu soudu. — Po těch všech naučeních vystoupil ke mě p. Ladisl. Velen z Žerotína a tak jsme podlé onehdejšího poručení J. M. podali paměti našeho ohlášení strany smluv a erbanunkův předkův našich, kteráž zjevně přečtena byla a potom z povolení J. M. do knih pamětních zapsána.

Když jsem se zase navrátil na své místo, vstoupil Mikuláš Tunkl zmocněný p. Berky do šraňku a přednesl J. M. jakož jsou předešle naučení dáti ráčili aby p. Adamovi Žampachovi, což tak v Moravě po p. ze Zvole nebožtíkovi pozůstalo, k ručení pustil, poněvadž p. Estera ze Zvole manželka jeho jakožto nejstarší sestra nebožtíkova na něj své právo převedla, kdež že před J. M. tajiti nemůže, že jest se tomu naučení ještě za dosti nestalo. Mezi tím pak že jest p. Estera ze Zvole život svůj dokonala a poněvadž p. Adam právem jejím ručiti měl, že J. M. za naučení žádá, má-li mu předce takovou pozůstalost k ručení pustiti neb ne? K tomu se ohlásil p. Bedřich Sednický, že má zmocnění od p. Anny Marie a p. Judyty ženy své jakožto sester vlastních neb. p. Estery a p. z Zvole nebožtíka, poněvadž to právo k ručení jim již jakožto nápadnicím p. Estery nejstarší sestry náleží, aby na místě jich týž statek ručiti mohl. Stoupil také do šraňku p. Adam Žampach ale nemluvil nic; a tak se stala dotázka naň, co k tomu říká? Odpověděl, že jest předce na tom, aby ručil a že se také rukojměmi opatřil, kteříž za něj slibiti chtějí a tak dáno naučení Tunklovi, kterýmž první naučení stvrzeno jest, totiž aby mu to předce k ručení pustil a to proto, že jest to právo, které manželka jeho na něj přivedla, poněvadž naučením stvrzeno jest, (f. 146 b) s ní neumřelo; za druhé, žeby to veliký spletek přineslo, kdyby mělo ručení na ručení učiněno býti. A naposledy že on se ohlašuje, že chce naučení dosti činiti a rukojmě za sebe postaviti, ač já o tom nemálo pochybuji, aby je svěsti mohl. — Po tomto naučení podali pani z rytířstva osoby k soudu z prostředku svého ze jmena tyto: p. Jindřicha Zahradeckého, p. Václava Koňasa, p. Jiří Zygmonda z Zástřizl, p. Hynka Bořitu.

Pondělí. Hned po zasednutí vstoupil do šraňku p. Kryštof Karel Podstatský a přednesl, jakož jest sirotka a statek Čekynský po neb. bratru svém ručil a to nachází, že ten statek jsa obtížen dluhy sirotku zdržán býti nemůže, jakož pak i prošacování statku i poznamenání dluhův pro lepší vyrozumění J. M. do potazu podal. Protož že J. M. žádá, aby povolení své k tomu dáti ráčili, aby takový statek mohl prodán býti. Odloženo jest rnu toho do zejřka. — Po něm vstoupil p. Kryštof Sednický a s ním někteří rukojmové neb. p. Jiřka Sedlnického žádající, poněvadž jest po něm více dluhů nežli statku pozůstalo, jakž i naučení J. M. to přináší, aby jim povoleno bylo, aby se

mohli v týž statek uvázati a sebe sami vyvaditi. Jest jim také odpovědi k zejtrku odloženo. — Po té kázal jsem se stoupiti a přednesl jsem psaní, o která se ve čtvrtek minulý snešení stalo, jedno k J. M. C., druhé panům ouředníkům Českým a třetí do regierunku; ale nelíbila se J. M. a tak mne žádali, abych je s sebou domů vzal a je opravil. — Rozkázal jsem potom panům z rytířstva vystoupiti od nás z potazu a podal jsem na J. M. pány, aby ráčili z těch včera od rytířstva poznamenaných a předložených osob jednu vybrati a do soudu vzíti. Snegli se na p. Jindřichovi Zahradeckém a tak jest ode mně zavolán a do soudu vzat. — Za tím rozkázal p. sudí, aby p. pisář pŕuhony před sebe vzal a tak vyhlášen jest pŕuhon Jana Šmerhovského na p. Žampacha; nestál p. Žampach a když Jetřich syn Janův jakožto zmocněný žádal za opatření, ukázáno jest na pořádek.

Jiřík Brier měšténín a barvíř¹⁾ Olomoucký pohnal Filipa Jakuba (f. 147) Předbora, že jest jej raněného hojil a on že se mu zapsal, že mu za tu práci jeho zaplatiti a 50 zl. dáti chce, avšak že toho až posavad zanedbává, toliko že jest mu 10 zl. na ty peníze odvedl, ostatek pak za sebou že zdržuje. Žádal nejprv odkladu Předbor právě, že svědomí potřebuje od opata Hradištského; ale oznámila mu druhá strana, že jest pŕuhon starý, k tomu že opata Hradištského nedaleko měl jsa na gruntech jeho usedlý a svědomí po ta léta od něho dobře dostati mohl, by byl chtěl, ano i při tomto soudu, poněvadž klášter u samého města leží. Vidělo se zjevně, že toliko ouskoku od práva hledá a tak jest mu poručeno odpovídati. Bránil se nejprv pŕuhonu a (jakž nic pořádku nerozumí), hned tři obrany spolu přednesl; jednu, že jej pohání Filipa a jemu že říkají Filip Jakub; druhou, že jej pohání na dvoře svobodném a on že žádného svobodného dvoru nemá, než toliko purgkrechtní na gruntech kláštera Hradištského; třetí nepamatují, ale nebyla nic podstatného. Na dvě poslední neodpovídal Breier nic; než na první toliko strany jmena a ukázal smlouvu mezi nim a Předborem učiněnou, v které se podepsal vlastní rukou Filip Předbor. Ale byla by předce obrana postačila, neb všudy po celé smlouvě byl jmenován Filipem Jakubem; než zkazil to sobě sám. Neb jak uslyšel smlouvu čísti, dal se v odpovídání a nejprv pravil, že ta smlouva učiněna jest v jeho nemoci, když on o sobě nevěděl, jest-li živ či mrtev; druhé, že jest mu připověděl Brier, že mu nechce na těžkost nastupovati, než pomalu od něho bráti; třetí, že jest mu se tou záplatou zavázal, když mu budou nahrazeny škody od panů z kapitoly, které pohnal, že jsou jej poddaní jich zomyslně zranili a k těžkosti připravili. Neukazoval toho ničímž, nybrž strany posledního punktu nalezlo se z vlastního zapsání jeho contrarium. Proti tomu Brier tiskl na jeho připověd, sekryt a ruku a tak jest nález, že má Předbor platce býti. Po nálezu žádal Brier za opatření, poněvadž jest pohnán z zatkyne a tak jest od p. sudího když rukojmí neměl, na závazek vzat.

Bratři z Obrhamu pohnali Adama z Šlevice o sumu nějakou; žádal odkladu z Šlevic pro svědka, kterého jmenoval a pravil jej býti pisářem nebožtky manželky jeho, sestry týchž Obrhamů, kteréž všecky věci její spravoval, dokládaje, že jest se ho teprv při soudu doptal a že mu mnoho na něm záleží k této při. Bránili Obrhamové odkladu velice, předkládajíce, že pŕuhon jest starý, oni že jsou cizozemci, že již více jezdice sem utratili, než ta suma stojí, že se J. M. C. za ně přimlouvati ráčil. Ale byly příliš podstatné circumstantie od Šlevice přednešeny, a tak jest dán odklad do druhého práva však s tou výminkou, aby více dáván nebyl. (F. 147 b) Po tom odkladu učiněni dva nálezové na uvolení každý o 1000 zl. mezi týmž Šlevicem a Janem Adamem z Víčkova, poručníkem Kateřiny z Víčkova, sestry své. Kteříž když se psali,

¹⁾ t. j. ranhojitel, utvořené ze slova barbier.

svolal jsem potaz a jest váženo psaní p. palatina od soboty do dneška odložené. Snesli jsme se na tom, aby odpověď dána byla, poněvadž psaní jeho pilného uvázení potřebuje a čas krátký jest a některé věci se k tomu vyhledati musejí, že mu nemůžeme odsud odpovědi místné a dokonalé dáti, než že jsme toho odložili do Brna, odkudž že nepomineme to vykonati a jemu jakž potřeba ukáže odpověditi. Toto pak snešení toliko proto se stalo, že jsme se dělili strany žádosti jeho kterouž tím psaním na nás vzkládá; neb žádá, abychom se vložili v to u J. M. C., aby ráčil ten lid německý do Ujvaru proti artykulům Viden-ským a sněmovním snešením Uherským uvedený odtud povolati a p. Rudolfa z Tiefenbachu za nejvyššího tam neustavovati. Neb někteří se přimlouvali, aby o to psáno bylo císaři, někteří pak aby nebylo psáno za příčinou, že jsme toho prvé při císaři vyhledávali, aby Moravec byl Nejvyšším na tom zámku; zase ti, kteří se přimlouvali, aby bylo císaři psáno, opět se dělí; neb jedni chtěli, aby psaní Palatinovo do našeho bylo zavříno, jiní pak, aby suma z psaní Palatinova byla vyňata a do contextu psaní našeho uvedena; a tak když jsme se srovnati nemohli, jest ten prostředek vynalezen.

Za touto věcí navrátilo se zase na půhony a vyhlášen jest půhon Adama z Dornavy na Adama Šlevice o ouroky zasedělé z sumy 2000 zl., kteréž neb. Anna z Obrhamu manželka Šlevicova jemu dlužna byla; o hlavní sumu prvé byl půhon. Ale nestál k němu Adam z Dornavy ani poručníci a tak dal Šlevic naň ustanné. Ale k tomuto půhonu postavili se poručníci a dali nejprv čísti Vidimus zápisu od Anny z Obrhamu učiněného, potom některé nálezy; bránil se Šlevic odpovídání, že jest první půhon přesouzený a tak že o přesouzenou věc pohání, a byl by obdržel, kdy by bylo tak. Ale nebylo, neb nestal se nález, kterýmby Adam z Dornavy byl odsouzen těch peněz, než svou nedbanlivostí o ně přišel, a tak jest nález učiněn, že jest mu Šlevic povinen takové ouroky spraviti.

Outerý. Hned po zasednutí přednesl jsem J. M. psaní, která vedlé včerejší žádosti J. M. na mne vložené na díle jsem opravil, na díle znovu napsal; ráčili je J. M. schváliti a tak jsou k přešpsaní k ouřadu písařskému podána. (F. 148) Potom přednesl nejv. p. komorník, že Jetřich Šmerhovský menší písař již dávno toho vyhledává, aby z služby své propuštěn byl, on pak přemýšleje, koho by na místo jeho J. M. přednésti mohl, že jest myslí svou přišel na Rostaušera, který v Nyklšpurce bytem jest a to proto, že netoliko jazyku jest povědom a k té práci se hodí, než také že jest možný a náklad a outratu, která při té službě činiti se musí, že lépe vystáti může než jiní, dotazuje se při tom, nebylo-li by proti nám, aby mohl dále s nim jednati? Ohlásili jsme se všickni, že ho neznáme a tak nevíme, k čemu se přimlouvati; než když ho vychvaloval i on i p. kardynal povolili jsme k tomu. — Když jsme to zavřeli a rozstoupili se, vstoupil zase do šraňku p. Podstatský a žádal, aby mu dovoleno bylo, statek Čekynský, který pro dluhy obdržán býti nemůže, prodati. Dána mu po učiněném potazu skrze mne odpověď, že J. M. ráčili jsou naříditi za komisaře p. Kryštofa Ulštorffera, p. Viktoryna Freibergera a p. Adama Vlčnovského a mně poručiti, abych jim psaní učinil, aby oberouce sobě den na Čekyň sjeli, shlídnouce důchody a srovnajíce je s dluhy J. M. při příštím soudě Brněnském zprávu dali a při tom také své zdání, mohl-li by ten statek bez prodaje obdržán býti, J. M. oznámili.

Po něm vstoupil do týchž šraňků p. Kryštof Sednický, p. Jan Balcar Četryš, p. Stibor a p. Karel Pražmové a ohlásíce se, že se statku neb. p. Jiříka Sednického i všeho toho, což po něm zůstalo jakožto základu svého jsouce zaň rukojmové, drží, žádali, aby jim naučením J. M. takový statek v moc uveden byl. Dáno naučení, aby se v statek uvázali a z rukojemství se vyvadili,

dluhy zde v zemi spravedlivé platili a cožby zůstalo, mně jakožto hejtmanu k opatření k dobrému sirotčímu odvedli.

Hraběnka Letovská přijala manžela svého hrabě z Turnu na spolek.

Po těch všech věcech vyhlášen pňhon p. Jetřicha z Kunovic na p. Bohunku z Kunovic a vymazání z desk zemských vkladu 50.000 zl. na statek Brodský od p. Arkleba z Kunovic otce jich z statku Konopištského přivedeného. Dal čísti předně p. Jetřich poručenství neb. p. Alžběty z Šternberka, matere své, v král. Českém ještě za živnosti její do desk vložené, kterým statek svůj Konopištský poroučí muži svému p. Arklebovi a synům svým, nařizujíc při tom věno dcerám svým každé 5000 zl., a řídíc dále nápad po smrti synů na otce a po otci na dcery. Potom dal čísti smlouvu o prodaj statku Konopištského učiněnou, kterou se p. Arkleb zavázal, že chce 50.000 zl., které po zaplacení dluhův z statku toho zůstali, na svůj statek dědičný v Moravě převésti. A naposledy dal čísti vklad ten dotčené sumy na statku Brodském opatřený. Dokazoval pak z těch věcí, že Bohunka již více nápadnice není a že jí v té sumě nic nenáleží. (F. 148 b) Ačkoli byla nemalá táhanice o to, však předce nalezeno, že jest práv, jak se z nálezu toho obšírněji a světleji vyrozumí: „Mezi p. Jetřichem z Kunovic a paní Bohunkou Žerotínskou z Kunovic, sestrou jeho, páni nalezli: poněvaž p. Jetřich z Kunovic to ukázal, že paní Alžběta z Šternberka, již nebožtka, když jest zápisem dckami zemskými v král. Českém statek svůj Konopištský s jeho příslušenstvím p. Arklebovi z Kunovic manželu svému a p. Janovi i p. Jetřichovi synům svým s ním zplozeným po smrti své pořádně dala a odkázala, to týmž zápisem znamenitě opatřila, pokudž by Pán Bůh týchž synův jejich bez dědičův mužského i ženského pohlaví z tohoto světa povolati ráčil, aby p. Arkleb z Kunovic, manžel její v držení a užívání dotčeného statku zůstával a po smrti jeho teprv ten a takový všecek statek aby na dcery její s ním zplozené, sestry týchž p. Jana a p. Jetřicha připadl. Podlé kteréhožto dání a zapsání aby taková nápadová v své mocnosti zůstali, že jest se p. Arkleb z Kunovic, nemoha téhož statku Konopištského pro dluhy obdržeti, smlouvou v král. Českém léta 1603 v sobotu den sv. Lukáše Evangelisty Páně učiněnou zavázal, že má povinen býti, sumu ostatní 50.000 kop mísenských, kteráž mimo zaplacení dluhův tam v král. Českém v statku Konopištském jemu a dítkám jeho zůstávala, na statech svých v mark. Moravském ležících nezavadných dckami zemskými v týmž mark. Moravském dostatečně pojistiti, a to provedl, že jest týž p. Arkleb z Kunovic podlé též smlouvy tak učinil a takových 50.000 kop mís. na statku svém Brodském týmž synům a dcerám svým jest ujistil, potom pak po všem z tohoto světa smrtí jest sešel a p. Jan a p. Jetřich z Kunovic synové jeho jakožto spolu s ním nápadníci a dědicové statku Konopištského a po prodaji statku nápadníci a dědicové sumy 50.000 kop mís. jej živností svou přečekali a tudy sami nápadníci zůstali, že paní Bohunce z Žerotína, kteráž spolu s sestrou svou od paní Alžběty z Šternberka matere své nápadnice statku Konopištského po smrti p. Arkleba otce svého s tou výminkou, jestli by Pán Bůh bratří jejich a synův též paní Alžběty z tohoto světa před p. Arklebem (f. 149) povolati ráčil, nařizena jest, na sumu vyš psaných 50.000 kop mís. na místo statku Konopištského na statek Brodský převedenou, kromě věna, týmž zápisem do desk zemských král. Českého od p. Alžběty z Šternberka vloženým, odkázaného, nic nenáleží a ona paní Bohunka z Kunovic po smrti téhož p. otce svého k ni víc žádného práva nemá. Ten potaz vynesli z pánův: p. Ladisl. Šleinic z Šleinic, p. Zdeněk Brtnický z Valdšteina a z rytířstva: Michal z Hrádku, vše J. M. Řím. Císaře Uh. a Čes. Krále etc. rady.“

Když se nález psal, přednešen jest concept, který jsem udělal odpovědi p. Palatinovi a schválen. Po přečteném nálezu Bohunka Bílská vstoupíc do

šraňku přijala Jana Bartodějského manžela svého na spolek na Opatovice. Potom jsme se stoupili a ohlásil se p. Jan Jetřich z Kunovic, že máje jeti do Rakous pro svou pilnou potřebu, rád by p. Šleinicovi klíče od svobod oddal, aby mi mohl na místě jeho při inventování jich pomáhati a žádal J. M. za povolení, kteréž také dáno jest. A s tím jest soud vzdán.

Paměti.

Pamět J. M. p. hejtmana a p. Ladisl. Velena z Žerotína: „Vysoce důstojné Kníže a V. M. nejv. p. ouř. a p. soudc. zemští, páni naši milostiví! Na V. M. včerejšího dne k nám z potazu učiněné promluvení V. M. ku paměti přivozujeme, kterak doslechnuce toho, že jsou zmocnění p. Jana Frydrycha z Žerotína a na Strážnici, strejce našeho, před V. M. ku potřebě téhož p. Strážnického některé staré listy a smlouvy mezi předky našemi pany z Žerotína učiněné ku právu je podadouce, čísti dali, v tom jsme před V. M. ohlásili, že jest z takových smluv a listův, které se erbanunky jmenují, již dávno sešlo, odkudž obávajíce se my, aby snad takové (f. 149 b) přednesení a předložení týchž listův nebylo k nějaké ujmě a ublížení našemu, že V. M. žádáme, aby jste takové ohlášení naše v pamětech svých míti a aby do knih pamětných zapsáno býti mohlo, milostivě dovoliti ráčili, doloživše také toho při tom, že kdybychom byli věděli, že takové listové a smlouvy mají V. M. předloženy býti, žebychom snad průvody nějakými byli se opatřiti mohli k dokázání toho, že jest z takových erbanunkův již sešlo. Ale nemajíce jiných na ten čas na hotově, že toliko V. M. v známost uvozujeme, předně; že jest dobré paměti pan otec můj Karla Staršího z Žerotína poručenství o statku svém učinil a máje stryce v krevnosti bližší, jako p. Karla z Žerotína a na Starém Jičíně, p. Jana z Žerotína a na Losyně a p. Bernarta z Žerotína a na Mezřiči, jest opominuv jich nápadníka po smrti mé a bratra mého učinil strejce o několik stupňův dalšího p. Ladislava Velena z Žerotína, čeho by učiniti byl nemohl, kdyby svým statkem svoboděn nejsa takovými erbanunky zavázán byl, Týmž způsobem že jest pan otec můj Ladisl. Velena z Žerotína dobrý díl statků svého poručenstvím od svých bližších strejcův odcizil a dítkám p. Jana Staršího z Žerotína odkázal, čehož jest tolikéž učiniti nemohl, kdyby tito erbanunkové místo míti měli. Nad to že jest dobré paměti pan Strážnický otec p. Jana Frydrycha z Žerotína tolikéž poručenství učinil a pomínuv bratra svého vlastního. že jest nejstaršího syna jeho nápadníkem statku svého po smrti p. Jana Frydrycha svého (sic) učinil, což tolikéž proti týmž erbanunkům se vztahuje. A naposledy že jest teď nedávnými časy p. Viktorýn z Žerotína všecek statek svůj dceři své poručenstvím odkázal, kterýž sice podle erbanunkův dotčených bratru jeho p. Vilímovi Frydrychovi náležel. Kterýmižto příklady jsme toho dotvrzovali, že z těch erbanunků již sešlo, poněvadž ta poručenství všecka své místo bez odporu měly a mají. Avšak co se pře mezi vyš psaným p. Strážnickým a p. Zdeňkem Žampachem dotyče, mohou-li oni týchž erbanunkův k dokázání své spravedlnosti čím užiti, že my jim toho přejeme, (f. 150) toliko aby nám na škodu a ujmu práva našeho nebyly. Protož V. M. ještě za to služebně žádáme, aby jste tuto pamět naši s paměti Vašnostinými srovnati a do knih pamětných zapsati poručiti ráčili. V. K. M. a V. M. k službám povolní Karel Starší z Žerotína, Ladislav Velen z Žerotína. —

Prokázání stavu ryt. od Mikuláše Malinovského z Malinovic: Mikuláš Malinovský z Malinovic předstoupil před J. M. p. hejtmana a J. M. nejv. p. ouř. a s. zemské spolu s nemalým počtem přátel svých krevních promluví od sebe dal, jakož mu při předešlém soudu, když jest na pňhon ten, kterýmž on Mikuláš Malinovský ut supra kněze Ondřeje Hortensiusa opata kláštera Velehradského ku právu zemskému zapohnal, přišlo, z potazu J. M. poručeno bylo, aby to prokázal, že osoba stavu ryt. jest, že tak poslušně činí a před J. M. spolu s přátely svými krevními i také průvody se staví, žádajíc J. M., aby do týchž průvodů, kterýchž J. M. podal, nahlídnouti, a je váziti a tak jej Mikuláše sobě milostivě poručena míti ráčili. Kteréžto původy J. M. do potazu vzíti, je váziti i také zjevně přečísti dáti ráčili a po přečtení i uvázení týchž průvodův a svědomí od J. M. p. hejtmana z potazu J. M. témuž Mikulášovi Malinovskému odpověd dána: že jsou J. M. ráčili ta svědomí od něho podaná sobě přečísti, je v potazu váziti, ano také zjevně přečtených do-slechnouti a ráčí podlé týchž dostatečných průvodův jeho Mikuláše Malinovského ut supra za osobu stavu ryt. uznávati a aby před slavným právem zemským mark. tohoto státi a se souditi mohl, jemu toho příti. Toto pak promluvení J. M. p. hejtmana do register zemských pro budoucí pamět zapsati poručiti jsou ráčili. Stalo se o soudu S. Janském v městě Olomouci držáném léta Páně 1613.

Strany poručení neb. p. Vejkharta hraběte z Salmu. J. M. ráčí té věci až do nejprv příštího soudu, kterýž v tomto mark. (f. 150 b) Mor. držán bude, odkládati a V. paní a panům poručníkům o tom poručeti ráčí, aby jste osobně sami ničímž leč mocí Boží se nevymlouvaje k tomu času najíti se dáti ráčili a takové poručení i s listem mocným J. M. Cské s sebou vzíti a v tom se před J. M. ohlásiti ráčili a ohlásili a toto poručení J. M. račte míti a máte jiným poručníkům nejpřítomným v známost uvésti, pokudžby bezelstně kterému se postaviti možné nebylo, aby jiní moc měli to všecko na místě nepřítomných vykonati.

O prodej statku Čekynského. Na vznešení a žádost od Kryštofa Karla Podstatského z Prusinovic J. M. učiněnou od J. M. p. hejtmana z potazu J. M. promluveno: že J. M. ráčili jsou tu věc v svém uvázení míti a další zprávu o té všecké věci vzíti chtějí ráčí a k tomu za komisaře nařizovati p. Adama Vlčnovského, p. Kryštofa Ulštorfara, p. Viktorýna Freibergara. A poněvadž vědomosti není, zda-li ty osoby zde v městě Olomouci všechny jsou, ráčili jsou J. M. se na tom snésti, aby těm osobám psaní a poručení od p. hejtmana učiněno bylo, tak aby snesouce se o čas a den mezi tímto časem a soudem příštím Brněnským na Čekyni sjeli, na platy a všelijaké užitky s pilností se vypykali, registra spíše je zpečetili a při tom soudu J. M. i s poznamenáním dluhův a přiložením svého o tom o všem zdání přednesli.

Supplikatie.

Obec města Lipníka, kteráž znamenitou škodu ohněm na všech staveních obecních i také obzvláště téměř všickni jiní obyvatelé tam v minulou neděli provodní vzali, za to prosí, aby jim berné, což se jich za tento rok od lidí (f. 151) u nich nepohořelých sejde, na pomoc k vystavení některých míst obecních darována byla. Odpověd. Má ta žádost na J. M. p. stavy při sněmě vložena býti.

Jan Mylcing z Fochu hejtman stěžuje sobě do p. Kandelbergera, že mu služby jeho polní léta 1605 za tři měsíce, též za rok 1606 nepokládajíc v něm žádného času dodati a zaplatiti nechce; jaký jeho bštollunk byl, přikládá přípis psaní od J. K. M. p. vladaře domu Lichtnšteinského J. M. p. hejtmanovi učiněného, též přípis výtahu z rejster zemských počtových sobě od p. Šleinice daného, co jest na svou službu přijal, pravíc žeby mu ještě vybývati mělo 1113 zl. rýnských. Odpověd. J. M. ráčili poručiti, aby jej rentmístr zemský p. Kandelberger spokojil.

Pan Kašpar Suněk z Jesenice oznamuje, že jest paní Alína Mailatka hrabínka matka jeho statek pozemský Cimburk i s svršky a nábytky Gabrielovi Horeckému a jemu Kašparovi Suněkovi jakožto synům svým vlastním kšaftem odkázala, aby jej paní poručníci do čtyřmécitma let věku jejich dochovali, paní pak poručníci že jsou před tím vyměřeným časem ten statek p. Gabryelovi bratru jeho odprodali a z těch poručníků jeden p. Jiřík Martinkovský umřel, druhí dva p. Filip Borynský a p. Adam Martinkovský věkem sešli jsou; protož prosí za opatření, aby mu díl jeho na témž statku ukázán a vydán neb ujištěn byl, tak aby věděl, k čemu sáhnouti má a bratr starší jemu dílu neutrácel. Odpověd. Poručeno poručníkům, aby zprávu dali na tu suplikaci, než když se omluvil p. Martinkovský, že věci dotýkajících se této stížnosti zde nemá a p. Filip Borynský že nemocen jest, odloženo jest toho do Brna a poručeno jim, aby zprávu svou dali při příštím soudu Brněnském.

(F. 151 b) P. Zdeněk Žampach oznamuje, jakož má zápis dekami zemskými v král. Českém od J. M. Cské na panství Benátské pro sumu 60.000 kop míšenských, když jest chtěl listy obrannými se uvázati, že jest executí jemu zastavena a na ně jaké vyměření od nejv. p. ouředníkův a soudců zemských, kteréžto žeby se toliko na obyvatele král. Českého a ne mar. Mor. vztahovalo, ukázáno jest, ačkoliv pak bez pohoršení práva svého a zápisu ve dekách, kteréž zní, že jemu v vedení práva překáženo býti nemá, ourok z té sumy o sv. Jíří minulém přijal a z něho kvitoval, však žádá jakožto spolulandfrydník, poněvadž prvnější jemu udělené připsaní neprospělo, že ho J. M. další radou a pomocí opouštěti neráčí; k též suplikaci několikráté příspisy té věci se dotýkající přiloženy. Odpověd. Má p. Žampach při příštím soudu Brněnském J. M. tuto žádost svou připomenouti a J. M. ráčí ho chtiti v své paměti míti.

Saloména Goldtgreberova vdova, Olomučka, prosí, aby jí arrestované věci v domě jejím skrze Volfa Ungera zetě jejího pro neb. Václava Láryše zase propuštěny byly, proto že by ty věci časem zhynouti musely. Odpověd. J. M. k tomu povolovati ráčí.

Purgmistr a rada města Bzence prosí, aby jim jejich privilegia od pána jejich navracena byla z příčiny té, že jest ouřad i větší díl obce proti pánu se na onen čas nezdvihli a nyní všickni v poslušenství stojí; též žeby jim to mělo od neb. p. Jana Bruntalského z Vrba tehdáz místodržícího hejtmanství i také komisařův z soudu nařízených připovědíno býti. (F. 152) Odpověď. Jest ta věc odložena do soudu Brněnského.

Petr Rot, kterýž čtyřiceti dvě neděle zde u vězení seděl a 142 zl. 64 kr. podlé poznamenání příležitěho protrávil, prosí, aby to hospodáři rathouznímu zaplaceno bylo a jemu jakožto nevinému nějaká náhrada se stala. Odpověď. Dána mu odpověď, aby se spokojil.

Židé bydlející v mark. tomto všickni vespolek suplikují, jakož od J. M. C. osvobození mají, aby v arciknížectví Rakouském své handle volně bez hyndrunku provozovati mohli, že jsou dva kupci Švejcarrští jmenem Kryštof Senner a Jiřík Kestr naproti tomu také list císařský sobě objednali, aby židy v Rakousích obstavovati mohli pro nějaké jiné židy cizozemce dlužníky jejich, o kterýchž jakožto cizých dlužích oni nic nevědí; prosí za přímluvu k J. M. C., aby při předešlém obdarování zůstaveni byli a list ten kupcům Švejcarským posléze daný vyzdvížen byl. Odpověď. Že jsou J. M. ráčili již nejednou o té věci J. M. C. psáti a pilně toho vyhledávati; ale poněvadž nemohli až posavad nic objednat, že se J. M. vidí, aby toho odložili až do příštího sněmu a J. M. panům stavům svou stížnost připomenuli, že tehdáz se bude moci pohodlněji o těch věcech mluvit a je vážiti.

Justýna Hrobčická, vdova po neb. Kašparovi Vedrynském pozůstalá, vznáší že opatrování sirotek dvou a statku jejich podlé dvojího naučení, kteréž přikládá, na neb. p. Arkleba z Kunovic poslo a již za mnoho lét na pomoc k vychování týchž sirotek dáno nic není; poněvadž pak pani synové p. Arkleba jakožto nápadníci právi z toho sirotekům býti mají a p. Jetřich díl statku svého prodal, prosí za opatření sirotek, aby jim jejich nezhyňulo. Odpověď. (F. 152 b.) P. Janovi a p. Jetřichovi bratřím vlastním z Kunovic pro zprávu k nejprvnějšímu soudu, kterýž v tomto mark. držán bude.

Psaní.

P. Jiřímu Volfovi Křineckému z Ronova: „Pozdravení a služby naše přátelské V. urozený Pane, Příteli, Strejče, Švagře a Bratře náš zvláště milý vzkazujeme a na Pána Bohu zdraví i jiného všeho dobrého žádáme. Jest toho pilná a důležitá potřeba, aby jste ihned sem do města Olomouce, jakž V. toto psaní naše dojde, beze všelijakých odkladův a omluv ničímž leč mocí Boží se nezastíraje přijeti a před námi se ohlásiti ráčili. Z té tehdy příčiny naschválně toto psaní V. činíme a V. o tom poroučíme, aby jste se ihned jakž vyš dotčeno sem do města Olomouce neprodleně vypraviti a přijedouce před námi se ohlásiti a dále, což by tak od nás V. přednésti potřebného bylo, doslechnouti ráčili, kdež nepochybujem než že se tak zachovati ráčíte. S tím se V. na všem dobře a šťastně míti vinšujeme. Datum v městě Olomouci 26. Junii 1613. Kardynál Biskup, hejtman N. Ouř. a S. Z. M. Mho.

Nejvyšším panům ouředníkům a soudcům zemským Král. Českého: Pozdravení a službu svou V. a vám vzkazujeme urození páni Pani, urození a stateční pani z rytířstva, pani přátelé, strejcové, svagrové, ujoiné a bratří, též

pani přátelé naši zvláště milí V. a vám od Pána Boha všemohoucího žádáme téhož zdraví dobrého a jiných všech nejlepších věcí. Psaní V. a vaše, jehož jest datum na hradě Pražském ve čtvrtek den sv. Marka léta přítomného 1613, v němž nám, že jsou sobě J. M. knížata a pani stavové knížectví Slezských též markrabství horních i dolních Lužic od toho času jak jest J. M. Římský císař, (f. 163) Uherský a Český etc. Král etc. pán náš nejmilostivější v Vratislavi býti ráčil, obzvláštní kancelář na ublížení práva a spravedlivosti též starobylych chvalitebných pořádkův a obyčejův král. Českého zaraziti ráčili a zarazili, v známost uvozovati ráčíte a uvozujete, dokládajíce při něm, poněvadž V. a vy též pani stavové téhož království od takové vzacné věci na veliké zlehčení V. upustiti nikterakž neráčíte a nemůžete, že jste tu věc na J. M. C. vznésti a toho při J. M. C. aby kancelář Česká při své starobylé správě a vážnosti bez umenšení zůstávala, vyhledávati ráčili, jest nám kardynálu z Dytrychšteina, hejtmanu, nejv. ouředníkům a soudcům zemským při soudu tomto zemském sv. Janském přednešeno, jemuž, co v sobě obsahuje a zavírá, jsme s dostatkem vyrozuměli. Kdež V. a vám, že jste nás uvedením nám toho v známost pomínouti chtíti neráčili a nepomínuli, vdečně my to od V. a vás přijímajíce děkujeme a nepomíneme, při nejprvnější příležitosti takového psaní V. a vašeho J. M. panům stavům přednésti a v podobných příčinách V. a vám přátelsky se toho odměniti. A s tím se V. a vám od Pána Boha na všem dobře a šťastně míti vínšujeme. Datum v městě Olomouci 6. Julii léta 1613. Nejv. ouř. a soudc. z. M. M. n. p. S. Z. Sv. Janském v M. O. pospolu shromáždění.

J. M. Císařské: Nejjasnější a Nejnepřemoženější, Římský Císaři, Uherský a Český králi, Pane náš nejmilostivější. Nejmilostivější Císaři! Když jsme při tomto soudu zde v městě Olomouci držaném pospolu shromáždění z psaní od V. C. M. na díle některým osobám z prostředku našeho na díle nám všem společně do plného soudu učiněného milostivě V. C. M. vůle, aby p. Vilém z Roupova na Mladoňovicích a hradě Znojenském V. C. M. rada etc. na ouřad nejv. sudství a p. Frydrych Jankovský na ouřad hofrychtýřský dosazeni, tolikéž p. Jiří Volf Krínecký z Ronova a p. Václav z Zástrizl do prostředku našeho v soud zemský vzati a uvedeni byli, ponížene vyrozuměli, ač jsme se nad těmi psaními, v kterýchž opět mimo naději naši proti pořádku a předešlému obyčeji, též proti nejedné od nás na V. C. M. vložené žádosti některá potřebná slova vypuštěna jsou, nemálo zastavili a poněkud na rozmyslu měli vedlé poručení v nich obsaženého kráčet, nybrž raději V. C. M. ve vsí ponížene poddanosti omluvna se učiniti. Avšak (f. 153 b) soudíce z jedné strany, že takové vypuštění týchž slov nějakým omylem a přehlídnutím kancelářským státi se mohlo, a z druhé prohlídajíce k fedrunku a opatření spravedlností lidských, předně pak na pozor majíce, aby k milostivému V. C. M. zalíbení tomu všemu jakž doloženo za dosti se stalo, tak jsme se poslušně zachovali a nadepsané osoby na místa jim a ouřadům jejich náležitá uvedli a v tom milostivou V. C. M. vůli vyplnili a vykonali. Nemůžeme však před V. C. M. v ponížene tajiti, že kdyby se to v podobných příčinách více nám k zmenšení nějakému pořádků našich díti mělo, že by nám to nemohlo jináč než velice litostivě přicházeti, jakož pak i jiné dost nám to stízně jest, že téměř o každé psaní, které se nám jmenem V. C. M. činí, dopisovati se a nápravy při V. C. M. vyhledávati musíme, k čemuž i nyní přinuceni jsme, poněvadž předně v tom obojím psaní jak strany dosazení p. sudího tak strany p. hofrychtýře, že jste osoby vyš psané podlé hlasů k týmž ouřadům voliti ráčili, vypuštěno jest, ješto to i za císaře Rudolfa slavné paměti při dosazování nejv. ouředníků se vždycky zachovávalo, o čemž i nejv. p. kanclíři král. Českého dobře vědomo býti může, i V. C. M. téhož způsobu vyhlásování nás nynějších ouředníků milostivě jste následovati

ráčili. Podobně také v tom psaní, v němž o dosazení do soudu dvou nahoře jmenovaných panův poručiti ráčíte, aby jste je z prostředku těch osob, které jsme V. C. M. poznamenané odeslali, vybrati ráčili, doloženo není, což však těmito předešlými lety od V. C. M. zachováno jest, jakož se to v poručení tom, které jste nám o dosazení p. Ladisl. Velena z Žerotína do soudu učiniti ráčili, najíti a spatřiti může. Poněvadž pak nám na obojím pořádku tom nemálo záležití, jakožto na tom, který na zřízení zemském a listu krále Vladislava slavné paměti, jímžto soud zemský řídití ráčí, založen jest, V. C. M. v poníženosti poddané prosíme, že to milostivě naříditi ráčíte, aby se v podobných příčinách na potomní časy tak psávalo, jak týž pořádek a obyčej náš s sebou přináší, tak abychom nemuseli V. C. M. pokaždé novými stížnostmi zaměstnávatí, jsme té poddané nepochybné naděje, že nás při zřízení zemském a při našich chvalitebných (f. 154) zvyklostech milostivě zachovati ráčíte. A poněvadž místo p. Vilma z Roupova, který na ouřad nejv. sudství na místě p. Maximiliana Lva se dostal, jinou osobou hodnou dosaditi potřebí jest, V. C. M. poznamenané odeslati a teď znovu pro přijmutí jich V. C. M. při tomto psaní zejména jsme položiti poručili t. p. Kryštofa z Řičan a na Červeném Hrádku; p. Hynka Bruntalského z Vrbna na Bruntali a Goldštejně; p. Bedřicha Sedlnického z Choltic a na Slaveticích; p. Petra z Náchodu a na Žerotičích; p. Zygmunda z Tyřnbachu; p. Volf Dytrycha z Althanu, milostivě jednu obrati a nám ji tak, aby při příštím soudu Brněnském dosazena býti mohla, v známost uvéstí poručiti ráčíte. S tím se V. C. M. etc. Dt. ut supra. Ao 1613.

Do regierunku v Vídni strany p. Jindřicha Zahradeckého z Zahrádek: Vysoce urozenému Pánu, Urozeným pánům, Urozeným a statečným rytířům, slovtutným a vysoce učeným J. M. C. radám v zřízené správě neboližto regimentu v dolním arciknížectví Rakouském, panu příteli a panům přátelům našim zvláště milým a k nám laskavě příznivým. Pozdravení a služby naše přátelské vzkazujeme vysoce urozený pane, urození páni, urození a stateční rytíři, slovtutní, vysoce učení J. M. C. paní rady v zřízené správě neboližto regimentu v dolním arciknížectví Rakouském páni a přátelé naši zvláště milí a k nám laskavě příznivi od Pána Boha zdraví a v něm jiného mnoho dobrého V. a vám věrně přejeme. Před V. a vámi netajíme, že p. Jindřich Zahradecký z Zahrádek a na Višňovém J. M. C. rada ku při své, kterouž s p. Joachymem Španovským při právě zemském Brněnském má, dekretu nějakého, kterýmž vdova pozůstalá po Desideriusovi Conradovi kuchaři Španělském spolu s dcerami svými pro své a dcer svých zlé a neřádné chování a obcování okolo léta 880 anebo 890 od J. M. arciknížete Arnošta slavné paměti z města Vídně zjevně vypověděna byla, potřebuje, nás v tom aby jste V. M. a vy jemu panu Zahradeckému takový dekret buď in originali vydati aneb hodnověrného (f. 154 b) a zpečetěného výpisu uděliti ráčili a udělili, k V. a vám za psaní přímluvné uctivě a snažně žádajíce. Kdež žádosti jeho slušné oslyšení nemohouce V. a vás přátelsky žádáme, že vyš dotčenému p. Jindřichovi Zahradeckému takového dekretu ano také akta všelijaká, kteréž by se při regierunku nebo v registratuře té věci se dotýkajících (sic) vyhledati mohly, výpisy zpečetěné vydati naříditi račte a dáte, se přimlouváme. Té naděje k V. a vám jsme, že podlé přímluvy naší a pro průchod spravedlnosti a žádosti jeho a přímluvy naší naplniti odporni býti neráčíte a nebudete, jakož bychom i my v podobných příčinách (ačby se kdy co toho neb k tomu podobného zde v mark. tomto a při právě zemském přihodilo) na připsání V. a vaše učiniti odporni nebyli. A s tím se V. a vám od Pána Boha na všem dobře a šťastně míti vnašujem. Dt. v městě Olom. 6 Julii léta 1613. Kardynál Biskup, hejtman etc.

P. Palatinovi král. Uherského: Urozenému Pánu panu Jiřímu hraběti Tuřimu z Betlemfalvy dědičnému hraběti hrabství Oravského, pánu na

Oravě a Viči, J. M. Ř. C. Uh. a Česk. krále radě, Palatýnu král. Uherského a nejv. sudímu krajiny Kumanské etc. panu sousedu a příteli nám zvláště milému a na nás laskavému. Pozdavení a služby své přátelské a povolné V. M. vzkazujeme Urozený Pane pane sousede a příteli náš zvláště milý a na nás laskavý, téhož zdraví i jiného všeho dobrého přejeme V. tolikéž věrně rádi. Z psaní V., které nám při konci minulého týhodne dodáno jest, co nám strany uvedení lidu německého do zámku Ujvaru též vyhlášení p. Rudolfa z Tieffenbachu za nejvyššího též pevnosti oznamovali a jakými příčinami a důvody, abychom se k J. M. C. pánu nás všech nejmilostivějšímu o napravení a proměnění toho všeho přimluvili, věsti ráčíte, jsme obšírně vyrozuměli. A nechtěli bychom nikoli od toho býti, abychom V. na takové důležité psaní odpověď místnou pro zprávu V. hned odsud a při tomto času dáti neměli; ale (f. 155) jsouce zde podlé poviností našich nemalými pracemi zanešeni a uznávajíce, že dotčené psaní jakožto nemalé, nybrž obzvláštní a přední věci v sobě obsahující pilného uvážení vyhledává, ku kterémuž nejednoho bedlivého vhlídnutí v předešlé smlouvy mezi pany stavy král. Uherského a pany stavy země této ano i v jiná jednání jakož i sněmovní snešení obecná potřebí bude, čehož tak na kvap a v tomto krátkém čase vykonati nám nelze a jsouce ty věci v rozdílných místech schráněny snadně vyhledány a shromážděny býti nemohou: za těmi příčinami nemohli jsme se tak brzy strany toho, coby V. od nás za odpověď dáno býti mělo, ustanoviti, nybrž toho do soudu příštího Brněnského, do kteréhož krátký čas jest, odložiti jsme musili, odkudžto neopomineme, V. místné a náležité odpovědi dáti. Z té příčiny V. přátelsky a služebně žádáme, že tuto slušnou omluvu od nás příjmore nad tímto odkladem stíznosti nějaké nésti neráčíte a my se toho zase V. naším příjemným přátelstvím a volnými službami odměniti nepomineme. A s tím se V. od Pána Boha na všem dobře a šťastně míti vinšujeme. Dt. v městě Olomouci při soudu zemském sv. Janském. 6 Julii Ao 1613. Kardynál Biskup, hejtman, Nejv. ouř. a S. Z. M. Mor. etc. ut supra.

(F. 155 b) **Soud Brněnský Sv. Kunhutský téhož léta (1613).**

Není držán.

Odklad soudu. Z potazu J. M. nejv. p. ouř. a s. zemských od J. M. p. Jiřího Staršího Bruntalského z Vrba jakožto místodržícího J. M. p. hejtmana mark. tohoto v ubec oznámeno, že jsou J. M. nejv. p. ouř. a pani s. zemští podlé pořádku a poviností svých k tomuto soudu v dosti vzácném počtu se sjeti ráčili na jiném nejsouce nežli soud tento sv. Kunhutský zahajiti a podlé chvalitebného pořádku jej držeti, vdovám a sirotkům i jiným lidem v spravedlnostech jejich dopomáhati. Ale poněvadž rána Boží Morová jak v král. Českém tak v arciknížectví Rakouském zhusta, v mark. pak tomto v některých místech a dosti o blízce proskakuje, ano také i služebníci některých vzácných pánův z prostředku J. M. na morní nemoc se rozstonali a někteří z nich i zemřeli a tak ty i jiné veliké a podstatné příčiny, kterýchž J. M. s bedlivostí jsou považovati ráčili, za těmi tehdy a takovými podstatnými, velikými a nebezpečnými příčinami J. M. soudu tohoto zahajiti nadto jej držeti moci jsou neráčili. Avšak vždy podlé starobylého obyčeje na pany obyvatele přítomné, obzvláštně pak na ty, kteříž při tomto soudu co činiti mají a té

věci, chtějíce oumyslu jich vyrozuměti, podati jsou ráčili; načež p. obyvatelé a ti, kteří rozepře při tomto soudu zemském měli, uradíce se, odpověd dali, že jsou oznámení a snešení J. M. v svém uvážení měli a z těch od J. M. předstřených slušných příčin aby tento soud pro vyhnutí nebezpečnosti odložen byl, s J. M. se srovnávají. A tak tento soud od J. M. až do druhého práva odložen jest.

Psaní při témž času od J. M. vyšlá.

Jeho M. Císařské: Nejjasnější, Nejnepřemoženější a Velikomocný Římský Císaři, Uherský a Český Králi, Pane, Pane náš nejmilostivější. Nejmilostivější Císaři! V. C. M. v poníženosti tajiti nemůžeme, že my nejv. ouf. a s. zemští mark. tohoto Mor. podlé pořádku a povinností svých sem do města Brna k. tomuto soudu zemskému sv. (f. 156) Kunhutskému v dosti vzácném počtu jsme se sjeli, na jiném nejsouce, nežli soud tento zahájiti i podlé chvalitebného pořádku jej držeti a tudy vdovám a sirotkům i jiným lidem v spravedlnostech jejich dopomáhati. Ale poněvadž rána morová jak v král. Českém tak i v arciknížectví Rakouském zhusta, v mark. pak tomto v některých místech a to dosti o blízce proskakuje ano také i služebníci některých vzácných pánův z prostředku nás na morní nemoc se rozstonali a někteří z nich i zemřeli; za těmi a takovými tehdy slušnými a podstatnými i dosti nebezpečnými příčinami jsme dle příkladův panův předkův našich tak aby snad takové nakažení morové i v této zemi a mezi námi, poněvadž někteří z král. Uherského i Českého, též arciknížectví Rakouského i také od jinud, kdež ta morová rána se jest rozmohla, k tomuto soudu jsou se sjeli, tolikéž k nám se nedostalo, až do do druhého práva odložiti musili. Jsouce k V. C. M. Císaři, Králi a Pánu našemu nejmilostivějšímu té ponížené, celé a nepochybné naděje, že V. C. M. nad odkladem tímto již dotčeného soudu žádné nelibosti nésti, nybrž s námi v tom milostivě spokojeni býti a našim nejmilostivějším Císařem a Králem býti a zůstávati ráčíte. A my to Bůhdá, pokudž nyní co obmeškáno bude, v časích budoucích pilností svou nahrazovati se snažiti neopomineme, s tím milosti a lásce Císařské a Královské V. C. M. se poníženě poroučejíce. Datum v městě Brně v pondělí po sv. Kunhutě léta Páně 1613. V. C. M. věrní poddaní Kardinál Biskup, nejv. ouředníci a soudcové zemští mark. Mor. nyní v městě Brně spolu shromáždění. —

Jiné též J. M. Cské: Nejjasnější etc. ut supra. Nejmilostivější Císaři! Žádné pochybnosti nemáme, nežli že to psaní, které ode mně hejtmana z našeho společného snešení předešle V. C. M. učiněno jest i s připsím psaní pana Palatina král. Uherského, v němž o nebezpečnosti od Turka nepřítel nastávajícím oznamuje, k rukám V. C. M. již jest došlo. I poněvadž teď nyní opět týž pan Palatin psaní nám činí a v něm kterak by již nepřítel Turek s nemalým počtem lidu svého válečného do Sedmihradské země vtrhl usilujíc ji sobě podmaniti, věděti dává a při tom že i na král. Uherské jakožto nejbliže odtad přisedící sousedy a potom i na jiné království a země V. C. M. (f. 156 b) tudyž i na nás nemalé nebezpečnosti se valiti chce, oznamuje, jakož tomu z připsu takového psaní, který V. C. M. k milostivému vyrozumění poddaně odsýláme, milostivě vyrozuměti ráčíte. Z té příčiny nechtěli jsme pomínouti poníženou žádost naši tímto psáním na V. C. M. vložití a V. C. M. v poníženosti pro-

siti, aby jste takové nebezpečství předjít a na ty cesty a prostředky milostivě pomysletí ráčili, jakby to zlé přetrženo a to všeckno zase k dobrému a mírnému upokojení přivedeno býti mohlo, čehož se nepomineme V. C. M. našimi vždycky věrnými a poddanými službami každého času odsluhovati. A v tom i ve všem V. C. M. Císaři, Králi a Pánu našemu nejmilostivějšímu v milostivou Císařskou, Královskou a otcovskou péčí a ochranu poníženě se poručena činíme. Datum v městě Brně 17. Sept. Ao 1613. V. C. M. věrní poddaní Kardynál Biskup, Hejtman, N. Ou. a S. Z. M. Mho nyní v městě Br. spolu shrom.

Panu Palatynovi Král. Uherského: Pozdravení a služby naše přátelské vzkazujeme Vosti Urozený Pane, Pane a příteli a sousede náš zvláště milý od Pána Boha téhož zdraví i jiného mnoho dobrého přejeme Vosti věrně rádi. Jaké psaní nám hejtmanu, nejv. ouř. a s. z. mar. Mor., oznamující nám o nebezpečství od Turka, kteréž na zemi Sedmihradskou přichází a tudy i k král. Uherskému jakožto nejbliže přisedícím sousedům se přibližuje, činiti račte, tomu všemu z téhož psaní i jiných nám docházejících novin jsme porozuměli. Kdež předně Vosti z prokázaného tak dobrého sousedství i z té dobré s námi držané korespondentií velice přátelsky a služebně děkujeme, na jiném nejsouce, nežli toho se Vosti každého času zase příjemně a přátelsky v podobných i jiných příčinách odměnovati i odsluhovati a dále Vosti za to přátelsky žádající, jestli by jaké další takové nebezpečství (kteréhož Pán Bůh milostivě uchovati rač) následovalo, že je nám v známost uvéstí a tu navyklou přátelskou, laskavou a naklonnou correspondentií mezi námi na (f. 157) potomní časy zachovati ráčíte. Nechceme pak před Vostí tajiti, že jsme o takovém nám v známost uvedeném nebezpečství ihned J. M. C. psáli a J. M. C. poníženě, aby je tak, aby více se nerozmohlo, časně předcházeti ráčil, žádati nepominuli, nikoli nepochybující, že J. M. C. tu všecknu věc ráčí sobě k milostivé paměti poručenou míti a to cožby k zachování král. Uherského a příležitých zemí sloužití mohlo, obmysliti. S tím se Vosti na všem dobře a šťastně míti vinšujeme. Datum v městě Brně 17. Sept. 1613. Kardynál Biskup, Hejtman, N. O a S. Z. nyní v městě Brně spolu shromáždění.“

(F. 157 b.) **Soud Olomoucký Svato-Tříkrálský léta 1614.**

Outerý. Sjelo se nás všech 14, p. kardynál, já, p. komorník, p. Jiřík z Vrbna, p. Volf Křinecký z Ronova, p. Jan Jetřich z Kunovic, p. Ladisl. Velen z Žerotína, p. Zdeněk z Valdšteina, p. Václav z Zástřizl, p. hofrychtýř, p. Petřvaldský, p. Václav Vanecký, p. Michal z Hrádku a p. Jindřich Zahradecký, a poněvadž p. sudí nepřijel pro nedostatek zdraví, držel jeho místo p. Jan Jetřich z Kunovic. Pan pisar nejv. také pro těžkou nemoc svou přijeti nemohl, pročež mistopisar povinnost jeho konati musel. Poněvadž pŕhonů nových do dvou set bylo, nemohly všechny dnes vyhlášeny býti, než jsou k zejtrku odloženy z většho dflu. Velmi mimo jiné časy nastupovaly strany na to, aby jejich pŕhonové odloženi byli k jiným dnŕm, tak aby mohly k nim mluvití, cožby za potřebu svou uznaly, tak že mezi námi dala se přičina k vyhledávání prostředku, jakby to buď proměněno, buď na dle zastaveno býti mohlo; ale odloženo jest toho do jiného času. Nic tak hodného poznamenání dnes se nezběhlo, krom mezi jinými, že když přišlo na pŕhon, kterým p. Václav

z Zástřizl pohnán byl, on tomu půhouu odepřel, ohlašuje se před J. M., že mu dodán není. Ozval se k tomu komorník menší, že jest dodán půhončímu a půhončí že před rukama jest a tak mu ode mně poručeno z potazu, aby o to zprávu od půhončího vzal a zejtrejšího dne J. M. přednesl. Také i toto může se poznamenati, že jsou vymazáni dva půhonové Suchodolského, jeden, že v něm jmenoval opata Hradištského velebného preláta, druhý že jmenoval Václava Sednického urozeného pána, a poněvadž tytulové velební a urození nekladou se do půhonu, jsou vymazáni pro neobyčejnost. Týž pohnal Chlemského jako pána; pochybuje my o tom, aby Chlemský pánem byl, učinili jsme na něj Suchodolského skrze p. sudího otázku, ví-li o tom, žeby Chlemský stavu panského byl? Odpověděl, že ví. Ale my majíce odjinud jinou zprávu, odložili jsme toho půhonu do zejtrka a poručili jsme p. sudímu a p. Břeclavskému, aby obešlice před sebe Chlemského vypyтали se na něm, jakého stavu užívá.

Více i toto bylo uvažováno, že N. Rostek jsa pohnán od N. pěti pánův bránil se půhonu zřízením zemským a půhonem o cizozemce, právě že by neměl zde pohnán býti, poněvadž zde usedlý není a statek v knížectví Těšínském má; byl by to obdržel, ale poněvadž zde v zemi ustavně bytem jest a v leženích se potřebovati dává, uznáno, že nemůže položen býti za cizozemce a že jest povinen ku půhonu státi; pročez také na rukojmě vzat jest.

(F. 158) *Středa*. Jak jsme zasedli, dal zprávu vedlé věřejšího vyměření komorník menší, že se to nalezlo, že půhončí na Náměstí byl a půhonu pisaři p. Václava z Zástřizl dodal, jakož také i vysvědčení toho, že tam byl, ukázal; pročez poručeno jest p. Václavovi z Zástřizl, aby toho pisaře před ouředníky menší postavil a sám neodjížděl až do té věci skončení; komorníku pak menšímu poručeno jest, aby, když bude před něj postaven, aby (sic) od něho, jak se to dalo, zprávu vzal, potom jej vězením opatřil a zejtra Bohda vše J. M. v známost uvedl.

Kateřina Onšická jsouc pohnána a nemohouc se postaviti ku půhonu pro nedostatek zdraví, žádala, aby k ní ouředníci menší posláni byli pro zmocnění; stalo se; zmocnila p. Karla Podstatského, komorníka menšího a p. Bohuslava Pergara. Tomuto jest dovoleno, druhému není, proto že jest osoba ouřední, svědky vyslyšchatí povina a která s povinností svou dosti má při právě činiti bez zanášeni se jinými věcmi. A poněvadž pro větší bezpečnost, aby se spravedlnosti skrácení nedálo, od starodávna za obyčej jest aby se ouředníci menší, kteří svědky slyšíc přem a spravedlnostem lidským vyrozumívati mohou, v mluvení před právem a vedení při lidských nedávali, poručeno jest p. komorníky nejv., aby oznámil p. Podstatskému, aby se za poručníka v půhonech klásti nedal, leč kdeby byl společníkem aneb sice jeho se dotykalo. Žádal potom Obešlík jako původ, poněvadž jest z Zatkyně pohnána, aby ručila ku právu, že chce ku při státi a dostáti. Bránil toho Pergar zmocněný, právě, poněvadž on zmocněný jsa na statku pozemském má, že na tom Obešlík dosti míti může. A bylo tak, kdyby Pergar byl zmocněn ku při; ale poněvadž zmocněn byl toliko k stání a k ohlášení se ku půhonu při vyhlášení a po vyhlášení všech půhonů, mělo hned zmocnění minouti, musila ručiti a tak Pergar se ohlásil, že se chce za rukojmě za ni postaviti a jmenoval, pokudž se pamatují, podlé sebe p. Bernarta Podstatského. — Přišlo potom na půhon, kterým Bohuslav Janaur Jiříka Janaura pohnal; ohlásil se Jiřík, že mu půhon dodán není; pročez poručeno ouředníkům menším, aby o to zprávu vezmouce zejtrejšího dne J. M. ji přednesli. Po vyhlášení všech půhonů učiněn nález mezi Šporweinem ouředníkem na Bozkovicích a Janaurem o nějakou sumu peněz na uvolení.

Čtvrtek. Zase předstoupili ouředníci menší a dali zprávu o pisáři p. Václava z Zástřizl (f. 158 b) strany toho půhonu, kteráž byla taková. Že týž pisář půhonu dostal v nebytí o domě pána svého; potom když pán přijel maje mu jej odvésti, že jest na to pozapomenul a v tom také po potřebě svého pána odjeti musel a tak že půhon k založení přišel; před věcerejším pak, že jest zase nenadále na něj mezi nějakými věcmi přišel nehledaje ho, a pánu svému jej sám odeslal, ale že tomu rozumí, že pánu dodán není až po vyhlášení všech půhonů. Kdež srozuměvše my, že vina na pisáři zůstává a ne na půhončím, promluveno jest skrze mne z potazu, poněvadž se to našlo, že jest půhončím v té příčině nesešlo nic, že odjiti může; pisář pak, poněvadž vinen se nachází, aby to trpěl, cožby byl půhončí vedlé vyměření zřízení zemského trpěti musel, kdyby byl půhon skrze něho k zmaření přišel, totiž aby byl bit kyjem při právě a dvě neděle vězení seděl. Dále také přednesli strany druhého půhončího, kterýž na Litenčice chodil, že jest ukázal, že jest tam byl, a znamení také s sebou přinesl; když pak tam přišel, že jest ouředník půhonu od něho přijiti nechtěl, právě, žeby paní o domě nebyla a tak že jest čekati musel, až se domů navrátila, což když se stalo, že jest jí půhonu dodal a žádal za vysvědčení; ale že jest mu toho chvíli od chvíle odkládáno bylo, až potom nemoha déle čekati, že jest znamení ze dveří světnice ouřednickovy vyřezal a to s sebou přinesl, kteráž také i před rukama jest. Po uvázení té věci povolán jest p. Karel Podstatský do šranku a nejprvé jest mu to předloženo, že jest zle udělal, že jest to zjevně přede všemi oznámil, kde a v jakém místě jest to znamení vyřezáno; nebo poněvadž to všickni vůbec slyšeli, že snadno také mohl toho někdo doslechnouti, který to na Litenčice donese a tak to znamení zadělá. Podlé toho pak jest mu poručeno, aby ihned Karla Jordana pisáře menšího s týmž půhončím na nějakých saněch na Litenšice vypravil, tak aby se mohla pravda vyzvědět, jest-li to znamení odtud neb není a jak se v tom půhončí zachoval.

Potom přišlo na půhony k dnešku od věcerejška a onehdejška odložené; ale není na ně žádný nález učiněn, neb se z nich propustili. Po přeběhnutí jich navrátilo se na půhony staré rukojemské a nejprvé Krystyny Kapounky na Alexandra Lhotského jakožto rukojmě za věno její o položení oddílu jejího. Žádal Alexander, aby prvé byl vyhledán půhon, kterým on Stanisl. Pavlovského jakožto držitele statku toho, v nějž Krystyna od manžela svého neb. Bohusl. Drahnovského vnešena byla, kterýžto (f. 159) statek základem jeho jest, o zastoupení ku právu pohnal; povoleno k tomu. Po prožalování půhonu ukazoval Lhotský, že statek Žadlovský, který nyní drží Stanisl. Pavlovský, byl někdy Bohusl. Drahnovského a ukazoval to výpisy z desk, smlouvami a svědomím; ukazoval tolikéž, že při času veselí svého neb. toho statku v držení byl a do něho Krystynu vnesl, veda z toho, že týž statek základ jeho jest a že na něj sliboval a poněvadž ho Pavlovský nyní v držení jest, aby on vdovu z něho vybýval. Neodporoval mu Pavlovský, aby statek ten Drahnovského nebyl, neb také zjevná věc byla, že jest jej od něho koupil; než dvojí věc přednesl, jedno, že ničím toho neukazuje Lhotský, aby se mu v tom zavázal neb uvolil, že ho zastoupiti chce; druhé, že jej viní Lhotský z oddílu svého rukojemského a že jest ho ještě Krystyně nespravil. A tak jest ta věc v uvážení vzata a nález učiněn, že není povinen Pavlovský Lhotského zastoupiti, poněvadž se mu v tom ničím nezavázal. Šel Lhotský tím, že kdo jest za zprávu neb peníze rukojmě, může jistce jakožto zástupce svého, ač chce-li, o zastoupení pohnati. Ale jest veliký v tom rozdíl: neb v rukojemských věcech jistec klade se rukojmím za podpůrčího a slibuje na ně těžkosti nedopouštět; protož když se na ně těžkost vodí buď napomináním do ležení o peníze, buď odpovídáním při právě vedlé zprávy, mohou k jistci jakožto podpůrčímu o za-

stoupení hleděti; ale kdo koupí jaký statek pro rukojemství závadné, ač pro závadu v nebezpečnosti stojí, jako i tuto Pavlovský, ale neslibují rukojmím za škody a protož také není povinen jich zastupovati. Než když oni rukojmové své oddíly spraví, budou moci potom k Pavlovskému jakožto k držiteli jejich základu právem o záplatu hleděti a on bude povinen ji spraviti a proto, že se při kupu zle opatřil, škodu nésti.

Po tomto nálezu navrátili jsme se na hlavní půhon Krystyny proti Alexandrovi a nalezeno, že jest povinen svůj oddíl spraviti. Týmž způsobem jest nález učiněn na Bernarta Drahnovského, druhého rukojmě, kterýž prvě Pavlovského z půhonu, kterým ho o zastoupení pohnal, propustil; a poněvadž Bernart z zatkyne pohnán jest, žádal Krystynu o ujištění. Ale oznámil Bernart, že tehďáž, když půhon zašel, statku neměl, ale že v tom umřel p. Brykci otec jeho a tak že jest statek po něm zdědil a protož že jiného ujištění nepotřebuje; zanechán při tom, neb práv byl.

Pátek. Drahně roků přeběhnuto; mezi Křikoskou a Skřížkovskou, mezi p. Janem z Kunovic a Jarosl. Sakem, mezi Bohusl. Janaurem a p. Janem z Kunovic, mezi knížetem z Lichtnšteina a Slatinskými, mezi Melicharem měšťanem Hradištským a Bludovským, vymazány, protože žádná strana nestála. Mezi Václavem Medlovským a Václavem Molem, mezi p. Karlem Křineckým a p. Frydrychem z Žerotína, mezi Karlem Podstatským a Bohunkou Odkolkovou, mezi (f. 159 b) Bernartem Pražmou a N. Budajem z Budína, mezi p. Janem Jetřichem z Kunovic a Vojífem, srovnány. Přišlo potom na rok mezi p. Janem Kavkou a Klobouckými; nestál p. Kavka, ukázáno na pořádek. Potom asi po hodině dostavil se a navrátilo se na rok; ale žádali Kloboučtí odkladu do příštího pátku, protože svědky mají ještě nevyslyšené za ouředníky menšími; bránil toho p. Kavka, ale dán jest.

Odložen také s povolením Dembinského rok jeho s p. purkrabím do druhého pátku a rok, který má s Suchodolským, do druhého práva pro svědky, které jmenoval Suchodolský, jmenovitě Chlemského a nějakého Cirusa; neb ačkoli je byl pohnal o svědomí, ale jsou vymazáni půhonové pro neobyčejnost, jakž na hoře o tom pod pondělkem. Bránil toho odkladu p. Dembinský tuze, ale nepodstatně; protož nepostačovalo mu to. Předkládal pak nejprvé, že těch svědkův nepotřebuje Suchodolský k tomuto roku než k druhému, který sobě teď vnově přede mne s ním Suchodolským vyžádal; avšak při tom dokládal, že mu ještě toho roku nedodal a tak sám porazil svá slova; neb kterakby onen potřeboval svědkův k roku, kterého ještě nedostal, jakož i sám Suchodolský potřebně to J. M. přednesl; za druhé uvoloval se Suchodolskému svých svědomí propůjčiti, kteráž od Chlemského a Cirusa má, ale nechtěl toho přijíti Suchodolský a slušně, pročež také odklad obdržel. Žádal potom Dembinský za opatření na poctivosti, poněvadž by v tom čase mohl z světa sjíti a tak ouhonu na poctivosti nésti; ale jest mu ode mně oznámeno z potazu, poněvadž ten odklad původem jeho nepřišel, než z samého uvážení J. M. a na žádost Suchodolského, že neráčí uznávati, aby jaká potřeba toho byla, jej na poctivosti opatrovati, zvláště poněvadž rok, kterýž při právě zůstává, to ukazuje, že po poctivosti své stojí a ji hájí, pročež aby J. M. takovými bezpotřebnými žádostmi nezaměstknával. Šel on v té věci příkladem mým; ale rozdíl jest; neb já jsem hejtmanem a nárek, kterým já narčen jsem od Lva, ouřadu se dotýká. K tomu odkladové, kteří mi se dali, přicházeli z toho, že Lvovi tehďáž pro při, kterou měl s stavy, právo nesloužilo, ale Suchodolskému slouží a protož já slušně jsem se o opatření domlouvati mohl. Žádal potom, aby uručil Suchodolský k dostání; ale poněvadž jest prvě na závazek vzat, že se k roku postaví a v podobných příčinách není obyčeje po druhé na závazek

bráti, není k tomu povoleno, ač mi se vidí, že ten obyčej dosti jest nebezpečný a že by potřeboval nápravy.

Vyhlášen zatím rok mezi Karlem Pergarem a Hranickými a vyslyšány obě strany; ale že pozdě bylo, odložena jest věc k nálezu do pondělího, při čemž pomínouti se mi netrefí, abych toho neměl poznamenati, že když svědkové Hranických čtení byli, jeden svědek jejich, který jest pisařem jejich městským, dal svědomí, žeby měl Karel Pergar před nim mluvit, že ta výpověď není ničím a že ti, kteří ji spisovali, dělali to po své hlavě a p. Bohuše z Zástřizl, ačkoli byl jeho švagrem, že již čest vzal, o Dembinském (f. 160) že se vi, kdo jest a p. Vilím Frydrych z Žerotína že jest mladý a že těm věcem nerozuměl a že J. M. p. hejtman (totiž já) (jsem) mu pravil, že se mu křivda stala, a že bych dokud živ nechtěl více dáti přicházeti k takovým commissím. To když jsem uslyšel, po přečtení všech svědkův jiných ohlásil jsem se, že já se v těch slovech ku p. Pergarovi mluvených, že by mu se křivda stala, nikoli nepamatuji, než tomu že neodpírám, abych když někdy ke mně přijížděl a sobě, co se mu od poddaných jeho děje, stěžoval, slyšíc zprávu jeho řeči neměl, žeby mu se tím způsobem křivda dít mohla, což však na výpověď mezi nim a poddanými jeho učiněnou slyšeti a rozuměti se nikoli nemůže. Než co se commissí dotyče, k tomu že se znám, že jsem netoliko před nim, než i v mnohých jiných vzácnějších místech to mluvil, že jest velmi nebezpečná věc takové rozepře na commissí podávati a že jest mnohem bezpečněji, aby je pani soudcové zemští sami ráčili slyšeti a rozsuzovati, protože komisaři nesjíždějí se vždycky v plném počtu a neslyší stran jednostejně ani s takovou bedlivostí, jakby na to náleželo a mezi tím, že jen toliko spletky a další nevole z takových na commissí podaných rozepří pocházejí, o čemž že jsem chtěl oznámiti J. M. aby ráčili o tom svědomí a mluvení mém zprávu míti. Necháno toho při tom a já jsem na ten čas více také tím nehýbal. Pan Pergar proti svědku nic nemluvil, toliko že jest jeden svědek a že jest jejich spoluměšťan a že jest nenáleželo jemu svědčiti.

Sobota. Když jsme zasedli, p. Václav z Zástřizl, kterémuž v středu minulou poručeno bylo, aby bez dovolení J. M. odsud neodjížděl, žádal, aby J. M., poněvadž jest již pisař svého postavil a při něm, což J. M. naříditi ráčili, již vykonáno jest, k tomu povoliti ráčili, aby odjeti mohl; byl o to potaz a povoleno mu, aby odjel.

Prvé než jsem vystoupil, přednesl jsem suplikací Jacoba Altenštigera, který žádá za přímluvné psaní k stavům dolních Rakous, aby od nich za obyvatele přijat byl; povoleno a povolán do potazu mistopisař a jest mu o učinění takového psaní poručeno.

Po vystoupení mém od J. M. začal jsem přednesení své od připomenutí věci sirotčí po neb. p. hraběti z Salmu pozůstalé a tu hned p. komorník vststal a do šraňku vstoupil, tolikéž s nim Viktorýn Freiburger jakožto spoluporučník; připomenul jsem J. M., co se při předešlých soudech strany té věci mluvílo a dalo a žádal jsem J. M. aby mi ráčili naučení dáti, poněvadž jest neb. p. hrabě paní sestru svou za poručnici v svém poručení postavil, což jest věc neobyčejná a prvé nebývalá, má-li při tom poručení zůstati, čili z něho sjíti a tudý sirotci a statek neb. mně k opatrování náležeti. Po tomto promluvení dal se p. komorník nejv. v (f. 160 b) odpovídání a nejprv předložil zmocnění od ženy své, a od p. Bernarta z Žerotína jakožto spoluporučníků a žádal ho za přečtení, což se i stalo. Já pak ujav to, promluvil jsem, že ačkoli jsem prvé žádostiv byl, aby poručení neb. p. hraběte před J. M. položeno bylo k dokázání, že paní sestra páně za poručnici v něm postavena jest, avšak když nejv. p. komorník již netoliko sám k tomu se přiznává, než

i zmocnění ode paní ukazuje, čímž se to dosti tvrdí, že paní poručnice jest, že již pouštím od žádosti své strany položení poručenství; však poněvadž, jakž prvé něco toho dotčeno, v pochybnosti stojím, aby pán neb. to byl mohl proti předešlému obyčeji zemskému učiniti, že J. M. za naučení žádám, tak abych mohl budoucně i s erby svými před sirotky opatřen a ubezpečen býti. A tak se dotázka stala na p. Komorníka od soudu, co k tomu říká? Tu se dal v čtení jakéhosi spisu, který byl sobě sepsal a dovedil, že jest p. hrabě to učiniti mohl. 1. že ženy ručiti mohou sirotky a poněvadž mohou ručiti, že také mohou poručnice býti. 2. že v artykuli o poručenství to zamezeno není, aby kdo nemohl sestry neb přítelkyně své za poručnici učiniti a poněvadž v tom artykuli vyměřeno jest, čímž se poručenství rušiti může a toho punktu tam nestojí, protož že také dostatečný není k zrušení poručenství; 3. že může muž ženu za poručnici učiniti a poněvadž ženu, proč ne také sestru; 4. že mocný list královský toho propůjčuje bez výminky, aby mohl, kdož jej má, poručníky dítkám svým a statku zříditi, jaké by mu se viděli a zdáli a že žádného rozdílu není mezi ženským a mužským pohlavím. Potom pak digressí učinil, že poněvadž jsou se již poručníci statku a sirotků ujali, že tím samým již nic mi tu více k opatrování nenáleží a dal čísti kolikerés naučení, že když kdo cizý sirotků a statku jich se ujal, že p. hejtman toho již více neopatroval; za druhé to doložil, že v podobných příčinách, kde se rušení poručenství dotýče, tak dobře hejtman ku pořádku zavázán jest, jako jiní obyvatelé a protož chtěl-li jsem poručenství to kaziti, že jsem jej a jiné poručníky měl o položení ho před J. M. pohnati, neb že J. M. neráčí moci rozeznávati, jest-li to poručenství pořádné neb není, když ho slyšeti neráčí, on pak aby je před J. M. položení měl bez pňhonu, že se tím podlé zřízení zemského povinován býti neuznává a dal na to čísti artykul zřízení, že p. hejtman a páni nemají poroučeti listů klásti a lidí stavěti, kdožby o ně pohnán nebyl. Když přestal čísti, odpověděl jsem, předně, co se těch důvodův dotýče, kterými se ukazuje, že jest mohl p. hrabě paní sestru svou poručnici učiniti, že já jich na svém místě a v jejich váze a podstatě zanechávám jako ten, který ne tím umyslem jsem před J. M. předstoupil, abych se s nejv. p. komorníkem a jinými pany poručníky v jaké odporu dával, než toliko abych naučení žádal; týmž způsobem že bych mlčel i k dalšímu páně promluvení, ale poněvadž se vztahuje na ublížení pořádku a ujmu (f. 161) ouřadu hejtmanského, že musím k tomu něco promluvíti. A předně co se těch naučení dotýče, kterými se ukazuje, že když kdo se o své ujmě sirotkův a statkův cizých ujímá, že to jemu k opatrování přisouzeno bývá, že to má daleko jinší rozum, nežli se mu od nejv. p. komorníka dává, neb to že se neděje pro fedrunk a pohodlí těch, kterým se takový přísud činí, než ku pokutě jich a ku polehčení hejtmanu, který tudy práce a nebezpečnoství zniká, druhý pak v ně ubíhá; sic jináč že J. M. souditi mohou, jaká by brána k neřádům tudy otevřina byla a jaká svoboda dána k připravování sirotkův o statky jich, kdyby to za právo bylo, aby kdo uvázic se v cizý statek a svou vůli tudy provedouc opatrování sirotkův a statkův na se přivedl. Strany pak artykule o kladení poručenství před J. M., že ten na podobné věci, o jaké nyní činiti jest, se nevztahuje, než na odporu, které povstávají mezi obyvateli, tak aby k sobě pořadem práva hleděti museli a soudu daremně zaměstknání se nečinilo; ale tuto že jest činiti o ouřad hejtmanský, kterýžto naučením opatrován bývá a ne nálezy, jakž v jiných příčinách tak i kde se poručníkův dotýče a na to jsem dal čísti dvoje naučení o poručenství, sirotky a statek neb. Matyáše z Hartunkova; tolikéž jsem se odvolával na jiné příklady a naposledy zavřel, vždy toho, aby mi naučení dáno bylo, žádaje. Málo něco k tomu promluvil p. komorník, ale potom také to J. M. k uvázení poručil. Ráčili se stoupiti

a po dobré chvíli dali mi naučení, že jest p. hrabě mohl sestru svou poručnicí učiniti a že mi tu k opatrování nic nenáleží.

Měl jsem drahně ještě přednáseti; ale že jsme přes 4 hodiny tím mluvením strávili, odložil jsem těžších věcí do druhé soboty a žádal jsem toliko dvojího naučení; první, poněvadž p. Jan Jaroslav Skrbenský, kterému o předešlém soudu sv. Janském naučení dáno bylo o sirotka a statek po p. Petrovi Sedlnickém pozůstalý, z tohoto světa sešel, aby to převedeno bylo na syna jeho pana Kryštofa Karla; druhé o dcery neb. Jana z Bibršteina, poněvadž starší léta má, aby jí statek po otci náležitý postoupen byl.

Pondělí. Předstoupil p. Jiří z Vrba i na místě p. Hynka strejce svého a žádal, poněvadž ještě některé sirotčí věci po p. otci a po p. bratru svém zůstalé přednáseti má, aby mu od J. M. k tomu den jmenován byl; dán jest mu pondělek příští. Potom vstoupil do šraňku p. Karel Podstatský a s ním Karel Jordan, což když jsme shledli, porozumějíce, oč činiti jest, povolali jsme Podstatského mezi sebe, který zprávu dal, že jest Jordan s tím pūhončím na Litenčice jezdil a to spatřil, že se ta tříška v ty dveře, z kterých vyřezána jest, trefuje a přes to že paní Litenčická se sama k tomu přiznává, že jest takový pūhon od pūhončího přijala; čemuž vyrozuměvše kázali jsme mu vystoupiti a pūhončího domu propustiti. Snegli jsme se také, aby ona k zejtrejšímu dni povolána byla a před J. M. o té věci sama zprávu svou dala.

(F. 161 b.) Po těchto věcech kázal p. sudí vyhledati, co k dnešku od vyhlášení pūhonů odloženo jest a přišlo nejprvé na pūhon kapitoly s převorem Kartouským o postavení svědka nějakého, o němž převor zprávu dával, že ho pūhon nezastřhl a že až posavád o něm se neví, kde zůstává, čehož také i svědomím dokázal. Pročež po uvážení té věci promluveno jest k stranám od p. sudího, poněvadž převor ukázal, že svědek pūhonem pod nim zastřžen není, že paní z kapitoly povini jsou na ten čas na tom přestati; však jestližeby se svědek na grunty jeho navrátil, prvé než na při přijde a paní z kapitoly ho k svědomí potřebovali, má jim ho převor k svědomí postaviti.

Za tím učiněno však rozdílně pět nálezů, na uvolení nejv. p. komorníka na místě jiných poručníků Tovačovských, o zastoupení p. Žampacha rukojmě za spravení panství Hodonínského za neb. p. hraběte z Šalmu proti paní Kateřině Palfí pohnané o grunty od knížete Lichtnšteina.

Po přeběhnutí těch pūhonů navrátili jsme se na při mezi Molem a Hranickými tolikéž k dnešku odloženou, než k nálezu. Když průvody obojí strany vzaty byly do potazu, nalezlo se to, že všickni svědkové od Hranických podaní byli vyslyšáni při právě rychtářském města Lipnska a něco, doběli se pamatují, Tovačova a že toliko od ouředníků menších do koperty jejich byli zavřeni; přes to však byli velmi makulováni a poněvadž se nevědělo, jestliže jsou ti svědkové před ouředníky novou přísahu učinili, poručeno jest p. komorníkovi, aby se na to vyptal a vyrozuměje, žeby nezachovali pořádek, aby jim o to domluvu náležitou učinil. Jest pak za pořádek to, že všickni takoví svědkové mají před ouředníky postavení a od nich novou přísahou zavázáni býti, po kteréž má se jim čísti, co jsou prvé svědčili a k čemu by se znali, to se má znovu poznamenati, k čemuž by se neznali, to vypustiti. Jest také i o to mluveno příčinou toho svědka, který o mém s p. Karlem Pergarem mluvení vysvědčoval (o čemž pod pátkem zpráva se dala), že se to do svědomí klásti nemělo, poněvadž ku při nenáleží a s rokem se nesrovnává; nebo pořádek jest, když se interrogatoria na svědky podají, že je ouředníci majíce pūhon neb rok před sebou mají s pūhonem neb rokem srovnati a cožby zbytečného bylo a ku při nenáleželo, svědomím toho, který interrogatoria po-

dal, to vypustiti; jestliže by pak ten jistý na tom přestati nechtěl, nybrž na to tiskl, aby všecko do svědomí vepsáno bylo, mají ouředníci o to k nejvyšším ouředníkům, totiž nejv. komorníku a nejv. sudímu jíti a to na ně podati a pokudžby ani oni nechtěli toho na sebe bráti, aby něco místného v tom vyřknouti měli, mají to na soud podati a co soud v tom vyměří, při tom má zůstati. Po těchto řečích mezi námi prošlých dali jsme se v uvažování pře a dlouho v potazu byvše učinili jsme nález, kterýmž Hranicští na větším díle všecko obdrželi. Bylo již tak pozdě, když jsme hotovi byli, že se nález sotva přečísti mohl.

(F. 162) *Outeryj*. Hned po zasednutí kázal p. sudí vyhledati, co od vyhlášení pŕhonů k dnešku odloženo bylo. Přišlo nejprv na pŕhon, kterým Kopříc paní Kateřinu z Zástřizl pohání o postavení Ěnota Jírka k svědomí; bránila se paní postaviti ho, poněvadž by Jirek osobou stavu ryt. býti měl a podala do potazu majestátu císaře Rudolfa, kterým mu erb dává a mezi stav rytířský král. Uherského počítá, vysvědčuje ho také býti rodu rytířského, však conditionaliter sicut perhibetur; doložila, přes to že se uvoluje Jirek, pokudžby ten průvod dosti podstatný se býti nezdal, jinšími průvody to ukázati, že jest rodu rytířského. Oznámeno z potazu, poněvadž Jirek toho, aby osobou rytířskou byl, dostatečně neprovodí, že má k svědomí před ouředníky menší postaven býti; avšak poněvadž se ohlašuje, že by budoucně více provésti chtěl, pokudžby se to stalo a od J. M. neb panů z rytířstva to schváleno bylo, že mu toto postavení ho před ouředníky nemá ke škodě býti.

Žofie Vyplerozna Hedvika Šturmovnou o svědomí; obránila se Hedvika pŕhonu; učiněn nález na obranu. — Podobně paní Judyt ze Zvole Kateřinu Pangarku a poněvadž ji jmenovala Puggarkou v pŕhonu a ona se tím bránila, stal se nález na obranu. — Potom vyhlášeno jest drahně pŕhonů rukojemských na p. Frydrycha z Žerotína; dána mu rada, aby nestál k nim, tak aby rukojmové stanným právem své pře obdrželi, neb sice kdyby byl stal a pokojiti je se uvoloval, bylby se pokaždé musel státi nález na uvolení, což by tak mnoho času bylo vzalo, žebychom za dva dny nebyli mohli s tím hotovi býti. — Mezi nejv. p. komorníkem a p. Václavem Vaneckým, poručníkem p. Vilíma Dubského učiněno zase pět nálezů na uvolení podobných jako včerejšího dne s p. Žampachem. — Naposledy vstoupili do sraňku Bohuslav Janaur a Jiřík Janaur, kterýmž pŕhon dodán není (o čemž včera více též pod čtvrtkem a středou minulého téhodne) a oznámili, že jest ta věc srovnána. Stoupila také s nimi paní Johanka Hořecká; svolán o to potaz a poručeno mi, abych jí oznámil, že ačkoli J. M. ráčí doslychati, že by ta věc, o níž pŕhon zašel, srovnána mezi stranami býti měla, avšak že J. M. neráčí na tom dosti mfti, poněvadž skrze nedodání pŕhonu Jiříkovi Janaurovi nemalé zlehčení práva a J. M. podobné veliké zaměstknání se stalo; pročez že J. M. poručeti jí ráčí, aby zprávu svou dala, kudy jest to sešlo, že Jiříkovi Janaurovi pŕhon dodán není. Dala od sebe promluviti, že se to stalo přehlídnutím a zapomenutím ouředníka jejího, kterémuž byla poručila, aby takový pŕhon Janaurovi dodán byl. Učiněna jest dále na ni dotázka, byl-li by ten ouředník přítomen? a když se do sraňku postavil, stal se potaz a poručeno mi, abych mu k zejřku před sebou státi rozkázal, tolikéž p. komorníka menšího k sobě obeslal a jemu o vyslyšení ho poručil, což jsem tak učinil a hned po potazu k těmž ouředníku promluvil, že jest poručení J. M., aby se přede mne postavil, pročez aby mezi sedmou a osmou ke mně se najíti dal.

Středa. Dnes ráno prvé než jsme zasedli, ouředník Litenčický z poručení mého před ouředníky menší k vzetí od něho zprávy strany včerejší věci postaven jest. A protož jak jsme se v určitou hodinu do soudnice sešli a na

svá místa zasedli, předstoupil p. Karel Podstatský a oznámil, že (f. 162 b) jest téhož ouředníka měl před sebou, kterýž se k tomu přiznává, že jest přijal ten pňhon ode paní k tomu, aby ho p. Jiříkovi Janaurovi dodal, ale že p. Jiřík tehďáz o domě nebyl, a že v několika dnech domů se nenavrátil; v tom pak čase, že jest i on sám po potřebách paní své odjeti musel a přijeda zas, že jest na ten pňhon více nepamatoval a tak ne skrze zanedbání než skrze zapomenutí jeho nedodal a že J. M. za milost prosí. Uváženo jest, že tato vina není podobná té, kteráž byla na onehdejších pisarí p. Václava z Záštrizl aneb na tom čeledínu p. Frydrycha z Žerotína, který předešlými časy také trestán byl, neb oni pňhonů přijatých pánům svým nedodali a skrze to je k těžkosti přivedli, ale tento přijav pňhon od své paní příčinou odjezdu Janaurova i svého jest jej nedodal, při čemž obzvláště toho šetřino jest, že by se pak byl i podlé poručení paní zachoval, bylby to nepořádně učinil, neb jsa Janaur z zatkyne pohnán nemohl od něho jakožto člověka prostého řádu na závazek vzat býti, aby se ku pňhonu dostavil. A protož jest mu to milostivěji váženo a poručeno skrze mne v potazu, poněvadž tak mnoho neprovinil jako jiní, aby byl propuštěn (neb do vězení pro zprávu vzeti dán jest pro bezpečnost) a jiným trestáním aby k němu přikracováno nebylo.

Nastoupilo se zatím na pňhony od vyhlášení k dnešku odložené a přišlo nejprv na ten, kterým Vilím Kurovský Bohunku z Víčkova pohání o postavení svědků. Bránila se paní Bohunka pňhonu, že přijavši p. Václava Bitovského manžela svého na spolek a jsouc již společnice jest pohnána sama a dala na to čísti koliksi pňhonů a nálezů, že taková obrana postačovala. K dokázání pak toho spolku odvolala se na dsky. P. Kurovský dal od sebe promluviti, že o spolku ví, než poněvadž týž spolek není podlé starobylého pořádku před hejtmanem vzat, než toliko před pany ouředníky desk zemských, že neví, aby ten spolek pořádný byl, než že to k uvázení J. M. připouští. Počal se o to ježiti v potazu pan komorník, ale není s ním na žádné odpory nastupováno.¹⁾ Snesli jsme se pak, poněvadž paní Bohunka na dsky se odvolala, aby paní ouředníci desk jeji pro ně ráčili a tak vyvstal p. komorník a p. z Kunovic jakožto místodržící p. sudího a jeli pro ně. Mezi tím když odešli od nás, na věští pana kardynála svolal jsem potaz a oznámil jsem, že vím, když se navrátí pan komorník, že bude o to mezi námi spor, protož aby ráčili vyrozuměti, co v tom jest, že mi se vidí pro informací jich něco obsírněji o tom před nimi promluviti.²⁾ Ale zde toho krátce dotknu. Privil jsem pak, že ten spolek, na který jest paní Bohunka manžela svého přijala, jest nepořádný pro ty příčiny, jedno, že není vzat přede mnou jakožto hejtmanem, než že jest vzat před nejv. p. komorníkem a jinými pany ouředníky desk zemských, kteří té moci nemají, aby spolky dávali, než toliko aby dané do desk (f. 163) vkládali; neb dávati je že věc jest samého krále a když J. M. v zemi býti neráčí, samého hejtmana, jakožto místodržícího J. M. Hejtman pak že dává spolky dvojím způsobem, jedno obyčejným a nepořádnějším, když v soudu sedí s jinými pany ouředníky a soudci zemskými je přeje a tu když předstoupí ten, kdo chce druhého na spolek přijíti a toho žádá, aby mu toho přino bylo, že svolaje on hejtman potaz o to s J. M. radu drží a když se o to snesou, aby dán byl, že se ten spolek zjevně čte a potom p. komorník že tomu jistému ukáže, aby se dal na horu, když desky otevřeny budou, najíti. Druhý pak způsob že není tak zvyklý a že se to neužívá než v potřebě obzvláštění, jest-li by kdo buď věkem sešlý jsa neb jináč v nemoci

¹⁾ Významné tištěná slova jsou šifrována.

²⁾ Významné tištěná slova jsou šifrována.

postaven, že by se obával, že by soudu dočekati nemohl, tu že hejtman maje také dva neb tři z panův soudcův při sobě, proto aby poslové k deskám býti mohli, spolku přeje, ale ten spolek že nic dále netrvá než do soudu, při kterémž, kdo na spolek bral, musí se znovu postaviti a dáti jej do desk vložiti. Poněvadž pak tento spolek paní Bohunky ani jedním ani druhým způsobem vykonán není než třetím, prvé nebývalým, před ouředníky nejvyššími desk zemských, že pořádný býti nemůže. K dokázání pak toho, že to tak prvé bývalo, přivedl jsem příklad neb. p. Hynka z Valdšteina a paní Kateřiny z Kunštatu, o kterémž také dosvědčoval p. Jiří Volf Křinecký, pana Frydrycha z Žerotína a paní Mandy Slavatové macochy mé, p. Ladisl. Šlejnice a paní manželky jeho, kteří všickni před soudem manželky své na spolek brali aneb od nich bráni byli, čehož by nebyli činili, kdyby na tom dosti bylo, před samy ouředníky desk zemských, když by otevřeny byly, předstoupiti, nebo quod potest fieri per pauciora, non debet fieri per plura, ale že věduce o pořádku, že jsou vedlé něho kráčeli. I tohoto důvodu jsem při tom užil, že ten starobylý pořádek až posavád trvá a se zachovává, jakož pak minulého soudu paní hraběnka Regina p. Václava hrabě z Turnu na spolek tím způsobem přijala, Bohunka Bilská Jana Bartodějského manželá svého na statek Jaroměřický a jiní více i jinými časy, ješto kdyby to nebylo za pořádek držáno, žeby se soud, který dosti má práce slyšením při lidských, tím by (sic) se nezaměstknával, než na pany ouředníky desk zemských jim by ukazoval; ale poněvadž to trpí, aby se před nim ty věci dály, že to dosti světlým důvodem jest, že to se drží za pořádek a ne jiné. Naposledy k většimu dotvrzení těch věcí ukázal jsem nebezpečnosti a neřád, který by z takových spolků pojití mohl. Nebo že ženy jsouc věznové mužů svých ne tak snadně od ouředníků desk mohou opatřeny býti, jako od celého soudu, v kterémž majíce mnoho známých a přátel skrze ně jiným panům soudcům návštějí dáti mohou, jest-li dobrovolně k takovým spolkům přistupují neb ne. Kteréžto všecky příčiny ode mně přednesené jednomyslně ode všech panů soudců jsou schváleny, jakož se to potom ukázalo. Neb když se p. komorník s p. sudím na horu navrátil a dsky otevřeny jsouc spolek přečten byl a druhá strana zas na nepořádnost nastoupila, povstal o to mezi mnou a panem komorníkem nemalý odpor; ale když jsem to vše (f. 163 b) opáčil, podal na pany soudce, všickni ke mně přistoupili i pan kardynál, což on velmi těžce nesl, a pravil, že to na císaře, od něhož ten ouřad přijal, vznésti chce. A tak musila přinešena býti knížka pana Tovačovského, kteréž on posprvu jako by místa dáti nechtěl, ale vida všechny proti sobě musil uleviti a stál na tom, že on to tak zastal, ale svrženno mu to tím, že za Berky, po němž se on na ouřad dostal, všechny naše práva a obyčeje se rušily.¹⁾ A tak po dlouhém uvažování zůstáno na tom, že ten spolek jest nepořádný: avšak aby paní Bohunce z Víčkova nic jiného nebylo oznámeno, než že má svědky postaviti; neb že consequentia snadná bude, poněvadž svědky stavěti má, že obrana proti púhonu nemusela dostatečna býti. Postavila paní Bohunka svědky, než dala od sebe promluvit, že jí Kurovský pohnal o jednoho, který již před patnácti léty umřel; ohlásil se Kurovský, že od něho pouští, ale ona mu na těžkost nastupovala, pravíc, že jí to na klísku učinil. Po uvázení jest oznámeno skrze p. sudího: poněvadž Kurovský od svědka upouští, že J. M. ráčí toho při tom zanechávati, než poněvadž o umřelého pohnal, že J. M. ráčí ho napomínati, aby po druhé opatrnější byl, tak aby nebylo potřebí, jináče k němu o to hleděti.

¹⁾ Významně tištěná slova jsou šifrována.

Pohnal týž Kurovský touž paní Bohunku druhým půhonem tolikéž o postavení svědkův, mezi nimiž byl jeden poddaný můj, kteréhož sice zastihl půhon na gruntech jeho, neb sloužil u sedláka, než od vánoc vzat jest k mé službě. A tak ohlásila se paní Bohunka, že neví, náleží-li jí ho stavěti poněvadž její poddaný není? Váženo jest to, že již není na gruntech jejich a že jest u pána svého dědičného v službě. A protož jest jí povědino, že není povina stavěti jej.

Půhony Jana Zemana dvořáka z Horních Laznik odloženy jsou do zejtrka, protože neměl sebou výpisu z desk zpečetěného. Osobám panského a rytířského stavu bylo by to nepostačilo, proto že každý má s potřebami svými na hotové býti; ale tomuto, že prostý člověk jest a k tomu hluchý, učiněna jest ta milcst.

Po této věci již poslední k dnešku odložené navrátilo se na při mezi p. Žampachem a p. Strážnickým od minulého soudu s relatory k nálezu odloženou. A tak já a p. Břeclavský jsme vystoupili a J. M. jsme prosili, aby při uvážení této rozepře ráčili v paměti míti naše vznešení při soudě minulém strany erbanůkův od p. Strážnického podaných J. M. učiněné; potom poněvadž zřízení zemské to propůjčuje, (f. 164) podaly strany nálezu, smluv a listův a podobných věcí k opravě svých pří, což vše jest čteno a potom s jinými věcmi do potazu vzato. Stáli dlouho v potazu; naposledy poněvadž již pozdě bylo, odloženo jest uvážení té pře do zejtrka, když by po těch věcech bylo, které jsou k zejtrku od vyhlášení půhonů odloženy.

Čtvrtek. Suplikacie sester Frankengerových vážena; co strany ni zůstáno, mezi suplikacemi se najde. Příčina pak, proč se začátek dnešních prací odtud stal, byla, že se mistopisář při jakémsi jednání obmeškal a všickni jsme na něj čekati museli, pročž také, když se nahoru dostal, jest do potazu povolán a jest mu domluva veliká učiněna. Přišlo za tím na půhony od vyhlašování půhonů k dnešku odložené. Adam Václav Podstatský byl pohnal p. Ladisl. Velenem z Žerotína o položení před J. M. a navrácení mu dobré vůle nějaké, kterou p. Ladislav při právě Opavském byl na něm soudem obdržel, on pak chtěje ji zas míti pohnal jej o ni při tomto právě na zlehčení nálezu anež potazu vynešeného v Opavě a na nemalou klísku pana z Žerotína, s kterýmž zde nic činiti nemaje ani jinde a nepředejdouc žádné hlavní pře mezi nimi. Šel p. Ladislav tím, že jest nemohl také o pokládání listu poháněti, což pravda jest vedlé pořádku zdejšího; čemuž když jsme vyrozuměli učiněn jest na to nález, že není povinen p. Ladislav tomu odpovídati. A Hynal, prokurátor Podstatského, kterého tu nebylo, po tuhé domluvě, že jest směl takový půhon proti pořádku a na klísku p. z Žerotína učiněný žalovati, vzat na závazek, aby se před západem slunce na rathouz postavil; ale vyprošen jest potom a propuštěn z toho. Jest pak k němu taktó promluveno: poněvadž Hynal, nemaje Adam Václav Podstatský žádné pře při právě tomto s p. Ladisl. Velenem z Žerotína zašlé půhon jeho o položení a navrácení dobré vůle, která jest z potazu panův soudcův zemských knížectví Opavského poručníku páne ku potřebě jeho odvedena proti chvalitebnému pořádku J. M. pánu na klísku a jako na skušení J. M. nepořádně učiněný žalovati dáti směl, čehož jsi učiniti neměl, J. M. ráčí tě v své trestání bráti; stup do šraňkův a slib.

Pan Jan Balcar Četryš z Kynšperku pohnal p. Jana Staršího Skrbenského a na Fulnece o položení nějakého obdarování měšťanům Fulneckým od p. Lacka z Kravaře daného na vystavování piv do vesnic. Byl půhon velmi zpletený; neb ho pohnal, že nechce měšťanův Fulneckých k tomu pridržeti, aby takový list před J. M. položili a sám také že ho přiložiti nechce. Ale toto toliko

podlé smyslu pŕihonu se vzalo, neb sice slova tak byla zmatena, že ani constructií učiniti se nemohla. Pročež učiněn nález, že o dvojí věc pohání a že Skrbenský nemá tomu pŕihonu odpovídati.

Jan Zeman z Lazník předstoupíc před J. M. ukázal své výpisy z desk; a poněvadž byly dostatečné k dokázání, že jest dvořákem svobodným, uznáno, že mu má p. Karel Podstatský (f. 164 b) svědky postaviti. Postavil a poněvadž mezi jinými byl pohnán o pisaře svého, bránil se ho postaviti tím, žeby poddaným jeho nebyl a šel příkladem věřejším o toho poddaného mého, kterého paní Bohunka nebyla povina postaviti. Ale byl rozdí; neb tento pisař jest jeho čeledínem a zůstává u něho v službě, ale onen nebyl u paní Bohunky v žádné službě ani na ten čas na gruntech jejich se nezdržuje, než jest u mně šafářem.

Po těchto věcech ráčili J. M. vzíti před sebe věc p. Žampacha a p. Strážnického a tak já a p. Břecslavský jsme vystoupili. Byli v potazu něco přes hodinu; potom učinili nález: že p. Strážnický jest povinen p. Žampachovi taková vína zadržalá vydati. Jest ho po něm až do této chvíle zadržalého 172 bečky.

Pátek. Pozdě jsme se sešli a sotva o jedenacti zasedli, nebo bylo v domě mém jednání mezi p. Lukášem Dembinským a p. Volf Zygmondem Jankovským o roky nějaké, které mezi nimi byly, o čemž níže se oznámí. Po zasednutí vyhlášen rok mezi ouřadem Klobouckým a p. Janem Kavkou, pánem jich. Trojí věc obsahoval v sobě rok, jedno, že jest jim domy jejich zpečetil; druhé, že jim truhlici jejich obecní, pečeť a rejstra vzal a třetí, že pisaře jejich, kterého v radách a potřebách svých užívali, do vězení vsaditi dal. Neprovozovali roku ničímž, než podali svědkův na ukázání, že jim valchu vzal, že šenky jim odňal, že pálené pálení zbraňuje, že jim pohrůžku učinil, kdo by se koliv ke mně (oni jmenovali ku p. hejtmanovi) utekl, že o hrdlo přijde, čehož ničehož rok v sobě neobsahoval. Pročež p. Kavka bránil netoliko těch svědkův než také žaloby té nepořádné; uznáno jest, že jest práv a jsou jim ti svědkové zas navráceni a poručeno prokuratoru jich, má-li co mluviti ku při, aby mluvil, pak-li nemá, aby jinými věcmi, které jsou ven ze pře, J. M. nezaměstnával. Když pak neměl co přednáseti, dal od sebe promlouvati p. Kavka a ukazoval příčiny, proč jest tím způsobem, jak v roku položeno, s nimi zajíti musel. Předně, že jsou mu všickni z gruntů vyvstali, na cizé grunty se odebrali, gruntů pustých mu zanechali; protož že jest musil domy jejich dáti spečetiti, aby se v nich škoda nedála; tak také i truhlici obecní a jiné věci jich že jest opatřiti dáti musel a že jest jim ji nevezal, než že jest ji k sousedu jednomu, ouřadní osobě, který vedle jiných proti němu se nepozdvihl, vněsti dal; ale oni navrátivše se že jsou to všecko zas mocně odjali, pečeti odtrhali a tak svou vůli provedli. Týmž způsobem také, že jest téhož pisaře vězeti dal ne proto, jak oni zprávu dávají, než že byl jeho čeledín nevyčtený a závady nejedné na sobě měl a tak že J. M. prosí v tom ve všem za opatření a poněvadž jej tím rokem nemálo nařkli a toho doložili, „že od své ukrutné urputnosti upustiti (f. 165) nechce,“ že J. M. žádá za nápravu. Po stoupení se učiněn nález, že není povinen tomu odpovídati, poněvadž Kloboučtí nic neprovozují, a pak od sebe jakž náleží vinu odvozuje. Potom jest k němu ode mně promluvení učiněno, že jsou J. M. ráčili jeho stížnosti proti těm poddaným vyrozuměti a to uznati, že jsou mu takovým nářkem nemálo ublížili a neprovedše nic na něj, že jsou ho tím dotykati neměli; poněvadž pak J. M. vyšším stavům toho trpěti neráčí, aby v žalobách, pŕihonných neb rokových slovy důtklivými se vespolek uráželi, že ovšem poddaným toho přehlídati nemíní; protož že J. M. ráčí mu je v moc k trestání dávat, však s těmito vý-

minkami 1. aby jim na hrdle nic neškodil; 2. aby jim na svobody a privileje jejich nesahal; 3. poněvadž ještě jeden rok s nim při právě mají, aby jim překážky nečinil, k němu se dostaviti.

Po tomto nálezu přišlo na roky mezi Lukášem Dembinským a Volfem Zygmundem Jankovským a poněvadž byli jak vyš dotčeno srovnány, když vstoupili do šraňku učinil jsem promluvení k Dembinskému: Jakož jest na předložení J. M. Kníž. p. kardynála z Dytrychšteina a k žádosti mé povolení své k tomu dal, aby to ohledáno bylo, zda-li by mohla cesta nějaká obmyšlena k tomu býti, kterouby, což tak mezi nim a p. Volfem Zygmundem Jankovským nepřijemného se sběhlo a do roku uvedeno jest, mohlo přátelskou měrou a mírným způsobem k místu přivedeno býti; i poněvadž jest to Pan Bůh způsobiti ráčil, že dnešního dne skrze prostředkování J. M. Kníž. práci a přičinění jiných pánův a přátel jest jistý prostředek k tomu vynalezen, ku kterému jsou obě strany přistoupily, že jiného na ten čas nepozůstává, než aby to tak ku konci a vykonání svému vedeno bylo. Protož že J. M. ráčí chtíti k tomu přistoupiti a když se to vykoná, budeli chtíti dále jakou žádost na J. M. vedle snešení společného vložiti, že J. M. ráčí jej chtíti v ni přijíti a jeho neoslychati. A tak čteno nejprv ohlášení p. Jankovského od mistopisaře, po němž Jankovský slovo od slova říkal v tento rozum: Moji milostiví páni! Jakož jest pan Lukáš Dembinský etc. Po kterémžto promluvení žádal Dembinský, aby do knih promluvení zapsáno bylo, k čemu jest povoleno a přidáno, aby vedle zůstání obojí strana svědky své p. kardynalovi k skazení odvedla a rokové aby vymazáni byli.

Za tím vyhlášen a žalován rok mezi p. Karlem Pergarem a poddanými z vesnic panství Hranického; dlouho ta pře vedena od sedláků dosti ničemně, od Pergara lépe; ale poněvadž mnoho času slyšením jí stráveno a ostatek dne nepostačovalo k uvážení a k nálezu, odložen jest do pondělka.

Sobota. Dáno mi čtvero naučení. (F. 165 b) 1. O sirotky neb. Bořka Dohalského z Dohalic a puštění jich k ručení Zdenkovi Dohalskému strejci jich neblížšímu. 2. O učinění počtu dceří neb. Sebastiana z Rechnpachu a odvedení jí statku jejího. 3. Smlouva mezi mnou a paní Kateřinou Čížovskou o sirotka a statek po neb. Leseném schválena. 4. Smlouva mezi mnou a Krystynou Rausovnou mateří o sirotka a statek po neb. Benešovi Krčmovi pozůstalý.

Když jsem se mezi J. M. navrátil, oznámil p. sudí v potazu, že jest J. M. přednesl, kterak jest potřebí na místo p. Jindřicha Zahradeckého, který byl sudím menším v kraji Brněnském a potom se do soudu dostal, jinou osobu dosaditi a že jest k tomu obral p. Petra Rechmbergka z Želetic, jehož že také J. M. ráčili sobě oblíbiti a na tom se sněsti, aby v pondělí ráno byl vyhlášen; nebyl jsem proti tomu.

Pondělí. Když jsme zasedli, p. sudí připomenul onehdejší snešení strany vyhlášení Petra Rechmberka za sudího menšího v kraji Brněnském a po rozstoupení promluvil k němu obyčejnou formulí a kázal mu vydati přísahu.

Potom vyhlášen půhon mezi p. Jiříkem z Vrbna a nějakým Graššovským od vyhlášení půhonů do dneška odložený. Ale když se pan Jiřík ohlásil, že jest srovnáno, vzaty jsou ty věci do potazu, které od pátku k dnešnému dni k nálezu odloženy byly. Čten jest nejprvé mezi nimi rok a vytaženy ode mně z něho artykule, kterýchž bylo sedm a po těch artykulích přímluvy se dály i potom nález psán. A aby relatoři tím lépe pozorovali na to, coby psáti měli, jmenoval jsem je hned z počátku totiž p. Jana Jetřicha z Kunovic a p. hofrychtýře. První artykul byl, že Karel Pergar výpověd mezi p. Žampachem a

nimi učiněnou lehčí a mluvíc o ni, že jest zatmělá a nesrozumitelná, že se zjevně hlásí, že jemu do ní nic není a že jí místa nedává. To provedli dvěma svědky cizopanskými; zástupce pak jeho ani on sám ničím toho neodvozovali; pročež zůstáno, aby po nález domluva se mu stala a po domluvě učiněné aby byl na rathouze trestán, a nebyl-li by tu, aby mu poručeno bylo zejtra před J. M. se postavití. Druhý artykul byl, že za příčinou nějakých klucí nové platy na ně ukládá a třetí, že Slavické k robotám nebývalým přinucuje; ale poněvadž toho ničím nedokázali, najděno jest, že Mol jakožto zástupce není povinen tomu odpovídati. Podobně se stalo při šestém artykuli; než v čtvrtém zůstali právi, že jest povinen Mol nahraditi Slavickým, co jim p. Žampach vytopil luk a pastviští rybníkem vnově udělaným však na uznání ouředníků menších, kteří na to vyjeti mají. Při pátém artykuli o šencích jest (f. 166) výpověď nadepsaná mezi p. Žampachem a těmi lidmi učiněná stvrzena, že poněvadž plat, který p. Žampach na ně místo šenku uložil, tou výpovědí se s nich snímá, než všechny starobylé povinnosti pánu se přisuzují, že jsou takovým šenkem podlé předešlého způsobu povini. V sedmém artykuli sobě stěžovali Opatovští, že jim rolí pobral a v jiných nepřiležitých místech zase jiné nadal, též zimosko že jim odňal a v lesích že jim brání starobylých užívání pasením dobytka a ? roubáním; i poněvadž v výpovědi jest to vyměřeno, jak se Karel Pergar k nim v tom chovati měl, ukázáno jest na tu výpověď. Naposledy stěžovali sobě, že jest on na čtyry mlynaře plat nový uložil; ale poněvadž toho neprovedli, jsou toho také odsouzeni. Seděli jsme na tom uvažování více než tři hodiny a bylo jedné chvíle na tom, že měl nález učiněn býti na ouřad; ale potom jsme šli tímto způsobem: Vyhlášen jest v samý večer a po vyhlášení dotázku jsem učinil, byl-li by tu p. Karel Pergar? Ale když ho ty nebylo, oznámil jsem, že jest poručení J. M., aby se zítra hned po zasednutí před J. M. postavil.

Outery. Jak jsme zasedli, což se stalo okolo jedenácti (neb jsme se u p. kardynála zdrželi, držíce tam radu strany defencie, kteráž stvrzena jest vedlé způsobu minulého roku ještě i na tento rok a strany vypravení poselství k J. M. C. a k panům stavům král. Českého k sněmu do Budějovic), jak jsme, pravím, zasedli, předstoupil podlé poručení včerejšího p. Karel Pergar a s nim bratr jeho p. Bohuslav, což vida svolal jsem potaz, v němž zavřino (neb chodil celé ráno po paních soudcích milosti žádaje), aby nebyl na rathouz dáván, než aby mu byla tuhá domluva ode mně učiněna a zřízení zemské aby se na něj četlo. A tak když jsme se rozstoupili, čtení nejprve ti dva svědkové, kteří na něj vysvědčovali, že výpovědi místa dáti nechtěl, potom artykul z zřízení zemského, že nález od obojí strany přijat býti má a za tím domluva učiněna v ta slova, jakž dále v pamětech soudu tohoto poznamenáno jest. — Potom podlé onehdejšího odkladu dáno jest p. Jíříkovi z Vrbna i na místě p. Hynka dvoje naučení, jedno o Jarského, druhé o Bronce. — Za tím předstoupila paní Žalkovská a ohlásila se, jakož když onehdy na půhon její přišlo, pro odjezd svůj jest nestála, že se nyní ku půhonu svému staví, žádaje odkladu jakož pro svědky tak proto, aby mohla kníže z Lichtnšteina o zastoupení pohnati. K tomu promluvil Karel Jordan, původ půhonu, že jest ta věc na přátelském jednání; ale druhá strana nechtěla o tom nic věděti; pročež měl domluvu. — (F. 166 b.) Po jejím vystoupení žádali paní z Kunovic, aby což tak p. otec jejich zapsal na Brodě Uherském, vymazáno bylo; oznámeno jim, aby se dali najítí, když dsky otevřeny budou. — P. Adam Žampach tolikéž předstoupil před J. M. a žádal za opatření proti Tunklovi, zmocněnému p. Berky nebožtíka, že maje mu podlé naučení postoupiti k ručení statku neb. pana ze Zvole, že mu nechtěl počtu učiniti od smrti téhož pána; odloženo jest té věci do Brna a poručeno mu, aby se po vyhlášení půhonu na druhý neb třetí den

před J. M. ohlásil a J. M. že ráčí obeslati zmocněného a té věci vyrozuměti. Potom jsou učiněny tři nálezy mezi Jachymem Penským z Penského na místě Markety Skříškovské a Janem Skříškovským o dluhy nějaké a ouroky zasedělé. — Po kterýchž učiněn jiný nález na obranu mezi Obrhamy a Šlevicem, že Obrhamovi nepoložili v pňhonu, kdy a skrze koho jest nějaké porovnaní mezi nimi a sestrou jejich, někdy manželkou Šlevicovou, učiněno, o kterémž zmínka se dala v pňhonu. Stalo se pak to podlé příkladů předešlých; neb Šlevic nálezy na to ukazoval.

Suplikacie p. Jankovského, který žádá propuštění od ouřadu purgkrabského a pana Madačanského, který sobě opět stěžuje do p. Ulštorfera vázeno. Naposledy Šmerhovský z ouřadu menšího písařství propuštěn skrze p. komorníka a poděkování mu učiněno. A tak soud vzdán.

Poznamenání. Tím se končí zápisky o soudě panském. Připojujeme zde ještě seznam soudců ustanovených od krále Matyáše, když se v držení Moravy byl uvázal. Seznam ten napsán jest na poslední stránce těchto zápisů a zní: „Tyto osoby jsou do soudu dosazeny od J. M. K. při začátku panování J. M. 1. P. Karel Starší z Žerotína hejtmán, 2. P. Ladislav z Lobkovic nejv. kom., 3. P. Maximilian Lev, nejv. sudí z ouředníků; — 4. J. M. Kn. p. Kardynál z Dytrchšteina, 5. P. Karel vladař domu Lichtnšteinského, 6. P. Vilém z Roupova na Mladoňovicích, 7. P. Jeroným hrabě z Turnu, 8. P. Jan Jetřich z Kunovic, 9. P. Viktorýn z Žerotína (umřel a na místě jeho vzat P. Ladislav Velen z Žerotína o sv. Janě l. 1612), 10. P. hrabě Veikart z Salmu, 11. P. Burian Lev Berka z Dubé a z Lipého, 12. P. Jan Krystof Pruskovský z Pruskova, z pánův; — 13. P. Václav Zahradecký z Zahradek nejv. hofr., 14. P. Vilém Dubský z Trebomyslic (vzat do stavu panského, na místo jeho se dostal p. Frydrych Jankovský z Vlašimě o sv. Janě 1612), 15. P. Jan Kobylka z Kobylího, 16. P. Arkleb z Vičkova (umřel a na místo jeho se dostal Hanuš Petřvaldský), 17. P. Jan Mošovský z Moravčina (umřel a na místě jeho vzat p. Michal z Hrádku o třech králich l. 1609). Potom přidání jsou: 1. P. Pertolt Bohubud z Lipého nejv. Maršalek, 2. P. Jiřík Bruntalský z Vrbna, 3. P. Voldřich z Kounic, 4. P. Jiřík hrabě z Hodic (umřel), 5. P. Zdeněk z Valdšteina. Při jiném soudu: P. Ladislav z Šleinic. Při soudě sv. Janském l. 1612: P. Václav Vanecký z Jemničky. A tak jest počet panův soudcův doplněn.

Rejstřík jmen a věcí.

A.

Acht, Jakub z, I. 18. 90. 107.
Albrecht arcik. rak. I. 124. 170.
Aleksovská obora I. 156.
Althan, Volf Ditrich z, II. 10. 12. 24.
Anspach, markrabí z, II. 26.
Arklebov I. 168.
Arko Mikuláš, hrabě z, I. 33. 40., na Jaroslavicích 118. 119., hraběnka z, I. 57.

B.

Babka Jiřík I. 177. 189., Jeroným I. 183., Jan II. 9.
Bakytý I. 14. 46. 47. 50. manž. Mandy z Kunovic 52.
Balovna Bohunka I. 58.
Banov I. 111. 212.
Banské hranice I. 65.
Barský Markvart I. 27. 29. 32. 135. II. 132. 136. Zykmond I. 139. 141. 176. 178. 180. 181. 182. 204. II. 132. 136.
Bartodějský Jan II. 158.
Basilia sv. řád II. 96.
Basilie I. 272.
Bazdorf Kryštof I. 152. 253.
Belovna Bohunka, žena Jana Jankovsk. I. 40.
Berné II. 121. 123.
Beránek N. I. 136.
Berka Ladislav I. 5. 6. 26. 30. 37. 38. 61. 62. 64. 155. 159. 162. 166. 170. 171. 172. nejv. komorn. 174. 176. 179. 187. 200. 222. 225. 230. 264. 267. 268. 273. 274. 275. 276. 279. II. 1. 3. 5. 9. 23. 26. 28. 48. 50. Zdeněk I. 26. 61. 159. II. 5. Lev Burian I. 6. 279. II. 31. 42. 43. 49. Václav I. 26. 29. 39. 61. 62. 64. 120. 159. 162. 172. 187. Václav mladší I. 101. II. 49. Zbyněk II. 49. Berkovna Alina I. 101. 175. Kateřina I. 265. Berkové pani I. 247.
Bezděkov Bohusl. Dobeš I. 121.
Běhařovský Mikuláš I. 148. 204. 207.
Bělecký Cyprian I. 57.
Bělecký Karel I. 39.
Bělhrad I. 128.
Bilský Jan II. 7. Barbora II. 7. Božena II. 7. Bohunka II. 158.
Bilstrinar I. 105.
Biskup (olom.) I. 21. 29. 33. 38. 68. 71. 131. 137. 188. 198. 219. 236. 237. 240. 247. 278. II. 15. 148.
Bitomský kraj. II. 114.
Bítov, Karel z, II. 4. Voldřich II. 4. Ondřej II. 4. Vilím II. 4.
Bítovska Anyška choť J. Žalkovského I. 42.
Bítovský Jáchým I. 59. 104. 117. 254. II. 2. 23. 42. 84. Zykmond II. 2. Jan II. 4. Václav II. 146.
Blázen I. 105.
Blekta Jindřich I. 1. 20. 114. 162. 166. 168. 221. 247. 252. 270. Bernart I. 120. II. 1. 2. Kryštof II. 18. 23. 81.
Bludov I. 126.
Bludovská Anyška z Kornic I. 42.
Bohdanecký Václ. I. 67.
Bohuslavice I. 134.
Bojkovští I. 53. 54. 111. 113. 130. 212. 213. II. 48.
Borejčka Lev Burian I. 121. 255.
Borek Zykmond I. 190. 216.
Borotice, ves I. 42. 159.
Borotinský Václav I. 133. 151.
Bořický malíř I. 175.
Bořita Bartol. z Budče I. 29. Jan Jiří I. 28. 50. 60. 84. 96. 148. 176. II. 20. Bohuslav I. 69. 86. 95. 141. 157. 167.
Bořička I. 43.
Bošovský Petr I. 113. 122. II. 82. Frydrych I. 180. Aleš I. 248. Karel I. 251. Anna I. 21.
Bozkovic, Dobeš z, I. 110. 161. Arkleb I. 36. Adam I. 202. Albrecht I. 32. 88. 97. Jan I. 48. 87. 245. Jan Šembera I. 27. 28. 32. 66. 69. 70. 83. 86. 88. Apolena I. 72. Kateřina II. 131.
Bozkovice I. 20.
Bovička I. 19.
Brabantský Mikuláš I. 275.
Braň v šrancích se nenese I. 262. II. 126.
Brandejská Kateřina I. 256.
Brandtel Magnus II. 86.
Bratr nedilný I. 96.
Breuner I. 173. 201 -ova II. 101.
Brňané I. 29. 71. 140. 202.
Brněnská kapitola I. 125. purgmistr I. 69. 90. II. 126.
Brod Uh. I. 161. 183. II. 13. 111.
Brodek I. 167.
Bronec I. 259.
Broumov I. 29. 191. 224. 231. 238. II. 11. 85.
Brušovský Bohusl. I. 52.
Břeclavský viz Ladisl. Velen z Žerotína,
Březi I. 82.

Bubno, Mikuláš z, I. 213. 215.
 Buč tvrž I. 143.
 Budějovský sněm II. 179.
 Buchlov I. 147.
 Buka Augustin I. 253.
 Bukova I. 155.
 Bukovanský I. 249.
 Bukuvka Jan I. 15. 20. 60. 112. 124. 128.
 131. 199. 217. 244. 245. 246. 251. 252.
 254. 260. 261. 270. II. 92. 119. Petr I.
 126. Zykmond I. 165. Albrecht II. 61.
 Bule Tandaryáš z Bořitova I. 28. 29. 32. 33.
 38. 62. 64. 66. 84. 85. 135. 136. 137. 144.
 146. 149. 174. 182. 198. 201. 206. II. 13.
 Frydrych I. 277. II. 7. 13. 14.
 Bulovna Justýna I. 134.
 Bystřické panství I. 148.
 Bzenec I. 215. II. 161.

C.

Canncer Tomáš I. 44.
 Cedule řezané I. 138.
 Cetlic Henrich I. 60.
 Cickrajov II. 123.
 Cikáni II. 41. 45. 48. 50. 55.
 Cimburk, Ctibor z, I. 236.
 Cizozemci I. 153. 246. II. 15. 24. 77. 141.
 Collalto, hraběnka z, I. 40. 58.
 Colmistr I. 57. 60. 65.
 Cvrčovice ves I. 134.
 Čajovský Václav I. 115. 129. 177. 233.
 Čalanda Jan I. 38.
 Čaloud Jan Jiří I. 134.
 Čandalský Matyáš I. 249. 253. Matouš I.
 269.
 Častkov ves I. 262.
 Čejka Jan menší písař I. 148. 149. 176. 183.
 198. 235. 267. 268. Adam I. 176.
 Čejkovský I. 19. 20. 50.
 Čechocovský Jiřík I. 21. 54. 57. 62. 95.
 112. 116. 138. 174. 175. 177. 182. 206.
 246. 259. 269. Jan I. 136.
 Čechy ves I. 103. 247.
 Čelický Jan I. 122.
 Čerkovna Voršila I. 18.
 Černíkovská I. 182. 187. 197. 213. 215. 263.
 Čertorej, Zykmond z, I. 60. 63. 67. 84. Bern-
 nart 139. Hanuš I. 141. Albrecht I. 259.
 Čertovna Oršila I. 106. 121.
 Česká kancelář I. 181. 247. II. 121. 125.
 162.
 Česká řeč v soudě I. 73. 125. 236. 237. 238.
 239. 241. II. 144.
 Četa Balcar I. 220.
 Četrys Jan z Kynspergu II. 12. Balcar II.
 102.
 Čistá Studeň, N. z, choť J. Doupovce I. 52.
 Čížkovský Petr starší Macek z Čížova I. 177.
 Čížovský Petr I. 62. Václav I. 63. Eliška
 I. 116.
 Čulský mlyn II. 12. 129.

D.

Dachnovský Eliáš I. 21. 54.
 Dalešice I. 189.
 Daliborka I. 147,

Danyel malíř II. 24. 26.
 Defensions-ordnunk I. 59. 102. II. 10.
 122. 179.
 Dembinský Lukáš I. 214. 249. II. 48. 112.
 Derfingger Jiřík viz Dorfingger.
 Desky I. 8. 10. 11. 13. 34. 35. 40. 42. 61.
 65. 72. 95. 97. 99. 103. 134. 171. 184.
 201. 210. 211.
 Dědictví, jak se opatruje I. 114.
 Ditrichstein Frant. kardinál I. 236. 237.
 239. 240. 241. 242. 273. 274. 275. 276.
 277. 278. 279. II. 46. Franc I. 67. 68. 89.
 93. 96. Adam I. 87. 236. 244. Zykmond
 I. 33. 67. 68. 76. 153. 170. 213. 225. 237.
 II. 46. Maximilian I. 89. 93. 96. 170. II.
 46. Estra I. 33. 36. 67. 72. 76. 84. 87. 90.
 Dlouhoničtí I. 246. II. 2.
 Dluhy zemské I. 216.
 Dobešovic, Frydrych z, II. 13. Jindřich II. 13.
 Dobrovodská Dorota I. 216.
 Dobrovodský Jan I. 116. 170.
 Dobromělice. I. 42.
 Dobřenic, Anna Dobřenská z, II. 31.
 Dobřic, Bernart z, I. 220.
 Donat Albrecht I. 43.
 Doktor zemský II. 30. 84.
 Donin N. z I. 128. Jindřich I. 171. Rudolf
 II. 64. 78.
 Doplnění let I. 40. 58. 158. 248.
 Dorfingger Jiřík I. 177. 192. 203. 206. 216.
 227. 230. 269. Albrecht I. 182.
 Dorn Jan II. 52.
 Dosazení ouřadu I. 6. 153. 162. 171. 172.
 174. 192. 193. 197. 245. 258. II. 142. 146.
 149. 162.
 Dosazení soudu. I. 6. 16. 17. 117. 162. 165.
 171. 176. 178. 199. 215. 245. 274. 279.
 II. 75. 78. 80. 81. 103. 125. 148. 155. 162.
 Doubravice, Smil Osovský z, I. 3. 4. 16. 28.
 39. 46. 61. 64. 66. 70. 89. 91. 96. 135.
 138. 140. 160. 165. 171. 185. 186. 192.
 208. 217. 235. 242. 250. 262. II. 17. 31.
 42. 49. 83. 107. 124. Estra I. 40.
 Doudlebský Jiřík I. 139. 174.
 Doumbravský Pavel I. 238. 254. 257.
 Doupovec Jiřík I. 52. Eliška I. 42.
 Doží Emerych z Natluče I. 14. 21. 23. 24.
 25. 47. 54. 55. 109. 120. 121. 192. 219.
 221. 223. 226. 233. 240. 241. 243. 254.
 261. 266. II. 13. 60. 90. 103.
 Drabantí I. 39.
 Drahanovský Jaroš II. 7.
 Drahnovice I. 53.
 Drahnovský Bernart I. 106. Bohuslav I.
 243. Brykcí II. 4. 6. 91. 106. 108. Jan
 II. 4. 6. 106. 108. 113. Zykmond II. 4.
 6. 70. 91. 106. 108. Anna II. 70. 106. 113.
 Drahotuš II. 8. 95. -ský mlyn II. 65. 91. 93.
 Drnoholecké panství I. 69.
 Drnovice, Bernart Drnovský z hofr. I. 4.
 67. 103. 140. 141. 153. 171. 177. 191.
 235. II. 17. 58. Jan II. 17. 111. Dorota
 I. 158.
 Drosendorf I. 74.
 Dubčanský Albrecht I. 135. 139. 176. 185.
 Florian I. 146. 247. 261.

Dubňanský Florian I. 38.
 Dubňany horní I. 39. 61.
 Dubský Vilím I. 5. 32. 64. 67. 84. 117. 132.
 150. 151. 155. 159. 167. 170. 175. 179.
 184. 199. 203. 214. 274. II. 83. 120. 126.
 131. Jaroslav I. 180. II. 121. 126. 129.
 Jan II. 78. Alina II. 14. 30. 51. 58. 105.
 123. 124. 126.
 Duchovenství = zaduší, duchovenský sta-
 tek I. 189. 247.
 Duchovní I. 161. 162.
 Dvořáci svobodní I. 39. 63. 82. 155. 182.
 197. 199. 201. II. 177.
 Dyjakovský mlýn II. 31. 127.
 Dyje II. 12. 25.

E.

Ebenštolár I. 60. (vid. Epištolár) 257.
 II. 16.
 Ejvanovice I. 60. 112. 246. 260.
 Elbl I. 28. 32. 33. 108.
 Elsen von, I. 232. Kryštof, Ludvík, Franc
 I. 255.
 Epištolár I. 57.
 Erbanunk I. 144.
 Esterreicher Jan I. 249. 263.
 Evangelikové II. 17. 30. 65.
 Eycing, Štěpán z, I. 28. 32.

F.

Falkenhan Adam I. 209. 251. Elška I.
 251. 255.
 Felndorf Vít I. 212.
 Ferdinand král I. 7. 124. 125.
 Fišer Jiřík I. 251.
 Flanc N. I. 139.
 Forgáč Emerich I. 29. 35. 39.
 Frankenberger Václav II. 18. 27. 29. 35.
 36. 42. 48. 54. Rebeka, Barbora, Alina,
 Anička sestry jeho II. 29.
 Frankfurt II. 73.
 Frankstein, ulice I. 112.
 Fraucimor I. 55. 79. 147. 204. II. 65.
 Frydrych III. cis. I. 65.
 Fukar Raimund I. 31. 32. 65. 66. 82. 83.
 139. 141.
 Fulnecký statek I. 220. II. 96.
 Fulštejn, pan z, I. 21. 232. Jan I. 221. Hans
 Vladislav I. 238. 255. paní I. 158.
 Fünfkirchen, Bernart z, I. 92. 139. 140.
 179. II. 4.
 Fürstenberk, hraběnka z, I. 119. 120.

G.

Gaisberg II. 5. 31.
 Galery I. 231. 269.
 Gbelský Hanuš I. 192. 210. Manda I. 210.
 II. 47.
 Gleit císařský I. 213.
 Glos I. 109. Alina I. 219. 233.
 Golc Günter II. 4. 18. 122.
 Grec z Attentu II. 16.
 Greifenstein Markyta II. 4.
 Gros I. 170.
 Grynaeus, doktor zemský II. 84.

H.

Habart Stanislav I. 62. 66. 71. 84. 89. 141.
 146. 178. 186.
 Habří ves I. 39.
 Hadburkovna Anna I. 135. 136. 137. 143.
 198. II. 13. 31. Johanka I. 198.
 Haňovský Bernart I. 131.
 Hardek, Hanuš hrabě z, I. 4. 62. 103. Je-
 roným I. 254.
 Hartuňkov, Matyáš z, I. 53. 110. 114. 133.
 151. Estra, Eliška, Barbora II. 1. Jetřich
 Tas II. 1. 27. Anna II. 1. 2.
 Haubic Kryštof I. 38. 77. 78. 146.
 Haugvic, Jáchym z Biskupic, I. 5. 61. 66.
 174. 192. 235. 269. 279. Karel I. 279. II.
 16. 17. Václav II. 58. Kryštof II. 30.
 Haunšild Jiřík II. 6. 60.
 Hejn Sal. I. 94. Matouš I. 146.
 Hejtman. I. 3. 5. 15. 20. 30. 31. 58. 71. 88.
 98. 100. 102. 131. 162. 195. 209. 235.
 244. 259. 269. mistodržící krále 278. II.
 174.
 Helm Benjamin I. 149.
 Helt Ladisl. z Kementu I. 26. Zykmond I. 39.
 Herder Vít I. 94.
 Herink I. 28. Jan 75. I. 180. Balcar II. 29.
 Hesi I. 36.
 Hinkonius pisar Jihlav. I. 203. 204.
 Hlasování v potazu I. 27. 38. 99. 118. 267.
 Hlinský statek I. 42.
 Hodějov, Jan z, I. 4. 46. 235. Arkleb I. 180.
 Hodic, Jiří hrabě z, I. 6. 256. 265. 277. 279.
 II. 9. 19. Vít II. 16.
 Hodický Václav mladší I. 32. 60. Jiřík I.
 69. 90. 210. 263. Jan I. 180.
 Hodonín-ské panství I. 26. 173.
 Hofrychtýř nejv. I. 4. 38. 67. 165. 176.
 259. 278. II. 126. 146.
 Hokovský Kryštof I. 84. 96. 223. II. 13. 16.
 Holcan Alexander I. 152. Johanka, Markyta
 I. 152. 170.
 Houbic, Matyáš z, I. 224. 256.
 Horecký Gabriel II. 27. 32. 135. 160.
 Hoštakovský Tristam I. 95. 175. Voldřich
 I. 179. 184. 185. Petr I. 180. Jan I. 179.
 184. Ctibor I. 184. Salomena I. 60. Mar-
 keta I. 143.
 Hostěradský dvůr I. 100.
 Hostimský zámek I. 89. 97.
 Hostinský statek I. 71.
 Hoštický Diviš I. 21. 53. 111. Jiřík I. 101.
 Hoštičtí I. 246. 260.
 Hostivarský I. 131. mladý 133. 167.
 Hovorius Eliáš probošt Brněn. I. 188.
 Hrabner Šebast. I. 62. 67. 83.
 Hrabové, Felician z, I. 220.
 Hradecký Jiřík I. 136.
 Hradec, Zacharyáš z, I. 98. 158. 184. Já-
 chym I. 205. Lucie Ottilie II. 9.
 Hrádek, Michal z, I. 6. II. 41. 47. 56. Mi-
 kuláš I. 4. 172.
 Hradiště Uh. I. 242. 256. 265. II. 96.
 Hranice II. 8. 10. 18. 48. 60. 90. 173.
 Hrdla odsouzení I. 231.
 Hrotovice II. 11.

Hrubčický I. 149. 159. Václav I. 177. 213. 248. Jan I. 211. Manda II. 58.
 Hrušovský Albr. I. 63. II. 20. Lidmila II. 20.
 Hřivín I. 59. Václav 122. 243. 262. 266. Katerina I. 43.
 Hřivna I. 200.
 Hublinský Prokop I. 85.
 Humpolecký Jan I. 136. 268. Jiřík II. 42. 66.
 Husaři I. 57. 242.
 Hustopeč Albrecht z. I. 72.
 Hustopeč I. 66. 210. II. 25.
 Hynal písař Opavský I. 275.
 Charvat Mikuláš II. 3.
 Charvaty ves I. 89. 134.
 Chomutovic, Jan Ctibor z. I. 28.
 Chroustenský Petr I. 23. 24. 25. 31. 32. 65. 67. 82. 84. 132. 139. 150. 165. Jan I. 150. 155. 159. 165. 214.
 Chromice I. 126.
 Chropinský statek I. 59.
 Chyba Jiřík I. 204.

J.

Jakušic Andryáš II. 85. 94. 99.
 Jaluvka Jakub Hroch I. 237.
 Janaurové páni I. 226. 233. Janauer N. I. 23. Václav I. 47. 50. 104. 244. Bohuslav I. 122. 243. 244. Jan Bohuslav II. 8. Bernart I. 247. 261. Eliška II. 7. Katerina II. 51.
 Jandecker Heinrich I. 132. 161. 167. 168. 170.
 Janík Jan I. 206.
 Jankovský Jiřík I. 32. 71. 76. 89. 91. 95. 96. 97. 98. 99. 153. 155. II. 81. Voldřich I. 28. 30. 91. Volf Zykmond II. 61. 102. 112. 123. Adam I. 30. 32. 178. 186. Jan I. 40. Petr I. 176. Frydrych II. 81. 103. 130. strýci I. 135. Katerina I. 100. 150. 158. Sentencina I. 52.
 Jargeltník I. 91.
 Jaroslavice II. 12. 127.
 Jäger Jan Kristof II. 4.
 Jesenice I. 26.
 Jesuity v Brně I. 100.
 Jesuita Alfons I. 86.
 Jevičko I. 42.
 Jičín nový II. 31. 60. 78.
 Jliesházy I. 65. 103. II. 43. 102. Štěpan I. 221. 223.
 Jnin, Ludmila z. I. 19. 22. 59.
 Jelitovský I. 251.
 Jetřiš Jan Balcar I. 15. 44. 230.
 Jihlava I. 141. 199. 203.
 Jihlavka ves I. 93. 94.
 Jiří král I. 269.
 Jistec I. 256. II. 168. 169.
 Jordan Frydr. I. 149. 182. 206. 277. II. 2. 48. 53. 61. 64. 65. 70. 71. 72. 79. 82. 83. 88. 89. 91. 92. 95. 96. 97. 103. Karel II. 2. 5. 172.
 Jošt markrabě I. 124. 125.
 Juventic Jan II. 26. 29. 103.

K.

Káčov, Johanka z. I. 21. 104. 111. 245. 246. 259.
 Kaltenhof Frydr. I. 141.
 Karel V. císař I. 186.
 Karlšteinský purkrabí I. 202. 205.
 Kataryn Pavel I. 27. 45. 52. 61. 62. 63. 64. 69. 101. 155. 156. 157. 166. 169. 188. 190. 192. 202. 210. 216. 229. 235. 240. 247. 248.
 Katedra I. 24. 36. 45. 268.
 Kavinská Salomena II. 51.
 Kavka viz Řičany I. 6.
 Kelč farář z. II. 17.
 Ketendorf Jindřich I. 255.
 Kladrubský Jiřík I. 106. Kunrat I. 121.
 Káča bílá košile I. 204.
 Klášter Zďarský I. 195. Tišnovský I. 72. 136. II. 107. Kralové I. 264. II. 9. 25. 44. 47. 102. 126. sv. Anny I. 28. 100.
 Kartouský v Olom. I. 265.
 Kliče od desk I. 97. 235. II. 14. 122. od svobod I. 258.
 Klizka I. 22. 29. 44. 64. II. 175. 176.
 Klobouky I. 216. II. 177.
 Klos Jiřík I. 63.
 Klouzal I. 203.
 Klouzar Mikuláš I. 72. 223.
 Knihy sněmovní I. 203. naučení I. 101. II. 45. nálezů I. 108. 247. půhonů I. 247. rokové I. 182. 183. pamětní I. 10. 179. 186. II. 39. promluveni II. 178. rychtařské v Brně I. 206.
 Kobyli I. 55.
 Kobyłka Mikuláš I. 5. 50. 165. 178. 188. 219. 224. 235. 247. 249. 250. 264. starší I. 235. 249. 252. Jan I. 105. 131. 247. starší 249. 274.
 Kobylnický statek I. 40.
 Kočenská Mariana z Turšova I. 144.
 Kočovský I. 219.
 Kojetín I. 214.
 Kokorský Jan I. 18. 19. 22. 25. 43. 47. 106. 110. 115. 121. 123. 149. 240. 243. Jiřík I. 106. 107. Erasmus I. 149. 162. II. 136. Václav II. 23. Bohuš II. 6. 7. Markyta I. 45. 50. II. 116. Katerina I. 104.
 Kolinská Katerina I. 182.
 Kollendorferov-a Mandalena I. 14.
 Kolnitš Jiří I. 245. 252. 256. 260. 265.
 Kolovrat Jan z. II. 46.
 Komarovský II. 63. 65. 84. 90.
 Komisaři císařští I. 171. 172. 192.
 Komisie I. 54. 57. 129. II. 170.
 Komorník nejv. I. 3. 18. 61. 103. 162. 171. 172. 209. 274. II. 88. 97. 103. 122. 173. menší 50. 86. 129. 165. 213. 252. 265. 274. II. 17. 18. 19. 167.
 Koňas Volf z Vydří, sudí menší I. 134. 143. 144. 178. 179. 199. 200. 203. 210. Jan I. 143. 178.
 Koňas Simeon I. 143. 144. 178. Václav I. 150. 178. II. 81. Kašpar I. 144. Hynek I. 131. 144. Jindřich I. 144. Voldřich I. 148. 156. Barbora I. 93.

- Konfederace s Uhry II. 18.
 Konopiště II. 157.
 Kontribucie zemská I. 199.
 Koryčany II. 32.
 Kořenský Jan I. 32. 65. 83. Petr I. 150. II. 9. Anyška II. 132. 133.
 Kostelec, Vacl. z. I. 72.
 Kostník, Jan z. I. 145.
 Košícký I. 21. 54. 112. 246. 259.
 Kotulinský Mikuláš I. 62. 66. 214. Václav I. 214.
 Kotvrdoický Gedeon I. 139. Vilém I. 135. -ská I. 100.
 Kounic, Voldřich z. I. 6. 63. 69. 70. 179. 181. 236. II. 107. 111. 115. Jan I. 123. Mikuláš Stos I. 47. 256. Zuzana I. 45. Majdalena I. 26.
 Koza Václav Časlav I. 19. 22. 59.
 Kozarovna Anna I. 130.
 Krajek, Voldřich z. Krajiř. I. 4. 15. 69. 156. 186. 193. 196. 235. Lipolt I. 72. Julius I. 45. Adam II. 12. Jáchym II. 24. 42. Katerina I. 72. 156. II. 24.
 Králický I. 189. Jan I. 21. z. Králic I. 248.
 Kravarský I. 23. 36. 44. 45. 47. 48. 111.
 Kravař, Petr z. I. 195. Bertolt II. 58. Maruše II. 17. 58.
 Krčma Jan I. 28. 138. 236. Bohuslav I. 213. 264. Michal I. 264. Beneš I. 213. II. 20. Katerina I. 138.
 Krhov I. 71. 89. 96. 97.
 Krnovské kníž. I. 42. II. 115. 120. 122.
 Krokvicar I. 60. Ludvík II. 81. 101. 104. 132.
 Kropáčka Anna z. Nevědomí I. 42.
 Krt Jan I. 21. 53. jinak Středka 246. 259.
 Krumlov I. 39.
 Krušina (z Lichtenburku?) I. 52.
 Krušinská Katerina I. 218.
 Krušínský Kryštof z. Lipna I. 141. 180. 204. Krza I. 203.
 Křen Albrecht I. 112. 246. 260.
 Křinecký, Jindřich z. Ronova I. 57. Volf I. 62. 82. Jiří Volf II. 31. 76. 109. 140. 161. Karel I. 104. 117. 238.
 Křivský Václav I. 58.
 Křížkovský Jan z. Křížkovic I. 181.
 Kučera I. 42. 43.
 Kulišek Martin II. 15. 61. 121.
 Kumšova, roz. hrab. z. Arko I. 57.
 Kunovice I. 256.
 Kunovic, Arkleb z. 3. 4. 16. 43. 45. 57. 70. 121. 123. 124. 128. 160. 170. 217. 235. 240. 251. 261. II. 157. Jan Jetřich I. 6. 15. 18. 20. 23. 38. 42. 43. 47. 53. 70. 104. 106. 111. 116. 121. 146. 163. 170. 182. 195. 212. 220. 222. 225. 238. 243. 254. 266. II. 7. 29. 48. 96. 111. 141. 157. Anna Marie I. 42. 212. 238. 266. Bohunka II. 141. 157. Manda I. 52.
 Kunstát, Karel Zajimač z. I. 118. Katerina I. 33. 36. 67. 76. 87. 100. 150. 157. 203. II. 107. Anna I. 19. 23. 226. 241. II. 6. 7.
 Kunstátské panství I. 134. 171.
 Kunvald II. 12. 21.
 Kurdějov I. 95. 170.
 Kurír císařský I. 166. 172. 173. 273.
 Kurovský Havel I. 226. 233. z. Vrchlabí 240. 241. 242. 243. 254. 266. II. 114.
 Kurská Kateř. z. Kur. I. 29. 32. 37.
 Kusý Vilém I. 47. 52. 62.
 Kvasice I. 149.
 Kyj-e trest II. 20. 42. 83.
 Kyjovice, Jan z. I. 72.
 Kyselovští I. 246. 261.
- L.**
- Ladislav kral I. 124.
 Landek, Václav Nekeš z. I. 5. 19. 43. 100. 113. 129. 149. 165. 222. 245. 246. 259. 260. 261. Zaviše Nekeš z. I. 109. 121. 162. 166. 247. Vilim Nekeš I. 244. Lucrecia z. II. 146.
 Landfryd I. 231. 244.
 Landstein, Ctibor z. I. 72. 163.
 Lang Václav I. 249. David I. 261.
 Lapařek Linhart I. 264. Hynek I. 264.
 Lariš N. I. 120. II. 93. Mikuláš I. 105. Václav II. 160. Dorota II. 118.
 Lažany, Mariana z. I. 62.
 Leander doktor zemský II. 30. 84.
 Leban Ladisl. z. Bušima I. 183.
 Ledenický II. 16.
 Lednická pani mati pp. z. Lichtenst. I. 179.
 Lesynky ves II. 8.
 Leštanský Jan I. 135. 142.
 Léta přirozená I. 133. 145. 183. 208.
 Letonice I. 26.
 Letovice I. 103.
 Letovský sirotek, t. j. po Hanuši z. Hardeku I. 134. hraběnka II. 157.
 Lev Maxim. vid. Rozmítal.
 Lezení I. 46. 49. 52. 180. 181. 256.
 Lhota Červená I. 126. Vranova I. 131.
 Lhotský Václav I. 26. 137. 155. 177. 251. 253. 255. Prokop I. 38. 63. 165. 198. Kryštof I. 104. Bernart I. 104. 117. Zdeněk II. 16. 103. 107. Alexander II. 147.
 Libeč, Dorota z. II. 8.
 Lida, sestra Pstra Chroustenského I. 151.
 Lidkovic I. 50.
 Lidnice, Štěpan z. I. 104.
 Lichtenburk, Albrecht z. 87. Jindřich I. 36. 202. Smil I. 202. Hynek I. 52.
 Lichtenstein Karel z. I. 5. 6. 24. 25. 59. 68. 69. 86. 88. 114. 131. 139. 142. 153. 154. 157. 162. nejl. sudí 197. 210. 240. 245. 277. 278. II. 2. 9. 44. 47. 50. 53. 111. 112. 121. 126. 136. Max I. 225. II. 126. 131. Jan I. 173. Johanka Eva I. 134. 139. 171.
 Lindenpergerova Salomena II. 45. 48. 61. 64. 70. 71. 83. 86. 88. 89.
 Lipé-ho, Jan z. I. 3. 26. 156. 167. Čeněk I. 22. Jiřík I. 192. Pertolt I. 156. Pertolt Bohud I. 7. 98. 125. II. 12. 136. Alžběta I. 167.
 Lipník II. 160.
 Lipovský Václav I. 134. 205.
 Lipultovic, Jan Obešlík z. II. 150.
 Lisický, hejtm. na Bečyni I. 183.

- List správní I. 40. 69. 70. 97. 159. porušený I. 125. hlavní I. 49. mocný I. 61. 99. 103. podpůrci I. 19. otevřený viz patent.
- Listy císařské a královské. I. 7. 35. 40. 59. 65. 70. 71. 77. 85. 92. 102. 112. 116. 118. 139. 146. 153. 162. 171. 172. 178. 195. 196. 222. 242. 254. 261. 273. 274. 279. II. 17. 22. 47. 68. 98. 109. 110. 114. 116. 140. 142. k císaři I. 57. 85. 120. 162. 165. 166. 179. 230. 268. II. 33. 34. 40. 72. 75. 76. 98. 138. 139. 162. 165. arcikn. Maxim. I. 65. 201. krále polského I. 254. palat. uh. II. 43. 163. 166. stavů rak. I. 102. II. 27. 163. ouřed. č. II. 150. 161.
- Lišvic, Jiřík z. II. 8. 15.
- Litovany ves I. 40.
- Litovel I. 131. 193.
- Lobkovic, Ladislav mladší z, nejv. komorn. I. 5. II. 18. 21. 97. 131. 134.
- Locumtenens personalis v Uhrích I. 199.
- Lomnice, Vladisl. Meziř. z, I. 72. Tas I. 4. 26. 74. 116. 157. sirotek Tasa I. 157. Jindřich I. 40. 52. Manda I. 104. 191. 195. 201. 214. Alína I. 26. 30. 37. 61. 62. 155. 165. II. 5. 43. Berkovna II. 31. 49. Kateřina II. 106.
- Los Vác. Ota I. 47. 52. 249. Asryna, Lucie sestry jeho I. 249.
- Losynský vide Žerotín I. 23. 47. 69. 70. 71. 124. 140.
- Lovčický I. 162.
- Lovecké právo na Buchlové I. 147.
- Ludanic, Zygmond z. I. 72. Václav I. 172. 195. II. 134. Jan I. 72. 87. Hynek I. 87.
- Lukavecká Anna I. 149. 182. 206.
- Lukov I. 113.
- Lužice II. 25. dolní 30. 37.
- M.**
- Macák měšťan Holom. I. 221.
- Macek I. 201.
- Madačanský Jan II. 20. 57. 151.
- Magno Jan Baptista II. 127.
- Maj I. 60. 94.
- Mach I. 63.
- Majlatova Alína II. 160.
- Majestát o hrad znojem. I. 39. o tytul rad II. 47. 50. o Hustopeč I. 210.
- Malášek N. I. 42.
- Malenovice I. 104.
- Malenovský Jáchym II. 31. Mikuláš II. 113. 159.
- Maluška Matyáš I. 28. 103. Jan I. 247.
- Mani biskupa I. 38. 188. 194. 198. 278. svobodní I. 247. -ské právo I. 63. 137. 236. 278.
- Manriques Don Gran otec pani z Peršt. I. 166.
- Maršalek nejv. I. 3. 34. 35.
- Martin zlatník viz Sachs.
- Martinka Jan I. 207.
- Martinkovský I. 14. 19. Zdeněk I. 42. 263. Jiřík z Roseče I. 47. 52. 111. 174. 177. 206. 222. II. 51. Adam I. 244. II. 51. 118. Anna I. 50. 104.
- Martinkovská Johanka z Rychnova I. 149. 182. 206. 207.
- Matyáš arcikn. I. 173. cis. něm. II. 77.
- Max Frydr. I. 57. 140. 176. 195. 208. 213. 253. Jiřík I. 213. 223. Henrich I. 224.
- Maximilian císař I. 124. arcikn. rak. I. 65. II. 121.
- Mencilius pisar Brň. I. 59.
- Mengsreuter I. 182. 206. II. 42.
- Mezenský I. 38. 146. 182. 188. Marek I. 205.
- Mezerod, Marta z, I. 29.
- Meziříč nad Bečvou I. 49.
- Města královská II. 31. 52. 110. 116.
- Města jak před právem viniti maji I. 277.
- Miličín. Vilém z, I. 73. Ludmila I. 218.
- Mince II. 10. 95.
- Mincmanský mlýn II. 12. 129.
- Mincovna Kateřina I. 104. 107. 122. 128. 130.
- Minkvicka Sykunka I. 28. II. 10.
- Miňovský I. 21. 128. Jindřich I. 254.
- Minsterberské kníže I. 65. 198. 247. 265. 271. II. 35. 54. 60. 61. 62. 107.
- Miroslav I. 264.
- Mírov, Kateřina z, choť Jindř. Praksického I. 229.
- Mirovský Jan I. 62.
- Mistodržici ouřadu I. 7. 8. 11. 16. 42. II. 14.
- Mistodržici nejv. kom. I. 3.
- Mistopisar I. 46. 52. 55. 86. 97. 103. 120. 215. 240. 267. II. 49. 60. 66. 88. 89. 92. 97. 166.
- Mitrov II. 14.
- Mladec Orata I. 133.
- Mládenci, bratři I. 131.
- Mladý z Dubence I. 137.
- Mol II. 114.
- Mouřinovský Václav II. 115. 121. Petr II. 115. 121.
- Mor I. 103. 115. 134. 193. 217. 224. 233. 234. 235. 273. II. 164.
- Moravec I. 26.
- Mořický statek I. 47. 48.
- Moravičanská fara I. 257. 265.
- Moravický statek I. 177. 178.
- Moš Felician I. 242. Salomon II. 23. 67.
- Mošenský I. 35.
- Mošovský Jan I. 6. z Moravičan I. 274.
- Mošvic I. 170. 174. 175. 177. 182. 189. 206. 253.
- Mučení I. 228.
- Munka Jan z Ejvančic I. 26. 38. 61. 64. 78. 82. 90. 146. 177. 187. 204. 215. 251. 255. Vilim I. 78. 137. 177. 215. 250.
- Musterschreiber zemského vojska II. 52.
- Mutěnice I. 95.
- Mydlovský Václav I. 142.
- Myslibořice I. 150. 165. 167.
- Mýta I. 85. 185. 200.
- N.**
- Náchod, Frydrych z, I. 28. 39. 58. 100. 141. 148. 150. 158. 248. Jiřík I. 35. 39. 61. II. 5. 43. 102. Hron I. 69. 158. Jindřich I. 28. 35. 39. 61. 181. 248.
- Náměst u Hol. I. 167.
- Napajedlský sirotek I. 50. 52. statek I. 262. II. 114.

Nárek v šrancích I. 149. 155. 187.
 Naučení I. 40. 58. 60. 89. 94. 96. 100. 115.
 116. 132. 150. 158. 167. 209. 210. 213.
 214. 216.
 Nejvyšší (velitel vojska) I. 37.
 Nevědomí, Jiřík z. I. 145. Mikuláš I. 145.
 Němčický Jan I. 78. 180. 181.
 Niari Pavel I. 215.
 Nidrland I. 115. 170.
 Nivnice I. 57.
 Nos Jan z Vojkovic I. 28. 135. 136. 174.
 182. 198.
 Novodvorský I. 46.
 Novokřesťenci I. 267. II. 10.
 Nyklšpurk II. 45. 46.

O.

Obersdorf, Zuzana z. II. 149.
 Obrana púhonu I. 124.
 Obrham, Georg z. II. 3. bratři z. II. 155.
 Hanuš, Leonhard, Ernreich, Anna II. 3.
 Obyčeje I. 12. 50. 78. 85. 108. 110. 166.
 171. 173. 223.
 Odklad soudu I. 173. 194. II. 38. 39. 73.
 74. 164. pře z prosta I. 30. 108. pře k
 nálezu I. 108. II. 9. pře s relatory II.
 151.
 Odkolek I. 23. 33. 44. 50. Jan na Temenici
 60. 65. 134. 220. 233. Frydrych I. 220.
 Jan I. 235. II. 114. Bohunka II. 48.
 Okřišky I. 137.
 Odpor spolkům I. 26. vkladu I. 211.
 Odovice ves I. 134. 202. 211.
 Olbramice I. 227.
 Olomoucký kostel I. 21. 54. 278. děkan I.
 130. 257. 276. kapitola I. 125. 234. 246.
 257. 261. 275. II. 20. 22. pisar I. 229.
 úrad II. 126. 145.
 Olomoučané I. 14. II. 6.
 Omasta Jan I. 49.
 Oneš Zygmond I. 96. 114. 133. 148. 240.
 244. 251. 267. 268. II. 154.
 Onšikova Ludmila I. 124. 128.
 Opat hradístecký I. 52. 275. II. 57. 80. 95.
 113. 114. 143. Loucký I. 199. 205. II. 12.
 21. 25. 94. 127. 129. Strahovský II. 16.
 Velehradský I. 59. 207. 238. II. 25. 107.
 126. 127. Žabrdovský I. 199. II. 16. Ždar-
 ský I. 198.
 Opatov II. 94.
 Opava II. 10. 113.
 Opavské knížectví; jeho práva I. 44. 220.
 II. 115. hejtman I. 219. 230. II. 56. 66.
 120. pisar I. 275. sudí II. 49. 50. 63. 80.
 113. stavové 61. 62. 66. 80. 89. 91. 113.
 115.
 Opolské knížectví I. 21. II. 24.
 Ořehovský I. 46. 50. starý I. 170. Matyáš
 I. 253. Āurian I. 264. Bohunka I. 253.
 Oslovany II. 12. 24.
 Ostracký = Ostrážický I. 192. 219. 254.
 266.
 Ostradice ves I. 200.
 Ortroh II. 88.
 Ostrovský statek I. 160.
 Ostřihon I. 1. 199.

Ota Jan I. 14. Václav z Losu I. 249.
 Otík Jan z Pěncie I. 22. 117. 256. z Oldřiš-
 kova I. 108. Vratislav I. 255. Mandalena
 I. 255. Johanka I. 233. Elška I. 21. 133.
 Otiňoves I. 103.
 Otrokovice I. 149.
 Oujezd Zlamáný I. 122. u Mohelnice II. 118.
 Oujezdec, Frydrych starší z. I. 220.
 Ourednici nejvyšší Mar. Mor. I. 11. 162.
 171. 172. 268. kral. čes. I. 194. 195. II.
 161. menší mar. Mor. I. 46. 132. 142.
 196. 199. 253. II. 57. 81. 121. 122. 167.
 173.

P.

Pačlavský I. 21. 54. starý I. 221.
 Palatin Uh. II. 94. 98. 99. 152. 156. 163.
 Palffy Kateřina II. 9. 11. 14. 125.
 Paměti I. 10. 179. II. 39. 69. 134. 135. při
 púhonu 47.
 Panský stav I. 110. 161. 186. 218. 259. II.
 123.
 Pasovský lid II. 38.
 Patent hejtmantky I. 14. 71. 117. 120. 176.
 196.
 Pavlat Vojtěch z Olšan I. 29. 32. 37. II.
 9. 154.
 Pavlovský Stanisl. biskup I. 232. 247. II.
 118. Petr II. 3. 23. 118. Zusana II. 23.
 Pečet I. 166. 169. 191. člověka rodu prostě-
 ho I. 125.
 Peldrim Václ. I. 62. Kryštof I. 139. 175.
 176. 182. 185.
 Peníze zemské I. 60. 199. 252.
 Pergar Jan I. 71. 177. 200. 202. 209. 222.
 233. 243. 251. 252. 255. 256. Karel I.
 131. II. 178. Bohuslav I. 252. II. 11.
 Adam I. 243. Jiřík II. 4.
 Pernstein hrad I. 169. -ský statek I. 192.
 -ský dům II. 50.
 Pernstein, pán z. I. 136. 239. Vojtěch I.
 7. Jan I. 201. Vratislav I. 239. 244. 247.
 Jan I. 239. Jan I. 14. 42. 45. 46. 47. 51.
 52. 53. 61. 62. 64. 69. 103. 104. 114. 115.
 117. 120. 122. 149. II. 20. jeho vdova I.
 114. 117. 123. 155. 166. 168. 190. 209.
 223. 225.
 Petrsvaldský Hanuš I. 6. 199. 245. II. 84.
 Petrov I. 57.
 Petrovice I. 194.
 Petřin ves I. 74.
 Petyng, Kateřina z. II. 14.
 Pfefferkorn Jiřík II. 103.
 Píckovský Václav I. 100. 170.
 Pierio Jan Baptista I. 196. 203. 204. 210.
 213. 214. 215. 222. 228. 229. 248. 270.
 Pikharti I. 237.
 Pilerka I. 170.
 Pirmus děk. Olom. I. 130. 275.
 Pisar nejv. I. 3. 45. 53. 162. 202. 244. 246.
 251. 252. 256. 267. 268. 274. II. 88. 89.
 156. 166. menší I. 10. 13. 50. 94. 96.
 129. 148. 152. 196. 216. 225. 240. 242.
 244. 250. 268. II. 103. 107. 148. 156.
 Pivče Jáchym I. 33. 42. 58. 110. 120. 123.
 133. 151. 257. 265. 271. Jan I. 52. 58.

133. Václav I. 58. 60. 133. Bernart I. 237. Estra I. 114. 151.
 Pivovar I. 20. 124. 212.
 Plaveč, Maruše z, I. 64.
 Ples Pavel Heřmanský z Sloupna I. 206.
 Pleský I. 148. 182. 197. 201. 202. 205.
 Plumlovské panství I. 103.
 Počty z peněz zemských I. 270. II. 19.
 Poděbrady I. 193.
 Podembek Jakub II. 67. 77.
 Podkomoři I. 4. 27. 153.
 Podstatský Jetřich z Prusinovic I. 4. 19. 25. 37. 47. 53. 76. 104. 108. 123. 129. 193. 250. II. 8. 30. 48. Bernart I. 21. 133. II. 1. 8. 16. 17. 82. 114. 143. Karel II. 18. 30. 81. 147. 154. Petr II. 18. Tas II. 81. Václav Adam I. 52. 53. II. 81. -ská I. 100.
 Pogroř Karel I. 27. 162. Jiřík I. 206.
 Pohňanka Markyta vdova po Jiudř. z Náchoda I. 28.
 Puholicé I. 36. 87.
 Pojvel Jiřík I. 182.
 Polcar I. 28. Jetřich, Jiřík, 58. Jan z Pířicova 61. 63. 176. 177.
 Polomí Velká I. 43.
 Poručníci I. 20. otcovšti I. 101. 175. k pňonu I. 33. 83.
 Pořádky I. 8. 9. 12. 15. 19. 21. 24. 27. 29. 30. 32. 33. 34. 35. 36. 38. 41. 44. 45. 49. 50. 53. 55. 60. 61. 65. 68. 70. 72. 78. 79. 80. 81. 83. 85. 88. 89. 90. 94. 97. 99. 100. 110. 114. 117. 125. 127. 128. 129. 131. 132. 135. 136. 137. 138. 139. 141. 143. 149. 155. 161. 162. 163. 166. 167. 171. 172. 173. 174. 179. 184. 185. 190. 194. 196. 221. 222. 236. 244. 268. 269. 279. II. 57. 58. 59. 61. 73. 107. 122. 130. 143. 147. 153. 172.
 Posadovský I. 18. 48. 50. Hynek I. 108.
 Posli k cisari I. 86. 195. 203. 271. II. 27. 46. 130. 131. z Rakous II. 18. 19. do Čech I. 59. II. 179. zemšti II. 42. k deskám I. 34. 101. 129. 159. 181. 254. 259. 262. přísežní z Prahy I. 159.
 Postranní věci I. 212.
 Posudek I. 164.
 Potůček manž. Kat. ze Skur I. 37. .
 Právo žádného neučí a nešetří I. 200. jakým se začne, tím se končí I. 256. v kraji Brněnském II. 131. trpné I. 213. II. 26. 27. zemské I. 236. 244. 278. menší I. 244.
 Pražna Bernart I. 57. 59. 71. 105. 112. 162. 214. Petr. I. 27. 102. 105. 136. 164. 192. 244. Vilém II. 18. 67. Ctibor II. 156. Karel II. 156.
 Probošt Sternberský I. 21. 54. 246. 247. 261. Olomúcký I. 112. 114. 246. sv. Petra v Brně I. 28. 69. 86. 136. 188. 204. Novoríšský II. 4. Rejhradský I. 141.
 Prokurator čili přítel (obhájce) ve při I. 91. 97. 101. 105. 107. 109. 163. 198. II. 29. královský I. 14. 15. 27. 123. 257. 258. II. 25. 78. 102.
 Promlčení práva I. 126. 184. 185.
 Prostějovské panství I. 118. 123. 169. 193.
 Provodov I. 50.
 Pršice I. 202. 210.
 Pršický Martin hrabě v. Martin z Turnu I. 175. hraběnka I. 175. 192.
 Prucker, Prucknar. Pruckner Kryštof I. 131. 217. 223. 244. 251.
 Pruskov, Jan Kryštof z, I. 60. II. 21. 56. 73. 116.
 Pruskovský Kašpar I. 29. 45. 179. 197.
 Pruský Rafael I. 183. 219.
 Předměstane nemají stavu I. 90. 254.
 Předmost I. 257. 266. II. 2.
 Přepický I. 1. 128. Zuzana II. 4.
 Přerov I. 104. 193. 262.
 Přebor svato-Tůmský I. 60. II. 14. Kartoušský v Olom. I. 249. 257. 258. 262. II. 3. Dominik. v Brně II. 30. Dominik. v Olom. II. 31.
 Příklady I. 12.
 Příkluky I. 210. II. 127.
 Přílešský Mikuláš I. 249. 253. 255. 264. 266. 269.
 Přísaħa I. 13. 18. 24. 46. 96. 105. 116. 197. 240. II. 172. matce Boží I. 3. 215. 268. 269. 273.
 Psaní vid. list.
 Ptýň I. 104.
 Pňhon o položení smlouvy I. 26. 199. o položení oddílu rukoj. I. 19. listu I. 15. o rukojemství I. 14. 15. 18. 31. 32. 37. 61. 65. 67. 84. 88. 121. 124. 140. 160. II. 58. o svědky I. 26. 27. 28. 30. 45. 105. o svědomí I. 14. 28. 29. 30. 45. 63. 104. 105. o zastoupení I. 47. II. 147. z dědin I. 19. 122. 155. proti smlouvě I. 200. nepořádný a neobyčejný I. 22. 69. II. 24. 25. 26. 57. 58. 167. na potvor I. 64. slunečný J. 196. II. 121. umrlý I. 19. 33. 50. 123. 153. 202. 253. II. 124. zatkně I. 14. 27. 28. 31. 43. 62. 63. 64. 83. 84. 136. 137. 138. 198. 220. 221. 238. 275. II. 22. 57.
 Pňhonci I. 112. 134. 235. 250. 268. II. 16. 17. 145. 146. 148. 167. 168.
 Puchar I. 62. 67. 83.
 Puchomír II. 122.
 Puklaty ves I. 180. 184.
 Purkrabí zemský I. 46. 103. 215. 235. II. 123. 180.
 Purkrecht I. 100.
 Půller Antonín I. 60. 94. 253.
R.
 Raclavšti II. 2.
 Račecovice ves I. 208.
 Račinský Lukáš I. 29. 176. 205. 211.
 Rada tajná I. 194. 195. 244. 245. cisarška I. 262.
 Radešinský I. 67. 91. 107. 109. 131. 187. 201. 203. 205. 238.
 Radimilov I. 220.
 Radkovec Mikuláš I. 93. 150. Jan I. 182.
 Radkovna Anna I. 51.
 Radostin, Jakub z, I. 62. 64. 67.
 Radostice I. 26.

- Rachovec I. 105.
 Rajec I. 103.
 Rajecký Markvart I. 148. 204. 207. Jan I. 57. 210. 214.
 Rakvic Bernart z Černhouzu II. 20.
 Ranofrej Jiřík I. 61. 64. Bila Košile I. 187. 204. 215.
 Rašovic Jiří Závís II. 13.
 Rataj II. 119.
 Rathouz. sedění na I. 43. 56. 88. 104. 109. 122. 141. 176. 200. 218. 249. II. 20.
 Ratiborské knížectví II. 116.
 Ratiborický statek I. 179. 184.
 Rechenberk I. 100. Jiří z Želetic I. 135. 136. 137. 143. 174. 182. 198. 206. II. 20. Petr II. 82.
 Rejstra púhonné I. 15. 139. 166. 185. 222. 247. II. 134.
 Rejstra pamětní v. knihy pamětní I. 179.
 Rejsvic Bartoloměj I. 194. II. 113. 115.
 Rejtari I. 56. 57. 85. 265.
 Remiš Jan pis. menší I. 225.
 Rest, Jan Arnold z, I. 28. 30.
 Revaj I. 242.
 Roboty I. 15. 130. 262. II. 152.
 Rogendorf, Krystyna z, vdova po Hynk. z Vrbna I. 77. 164. 260. II. 22. 119. 121. 122.
 Rogojský Stanisl. I. 63. 121. 122. 123. 137. 138. 142. 155. 170. Jiřík I. 198. Petr II. 46. 48. 49.
 Rojetín I. 197. 199. 201.
 Rok nemocný I. 25. 32. 44. 70. 104. 105. 135. 138. 149. 219. umrlý I. 247. sedlský I. 230. 260. 261. 262. 75. II. 145.
 Ronov vid. Krínecký.
 Rosice I. 35.
 Rot Kaspar II. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 65. 76. 77. 83. 87. 90. 95. 96. 103. Petr II. 94. 117. 123. 161.
 Rottal, Jan Jakub z, II. 22. 32. 114.
 Roupov, Vilém z, I. 5. 6. 17. 39. 104. 210. 217. 235. 235. 262. II. 41. 76. 123. 142. Zdeněk I. 39. 41.
 Rozemberk, pani z, I. 114. 117. 123. 155. 166. 190. 199. 200. Petr I. 229. 230. Vilém I. 244.
 Rožďalovský I. 132. 168.
 Rožmítal, Maxim. Lev z, I. 6. 28. 32. 33. 63. 67. 84. 108. 157. 216. 274. II. 32. 38. 40. 65. 76. 102. 103. 104. 107. 108. 109. 110. 111. 113. 114. 115. 120. 121. 122. 123. 125. 137. Zdeněk I. 121. 216.
 Rucinger Volf I. 95. Krystof II. 9.
 Ručení statku I. 94. 167. II. 170. 171.
 Rudolec I. 150. 165. 167. 214.
 Rudolf král I. 7. 125. 193. II. 101.
 Rychnovská Johanka viz Martinkovská Johanka.
 Rytířský stav I. 31. 65. 80. 83. 110. 136. 143. 147. 161. 174. 189. 217. 218. 245. 247. 249. 252. 259. 265.
 Řečice I. 134.
 Řečník vid. prokurator.
 řezický I. 60.
 Říčany, pani z, syni Heralta I. 224. Zdeněk

Kavka I. 191. 239. II. 15. 56. Jan I. 274. starší II. 8. 13. 15. 30. 56. 85. 99. 177. Voldřich I. 206. Krystof II. 76.
 Říčany, Jan Zelený z, I. 73. Katerina Zelená I. 71. 76. 89. 97. 98. 99.

S.

- Sachs Martin zlatník II. 63. 84. 87. 88. 89. 94. 96.
 Sak Jaroslav I. 57. 103. 212. II. 52. 78. 85. 94. 111. 114. Karel syn Jarosl. II. 57. Jan I. 247.
 Salinus Bartolom. I. 21. 54.
 Salm, Veikart hrabě z, I. 5. 28. 29. 174. 177. 179. 197. 210. 228. 230. 235. II. 5. 11. 14. 16. 21. 58. 83. 135. 139. 159. 170. Eko I. 32. 88. Julius I. 26. II. 14.
 Sarkander Mikuláš II. 13. 16.
 Saloména poddana z Mezříče I. 200.
 Sedání v soudě II. 136.
 Sedláci I. 102. 111.
 Sedlnický, (také Sednický) Jan starší z Choltic I. 4. 15. 16. 21. 46. 60. 262. Albrecht I. 242. II. 103. Krystof II. 154. Bernart I. 278. Bedřich II. 102. Petr II. 149. Jiřík II. 153. 154.
 Sedmihradské kníže I. 86.
 Seidenmelcer Mikuláš I. 155.
 Seidl rentdiener I. 199.
 Semecký I. 194.
 Sentický Matěj I. 62.
 Sinai Mons II. 94.
 Sirna Bernart I. 199. 203.
 Sirotčí věci I. 39. 40. 58. 60. 93. 94. 95. 100. 114. 116. 132. 133. 150. 151. 152. 157. 165. 183. 208. 213. 223. 248. 249. 253. 263. 264. 277.
 Sirotci, vyprošení jich k manželství I. 100. manšti I. 278. zemšti I. 278.
 Sjezd I. 279.
 Skrbenský Jaroslav marš. kníž. Těšínského I. 42. 129. 220. Jan I. 14. 15. 44. 52. 53. 60. 129. II. 141. Petr I. 20. 25. 60. 128.
 Skučovský měst. Olom. I. 275.
 Slah Hynek I. 95.
 Slatina ves I. 143.
 Slavata, Jindřich z Chlumu I. 4. choť jeho I. 59.
 Slavikovec Pavel I. 263.
 Slavikovský I. 248.
 Slavkovský statek I. 60. 181.
 Slezáci I. 85. II. 150. 162.
 Slezanský Mikuláš II. 51.
 Slib na čest a viru I. 164.
 Slibič jinak Kravařský I. 1.
 Smlouvy I. 26. 27. 37. 42. 51. 144. II. 59.
 Sném v Znojmě I. 167. 271. v Brně I. 274. generalni I. 5. 65. 82. II. 179.
 Snémovani při soudě I. 30. 34. 35. 82. 85. 100.
 Sokolov, tvrz a dvůr I. 42.
 Sokolnický Ondřej I. 62. starý I. 233.
 Sokolovský Karel I. 38. 50. 129. 277. II. 4. Tobias, Jan, Ludvik, Albrecht II. 4. Rosina II. 130.
 Sore, hrabě z, II. 60.

- Soud do 3ho dne se neodkládá I. 173. kdy se odbývá I. 41. 61. 235. II. 108. komorní v Čechách I. 262.
- Soudci, stavu pansk. I. 3. 4. 5. 6. 162. 190. 235. II. 57. 75. 103. 126. 148. stavu rytíř. I. 3. 4. 5. 6. 162. 165. 190. 235. 274. II. 78. 80. 81. 103. 151. 155. mají míti statek v zemi I. 279. II. 41. se přimlouvají I. 135. stran neučí a neopatrují I. 70. 121. dle čeho soudí I. 75. 255. jak obecné věci soudí I. 262. 270. počet jich k nálezu I. 41. 93. 95. 103. rady královští II. 47. 50.
- Sovinecké panství I. 247. 274.
- Sovinec, Jirík z. I. 73.
- Spolky I. 26. 39. 103. 104. 114. 162. 195. II. 61. 66. 107. 174.
- Stadnický Stanislav I. 194.
- Staněk púhončí I. 250. 262. 263. 270.
- Stanné I. 21. 63. 70. 88. 105. 106. 200. 238. 246.
- Stanovský Vít I. 28.
- Staremberkova I. 101.
- Starozitnost rodu I. 16. 17. 176. 178. 186. II. 103. 123.
- Starínský I. 91. 182. 206.
- Stávky I. 277.
- Stary mar. mor. I. 137. 250. 252.
- Stermberské panství I. 265.
- Strahovský Adam I. 62.
- Strachovský Jindř. z Strachovic písař menší I. 94. 148. 205. 216. 225.
- Stranec Aleš I. 64. 150. 151. 155. 159. 165. 167. 205.
- Stráženský pan vid. Jan Jetřich z Žerot.
- Strážnice I. 57. -cký pan I. 50. 57.
- Strejn I. 60. Hons Volfart I. 71. 73. 90.
- Střelice, Dorota z. I. 28.
- Stříbrnice I. 213.
- Stříbský Jan I. 84. 89.
- Střileni v čas soudu I. 18.
- Stumpf I. 40.
- Sturm N. I. 249. Alžběta I. 143.
- Stysl I. 38. 146. 182. 188.
- Stvolová, Vratisl. Bernart z. I. 53.
- Sudí nejv. I. 5. 28. 45. 66. 67. 99. 103. 193. 202. 245. 251. II. 122. 173. menší I. 129. 199. II. 146. 148.
- Sudovský Bohuslav I. 40.
- Sulevic, Markyta z, choť Voldř. Hoštalkovského I. 184.
- Sultan Turecký I. 59.
- Suplikacie I. 15. 70. 77. 91. 112. 120. 149. 258. 276.
- Svanov I. 104.
- Svátky panny Marye I. 41. 184. II. 82. apoštolské I. 155. 184. 224. 245. II. 82. 146.
- Svědék jeden kdy postačuje I. 228. sedlský II. 145. 152.
- Svědění I. 41. 45. 137. 161. 167. 168. 174. II. 172. cizozemce I. 136.
- Světlichovský Stanislav I. 249. 264.
- Světlovský statek I. 42. 54. 111. 146. 163. 182.
- Svitavy I. 223.
- Svobody I. 12. 181. 259. II. 122. 126.
- Svojanovský Václav I. 62.
- Syrakovský Ctibor z Pěrkova I. 3. 8. 53. II. 148.
- Syrna Bernart I. 141.
- Šarovec Vilém I. 104. Václav I. 214. Jirík I. 133. 151. 214. Hynek II. 148. Jakub I. 166. 168. Jan II. 121.
- Šellendorferova Orsila I. 69.
- Šemelka Samuel I. 71.
- Šen, Kryštof z. I. 27. 39. 62. 70. 78. 85. 86. 136. 146. 147. 148. 164. 182. 188. 204. 206. 207.
- Šeratic, Jan Hanuš z. I. 253. 265.
- Šerin Malý, Franc z. I. 223.
- Šíp I. 42. 45.
- Šlaher I. 216.
- Šlach I. 55. 71. 116.
- Šleglovský I. 84. 223.
- Šlechtický I. 35. 39.
- Šleinic, Ladislav z. I. 6. 62. 63. 64. 98. 171. II. 8. Adam II. 3.
- Šlevic I. 52. 54. 88. 96. 105. 121. 124. 128. 162. 163. 170. 212. 266. Jan z. I. 112.
- Šmerhovský Mikuláš I. 14. 21. 52. 210. 221. 254. II. 47. Frydrych I. 21. Jan II. 16. Jetřich II. 96. 156.
- Šmerhovský Jirík I. 52. 59. II. 22.
- Šolc Jirík I. 43.
- Španovský Jáchym II. 132. 134. 135. 138.
- Špetle Jirík z Prudic I. 19. 104. 107. 122. 128. 130.
- Šponar Daniel z Blindsdorfu I. 22. 24. 25. 26. 33. 36. 37. 43. 45. 64. 67. 68. 69. 70. 76. 86. 92. 109. 122. 124. 126. 128. 138. 144. 168. 179. 200. 236. 240. 250. 253.
- Šraňky I. 110. větší I. 56.
- Šreiberstorf Ekart I. 208. 213.
- Šterecovna Barb. z Celtenberku I. 248.
- Štermberk I. 110. 193. Alžběta z. II. 157.
- Štöle Konrad I. 106.
- Šumberk I. 124. 125. 126.
- Švabenský I. 19. 43. Václav I. 45. Matyás 45. 104. 106. 133. 152? 165? 222. 233. 254. Vilém II. 91. 106. Frydrych I. 133. Juliana II. 113.

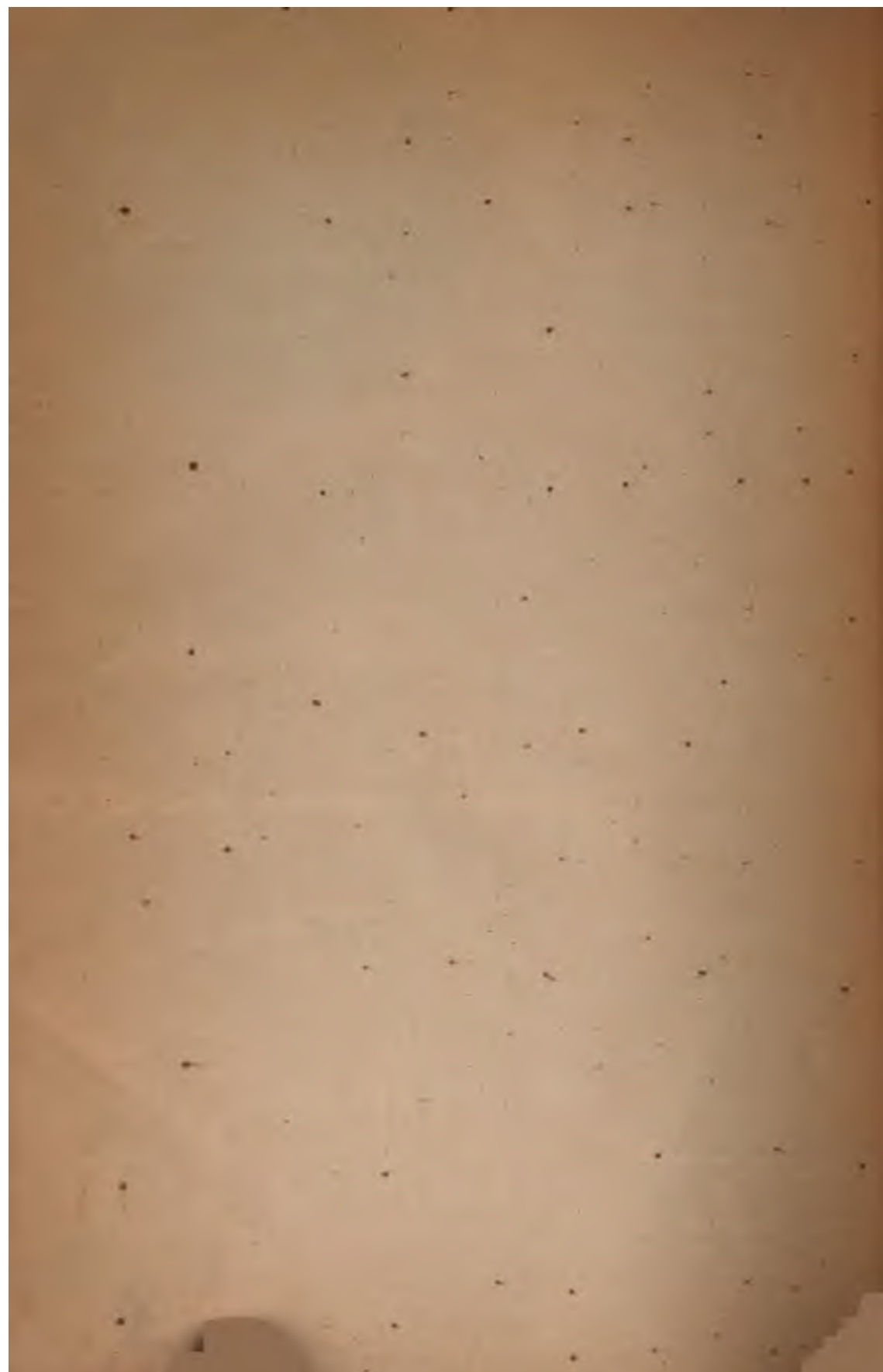
T.

- Talacko Václav I. 176. Jindřich I. 176. 177.
- Talous Jan I. 252.
- Tanföld Jan II. 132.
- Tani Mikuláš I. 177. 203. 227. 231.
- Tarnovský I. 120. 123. 166. 168. 169. Alina II. 48.
- Tasov, Simon Petr z. II. 103. 104. 105. 107. 108. 117.
- Tatous I. 15. 21.
- Tavikovic, Jan z. I. 72.
- Tekeli Jan I. 122.
- Teleky Jan I. 50. 52.
- Teplice Videnská I. 9.
- Tetaur Václav z Tetova I. 14. 18. 19. 20. 22. 23. 25. 50. 52. 53. 121. 163. 212. 226. II. 7. Jan I. 136. Burian I. 233. Karel II. 3.

- Teuffl Krystof I. 5. 46. 62. 63. 107. 132. 137. 138. 195. 215. 217. 235. 252. Karel I. 62.
 Těšínské knížectví I. 42. kníže I. 120. II. 132.
 Tiefenbach, Krystof z. I. 61. 62. 63. 68. 69. 70. 92. 93. 109. 140. 141. 142. 153. 154. 195. 208. Rudolf I. 208. 213. II. 156. 164. Fridrich II. 102. 106. 130. 135. Zykmund II. 26. 77. 82. 83. 93. 100. 102. 103. 135. bratři II. 34. 52.
 Tikovský I. 191. 224. Ondřej I. 238. 254. 257. 269.
 Tlumačovská pani I. 128.
 Tomanik Florian I. 50. 129. Andryáš II. 4.
 Tovačovske panství I. 103. 166.
 Tovar, Bernart Ludvik z Enersfeldu I. 5. 6. 16. 17. 33. 34. 40. 57. 59. 100. 134. 175.
 Trautson Pavel I. 244.
 Trčka Rudolf I. 117. Jaroslav I. 117. Henrich I. 206.
 Trčkována Johanka z Lípy I. 29. 35. choť Zdeňka z Řícan I. 191.
 Trenčanská Teplice I. 240.
 Trnava I. 56. 65. 199.
 Trnavka I. 265.
 Trébičský pan vide Doubravice.
 Trémíšek I. 113. 124.
 Trtěnice I. 64. 203.
 Tšernembel II. 19.
 Tunkl Jindř. I. 167. Mikuláš II. 7. 31. 126.
 Turn, Hans Jakub z. I. 26. 91. 92. 134. 140. 153. 202. 210. II. 23. Martin I. 93. Vít I. 186. Henrich Matyas I. 38. 146. Jindřich Václav II. 157. Jeroným Václav I. 5. 89. 91. 92. 96. 134. 140. 160. 176. 178. 186. 202. 217. 235. 273. 274. II. 106. František I. 132. 186. Pelexina II. 11.
 Tynin Matyas doktor zemský II. 84. 85.
 Týnec Velký I. 114. 190. 261. 275.
 Týtul, obrana jim I. 90. 105. 121. 187. 252. II. 61.
- U.**
- Ubee I. 71. 81. 171. 172. 173. 235. 273.
 Uherčice I. 209.
 Újvar II. 156. 164.
 Ulstorfer Václav I. 42. Krystof II. 51. Kateřina II. 42. 54. 84.
 Uničov I. 14.
 Úroky ze sta I. 216.
 Ústaneč I. 45. 164. 175.
- V.**
- Václav IV. král I. 195.
 Vacule Václav m. pis. II. 107.
 Vaha Řehoř I. 32. 37.
 Vaha Pavel I. 32. 37.
 Vahanska Elška I. 167. II. 126. -ský Václav I. 40. 41.
 Vajenic, Orsila z. I. 253. 264.
 Val, Viktoryn z. I. 72.
 Vald I. 266.
 Valdek, Burian Medek z. I. 167.
 Vach Pavel I. 143.
 Valecký Zykmund I. 96. 99. Jirik I. 107.
- Valdštejn, Hynek Brtnický z. I. 3. 8. 33. 34. 36. 61. 76. 81. 87. 97. 213. II. 66. 134. Václav I. 259. Albrecht II. 134. 146. Zdeněk syn Henricha I. 6. 7. 61. 107. II. 94. Kateřina II. 43.
 Valik Jan I. 109.
 Vanecký Václav I. 41. 156. II. 81. 92. Jan I. 28. Henrich I. 26.
 Vartenberk, Karel z. I. 199. Jan z. I. 262. 263.
 Vážnost soudu I. 99. 109. 141. 274. 276.
 Veitmil, Jan Krabír z. I. 52.
 Veneclik Jan Václav z Vrchovišť I. 27. 39. 62. 78. 85. 86. 136. 146. 147. 148. 156. 164. 182. 189. 204. 206. 297. choť jeho roz. z Kolovrat I. 156. Krystof I. 205.
 Věno I. 51. 95. 128. 158.
 Věžník Adam I. 113. 139. 149. Jindřich I. 216.
 Venzik I. 35. Jan z Olyn I. 200.
 Veselí město I. 56. -ský statek I. 39. 70. 251.
 Věckov, Arkleb z. I. 5. 165. 199. 215. 224. 228. 230. 235. 249. 261. 274. Přemek I. 72. 107. Adam II. 42. 146. 155. Albrecht I. 72. Bohunka II. 146. Kateřina II. 155.
 Viénik I. 36. Jindřich 158. Adam I. 265.
 Videnský Samon I. 41. 180.
 Vidimus listin I. 125. 155. II. 2. 23. 144.
 Vidlak Ondřej II. 53.
 Vilimovští II. 91. 93.
 Vinary ves I. 42.
 Višnové I. 64.
 Viz I. 21.
 Vklady I. 14. 26. 42. 61. 103. 134. 171. 174. 210.
 Vladislav král I. 277.
 Vlachovský I. 22. 105. Jaroslav 130. 133. 219. Anna II. 3. Eliška II. 20.
 Vlasatice I. 178.
 Vlasatý I. 112. Jan z Domoslavi I. 149. 182. 246. 260.
 Vlčnov, Burian z. I. 163.
 Vogera, Karel Abraham Covagno z. I. 214.
 Vojír Jan Frydrych II. 5.
 Vojemnonka Johanka I. 21.
 Vojenicka Kateřina I. 152. 253.
 Vojsko Jakub I. 15. 32. 34. prokurator I. 44. 45. 47. 52. 70. 89. 105. 123. 124. 125. 173. 205. II. 17. Jan I. 58. Jirik I. 58.
 Volmund Ester I. 28.
 Vořechovský starý v. Ořechský.
 Vořechovský statek I. 39. 61.
 Vranovska Johanka z Vranova I. 179. 184. 185. pani viz Estr z Ditrichst.
 Vranovský Jilji I. 199. 200. 205.
 Vrbno, pani z. I. 167. II. 118. Hynek I. 4. 7. 22. 38. 42. 58. 77. 118. 164. 260. II. 22. vdova a syni jeho I. 59. 77. 81. 112. 131. Jan Hynek I. 253. Jan, syn Jana Hynka I. 253. Hynek vnuč Hynka II. 118. 130. Jan na Goldsteine I. 5. 38. 58. 60. 78. 95. 96. 129. 146. 170. 176. 183. 223. 235. 254. Jirik I. 5. 6. 117. 122. 129. 222. 233. II. 79. 111. 118. 147. Stěpan I. 129. Alina II. 23.

- Vrchlabí, Jan z, I. 52.
 Vrublinský Prokop I. 137. 149. 182. Anna I. 182. 206.
 Vřešovec Jan, sluha Kat z Kunštátu I. 100. 158.
 Vsetinští I. 129. 246. 260.
 Všechovský I. 43. 47.
 Výběrci zemský II. 52.
 Výpis z rejster I. 166. z knéh püh. I. 247. z nář. I. 247. z desk I. 215. 262. 263.
 Výpověd I. 12. 27. 186. moena I. 164. 261. krále Vladislava I. 277.
 Vyta Václav I. 95. 140. 176. Zdeněk I. 170.
 Vyzovice I. 21. 54. 55. 121. 241. 261. II. 60. 65. 90.
 Vzdání soudu I. 41. 81. 192. 270. 273.
- Z.**
- Zabití člověka ryt. I. 232. 249.
 Zábřeh I. 126. 204. 254. 259.
 Zahorovice I. 111.
 Zahradecký Jan z Zahradek I. 30. 40. 63. 64. 203. 210. 222. 225. 276. II. 9. Václav I. 4. 37. 59. 76. 183. 195. 217. 235. 274. II. 126. Arnošt I. 40. 72. Voldřich I. 158. Jindřich II. 81. 102. 132. 134. 137. Jindřich II. 9. Poxlina II. 11. Manda II. 138.
 Zákupská z Zákupic II. 51.
 Zámorsk, Anna z, I. 26. 41.
 Zámorský Zdeněk I. 225.
 Zápis, zkažení ho I. 122. 142.
 Zárubský Ctibor I. 58. 174.
 Zásnučká Markyta I. 176.
 Zástřizl, Bernart Hanovský z, I. 131. II. 61. Petr Stražovský I. 116. Hynek I. 83. Proček I. 72. 149. 152. Jan Praksický I. 22. 55. 67. 71. 88. 149. 177. Václav na Boskovicích I. 4. 14. 98. 52. 59. 108. 113. 117. 132. 134. 140. 165. 175. 177. 202. 221. 229. 245. 248. II. 140. 148. strýc Václava I. 132. 152. bratr Bohuše I. 258. 264. Jaroslav strýc Václava I. 132. Bohuš I. 111. 116. 140. 156. 252. 254. 258. 259. 265. 270. II. 17. Zykmond I. 229. 248. II. 5. 102. 105. 123. 124. Elška I. 149. 214. Johanka I. 257. Manda I. 174. Zuzana I. 253. Kateřina Moravská II. 51.
 Závazek I. 27. 29. 43. 56. 78. 81. 104. 218.
 Zavis Jirik I. 124. 128.
 Zborovský Kryštof I. 29. 39.
 Zbraslavský farář I. 142.
 Zemský pán I. 135.
 Zerzavé, Volofich Vít z, II. 13.
 Zeugwarter zemský II. 52.
- Zmocnění k soudu I. 33. 68. 137. 158. 165. II. 21. 47. 143. 167.
 Znamení páhoněho II. 168.
 Znojmo I. 200. 227. 264. -ský hrad I. 39. 41.
 Zoubek Vilém z Zdětina I. 15. 26. 45. 50. kom. menší 213. 214. 224. 238. 254. 259. 262. II. 14. 30. 119. Bohuš, Kateřina II. 14.
 Zřízení zemské I. 29. 39. 40. 45. 52. 57. 59. 73. 92. 93. 114. 117. 141. 145. 147. 164. 179. 217. 218. 221. 243. 252. 256. 274. 279. II. 50. 59. 95.
 Zvod I. 129. 233. 258. II. 81.
 Zvole I. 126. 142. 220. Bohuš ze II. 107. Estra II. 147. 154. Judyt II. 147.
 Žabka I. 154.
 Žalčovský Jan I. 42. II. 29. 48. 49. 97. 119. 125. Václav I. 39. 63. 242. II. 47. Jirik I. 42. Jindřich II. 23. 119. 120. Matyáš II. 119.
 Zampach Zdeněk z Potnšteina I. 22. 42. 54. 55. 91. 107. 120. 130. 211. 212. 228. 261. II. 8. 13. 28. 31. 48. 58. 132. 150. 160. Adam II. 154.
 Žebrák rybník I. 36. 76. 87.
 Žebřík při trpném právě I. 213.
 Žebyrek Jirik I. 15.
 Zelecký Jan I. 47. 48. z Počenic 49. 111. Mikuláš I. 221.
 Zeleznicka Kateřina II. 8.
 Zernovský I. 46. Jetřich 104. Viktoryn II. 8.
 Zerotín, Karel z, hejtm. I. 34. 59. 60. 62. 64. 117. 142. 156. 166. 167. 176. 188. 190. 192. 210. 214. 235. 248. 250. 254. 265. 267. 268. 272. 273. 276. 278. 279. II. 53. 103. 107. 108. 109. 112. 116. 121. 122. 126. 137. 151. 158. Karel starší na st. Jičné I. 47. 49. 245. Jan Jetřich I. 21. 23. 44. 53. 111. 181. 254. 265. II. I. Frydrych hejtm. I. 1. 6. 8. 27. 28. 32. 33. 67. 69. 83. 104. 170. 177. 181. 188. 213. 215. 224. 273. Frydrych mladší II. 16. 19. Kašpar I. 42. 45. Petr I. 125. 126. Zykmond I. 126. Jan I. 125. II. 1. Jan starší I. 4. 161. 164. 235. Viktoryn I. 5. 14. 43. 45. 49. 120. 178. 185. 197. 205. 218. 235. 261. II. 98. Bernart I. 46. 47. 52. II. 1. Jan Diviš I. 63. 198. 254. 263. 265. II. 4. 11. Přemek I. 125. Vilém Fridrich II. 151. Ladislav Velen I. 42. 47. 56. II. 67. 76. 79. 98. 102. 136. 141. 151. 158. Bohunka I. 42. 211. Elška I. 213. páni z I. 188. 215.
 Žibřidovský mars. koruny polské I. 203.
 Židé II. 67. 68. 161.
 Židlochovice I. 189.

Stanford University Libraries

3 6105 001 732 846

DB
55
K3
v.1

Stanford University Libraries
Stanford, California

Return this book on or before date due.

APR 21 1979

